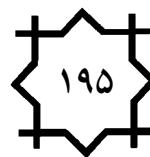

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرشناسه	: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی
عنوان و نام پدیدآور	: فهرست نسخ خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، جلد ۳۳/۱ / تألیف: محمود طیار مراغی.
مشخصات نشر	: تهران: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری	: ص.
فروست	: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی؛ .
شابک	:
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی -- فهرست‌ها
موضوع	:
موضوع	:
موضوع	:
شناسه افزوده	: طیار مراغی، محمود، - ، گردآورنده
رده‌بندی کنگره	:
رده‌بندی دیویی	:
شماره کتابشناسی ملی	:

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی

جلد ۳۳/۱

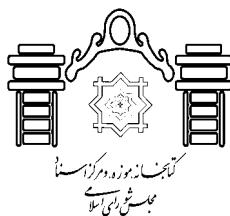
نسخه‌های ۱۰۴۰۱ تا ۱۰۸۰۰

تألیف

محمود طیار مراغی

کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

تهران، زمستان ۱۳۸۸ ه‍.ش

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی

جلد ۳۳/۱

تألیف: محمود طیار مراغی

قلم‌های استفاده شده: لوتوس زر یا قوت Times

کاغذ مورد استفاده: ۷۰ گرمی تحریر خارجی

شماره انتشار: ۱۹۵

ناظر چاپ: نیکی ایوبی زاده

چاپخانه: فرشویه

لیتوگرافی: نقره‌آبی

صحافی: سیاره

چاپ اول: ۱۳۸۸

شمارگان: ۱۰۰۰

بها: ۰۰۰۰ ریال

شابک: -

انتشارات و توزیع:

مرکز پژوهش کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی
خیابان انقلاب، مابین خیابان ابوریحان و دانشگاه، ساختمان فروردین
طبقه ۷، واحد ۲۷ و ۲۸؛ تلفن: ۶۶۹۶۴۱۲۰ - ۲۱

نشانی سایت اینترنتی: WWW.Ical.ir

نشانی پست الکترونیکی: Pajooheshlib@yahoo.com

تمامی حقوق چاپ و نشر این اثر در انحصار کتابخانه، موزه و مرکز
اسناد مجلس شورای اسلامی است.

بسم الله الرحمن الرحيم

سرمایه‌ای که از میراث خطی ما در ایران وجود دارد، از بهترین سرمایه‌های علمی موجود در بلاد اسلامی است. این به رغم آن است که در دوره مغول و سپس تیمور، بسیاری از آثار کهن از میان رفت و میراثی که به دست صفویان رسید بسیار اندک بود. به جرأت می‌توان گفت اگر هجده مغول و تیمور نبود، امروز ما میراثی بس عظیم‌تر از آنچه هست در اختیار داشتیم. این را می‌توان از مراجعه به کتاب معجم البلدان و معجم الادباء یاقوت حموی دریافت که از دریایی از منابع در آغاز قرن هفتم و درست پیش از حمله مغول بهره برده و بیشتر این آثار پس از آن، از میان رفته و به دست پسینیان نرسیده است.

با این حال، دوره صفوی تلاش زیادی برای بازکاوی آثار گذشته صورت گرفت و به خصوص در حوزه تشیع، آثار خطی فراوانی از بلاد عربی از بحرین و جبل عامل و عراق به ایران منتقل شد. اما مهم آن بود که در دوره صفوی، کاتبان و نساخان، بسان چندین چاپخانه مشغول استنساخ آثار بوده و با حمایتی که فضای فرهنگی عمومی از آنان داشت، طی دویست سال، انبار کتابخانه‌های شخصی و عمومی این دوره انباشته از کتاب شد. آنچه جای تأسف بود دو چیز بود. یک امر نگهداری اینها که تقریباً قاعده‌مند نبود و بسیاری از این آثار از بین رفت و دیگری حمله افغان‌ها که ضربه‌ای هرچند کوتاه بر این میراث وارد کرد. دوره قاجاری حرکت مجددی را آغاز کرد و گرچه سطح علم از جهاتی پایین آمده بود، اما به هر حال، توجه به «کتاب» همچنان مورد توجه بود. این زمان هند هم به کمک آمده و آثار فراوانی که تولید می‌شد، چه در هند و چه ایران، مورد حمایت قرار می‌گرفت.

در جمع باید گفت امروزه ما میراث مخطوطی داریم که بخش اندکی از آن از پیش از عصر صفوی، بخش قابل توجهی از دوره صفوی و سپس عصر قاجاری است و به هر روی، میراثی است که باید پاسداری شود و نخستین مرحله پاسداری از آن هم، در وهله اول فهرست کردن آنها و دوم اسکن آن آثار است، کاری که کتابخانه مجلس به جد دنبال آن است و اثری که از خامه جناب طیار برآمده، از آن جمله است. از ایشان و همه دوستانی که در بخش خطی به ایشان کمک کردند تا کار به پیش رود سپاسگزاری می‌کنم.

رسول جعفریان

رئیس کتابخانه، موزه و مرکز اسناد

مجلس شورای اسلامی

دبیاچه

کتابخانه نفیس مجلس شورای اسلامی را به جرأت می‌توان از نادرترین ذخایر و گنجینه‌های اسلامی-ایرانی در میان کتابخانه‌های جهان اسلام دانست، وجود نسخه‌های کهن، دست‌نوشته‌های هنری، اسناد ارزشمند تایخی و محلی، نگاشته‌های تصویری با نقش و نگارهای اصیل و نسخه‌های نادر خط مؤلف و منحصر به فرد نشانه‌ای بارز از این گنجینه نفیس است.

روند فهرست‌نویسی بر این نفایس دستنویس که از بیش از هفت دهه پیش با نوسان و تناوب خاصی آغاز شده بود، در سالیان اخیر به کندی گراییده بود و می‌رفت همانند برخی از کتابخانه‌های بزرگ و مجموعه‌های معروف و نام‌آور به محاق تعطیلی فرو رود، که با تغییر مدیریت کتابخانه و تفویض آن به فردی کاربلد در این زمینه، بار دیگر روند فهرست‌نویسی نسخه‌ها با ورود تعدادی از کتابشناسان و نسخه‌پردازان جوان، به عرصه فهرست‌نگاری این مجموعه، با شتاب تند و سرعت بیشتری پیگیری شد، که فهرست حاضر معرفی تفصیلی چهارصد نسخه از دست‌نویس‌های آن به شماره ۱۰۴۰۱-۱۰۸۰۰ می‌باشد.

در پایان از ریاست محترم کتابخانه جناب حجت‌الاسلام و المسلمین رسول جعفریان که با دعوت از اینجانب، ما را در جرگه فهرست‌نویسان این کتابخانه عظیم جای دادند، و نیز از دست‌اندرکاران و کارمندان زحمت‌کش بخش مخطوطات کتابخانه، به ویژه آقایان یکه زارع و خندابی و دیگر دوستان کمال قدردانی و تشکر را نموده و از خداوند متعال برای کتابشناس فرهیخته و ممتاز این گنجینه بزرگ، استاد عبدالحسین حائری آرزوی سلامتی و صحت می‌نمایم.

قم مقدسه - محمود طیار مراغی

آبان ۱۳۸۸ خورشیدی

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی

ش ۱۰۴۰۱ تا ۱۰۸۰۰

۱۰۴۰۲

مجموعه

۱. دیوان ابن الفارض (ادب-عربی)
(ص ۲-۱۱۳)

از: ابوحفص عمر بن علی بن فارض مصری
(هـ. ۶۳۲).

دیوان اشعار ابن فارض عارف بلندآوازه عرب است که به سبک صوفیان، با مقدمه‌ای مفصل به قلم نوه وی، علی، تحریر شده است. وی در آن به نقل از پدرش جمال‌الدین محمد به شرح حال جدش ابن فارض و بعضی از کرامات وی پرداخته و چون کاتبان اشعار جدش را تصحیف می‌کرده‌اند به گردآوری این نسخه پرداخته است. بر این دیوان شروع زیادی از جمله شرح عبدالغنی نابلسی و شیخ حسن بورینی نوشته شده است. نک: مرعشی، ۳/ ۱۲۹؛ کشف الظنون، ۱/ ۷۶۷؛ التراث العربی، ۳/ ۵؛ مجلس، ش ۷۸۳۵.

آغاز:

سائق الاطعان لطوی البیدطی
منعماً عرج علی کثبان طی

انجام:

بنیة لی ان کنت ذافطنة
فاننی قد جئت بالترجمة
۲. ترجمان الاشراف (عرفان-عربی)

۱۰۴۰۱

حاشیه اثبات الواجب القدیم (لغت-عربی)

از: میرزا جان حبیب الله باغتوی شیرازی (هـ. ۹۹۴).
حاشیه‌ای است مهم بر کتاب اثبات الواجب قدیم جلال‌الدین دوانی (هـ. ۹۰۸) که به صورت «قوله-قوله» تنظیم شده است و از حواشی مهم رساله فوق به شمار می‌رود.

نک: آستان قدس، ۱/ ۷۴؛ ذریعه، ۶/ ۱۰؛ مرعشی، ۲۴۶/ ۲.

آغاز: قال المصنف ره اعلم ان البراهین المودیه الی هذا المطلب الخ؛ اشاره الی ان المطلوب برهانی یجب ان یؤخذ فی اثباته المقدمات الیقینیة فان کانت المقدمات الموهوذة فی الدلائل المذكورة....

انجام: ... نعم هذا الکلام بخلاصة منع آخر علی هذا الدلیل. لو سلم من القدح و لا یقدح فی منع المصنف و لا یلزم منه استدراک فیه.

خط: نستعلیق. کاتب: کلب بن محمد ربیع. تاریخ

کتابت: ۱۰ شعبان ۱۱۲۰ هـ.

دارای حواشی با امضای «منه» دارای نشان
تملک علی آذربایجانی مشهور به مازندرانی.

جلد: تیماج زرشکی ضربی.

۱۲×۱۸ سم. ۱۰۳ گ. ۱۷ س. (ثبت ۶۶۹۲۱)

فی الغزل و النسیب

(ص ۱۱۸-۱۵۵)

از: محی‌الدین محمد بن علی طایبی اندلسی، ابن عربی (۵۶۰-۶۳۸هـ).

قصیده‌ای معروف در عرفان و تصوف که در تاریخ ۶۱۱هـ در شهر مقدس مکه سروده شده و خود ناظم شرحی بر آن به درخواست ابومحمد بن عبدالله بن بدر حبشی با عنوان فتح الذخائر والاعلاق فی شرح ترجمان الاشراف نگاشته که در سال ۶۱۲هـ از آن فارغ شده است. نک: الفبایی آستان قدس، ۱۲۳؛ کشف الظنون، ۱/ ۳۹۶.

آغاز:

کل ما اذکره من طلل او مغان او ربوع کل ما انجام:

لقد تاح الجمال بها و فاح المسک و الجادی
خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: محمد بن صالحی. تاریخ کتابت: ۹۹۲هـ.

نسخه هنری و تزئینی دارای خطوط طلایی و مذهب و لاجوردی، سربرگ اول هنری با ترنج ذهبی و لاجوردی و سرخ، در برگ آخر رساله اول دو بیتی از سودی و ده بیت از سعدالدین العربی دیده می‌شود. صفحات مجدول مذهب لاجوردی در برگ پایانی رساله دوم ابیاتی از شیخ جمال عبدالرحمن الجوری آمده است، نسخه ترمیم شده است.

جلد: تیماج سبز با حاشیه مذهب.

۱۵×۹ سم. ۷۸ گ. ۱۷ س. (ثبت ۷۸۶۰۴)

۱۰۴۰۳

شرح هداية الاثرية

(فلسفه-عربی)

از: کمال‌الدین حسین بن معین‌الدین میبیدی (۹۱۰هـ).

کتاب فلسفی مختصر و معروفی بر کتاب هدایة

الحکمة اثیرالدین ابهری (۶۶۳هـ) است که در ایام جوانی آن را نگاشته و از معروفیت بسیاری برخوردار است.

نک: مرعشی، ۳۰۸/۲؛ نمازی خوی، ۳۳۱؛ مجلس، ۱۴۳۰۵/۲؛ امام صادق قزوین، ۱۶۸/۱.

آغاز: الهدایة هی من لدیه و کل شیئی یعود الیه، له الحمد علی ما انعم علینا من سوابغ النعم....

انجام: ... و من اراد الاستقصاء فی الحکمة فلیرجع الی کتابنا المسمی بزیدة الاسرار، تمت.

خط: نستعلیق. کاتب: عبدالوحد بن نعمت الله

الجیلانی، عید اضحی. تاریخ کتابت: ۱۰۲۷هـ.

عناوین شنگرف، نسخه ترمیم شده است،

حواشی بسیار زیاد در هامش صفحات از جمله

حواشی با امضای «منه، ملازاده، خطایی» آمده

است، یادداشتی در معرفی کاتب در سال

۱۳۸۳هـ در برگ اول و تملک محمد علی بن

محمد محسن سوادکوهی ملقب بکران در سال

۱۲۷۵هـ دیده می‌شود، براساس یادداشتی در

اول نسخه کاتب از فضلی نام آور ق ۱۱هـ و از

تلامذه شیخ بهایی بوده و نسخ زیادی کتابت و

تصحیح کرده است.

نک: ریحانة الادب، ج ۴/ ۲۶۹ و مصفی المقال،

۲۵۷.

جلد: تیماج قهوه‌ای ضری مجدول با ترنج.

۱۷×۹ سم. ۱۰۵ گ. ۱۵ س. (ثبت ۶۶۹۴۳)

۱۰۴۰۴

مجموعه

۱. حاشية حاشية الجرجانی (منطق-عربی)

على شرح الشمسية

(ص ۲۲-۱۷۶)

از: عمادالدین محمد بن یحیی بن علی الفارسی.

حاشیه‌ای مختصر بر حاشیه میر سید شریف

جرجانی (۸۱۶هـ) معروف به حاشیه کوچک بر شرح

۱۰۴۰۵

سی فصل (کلام-فارسی)
از: محمد کریم بن محمد ابراهیم کرمانی (۱۲۲۵-
۱۲۸۸هـ).

رساله‌ای شامل ۳۰ پرسش و پاسخ که از جانب
میرزا محمدباقر اصفهانی مطرح و در ۳۰ فصل (هر
سؤال و جواب در یک فصل) تنظیم شده و نگارش آن در
روز دوشنبه ۱۴ ربیع الثانی ۱۳۰۶هـ در روستای علی
آباد از روستاهای کرمان به پایان رسیده است.

نک: ذریعه، ۱۲/۲۹۱.

آغاز: و بعد چنین گوید بنده ائیم کریم بن ابراهیم که
چون رسید نوشته از مخدوم مکرم و مطاع معظم
مشحون ببعضی از سؤالات عجیبه و مطالب غریبه...
انجام: ...مانند ارشاد العوام و هداية الطالبین و رساله
چهار معامله سلوک در مسائل اخلاقی و غیر آنها و همین
جا ختم می‌نماییم.

خط: نستعلیق. کاتب: سید محمد حسین
طباطبایی. تاریخ کتابت: ۲۰ ربیع الاول
۱۳۰۶هـ.

در حاشیه تصحیح شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۲-۱۸ سم. ۵۳ گ. ۱۳ س. (ثبت ۶۶۹۱۰)

۱۰۴۰۶

حاشیه تجرید الاعتقاد (کلام-عربی)
از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰هـ).

حاشیه و تعلیق مختصری به صورت «قوله-قوله»
بر بخش‌هایی از کتاب تجرید الاعتقاد اثر خواجه
نصیرالدین طوسی (۶۷۲هـ) است که کم نسخه می‌باشد.
نک: ذریعه، ۶/۳۲؛ مرعشی، ۲/۲۱۶.

آغاز: الحمد لله العلیم و الصلاة و السلام علی خاتم
المرسلین... قال المصنف المقصد الثالث فی اثبات الصانع
فیه اشاره لطیفة...

شمسیه یا تحریر القواعد المنطقیه نگاشته قطب‌الدین
محمد رازی (۷۶۶هـ) است.

نک: ذریعه، ۶/۷۴؛ الفبایی آستان قدس، ۱۹۰؛
آستان قدس، ۱/۲۹۶.

آغاز: نحمدک یا من انطق لسان عبده بآیات جلاله
و نشکرک یا من انعم علیه بالعلوم و المعارف...
انجام: ...و انت خبیر بانه لو قیل کامرین المتصایعین
لکان اولی و الله اعلم بالصواب...

۲. حاشیه حاشیه الجرجانی علی شرح الشمسیه

(ص ۱۷۸-۲۰۰)

از: امیر صدرالدین محمد بن غیاث‌الدین منصور
دشتکی شیرازی (۹۴۸هـ).

تعلیقاتی است بر حاشیه میر سید شریف جرجانی
(۸۱۶هـ) بر کتاب شرح شمسیه یا تحریر القواعد المنطقیه
اثر قطب‌الدین محمد رازی (۷۶۶هـ) که به گفته حلبی به
حاشیه کوچک معروف بوده است.

نک: کشف الظنون، ۲/۶۹؛ ذریعه، ۶/۷۴؛ آستان
قدس، ۱/۲۸۳.

آغاز: احق منطق یعرب عما فی ضمائر الفضلاء و
اصح قول الشارح لما فی سرائر العرفاء حمد من تفرد
بوجوب الوجود....

انجام: ...ان لفظی کل و البعض به لا یصیر ما هو
الموضوع بالذات علیه فی عمومه تارة و فی خصوصه
اخری.

کاتب: قاسم بن محسن طالقانی حسینی. تاریخ
کتابت: ق ۱۲هـ.

عناوین شنگرف، مهر بیضی «دکتر قاسم غنی»
در اول و انتهای نسخه.

جلد: تیماج مشکی ترمیم شده.

۱۲×۱۹ سم. ۱۰۰ گ. ۱۹ س. (ثبت ۵۰۴۷۷)

انجام: ... و هو کون العلم الواجب تعالی بقیام الصور
المناسبة و قد عزفت بوجهه غیر مرة فلا نعیده...
خط: نستعلیق بی نقطه. بی کا. تاریخ کتابت: ق
۱۱۱هـ.

حواشی و تعلیقات بسیار در هامش نسخه و
علامت مقابله و بلاغ در برگ پایانی نسخه و نیز
برخی فوائد علمی از میرداماد و غیره در پایان
نسخه دیده می‌شود، نسخه ترمیم شده است.
جلد: تیماج سیاه.

۱۱×۱۹ سم. ۷۱ گ. ۱۸ س. (ثبت ۲۸۰۱۳)

۱۰۴۰۷

**لوامع الاشراف فی مکارم
الاخلاق = اخلاق جلالی**

از: جلال‌الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸هـ).
اثری معروف در فلسفه اجتماعی که در سه «لامع»
و هر کدام در چند «لمعه» تنظیم و تدوین شده است:
اول تهذیب اخلاق؛
دوم تدبیر منزل؛
سوم کشورداری.

اثر حاضر به نام بهادرخان سلطان اوزون حسن
بیگ آق قویونلو (۸۸۲هـ) و فرزندش سلطان جلیل با
استناد به کتاب اخلاق ناصری خواجه نصیر طوسی
(۶۷۲هـ) نگاشته شده است.

نک: مرعشی، ۳/ ۶۲؛ ذریعه، ۱۸/ ۳۵۹؛ الفبایی
آستان قدس، ۴۸۵.

آغاز: افتتاح کلام بنام واجب الاعظام سلطانی سزد
که بامر نافذ ازلی جنود مجنده....

انجام: ... افاضاً علی بنی نوع الانسان سجال العدل
والاحسان فایده‌ها بمزید التائید و الامتتان نحو عین
الاعیان محمد و آله من ذوی الاعیان.

خط: نسخ. کاتب: امیر بیک بن مرتضی حسینی.
دارای دستخط ملک الشعر له بهار مبنی بر

مالکیت نسخه، دارای سربرگ هنری مذهب و
لاجوردی مجداول دندان موشی طلائی، عناوین
شنگرف، مهر هشت ضلعی کاتب با سجع «عبد
امیر بیک الحسینی».

جلد: تیماج سبز ترنج بزرگ با ترنج.
۱۲×۲۰ سم. ۱۴۵ گ. ۱۵ س. (ثبت ۷۴۶۴۰)

۱۰۴۰۸

مجموعه

۱. المقالات

(عرفان - اخلاق - عربی)

دارای تقسیم‌بندی با عنوان «المقالة - المقالة» که تا
شماره «المقالة الثانية و الثمانون: کیف یأمرون بالمعروف
و ما عرفوه و کیف ینهون عن المنکر» در این نسخه
موجود است.

نسخه حاضر از ابتدا و انتها افتادگی دارد و تعدادی
از مقاله‌های ۱۹-۸۲ به صورت غیر مرتب و ناقص
موجود است.

آغاز: المقالة التاسعة عشر: اطیب الناس طینة
احسنهم طمأنينة....

انجام: ... المقالة الثانية و الثمانون: کیف یأمرون
بالمعروف و ما عرفوه و کیف ینهون عن المنکر.

۲. آغاز و انجام = مبدأ و معاد (کلام - فارسی)
(ص ۲۹-۳۹)

از: خواجه نصیرالدین محمد بن حسن طوسی
(۶۷۲هـ).

رساله‌ای متوسط و معروف در بیان اعتقادات کلامی
در ضمن بیست فصل می‌باشد:

مختصر عناوین فصول چنین است:

فصل اول: در صفت راه آخرت.

فصل دوم: در اشاره به مبدأ و معاد.

فصل سوم: در اشاره به هر دو جهان.

فصل چهارم: در اشاره به مکان و زمان آخرت.

۱۰۴۰۹

مجموعه

۱. الاجوبة المسائل البنوردية (کلام-عربی)
(گ ۱ پ-۴ پ)

از: هادی بن مهدی، اسرار سبزواری (۱۲۸۹هـ).
رساله‌ای متوسط است در پاسخ به سؤالات محمد اسماعیل بنجوردی معروف به «عارف» که پیرامون مسائل اعتقادی از حکیم پرسیده و وی بر اساس مشرب حکمی خود پاسخ داده است.
نک: الفبایی آستان قدس، ۲۳؛ ذریعه، ۵/۲۰۰.
نسخه حاضر از انتها ناقص است.
آغاز: الحمد لله الواجب الوجود الذی لا یخلقه الدهور و لا یبلیه الاعوام و العصور...
انجام: ... و جعل وعاء الوصول الى الغاية من الاوعية الزمانية للموجودات التی فی السلسلة...

۲. الاشارات و التنبيهات (فلسفه-عربی)
(گ ۲۷ پ-۴۷ پ)

از: شیخ الرئيس حسين بن عبد الله بن سینا (۴۲۸هـ).
نک: التراث العربی، ۱/ ۲۲۶؛ مجلس، ش ۵۰۸۵؛
ذریعه، ۲/ ۹۶؛ عربی مشار، ۵۸؛ ذخائر التراث العربی، ۱/ ۱۴۲؛ معجم المطبوعات، ۱/ ۱۲۸.
نسخه حاضر از انتها ناقص است.
آغاز: هذا اشارات الى اصول و تنبيهات علی جمل یستبصر بها من تیسر له...
انجام: ... اشارة: ادراك الشیء هو ان یكون حقيقة متخیلة عند المدرك...
خط: نستعلیق، نسخ. بی. کا. بی. تا.
در ادامه رساله اول و دوم قطعاتی از برخی رسائل و کتاب‌ها به صورت ناقص و بدون ابتدا و انتها به هم صحافی شده است.
جلد: تیماج سبز با گوشه و عطف سرخ.
۱۰۱ گ. ۲۴ س. (ثبت ۶۲۱۹۵)

فصل پنجم: در اشاره به حشر خلاق.

فصل ششم: در اشاره به صراط.

فصل هفتم: در اشاره به صحایف اعمال و کرام الکاتبین.

فصل هشتم: در اشاره به حساب و طبقات اهل حساب.

فصل نهم: در اشاره به ترک اعمال و ذکر میزان.

فصل دهم: در اشاره به طی آسمان‌ها.

فصل یازدهم: در اشاره به حال‌های خلق.

فصل دوازدهم: در اشاره به درهای بهشت و دوزخ.

فصل سیزدهم: در اشاره به نفحات صور.

فصل چهاردهم: در اشاره به زیانیه دوزخ.

فصل پانزدهم: در اشاره به جوی‌های بهشت.

فصل شانزدهم: در اشاره به درخت طوبی و درخت زقوم.

فصل هفدهم: در اشاره به حور العین.

فصل هجدهم: در اشاره به خازن بهشت و مالک دوزخ.

فصل نوزدهم: در اشاره به ثواب و عقاید و عدل.

فصل بیستم: در ذکر احوال دوزخ.

نک: آثار و احوال خواجه، مدرس رضوی، ۳۱۹؛

ذریعه، ۱/ ۳۶؛ مجلس، ش ۲/ ۱؛ مرعشی، ۳۷۱/ ۳۱.

آغاز: سپاس آفریدگاری را که آغاز هم از اوست و انجام همه به اوست...
انجام: ... یشان از ثواب منزّه باشند چه دنیا و آخرت بر مرد خدای حرام است، الدنیا حرام علی اهل الآخرة حرام علی اهل الدنیا و هما حرامان علی اهل الله.

خط: نسخ. بی. کا، کهنه. تاریخ کتابت: ق ۸-هـ ۹.
صفحات بسیاری افتاده و ناقص است.
جلد: تیماج سرخ.

خط: نسخ. بی. کا، کهنه. تاریخ کتابت: ق ۸-هـ ۹.

صفحات بسیاری افتاده و ناقص است.

جلد: تیماج سرخ.

۱۶-۶ س. ۲۰ گ. (ثبت ۷۸۶۶۸)

۱۰۴۱۰

حیات النفوس

(کلام-فارسی)

از: لطف‌الدین محمد رفیع فارسی (ق ۱۳هـ).
رساله‌ای کوتاه در اصول و عقاید دینی که در یک مقدمه و پنج باب و یک خاتمه تنظیم و به منوچهر خان معتمدالدوله اهدا شده است.

نک: مجموعه مشکوه، ۳/۳۰۳؛ دانشگاه، ۵۷۳.
آغاز: الحمد لله رب العالمین... اما بعد فیقول المتوکل علی الله... انه قد التمس منی بعض الاخوان الذین، یجب اطاعتهم....
انجام: ... و ظل عاطفتش بر مفارق قاطبه بندگان پاینده باد برب العباد.
خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۵ ربیع الثانی ۱۲۶۲هـ.

عناوین شنگرف، نسخه از نظر جلد و صفحات داخلی، هنری و منقوش به خطوط مذهب و گل و بوته دارای سربرگ طلایی و شنگرف است.
جلد: تیماج روغنی زرشکی هنری مجدول و مزین به ابیات فارسی در حاشیه. داخل جلد هنری و منقوش به گل و بوته طلایی.
۶۶گ. ۱۰س. (ثبت ۶۶۹۰۷)

۱۰۴۱۱

مجموعه**۱. واردات**

(تصوف-فارسی)

(ص ۲-۲۲)

از: میر سید علی بن شهاب‌الدین محمد حسینی همدانی (۷۸۶هـ).

رساله‌ای کوتاه در بیان احوال منازل عرفانی و آداب و سلوک به روش مناجات و با عناوین «ای عزیز» که به صورت نثر و نظم شیوا نگاشته شده است.
نک: مرعشی، ۲۰/۱۱۳؛ مجلس، ش ۶/۷۶۶۲؛ ذریعه، ۲۵/۹؛ مزوی، ۲/۱۴۷۷.

آغاز: رب اشرح لی صدری... ای مرهم جراحت هر دل ریشی و ای مونس و راحت هر درویشی....
انجام: ... روی امید ما بشومی قبايح اعمال ما سياه مگردان یا اکرم المسئولين و رجاء المؤمنین برحمتک یا ارحم الراحمین.

۲. سیر الطالبین

(تصوف-فارسی)

(ص ۶۰-۱۰۳)

از: میر سید علی بن شهاب‌الدین محمد حسینی همدانی (۷۸۶هـ).

رساله‌ای کوتاه در سیر و سلوک عرفانی که با عناوین «ای عزیز» تنظیم شده و به گفته برخی توسط «برهان بن عبدالصمد» از بیانات میرهمدانی گردآوری شده است.

نک: مرعشی، ۲۰/۱۱۲؛ الفبایی آستان قدس، ۳۱۵.
آغاز: حمدی که بر ورق احداق باصائر اولوا البصار از ملاحظه آثار عنایت آن عاجز....

انجام: ... از لذت خلوت مناجات ارباب قلوب و روح و انس مشاهدات اهل کشف و شهود محروم نگردانند.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: علی بن فضل الله گیلانی فومنی زاهدی. تاریخ کتابت: ذیحجه ۱۰۶۶هـ. مکان کتابت: شیراز.

در ادامه رساله اول و دوم بخش‌هایی از یک رساله به صورت ناقص و مختصر آمده است.

جلد: تیماج حنایی مجدول.
۱۰-۱۹ سم. ۱۴۶گ. ۱۵س. (ثبت ۶۶۹۰۸)

۱۰۴۱۲

رسالة الحق

(تصوف-فارسی)

از: ناشناخته.

پاسخی به بدخواهان و بدگویان مؤلف است که در آن شرح مبسوطی از مراحل و سیر تحصیلی و سلوکی

۱۰۴۱۴

مجموعه

۱. **سرمایه ایمان** (کلام-فارسی)
(ص ۱-۱۳۰)

از: عبدالرزاق بن حسن فیاض لاهیجی (۱۰۷۲هـ).
اثری معروف در اصول دین پنجگانه به روش کلامی و فلسفی در یک مقدمه در بعضی از اصطلاحات منطقی و پنج باب (هر باب در چند فصل). این کتاب مختصری است از گوهر مراد خود مؤلف که به جهت یکی از دوستان بزرگوار خود تلخیص و اختصار نموده است.

نک: ذریعه، ۱۲/ ۱۷۲؛ مجلس، ش ۱/ ۱۴۴۶۸؛
مرعشی، ۲/ ۱۴۰؛ دانشگاه، ۳/ ۵۸۱.
آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلاة والسلام علی
محمد و آله الطاهرين چنین گوید العبد الملتجی
عبدالرزاق اللاهیجی....

انجام: ... بر هر که عالم به حسن معروف و قبح منکر
و تجویز تأثیر و انتقای مفسده کند، تمت.

۲. **نثر اللثالی** (حدیث-عربی)
(ص ۱۳۴-۱۵۰)

از: ابوعلی فضل بن حسن بن فضل طبرسی (۵۴۸-
۵۵۵هـ).
منتخبی از کلمات قصار امام علی بن ابیطالب (ع) در
۳۰ باب رساله، به ترتیب حروف تهجی جمع‌آوری و
نگاشته شده است.

در خصوص رساله نثر اللثالی و مؤلف آن اختلافاتی
چنین مشاهده می‌گردد:

۱. در مقدمه برخی از نسخه‌های خطی رساله و
در ذریعه (۵۳/ ۲۴) و روضات الجنات (۵/ ۳۶۰) و
نسخه‌های چاپی آن، مؤلف رساله شیخ طبرسی دانسته
شده است.

۲. در ذریعه (۵۵/ ۲۴) رساله دیگری به جز رساله

خود را بیان داشته و به شبهات آنان پاسخ گفته است.

نک: مرعشی، ۷/ ۱۵۷؛ مجلس، ش ۲/ ۷۹۰۵؛
منزوی، ۲/ ۱۸۴؛ تاریخ تذکره‌های فارسی، ۱/ ۶۶۶.
آغاز: بعد از اتمام رساله عقاید و تزییف آرای
متصوفه ملاحظه متفطن شدم که در بعضی السنه و افواه
افتاده است....

انجام: ... و اگر در آنچه گفتم تفکر نمایی در هر باب
حق بر شما ظاهر می‌شود و الله یهدی علی من یشاء الی
صراط مستقیم.

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۲۳۷هـ.
جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته مجدول.
۱۲گ. ۱۴س. (ثبت ۴۹۲۹۲)

۱۰۴۱۳

شرح تجرید الاعتقاد (کلام-عربی)

از: علاءالدین علی بن محمد قوشچی (۸۷۹هـ).
شرح مفصل انتقادی است بر تجرید العقاید خواجه
نصیرالدین طوسی (۶۷۲هـ) که به خواهش دوستان در
شش مقصد: امور عامه، جواهر و اعراض، اثبات صانع،
صفات او، نبوت، امامت و معاد تنظیم و نگاشته شده
است.

نک: مشار عربی، ۵۴۳؛ ملی، ۷/ ۳۵۹؛ دانشگاه، ۱۳/
۳۱۴۱؛ الفبایی آستان قدس، ۳۲۸؛ آستان قدس، ۱/
۱۴۳.

نسخه حاضر از مقصد سوم تا پایان کتاب را
دربردارد.

آغاز: المقصد الثالث فی اثبات الصانع و صفاته و
آثاره و فیه فصول: الاول فی وجوده....

انجام: ... و اذا ظن کل طائفة انه لم یقم به الآخر ثم
الکل بترکه.

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱هـ.
جلد: تیماج سبز یشمی با ترنج و دورو.
۸۹گ. ۲۴س. (ثبت ۴۱۵۹۷)

آغاز: صدر مصلح دروس مدرس کل رسل و مطلع
صدر لمعه علوم گوهر کل
انجام: ... سواد کلام را در مصرع دوم در سر او ملهم
اسرار کرد روح مرا کلک عطارد مدار معلوم دارد.

۵. صیغ عقد النکاح (فقه - فارسی)

(ص ۱۸۴-۱۹۹)

از: ناشناخته.

رساله‌ای کوتاه در بیان و معرفی انواع صیغه‌های
عقد نکاح که در سه مقاله و چند فصل تنظیم شده است.
نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.
آغاز: بسمله، بدان ایدک الله الوصول الی سواء
الطریق، که این ذخیره محتوی است به سه مقاله و چند
فصل

انجام: ... و خطبه که قبل از وقوع صیغه بخوانند این
است...

خط: نستعلیق، نسخ (رساله دوم). بی. کا. تاریخ
کتابت: ۱۵ محرم ۱۰۹۰ هـ (رساله اول)، جای
عناوین خالی (رساله دوم)، ۱۰۸۸ هـ در قندهار
(رساله سوم).
جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.
۱۲ × ۲۱ سم. ۱۰۳ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۵۰۷۲۱)

۱۰۴۱۵

مجموعه

۱. تهذیب المنطق

(منطق - عربی)

(گ ۱ پ ۱۳ ر)

از: سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۲۲-
۷۹۲ هـ).
نک: ش ۱۰۴۰۹.

آغاز: الحمد لله الذی هدینا سواء الطريق و جعل لنا
التوفیق خیر رفیق

حاضر با نام «نثر اللثالی لفخر المعالی» در جمع‌آوری
کلمات قصار امیرالمؤمنین به ترتیب حروف تهجی را به
علی بن فضل الله راوندی نسبت داده است.

۳. در روضات الجنات (۵/ ۳۶۰) و ریاض العلما
(۴/ ۳۴۶) و کشف الحجب و الاستار، ص ۵۷۶ احتمال
داده شده هر دو رساله مذکور یکسان و مؤلف آن علی بن
فضل الله راوندی باشد.

نک: مجلس، ش ۷۱۰۷/۲؛ ذریعه، ۷۳/۸؛ سپهسالار،
۱۰۲/۲؛ دانشگاه، ۲۹۰/۲؛ مرعشی، ۶۹/۱.

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا
محمد و علی آله و صحبه اجمعین و بعد فهذه کلمات من
کلام امام المتقین

انجام: ... یاس القلب راحة النفس، یسعد الرجل
بمصاحبة السعید، تم الكتاب.

۳. باغ و بهار (انشاء - فارسی)

(ص ۱۵۴-۱۷۵)

از: ظهیرالدین علی بن مراد تفرشی (ق ۱۱ هـ).
انشاء متن ادیبانه و مسجع است که در بهار سنه
۱۰۷۱ هـ در رکاب شاه صفوی که از شکار مازندران به
اصفهان بازگشته بوده، در وصف عباس آباد نگاشته شده
است.

آغاز: شبنم شاداب هرگونه ستایش و ثنا که از هوای
روح پرور بستان بیان بر گلبرگ زبان سخنوران بشنید
انجام:

نظر کرده لطف پروردگار

کمر بسته قدرت کردگار

۴. رساله بی نقطه (ادب - فارسی)

(ص ۱۷۹-۱۸۳)

از: ناشناخته.

رساله‌ای ادبی و کوتاه که به صورت هنری و با
استفاده از کلمات بدون نقطه نگاشته شده است.

انجام: ... ای فعل الحد و البرهان ای الطريق الى الوقوف على الحق و العمل به و هذا بالمقاصد.

۲. حاشیه تهذیب المنطق (منطق-عربی)

(گ ۱۴ ر- ۱۳۶ پ)

از: ملا عبدالله بن حسین شاه آبادی یزدی (۹۸۱ هـ).
حاشیه مختصر و معروفی بر قسم منطق «تهذیب المنطق و الکلام» سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲ هـ) که به صورت «قوله-قوله» تنظیم شده است، این کتاب مورد توجه دانشمند بود و از کتاب‌های درسی به شمار می‌رود.

نک: مجلس، ش ۴/۱۴۳۰۵؛ مرعشی، ۱/۲۳۳؛
مشار عربی، ۲۷۵.

آغاز: قوله الحمد لله افتتح بحمدالله بعد البسملة ابتداء بخیر الکلام و اقتداء بحديث خیر الانام....
انجام: ... و وضعت النسبة بين کل اثنتين منهما فی ملتقى الخطین الخارجین عن کلّیهما تسهیلًا للضبط علی المبتدی.

خط مجموعه: نسخ. کاتب: محمدتقی بن میر سید غنی حسینی. تاریخ کتابت: رجب ۱۲۳۳ هـ.
جلد: تیماج سیاه ساده.

۱۰×۱۵ سم. ۱۳۶ گ. ۱۱ س. (ثبت ۴۱۵۹۳)

۱۰۴۱۶

مجموعه

۱. الانوار الجلالیه للفصول

(کلام-عربی)

النصيرية

(ص ۳-۲۳۳)

از: شرف‌الدین ابو عبدالله مقداد سیوری (۸۲۶ هـ).
شرح متوسطی بر ترجمه عربی الفصول النصيرية رکن‌الدین علی بن محمد جرجانی است که در چهار فصل تنظیم و به نام جلال الملة و الدین ابوالفضل مرتضی علی النقیب تقدیم شده است:

فصل اول: توحید

فصل دوم: عدل

فصل سوم: نبوت

فصل چهارم: معاد.

(مساله امامت و عصمت امام، در ضمن باب نبوت).
آغاز: اما بعد فلما کان علم الکلام من بینی هذه العلوم اوثق برهاناً و اظهر تبياناً....
انجام: ... و بالتقصیر معترفین و من الخطاء مستغفرین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و الحمد لله رب... الطاهرین.

۲. التهاب نیران (تاریخ معصومین-عربی)

الاحزان و مشیر اکتئاب الاشجان

(ص ۲۳۶-۵۵۱)

از: ناشناخته.

در ذکر تاریخ وفات پیامبر (ص) و آنچه بعد از وفات آن حضرت اتفاق افتاد و بیان قضیه حجة الوداع و غدیر خم و غیره. مؤلف سند روایاتش را چنین شروع می‌کند: «حدثنا الشيخ الفقيه محمد بن حامد بن محمد المسعود عن عبدالله بن حارث السلمي...». صاحب الذریعه تاریخ تألیف این کتاب را در میانه ق ۸-۱۰ هـ می‌داند و عقیده دارد مؤلف باید یکی از علمای بحرین باشد.

نک: ذریعه، ۲/۲۸۷؛ مرعشی، ۸/۲۷۷؛ دانشگاه، ۷/

۲۶۱۷.

آغاز: الحمد لله باعث الرسل رحمة للعالمین و جعلهم مبشرين و منذرین... و بعد قرأت القصص و الاخبار....

انجام: ... فانه قد يتوهم لاطلاق القوم القضاء و بطن الحقيقة و الله الموفق للصواب.

خط: نسخ نازیبا. کاتب: احمد (رساله اول)، سید فخرالدین بن سید عبدالله بن حسن الابوجیبلی (رساله دوم). تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ (اول)، ۲۰ جمادی الثانی ۹۷۲ هـ (رساله دوم).

رساله‌ای در موضوع مقدمه واجب که از مسائل مهم علم اصول فقه است که به طور استدلالی و مفصل ورد و ایراد در گفته‌های علماء فن بحث شده است.
نک: ذریعه، ۲۲/۱۰۶؛ مرعشی، ۱/۱۶۱؛ مجلس، ش ۷۳۷۷/۱؛ الفبایی آستان قدس، ۵۴۸.
آغاز: الحمد لله الذی جعل امثال او امره سبباً لاقتباس الثواب و صیر الانتهاء عن نواهیة شرطاً للاخلاص عن العقاب....
انجام: ... و يدل بفضلہ سیئات اعمالنا حسنات و جعل خواتیم امورنا خیراً من المقدمات.

۲. حق المبين فی تصویب رأی المجتهدین و تخطئة الاخباریین (ص ۷۰-۱۴۰)

از: شیخ جعفر بن خضر جناجی نجفی (کاشف الغطاء) (۱۲۲۷هـ).
رساله‌ای در بیان دیدگاه‌های مجتهدان اصولی و نقد نظرات اخباری‌ها که در هشت مطلب و به درخواست شیخ علی فرزند مؤلف در اصفهان نگاشته شده است.
نک: مرعشی، ۱۴/۳۹؛ مجلس، ش ۱۴۳۸۲/۲؛ ذریعه، ۷/۳۷.
آغاز: الحمد لله الذی خلق الانسان و علم البیان و صلی الله علی محمد و آله سادات الزمان....
انجام: ... و نحوهم و فی الوصایا و السجلات و جمیع الخطابات الوضیعات کما لا یخفی و الله ولی التوفیق.

۳. جامعة الاصول (ص ۱۴۴-۲۵۳)

از: محمد مهدی بن ابی ذر نراقی کاشانی (۱۲۰۹هـ).
کتابی در تبیین قواعد عمومی فقهی است که تحت عنوان «اصل» برای استنباط احکام شرعی و استخراج مسائل فرعی به کار می‌روند، تألیف این کتاب در

تملک محمد علی بن علی بن لطف علی بن لطف علی بن احمد تبریزی در ۱۲۹۹هـ با مهر بیضوی با سجع «عبدہ محمد علی بن علی» و تملک محمد علی بن محمد علی بن علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی در ۱۳۶۶هـ در اول نسخه.
جلد: مقواکهن با روکش فرسوده تیماج قهوه‌ای. ۱۵×۲۰ سم. ۲۷۷گ. سطور مختلف.
(ثبت ۷۸۰۷۱)

۱۰۴۱۷

مفاتیح الغیب (فلسفه - عربی)

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰هـ).
کتابی است مفصل و ظاهراً مقدمه‌ای است بر تفسیر کبیر فلسفی مؤلف که در ۲۰ مفتاح و هر مفتاح در چند فاتحه و مشهد و فصل تنظیم شده است. این اثر همراه شرح اصول کافی او و در ۱۳۶۳هـ به صورت مستقل به تصحیح محمد جواد خواجوی چاپ شده است.
نک: ذریعه، ۲۱/۳۰۵؛ الفبایی آستان قدس، ۵۳۹.
آغاز: الحمد لله الذی انزل علی عبده الکتاب لیکون للعالمین نذیراً و ارسل رسوله بالهدی و دین الحق....
انجام: ... البدور الکریم بن الکریم محمد الدر الیتیم اکرم اولاد ابراهیم لتغنی عن البرهان و لیس العجز کالعیان.
خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۲۶۰هـ.
عناوین و خطوط شنگرف، تصحیح و حاشیه در حاشیه نسخه.
جلد: تیماج سرخ ساده.
۱۴-۲۱ سم. ۱۹۰گ. ۲۵س. (ثبت ۵۰۷۱۵)

۱۰۴۱۸

مجموعه

۱. مقدمة الواجب (فقه - عربی) (ص ۲-۶۷)

از: آقا حسین بن جمال‌الدین خوانساری (۱۰۹۸هـ).

انجام: ... لا يمكن الرجوع ابدا و تنزوج الحور العين
متنعمین نعیماً سرمداً بحق اشرف الانبياء و المرسلین.
خط مجموعه: نسخ. کاتب: محمد بن میرزا
ابوالقاسم بن ملا احمد بن ملا علی بن دولتی بن
علی خویی قراجه داغی (رساله سوم و چهارم).
تاریخ کتابت: ۱۲۴۷ هـ (رساله اول و چهارم)، ۵
شوال ۱۲۴۶ هـ (رساله سوم).
عناوین و جداول و اعداد و نشانی‌ها شنگرف،
دارای حواشی و تعلیقات، نشانه بلاغ در حواشی
صفحات دیده می‌شود (رساله اول)، رساله
چهارم به صورت سماعی مقابله شده است، در
پایان نسخه چند خطبه عقد و نکاح دیده
می‌شود.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج.
۱۵ × ۲۱ سم. ۱۷۹ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۷۸۶۵۵)

۱۰۴۱۹

حاشیه شرح الشمسية (منطق-عربی)
= حاشیه تحریر القواعد المنطقية
از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۷ هـ).
حاشیه متوسطی بر شرح الشمسية یا تحریر القواعد
المنطقية قطب‌الدین محمد بویه رازی (۷۷۶ هـ) است
که به صورت «قوله-قوله» تنظیم و به حاشیه کوچک
معروف شده است.
نک: الفبایی آستان قدس، ۱۹۸؛ مرعشی، ۱۱/۱۲۷؛
امام صادق قزوین، ۱/۹۱؛ آستان قدس، ۱۱/۴۶۳.
آغاز: بسمله قوله و ترتبه علی مقدمه و ثلاث
مقالات و خاتمة....
انجام: ... فلا يكون أيضاً جزءاً على حده بل مندرجاً
فی المبادئ التصديقية.
خط: نسخ. کاتب: علی اکبر بن محمد کاظم بن
میرزا محزون استرآبادی. تاریخ کتابت: ۱۲۴۱ هـ.

شب دهم شوال ۱۱۸۰ هـ به پایان رسیده است.
نک: ذریعه، ۱۱/۱۶۳؛ ملک ۵/۳۵۱.
آغاز: الحمد لله الذي وفقنا لاستنباط الاحكام
الشرعية الفرعية بالائمه الاصول و ايدنا لاستخراج
المسائل الفقهية....
انجام: ... من مرجع هذه الاصول يتمكن من استنباط
كل اصل ولو عليه و لا يحتاج الى شيء آخر و بهذا اكتفينا.

۴. حاشیه خلاصه الحساب (حساب-عربی) (ص ۲۵۸-۳۴۱)

از: ناشناخته.
حاشیه و تعلیقه‌ای مختصر بر خلاصه الحساب شیخ
بهاء‌الدین محمد عاملی (۱۰۳۱ هـ) که به صورت «قوله-
اقول» تنظیم و نگارش آن در سال ۱۲۴۱ هـ به پایان
رسیده است.
آغاز: قوله فی يوم الحساب، اقول المراد به يوم
القيامة و الجملة دعائية فی صورة الخبر و لا يخفى ما
فیها من الحسن....
انجام: ... اذا نقص منه جذره و در همان بقی منه ما
له جذر و هو اربعة.

۵. صیغ عقد النکاح و الطلاق (فقه-عربی) (ص ۳۴۴-۳۵۳)

از: محمد جعفر بن سیف‌الدین استرآبادی تهرانی
(۱۲۶۳ هـ).
بحث کوتاهی است در چگونگی خواندن صیغه‌های
نکاح و طلاق و الفاظی که باید در وقت عقد بدان‌ها تلفظ
شود. این بحث از گفته‌های علماء گذشته استفاده شده و
به جهت یکی از دوستان نوشته شده است.
نک: مرعشی، ۴/۳۴۳؛ الفبایی آستان قدس، ۳۸۹؛
ذریعه، ۱۵/۱۱۲.
آغاز: الحمد لله... فيقول المستهدى من الله الهادى
محمد جعفر الاسترآبادى هذه رسالة فى بيان صيغ....

عناوین و خطوط شنگرف، دارای حواشی و
تصحیحات در هامش نسخه.
جلد: تیماج سیاه ساده.
۱۵×۲۱ سم. ۱۱۹ گ. ۱۴ س. (ثبت ۵۰۵۰۵)

۱۰۴۲۰

تحریر القواعد المنطقية (منطق-عربی)

از: قطب‌الدین محمد بن محمد رازی (۷۶۶ هـ).
شرح معروف و مهم کتاب الشمسیه تألیف نجم‌الدین
عمر بن علی دبیران کاتبی قزوینی است که از شهرت
فراوانی برخوردار بوده و حواشی و شروح مختلفی بر
آن نگاشته شده است.
نک: مرعشی، ۲/ ۱۹۰؛ الفبایی آستان قدس، ۱۰۷؛
التراث العربی، ۱/ ۴۵۳.
آغاز: ان ابھی درر تنظم بنان البیان و ازهر زهر تنثر
فی اروان الاذهان

انجام: ... و الصلاة علی افضل البشر علی الاطلاق
المبعوث بتسمیم مکارم الاخلاق محمد المصطفی و آله
مصایب الدجی.

خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: رمضان ۱۲۵۶ هـ.
عناوین و جداول شنگرف.
جلد: تیماج سیاه ساده و مجدول.
۱۵×۲۱ سم. ۱۴۱ گ. ۱۶ س. (ثبت ۵۰۵۱۳)

۱۰۴۲۱

بدائع الحکم (فلسفه-فارسی)

از: آقا علی بن عبدالله مدرس زنوزی (۱۳۰۷ هـ).
رساله‌ای مفصل در پاسخ به هفت مسئله پیچیده
فلسفی که توسط عمادالدوله بدیع الملک میرزا بن
امامقلی میرزا قاجار مطرح و در سال ۱۳۰۷ هـ نگارش
آن پایان یافته است.
آغاز: فلیعلم ان هیئنا لابد عن امور تمهیدها و
تشبیدها و اصولاً اولاً فمئنا ان

انجام: ... و خلاف این بسوی ترکیب دستور است
چنانکه این مراتب باشد چندین مرتبه.
خط: نسخ. کاتب: اسماعیل سمنانی (ساکن قریه
سرخه). تاریخ کتابت: ۱۲۸۵ هـ.
عناوین و خطوط شنگرف، صفحه اول افتاده
است.
جلد: تیماج زرشکی ساده.
۸۸ گ. ۲۰ س. (ثبت ۴۹۳۳۳)

۱۰۴۲۲

تبصرة العوام فی معرفة مقالات الانام (کلام-فارسی)

از: مرتضی بن داعی حسنی رازی (ق ۱۲۶ هـ).
کتابی معروف در اعتقادات فلسفی و اسلامی ملل و
نحل مختلف با توضیحاتی مختصر پیرامون هر یک از
ملت‌های پیش از اسلام و بعد از آن، که در ۲۶ باب تنظیم
شده است:

۱. در مقالات فلاسفه و امثال آن.
۲. در مقالات مجوس و کیش ایشان.
۳. در مقالات یهودان و ترسایان و صابیان.
۴. در اصل فرق ایشان و مقالات ایشان.
۷. در مقالات جهیم بن صفوان و اتباع وی.
۸. در مقالات مرجئیان.
۹. در مقالات نجار و اصحابش.
۱۰. در مقالات کرامیان و ظهور ایشان.
۱۱. در مقالات مشبهه و مجسمه.
۱۲. در مقالات اهل تناسخ.
۱۳. در مقالات اهل سنت و جماعت.
۱۴. در ذکر اصحاب مالک و شافعی.
۱۵. در مقالات ابن کلاب و ابوالحسن اشعری.
۱۶. در مقالات صوفیان.
۱۷. در مقالات و مراتب صوفیه.
۱۸. در آنچه اهل سنت در حق انبیا گویند.

اعتنای وی در شرح الفاظ و بیان مطالب مهم آن بوده نه ذکر اقوال مختلف، و این غیر شرح دیگرش بر همین کتاب به نام مشارق الالهام می‌باشد که فقط امور عامه را در آن شرح کرده است.

نک: ذریعه، ۲۳۸/۱۴؛ مجلس، ش ۱۴۵۰؛ مرعشی، ۹۱/۳؛ مشار عربی، ۵۷۶؛ دائرة المعارف اسلامی، ۱۵۹/۱؛ سپهسالار، ۲۵۶/۵.

آغاز: ...و سمیته شوارق الالهام فی شرح تجرید الکلام و قیل افاضتنی فی المقصود بلا قدم انجام: ... و هذا هو مراد الشيخ من اعرافیه الکثرة عند الخیال و غرضه عن الکثرة لکونها خیالیة... خط: نستعلیق. بی کا. بی تا.

برگ اول افتاده است، عناوین و خطوط شنگرف. جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و مجدول.

۱۳ × ۲۰ سم. ۱۶۷ گ. ۱۹ س. (ثبت ۴۱۶۳۴)

۱۰۴۲۴

تحفة الملوك
فی السیر و السلوک
(عرفان-فارسی)

از: سید مهدی بحر العلوم نجفی بروجردی (۱۲۱۲ هـ). رساله‌ای در عرفان عملی بر شیوه عرفانی شیعه که در سالیان اخیر با انتساب به سید بحر العلوم منتشر شده و نسبت آن به مؤلف مزبور محل اختلاف است. آغاز: امکتوا انی آنست ناراً... بطرق عدیده از سید رسل و هادی سبل مروی است انجام: ... و لیکن اله المذکور بحریم لا یقتضی ذاته رزقنا الله الوصل الی المقصد.

خط: نستعلیق. کاتب: احمد بن ملا فرج الله یزدی. تاریخ کتابت: غره ذیحجه ۱۳۴۱ هـ. مکان کتابت: مشهد مقدس حسب الامر حاج سید میرزا علیرضا نجل میرزا سید علی حائری، عناوین سیاه.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج بزرگ.

۱۹. در مقالات شیعه.

۲۰. در دانستن حق از باطل.

۲۱. در اعتقاد امامیه.

۲۲. در حکایت فدک.

۲۳. در احادیثی که تشنیع بر امامیه می‌کنند و رد بر آنها.

۲۴. در بعضی فضائح بنی امیه.

۲۵. در اختلاف بین اهل عدل و جبر.

۲۶. در مسائلی که بر امامیه تشنیع می‌کنند.

نک: مرعشی، ۸/۱۸۷؛ ذریعه، ۳/۳۱۸؛ الفبایی آستان قدس، ۱۰۱؛ سپهسالار، ۳/۳۰۹؛ دانشگاه، ۱۶/۲۶۱؛ نسخه‌های خطی فارسی، ۱۷۲۲؛ ملک، ۲/۹۷. نسخه حاضر فاقد برگ اول و نیز صفحات پایانی است.

آغاز: ...باب اول در مقالات فلاسفه و اتباع ایشان از اصحاب طبائع و نجوم و غیرهم

انجام: ... حدیث شانزدهم: گویند رسول صلی الله علیه و آله گفت عشرة فی الجنة از یاران من ده در بهشت باشند...

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ق ۱۰ هـ. امضای تملک محمدتقی تبریزی در ۱۲۷۹ هـ در برگ اول، برگ اول رساله افتاده و از فهرست مطالب شروع شده است، نسخه ترمیم شده است. جلد: تیماج آبی ساده.

۱۲ × ۱۸ سم. ۱۲۱ گ. ۲۲ س. (ثبت ۴۹۲۶۴)

۱۰۴۲۳

شوارق الالهام
فی شرح تجرید الکلام
(کلام-عربی)

از: عبدالرزاق بن علی بن حسین فیاض لاهیجی (۱۰۷۲ هـ).

شرح مزجی استدلالی مفصلی است بر کتاب تجرید العقائد نصیرالدین محمد طوسی (۶۷۲ هـ) که بیشتر

۱۷×۱۱ سم. ۸۱ گ. ۱۳ س. (ثبت ۴۱۶۱۶)

۱۰۴۲۵

حاشیه شرح المواقف (کلام-عربی)

از: مصلح‌الدین مصطفی بن یوسف خواجه‌زاده برسوی (۸۹۳ هـ).

حاشیه مختصری با عناوین «قوله-قوله» بر شرح میر سید شریف گرگانی بر کتاب المواقف قاضی عضدالدین ایجی (۷۵۶ هـ) است.

نک: کشف الظنون، ۱۸۹۲/۲؛ نشریه، ۴/۳۸۰.

آغاز: احسن ما یفتتح به الکلام و احق ما یستنتج

انجام: ...انه لا بأس بذكره فی علم البدیع لانا لا (...). ذلك بل هو محتمل و الاستدلال بالمحتمل لایتم. خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا.

نسخه رطوبت دیده و اطراف صفحات آسیب دیده است. در پایان نسخه چند برگ از حاشیه مطول به صورت ناقص آمده است.

جلد: مقوا با عطف تیماج. ۱۲-۱۸ سم. ۱۵۳ گ. ۲۳ س. (ثبت ۶۱۳۶۵)

۱۰۴۲۶

حدیقة الشیعة (کلام-فارسی)

از: (منسوب به) ملا احمد مقدس اردبیلی (۹۹۳ هـ). اثری مفصل در بیان عقائد و اصول شیعه که در آن از مباحث نبوت خاصه، امامت، مناقب و فضائل امیرالمؤمنین (ع) و ائمه اطهار به تفصیل یاد شده و در بخش امام صادق (ع) به تفصیل در رد و نقد صوفیه سخن به میان آمده است و از این بابت مورد اختلاف محققین واقع شده که این بخش نوشته مؤلف است و یا از دیگر آثار بدان‌جا راه یافته است.

نک: ذریعه، ۶/۳۸۵؛ امام صادق قزوین، ۱/۳۲۰؛ نسخه‌های خطی فارسی، ۲/۹۳۴؛ دانشگاه، ۲/۵۶۲.

نسخه حاضر جلد دوم کتاب را دربردارد. آغاز: زیب و آرایش آغاز و انجام نعوت و صفات انبئای عظام و اوصیای کرام حمد و سپاس ملکی است انجام: ...و این فقیر ضعیف را حق تعالی از دوستان دوستان امیرالمؤمنین (ع) کند بحق محمد و آله. خط: نسخ. کاتب: محمدحسین بن علی تبریزی ساکن شیراز. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ. عناوین و خطوط شنگرف، صفحات مجدول، نسخه ترمیم شده است. جلد: تیماج سیاه ساده. ۱۹×۲۹ سم. ۵۲۶ گ. ۱۸ س. (ثبت ۷۴۶۷۹)

۱۰۴۲۷

سؤال و جواب در عقاید عیسویان (مسیحیت-فارسی)

از: کشیش استپانوس بن اړطوان بن یوحنا (ساکن اصفهان). رساله‌ای در بیان عقاید و آداب و نظرات مسیحیت که به صورت پرسش و پاسخ و در حد فهم عمومی توسط نگارنده برای دانش‌آموزان مدرسه دینی خود در اصفهان تدوین شده است. کتاب از ۱۵ فصل تشکیل شده است.

عناوین فصول عبارتند از:

- فصل ۱. در بیان نشان عیسویان؛
- فصل ۲. در بیان آنچه لازم است بر عیسویان که بدانند؛
- فصل ۳. در بیان معنی اسرار دین؛
- فصل ۴. در بیان باقی معنی اسرار دین؛
- فصل ۵. در بیان عملیات و بیان ده حکم الهی؛
- فصل ۶. در بیان احکام کلیساها؛
- فصل ۷. در بیان مناجاتیات؛
- فصل ۸. در بیان دعایی که آن را سلام ملائکتی می‌گویند؛

- فصل ۹. در بیان توجه به جناب حریم و عزت صورت‌ها؛
- فصل ۱۰. در بیان هفت اسرار مقدس متعارف در کلیسای مقدس؛
- فصل ۱۱. در بیان فضایل نیکویی‌ها؛
- فصل ۱۲. در بیان عطایای روح القدس و سعادت‌مندی‌ها؛
- فصل ۱۳. در بیان کارهای رحمت؛
- فصل ۱۴. در بیان گناه‌های کبیره و معالجه آنها؛
- فصل ۱۵. در بیان چهار چیز واپسین.
- در ادامه رساله پس از پایان پانزده فصل مزبور پنج بخش با نام‌های عمل اعتقاد، عمل امید، عمل محبت، عمل پشیمانی و عمل توبه اضافه شده است.
- آغاز: این مختصر رساله‌ای است در سؤال و جواب که انتخاب شده است... سؤال عیسوی هستید، جواب: آری بعنایت خدا....
- انجام: ...بیامرزد و عفو نماید و ببخشد و گناهان ما را خدای قادر بر همه چیز و رحیم آمین.
- خط: نستعلیق. بی.کا. تاریخ کتابت: ۱۸۴۷م..
- نسخه هنری و زیبا با سر برگ مذهب با رنگ‌های شنگرف و طلایی و لاجوردی، برگ اول مجدول مذهب، دارای فهرست تفصیلی در ابتدای نسخه.
- جلد: تیماج سبز تیره با ترنج وسط و مجدول.
- ۱۱-۱۸ سم. ۱۱۶ گ. ۹ س. (ثبت ۷۸۶۴۳)
- ۱۰۴۲۸
- اصول دین** (کلام-فارسی)
- از: ناشناخته.
- رساله‌ای کلامی در تبیین اصول اعتقادات به روش مذهب امامیه همراه با رد و نقد و جرح نظرات علمای علم کلام که در پنج باب تنظیم شده است:
- باب اول: در توحید (در ۱۰ فصل)؛
- باب دوم: در عدل (در ۸ فصل)؛
- باب سوم: در نبوت (در ۵ فصل)؛
- باب چهارم: در امامت (در ۶ فصل)؛
- باب پنجم: در معاد (در ۵ فصل).
- نسخه حاضر از ابتدا افتادگی دارد.
- آغاز: ...فصل هفتم، در سبب احتیاج ممکن به علت و نفی اولویت ذاتیه....
- انجام: ...و حق وجوب است که بر هر که عالم باشد بحسن معروف و قبح منکر و تجویز تأثیر و انتقای مفسده کند.
- خط: نستعلیق. کاتب: زین الدین. تاریخ کتابت: ۱۱۳۴ هـ.
- صفحات مجدول شنگرف، متن رساله پشت و رو روی صفحه نسخه چسبانیده شده و ترمیم شده است.
- جلد: تیماج سبز مجدول.
- ۱۵-۱۹ سم. ۸۹ گ. ۱۵ س. (ثبت ۷۸۶۴۵)
- ۱۰۴۲۹
- مجموعه**
۱. **نهج الحق و کشف الصدق** (کلام-عربی)
- (گ ۱ پ-۷۴ پ)
- از: علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلی (۷۲۶ هـ).
- رساله‌ای پیرامون مسائل کلامی، اعتقادی و فقهی که به نحو اختصار و جهت اثبات حقانیت آراء شیعه و تطابق آن با کتاب و سنت تألیف شده است.
- کتاب به نام سلطان خدا بنده الجایتو و در ضمن هشت مساله تنظیم شده است: ادراک، نظر، صفات حق تعالی، نبوت، امامت، معاد، اصول فقه، مسائل فقهیه.
- نک: مکتبه العلامة الحلی، ۲۱۱؛ دانشگاه، ۵۰۵/۸؛ مجلس، ش ۱۳۹۶؛ آستان قدس، ۲۵۳/۱؛ ذریعه، ۲۴/۴۱۶؛ التراث العربی، ۴۲۲-۴۲۳.
- آغاز: الحمد لله الذی عرف فی معرفة افکار العلماء

و تحریر فی ادراک ذاته انظار العقلاء....

انجام: ... و فیما آوردناه فی هذا الكتاب کفایة لمن له ادنی تحصیل فکیف من استغنی عن کثیر (... بالقلیل.

۲. مجمع الفضائح لارباب القبايح

(گ ۷۵-پ ۱۱۳ ر)

از: مولی محمد کاظم بن محمد شفیع هزار جریبی حائری.

رساله‌ای کوتاه در بیان مطاعن مخالفان و دشمنان خاندان عصمت و طهارت^(ع) که در شش مطلب و یک خاتمه و هر کدام در چند فصل تنظیم و تدوین شده است.

آغاز: الحمد لله الذی لا تدرك كنه جلاله عقول العالمین و لا یبلغ وصف عظمته اذهان المخلوقین....
انجام: ... فلما سأله من سأله عن ذلك فقال نقد فی سحر بنی هاشم.

خط مجموعه: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲، ۱۳ هـ (رساله دوم).

عناوین و خطوط شنگرف (رساله اول)، عناوین سیاه، فوائد بسیار در صفحات پایانی نسخه (رساله دوم).

جلد: تیماج مشکى با گوشه و عطف تیماج قهوه‌ای.

۱۵×۲۲ سم. ۱۳۱ گ. سطور مختلف. (ثبت ۵۰۷۵۰)

۱۰۴۳۰

الفصول

(کلام-عربی)

از: حاج کریم خان بن ابراهیم قاجار کرمانی (۱۲۲۵-۱۲۸۸ هـ).

رساله‌ای در علم کلام و تبیین مباحث اعتقادی به روش شیخیه که بدون فصل‌بندی خاصی تنظیم شده

است و این اثر جز کتاب الفصول مؤلف است که در علم کیمیا نگاشته شده است.

نک: ذریعه، ۱۶/۲۳۷؛ فهرست مشایخ، ۲/۱۷۷؛ دانشگاه، ۱۶/۲۶۳.

آغاز: الحمد لله رب العالمین... و بعد فیقول العبد الاثیم... ان هذه كلمات دقيقة و حکم انیقة فی بیان مسائل کلیة....

انجام: ... و اما الدلیل العقلی علی ذلك فهو مما یطول به البیان و نستوفیه ان شاء الله فی الفطرة السلیمة کتابنا الکبیر.

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: رمضان ۱۲۸۷ هـ.

صفحات مجدول مذهب و شنگرف، نسخه هنری، برگ اول و دوم هنری و منقوش به سربرگ زیبا به رنگ لاجوردی و سبز و قرمز، لای سطور دندان موشی مذهب.

جلد: تیماج قهوه‌ای روشن با کناره سبز. ۱۴-۲۲ سم. ۸۰ گ. ۸ س. (ثبت ۷۸۹۴۰)

۱۰۴۳۱

مجموعه

۱. الفرقة الناجية

(کلام-عربی)

(گ ۹۳-پ ۹۳ ر)

گویا از: علی بن عبدالعال کرکی عاملی (ق ۱۰ هـ).
رساله‌ای متوسط در مشخص کردن فرقه ناجیه و مشخصات و ویژگی‌های آنها که در یک مقدمه و چند فصل و یک خاتمه تنظیم شده‌است. در فهرست دانشکده الهیات تهران به احتمال از محقق کرکی دانسته شده‌است.
نک: الهیات، ۱/۲۰۳.

آغاز: یا من جعل علیاً العلی الهادی الی دین نختاره من الحاضر و البادی....

انجام: ... فقال هو ابن عم محمد^(ص) و وصیه فاسلمت عنه ذلك.

آغاز: حمد و سپاس بی‌نهایت سزای ثنای علیم علی
الاطلاق....
انجام: ... در بهشت باشند خدام اولاد مسلمین باشند
و الحمد لله... به منتهای مقصود این کتاب رسید.
خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ذیقعه
۱۲۲۷هـ.
نسخه هنری و نفیس، سربرگ اول هنری با گل و
بوته مذهب و لاجوردی و شنگرف، صفحات
مجدول مذهب.
جلد: تیماج سیاه با ترنج بزرگ طلایی وسط.
۱۵×۲۳ سم. ۳۴۶ گ. ۱۸ س.
(تصویر) (ثبت ۶۱۲۶۲)

۱۰۴۳۳

احقاق الحق و ازهاق الباطل (کلام-عربی)
از: قاضی نورالله بن شریف شوشتری مرعشی
(۹۵۶-۱۰۱۹هـ).
کتابی ارزنده در رد و نقض کتاب ابطال نهج الباطل
نگاشته قاضی فضل‌الله بن روزبهان خنجی اصفهانی (که
خود رد و نقض نهج الحق علامه حلی است) می‌باشد که
در سال ۱۰۱۴هـ نگارش آن پایان یافته است.
نک: ذریعه، ۱/ ۲۹۰؛ مرعشی، ۲/ ۲۱؛ امام صادق
قزوین، ۱/ ۲۳؛ مجلس، ش ۷۱۹۹.

آغاز: الحمد لله الذي جعل مقام شيعة الحق علينا و
صيرهم نبيه ابراهيم في ذلك الاسم سمياً...
انجام: ... و استعمل فيها الشيطان مكره صان الله
المؤمنين عن مكره و جهله و اخرجهم من سواد الهند
حزنه و سهله بحق الحق و اهله.
خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲هـ.
نسخه سالم و تنها حواشی ص ۴ موریانه‌خوری
شده، عناوین و خطوط و نشانی شنگرف، نسخه
ترمیم شده است.
جلد: تیماج سیاه ساده.

۲. سفينة النجاة (فقه-عربی)
الى طريق الحق و سبيل الهداة
(گ ۹۵ پ-۱۴۹ ر)

از: محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱هـ).
کتاب فقه فتوایی بسیار مفصل و بدون استدلال
است که گاهی اشاره به بعضی از اقوال نیز می‌شود. این
کتاب مانند کتاب‌های فقهی از طهارت شروع شده و هر
کتابی دارای چند سفینه مشتمل بر بحرهای و انهار
می‌باشد.
نک: ذریعه، ۱۲/ ۲۰۲؛ مرعشی، ۱/ ۱۵۱؛
گلپایگانی، ۱/ ۲۰.

آغاز: الحمد لله الذي نجانا بسفينة اهل بيت نبيه
من امواج الفتنة و هداانا بانوار القرآن و الحديث...
انجام: ... و صار اسمها تاريخها اذا ابدلت عشراتها
بالأحاد و أحادها بالعشرات بدل الله سيئاتنا حسنات و جعل
حسناتنا درجات.

کاتب: محمد مقيم ملقب به صفا (شاگرد فیض
کاشانی)، در زمان حیات فیض کاشانی (رساله دوم).
عناوین و خطوط و علائم شنگرف، گواهی مالکیت
حسن بن عبدالغن الحسینی در سال ۱۱۴۰هـ با مهر
بیضی با سجع «ظنی بالله حسن».
جلد: تیماج سرخ ساده.
۱۳×۱۹ سم. ۱۵۰ گ. ۱۵ س. (ثبت ۱۶۳۴۶)

۱۰۴۳۲

شمع یقین (کلام-فارسی)
از: حسن بن عبدالرزاق لاهیجی قمی (۱۱۲۱هـ).
رساله مختصری در اصول دین پنجگانه، با استدلال
متوسط که در یک مقدمه و پنج باب دارای فصول تنظیم
و نگارش آن در پانزدهم شوال ۱۰۹۲هـ پایان یافته
است.
نک: ذریعه، ۱۴/ ۲۳۲؛ نسخه‌های خطی فارسی،
۹۶۷؛ سپهسالار، ۵/ ۲۵۶؛ ملک، ۳/ ۵۲۳.

نگاشته و شرح مبسوط خود را در ادامه آن آورده است. در نسخه‌های متعدد آغاز کتاب به صورت متفاوت آمده است که در این نسخه آغاز آن با کشف الظنون یکسان است.

نک: سپهسالار، ۵/ ۳۷۴؛ کشف الظنون، ۲/ ۴۷۶؛ دانشگاه، ۱۱/ ۵۰۷؛ مرعشی، ۶/ ۳۳۱.

آغاز: الحمد لله مفصل الآيات في صحائف قوالب قلوب كمل الکلم بکامل کلامه و مبين الغايات على تخالف الطرائق و الطرق....

انجام: ... و هو يهدي السبيل الى مدارك بطلاقة الختمية في لطائف نقوش الختم.

خط: نستعلیق خوش. کاتب: شاهزاده فرهاد میرزا معتمدالدوله. تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.

گواهی خان بابا خان ظهیرالدوله در تاریخ ۱۳۳۲هـ مبنی بر کتابت نسخه توسط شاهزاده فرهاد میرزا معتمدالدوله و اظهار افسوس از ناتمام ماندن آن، عناوین و خطوط شنگرف.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج بزرگ وسط و مجدول.

۲۱×۳۴ سم. ۱۹۴گ. ۲۵س. (ثبت ۵۰۸۶۲)

۱۰۴۳۶

شوارق الالهام (کلام-عربی)

فی شرح تجرید الکلام

از: عبدالرزاق بن علی بن حسین فیاض لاهیجی (۱۰۷۲هـ).

نک: مجلس، ش ۱۰۴۲۳.

آغاز: ربنا افتح بیننا و بین قومنا بالحق و انت خیر الفاتحین، الحمد لله الذی هدنا لهذا و ما کنا لنهتدی لولا ان هدنا الله

انجام: ... فان شرب السقمونيا علة فاعلية عرضية لحصول و علة معدة ذائقة له.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ۱۲۱۶هـ.

۲۱×۳۵ سم. ۴۷۹گ. ۲۷س. (ثبت ۴۱۶۱۱)

۱۰۴۳۴

بحر المعارف (عرفان-فارسی)

از: مولی عبدالصمد بن محمد حسین همدانی (۱۲۱۶هـ).

کتاب اخلاقی و عرفانی مفصلی است که در آن از کلام اهل معرفت و آیات دال بر آنها سود جسته، و مطالب با عناوین «فصل-فصل» تنظیم شده و در کربلا معلی تألیف شده است.

نک: ذریعه، ۳/ ۴۷؛ مرعشی، ۱۴/ ۴۸؛ طبقات اعلام الشیعة، (ق ۱۳) ۷۳۷؛ منزوی، ۲/ ۱۵۴۹؛ مشار فارسی، ۱/ ۶۹۳.

آغاز: اللهم یا واحد یا احد و یا فرد یا صمد صلی علی صفوتک و صفوة خلقک محمد صلی الله علیه و آله و زبدة اولیائک علی المؤید و عترته....

انجام: ... و هو المشهور بقولهم ليس وراء عبادان قرية.

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۷۵هـ.

جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.

۲۲×۳۰ سم. ۳۹۷گ. ۲۵س. (ثبت ۵۰۸۵۳)

۱۰۴۳۵

مطلع خصوص الکلم (عرفان-عربی)
فی شرح فصوص الحکم

از: داود بن محمود بن محمد رومی قیصری (۷۵۱هـ).

فصوص الحکم ابن عربی از کتب بسیار معروف عرفانی است که در اسلام موافقان و مخالفان بسیار دارد از جمله موافقان قیصری است که بنا بر خواهش یکی از بزرگان بر آن شرح را نگاشته است. وی در ابتدا مقدمه نسبتاً مفصلی را در توضیح مبانی عرفانی ابن عربی

۲۰×۲۹ سم. ۱۲۰ گ. ۲۸ س. (ثبت ۴۱۶۳۶)

۱۰۴۳۸

شرح تجرید الاعتقاد (کلام-عربی)

از: علاءالدین علی بن محمد قوشچی (۸۷۹ هـ).

نک: ش ۱۰۴۱۳.

نسخه حاضر شامل بخش جواهر و اعراض است.
آغاز: المقصد الثانی فی الجواهر و الاعراض و فیه
فصول، الاول فی الجواهر

انجام: ... او غیر ذلک غیر مستقر من حیث هو کذلک
و لفظ ان یفعل و ان ینفعل مخصوص بذلک.

خط: نستعلیق. کاتب: خان محمد اردبیلی. تاریخ
کتابت: ۲ رجب ۱۰۷۰ هـ.

عناوین و خطوط و نشانی‌ها شنگرف، حواشی و
تعلیقات زیاد در حاشیه صفحات.

جلد: تیماج قهوه‌ای ساده با در لولادار.

۱۵×۲۴ سم. ۱۷۸ گ. ۲۰ س. (ثبت ۶۱۲۶۳)

۱۰۴۳۹

مرصاد العباد (عرفان-فارسی)

من مبدء الی المعاد

از: ابوبکر عبدالله بن محمد بن شاهور رازی
(نجم‌الدین دایه) (۶۵۴ هـ).

کتابی معروف در بیان آداب تصوف ترکیه نفس، و
بیان شیخ و مرید و ذکر و مکاشفه و بازگشت نفس و سیر
و سلوک و جز اینها، به نام سلطان علاءالدین کیقباد
ابوالفتح کیخسرو، و در رمضان ۶۱۸ هـ بدان شروع شده و
رجب ۶۲۰ هـ پایان یافته است.

این کتاب دارای پنج باب می‌باشد مشتمل بر چهل
فصل بدین ترتیب:

باب اول: در مقدمات، دارای سه فصل.

باب دوم: در مبدء موجودات، دارای پنج فصل.

باب سوم: در معاش خلق، دارای بیست فصل.

حواشی و تعلیقات در حاشیه صفحات، عناوین
سیاه و خطوط شنگرف.

جلد: تیماج سیاه و مجدول ساده.

۱۵×۲۱ سم. ۲۴۶ گ. ۱۹ س. (ثبت ۵۰۸۷۲)

۱۰۴۳۷

مفاتیح الاعجاز (عرفان-فارسی)

در شرح گلشن راز

از: محمد بن یحیی بن علی گیلانی نوربخشی
لاهیجی (۹۱۲ هـ).

این کتاب مفصل‌ترین شرح عرفانی منظومه معروف
گلشن راز است، که شیخ محمود شبستری، آن را در
جواب سؤالات منظومه امیرحسین هروی به نظم کشیده
است. صاحب دیوان شعر و اسرار الشهود است او آن را
در ۱۹ ذیحجه ۸۷۷ هـ پاکتویس کرده و برای جامی
فرستاده و او در برابر چنین سروده است:

ای فقر تو نوربخش ارباب نیاز

خرم ز بهار خاطرت گلشن راز

یکره نظری بر مس قلم انداز

شاید که برم ره به حقیقت ز مجاز
این شرح در بمبئی به کوشش ملک الکتاب و در
تهران به سال ۱۳۳۷ هـ چاپ شده است.

نک: ملی، ۴۸۵/۵؛ گلیپایگانی، ۱۱۶/۲؛ منزوی،
۱۲۱۹؛ دانشگاه، ۲۴۷/۱۷؛ ذریعه، ۳۰۱/۲۱.

آغاز: بسمک الاعظم الشامل فیضه المقدس لکل
موجود المنور ظلمات العدم بانوار الوجود

انجام:

که رخصت اهل دل را در سه حال است
فنا و سکر و سه دیگر دلال است
خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱ هـ.

اشعار متن گلشن راز و خطوط و عناوین

شنگرف، تاریخ ۱۰۲۸ هـ در برگ پایانی.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج مجدول.

باب چهارم: در معاد نفوس، دارای چهار فصل.
باب پنجم: در سلک طوایف مختلف، دارای هشت فصل.
نک: مرعشی، ۲۵۲/۹؛ دانشگاه، ۱۰۱۱/۹؛ مشار فارسی، ۱۴۳۰؛ مروی، ۲۱۹.
نسخه حاضر تا فصل چهارم از باب پنجم را شامل است.
آغاز: حمد بیحد و ثناء بی عد پادشاهی را که وجود هر موجود نتیجه وجود اوست....

انجام عنوان: ... فصل چهارم در بیان سلوک علما و قضاء و مفتیان و مذاکران...
خط: نسخ. بی.کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲ه.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، صفحات مجدول و شنگرف.
جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.
۱۷×۲۵ سم. ۲۱ گ. ۲۱ س. (ثبت ۵۰۵۴۲)

۱۰۴۴۰

حل مشکلات الاشارات (فلسفه-عربی)
از: خواجه نصیرالدین محمد طوسی (۵۹۷-۶۷۲ه).

شرح بسیار مهمی به عنوان «قوله-قوله» بر الاشارات و التنبيهات ابوعلی سینا است که در آن به بسیاری از اشکالات شرح فخرالدین رازی پاسخ داده شده، و در اواسط ماه صفر سال ۶۴۴ه به پایان رسیده است.

نک: ذریعه، ۷۵/۷؛ مرعشی، ۱۰۲/۳؛ امام صادق قزوین، ۱۱۳/۱؛ مسجد اعظم، ۲۳۶؛ آستان قدس، ۱۱/۱۸۲.

آغاز: الحمد لله الذی وفقنا لافتتاح المقال بتحمیده و هدانا الی تصدیر الکلام بتحمیده...
انجام: ... ثم امر بعد وجود هذه الشرائط بالاحتياط البالغ عقلاً و رسماً حسب ما ذکره و ختم به وصيته و هو

آخر الفصول.

خط: نسخ. بی.کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱ه.
عناوین و خطوط شنگرف، حواشی و تعلیقات فراوان در حاشیه، نشانه بلاغ در هامش برخی صفحات.
جلد: تیماج سرخ با ترنج بزرگ و در لولادار.
۱۵×۲۴ سم. ۲۴ گ. ۲۴ س. (ثبت ۷۸۰۴۲)

۱۰۴۴۱

اخلاق ناصری (اخلاق-فارسی)
از: خواجه نصیرالدین محمد بن حسن طوسی (۵۹۷-۶۷۲ه).

کتابی معروف در اخلاق نظری که آن را برای ناصرالدین ابوالفتح عبدالرحیم بن ابن منصور در قاین قهستان در ۶۳۳ه تألیف و در سه مقالت و سی فصل تنظیم نموده است.
نک: ذریعه، ۳۸۰/۱؛ مرعشی، ۱۱۴/۵؛ دانشگاه، ۵/۶۱۹؛ ملک، ۳۰۱/۸.

آغاز: حمد بیحد و مدح بیحد لایق حضرت عز مالک الملکی باشد که... همچنانکه در بدو عظمت... محرر این مقالت و مؤلف این رسالت...
انجام: ... و بعد از آن سخن قطع کنیم، خدای تعالی ممکنات را توفیق اکتساب خیرات و اقتناء حسنات کرامت کند.

خط: نستعلیق خوش. کاتب: محمد شریف.
تاریخ کتابت: ۹ جمادی الاول ۱۰۵۳ه به فرموده میرمحمد صابر.
صفحات مجدول مذهب و لاجوردی، عناوین و خطوط شنگرف، تعلیقات و توضیحات در حاشیه صفحات.

جلد: تیماج سیاه با ترنج مذهب ساده.
۱۳×۲۳ سم. ۲۰ گ. ۱۵ س. (ثبت ۴۹۲۵۴)
۱۰۴۴۲

مجموعه

۱. التحصین

(عرفان-عربی)

فی صفات العارفين

(گ ۱ پ-۱۶ پ)

از: ابوالعباس احمد بن محمد بن فهد حلی (۸۴۱ هـ).
اثری ماندگار در عزلت و گوشه‌گیری، براساس روایات و احادیث اهل بیت (ع) و نیز گفته‌های بعض از عرفا و صوفیه.

این کتاب در سه قطب تنظیم شده است:

القطب الاول: تصورها.

القطب الثاني: آداب العزلة.

القطب الثالث: فوائد العزلة.

نک: مجلس، ش ۵۲۲/۸ س ۵؛ دانشگاه، ۸/ ۷۱۳؛
مشار عربی، ۱۶۷؛ مرعشی، ۳۰/ ۳۴۳؛ ذریعه، ۳/ ۳۹۸.
آغاز: الحمد لله الذي تجلى لعباده فشغلهم عن الشهوات و اظهر لهم و بيض نوره فهداهم به عن الغفلات

انجام: ... و ما من نبی و لا وصی الا و اختار العزلة فی زمانه اما فی ابتدائه و اما فی انتهائه.

۲. اسرار الصلاة

(عرفان-عربی)

(ص ۱۷ پ-۲۵ ر)

از: شیخ الرئيس حسين بن عبداللّه بن سينا (۴۲۸ هـ).

رساله کوتاه که در اسرار فلسفی نماز بحث می‌کند و در سه فصل تنظیم شده است:

فصل اول در ماهیت نماز

فصل دوم در ظاهر و باطن نماز

فصل سوم نماز بر چه شخصی واجب است یا واجب نیست و نماز خوان درست کیست؟

نک: مرعشی، ۱/ ۳۲۰؛ ذریعه، ۲/ ۴۸؛ مصنفات ابن سینا، ۲۷۷؛ ملک، ۵/ ۳۸۳.
آغاز: الحمد لله الذي خصص الانسان بشرف

الخطاب و الهمهم مدافعة الخطاء و ملازمة الصواب
انجام: ... و احرم غرض هذه الرسالة عمن غواه هواه و طبع على قلبه طبعة فان لهذه الجماع لا يتصور للعنين و لهذه النظر لا يصدق به الاكمه.

خط: نسخ. کاتب: علیرضا حسینی جعفری (رساله دوم). تاریخ کتابت: ۲۷ صفر ۱۳۲۶ هـ (رساله دوم).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، نسخه چاپی باب حادی عشر در ابتدای نسخه صحافی شده است، مهر بیضی با سجع «ابوالحسن الجعفری» در برگ آخر.

جلد: تیماج زرشکی ساده.

۱۴ × ۲۱ سم. ۲۵ گ. ۱۳ س. (ثبت ۴۱۶۳۹)

۱۰۴۴۳

رسالة في التصوف

(عرفان-عربی)

از: شیخ مصطفی بک عبدالرزاق (معاصر).

مجموعه چند درس از مباحث تصوف‌شناسی که نویسنده در دانشکده ادبیات دانشگاه مصری «جامعة الفؤاد الاول» القاء کرده است.

رساله در دو بخش تدوین شده است:

ا. نشأة كلمة صوفي و تصوف و اصلها.

ب. اساس التصوف و ما مر به من الادوار.

آغاز: ۱. نشأة كلمه صوفي و متصوف و اصلها

انجام: ... و الذي جعل من طريقة الاخلاص و الزهد و العرفان و الخير اداة غش و مطامع و جدل و فساد.

خط: تحریری عربی جدید. بی‌کا. تاریخ کتابت:

ق ۱۴ هـ.

جلد: پلاستیکی زرشکی با گوشه‌ها و عطف

تیماج.

۱۷ × ۲۲ سم. ۲۸ گ. ۱۸ س. (ثبت ۵۰۶۰۶)

۱۰۴۴۴

ضیاء القلوب

(کلام-فارسی)

از: محمد بن عبدالفتاح سراب تنکابنی (۱۱۲۴هـ).
رساله‌ای مفصل در بیان اعتقادات امامیه به روش متکلمان که در ۴ مقصد تنظیم شده و بیشترین قسمت کتاب را مقصد سوم به خود اختصاص داده است.
مقصد اول: اثبات صانع (۵ فصل)؛

مقصد دوم: مجملی در معاد.

نک: گلپایگانی، ۱۲۶/۲؛ منزوی، ۹۷۱.

آغاز: ... و بعد چون عمده کتب... که برادران ایمانی و طالبان حیات جاودانی بعد از تخلیه نفس از عادات و اهواء و دست شستن از پیروی ...

انجام: ... و اکتفا به همین قدر می‌کند و ذکر نمی‌کند اموری که مشهور است که درین مبحث ذکر می‌کند.

خط: نستعلیق. کاتب: میرزا علی بن محمد یوسف.

تاریخ کتابت: ۱۳ رمضان ۱۱۰۴هـ.

برگ اول ناقص و ترمیم شده است. عناوین سیاه و خطوط و نشانی‌ها شنگرف، ابتدای برگ اول ترمیم و بازسازی شده و سطور اولیه رساله از بین رفته است.

جلد: تیماج سبز، آستر تیماج سرخ.

۱۶-۲۵ سم. ۱۸۷ گ. ۲۳ س. (ثبت ۶۶۹۵۳)

۱۰۴۴۵

منظومه فی الکلام

(کلام-عربی)

(متن و شرح)

از: محمد بن علی زنجانی (ز: ۱۲۱۰هـ).

منظومه‌ای است بلند در بیان دیدگاه‌ها و آرای کلامی از منظر شیعه امامیه به روش استدلالی و شرح تفصیلی آن.

مؤلف ابتدا منظومه‌ای در اعتقادات سروده سپس به درخواست دوستان و شاگردان خود شرح مفصل و مزجی بر آن نوشت و آن را در ۱۱۹۰هـ در شهر زنجان به

پایان رسانید.

بیت اول منظومه:

احمد ربی واجب الوجود

مصلیا لاشرف الموجود

بیت نهایی:

احسن الله لنا و الابوين

بنی عربی و رسول الثقلین

آغاز: الحمد لله واجب الوجود و الصلاة و السلام

علی ثمره نخلة الوجود و علی آله الذین هم محل الکرامة و الجود ...

انجام: ... لان المقام لا یقتضی بسط الکلام فبسطت

مسئلة الامامة مفصلة فی کتاب علی حدة و جعلتها متممة لهذه الرسالة المنظومة.

کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ربیع الاول ۱۲۱۰هـ.

متنی به خط ثلث جلی مبنی بر معرفی اجمالی اثر

توسط محمد المدعو بالرضا در تاریخ صفر ۱۲۱۸هـ با

مهر بزرگ دایره‌ای با سجع «محمد بن عبدالمطلب

المدعو بالرضا ۱۱۹۷» دیده می‌شود. موارد متعددی از

متن خط خورده و حک و اصلاح شده است.

جلد: تیماج سبز تیره ساده.

۱۶-۲۱ سم. ۹۵ گ. ۱۰ س. (ثبت ۸۶۰۲۴)

۱۰۴۴۶

مجموعه**۱. حاشیه آداب البحث**

(منطق-عربی)

(گ ۱-ر ۴۰)

از: قطب‌الدین محمد گیلانی (ق ۹هـ).

حاشیه‌ای کوتاه بر رساله «آداب البحث»

شمس‌الدین محمد بن اشرف سمرقندی (ح ۶۰۰هـ) که به

صورت «قوله-قوله» تنظیم شده است.

نک: سپهسالار، ۱۳۷/۴؛ کشف الظنون، ۴۰/۱؛

فهرست اسعد طلس، ۲۰۳؛ معجم المطبوعات، ۱۸.

آغاز نسخه افتادگی دارد.

للاجوب تحقق اللازم عند تحقق الملزوم فتلزم ثبوت المدعى و هو المطلوب.

خط مجموعه: نستعلیق، نسخ جلی (رساله سوم). کاتب: مرتضی بن احمد بن محمد (رساله سوم). تاریخ کتابت: ق ۹هـ (رساله اول)، شنبه ۲۲ محرم ۸۵۴هـ (رساله دوم)، ۲۵ رمضان ۸۵۰هـ (رساله سوم).

خطوط و عناوین شنگرف، حواشی تعلیقات زیاد در حاشیه صفحات، نسخه سالم و کامل و ارزشمند.

جلد: تیماج سیاه ساده با ترنج وسط و مجدول.

۱۷×۹ سم. ۱۵۶ گ. ۱۹ س.

(← تصویر) (ثبت ۸۶۱۰۰)

۱۰۴۴۷

مجموعه

۱. حاشیه شرح الشمسية (منطق-عربی)

(گ ۱-۲۵ ر)

از: ناشناخته.

حاشیه‌ای است بر کتاب تحریر القواعد المنطقية فی شرح الشمسية اثر معروف قطب‌الدین محمد بن محمد رازی (۷۶۶هـ) در علم منطق که به صورت «قوله-قوله» تنظیم شده است.

رساله حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز افتاده: ... قوله ما لا یدرک بالقوه الخ فیہ میل الی مذهب الحکماء و الا فیدرک عند المتکلمین

انجام: ... قلت قد اعتبر فی الحدس السرع و السرعة لایعقل الا فی الحركة و قوله لا حركة فیہ ینافیہ فاحدهما باطل، تمت الحاشیه.

۲. حاشیه اثبات الواجب (کلام-عربی)

(گ ۲۷ پ-۶۲ پ)

از: عزالدین محمد بن علی قرباغی حنفی تبریزی

آغاز: الفصل الاول فی التعریفات: المناظره اما من نظیر او من نظر بمعنی الابصار او من الانتظار انجام: ... و الا یلزم ارتفاع النقیضین و ربما یحصل المقصود کما فی الشق الاول من التردید المذكور.

۲. شرح آداب البحث و

المناظره للسمرقندی

(گ ۴۰ پ-۷۹ ر)

از: مولانا حمیدالدین شاشی (چاچی) (ق ۸هـ). شرح کامل و مبتنی است بر رساله آداب البحث شمس‌الدین محمد سمرقندی (ح ۶۰۰هـ). درباره شارح آن، اطلاع کاملی به دست نیامد، جز اینکه در فهرست کتابخانه موزه برلین در آلمان، نسخه ناقصی از این شرح ارائه شده و نام شارح، گویا براساس آنچه در نسخه آمده، «رکن الملة والدین، حمیدالدین الشاشی» یاد شده است.

نک: مرعشی، ۲۸۲/۳۱؛ ملک، ۱۱/۱ و ۸۱/۵؛ کشف الظنون، ۴۰/۱؛ هدیه العارفین، ۱۷۰/۲.

آغاز: نحمد الله حمداً یلیق بذاته و نخصه بامجد اسمائه و صفاته و نتوسل الی جنبه باکمل موجوداته انجام: ... و اياً ما کان یلزم احدی الولايتين و هو المطلوب هذا آخر ما اردنا ایراد فی شرح هذه الرسالة.

۳. المآب فی شرح الآداب

(ص ۸۱ پ-۱۵۶ پ)

از: ابوالعلاء علاء‌الدین، محمد فرزند احمد بهشتی اسفراینی (۷۴۹هـ).

شرحی متوسط بر آداب البحث شمس‌الدین محمد بن اشرف سمرقندی (ح ۶۰۰هـ) که به صورت «قال-اقول» تنظیم شده است.

آغاز: الحمد لله المتوحد بوجوب الوجود و القدم المتفرد بذاته من الحدوث و العدم انجام: ... و یلزم من ثبوت احدهما ثبوت المدعى

(؟-۹۰۰هـ).

رساله‌ای کوتاه در تحشیه و تعلیق بر اثبات الواجب
جلال محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸هـ) که به روش اهل
سنت تحریر شده است.

نک: کشف الظنون، ۱/ ۵۳۸؛ سپهسالار، ۴/ ۱۳۷؛
الهیات، ۱/ ۲۵۹؛ دانشگاه، ۲/ ۲۱۹.
آغاز: و بعد فهذه فوائد شریفة و نکات لطیفة وافیه
فی حل مشکلات رساله واجب المشتملة على الدقائق فی
تحقیق اعلى المطالب....

انجام: ... ما ذكره المتأخرون من التقدم تماماً نقلاً عن
القدماء كما انه ليس تام عقلاً لا بالدلیل و لا بالبداهه.

۳. حاشیه اثبات الواجب القديم (کلام-عربی) و حاشیه الحنفی

(گ ۶۶ پ-۱۲۵ر)

از: مولی میرزاجان حبیب الله باغنوی شیرازی
(ق ۱۰هـ).

حاشیه‌ای متوسط بر کتاب اثبات الواجب القديم
محمد اسعد دوانی و حاشیه مولی حنفی قراباغی
(ق ۱۰هـ) بر همان اثبات الواجب که در نیمه ذیحجه
۹۸۳هـ نگارش آن پایان یافته است.

نک: مشکوة، ۱/ ۲۸۵؛ دانشگاه، ۱۲/ ۲۵۱۳؛ ذریعه،
۶/ ۱۰.

آغاز: بسمله، قوله منهم من زعم ان جميع براهين
هذا المطلب يتوقف على ابطال الدور....

انجام: ... و لیکن هذا آخر ما قصدنا ایراده فی حاشیه
الرساله و شرحها مع التزام محاوره الطلاب و حل کتب
آخر غیر هذا الکتاب تمت.

۴. حاشیه اثبات الواجب (کلام-عربی)

(گ ۱۲۹ پ-۱۶۲ر)

از: ناشناخته (ز: ۹۶۴هـ).

حاشیه‌ای متوسط بر اثبات الواجب جمال‌الدین

دوانی (۹۰۸هـ) که در دوم جمادی الثانی ۹۶۴هـ به پایان
رسیده است.

آغاز: بسمله قال اصل علماء زمانه تعمدہ الله بغفرانه
انه اعلم ان البراهين الخ کلام العلامة التفتازانی رحمه الله
فی شرحی المقاصد و العقائد....

انجام: ... كما يظهر لمن خاض فی تحقیق مباحث
هذا الكتاب و غاص فی تيار بحار ما فيه من الابواب و الله
الموفق و المعین.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: جلیل طالقانی
(رساله دوم)، خلیل بن عبدالجلیل جلال (رساله
سوم). تاریخ کتابت: ۲۴ رمضان ۱۰۶۳هـ (رساله
دوم)، ۱۹ رمضان ۱۰۶۳هـ (رساله سوم).

چند برگ اول نسخه نونویسی شده است، حاشیه
صفحات مجدول زر، عناوین شنگرف، نسخه
علامت مقابل و بلاغ را در برگ پایانی دارد، مهر
مربع با سجع «عبدہ ابوالحسن الحسینی ۱۱۸۵»
در برگ پایانی دیده می‌شود.

جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.

۱۰×۱۷ سم. ۱۶۳گ. ۱۹س. (ثبت ۸۶۰۹۳)

۱۰۴۴۸

المعارف فی شرح الصحائف (کلام-عربی)

از: شمس‌الدین محمد بن اشرف سمرقندی (ح
۶۰۰هـ).

شرح مفصلی بر کتاب الصحائف نگاشته خود شارح
و در بیان عقاید اهل سنت که به صورت «قال-اقول»
تنظیم و در یک مقدمه و شش صحیفه و یک خاتمه
تدوین شده است.

نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۰۷۵؛ مجلس، ش ۴۱۶ ط؛
دانشگاه، ۵/ ۴۵۵؛ سپهسالار، ۵/ ۵۹۴.

آغاز: الحمد لله الذي ليس لوجوده بداية و لا لوجوده
نهاية و له في كل شيء آية....

انجام: ... الفصل الثاني، اختلف العلماء فی تعلیل

انجام: ... و اما المعاقب فلانه نوع الجاء و لیکن هذا آخر ما قصدنا اثباته فی هذا الكتاب.

خط: نسخ. کاتب: عبدالله بن محمد حسن هشترودی تبریزی. تاریخ کتابت: صفر ۱۳۳۹ هـ. عناوین و نشانی‌ها شنگرف، با یک واسطه از روی نسخه وقفی خزانه حیدری نجف اشرف به تاریخ ۷۰۷ هـ با خط حسین بن علی بن ابراهیم المرنندی کتابت شده است، نسخه حاضر به امر شیخ الاسلام زنجانی کتابت شده است.

جلد: تیماج سیاه ساده. ۱۸×۲۵ سم. ۳۱ گ. ۲۵ س. (ثبت ۸۶۰۷۳)

۱۰۴۵۰

ابکار الافکار (کلام-عربی)
از: سیف‌الدین علی بن محمد بن سالم آمدی (۶۳۱ هـ).

کتابی مفصل در علم عقاید و کلام براساس دیدگاه‌های اهل سنت که در هشت قاعده تنظیم و تألیف آن در ۱۵ ذیحجه ۶۱۲ هـ به پایان رسیده است. نک: ملی، ۱/ ۱۱؛ نشریه، ۹/ ۱۷۵؛ مرعشی، ۲۰/ ۲۴۲.

نسخه حاضر جلد دوم کتاب را دربردارد. آغاز: بسملة القسم الثانی فی الموجود الممكن الوجود و یشتمل علی مقدمه و خمسة اصول، اما المقدمة ففی بیان حصره فی الجواهر والاعراض انجام: ... الامارات و العلامات الدالة علی استمراره و الدوام علیه و نمکن اخذ ظن الوقوع فی المستقبل قیداً کامناً فی الوجوب و بما انتهینا الی ههنا تم الكتاب.

خط: نسخ کهن. بی. کا. تاریخ کتابت: زوال یکشنبه ۲۸ محرم ۷۷۹ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح در هامش صفحات، در لابه‌لای نسخه برگ‌هایی نونویسی شده است، نسخه کهن و نفیس و ارزشمند است.

افعال الله و احكامه فقالت المعتزلة و اكثر الفقهاء انها معللة...

خط: نسخ کهن. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۸ هـ. عناوین و نشانه‌ها شنگرف، تصحیح و توضیح در حاشیه صفحات، نسخه نفیس و ارزشمند. جلد: تیماج قهوه‌ای ساده. ۱۳×۱۸ سم. ۲۸۱ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۶۱۱۸)

۱۰۴۴۹

تسلک النفس
الی حظيرة القدس (کلام-عربی)

از: علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلّی (۷۲۶ هـ). یکی از مهمترین آثار مؤلف در طرح مباحث علم کلام و اصول مطالب عقلیه که به درخواست فرزندش جمع آوری و آن را در نه مرصد تنظیم نموده است:

المرصد الاول: فی الامور العامة، دارای ۳ فصل. المرصد الثانی: فی تقسیم الموجودات، دارای ۲ مطلب.

المرصد الثالث: فی اقسام الموجودات، دارای ۱۷ مطلب.

المرصد الرابع: فی احکام الموجودات، دارای ۲ مقصد.

المرصد الخامس: فی اثبات واجب الوجود و صفاته، دارای ۲ مقصد.

المرصد السادس: فی العدل، دارای ۸ مطلب.

المرصد السابع: فی النبوة، دارای ۹ مطلب.

المرصد الثامن: فی الامامة، دارای ۵ مطلب.

المرصد التاسع: فی المعاد، دارای ۱۰ مطلب.

نک: ذریعه، ۳/ ۱۸۰؛ مجلس، ش ۱/ ۵۳۸۴؛ مکتبه العلامة الحلّی، ۱۰۵؛ عکسی میراث اسلامی، ۵/ ۲۷۰؛ ملی، ۱۰/ ۶۲۹.

آغاز: الحمد لله القیوم الازلّی الدائم الابدی الاله القهار الواجب الغنی المالك القوى

صفحات پایانی ترمیم و بازسازی شده است.
جلد: تیماج بنفشه ساده مجدول.
۱۴ × ۲۰ سم. ۲۶۲ گ. ۲۸ س.
(← تصویر) (ثبت ۸۶۰۳۷)

۱۰۴۵۱

مجموعه

۱. **مفتاح الكنوز** (فلسفه - عربی)
(گ ۱ پ ۹۱ ر)
از: محمدعلی بن محمدباقر هزار جریبی غروی
(۱۲۴۵ هـ).

رساله‌ای مفصل در بیان مباحث فلسفی و حکمی که
گردآورنده رساله (محمد حسینی) از میان یادداشت‌های
نامرتب والدش تدوین و در سه مبحث تنظیم کرده است:
المبحث الاول: فی الامور العامة (۳ باب)؛
المبحث الثانی: فی شطر من الالهی؛
المبحث الثالث: فی المسائل المتفرقة.
نک: ذریعه، ۲۱/۳۴۳؛ مرعشی، ۶/۲۸۱.

ظاهراً از پایان نسخه ناقص مانده است.
آغاز: الحمد لله المتنزه عن مناسبة الاجسام فلا
يحيطة المتكلمون قديم ازلی عجز عن ادراكه الافهام فلا
يصل بكنهه المتبحرون....
انجام: ...دخل فی مرتبة العقل والحس و بما صار
قویاً بحث يصير نوعاً خاصاً ذا اتباع و جنود...

۲. **البدر الباهر** (چند دانشی - عربی)
(گ ۱۹۲ پ ۲۱۵ ر)

از: محمد حسین بن محمد علی بن محمدباقر هزار
جریبی غروی (ق ۱۱۳ هـ).
مجموعه‌ای از اطلاعات و نکات علمی در تفسیر
برخی آیات، قصص انبیاء و نیز شرح و تفسیر اخبار و
نیز حواشی بر برخی از کتب معانی و بیان که در چهار
حدیقه تنظیم شده است:

الحديقة الاولى فی التفسیر؛
الحديقة الثانية فی الهیة؛
الحديقة الثالثة فی شرح نبذ الاخبار؛
الحديقة الرابعة فی المعانی بیان.
نسخه حاضر کامل و تمام حدیقه‌ها را دربردارد.
آغاز: الحمد لله الكبير المتعال و الشکر للحق الکرم
الذو الجلال الذی لا فناء له و لا زوال....
انجام: ...و يتحمل ان يكون النسيم الثانی عین
الاول من اعادة الظاهر مقام الضمیر و الضمیر للصبأ.
خط مجموعه: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ق
۱۳ هـ.

نشانی مالکیت جعفر بن محمد آل بحر العلوم در
سال ۱۳۲۷ هـ در برگ اول نسخه آمده است،
عناوین و نشانی‌ها شنگرف.
جلد: تیماج حلوانی ساده با ترنج وسط.
(ثبت ۸۶۰۶۳) ۲۱ گ. ۲۱ س.

۱۰۴۵۲

الاسرار الخفية (فلسفه - عربی)
فی العلوم العقلية
از: علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلّی (۷۲۶ هـ).
کتابی مفصل در حکمت مشتمل بر سه قسم: منطق،
طبیعیات و الهیات است که مؤلف آن را به «هارون بن
شمس‌الدین محمد» هدیه نموده است.
نک: ذریعه، ۲/۴۴؛ عکسی میراث اسلامی، ۴/۲۹۴؛
نشریه، ۵/۴۱۹.

نسخه حاضر جلد دوم کتاب را دربردارد.
آغاز: بسمله قد جمع راينا على الانتقال من العلوم
المنطقية طالبين للعلوم الطبيعية اذ هي اقرب الاشياء
بالنسبة الينا....
انجام: ...جعل شرطاً فی القصد ليس هو التحقيق
الخارجی حق يلزم الدور هو انما هو التحقق الخیالی.
خط: نسخ. کاتب: عبداللّه بن محمد حسن

عبدالرحمن اصفهانی (۷۴۶هـ) که معروف به شرح قدیم می‌باشد. این حاشیه مورد عنایت علما قرار گرفته و بر آن حواشی بسیار نگاشته‌اند.

نک: مرعشی، ۳۴/۶۳۴؛ کشف الظنون، ۱/۳۴۶؛ ملی، ۹۱/۱۶.

نسخه حاضر از بحث کلی طبیعی تا پایان را دربردارد.

آغاز: قوله و الکلی الطبیعی هو الطبیعة التي اذا حصلت فی العقل عرض لها الکلی لا ان الکلی يعرض لها فی الخارج، اعلم ان الکلیة اذا فسرت بالاشتراك انجام: ... فیکون هناك... اخرى و هكذا و يلزم التسلسل.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۰هـ.
عناوین متن و هامش سیاه و شنگرف، تصحیح و توثیق کلمات در هامش صفحات، یک پنجم پایانی نسخه نسخ بی نقطه.
جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.
۱۸×۲۷ سم. ۲۵۷ گ. ۲۳ س. (ثبت ۵۰۵۸۵)

۱۰۴۵۵

مجموعه

۱. المضمون به علی غیر اهلہ (فلسفه - عربی)
= النفخ و التسوية
(گ ۱ پ - ۱۳ پ)

از: محمد بن محمد غزالی طوسی (۵۰۵هـ).
پاسخ‌های فلسفی عرفانی از چند پرسش پیرامون عده‌ای از آیات و روایات درباره روح و قیامت و عالم پس از مرگ و رؤیة الله و حقیقت ملائکه و جز اینها است.

نک: سپهسالار، ۵/۵۸۸؛ غزالی نامه، ۲۳۶؛ التراث العربی، ۵/۱۱۹؛ کشف الظنون، ۲/۷۱۲.

نسخه حاضر از پایان افتادگی دارد.
آغاز: بسمله سئل الشيخ الامام حجة الاسلام

هشترودی تبریزی. تاریخ کتابت: ۷ جمادی الثانی ۱۳۳۸هـ.

عناوین شنگرف.

جلد: تیماج بنفش ساده.

۱۴×۲۲ سم. ۶۲ گ. ۲۳ س. (ثبت ۸۶۰۲۵)

۱۰۴۵۳

الانوار الجلیة

(فلسفه - فارسی)

= شرح حدیث حقیقت

از: مولی عبدالله بن خان بابا مدرس زنوزی تبریزی (ق ۱۳هـ).

شرح بسیار مفصل بر حدیث حقیقت و یا حدیث کمیل منقول از امیرالمؤمنین (ع) است که به مشرب و مذاق حکمی و فلسفی صدرایی نگاشته شده است.
نک: دانشگاه، ۳/۴۱۳.

آغاز: جل جلالک و تعالی شأنک اللهم تفردت فی وحدانية ذاتک فلیس کمثلک شیء و لا یمثلک شیء و انت القاهر علی کل شیء....

انجام: ... و صفاء طویت بر ازدیاد عمر و دولت و شوکت و سطوت شاهنشاهی دعا نمایند.

خط: نستعلیق. کاتب: محمد جعفر طالشی گیلانی. تاریخ کتابت: جمعه ۱۳ شعبان ۱۳۲۰هـ.
عناوین متن و حاشیه شنگرف.
جلد: تیماج سیاه ساده.

۱۶×۲۳ سم. ۲۷۲ گ. ۱۴ س. (ثبت ۷۴۱۱۵)

۱۰۴۵۴

الحاشية الشریفة

(کلام - عربی)

علی الشرح القدیم للتجريد

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۷۴۰-۸۱۶هـ).

حاشیه استدلالی مفصلی است با عناوین «قوله - قوله» بر شرح تجرید الکلام شمس‌الدین محمود بن

مقتدی الفرق... عن قوله تعالى فاذا سويته و نفخت فيه من روحی فقيل ما التسوية و ما النفخ و ما الروح فقال
انجام: ... فلا يدرك بالفهم البشرى و لا يدرك ذلك الا فى مقعد صدق عند مليك مقتدر و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ کهن. بی تا. تاریخ کتابت: رجب

المرجب ۱۰۳۲ هـ. (رساله اول و دوم).

عناوین و نشانه‌ها شنگرف، خط خوردگی و حک و اصلاح در لابه‌لای صفحات دیده می‌شود، تصحیح در هامش صفحات.

جلد: تیماج سوخت سیاه با ترنج وسط و لچکی.
۱۳ × ۲۰ سم. ۲۷ گ. ۱۱ س. (ثبت ۷۴۳۶۷)

۱۰۴۵۶

شرح فصوص الحکم (عرفان-عربی)

از: کمال‌الدین عبدالرزاق بن ابی‌الغنائم کاشانی (۷۳۵ هـ).

شرحی است به عنوان «ص-ش» بر کتاب فصوص الحکم ابن العربی که به نام شمس‌الدین محمد بن مصلح تبریزی نوشته شده، و در آغازش سه مقدمه دارد:

اول در تحقیق حقیقت ذات احدیت،

دوم در حقایق اسماء و عدم تناهی آنها،

سوم در بیان شأن الهی.

نک: گلیاگانی، ۱/۱۶؛ ذریعه، ۱۳/۳۸۲؛ مرعشی، ۳/۳۰۹؛ مشار عربی، ۳۵۹؛ ملک، ۴۱۹.

آغاز: الحمد لله الاحد بذاته و کبریائه الواحد بصفاته و اسمائه المتعالی عن ان یتکثیر بکثرة النسب و التعلیقات....

انجام: ... مثل هذا التشبيه فى شرح قوله تعالى ليس كمثله شیء... یا ارحم الراحمین.

خط: نسخ کهنه. بی کا. تاریخ کتابت: ق ۹-۱۰ هـ.

گواهی تملک شیخ محمد توقانی. تملک با تاریخ ۱۱۰۸ هـ در برگ اول، چند برگ اول نونویسی شده است، عناوین متن شنگرف،

۲. تفسیر سورة (تفسیر قرآن-عربی)

فاتحة الكتاب

(گ ۱۴-پ ۱۹)

از: محمد بن محمد غزالی طوسی (۵۰۵ هـ).

رساله‌ای کوتاه در تفسیر و تاویل اسرار سوره فاتحه الكتاب است که در آن پس از ذکر هر فقره از آیات سوره توضیح مختصری بر اساس مشرب عرفا و صوفیه آمده است.

آغاز: استعنت بالله كلمة الله بناء عن الذات و قوله تعالى الرحمن الرحيم بناء عن صفة الصفات خاصة....

انجام: ... فسبحان من اختفى عن بصائر الخلق بنوره و احتجب عنهم لشدة ظهوره تعالى و تقدس.

۳. مشکوة الانوار (عرفان-عربی)

= مشکوتية

(گ ۲۰-پ ۲۸)

از: محمد بن محمد غزالی طوسی (۵۰۵ هـ).

رساله‌ای کوتاه در تفسیر آیه نور که در سه فصل تنظیم و بر روش صوفیانه نگاشته شده است:

۱. فی بین ان النور الحق هو الله تعالى؛

۲. فی بیان مثال المشكاة والمصباح والزجاجة؛

۳. فی معنی قول الشیء ان الله سبعین حجاباً من نور.

نک: مجلس، ش ۲/۴۸۰؛ مشار عربی، ۸۴۸؛

مرکز احیاء المیراث، ۱/۱۳۴؛ مرعشی، ۹/۲۹۸.

نسخه حاضر تنها بخش‌هایی از فصل اول را دربردارد.

آغاز: الحمد لله فائض الانوار و فاتح الابصار و

کتابت: ۱۷ جمادی الثانی ۱۲۷۹ هـ و مکان
کتابت: ۱۷ جمادی الثانی ۱۲۷۹ هـ. مکان کتابت:
دارالامان کرمان.
فهرست تفصیلی اثر در صفحات اولیه آمده است،
عناوین و نشانی‌ها سیاه.

جلد: تیماج سبز با ترنج مجدول.
۱۴ × ۲۰ سم. ۲۳۳ گ. ۱۸ س. (ثبت ۶۱۳۸۲)

۱۰۴۵۸

**شوارق الافهام فی شرح
تجريد الکلام** (کلام-عربی)

از: عبدالرزاق بن علی فیاض لاهیجی (۱۰۷۲ هـ).
نک: ش ۱۰۴۲۳.

خط: نستعلیق خوش. کاتب: محمد جعفر بن
محمد نصیر حسینی. تاریخ کتابت: ربیع الثانی
۱۲۶۴ هـ به دستور میر محمد حسین آقا امام
جمعه.

نسخه هنری بسیار نفیس، برگ اول دارای
سربرگ لوح بسیار زیبایی لاجوردی و مذهب با
حواشی زرین گل و بوته و لابه‌لای سطور دندان
موشی مذهب، صفحات دیگر مذهب مجدول با
حواشی و تصحیحات در هامش صفحات.
جلد: تیماج قهوه‌ای سیر، مجدول مذهب با آستر
تیماج سرخ.

۱۵ × ۲۵ سم. ۲۳۷ گ. ۱۵ س. (ثبت ۶۱۲۵۲)

۱۰۴۵۹

منهج الرشاد فی معرفة المعاد (کلام-عربی)

از: محمد نعیم بن محمد تقی عرفی طالقانی (ز):
(۱۱۵۱ هـ).

کتابی مفصل در مباحث علم کلام که در یک مقدمه
و ۵ باب و یک خاتمه (دارای سه مطلب) تنظیم و در ۲۳

صفحات مجدول شنگرف.

جلد: تیماج روغنی با تیماج و ترنج وسط.
۲۰۳ گ. ۲۵ س.

۱۰۴۵۷

طریق النجاة

(عرفان-عربی)

از: حاج محمد کریم خان بن ابراهیم کرمانی
(۱۲۸۸ هـ).

چون مؤلف کتاب‌های فراوانی در علم شریعت و
حقیقت نوشته بود، بر آن شد که کتاب جامعی در علم
طریقت بنگارد. این کتاب دارای مباحث بسیار مفصل
می‌باشد، در سه جزء بوده و به پایان نرسیده است.
کتاب در یک مقدمه و هفت فصل و یک خاتمه و در
ضمن چهار جلد تنظیم و نگارش آن در ۲۸ صفر
۱۲۷۹ هـ پایان یافته است:

مقدمه: در تگون نفس، دارای هشت فصل.

باب اول: در ذکر، دارای چهار مقصد.

باب دوم: در فکر، دارای یک مقدمه و سه فصل.

باب سوم: در علم، دارای یک مقدمه و هشت
مطلب.

باب چهارم: در بیداری، دارای یک مقدمه و سه
فصل.

باب پنجم: در بیداری، دارای یک مقدمه و نه فصل.

نک: دانشگاه، ۱۶/۲۳۷؛ ذریعه، ۱۵/۱۷۰؛ فهرست
مشایخ، ۲/۲۰۱.

نسخه حاضر جلد سوم کتاب را دربردارد.

آغاز: الحمد لله... ان هذا المجلد الثالث من کتاب
طریق النجاة فی علم الطريقة و قد تم الباب الثالث من
ابواب کتاب فی المجلد الثانی....

انجام: ... و شرفه علی سائر المخلوقات بقدر
استطاعة الزمان و نکتہ الان منه لا يستطيعه اهل
الطغیان الی من یشاء الله صلاح الاوان.

خط: نسخ. کاتب: علی بن محمد کرمانی. تاریخ

- ربیع الاول ۱۱۵۱ هـ نگارش آن پایان یافته است.
نک: مجلس، ش ۱۹۸۳؛ مروی، ۲۴۷.
آغاز: الحمد لله الذی خلق فسوی و قدر فهدی و
امات و احیی و علیه النشأة الاخری و الیه المنتهی....
انجام: ... و الله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم
ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا و هب لنا من لدنک رحمة
انک انت الوهاب.
خط: نستعلیق شکسته. کاتب: یدالله کجوری.
تاریخ کتابت: ۱۳۳۲ هـ. مکان کتابت: تهران.
عناوین سیاه و نسخ جلی در هامش صفحات،
مهر گرد کاتب فاضل با سجع «یدالله ۱۳۲۵» در
برگ اول آمده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.
۴۰۵ گ. ۲۵ س. (ثبت ۶۷۰۳۳)
- ۱۰۴۶۰
مناهج البقین فی اصول الدین (کلام-عربی)
از: جمال‌الدین حسن بن مطهر حلّی (۷۲۶ هـ).
کتابی معروف در بیان اصول اعتقادی بر پایه مذهب
شیعه امامیه با بهره‌گیری از گفته‌های متکلمین سایر
مذاهب که در دوازده منهج تنظیم و تدوین شده است:
المنهج الاول: فی تقسیم المعلومات.
المنهج الثاني: فی تقسیم الموجودات.
المنهج الثالث: فی احکام الموجودات.
المنهج الرابع: فی اثبات واجب الوجود تعالی.
المنهج الخامس: فیما یتحیل علیه تعالی.
المنهج السادس: فی العدل.
المنهج السابع: فی النبوة.
المنهج الثامن: فی الامامة.
المنهج التاسع: فی المعاد.
المنهج العاشر: فی الوعد و الوعيد.
المنهج الحادی عشر: فی الاسماء و الاحکام.
المنهج الثاني عشر: فی الامر بالمعروف و النیه عن
- المنکر.
نک: ملک، ۳۹ / ۱؛ کشف الحجب، ۵۵۷؛ مرکز احیاء
میراث، ۱۲۵ / ۵.
آغاز: الحمد لله منشی الفطر و خالق البشر و
ممیزهم بقوتی العلم و النظر، تعالی فی کبریائه و
عظمته....
انجام: ... ان یترحموا علینا عقیب صلواتهم و یدکرونا
فی خلواتهم و الحمد لله رب العالمین.
خط: نسخ تحریری کهن، (از روی نسخه اصل و
خط مؤلف). تاریخ کتابت: ق ۸ هـ (تاریخ پایان
نسخه پاره شده است).
عناوین سیاه و قرمز، حواشی و تعلیقات در
هامش صفحات از زمان اصل کتابت، نسخه از
ابتدا تا انتها با نسخه اصل مؤلف مقابله و تصحیح
شده و امضای مصحح با خط کهنه در برگ پایانی
آمده است، با جمله «بلغت قرأته ابقاه الله» نسخه
از ابتدا تا انتها در محضر استادی مقابله و قرائت
شده است، برگ اول مندرس و پاره.
جلد: تیماج زرشکی ساده.
۱۲ × ۲۲ سم. ۱۷۰ گ. ۱۹ س.
(← تصویر) (ثبت ۶۶۹۵۰)
- ۱۰۴۶۱
مجموعه
۱. کشف المراد (کلام-عربی)
فی شرح تجرید الاعتقاد
(گ ۱ پ ۲۰۸ ر)
از: جمال‌الدین حسن بن یوسف بن مطهر (۷۲۶ هـ).
شرحی با عنوان «قال-قال» بر تجرید الکلام فی
تحریر عقاید الاسلام سلطان الحکماء و المتکلمین،
خواجه نصیرالدین طوسی (۶۷۲ هـ) است. این کتاب، که
بهترین کتاب کلامی، در تحریر عقاید امامیه است، در
طول قرن‌ها مورد توجه دانشمندان بزرگ بوده، شروع و

رساله‌ای فقهی که پیرامون حرمت حیوانی که اهل کتاب (یهود و نصاری) آنها را سر بریده‌اند بحث می‌کند. مؤلف در مقدمه می‌گوید که شخصی از طرف پادشاه روم نزد شاه عباس صفوی آمد و ضمن سخن، گفتگو درباره این مسأله شد و به دستور شاه این رساله تألیف گردید. نک: مرعشی، ۲۸/۲۵۲؛ ذریعه، ۱۰/۳؛ گلبایگانی، ۱۳۶/۱؛ مجلس، ش ۳/۷۰۱۰.

آغاز: الحمد لله علی جزیل فضاله و الصلاة علی اشرف العالمین محمد و آله (ص) و بعد فیقول الفقیر ان الباعث علی تألیف هذه المقالة و تحرير هذه الرسالة... انجاء: ...و به یصل الجمع بین الروایات المتخالفة فی هذا الباب من دون حاجة الى حمل شیء منها علی التقیه.

کاتب: عبدالعزیز لنکرانی (رساله اول و دوم). تاریخ کتابت: شعبان ۱۳۰۳ هـ.

رساله اول و دوم، عناوین و خطوط سیاه. جلد: تیماج سبز ساده و مجدول. ۱۶×۲۲ سم. ۲۱۷ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۶۰۳۰)

۱۰۴۶۲

المشارع و المطارحات (منطق-عربی)
از: شیخ اشراق یحیی بن حبش سهروردی (۵۴۹-۵۸۷ هـ).

کتابی مفصل و مبسوط در حکمت الهی که در ضمن سه کتاب: منطق، طبیعیات و الهیات تنظیم شده و در سالیان اخیر توسط پروفیسور هانری کرین در مجموعه «الحکمة الالهیه» با مقدمه فرانسه چاپ شده است. نک: دانشگاه، ۱۷/۲۹۱.

نسخه حاضر از یکی از فصل‌های اواخر المشرع الاول شروع و تا یکی از فصول اوائل «المشرع الثالث فی الحركة و الزمان» ادامه یافته است. آغاز: فصل: فی مطارحات دلالة اللفظ علی المعنی، قول القائل ان دلالة المطابقة هی لدلالة لفظ الحيوان

تعليقات بسیاری بر آن نوشته شده است. نک: ذریعه، ۱۸/۶۰؛ مشار عربی، ۷۴۲؛ ملک، ۱/۵۹۷؛ دانشگاه، ۱۶/۳۴۷.

آغاز: قال اما بعد حمد واجب الوجود علی نعمائه و الصلاة علی سید انبیائه الی قوله و رتبته علی ستة مقاصد، اقول لما كان علم الکلام باحثاً عن امور... انجاء: ...و الثاني تجویز التأثير فلو عرف او غلب علی ظنه حصول مفسدة... فهذا ما حل لنا فی شرح هذا الكتاب و نحن نسئل الله ان يجعل ذخرأ لیوم المعاد.

۲. رساله فی رد اجماعات (اصول فقه-عربی)
الشیخ = ما خالف فيه الشیخ الطوسی
اجماعات نفسه
(گ ۲۰۸ پ-۲۱۱ ر)

از: شهید ثانی، زین‌الدین بن علی عاملی (۹۱۱-۹۶۶ هـ).

رساله کوتاه در اثبات بطلان ادعاهای اجماع شیخ طوسی در آثار علمی خود با استناد به قول خود شیخ در نپذیرفتن آن اجماعات در دیگر آثار وی است. از عناوین کتاب‌های شیخ با رمز یاد شده است. این رساله در ذیل رساله الفیه شهید اول چاپ ۱۳۰۸ هـ با خط شکسته نستعلیق ابوالقاسم جیلانی (کاتب الفیه) کتابت و به ضمیمه آن به چاپ سنگی رسیده است.

آغاز: فصل: یشتمل علی مسائل ادعی فیها الشیخ الاجماع مع انه بعینه خالف فی حکم ما ادعی الاجماع فیہ افرادناه للتنبیه علی... انجاء: ...قال فی «ن» یدخل الآباء و الاولاد العقل محتجاً بالاجماع و قال فی «ب» یدخلون فیہ.

۳. ذبائح اهل الكتاب (فقه-عربی)
= الذبیحیة
(گ ۲۱۱ پ-۲۱۷ ر)

از: بهاء‌الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ هـ).

علی جزئیاته

انجام: ... فصل: الحركة لا (...) مجرد الجسمیة و الا
لدامت بدوام الجسمیة و ما صح وجود جسم ساکن...
خط: نسخ کهن. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۹هـ.
نسخه کهنه و نفیس، عناوین و نشانی‌ها شنگرف،
در هامش صفحات تصحیح شده است.
جلد: تیماج سیاه با ترنج بزرگ.
۱۷×۲۳ سم. ۲۳۵ گ. ۲۷ س. (ثبت ۸۶۱۰۹)

۱۰۴۶۳

تشبیه القواعد

(کلام-عربی)

فی شرح تجرید العقائد

از: شمس‌الدین محمد بن عبدالرحمن بن احمد
اصفهانی (۷۴۷هـ).
شرح مهم معروفی بر کتاب تجرید الاعتقاد خواجه
نصیرالدین طوسی با رمز «ص-ش» برای اصل و شرح
است. بنای شارح در این شرح بر رد گفته‌های خواجه
بوده و به ویژه در مبحث امامت که در مذهب با مؤلف
اختلاف داشته، جرح و ایرادات بسیاری آورده است.
نک: مرعشی، ۱۲/۱۰؛ ملی، ۳۰۷/۹؛ مجلس،
ش ۴۸ خ؛ آستان قدس، ۱۶۶/۱؛ کشف الظنون، ۱/
۳۴۶؛ التراث العربی، ۵۰/۲.
آغاز: الحمد لله المتوحد بوجوب الوجود و دوام البقاء
المتفرد باستحالة التغير و امتناع الفناء
انجام: ... هذا تيسر لنا من شرح التجريد و المسئول
من الله تعالى ان يجعله نافعا للمستفدين و ذخرا لنا في
يوم الدين.

برگ پایانی.

جلد: تیماج سیاه ساده مجدول، آستر اسلیمی.
۱۸×۲۶ سم. ۱۶۵ گ. ۲۵ س. (ثبت ۸۶۱۱۹)

۱۰۴۶۴

شهاب الثاقب

(کلام-فارسی)

از: محمد مهدی بن ابی ذر نراقی کاشانی (۱۲۰۹هـ).
رساله‌ای در رد یکی از کتاب‌های ناصبیان که در
نقد عقاید شیعه نگاشته شده بود که با عناوین «قال-
انتهی» تنظیم و در شب چهارم شوال ۱۱۹۲هـ پایان یافته
است.

نک: مرکز احیاء میراث، ۲۲۸/۷.

آغاز: حمد و سپاس بی‌انتهای سزاوار درگاه آفریدگاری
است جل عظمتی که نوع عظیم الشان انسان را از
جميع

انجام: ... لهذا ما کلام را ختم نمودیم بحمد الهی و
دروود بر روان حضرت رسالت پناهی و بر عترت طاهره او
که برگزیدگان حضرت باری‌اند.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ۴ شوال
۱۱۹۲هـ.

عناوین و خطوط شنگرف، تصحیح در هامش
صفحات، مهر بیضوی با سجع «افوض امری الی
الله عبده محمد مهدی» در برگ پایانی.

جلد: تیماج سیاه ساده.

۱۵×۲۱ سم. ۱۰۹ گ. ۲۰ س. (ثبت ۵۰۷۹۲)

۱۰۴۶۵

مجموعه

۱. حاشیه شرح تجرید الاعتقاد (کلام-عربی)

(گ ۱ پ ۹۷ ر)

از: ناشناخته.

نسخه حاضر شامل بخش امور عامه کتاب است.
آغاز: قال المصنف رحمه الله اما بعد حمد واجب

خط: نسخ. کاتب: احمد بن سلیمان. تاریخ

کتابت: ۷۴۸هـ. مکان کتابت: بلده قدیم.

چهار برگ اول نسخه تجدید شده است، نسخه
نفیس و ارزشمند و دو سال پس از مرگ مؤلف
کتابت شده است، دارای گواهی مالکیت محمد
امین حسینی مازندرانی در تاریخ ۱۰۴۵هـ در

الوجود على نعمائه الخ قدم فصل الخطاب للايجاز و التبليغ رعاية لنوع من براعة الاستهلال ...
انجام: ... هذا ما كتبنا من الحاشية الثانية حامداً مسلماً متعرفاً بالمقصود.

۲. شرح تجريد الاعتقاد (کلام-عربی)

(گ ۹۹ پ-۱۸۵ ر)

از: علاء‌الدین علی بن محمد قوشچی (۸۷۹ هـ).

نک: ش ۱۰۴۱۳.

آغاز: خير مبادئ الكلام ما زين لحمد الله الخالق الامام

انجام: ... و ذلك العروض لا يتوقف على وجود المهية و ذلك العروض هو قيام.

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ربیع الاول ۱۰۵۸ هـ.

عناوین سیاه، تصحیح در حاشیه صفحات، گواهی تملک علی المدرس (آقا علی مدرس زنوزی).

جلد: تیماج سرخ ساده مجدول.

۱۰×۱۹ سم. ۱۸۵ گ. ۲۱ س. (ثبت ۲۷۸۴۹)

۱۰۴۶۶

مجموعه

۱. حاشیه حاشیه الخطای (معانی بیان-عربی)

علی المختصر

(گ ۱ پ-۳۷ ر)

از: میرزا جان حبیب الله باغنوی شیرازی (۹۹۴ هـ).

حاشیه‌ای به عنوان «قوله-قوله» که بر حاشیه

نظام‌الدین خطایی (ق ۱۰ هـ) بر کتاب مختصر المعانی

سعدالدین تفتازانی نگاشته شده و از دیرباز مورد توجه

فضلا و ادباء بوده است.

نک: مرعشی، ۱۱۳/۱.

آغاز: قوله لان الحمد نعم الفضائل و الفواضل و الشکر يختص بالآخر فان قلت كما ان الحمد اعم باعتبار

انجام: ... و ان اشیر کافی ان الوضع فیهما تعیین بالقرینه لا تعیین بنفسه فتأمل.

۲. حاشیه اثبات واجب (کلام-عربی)

الوجود (للدواني)

(گ ۴۲ ر-۱۳۶ ر)

از: علاء‌الدین عبدالخالق قاضی زاده کرهرودی (ق ۱۱ هـ).

حاشیه‌ای است بر اثبات واجب قدیم دوانی که در شب شنبه ۱ رمضان ۹۸۱ هـ ساخته شده است، این رساله در ذریعه با عنوان حاشیه اثبات الواجب جدید آمده است لیکن محشی در خطبه حاشیه به جدید بودن آن اشاره نموده است.

نک: دانشگاه، ۷۱۲/۸؛ گلیپایگانی، ۲۴۸/۲؛

مرعشی، ۶۸/۲۵؛ ذریعه، ۱۱۰/۶؛ سپهسالار، ۱۳۹/۴.

آغاز: قوله اذ کل ممکن فله علة قيل اعلم ان المقدمة المذكورة انما يتم لو ثبت انه لا يجوز

انجام: ... هذا آخر ما قصدنا ايراده في حاشية الرسالة و شرحها مع الالتزام مجاورة الكلاب و حل كتب آخر عن هذا الكتاب ... و عترته الكرام.

خط: نستعلیق بی نقطه (رساله دوم). بی. کا. تاریخ

کتابت: ق ۱۱ هـ.

حواشی و تعلیقات در حاشیه صفحات با امضای

«منه سلمه الله»، صفحات ترمیم شده‌اند.

عناوین سیاه (رساله دوم)، برگ اول نونویسی

شده است.

جلد: تیماج زرشکی ساده مجدول.

۱۱×۱۸ سم. ۱۳۶ گ. ۱۹ س. (ثبت ۷۸۷۴۲)

۱۰۴۶۷

مجموعه

۱. تجرید الاعتقاد

(کلام-عربی)

از: خواجه نصیرالدین محمد بن حسن طوسی (۶۷۲هـ).

کتابی بسیار معروف و تأثیرگذار در بیان اعتقادات کلامی شیعه امامیه که در شش مقصد تنظیم شده و از زمان تألیف تاکنون مورد توجه موافقان و مخالفان قرار گرفته و شروح و حواشی و تعلیقات فراوانی بر آن نگاشته شده است.

این کتاب در شش مقصد است: امور عامه، جواهر و اعراض، اثبات خدا، نبوت، امامت و معاد.

نک: دانشگاه، ۴۳۳/۱۶؛ ملک، ۴۵۳/۵؛ ملی، ۱۱/۴۹۲؛ مشار عربی، ۱۶۲.

آغاز: اما بعد حمد واجب الوجود علی نعمائه و الصلاة علی سید انبیائه و علی اکرام احبائه....

انجام: ... و الا لزم ما هو خلاف الواقع و الاخلال بحکمة الله تعالی و شرطهما علم فاعلمها بالوجه و تجویز التأثير و انتفاء المفسدة.

۲. تهذیب الکلام

(منطق و کلام-عربی)

فی تحقیق المنطق و الکلام

(گ ۳۵-پ ۴۳ ر)

از: سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲هـ). مؤلف کتابی در منطق و کلام تألیف کرده که بخش اول درباره اصول و قواعد منطق می‌باشد و مورد توجه بسیاری از فضلا قرار گرفته و حواشی و شروح متعددی بر آن نگاشته شده است. قسم دوم در علم کلام است که در آن از تعریف کلام و امور عامه و جواهر و اعراض و الهیات به معنای اخص بحث شده است.

نک: ملک، ۲۷/۶؛ ملی، ۲۵۹/۷؛ دانشگاه، ۲۳۸/۸؛ مرعشی، ۱۷۹/۳؛ کشف الظنون، ۲۰۶/۱؛ ذریعه، ۶/۳۶.

آغاز: الحمد لله الذی هدانا لهذا سواء الطريق و جعل لنا التوفیق خیر التوفیق و الصلاة و السلام علی من ارسله هدی هو بالاهتداء حقیق....
انجام: ...الی الوقوف علی الحق و العمل به و هذا بالمقاصد اشبه.

۳. هداية الحکمة

(فلسفه-عربی)

(گ ۴۳-پ ۷۷ پ)

از: اثیرالدین مفضل بن عمر ابهری (۶۶۳هـ). نسخه حاضر قسم دوم طبیعیات کتاب را دربردارد. آغاز: القسم الثانی فی الطبیعیات و هو مرتب علی ثلاثة فنون: الفن الاول فیما یعم الاجسام و هو مشتمل علی فصول....

انجام: ... و من اراد الاستقصاء فی الحکم و الوقف علی مذهب الحکماء فلیرجع الی کتابنا المسمى بزيادة الاسرار، تم الكتاب.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: جمادی الاول ۹۴۶هـ (رساله اول)، شعبان ۹۶۴هـ (رساله دوم). جلد: تیماج سیاه ساده.

۱۰×۱۷ سم. ۷۷ گ. ۱۵ س. (ثبت ۶۲۲۵۷)

۱۰۴۶۸

مناهج الیقین فی اصول الدین

(کلام-عربی)

از: علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلّی (۷۲۸هـ). نک: ش ۱۰۴۶۰.

آغاز: الحمد لله منشیء الفطر خالق البشر و ممیز هم بقوتی العمل و النظیر تعالی فی کبریائه و عظمته و جل فی جبروته و صمدیته....

انجام: ... فجاز ان یکون الدعاء الحادث علة معدة لوجود المدعو به و هذا ضعيف لانه لا فرق بین حدوث الدعاء و حدوث زید فی ذلک.

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا.

مهر بیضوی با سجع «محمد حسن بن محمد

الفوائد الحکمیة تبیین دوازده فائده فلسفی برای اهل حکمت و فلسفه البته به سبک و مذاق شیخیه است، همان فوائد را وی با عناوین «قلت-اقول» به درخواست ملا مشهد بن ملا حسینعلی شبستری در این کتاب شرح کرده است. این شرح در راه سفر مکه نوشته شده و شب نهم شوال ۱۲۳۳ هـ به پایان رسیده است.

نک: ملک، ۶/ ۱۸۹؛ مرکز احیاء میراث، ۱/ ۳۶۰؛ ملی، ۷/ ۱۵۷؛ مرعشی، ۶/ ۱۶۵؛ فهرست مشایخ، ۲/ ۱۷؛ دانشگاه، ۱۷/ ۴۰۹.

آغاز: الحمد لله رب العالمین... ان جناب الموفق المدد و الاکرم الممجد الآخوند الاوحد الملا مشهد... انجام: ... و لکنی رأیت هذه المقاصد بعيدة عن تناول الاوهام فرردت لک و کررت علیک و الله سبحانه ولی التوفیق.

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ. مهر بیضوی با سجع «هو العلی ۱۲۰۶» در برگ اول، عناوین و خطوط شنگرف.

جلد: تیماج قهوه‌ای ساده. ۱۵×۲۱ سم. ۱۵۷ گ. ۲۱ س. (ثبت ۲۸۰۲۰)

۱۰۴۷۱

اصول دین (کلام-فارسی)
از: سید محمد کاظم بن محمد قاسم حسینی رشتی (۱۲۱۲-۱۲۵۹ هـ).

رساله‌ای در بیان اصول اعتقادی، موافق طریقه شیخیه با ادله مختصر که در پنج باب مرتب شده است: باب اول: در توحید شامل چند فصل. باب دوم: در بیان عدل و شامل چند فصل. باب سوم: در اثبات نبوت در چند فصل. باب چهارم: در اثبات امامت ائمه اثنا عشر و احکام دولت نواب خیر البشر.

باب پنجم: در معاد و حشر ارواح و احیاء است در چند فصل.

ابراهیم ۱۲۰۵ ق» در برگ اول، با خط بنفش جدید در حاشیه صفحات عنوان‌گذاری شده است.

جلد: تیماج سرخ مجدول لولادار. ۱۳×۲۰ سم. ۱۵۸ گ. ۲۰ س. (ثبت ۶۲۳۸۵)

۱۰۴۶۹

حاشیه شرح العقائد النسفیة (کلام-عربی)
از: مولی احمد بردعی (ق ۹ هـ).

حاشیه‌ای مبسوط و مفصل بر شرح العقاید النسفیة سعدالدین مسعود تفتازانی (۷۲۲-۷۹۲ هـ) که بر رساله العقاید النسفیة عمر بن محمد نسفی (۴۶۱-۵۳۷ هـ) تحریر شده و در ۱۰ جمادی الاول ۸۵۰ هـ پایان یافته است.

آغاز: الحمد لله نصب رایات وجوب وجوده فی کواهل حوامل الامکان و کتب آیاته کرمه و جوده علی صفائح صحائف الاکوان....

انجام: ... فاعلم ان دون و صولک الی اقصى المراد غرط القناد و انه لا... ذروة سنامه الا الکامل العتاد فلا تنکر ما لم یبلغک من العلوم و التعالیم و فوق کل ذی علم علیم.

خط: نستعلیق. کاتب: احمد بن مولانا محمد. تاریخ کتابت: ۸۶۴ هـ.

عناوین و خطوط شنگرف، با حواشی و تصحیحات در حاشیه صفحات. جلد: مقوا اسلیمی با عطف و تیماج قهوه‌ای و لولادار.

۱۴×۲۲ سم. ۱۸۷ گ. ۲۳ س. (ثبت ۱۶۸۴۱) (← تصویر)

۱۰۴۷۰

شرح الفوائد الحکمیة (فلسفه-عربی)
از: احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱ هـ).

نک: مرکز احیاء میراث، ۱۵۶/۵؛ مرعشی، ۱۳۲/۳؛ ملک، ۱۷۹/۶؛ دانشگاه، ۱۳۳/۱۷.

آغاز: سپاس و ستایش بی قیاس پروردگاری راست که شاهباز بلند پرواز عقل هر چند در هوای وسیع فضای معرفت ذاتش پرواز کند....

انجام: ... و حمدش بر کرم والایش و رضا در هر حال بقدر و قضایش به درستیکه او تعالی ولی هر چیزی است. خط: نسخ. کاتب: محمد بن شیخ عبدالله. تاریخ کتابت: ۱۲۷۰هـ.

به دستور امان الله خان ثانی. عناوین و نشانی‌ها و خطوط شنگرف.

جلد: مقوا با روکش پارچه و کناره و عطف تیماج قهوه‌ای.

۱۲×۱۲ سم. ۱۲۶ گ. ۱۵ س. (ثبت ۶۱۳۹۸)

۱۰۴۷۲

طوالع الانوار فی مطالع الاقطار (کلام-عربی)

از: قاضی عبدالله بن عمر بیضاوی شیرازی (۶۸۵هـ).

متن مختصر مهمی است در اصول دین و امور اعتقادی به روش اهل سنت در سه باب، دانشمندان علم کلام به این کتاب اهمیت زیاد داده و شروح و حواشی فراوانی بر وی نوشته‌اند.

نک: ملی، ۶۳۵/۱۰؛ دانشگاه، ۸۴۷/۹؛ ملک، ۵/۲۴۱؛ مرعشی، ۱۱۴/۲.

آغاز: الحمد لمن وجب وجوده و بقائه و امتنع عدمه و فناءه دل علی وجوده ارضه و سمائه....

انجام: ...الخامس فی فضل الصحابة بحسب تعظیمهم و الکف عن مطاعنهم...

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا.

حواشی و تعلیقات بسیار در هامش صفحات، برگ پایانی نسخه افتاده است، گواهی مالکیت

آخوند لطف علی در آستر جلد.

جلد: تیماج قهوه‌ای ساده لولادار.

۱۲×۱۷ سم. ۱۵۱ گ. ۸ س. (ثبت ۲۲۴۷۶)

۱۰۴۷۳

مجموعه

۱. رساله معاد (کلام-فارسی)

(گ ۱ پ-۸۳)

از: محمد بن محمد کریم بن ابراهیم کرمانی (ق ۱۳هـ).

رساله‌ای کوتاه که به درخواست شاهزاده ناصرالدوله و در تبیین و تفسیر کلامی از شیخ احمد احسایی که گفته «الجسد العنصری لا یعود» نگاشته شده است.

آغاز: حمد بیرون از پرده قیاس مر خدای راست عزوجل که برتر است از حد وهم و قیاس....

انجام: ...این بود مجملی از بیان جسد عنصری و ذاتی و لا حول و لا قوة الا بالله و عذر خواهم از اختصار رساله ولی بقدر کفاف اشاره شد.

۲. شرح کلام الشیخ الاوحد (کلام-عربی)

(گ ۸۵ پ-۱۵۳)

از: محمد بن محمد بن ابراهیم کلباسی خراسانی (ق ۱۴هـ).

شرح و تفسیر متن کوتاهی از شیخ احمد احسایی است که بر اساس مشرب مکتب شیخیه نگاشته شده است.

آغاز: الحمد لله الذی ارتعدت فرائض الاصنام من قعقة فوارس ادلة توحيدة و تزلزلت میادین الشکر و الضلال....

انجام: ...دال علیه فی کل اقواله و اعماله و افعاله و اخلاقه بل فی کنهه و فی ذاته و صفاته وفقنا الله المتابعة هؤلاء و مشایعتهم و رزقنا لقائهم فی الدنيا والآخره.

- ۳. جواب سؤالات نراقی** (کلام-فارسی)
(گ ۱۵۴ ر- ۱۹۲ پ)
از: محمد بن محمد حسینی کلباسی اصفهانی
(خراسانی) (ق ۱۴ هـ).
رساله‌ای کوتاه در پاسخ به پرسش‌های حاج علی محمد نراقی.
در اول جمادی الثانی ۱۳۰۲ هـ در تهران و براساس روش و مشرب شیخیه نگاشته شده است.
آغاز: الحمد لله رب العالمین... و بعد چنین گوید خادم آستان بندگان حضرت بقیة الله... که چون ترویج علوم و فضایل آل محمد علیهم السلام...
انجام: ... باعث رفع مرضها و دردها و قرضها و آسیب ظلمه و امثال آنها می‌شود و پس واضح شد و لا قوة الا بالله.
- ۴. اجوبة المسائل** (کلام-عربی)
(گ ۱۹۳ ر- ۲۰۴ پ)
از: محمد بن شریف حسینی کلباسی اصفهانی
(خراسانی) (ق ۱۴ هـ).
مجموعه از پاسخ‌ها که در پرسش سید حسن علوی رضوی همدانی و بر مشرب مکتب شیخیه تدوین شده است.
تألیف آن در سوم شعبان ۱۳۰۲ هـ پایان یافته است.
آغاز: الحمد لله رب العالمین... و بعد فیقول العبد الفانی... انه اتینى مسائل شریفة من الجناب العالم الفاضل....
خط مجموعه: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۲۰ ذی قعدة ۱۳۰۱ هـ (رساله اول)، رجب ۱۳۰۲ هـ (رساله دوم).
عناوین و خطوط شنگرف.
جلد: تیماج حنایی ساده.
۱۷×۱۱ سم. ۲۰۴ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۵۰۸۰۴)
- تبصرة العوام** (کلام-فارسی)
۱۰۴۷۴
فی معرفة مقالات الانام
از: مرتضی بن داعی حسینی رازی (ق ۱۶ هـ).
نک: ش ۱۰۴۲۲.
آغاز: حمد و سپاس خدا را عز و جل که جمله موجودات را از عدم به وجود آورد....
انجام: ... گواهی دو مرد عدل او اقرار دوبار و السلام علی من اتبع الهدی.
خط: نسخ کهنه. کاتب: یوسف بن محمد بن عیسی بن محمد. تاریخ کتابت: ۱۳ محرم الحرام ۷۱۶ هـ.
لوح رنگی کهنه و قدیمی در برگ اول، ترمیم و بازسازی شده، برگ اول و دوم دارای سربرگ لوح زرین و مندرس، در لایه‌لای نسخه برخی صفحات نونویسی شده است، نسخه کهنه و قدیمی و ارزشمند است. متأسفانه در هامش بسیاری از صفحات نقاشی (هر چند زیبا) خطاطی شده و نفاست نسخه مخدوش شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج بزرگ وسط.
۱۸×۲۸ سم. ۱۶۷ گ. ۲۵ س.
(تصویر) (ثبت ۱۵۰۷۴)
- شوارق الالهام** (کلام-عربی)
۱۰۴۷۵
فی شرح تجرید الاعتقاد
از: عبدالرزاق بن علی فیاض لاهیجی (۱۰۷۲ هـ).
نک: ش ۱۰۴۲۳.
نسخه حاضر بخشی امور عام کتاب را دربردارد.
آغاز: ربنا افتح بیننا و بین قومنا و انت خیر الفاتحین، اما بعد الحمد لله الذی هدانا لهذا...
انجام: ... فان شراب سقیتونا علة فاعلیة عرضیة

لحصول البرودة و علة معدة ذاتية له ايضاً.

خط: نستعلیق. کاتب: ابوالحسن بن یوسف تنکابنی. تاریخ کتابت: جمادی الاول ۱۲۴۷ هـ. مکان کتابت: محروسه اصفهان. عناوین و نشانه‌های شنگرف.

جلد: تیماج سبز ساده.

۱۵×۲۱ سم. ۱۷۷ گ. ۱۹ س. (ثبت ۲۶۳۵۴)

۱۰۴۷۶

الکامل البهائی فی السقیفة (کلام-فارسی)

از: عمادالدین حسن بن علی بن محمد بن علی طبری (ق ۷ هـ).

مؤلف چون کتاب مناقب الطاهرين و اربعين بهایی و جز اینها را در تولى و دوستی اهل بیت (ع) پرداخت، بر آن شد که کتاب مفصلی در تبرا از دشمنان آنان نیز به رشته تحریر درآورد. بنابراین کتاب حاضر را به نام بهاءالدین محمد بن شمس‌الدین محمد جوینی در طی دوازده سال گرد آورد. کتاب در دو جلد تنظیم شده، جلد اول تا احوال حضرت سید الشهدا (ع) و جلد دوم از احوال حضرت سجاد تا حضرت حجت (عج) را داراست. نک: ذریعه، ۱۷ / ۲۵۵؛ مجلس، ش ۲۰۷۷؛ نوربخش نعمة اللهی، ۵۱ / ۱؛ گلپایگانی، ۱۴۴ / ۲.

آغاز: سبحان یکی از پادشاهان که بساط عظمت او در اوهام انس و جان نگنجد چنانچه گفت قوله تعالى و لا یحیطون بشیء من علمه

انجام: ... درین روز باخر یک مجلد تمام بعربیت با سعی بلیغ و جهد تمام بارادت کلمه فکلمه.

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۲ جمادی الاول ۱۰۰۷ هـ.

عناوین و خطوط و نشانه‌ها شنگرف، کناره صفحات ترمیم و بازسازی شده است.

جلد: تیماج سوخته ساده با ترنج و با سر. ۱۴×۲۶ سم. ۳۸۳ گ. ۱۹ س. (ثبت ۵۰۶۲۲)

۱۰۴۷۷

منهج الرشاد

(کلام-فارسی)

از: علی قلی بن میرزا علی چله جانی قربانی (ز: ۱۱۱۳ هـ).

اثری مفصل و استدلالی در اصول عقاید و مبانی اعتقادی شیعه امامیه که در یک مقدمه و پنج باب (به تعداد اصول دین) و یک خاتمه تنظیم و در محرم سال ۱۱۱۳ هـ تحریر آن به پایان رسیده است. برگ اول نسخه حاضر افتاده است.

آغاز: ... اما بعد بر معتکفان جوامع هدایت و ایقان و سجاده گستران صوامع خلوص ایمان و مقتبسان مشکوة یقین

انجام: ... ایدالله ظلال جلاله علی مفارق الانام و ربط اطناب افضاله باوتاد الخلود و الدوام صورت انجام و حلیه استعمال و اتمام یافت.

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: رجب ۱۱۳۳ هـ. گواهی تملک نسخه با عنوان محمد هاشم الموسوی با تاریخ ۱۲۹۲ هـ و مهر بیضوی با سجع «عبده محمد هاشم الموسوی» در برگ اول، صفحات نسخه ترمیم و بازسازی شده است، عناوین و نشانی‌ها شنگرف. جلد: تیماج سرمه‌ای ضربی با ترنج وسط و با سر و مجدول.

۱۸×۲۴ سم. ۲۹۱ گ. ۲۲ س. (ثبت ۶۶۹۶۶)

۱۰۴۷۸

عوارف المعارف

(تصوف-عربی)

از: شهاب‌الدین ابو حفص عمر بن محمد سهروردی (۵۳۹-۶۳۲ هـ).

کتابی در بیان سیر و سلوک که در آن برخی از علوم و احوال و مقامات و آداب و اخلاق صوفیه در ضمن ۶۳ باب ذکر شده است.

برخی از ابواب کتاب چنین است: شرح حال صوفیه

سلیمان صفوی تحریر شده و در ۲۴ ذی‌قعدة ۱۱۰۱ هـ به پایان رسیده است.

نک: سپهسالار، ۱/ ۲۰۷؛ دانشگاه، ۸/ ۴۱۷؛ ذریعه، ۲/ ۴۲۹.

آغاز: حمد بیحد و ثنای بی‌عد حضرت صانع را سزاست که انصاف مخلوقات را از تنگنای ظلمت‌کده عدم بفضای روشنائی وجود رسانید....

انجام: ... و ذکر همه آنها نتواند شد مگر در مجلد علیحده و در اینجا ذکر آنچه مذکور شد از جهت تنبیه طالبان کافی است.

خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۱۰۱ هـ.

عناوین و خطوط شنگرف.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و مجدول.

۲۰ × ۳۰ سم. ۱۹۸ گ. ۲۰ س. (ثبت ۶۱۹۳۱)

۱۰۴۸۰

الفتوحات المکیة

(عرفان - عربی)

از: محی‌الدین محمد بن علی طایبی اندلسی، ابن عربی (۵۶۰-۶۳۸ هـ).

نک: ش ۱۰۴۸۰.

نسخه حاضر از باب الخامس و التسعون و مائة تا پایان خاتمة‌الکتاب را دربردارد.

آغاز: باب الخامس و التسعون و مائة فی معرفة الشطح دعوی فی النفوس بطبعها لبقیة فیها من آثار الهوی....

انجام: ... اللهم خذ بازمة قلوبنا الیک و اجعلنا ممن توکل فی جمیع امورہ علیک و عقبا بالرحمة الی لدیک و فی یدیک برحمتک یا ارحم الراحمین.

خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۱۰۳ هـ.

برگ اول سرلوح زر و لاجوردی متوسط، صفحات مجدول زر و لاجوردی، عناوین و خطوط شنگرف، کناره‌های صفحات دچار موریانه خواری شده است.

اختلاف طریقه ایشان، ذکر متصوفه و متشیبه، ذکر ملامتیه و شرح حال آنها، در احوال مشایخ، سماع، ذکر چله نشینی صوفیه، آداب و اخلاق صوفیه، در آداب و اسرار نماز، در آداب روزه، در آداب شب زنده‌داری، در آداب مرید با شیخ، در آداب مصاحبت و برادری، در معرفت انسان به نفس و مکاشفات صوفیه، در اشاره مختصر به مقامات، در ذکر احوال، در ذکر برخی از بدایات و نہایات و صحت آن.

نک: کشف‌الظنون، ۲/ ۱۱۷۷؛ معجم‌المطبوعات، ۱/

۱۰۶۱؛ دانشگاه، ۸/ ۴۹۷؛ ملک، ۱/ ۵۰۹؛ ملی، ۱۳/ ۱۰۳.

برگ اول نسخه افتاده و از انتها نیز تا اواسط باب ۴۶ را دربردارد.

آغاز: الحمد لله العظیم شأنه القوی سلطانہ الظاهر احسانہ الباهر حجتہ و برہانہ المحتجب بالجلال....

انجام: ... الباب السادس و الاربعون فی ذکر الاسباب المعینة علی قیام اللیل و ادب النوم فمن ذلک ان العبد یستقبل اللیل عند غروب الشمس بتجدید الوضوء....

خط: نسخ کهن. بی‌کا. تاریخ کتابت: ح ق ۸ هـ.

عناوین باب‌ها و فهرست ابتدای کتاب با زر درشت کتابت شده است، عناوین درشت و لاجوردی، در هامش نسخه تصحیح شده است، برخی صفحات ترمیم شده است، گوشه‌ها و وسط صفحات رطوبت خورده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.

۱۹ × ۲۷ سم. ۱۳۰ گ. ۲۵ س.

(← تصویر) (ثبت ۳۰۷۸۹)

۱۰۴۷۹

انوار سلیمانی

(کلام - فارسی)

از: مولی‌دده عباس مولوی (۱۱۰۱ هـ).

مجموعه مفصل از مناظرات و احتجاجات اعتقادی که در ۶۱ فصل تنظیم شده و برای استفاده شخصی شاه

۳. **الشهاب من کلام
النبي عليه السلام**
(گ ۵۴ ر- ۶۶ ر)
(حدیث - عربی)

از: قاضی ابو عبدالله محمد بن سلام قضاعی
(۴۵۴ هـ).

مجموعه کلمات حکمت‌آمیز و احادیث قصار نبی
مکرم اسلام (ص) که در ضمن ۱۷ باب در یک دفتر گرد
آمده است.

نک: سپهسالار، ۲۶۶/۵؛ دانشگاه، ۱۳۸/۳؛ مرعشی،
۷۱/۳۴؛ کشف الظنون، ۱۰۶۷/۲.
آغاز: الحمد لله القادر الفرد الحكيم الفاطر الصمد
الکريم باعث نبیه محمد بجوامع الکلم....
انجام: ... اللهم انی اسئلك عشية سوية و ميتة تقية و
مرد غیر... و لا فاضح.

۴. **اشعار مولانا الامام
زين العابدين (ع)**
(گ ۶۹ پ- ۷۲ ر)
(ادب - عربی)

مجموعه ابیات منسوب به امام زین العابدین (ع) که
به صورت الفبایی قافیه تنظیم شده است.
آغاز: قافية الالف:
تبارک ذوالعلی و الکبرياء
تفرد بالجلال و البقاء
انجام: ... قافية الياء:
تلقى مواعظي بقبول صدق

۵. **وصايا النبي (ص) لعلی (ع)**
(گ ۷۶ پ- ۸۱ پ)
(حدیث - عربی)

حدیث معروف پیامبر (ص) به امام علی (ع) است که به
صورت «یا علی - یا علی» ارائه شده است.

۶. **نثر اللئالی**
(گ ۸۳ پ- ۸۵ پ)
(حدیث - عربی)

جلد: تیماج سبز یشمی مجدول ساده.
۲۳×۳۶ سم. ۷۰۲ گ. ۲۸ س. (ثبت ۳۹۵۹۸)

۱۰۴۸۱

مجموعه

۱. **کلمات مشایخ**
(گ ۳۵ پ- ۳۸ ر)
(تصوف - فارسی)

از: ناشناخته.
رساله‌ای کوتاه در «نقل کلمات مشایخ از اقوال ظاهر
و تأویل آنها» در یک مقدمه و هشت فصل و یک خاتمه.
مقدمه: در تمهید معذرت جهت قصور ادراک و
عبارت؛

فصل: در مقصود آفرینش؛
فصل: در میان آفریده اول؛
فصل: چگونگی ترکیب روح و جسد؛
فصل: در باب ثواب و عقاب؛
فصل: در باب فرشته؛
فصل: در بیان توفیق خدای تعالی؛
فصل: در صراط و سؤال و میزان؛
فصل: در باب معراج؛
خاتمه: فی وصية المشايخ.
آغاز: بسمله، بر مقتضای فرمان بندگی حضرت
سلطان جلالی خلدالله ملکه و خلافته کلمه چند از اقوال
اصحاب ظاهر و تأویل بر آن وجه که مسموع بود مکتوب
گشت....

انجام: ... چون برق خاطف ظهور کند و اشارت ایشان
به توحید از آنجا ناشی گردد.

۲. **حدیث معراجیه**
(گ ۴۵ پ- ۴۹ پ)
(حدیث - عربی)

متن حدیث قدسی معروف با عنوان «یا احمد - یا
احمد» است که در شب معراج بین خداوند متعال و پیامبر
اسلام (ص) واقع شده است.

نسخه حاضر از انتها ناقص است.
 آغاز: شکر سپاس فراوان بعدد ستاره آسمان و قطره
 باران و برگ درختان و ریگ بیابان و ذره‌های زمین و
 آسمان هر آن خدای را که...
 انجام: ...فصل، یک باب دیگر از معرفت مانده و آن
 معرف پادشاهی...

۱۰. الدرة الباهرة (حدیث - عربی)
من الاصداف الطاهرة من كلام النبي (ص)
 (گ ۱۴۵ پ - ۱۴۹ پ)

منسوب به شهید اول، محمد بن مکی جزینی عاملی
 (۷۸۶ هـ).
 مجموعه احادیث منقول از رسول اکرم (ص) که بدون
 ذکر سند و سلسله راویان آمده است.
 نک: مجلس، ش ۱۹۱۸/۶.
 آغاز: قال علیه السلام العلم وديعة الله في ارضه و
 العلماء امانة عليه...
 انجام: ...و يجعل عتبتك الشريفة قبلة حاجات الانام
 مدة بقاء الايام و الاعوام.

خط: نستعلیق (رساله اول)، نسخ تحریری کهن
 (رساله دوم و چهارم و پنجم و ششم). کاتب:
 علی بن الحسین بردغای (رساله دوم و سوم).
 تاریخ کتابت: رجب ۷۴۰ هـ (رساله دوم و چهارم
 و پنجم و دهم)، محرم ۷۴۰ هـ (رساله سوم)، سال
 ۷۴۰ هـ (رساله‌های ششم و هشتم).

نسخه رساله کهنه و نفیس و بسیار ارزشمند،
 عناوین سیاه و شنگرف، نسخه کهنه حاضر با
 سایر صفحات تقریباً جدید در یک مجلد
 صحافی شده است، برگ آخر این رساله در اثر
 ترمیم صفحه مقداری مخدوش شده است.
 مطالب متنوع ذیل در لابه‌لای نسخه آمده است:
 دعای سمات، حدیث عنوان بصری، وصیت نامه
 امام صادق (ع)، تطبیق حوادث آخر الزمان امام

از: ابوعلی فضل بن حسن طبرسی (۴۶۸-۵۴۸ هـ).
 نک: ش ۱۰۴۱۴.

۷. الاربعین فی الاحادیث (حدیث - عربی)
 (گ ۱۰۶ پ - ۱۱۰ ر)
 متن کامل چهل حدیث منقول از رسول اکرم (ص) در
 موضوعات مختلف است.

۸. لمعات (عرفان - فارسی)
 (گ ۱۲۰ پ - ۱۳۰ ر)

از: فخرالدین ابراهیم بن شهریار عراقی (۶۸۸ هـ).
 بیست و هشت «لمعه» در مراتب عشق به روش
 سوانح العشاق غزالی است که با نثری ادبی و ابیاتی از
 اشعار مؤلف مزین شده و هنگامی که نویسنده در روم
 از درس فصوص الحکم صدرالدین قونوی بهره‌مند
 می‌شده، نگاشته است.
 نک: ملی، ۴/۳۳؛ ملک، ۹/۱۴۹؛ عمومی مراغه،
 ۲۳۵.

آغاز: الحمد لله الذي نور وجه حبيبه بتجليات
 الجمال فتلاً نوراً و ابصر فيه غايات الكمال....
 انجام:
 کی بود ما زما جدا مانده
 من و تو رفته و خدا مانده

۹. کیمیای سعادت (اخلاق - فارسی)
 (گ ۱۳۶ پ - ۱۴۳ پ)

از: ابوحامد محمد بن محمد غزالی طوسی (۵۰۵ هـ).
 کتابی مبسوط و معروف برگرفته شده از کتاب دیگر
 مؤلف احیاء علوم الدین که با همان ترتیب و در چهار
 رکن (هر کدام مشتمل بر چند اصل): عبادات، معاملات،
 مهلکات، منجیات تنظیم شده است.
 نک: ملی، ۴/۳۳۵؛ ملک، ۴/۶۹۱؛ سپهسالار، ۵/
 ۴۵۶؛ مرعشی، ۹/۳۷۲.

(۶۰۶هـ) و کتاب البراهین البهیة وی که در یک مقدمه، پنج فصل و یک خاتمه تنظیم نموده و به شاه سلیمان صفوی تقدیم نموده است. به گفته مؤلف این کتاب حاصل مباحثات و مناظرات چند ساله وی با تعدادی از علمای سنی مذهب هندوستان همانند: مولی عبدالکریم سیالکوتی، شیخ عبدالرحیم جونیوری و مولی عبدالواسع تنه بوده که وی در مدت اقامت خود در آن دیار با آنها انجام داده بوده است.

نک: ذریعه، ۳۴۸/۲۲؛ نشریه، ۸۲۳/۱۱.

برگ اول و چند نسخه پایانی نسخه حاضر افتاده است.

آغاز: ...اما بعد چنین می‌گوید مسود این اوراق... که چون واجب و لازم است بر هر شخصی از اشخاص انسانی که اصول دین... .

انجام: ...چهارم: آنکه در حدیث متواتر باسناد صحیح از طریق عامه یعنی سنیان و طریق خاصه یعنی شیعیان وارد گشته...

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا.

عناوین شنگرف.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۵×۱۰ سم. ۱۱۹ گ. ۱۴ س. (ثبت ۷۸۹۱۴)

۱۰۴۸۴

گوهر مراد (کلام-فارسی)

از: عبدالرزاق بن علی فیاض لاهیجی (۱۰۷۲هـ). کتابی مفصل در تحصیل اصول دین و حصول معارف الهی بر وجه یقین، به روش حکما و فلاسفه آمیخته با مطالب کلامی، که در یک مقدمه و سه مقاله و یک خاتمه (هر کدام مشتمل بر مطالب و ابواب و فصول) تنظیم شده است:

مقدمه: در اشاره بر مرتبه وجود انسان، دارای سه مطلب.

مقاله اولی: در علم خودشناسی، دارای دو باب.

علی^(ع) با حوادث و اتفاقات واقع شده در ق ۸هـ، مناجات امام علی^(ع)، سخن امام به ابن حنفیه (۸۵ ر)، مناجات منظوم و منثور امام سجاده^(ع) (۸۵ پ)، احادیث مروی از معصومین بدون اسانید (۹۰ پ-۹۷ ر)، حدیث با ذکر رسند از پیامبر اکرم (۹۸ پ-۱۰۴ پ)، با تاریخ رجب ۷۴۰هـ، ترجیعات فخرالدین عراقی (۱۱۱ پ)، خطبه بی نقطه امام علی^(ع) (۱۱۴ ر)، خطبه بی الف امام علی^(ع) (۱۱۴ پ).

جلد: تیماج سرخ با عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای.

۱۹×۲۴ سم. ۱۵۱ گ. سطور مختلف.

(← تصویر) (ثبت ۷۸۶۹۴)

۱۰۴۸۲

شرح تجرید الاعتقاد (کلام-عربی)

از: علاءالدین علی بن محمد قوشچی (۸۷۹هـ).

نک: ش ۱۰۴۱۳.

برگ اول نسخه افتاده است.

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۰هـ.

مهر بیضوی با سجع «هو العلی» در برگ اول؛ با گواهی تملک علی المدرس، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، صفحات نسخه ترمیم شده است، نسخه کهنه و نفیس است.

جلد: تیماج سیاه با ترنج وسط و مجدول.

۱۳×۱۹ سم. ۳۹۱ گ. ۱۸ س. (ثبت ۲۷۸۷۶)

۱۰۴۸۳

مناهج علیّه (کلام-فارسی)

در بیان مذهب ائمه اثنی عشریه

از: ابوالقاسم بن آقا محمد جرفادقانی (ق ۱۱هـ).

کتابی مفصل در بیان اعتقادات شیعه امامیه و نقد و رد نظرات مخالفان به ویژه دیدگاه‌های فخر رازی

انجام: ... و منهم من شهده من وراء النعماء و الالاء و هم اهل حق اليقين يعنى انهم يشهدونه قبل ذلك كله و لا يحجبهم عنه شىء تم.

خط: نسخ مغربی. کاتب: علی بن داوود بن صالح بن محمد بن احمد الغرب (در پایان مساله‌ای از فتوحات مکيه). تاریخ کتابت: صفر ۹۹۳ هـ. عناوین و نشانه‌های شنگرف، نام رساله در سطر اول برگ (۴ پ) دیده می‌شود، شش برگ پایانی کتابت مساله‌ای از فتوحات مکيه مؤلف است.

جلد: تیماج بنفش ساده.

۱۶ × ۲۱ سم. ۷۳ گ. ۲۱ س. (ثبت ۱۵۲۴۱)

۱۰۴۸۶

مجموعه

۱. اثبات ولایت امیرالمؤمنین (ع) (کلام-فارسی)

(گ ۱-۱۶ پ)

از: ناشناخته.

رساله‌ای با عناوین «فصل-فصل» در بیان مسائل تاریخی، اعتقادی و حدیثی که در راستای اثبات ولایت امام علی (ع) بدان‌ها استناد شده است.

آغاز: ... اسامی دوازده کس از مهاجرین که انکار ابوبکر کردند و حجت گرفتند اینست خالد بن سعد بن العاص ...

۲. رساله در ذکر کلام و واجبات و اخبار و احادیث و دعوات

(گ ۱۸ پ-۵۸ پ)

از: ناشناخته.

مجموعه و کشکولی در آداب و سنت و احکام و تاریخ و حدیث بر اساس مذهب شیعه امامیه که جهت استفاده عمومی تنظیم و تدوین شده است، عنوان مزبور را نویسنده در اول رساله ذکر کرده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین... اما بعد بدانکه این

مقاله ثانیه: در علم خداشناسی، دارای سه باب.

مقاله ثالثه: در فرمان خداشناسی، دارای چهار باب.

خاتمه: در دلالت بر سلوک راه باطن، دارای دو

مطلب.

نک: مجلس، ش ۲۰۸۰؛ سپهسالار، ۴۶۶/۵؛ مشار، ۱۳۲۵؛ آستان قدس، ۲۴/۴؛ دانشگاه، ۶۱۴/۳؛ ملی، ۱۱/۱؛ ملک، ۷۰۱/۴؛ مرعشی، ۲۹۶/۲۴.

آغاز: گوهر مرادی که غواصان فکرت را از دریای

حیرت در کف اندیشه آید....

انجام: ... و چون عارف به این مقام رسد هر آینه

بحق وصول رسیده باشد، تمت.

خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۰۸۹ هـ.

مهر بیضوی با سجع «معمد الدوله» در برگ اول،

لوح زرین و لاجوردی زیبا در بالای برگ اول،

صفحات مجدول زر.

جلد: اسلیمی گل و بوته روغنی با آستر اسلیمی.

۱۵ × ۲۵ سم. ۳۵۰ گ. ۱۵ س. (ثبت ۲۲۳۷۹)

۱۰۴۸۵

تنزل الاملاک

(تصوف-عربی)

للاملاک فی حرکات الافلاک

از: ابن عربی، محی‌الدین محمد بن علی طایی

اندلسی (۵۶۰-۶۳۸ هـ).

کتابی متوسط در توضیح و تشریح روایات با صیغه عرفانی، اصطلاحات رایج در بین صوفیان، اسرار عبادات (وضو، غسل و نماز) و تفسیر برخی آیات قرآنی، که مطابق مشرب عرفانی مؤلف تدوین و در پنجاه و پنج باب تنظیم و در سال ۶۰۱ هـ در شهر موصل نگاشته شده است.

نک: مؤلفات ابن عربی (عثمان یحیی)، ۲۶۰؛ کشف

الظنون، ۴۹۴/۱؛ مجلس، ش ۳۸.

آغاز: الحمد لله الذی وصف الانسان بما واصف به

نفسه و صنعت الحقیقة کیفیة فطرة علی الصورتین ...

که این رساله‌ای است در بیان آنچه از احادیث معتبره اهل بیت رسالت
انجام: ... مرد بزرگی در مغرب بمیرد و مرد فاسق و فاجری دعوی پادشاهی کند.
خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳ ه.
عناوین شنگرف.
جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.
۱۶ × ۲۴ سم. ۱۳۳ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۷۸۴۰۴)

۱۰۴۸۷

مجموعه

۱. طراز الحور البارزة
من خدور جمة الجمهور
(ص ۷۲-۱۴۲)
از: ناشناخته.
نک: ابضاح المکنون، ۲؛ آغاز نامه عربی، ۱/۵۸۴.
آغاز: الحمد لله الذى اخرج من کتم العدم من حمل
اهانة اسمه الاعظم فاقامه و تيرة العدل المستبين فعصمه
عن الزیغ المثبت حين تقلبه فى الساجدين
انجام: ... و اوضحت له سبيل الهدى و سلکت به
طريق النجاة و كقعت عند الخطيئة و لم يواجهه بالجريرة
و جعلت له سلطاناً نصيراً.

۲. اللوامع المشرقة لكشف
ما للعدد من الاسرار المؤنفة
(ص ۱۴۶-۱۹۵)
از: ناشناخته.
آغاز: تفرد الواحد تعالى لا من طريق العدد بکمال لا
یمائله فيه احد فحكم بعلمه الازلى على ما یعلمه حکم
العلی

انجام: ... انتهى القدر الذى تيسر جمعه فى هذه
الضابطة العددية من حیثية احاد و ان تيسر زیادة من

کتابیست در ذکر کلام و واجبات و اخبار و احادیث و دعوات، اگر گویند چه مذهب داری؟ بگو مذهب اهل بیت علیهم السلام

انجام: ... و ما تدری نفس ما ذا تکسب غداً و ما تدری نفس بای ارض تموت ان الله علیم خبیر، تمت.

۳. عطیه ربانی و هدیه سلیمانی (کلام-فارسی)
(گ ۵۹ پ-۱۱۸ پ)

از: محمد طاهر بن محمد حسن شیرازی قمی
(۱۰۹۸ ه.)

مؤلف در ابتدا قصیده مفصل لامیه‌ای در مدح امیرالمؤمنین (ع) سروده، سپس با نام سلطان سلیمان صفوی آن را شرح و تفصیل داده و بر این نام مسمی ساخت.

نک: مرعشی، ۴/۲۳۶؛ سیهسالار، ۵/۳۲۲.
آغاز: الحمد لله الرحیم الرحمن الملك الکریم
المنان الذى جعل حب آل محمد من ارکان الدین و الایمان

انجام: ... منقول است که جمیع ناس فرزند آدم‌اند مگر یاجوج و ماجوج که فرزند آدم نیستند.

۴. اختیارات الایام (صغیر)
(نجوم-فارسی)
(گ ۱۱۸ پ-۱۳۳ پ)

از: محمدباقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰ ه.).
علاوه مجلسی دو رساله درباره سعد و نحس ایام (اختیارات ایام) با استفاده از روایت‌های واردشده از ائمه (ع)، تألیف نموده: رساله اول در چهل فصل و مفصل که به اختیارات ایام کبیر مشهور است و رساله دوم در سه فصل به صورت فشرده و کوتاه که به اختیارات ایام صغیر مشهور است.

نک: ملک، ۶/۲۱۱؛ دانشگاه، ۱۳/۳۴۹۹؛ گلپایگانی، ۳/۷۸؛ ذریعه، ۱/۳۶۷؛ مشار فارسی، ۱/۱۸۹.
آغاز: بسمله اما بعد چنین گوید احقر عبادالله الغنی...

بعد یلحقه ان شاء الله تعالى بما ذکر فیها.

از: ناشناخته.

رساله‌ای کوتاه و مختصر بر سیاق رساله‌های پیشین که در بیان نظرگاه حکما و فلاسفه در مسئله وجود است. آغاز: الحمد لله الذي جعل العقل سراج الظلم و معراج الحكم و علم به الانسان ما لم يعلم و ایده ببراهینه حتی بین معالم و شح اليقين انجام: ... واستعداد شديد على ان يفعل كالمصحاحية (كذا) و الصلابة و هذا حیمی قوة. نجزت الضابطة الحکمیة بتوفیق الله.

۳. کشف الغایات فی شرح ما اکتنفت علیه التجلیات

(ص ۱۹۸-۴۸۷)

از: ناشناخته.

رساله‌ای مفصل در شرح کتاب التجلیات خود مؤلف که به خواهش برخی دوستان و به جهت تبیین و تفسیر مباحث مغلق و مشکلات رساله تجلیات و با قلمی ثقیل و نثر مسجع و عبارات ادبی - عرفانی به رشته تحریر درآمده است.

آغاز: الحمد لله الذي يرفع طلاس الغیوب تجلیاته و کشف خدور الکمون عن اسرارها المصونة فیها تنزلاته فتق و رتق ما قدر فی الظلم

انجام: ... و سایر الاموال لا تحرمنا بذلك سوء ما عندنا فانك الجواد الکریم الرؤف الرحیم.

۶. تفسیر آیه شهد الله انه لا اله الا هو

(ص ۵۰۵-۵۱۰)

از: ناشناخته.

شرح و تفسیر آیه «شهد الله انه لا اله الا هو» به روش عرفا و حکما که به سیاق رساله‌های سابق و ادبیات مسجع و متکلفانه است.

آغاز: الحمد لله الذي من على الانسان بمرسلات الاحسان و اعد له من صلات الامتنان لطائف الحكم فیهن خیرات حسان

انجام: ... و قرى انه بالكسر و ان بالفتح على وقوع الفصل على الثاني و اعتراض ما بینهما و الله اعلم بحقائق الامور.

۴. رساله فی تقسیم علی رأى المتکلمین

(ص ۴۹۱-۴۹۴)

از: ناشناخته.

رساله‌ای کوتاه در تبیین معلوم و تقسیم‌بندی آن از نظرگاه متکلمان اسلامی است.

آغاز: الحمد لله على رشح البال بشرح مطالب الكمال و معرفة قدر النوال بالوار على الفهم من اشرف المنال

انجام: ... فی القواعد الکلامیة على النسق المذكور فی السیاق الحکمیة و قد تیسر نخاز العرض بالاسعاد الالهی و ارفاده الامتنانی فله الحمد.

۷. رشف المعین من شرح بحر الیقین

(ص ۵۱۳-۵۳۷)

از: ناشناخته.

رساله‌ای کوتاه در تفسیر و شرح معنی نبوت و اشکال آن و توضیح حکم ولایت و اسرار آن که به روش عرفانی و انشاء متکلفانه ادبی تدوین شده است.

آغاز: الحمد لله الذي هطلت دیم عنايته لمن شام برق ولايته فسألت اودیة منها و احتملت تعمی الحیة

۵. رساله فی وجود الموجد علی رأى الحکماء

(ص ۴۹۵-۵۰۱)

(فلسفه - عربی)

انجام: ... و هو فی نصب عزه المنیع علی مهیع
العبودية المحضة مشیراً الی مرصدة الاعلی و موقفه
الاسنی بإشارة لیس وراء عبادان قرية.

خط: نسخ جلی. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱ هـ.

مهر مربع با سجع «العبد المذنب محمد باقر
۱۱۰۸» در برگ اول تمام رساله‌ها آمده است در
سر برگ تمام صفحات اول هر رساله سرلوح زیبا
زر و لاجوردی، عناوین تمام صفحات شنگرف،
تمام صفحات مجدول زر و شنگرف و ارغوانی،
گواهی تملک محمدباقر بن احمد بن محمد سمیع
اصفهانی در جمادی الاول ۱۲۰۵ هـ در برگ
پایانی و مهر مربع با سجع «العبد المذنب محمد
باقر» و بیضوی با سجع «عبد المذنب محمد باقر»
در برگ اول تمام رساله‌های دیده می‌شود.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج بزرگ زر و با سر،
خشتی.

۱۸×۲۲ سم. ۲۴۱ گ. ۱۷ س. (ثبت ۳۷۲۱۶)

۱۰۴۸۸

شرح نهج الحق (کلام-عربی)
از: فضل الله بن روزبهان خنجی اصفهانی (ق ۱۰ هـ).
شرحی انتقادی و مفصل بر کتاب نهج الحق و کشف
الصدق علامه حلی (۷۶۶ هـ) که به صورت «قوله-قوله»
تنظیم و و در روز جمعه سوم جمادی الثانی ۹۰۹ هـ در
قاشان پایان یافته است.

آغاز: قوله: العاشر فی مسند احمد من عدة طرق و
صحيحی مسلم و البخاری من طرق متعددة....

انجام: ... و نرجوا الاجابة و الخلاص و هو محقق
رجاء الراحمین و مبلغ سؤال السائلین.

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۰ هـ
(عصر مؤلف).

عناوین سیاه و شنگرف، تصحیح در حاشیه
صفحات، نسخه کهنه و نفیس است.

جلد: تیماج سبز با آستر اسلیمی.

۱۲×۱۸ سم. ۲۲۸ گ. ۱۹ س. (ثبت ۲۲۴۶۰)

۱۰۴۸۹

شرح تجرید الاعتقاد (کلام-عربی)

از: علاءالدین علی بن محمد قوشچی (۸۷۹ هـ).

نک: ش ۱۰۴۱۳.

نسخه از پایان افتادگی دارد.

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱ هـ.

عناوین و خطوط شنگرف، حواشی تصحیحات
زیاد در هامش صفحات.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و با سر مجدول.

۱۹×۲۸ سم. ۱۸۸ گ. ۲۳ س. (ثبت ۲۲۴۸۸)

۱۰۴۹۰

لوايح (ادب-فارسی)

از: نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸ هـ).

کتابی با دیباچه‌ای بلند و مشتمل بر ۳۵ لایحه که در
آن از جسم و لطافت روح و وحدت وجود خدا و صرف
الوجود بودن حق و غیر ذاتی بودن صفات به حسب فهم
عقل و عین ذات بودن بحسب تحقق و حصول و جز اینها
بحث به میان آمده است. نویسنده در پایان دیباچه
ضمن یک رباعی کتاب را به شاه همدان اهدا می‌کند.
نک: مرعشی، ۲۹/۲۷۶؛ دانشگاه، ۲/۲۱۵؛ ملی، ۵/
۴۳۷؛ ذریعه، ۹/۱۸۸ و ۱۸/۳۷۱؛ مشار فارسی،
۱۳۴۶.

آغاز: لا احصى ثناء عليك كيف و كل ثناء يعود
اليك جل عن ثنائی جناب قدسك انت كما اثنت علی
نفسك....

انجام:

چون لال توان بود در او گر پس این

لب بگشای به نطق خاکت بدهن

کاتب: محمود اورنگ بن فرنگ بن وصال

(شیرازی). تاریخ کتابت: ۱۸ رمضان ۱۳۰۸ هـ.
صفحات مجدول زر و لاجوردی و نفیس، نسخه
در ۲۲ جمادی الاول ۱۳۱۳ هـ در دارالسلطنه
اصفهان تقدیم به میرزا سید علی نقی خان
سرهنگ توپخانه مبارک گردیده است.
جلد: تیماج سرخ مجدول.
۱۵×۲۲ سم. ۳۴ گ. ۱۰ س. (ثبت ۸۶۴۸۳)

۱۰۴۹۱

شرح القصيدة اللامية (ادب-عربی)
از: سید کاظم بن قاسم حسینی رشتی (۱۲۵۹ هـ).
شرحی مبسوط و مفصل مشتمل بر مطالب متنوع از
عقاید و عرفان و غرایب علوم بر قصیده لامیه عبدالباقی
عمری افندی موصلی در مدح امام موسی بن جعفر (ع)،
که هنگام اهدای قطعه پوشی از پوشش‌های ضریح مطهر
حضرت رسول (ص) عنوان تحفه به ضریح مطهر حضرت
موسی بن جعفر (ع) در ۳۲ بیت سروده است.
آغاز قصیده: وافتک یا موسی بن جعفر تحفه منها
یلوح لنا الطراز الاول
رقمت علی العنوان من دیباجها دیباجة الشرف الذی
لایجهل.

شارح به خواهش علی رضا پاشا والی بغداد آن
قصیده را شرح کرده و در ماه جمادی الاولی سال
۱۲۵۸ هـ به پایان برده است.
نک: مجلس، ش ۷۳۱۰؛ ذریعه، ۴۳/۱۴؛ مشار
عربی، ۵۵۸؛ ملی، ۱۶۵/۱۴.

آغاز: الحمد لله الذی طرز دیباج الکیئونة لسر
البینونة بطراز النقطة البارز عنها الهاء بالالف اشباع و لا
انشقاق و دارت به ارکانها علی نفسها....

انجام: ...الاسرار المستودعة فی کیئونة الانسان من
عجائب المطالب و غرائب المقاصد و المأرب و فیما ذکرناه
کفاية لاولی الالباب.

خط: نسخ. کاتب: محمد قلی خراسانی. تاریخ

کتابت: سلخ ربیع الاول ۱۲۶۲ هـ.
تحت قبه حسینی (ع). عناوین و نشانی‌ها سیاه و
شنگرف.
جلد: تیماج سبز با ترنج با سر مجدول.
۱۳×۲۲ سم. ۲۳۰ گ. ۲۱ س. (ثبت ۲۷۷۶۳)

۱۰۴۹۲

الطرائف (ادیان و مذاهب-عربی)
فی معرفة مذهب الطوائف

از: ابن طاووس، رضی‌الدین علی بن موسی بن
طاووس حلّی (۵۶۴ هـ).
شخصی که نامش ذکر نشده کتاب اطراف الدلائل
شیخ مفید را دیده و از باب آخر کتاب که در جفاکاری و
نابحق‌گویی‌های اهل سنت است استفاده نموده، از ابن
طاووس خواسته که کتابی در این موضوع بنویسد،
نویسنده نیز در پاسخ این شخص کتاب حاضر را در چند
فصل تدوین و خود را در مقدمه به نام (عبدالمحمود بن
داود مصری) نامیده است.

نک: ذریعه، ۱۵۴/۱۵؛ ملی، ۳۳/۱۶؛ مجلس،
ش ۷۱۳؛ مرعشی، ۷۸/۱.
آغاز: الحمد لله کما یستحقه لذاته و یستوجبه
باحسانه الی مخلوقاته و اشهد ان لا اله الا هو کما دل
علیه بواضح دلالاته....
انجام: ...و لله در قائل: علی امیرالمؤمنین خلیفه + و
ما لسواه فی الخلافة موضع + فان کنت ارضی ملة غیر
ملتی + فما انا الا مسلم اتشیع.

کاتب: اسماعیل بن شیخ علی اللحساوی. تاریخ
کتابت: سلخ ذی حجة ۱۰۳۱ هـ.

گواهی تملک اسماعیل بن شیخ محمد
الحساوی و عبدالله بن حسین صوری بحرانی
در تاریخ ۱۲۸۹ هـ در برگ اول، عناوین و
خطوط شنگرف، نسخه توسط ابوالفضل
عبدالکریم طبسی فهناجی شیرازی ملاحظه و

تصحیح شده و برخی اضافات و توضیحات در
هامش آن اضافه شده است.
جلد: تیماج سیاه ساده.
۲۰ × ۳۰ سم. ۸۹ گ. ۲۸ س. (ثبت ۷۸۵۹۸)

۱۰۴۹۳

مجموعه

۱. **الجامع لاحکام الشرائع**
= **الجامع لجميع مسائل الدين**
و آثار الأئمة^(ع)
(ص ۱-۳۵)

از: حاج کریم بن محمد ابراهیم قاجار کرمانی (ق ۱۳هـ).

فقه فتوائی مختصری است که از متون اخبار و احادیث گرفته شده و به استدلالات و قواعد اصولی اعتنایی نداشته و آنها را درست نمی‌داند. رساله مشتمل بر یک مقدمه و چند کتاب و خاتمه مانند کتاب‌های فقهی است که تا اواخر کتاب صوم نگاشته شده و به مناسبت سفر مؤلف به مشهد مقدس ناتمام مانده است. این قسمت شنبه هشتم رجب ۱۲۶۱ هـ پایان یافته است. نک: الهیات، ۵۰۳؛ مرعشی، ۶۴/۲۱؛ دایره المعارف اسلامی، ۷۱/۱.

آغاز: الحمد لله رب العالمین... کتاب الخمس و الانفال من کتاب الجامع... و هو على ارجعه فصول الفصل الاول فيما يجب فيه الخمس....

۲. **الاجازة**
(ص ۳۶-۴۰)

از: محمدباقر همدانی (ق ۱۳هـ).
اجازه‌ای کوتاه از مجیز فوق به میرزا ابوتراب کرمانی متطبیب است.
آغاز: الحمد لله الذي جعل اعلام هداية واضحة لمن يريد و ان عمل الاكثرون و لا يبصرها الا الاقلون....

۳. **معنى الاحد (رسالة في...)** (کلام-عربی)
(ص ۴۲-۴۷)

از: محمد کریم بن ابراهیم قاجار کرمانی (ق ۱۳هـ).
آغاز: الحمد لله رب العالمین... هذه كلمات في بيان معنى الاحد سبحانه امرنا بكتبتها فاكذب، ان الله سبحانه احد بسيط قد طوى باحدثه و بساطته جميع ما سواه....

۴. **اجوبة مسائل ابوالقاسم بن علي الكرمانی**
(ص ۵۶-۸۸)

از: محمد کریم بن ابراهیم قاجار کرمانی (ق ۱۳هـ).
آغاز: بسملة اقول و بالله المأمول بوساطة آل الرسول^(ص) في الجواب عن المسألة الاولى بانه لا تنافي بين كون الشيء في وقته....

۵. **اجوبة مسائل نائب السلطنة** (کلام-عربی)
(ص ۱۰۸-۱۴۴)

از: محمد بن باقر بن محمد جعفر (همدانی) (ق ۱۳هـ).

آغاز: الحمد لله رب العالمین... از قد صدرت صادرة من السدة السنية و السردة البهية و فلك الامارة و شمس ممالك العمارة....

۶. **اجوبة مسائل ميرزا عبدالله** (کلام-عربی)
(ص ۱۴۶-۱۹۹)

از: محمد بن باقر بن محمد جعفر (همدانی) (ق ۱۳هـ).

آغاز: الحمد لله رب العالمین... انه قد طلب مني بعض الاقوال في الدين و الخلان المؤمنين الملتزم باتباع آثار سيد المرسلين العالم العامل و الفاضل الباذل....
خط مجموعه: نستعلیق. تاریخ کتابت: ۱۲۹۵ هـ.
کاتب: ابوتراب بن محمد در بلده همدان (رساله

خواجه عبدالله انصاری است. متن این کتاب بنا به گفته شارح در پایان شرح، از روی نسخه‌ای که به خط مؤلف بوده، تصحیح شده است.

نک: ملک، ۱/۴۴۹؛ مشار عربی، ۵۶۶؛ ذریعه، ۱۴/۸۸؛ سپهسالار، ۵/۲۳۸؛ مرعشی، ۱۱/۹۲.

آغاز: الحمد لله الذی حص المعارفین بمعرفة ما لا يعرفه الا هو و سلب مقولهم بنور وجهه فتحيروا فی سبحانه و تاهوا ثم افناهم عن بقاياهم....

انجام: ... و ختم بالخیر خاتمه فی الخانقاه المبارک من جملة ابواب الخیر و المبنية بالربع الرشیدی انار الله برهان بانيه و رفع فی اعالی الفردوس درجات معانيه.

خط: نسخ. کاتب: اسماعیل بن حاجی (مقیم سرخه از محال دارالرحمة سمنان). تاریخ کتابت: ۱۲ شعبان ۱۲۸۲ هـ.

فهرست اجمالی بخش‌ها در برگ اول، نسخه حاضر از روی نسخه‌ای که آن نسخه در سال ۱۱۲۷ هـ از روی نسخه اصل شارح کتابت شده، استکتاب شده است، در هامش صفحات تصحیح شده است، عناوین شنگرف.

جلد: تیماج زرشکی ساده.

۱۵ × ۲۱ سم. ۱۰۹ گ. ۲۱ س. (ثبت ۲۷۹۷۵)

۱۰۴۹۶

شرح الکافی (شرح حدیث - عربی)

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۱ هـ). شرح مفصل فلسفی همراه با بحث‌های رجالی پیرامون اسناد احادیث، بر بخش اصول کافی (کتاب العقل و التوحید و الحجة) است، که در این میان کتاب العقل و العلم آن به سال ۱۰۴۴ هـ پایان یافته است.

نک: مرعشی، ۳۴/۲۷۸؛ ذریعه، ۱۳/۹۹؛ ملی، ۸/۳۲۷.

نسخه حاضر شرح کتاب العقل را دربردارد. آغاز: الحمد لله الذی جل عن مطارح اضواء الفکر

چهارم).

جلد: تیماج سبز مجدول.

۱۱ × ۱۷ سم. ۱۰۲ گ. ۱۹ س. (ثبت ۶۱۲۷۳)

۱۰۴۹۴

لوامع الاسرار

فی شرح مطلع الانوار

(منطق - عربی)

از: قطب‌الدین محمد بن محمد تختانی رازی (۷۶۶ هـ).

شرح معروف و مشهور و مهمی است بر کتاب مطالع الانوار قاضی سراج‌الدین ارموی (۶۸۲ هـ) به عنوان «قوله - اقول»؛ که به نام غیاث‌الدین امیر محمد وزیری نوشته است. این شرح اهمیت بسیار دارد و دانشمندان علم منطق و کلام گزارش‌های فراوانی بر آن نوشته‌اند.

نک: ملی، ۱۰/۴۱؛ دانشگاه، ۳/۶۲۵؛ آستان قدس، ۴/۳۹۱؛ مشار عربی، ۷۷۱.

نسخه حاضر از ابتدا و انتها افتادگی دارد. آغاز: اقول: اول من اورد هذا الشک ماتن مخاطباً لسقراط فی ابطال الاکتساب....

انجام: ... قال: و التعریف بالمثال، اقول: المناسب تقدیم هذا الکلام علی بحث الاختلال اذ هو جواب نقض...

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۰ هـ.

عناوین و نشانی‌ها سیاه و شنگرف، حواشی و تعلیقات بسیار در هامش صفحات آمده است. جلد: تیماج سیاه ساده.

۱۴ × ۱۸ سم. ۵۷ گ. ۱۹ س. (ثبت ۳۸۰۱۵)

۱۰۴۹۵

شرح منازل السائرین

(تصوف - عربی)

از: کمال‌الدین عبدالرزاق احمد کاشانی (۷۳۰ هـ).

شرح مزجی و توضیح بر کتاب منازل السائرین اثر

جلاله و ارتفاع عن مواقع انوار النظر کماله

انجام: ... و هو سنة فى ذلك العرف و لهذا اورد فى حديث غسل الجمعة انه سنة واجبة.

خط: نستعلیق. کاتب: عبدالله بن خان بابا زنوزی (فیلسوف معروف مقيم تهران و صاحب الانوار الجليلة). تاريخ کتابت: ۱۲۲۴ هـ. مکان کتابت: در قصبه زنوز از توابع دارالسلطنه تبریز.

عناوين و خطوط شنگرف، تصحيح در هامش صفحات، نسخه از نظر کاتب نفیس و ارزشمند است.

جلد: تیماج سیاه ساده.

۱۵ × ۲۱ سم. ۲۰۶ گ. ۲۵ س.

(← تصوير) (ثبت ۲۷۸۵۱)

۱۰۴۹۷

الفتوحات المکیة

(عرفان-عربی)

از: محی‌الدین محمد بن علی طایب اندلسی، ابن عربی (۵۶۰-۶۳۸ هـ).

نک: ش ۱۰۴۸۰.

نسخه حاضر نیمه دوم کتاب را دربردارد.

آغاز: الباب الحادی و الثمانون و مائتان فى معرفة منزل العلم و اقامة الواحد مقام الجماعة من الحضرة المحمدية

انجام: ... و اجعلناها دين مهديين غير ضالين و لا مضلين انتهى الباب بانتهاء الكتاب على امکن مايكون من الايجاز و الاختصار.

خط: نسخ جلی. کاتب: احمد بن محمد حمودی

دمشقی معروف به کاتب. تاريخ کتابت: شوال

۱۱۲۸ هـ به دستور حاج خضر بغدادی مجدور

مدینه منوره.

سرلوح نفیس با گل و بوته زر و ارغوانی بالای

برگ اول، صفحات مجدول زر و لاجوردی

حواشی و تعليقات در هامش صفحات، عناوين

و نشانه‌ها شنگرف، نسخه‌ای نفیس و ارزشمند.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و با سر و مجدول زر.

۲۱ × ۳۲ سم. ۳۵۲ گ. ۴۶ س. (ثبت ۴۱۶۲۹)

۱۰۴۹۸

شرح مواقف السلطانية

(کلام-عربی)

= شرح مواقف عضدی

از: میر سید علی بن محمد شریف جرجانی (۷۴۰-

۸۱۶ هـ).

شرح مفصلی بر مواقف السلطانية قاضی عضد ایجی

در بیان عقائد کلامی اهل سنت که به نام جلال‌الدین

اسکندر در روز شنبه غره شوال ۸۰۷ در سمرقند ساخته

شده است.

نک: معجم المطبوعات، ۶۷۹؛ ملک، ۱/ ۴۵۱؛ کشف

الظنون، ۲/ ۵۶۱؛ ملی، ۷/ ۳۹۹.

آغاز: سبحان من تقدست سبحات جماله عن سمته

الحدوث و الزوال و تنزهت سرادقات جلاله عن وصمة

التغيير و الانتقال

انجام: ... ما يمكن ان يتمسك به فى دفعها من

الاجوبة نفع الله به و جعله ذخراً لنا يوم الدين انه خير

موفق و معين.

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاريخ کتابت: ق ۱۱ هـ.

عناوين و خطوط شنگرف، کناره برخی صفحات

اولیه و میانی ترمیم شده است.

جلد: تیماج سبز ساده.

۱۹ × ۳۰ سم. ۲۹۴ گ. ۲۸ س. (ثبت ۲۲۶۶۸)

۱۰۴۹۹

نقد النصوص

(عرفان-فارسی)

فی شرح نقش الفصوص

از: نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۱۸-

۸۹۸ هـ).

گزارشی فارسی بر کتاب عربی نقش الفصوص،

۴۳۹؛ مرعشی، ۲۶۸/۱۲؛ ملک، ۳۵۳/۹.
از ابتدای نسخه افتادگی وجود دارد.
آغاز: قال و الواحد من الالفاظ يدل معناه الواحد
الموجود... اقول اللفظ الواحد الدال على معناه باحدى
الدلالات المتقدمة....
انجام: ...كلما كانت اغرب كانت الذ و اعجب فلا
يمكن ضبطها كما امكن ضبط المواضع فى الصناعتين
الاوليين.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: رجب ۱۲۳۱ هـ.
عناوین شنگرف.
جلد: تیماج سیاه با حاشیه و عطف قهوه‌ای.
۱۲×۱۹ سم. ۱۱۷ گ. ۲۰ س. (ثبت ۲۷۹۳۳)

۱۰۵۰۱

گوهر مراد (کلام-فارسی)
از: عبدالرزاق بن علی فیاض لاهیجی (۱۰۷۲ هـ).
نک: ش ۱۰۴۸۴.
خط: نستعلیق. کاتب: علی بن عبدالغالب بن
عنایت الله فیروزآبادی. تاریخ کتابت: ۱۵
ذیحجه ۱۰۹۰ هـ.
عناوین شنگرف، کناره‌های صفحات ترمیم
شده‌اند.
جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.
۱۴×۲۲ سم. ۲۴۹ گ. ۲۶ س. (ثبت ۶۱۴۳۵)

۱۰۵۰۲

حاشیه شرح تجرید الاعتقاد (کلام-عربی)
از: شمس‌الدین محمد شمسی گیلانی (ق ۱۱ هـ).
حواشی و تعلیقاتی بر شرح جدید علاءالدین
قوشچی بر بخش الهیات کتاب تجرید الاعتقاد خواجه
نصیر طوسی (۶۷۲ هـ) با نیم نگاهی بر حاشیه خفزی بر
همان شرح است.
نک: مجلس، ش ۵۳۵۲؛ ذریعه، ۶۶/۶؛ ملی، ۱۱۲/

مختصر شده فصوص الحکم از تألیفات ابن عربی است.
این گزارش بنا به گفته جامی، به جهت تصحیح عبارات
و توضیح اشارات نقش الفصوص به شکل «بی شائبه
تکلف و عارضه تصرف» به تحریر درآمده و در ۸۶۳ هـ به
پایان رسیده است.

نک: مرعشی، ۳۶۲/۱۲؛ مشار فارسی، ۱۵۹۵؛
سپهسالار، ۷۲۶/۵؛ دانشگاه، ۳۴۲۳/۱۳؛ ملک، ۶/
۵۳.

آغاز: الحمد لله الذى حول صفائح قلوب ذوى الهمم
قابله لنقش فصوص الحکم والصلاة على المظهر الاتم
لاسمة الاعظم محمد و آله الهادين الى الطريق
الاقوم....

انجام:

یک جام حواله کن به جامی

زان جام مدام مست و واله دارش
خط: شکسته نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت:
شوال ۱۲۴۳ هـ.
وقفنامه نسخه توسط سیده بیگم خانم متعلقه
صدر الحکماء و المتألهین آقا علی حکمی در
تاریخ رجب ۱۳۱۵ هـ در برگ اول، عناوین و
نشانی‌ها شنگرف، تصحیح و تعلیق در هامش
صفحات.
جلد: تیماج نخودی با ترنج و با سر و مجدول.
۱۴۷ گ. ۱۳ س. (ثبت ۲۸۰۵۷)

۱۰۵۰۰

الجوهر النضید (منطق-عربی)
فی شرح منطق التجرید
از: علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلّی (۷۲۶ هـ).
شرح توضیحی مهم و معروفی بر بخش منطق کتاب
تجرید الاعتقاد اثر خواجه نصیرالدین طوسی (۶۷۲ هـ)
است که با عناوین «قال-اقول» تنظیم شده است.
نک: سپهسالار، ۱۲۷/۴؛ ذریعه، ۲۹۰/۵؛ ملی، ۱۱/

- ۳۹۱: مرعشی، ۲۶۲/۱۸؛ دانشگاه، ۹/۹۷۳.
 آغاز: الحمد لله ذی المجد و البهاء و الصلاة و السلام على سيد البشر و الانبياء و عترته الاطهار و الاصفياء....
 انجام: ... بل جميع صفاته الكمالية كالعلم القدرة و غيرهما عين ذاته تعالى و هذا اشارة الى نفى الكثرة بعد الذات.
 خط: نسخ. کاتب: سماوی بن ملا حسین حکیم رشتی. تاریخ کتابت: محرم ۱۰۷۹ ه.
 عناوین سیاه، حواشی و تعلیقات در هامش صفحات.
 جلد: تیماج سرخ.
 ۱۵×۲۱ سم. ۱۹۲ گ. ۱۲ س. (ثبت ۶۱۷۶۴)
- ۱۰۵۰۳
- مجموعه**
۱. شرح الفوائد الحکمیة (فلسفه - عربی)
 (گ ۱-۴۳ پ)
 از: احمد بن زین الدین احسائی (۱۱۶۶-۱۲۴۱ ه).
 نک: ش ۱۰۴۷۰.
 برگ اول نسخه افتاده است.
 آغاز: الحمد لله رب العالمین... ان جناب الموفق المسدد و الاکرم الممجد الآخوند الاوحد الملا مشهد...
 انجام: ...ولکنی رأیت هذه المقاصد بعيدة عن تناول الافهام فرددت لك و كررت عليك، و الله سبحانه ولى التوفيق.
- ۲. اسرار العبادات** (عرفان - عربی)
 (گ ۴۶-۱۵۵ ر)
 از: سید کاظم بن قاسم حسینی حائری رشتی (۱۲۵۹ ه).
 پاسخ مفصل به نه پرسش ارسال شده از سوی یکی از دوستان مؤلف است که پس از بازگشت مؤلف از
- مشهد الرضا^(ع) و شرفیابی به کربلا معلی با عناوین «قال سلمه الله-اقول» تنظیم و براساس مشرب مکتب شیخیه تحریر شده است.
 نک: الهیات تهران، ۱/۴۵۵؛ فهرست کتب احسائی، ۱۵۹؛ ذریعه، ۲/۵۲.
 آغاز: حمدله، فیقول العبد الجانی و السیر الفانی... ان بعض الدیانین الذین میزوا الماء من التراب و فرقوا بین الفشور و اللباب....
 انجام: ... فان لله یقضی حاجتک ان شاء الله البتة لان هم عندالله مقاماً عظيماً و جاهاً منیعاً.
- ۳. اسرار الشهادة** (تاریخ - عربی)
 (گ ۱۶۴-۱۸۹ ر)
 از: سید کاظم بن قاسم حسینی حائری رشتی (۱۲۵۹ ه).
 مؤلف تاریخ و اسرار قضیه جانگداز کربلا را طبق عقیده خود (شیخیه) و به درخواست حاج مولی عبدالوهاب قزوینی گزارش نموده است.
 نک: ملک، ۶/۱۷۹؛ فهرست مشایخ، ۲/۱۳۵؛ ذریعه، ۲/۴۶؛ دایرة المعارف اسلامی، ۱/۳۱۵؛ مجلس، ش ۲/۲۶۰ ط.
 آغاز: بسمله حمدله... اما بعد فیقول العبد الجانی و الاسیر الغنی... ان الجناب... المولی... القزوینی....
 انجام: ...مما لا یکاد یحتمله الجنان و بهذا القصد کفایة لاهل الدرایة.
 خط مجموعه: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۲۵۰ ه (رساله سوم).
 وقفنامه نسخه در روی برگ اول رساله دوم و سوم توسط محمد جواد بن حسن حسینی خراسانی آمده است، عناوین سیاه و در حاشیه شنگرف.
 جلد: تیماج زرشکی، با ترنج و با سر و مجدول.
 ۱۵×۲۱ سم. ۱۸۹ گ. ۱۸ س. (ثبت ۲۶۶۱۶)

۱۳۳۶» در برگ اول، صفحات مجداول زر و لاجوردی، نسخه نفیس و ارزشمند، عناوین متن و هامش سنگرف و لاجوردی و اشعار مجداول به زر.

جلد: تیماج سرخ زر و مجداول.
۱۷×۲۷ سم. ۸۹ گ. ۱۹ س. (ثبت ۳۵۵۹۱)

۱۰۵۰۶

اسرار مبدأ و معاد (کلام و اخلاق-فارسی)

از: محمد رحیم بن محمد کریم بن ابراهیم بن مهدی قلی بن محمد شاه قاجار (ق ۱۳ه).

اثری مبسوط در بیان توحید و وحدت مبداء، تذکر حکمت و اسرار حیات، پند و اندرز در امور زندگی و به کارگیری عقل و خرد در امور انیوی و فضائل آن که بدون باب‌بندی خاصی تنظیم و تحریر شده است. نسخه حاضر دو ثلث ابتدای نسخه را دربردارد. آغاز:

حمداً لمن بسط الاحسان للشکر انه و عممه و شکراً لمن ربط الشکر ان بالرضوان و اسهمه انجام: ... و ترقی از مهالک جز باین کار محال است و علم و عمل جمله و بال و عارض مقصود نامشهود و ذیل مراد لاینال.

خط: نستعلیق. بی کا (ظاهراً مؤلف). تاریخ کتابت: ق ۱۳ه.

جای عناوین سفید، تنها در فصول پایانی (۱۶۵- ۱۹۱) عناوین فرعی درج شده است. جلد: تیماج سرخ ساده.

۱۷×۲۱ سم. ۱۹۱ گ. ۱۵ س. (ثبت ۲۶۶۱۹)

۱۰۵۰۷

ترجمه اثبات واجب (کلام-فارسی)

از: محمد یوسف اینانلو (ق ۱۱ه). ترجمه فارسی رساله اثبات واجب یا اصول خمسة

۱۰۵۰۴

شرح تجرید الاعتقاد (کلام-عربی)

از: علاءالدین علی بن محمد قوشچی (۸۷۹ه).

نک: ش ۱۰۴۱۳.

بی کا. بی تا.

عنوان مالکیت فرهاد بن ولیعهد در تاریخ ۱۳۰۴ ه در برگ اول، عناوین و نشانی‌ها سنگرف.

۱۳×۲۳ سم. ۳۱۶ گ. ۱۸ س. (ثبت ۲۲۳۸۴)

۱۰۵۰۵

کرامۃ المنهاج (کلام-فارسی)

از: محمد اسماعیل بن محمدباقر مجد الادباء خراسانی مستوفی (ق ۱۳ه).

ترجمه روان و ادبی از کتاب منهاج الکرامۃ علامه حلّی (۷۲۸ه) است که مترجم از خود، جز قصیده بلندی که در مدح امام علی (ع) سروده شده، چیزی بدان نیفزوده و در پایان کتاب ضمیمه متن شده است. نک: مرعشی، ۳۰۶/۱.

آغاز: دیباچه مترجم: الحمد لله رب العالمین... و بعد این بنده خاکسار بزه کار... مستوفی دیوان اعلی و معاون کارگذاری اول خراسان و سیستان غفرالله له جبین طاعت بر خاک ضراعت می‌نهد...

آغاز متن کتاب، سپاس فراوان خداوند قدیم یگانه کریم را که بکمال ذات ماجد خود مقدس از شریک و ضد و معانه است....

انجام:

گر یک نظر ز روی کرم سوی او کنی

اقبال روی سوی وی آرد زهر طرف

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا.

متن تقدیم نسخه از طرف مجد الادباء به رکن الدوله علینقی میرزا با مهر بیضوی «مجد الادبا

مصباح الانس بین المعقول و (تصوف-عربی)
المشهود فی مفتاح غیب الجمع والوجود
 از: شمس‌الدین محمد بن حمزه فناری (۷۵۱-هـ).
 ۸۳۴هـ).

شرحی مبسوط و معروف بر کتاب مفتاح غیب الجمع و الوجود تألیف صدرالدین قونوی است که در ۱۳۲۳هـ در تهران به چاپ سنگی رسیده است.
 نک: سه سالار، ۵/ ۵۸۰؛ آستان قدس، ۴/ ۳۱۵؛ دانشگاه، ۱۳/ ۳۰۸۳؛ مروی، ۲۹۹.
 آغاز: سبحانک اللهم و نحمدک حمداً یرتضیه ذاتک الذی لایحوم حول عزه الاحمی ذکر و لاعبارة و نقیصة کنه حقائق کمالاتک الصفاتیة...
 انجام: ... و فی ذلک الانس الدائم مع الله فلیتنافس المتنافسون آمین عن کل ما لا یرضیک و فی کل من المراتب مما ینافی هذه المراتب آمین.

خط: نستعلیق. کاتب: محمود حسینی ساوجی.
 تاریخ کتابت: ربیع الاول ۱۳۱۵هـ.
 عناوین و نشانه‌های شنگرف، تصحیح در حاشیه صفحات.
 جلد: تیماج سیاه ساده با آستر اسلیمی.
 ۱۷×۲۳ سم. ۲۷۴گ. ۱۹س. (ثبت ۷۸۴۹۰)

۱۰۵۱۰

مقصد اقصی (تصوف-فارسی)
 از: عزیزالدین بن محمد نسفی نخشی (ق ۷۷هـ).
 رساله‌ای در معرفت ذات و صفات حق تعالی و معرفت نبوت و ولایت و ظاهر و باطن انسان و مبدا و معاد وی و... که با عناوین «ای درویش-ای درویش» تنظیم و در یک مقدمه و شش فصل تدوین شده است.
 نک: مرعشی، ۳۱/ ۶۹۶؛ ذریعه، ۲۲/ ۱۱۰؛ کشف الظنون، ۲/ ۱۸۰۵؛ مجلس، ش ۱۵ فیروز؛ ملی، ۲/ ۲۸۹؛ ملک، ۹/ ۱۴۷.
 آغاز: الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و لا

از متن ترکی اثر مولی احمد مقدس اردبیلی که در چند مقدمه و ۵ باب و یک خاتمه تنظیم شده و به شاه عباس دوم اهدا شده است.

آغاز: شکر بیحد مر آن واجب الوجودی را که اثبات الوهیتش مانند الشمس فی کبد السماء ظاهر و پیداست و ثبوت وحدانیتش چون والنهار اذا تجلی...
 انجام: ... اما فائده حشر جسمانی این است که چون نفس ناطقه کسب کمال با این بدن حاصل کرده است پس عدالت اقتضا می‌کند که باز با این بدن محشور شود.

خط: نستعلیق. (نام کاتب را پاک کرده‌اند).
 تاریخ کتابت: ۲۶ شعبان ۱۱۹۶هـ.
 عناوین و خطوط شنگرف.
 جلد: تیماج سیاه ساده.
 ۱۴×۲۰ سم. ۱۰۰گ. ۱۵س. (ثبت ۲۶۶۳۸)

۱۰۵۰۸

شوارق الالهام (کلام-عربی)
فی شرح تجرید الاعتقاد
 از: عبدالرزاق بن علی فیاض لاهیجی (۱۰۷۲هـ).
 نک: ش ۱۰۴۲۳هـ.

خط: نستعلیق. کاتب: عبدالله زنوزی (ساکن اصفهان) (فیلسوف معروف مقیم تهران صاحب انوار جلیه). تاریخ کتابت: ۱۲۲۶هـ.

از روی نسخه محمد شریف بن محمود لاهیجانی (تلمیذ مؤلف) از روی نسخه اصل مؤلف و قرائت شده بر مؤلف، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، حواشی و تعلیقات و تصحیحات در هامش صفحات، نشانه بلاغ و مقابله مباحث الاهیات در برگ نهایی نسخه.
 جلد: تیماج سبز ساده.
 ۱۶×۲۱ سم. ۳۳۹گ. ۲۰س.

(ثبت ۲۸۰۳۷)

۱۰۵۰۹

عدوان الا علی الظالمین... اما بعد چنین گوید اضعف
ضعفاء و خادم فقرا... که جماعتی از درویشان کثرهم الله
تعالی از این بیچاره....

انجام: ... دوزخ وی فراخ‌تر شود سالکان را از ابتدای
سلوک تا انتهای سلوک این رساله کفایت است.

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.

صفحات مجدول زر و شنگرف و لاجوردی،
عناوین شنگرف.

جلد: تیماج سرخ، حواشی و عطف سبز ساده.

۱۴×۲۱ سم. ۳۴ گ. ۱۵ س. (ثبت ۶۶۸۸۷)

۱۰۵۱۱

مجموعه

۱. سر العالمین

و کشف ما فی الدارین

(گ ۱ پ- ۲۹ ر)

از: ابوحامد محمد بن محمد غزالی طوسی (۵۰۵ هـ).
رساله‌ای در بیان آداب پادشاهی، حفظ ملک و
مملکت و اخلاق و کردار شایسته پادشاهان است که در
طی سی مقاله تنظیم شده است. مؤلف مدعی است که در
مدرسه نظامیه بغداد شخصی از اهل «سلمیه» مغرب به
نام محمد بن تومرت کتاب را نزد وی خوانده است.

شخصی به نام حسین الواعظ در بعضی از نسخه‌ها
ضمن سرآغاز مؤلف افزوده است که مردم به این کتاب
دست‌رسی نداشتند تا سید الوزراء محمد بن علی بن
منصور آن را یافت و منتشر ساخت. نسبت این کتاب به
غزالی مشکوک و نسخه‌ها با یکدیگر متفاوت هستند.

نک: مرعشی، ۲۱/۳۲۴؛ التراث العربی، ۳/۱۸۸؛
مشار عربی، ۵۱۸؛ ملک، ۹/۱۵۷؛ ملی، ۸/۳۱۱.

آغاز: الحمد لله الاول فی ربوبیته و القدیم فی
ازلیته و الحکیم سلطنته و الکریم فی عزته....

انجام: ... و الله یوفقنا لاقتفاء آثارهم و اقتباس
انوارهم بلطف منه و رحمة انه هو التواب الرحیم.

۲. عنقاء مغرب (تصوف-عربی)

= عنقاء مغرب فی معرفه ختم الاولیاء

و شمس المغرب

از: ابن عربی، محی‌الدین محمد بن علی طایی
اندلسی (۶۳۸ هـ).

رساله‌ای مبسوط درباره معرفت و بیان مقام حقیقت
خاتم الاولیاء و اشارات به بعضی از اسرار و مراتبی که
در اخبار علائم قیامت یاد گردیده و متضمن قطعاتی از
اشعار پرشور و متناسب با موضوع کتاب است که مصنف
خود آن را سروده است. این رساله از مشهورترین
تألیفات اوست.

نک: مجلس، ش ۱۳/۲۷۱۶؛ نشریه، ۸/۱۵۵.

آغاز:

حمدت الهی و المقام عظیم

فابدأ مبشر و الفواد کظیم

انجام: ... فانه اجتمع به فی الارض التي لا خلق فیها
آدم علیه السلام و فی هذه الارض من العجائب.

۳. شرح تهذیب المنطق (منطق-عربی)

= العجالة

(گ ۵۳ پ- ۷۴ ر)

از: جلال‌الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸ هـ).
حاشیه‌ای با عنوان «قوله-قوله» بر بخش منطق
کتاب تهذیب المنطق اثر سعدالدین تفتازانی (۷۹۲ هـ)
است که فقط تا اواسط احکام قضایا نوشته شده است.

نک: مجلس، ش ۴/۲۸۲۸؛ دانشگاه، ۳/۴۵؛ ذریعه،
۶/۵۴؛ معجم المطبوعات، ۹۸۲؛ حقوق، ۳۱۸؛ مرعشی،
۲/۳۱۱.

آغاز: تهذیب المنطق و الکلام توشیحه بذکره
المفضل المنعم و ترشیحه بالصلاة و السلام علی صفوة
الانام و آله و صحبه الغر الکرام فهذه عجلة نافعة....
انجام: ... ملتقى الخطین الخارجین من کلیهما

تسهیلاً للضبیط علی المبتدی، هذا آخر ما وجد من هذه النسخة.

۴. حاشیه حاشیه تهذیب (منطق-عربی)

(گ ۷۵ پ-۱۲۳)

از: محسن بن محمد طاهر قزوینی طالقانی (ز): ۱۱۳۲هـ.

حاشیه مفصلی با عناوین «قوله-قوله» بر حاشیه ملاّ عبدالله یزدی (۹۸۱هـ) بر تهذیب المنطق تفتازانی است. تألیف این حاشیه در دهه آخر شعبان ۱۱۳۲هـ در قزوین آغاز و در نیمه ماه رمضان همان سال پایان یافته است. نک: الهیات تهران، ۱/ ۵۱۵؛ خاتمه نعمت الهی، ۲۱۵؛ فیضیه، ۱/ ۷۸؛ ملی، ۱۲/ ۲۵۷؛ مرعشی، ۷/ ۱۲۶. آغاز: الحمد لله الذي خلق فسوی و الذي قدر فهدی و الذي صور فاحسن و انطق فاتقن....

انجام: ...لابد منها فجاء بحمدالله عمدة فی هذا الفن و عدة لمن يريد الوصول الى مقاصدهم فی هذا العلم.

۵. شرح الهدایة الاثیریة (فلسفه-عربی)

(گ ۱۲۶ ر-۱۷۰ پ)

از: حسین بن معین الدین مبینی (۹۱۱هـ).

نک: ش ۱۰۴۰۳.

۶. التحفة المحقرة (اخلاق-عربی)

(گ ۱۷۰ پ-۱۹۱ ر)

از: نظام العلماء محمود بن محمد تبریزی (۱۲۷۰هـ). پندها و اندرزهایی عرفانی گونه است که با آیات، احادیث و ابیات فارسی مناسب همراه شده، و به محمد شاه قاجار (هنگامی که مؤلف در پناه حضرت عبدالعظیم حسنی در ری می‌زیسته) تقدیم شده است. نگارش کتاب در شب عاشورا دهم محرم ۱۲۵۷هـ در اصفهان به پایان رسیده است.

نک: مرکز احیاء میراث اسلامی، ۱/ ۲۴۰؛ مؤسسه امام صادق (ع) قم، ۶۷.

آغاز: الحمد لله الذي هدانا لهذا شرائع الاحكام و اولانا مدارك الحلال و الحرام و اوجب علينا الصلاة و الصيام و قسم لنا الزكوة و الخمس و الاحرام....
انجام: ...انظر الى هذين العلمين و العالمين كيف اشتبه، نسئل الله سبحانه و تعالى ان يوفقنا لطاعاته و التسليم لخلفائه و اوليائه ان ولي محیب.

خط: نسخ. کاتب: عبدالصمد بن حسین محلاتی (رساله پنجم). تاریخ کتابت: ۵ جمادی الاول ۱۲۹۶هـ (رساله پنجم).

جای عناوین سفید.

جلد: مقوا با روکش اسلیمی و عطف تیماج سیاه. ۳۳×۲۱ سم. ۱۸۱ گ. ۲۸ س. (ثبت ۶۱۸۳۶)

۱۰۵۱۲

ترجمه احیاء العلوم (اخلاق-فارسی)

از: ابوالعالی مؤید بن محمد خوارزمی (ز: ۶۲۰هـ). کتابی مبسوط در ترجمه کتاب معروف احیاء علوم الدین اثر ابو حامد غزالی (۵۰۵هـ) که در چهار قسم عبادات، عادات، مهلکات و منجیات تنظیم و نگارش آن در سال ۶۲۰هـ پایان یافته است. نک: نشریه، ۱۱/ ۹۱۱.

نسخه حاضر ربع منجیات کتاب را دربرداشته و از انتها افتادگی دارد.

آغاز: حمدهای متواتر و شکرهای متظاهر خدای را که دل‌های دوستان خود را منزّه کرد از آنک بارایش دنیا التفات نماید....

انجام: ...و کتاب را ختم کنم: بیان در سعت رحمت خدای عزوجل بر سبیل تقال: بدان پیغامبر صلی الله علیه و سلم تقال را دوست داشتنی...

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱هـ. عناوین و نشانی‌ها شنگرف، کناره‌های نسخه

خاتمه: بیان معنی قافیه و عدد حروف و... (در هفت فصل)
از ابتدا و انتها افتادگی دارد.
آغاز افتاده: مثال: از حدیث رسول صلی الله علیه و آله و سلم که فرموده است: ملاک الدین الورع شاعر نظم کرده است:....

انجام: ... مطلق موصل آن باشد که بعد از حرف روی حرفی ساکن آید و آن حرف را وصل خوانند...

۲. شرح بی‌تی از گلشن راز (عرفان-فارسی) (ص ۵۲-۶۹)

از: جلال‌الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸ هـ).
شرح بی‌تی از گلشن راز اثر ماندگار شیخ محمود شبستری است، بیت این است:
تفکر رفتن از باطل سوی حق
کرو اندر بدیدن کل مطلق
نک: مرعشی، ۱/ ۱۲۰؛ الهیات تهران، ۱/ ۷۹؛ ملک، ۲۳۵/۹؛ دانشگاه، ۲۶۶۸.
آغاز: بعد الحمد بما یستحقه و الصلاة علی نبیه کما هو حق نموده می‌شود که از دیوان وزارت که مرکز رایت و اقبال....

انجام: ... و الکلام مع من يفهم من النقطة الحرف و من الالف... فلا حاجة الى التظویل.

۳. صیحه و صدا (کلام-فارسی) (ص ۷۲-۱۰۱)

از: جلال‌الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸ هـ).
رساله‌ای جهت اثبات واجب و بیان تکالیف انسانی به روش عرفا و صوفیه، که به درخواست یکی از برادران حقیقی تألیف شده و در یک مقدمه، یک صیحه و چند صدا تنظیم شده است.
نک: مرعشی، ۳۲/ ۷۸۴؛ ملک، ۲۳۵/۹.
آغاز: سبحانک سبحانک انت انت تعالیت عن

دچار رطوبت شده است.
جلد: مقوا با روکش اسلیمی و عطف تیماج قهوه‌ای.
۲۸×۱۹ سم. ۳۱۶ گ. ۱۸ س. (ثبت ۸۶۶۲۳)

۱۰۵۱۳

ترجمه احیاء العلوم (اخلاق-فارسی) از: ابوالمعالی مؤید بن محمد خوارزمی (ز: ۶۲۰ هـ). نک: ش ۱۰۵۱۲.

نسخه حاضر تا پایان ربع عبادات را دربردارد.
آغاز: مقدمه مترجم: حمدی که غایات اوهام بمبادی آن نرسد و ثنایی که نه‌ایات افهام از ادانی آن قاصر ماند....

انجام: ... و فضایل ماه‌ها و روزها برای روزه داشتن در کتاب صوم یاد کردیم پس با عادت آن حاجت نیست.
خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱ هـ.
عناوین و متن احادیث و آیات شنگرف، تصحیح در هامش صفحات.

جلد: تیماج زرشکی با ترنج و با سر و مجدول.
۲۴×۳۵ سم. ۲۲۹ گ. ۲۵ س. (ثبت ۸۷۶۴۳)

۱۰۵۱۴

مجموعه

۱. عروض و قافیه (رساله در...) (ادب-فارسی) (ص ۱-۵۰) از: ناشناخته.

رساله‌ای کوتاه در بیان صنعت‌های ادبی و شعری که در دو باب و یک خاتمه تنظیم و همراه مثال‌های متعدد از اشعار شعرای پیشین توضیح داده شده است:
باب اول: (اصناف قافیه) همانند: حل، ترکیب، سحر، حلال، الملمع، استطراد، تضمین، ذواللسانین، تفصیل، توصیل، تدویر، تضلیع و...
باب دوم: بیان عیوب نظم (علم نقد):

مدانه الاشباه و الامثال... برادر طریقی و دوست حقیقی
فخر القبائل و ذکر الاوائل احمد الله تعالى فی
الدارین

انجام: ... و بحق من له عندک رتبه من الاولیاء و
الصدیقین و الشهداء و الصالحین.

۴. ده قاعده (تصوف-فارسی)

= ده اصل = سلوک = میزان العقائد

(ص ۱۰۴-۱۱۶)

از: میر سیّد علی بن شهاب‌الدین همدانی (۷۱۴-
۷۸۶هـ).

اثری عرفانی که در آن مؤلف سلوک راه حق را در
سه طریقه بیان کرده است:

اول، راه ارباب معاملات که عبادات شرعیه را در
این قسم دانسته است؛

دوم، راه اصحاب مجاهدات که ابرار و نیکان را جزء
این گروه خوانده است؛

سوم، راه پویندگان سبیل خداوند، که این قسم را در
ده اصل اخلاقی تقریر نموده و به گفته‌ها و حکایات و
اشعار عرفا و صوفیان استشهد می‌کند.

این کتاب بنا به گفته فهرست نسخه‌های خطی
فارسی ترجمه‌ای است از الاصول العشره نجم‌الدین
کبری.

نک: مجلس، ش ۶۱۰/۲؛ ملک، ۳۶۹/۹؛ دانشگاه،
۳۳۵۱/۱۳؛ فهرست مشترک، ۱۲۷۹/۳؛ ذریعه، ۸/
۲۸۳.

آغاز: حمد و ثنای نامتناهی پروردگاری را که
استحکام قواعد اسلام را... طالبان سعادت ملکوتی
گردانند....

انجام: ... تا بدان جناح نور روضات طیران می‌کند و
فضای صحرای لاهوتی را جلوه می‌نماید.

۵. لوايح (عرفان-فارسی)

(ص ۱۱۹-۱۶۶)

از: نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸هـ).
نک: ش ۱۰۴۹۰.

برگ اول افتاده و از انتها ناقص است.

خط: نستعلیق، نستعلیق بی نقطه (رساله چهارم).
بی کا. تاریخ کتابت: ۲۰ شعبان ۱۰۳۲هـ (رساله
دوم و سوم). عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

۱۰×۱۷ سم. ۸۶ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۷۴۵۰۱)

۱۰۵۱۵

داستان عقل و دل (فلسفه-فارسی)

از: ناشناخته.

رساله‌ای کوتاه در بیان رابطه عقل و دل که به روش
حکمای پیشین تحریر و نگاشته شده است.

آغاز: چنین گوید مخترع این حکایت که در شهر
یونان پادشاهی بود عقل نام و تمام دیار مغرب مسخر
احکام او خدایتعالی دلفروزی....

انجام: ... و در روزگار یادگار ماند یکی از فرزندان او
این داستان است که نوابه بوستان بیان و تذکره دوستان
زمان است.

خط: نستعلیق جلی. کاتب: محمّدباقر قاجار.
تاریخ کتابت: ذیقعه ۱۳۱۷هـ.

نسخه در وسط کتیبه و سرلوح به میرزا علی
اصغر صدراعظم تقدیم شده است، سرلوح بسیار
زیبا زر و لاجوردی و قرمز در برگ اول صفحات
اول و دوم هنری دارای حواشی گل و بوته رز و
لای سطور دندان موشی زر.

جلد: مخمل بنفش مجدول با ترنج و آستر
اسلیمی.

۱۲×۱۸ سم. ۱۲ گ. ۱۲ س.

(← تصویر) (ثبت ۶۱۹۸۸)

۱۰۵۱۶

مجموعه

۱. رساله وجود (عرفان-فارسی) است.
(گ ۱-۲ پ)
از: شاه نورالدین سید نعمت الله بن عبدالله کرمانی (ه ۸۳۴).
آغاز: الحمد لله على افاضه الوجود فى عالم الغيب و الشهود... نکته‌ای در وجود خواهیم گفت در معنی لطیف خواهیم سفت....
انجام:
بر سر آب خانه‌ای ز حباب
چون بسازند آب و آن بر آب
۲. مجمع الاسرار (عرفان-فارسی)
(گ ۲ پ-۶ ر)
از: شاه نورالدین سید نعمت الله بن عبدالله کرمانی (ه ۸۳۴).
گفتاری است عرفانی، با عنوان «سر-سر» به نظم و نثر، که در سیزده سر و یک خاتمه در مبدا و معاد تنظیم شده است.
نک: ادبیات، ۳۳/۱؛ ملک، ۲۷۵/۸.
آغاز: الحمد لله رب العالمین... رباعی:
از مبده و از معاد بشنو خبری
کز مبدی و از معید یابی اثری
انجام:
مجمع اسرار نامش کرده‌ام
بی تکلف خوش تماش کردهام
۳. رساله هدایت (عرفان-فارسی)
(گ ۷-۱۲ پ)
از: شاه نورالدین سید نعمت الله بن عبدالله کرمانی (ه ۸۳۴).
رساله‌ای کوتاه در عرفان نظری پیرامون تقدم عين حقیقت انسانیه بر اعیان ثابته در حضرت علم الاهیة که با عنوان «هدایت-هدایت» تنظیم شده
۴. رساله روحانیه = رساله نفس (عرفان-فارسی)
(گ ۱۳-۱۴ ر)
از: شاه نورالدین سید نعمت الله بن عبدالله کرمانی (ه ۸۳۴).
آغاز: قال الله تعالى فى حق آدم فاذا سویته و نفخت فيه من روحی یعنی بعد از تسویه صورت انسانیه و حصول استعداد قبول روحی آدم را روحی بلاواسطه....
انجام:
عقل گوید حکایتی بگمان
چون یقین نیست این حدیث بمان
۵. روحیه (عرفان-فارسی)
(گ ۱۴-۱۹ ر)
از: شاه نورالدین سید نعمت الله بن عبدالله کرمانی (ه ۸۳۴).
نک: دارالحدیث قم، ۳۰۶/۱.
آغاز: اللهم اهدنا الصراط المستقیم برحمتک یا ارحم الراحمین یا اخى ایدک الله تعالى بروح الارواح معلوم فرما که اصحاب صوفیه و ارباب الهیه عارف روح انسانیه‌اند....
انجام: ... و باقی اند ببقاء البقاء بالله این ساعت را قیامت کبری خوانند.
۶. نوریه (عرفان-فارسی)
(گ ۱۹-۲۱ ر)

از: شاه نورالدین سید نعمت الله بن عبدالله کرمانی (هـ. ۸۳۴).

رساله‌ای در تفسیر آیه نور واقع در سوره نور به روش و سبک صوفیانه و عارفانه است. آغاز: الحمد لله و الصلاة على رسول الله قال رسول الله (ص) اللهم اجعلني نوراً مراد نور مشاهده ذات حق است و نور حقیقی عین او.... انجام: ... و نفس موازنه مصباح و دل زجاجه و تن موازنه مشکات.

۷. رساله البیان = بیانات (عرفان - فارسی) (گ ۲۱ - ر ۲۸)

از: شاه نورالدین سید نعمت الله بن عبدالله کرمانی (هـ. ۸۳۴). رساله‌ای کوتاه در معنی وجود و مراتب آن به صورت نظم و نثر که بر اساس مشرب مکتب نعمه‌اللهیه نگاشته شده است. آغاز:

ابتدای سخن بنام یکی در دو عالم یکی است نیست شکی انجام: نعمت الله مرید حضرت اوست شیخ عبدالله است او فافهم

۸. جامع اللطائف (عرفان - فارسی) از: شاه نورالدین سید نعمت الله بن عبدالله کرمانی (هـ. ۸۳۴).

نک: ملک، ۴/ ۶۷۵.

آغاز: بسم الله الاعظم و له الحمد و الکرم... حبیبی که ابتداء کارخانه محبت باظهار جمال بر کمال روح با فتوح او بود چنانکه فرمود.... انجام: ... دست در دامن شریف محمدی زند علیه السلام و بمقام خدمت مشغول گردد.

۹. عشقیه (عرفان - فارسی) از: شاه نورالدین سید نعمت الله بن عبدالله کرمانی (هـ. ۸۳۴).

آغاز: الحمد لله الذى اعلى نشانه و اعظم برهانه المتفرد ذاته ان يتجلى ذاته بذاته فى ذاته.... انجام: ... و لا يزال در تنق عزت و جلال بقناع امتناع منتفع است، اذا بلغ الكلام الى الله فامسكوا.

۱۰. تحقیق در معنی ولایت (عرفان - فارسی) (گ ۳۶ - ر ۳۸)

از: شاه نورالدین سید نعمت الله بن عبدالله کرمانی (هـ. ۸۳۴). نک: خانقاه نعمت‌اللهی، ۱/ ۲۵؛ مجلس، ش ۳۰۶۷/۸. آغاز: هو الاول و الآخر و الظاهر و الباطن و هو بكل شیء علیم، عارفانه سخن بجان بشنو.... انجام: ... و اسماء الهیه باسم اعظم و اسم اعظم عین مسما فمنه بدأ و الیه يعود.

خط مجموعه: نستعلیق. بی. کا. بی. تا. سطرها از متن به حاشیه رفته و پس از حاشیه به متن صفحه بعد منتقل شده است، مهر بیضوی با سجع «حسن بن علی حکیم» و «هو العلی» در برگ اول، از گ ۳۸ به بعد صفحات سفید مانده‌اند.

جلد: تیماج قهوه‌ای. ۱۶ × ۲۱ سم. ۳۸ گ. ۱۲ س. (ثبت ۲۷۸۴۱)

۱۰۵۱۷

مجله مرآة المنجی (کلام - عربی) از: ابن ابی‌جمهور محمد بن علی احسائی (?). (هـ. ۹۰۶).

مؤلف کتابی به نام مسالک الافهام فی علم الکلام نگاشت؛ پس از مدتی حاشیه‌ای بر آن کتاب پرداخت که

آن که در آن پانزده نظریه و مذهب نقل و نقد و بررسی شده است.

آغاز: اما بعد کلام سید انام علیه الصلاة والسلام که یا علی اذا اقترب الناس الی خالقهم... دلیلی است قاطع و برهانی است ساطع....

انجام: ... اما به واسطه کثرت مشاغل و قلت فرصت روی همت و توجه قصد را از رقم آن باز نموده شد.

۲. رساله در وحدت وجود (عرفان-فارسی)

(گ ۱۳-ر ۱۹)

از: ناشناخته.

آغاز: بدان وفقک الله تعالی و ایانا که اصحاب بحث و نظر از برای مراتب موجودات در موجودیت تمثیلی کرده‌اند و چنین گفته‌اند....

انجام: ... و اگر آفتاب بر امور خسیسه نتافتی فیض او در نور بخش خام نبودی بلکه ناقص بودی.

۳. سی فصل (نجوم-فارسی)

(گ ۲۱-پ ۳۸)

از: خواجه نصیرالدین محمد بن محمد طوسی (۶۷۲هـ).

رساله‌ای مشهور در ضمن سی فصل که مؤلف فاضل در آن قواعد استخراج تقویم را در نهایت اختصار بیان نموده است.

نک: فهرستواره متزوی، ۴/ ۲۹۷۱؛ مرعشی، ۵۵/۱. آغاز: بسملة الحمد لله رب العالمین این مختصریست در معرفت تقویم مشتمل بر سی فصل، فصل اول در حساب جمل و آن برین ترتیب است.... انجام: ... درین مختصر، برین قدر اختصار کردیم و اگر که کسی را زیاده ازین خواهند به کتب این علم رجوع کنند.

۴. فواتح (عرفان-فارسی)

= شرح دیوان امیرالمؤمنین علی^(ع)

بعضی از سادات آن را النور المنجی من الظلام فی حاشیة مسالک الافهام نامید؛ چون به سال ۸۹۴هـ در سفر سوم از مکه به عراق آمد کتاب را بر گروهی از طلاب درس داد و به درخواست آنان حاشیه دیگری پرداخت؛ پس از آن اصل مسالک و حواشی را در کتاب حاضر، به این صورت که: اصل را با عنوان «قوله» و حاشیه اول را با عنوان «الحاشیة» و حاشیه دوم را با عنوان «اقول» گرد آورد.

پاکنویس نسخه دوم این کتاب به تاریخ شب شانزدهم صفر ۸۹۶هـ در مشهد مقدس به پایان رسیده است.

نک: مرعشی، ۵/ ۱۲۲؛ دانشگاه، ۱۶/ ۵۰۵؛ ملک، ۸/ ۶۳۵؛ ذریعه، ۵/ ۱۳۸؛ مشار عربی، ۷۸۷؛ ملی، ۸/ ۱۴۳.

آغاز: اللهم یا ذا المن الجسیم و الطول العظیم و الشأن القویم و الامر الحکیم و الحكم النافذ المقیم یا مفیض الحیاة الحقیقة و واهب الانوار العقلیة....

انجام: ... و دفعت عنه مکاره الاولى و العقب انک بالاجابة جدیر و علی کل شیء قدیر.

خط: نسخ. کاتب: ابوالحسن بن محمد باقر.

تاریخ کتابت: ۱۶ جمادی الثانی ۱۲۳۳هـ.

عناوین در هامش صفحات شنگرف.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۱۶×۲۱ سم. ۳۵۴ گ. ۲۰ س. (ثبت ۲۸۰۶۲)

۱۰۵۱۸

مجموعه

۱. رساله در معرفت روح (فلسفه-فارسی)

(گ ۱-پ ۸)

از: ناشناخته.

رساله‌ای کوتاه که به غلط به میر سید شریف جرجانی نسبت داده شده و پیرامون معانی روح و مذاهب و دیدگاه‌های مختلف عرفانی و فلسفی پیرامون

(گ ۴۰ پ- ۱۵۵)

از: کمال‌الدین حسین بن معین‌الدین میبیدی
(۹۱۰هـ).

کتابی در شرح و توضیح اشعار منسوب به امام علی^(ع) که در هفت فاتحه گرد آمده است:
فاتحه اولی: در بیان را راست،
فاتحه دوم: در بیان ذات الله تعالی،
فاتحه سوم: در اسماء و صفات الهی،
فاتحه چهارم: در انسان کبیر،
فاتحه پنجم: در انسان صغیر،
فاتحه ششم: در نبوت و ولایت،
فاتحه هفتم: در فضائل و احوال حضرت امیر.

نک: ملی، ۶/ ۸۷؛ مجلس، ش ۱۱ فیروز؛ ملک، ۵/ ۲۶۳؛ کاخ گلستان، ۶/ ۶۱۵.

آغاز: سیاس سعادت اساس و شکر عبادت لباس
معبودی را که اعلام نبوت و ولایت در میدان فتوت و هدایت افراشت

انجام: ... با حصر بیان و احتراز از تکرار لغات الزام
شده چه مهم آن از ترجمه می‌توان و اسئل الله التوفیق.

۵. ترجمه و شرح باب حادی عشر

(گ ۱۶۶ پ- ۲۱۵)

از: افضل‌الدین محمد بن تقی‌الدین محمد بن
غیاث‌الدین محمود حسینی شهرستانی (ق ۱۱هـ).
ترجمه همراه با شرح مختصر و توضیح‌گونه بر
کتاب باب حادی العشر علامه حلی (۷۲۶هـ) است.
نک: نشریه، ۵/ ۱۶۷.

نسخه حاضر از انتها افتادگی دارد.
آغاز: الحمد لله الذی لم یزل عالماً و قدیراً و ما دام
مختاراً و علیمّاً بصیراً و ما بریح حیاً و مریداً....

انجام عنوان: ...الخامس الامام بعد رسول الله...
پنجم آن است که امام بعد از رسول الله^(ص) علی بن ابی

طالب^(ع) بلافاصله...

۶. ترجمة الصلاة

(ادعیه - فارسی)

(گ ۲۲۱ پ- ۲۳۶ ر)

از: محمد محسن بن محمد اسمعیل شیرازی.
رساله‌ای کوتاه در شرح اذکار و ادعیه نماز که مؤلف
برای اولین بار در نگارش کتاب دست به تحریر و
نگارش آن برده و آن را در یک مقدمه و دوازده فصل
تنظیم کرده است.
آغاز: نسایم زواهر حمدیکه ریاحین دل عابدان با
اخلاص را معطر کرده‌اند معبودی را سزد که غزل سرایان
بوستان معانی
انجام: ... ان کان فی الرسالة التی الفتها خطاء او سهو
صححوه الله و لا تستهتر و نی بالله لانها اول ما الفت مع
قلة البضاعة.

۷. الایساغوجی

(منطق - عربی)

از: اثیرالدین مفضل بن عمر ابهری (۶۶۳هـ).
کتابی معروف در علم منطق که از ابتدا مورد توجه و
اقبال اهل منطق واقع شده و مورد حاشیه و شروح
متعددی قرار گرفته است. ایساغوجی لفظی یونانی به
معنی کلیات خمس است، ولی در رساله حاضر مسائل
لازم و ضروری منطق را که باید مبتدی به آنها حضور
ذهن داشته باشد گردآوری شده است.
نک: مرعشی، ۲۴/ ۲۷۶؛ الهیات تهران، ۱/ ۴۷۶؛
دانشگاه، ۱۶/ ۲۲۱.

آغاز: نحمد الله علی توفیقه و نسلله هداية طریقه و
الهام الحق بتحقیقه و نصلح علی محمد و عترته
الطاهرین، اما بعد فهذه رسالة فی المنطق اودنا فیها
انجام: ... او من مقدمات کاذبة و العمدة و هی
البرهان لاغیر و لكن هذا آخر الرسالة.

۸. کبری فی المنطق

(منطق - فارسی)

(گ ۲۶۵ پ- ۲۹۴ پ)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی
(۸۱۶هـ).

بی‌کا. بی‌تا. ۱۲۴۲هـ (رساله سوم).
مهر هشت ضلعی با سجع «لا یرجو المحسن عبداً
الا الله».

جلد: تیماج سیاه.
از: ۱۵ × ۱۱ سم. ۲۹۵ گ. (ثبت ۲۳۱۳۴)

۱۰۵۱۹

**محاكمات بين الامام
و النصير في شرح الاشارات**

از: قطب‌الدین محمد بن محمد تحناتی رازی
(۷۶۶هـ).

فخر رازی در شرح خود بر اشارات شیخ الرئيس
اعتراضاتی وارد کرد، سپس خواجه نصیر به دفاع از
شیخ الرئيس برخاست و در شرح خود بر اشارات،
اعتراض‌های فخر را پاسخ گفت. بعد علامه قطب‌الدین
رازی چون بر اعتراضات فخر آگاهی یافت و جواب‌های
خواجه را دید به اشاره علامه قطب‌الدین شیرازی به
محاكمه بین این دو ایستاد و اقوال دو معترض فخر رازی
و خواجه را پیشنهاد خود کرد و بین آنها قضاوت نمود و
بر اثر این عمل کتاب محاكمات را پدید آورد. بر این
محاكمات چند حاشیه نوشته شده است.
نک: ملی، ۹/۴۷۵؛ گلستان، ۴/۶۲۲.

نسخه شامل مباحث عامه از بخش الهیات است.
آغاز: بسمله لقد اتینا علی قسم المنطق من شرح
الشرح موافق حقه من التحرير المنطق....

انجام: ... لعدم العلم ببعضها او لحصول تصوراتها
لا علی وجه مناط التصدیق او لعدم الانس اما غیر
ذلک و یعنون الفصل بالبینة یدل علی انه تلک
القضية.

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: تیماج زرشنکی.

۱۴ × ۲۰ سم. ۹۵ گ. ۲۳ س. (ثبت ۸۵۵۰۱)

۱۰۵۲۰

براهین البهائیه (کلام-فارسی)

از: فخرالدین محمد بن عمر بن حسن رازی
(۶۰۶هـ).

کتابی مفصل در اصول اعتقادی اهل سنت که به نام
بهاء‌الدین سام بن محمد از ملوک غور و در سال ۵۹۳هـ
نگاشته شده است.

نک: نشریه، ۹/۸۹؛ عکسی میراث اسلامی، ۳/۵۶؛
منزوی، ۲/۷۴۶؛ مجلس، ش ۲۰۵۴.

آغاز: حمد و ثنا مر آن خدای را که هر ذره از عالم
ممکنات و محدثات بر هستی او برهانی باهر است....
انجام: ... فهذا هو الاشارة الى كيفية تفریع المباحث
الالهية علی هاتین المقدمتين و من وقف علی ما ذکرناه
سهل علیه تفریع سائر المباحث علیها و هذا آخر الکلام
فی هذا الکتاب.

خط: نسخ کهن. کاتب: ابن الکمال الفارسی
الفاروقی. تاریخ کتابت: سه شنبه ۲۵ صفر
۶۶۸هـ. مکان کتابت: شهر کرمان.

گواهی تملک محمد بن مویدالدین الحسینی، در
برگ اول، مهر کهنه بیضی بزرگ با سجع «افوض
امری الی الله غیاث‌الدین محمد بن نعمه الله
الحسینی»، و مدور با سجع «الراضی بقضاء الله
الغنی علاء‌الدولة الحسینی» و برخی مهرهای
ناخوانا در برگ اول، نسخه بسیار کهن ارزشمند
و نفیس است. نسخه تصحیح و مقابله شده است،
برگ‌هایی از اوایل و اواخر نسخه از روی نسخه
سال ۱۰۸۲هـ نونویسی شده است.

جلد: تیماج زرشنکی با ترنج.
۱۵ × ۱۹ سم. ۲۱۵ گ. ۱۸ س.
(ثبت ۲۳۹۰۶) (← تصویر)

سه مطلب و خاتمه تنظیم و به شاه عباس اول تقدیم شده است.

نک: نسخه‌های عکسی میراث اسلامی، ۳۰۶/۵؛ کتابخانه شریعتی قم، ۴۹؛ ذریعه، ۳۹۶/۲. آغاز: زیباترین رقمی که محققان مدارس آیات هدایت دیباچه کتاب هدی للمتقین به آن موشح سازند و خوب‌ترین امری که پاکیزه اعتقادان مشاهد بنیات.... انجام: ... و بر اهانت و تذلیل شما بطریقی که اهل ایمان در زمان هر پیغمبری از جفای کفار رنجیده می‌شدند و صبر می‌کردند، ما نیز صبر می‌کنیم و خواهیم کرد.

خط: نستعلیق. کاتب: محمد حسین بسطامی. تاریخ کتابت: محرم ۱۰۸۵ هـ. عناوین و خطوط شنگرف، مهر بیضوی، با سجع «عبدہ الراجی محمد حسن» در برگ پایانی. جلد: تیماج مندرس سیاه. ۱۵×۲۴ سم. ۱۳۹ گ. ۱۶ س. (ثبت ۸۶۳۹۱)

۱۰۵۲۳

مجموعه

۱. **روضات الجنات** (کلام-عربی)
فی اصول الاعتقادات
(ص ۴-۲۲)
از: حسن طورخان کافی آق حصارى (۹۵۱-۱۰۲۵ هـ). اثری مختصر در اصول اعتقادی اهل سنت بر اساس مذهب حنفی که در هشت روضه تنظیم و نگارش آن در شوال ۹۷۲ هـ پایان یافته است.

نک: معجم المؤلفین، ۲۳۳/۳؛ مجلس، ش ۸۵۲/۲ س س؛ مرعشی، ۲۵۸/۲۷. آغاز: الحمد لله الذی هدانا للعلم و الایمان و نهانا عن الکفر و العصیان و الصلاة على نبیة النبیه و حبیبه الوجیه....

۱۰۵۲۱

مصباح الهدایة و مفتاح الکرامة

(تصوف-فارسی)
از: عزالدین محمود بن علی نطنزی کاشانی (۷۳۵ هـ). ترجمه گونه‌ای از عوارف المعارف شهاب‌الدین سهروردی است که در ضمن ده باب (هر کدام در ده فصل) تنظیم شده و توسط استاد جلال‌الدین همایی منتشر شده است. نک: دانشگاه، ۱۷/۴۵۵؛ ملک، ۴/۷۵۳؛ ذریعه، ۲۲/۱۲۳؛ نسخه‌های خطی فارسی، ۱۳۹۰؛ مشار فارسی، ۱۴۴۴؛ کشف الظنون، ۱۳۹/۲. آغاز: حمدی که لمعات صدق و نفحات اخلاص آن دیده جان را منور و دماغ دل را معطر دارد نثار حضرت پادشاهی است....

انجام: ... و اجعلنی ممن احبهم و ارید التشبه بهم من احبائک و احشرنی فیمن اکثر سوادهم بالانتماء الیهم من اولیائک، مصراع: و یرحم الله عبداً قال آمینا.

خط: نسخ کهن. کاتب: عباس شهرستانی. تاریخ کتابت: ربیع الاول ۷۷۶ هـ. برگ اول پاره و ترمیم شده است، صفحات مجدول زر و لاجوردی، عناوین زر و سیاه و شنگرف، نسخه بسیار نفیس و کهن، گواهی تملک محمد بن ابوسعید در برگ پایانی.

جلد: تیماج سیاه ساده کهن. ۱۰×۱۴ سم. ۲۳۱ گ. ۲۵ س. (تصویر) (ثبت ۱۱۹۶۸)

۱۰۵۲۲

انصاف

(کلام-عربی و فارسی)
از: ابو محمد بن عنایت الله بسطامی (ق ۱۱ هـ). اثری در ترجمه کتاب عربی خود مؤلف در تعیین فرقه ناجیه در کلام رسول خدا (ص) که در یک مقدمه و

فراوان واقع شده است.
 نک: کشف الظنون، ۱/ ۲۴۹ و ۲/ ۱۶۳۱؛ مرعشی،
 ۴/ ۸۶؛ سرکیس، ۲/ ۱۴۹۸؛ سپهسالار، ۱/ ۵۰۸.
 نسخه حاضر از ابتدای کتاب طهارت تا پایان کتاب

الوصیة را دربردارد.
 آغاز: بسمله، کتاب الطهارة، قال الله تعالى يا ايها
 الذين آمنوا اذا قمتم الى الصلاة فاغسلوا وجوهكم و
 ايديكم الى المرافق... فغرض الطهارة غسل الاعضاء
 الثلاثة و مسح ريع الرأس
 انجام: ... ثم اكتسب مالاً استحق لاخذ الموصى له
 ثلث ما يملكه عند الموت.

۴. اعراب ديباجة المصباح
من فوائد غرائب المفتاح
 (ص ۲۵۲-۳۰۵)
 از: ناشناخته.

آغاز: الحمد لله الذى لا يبلغ كنهه جاد و لا يحصى
 عدد نعمه عاد و حار فى بحار عرفانه ارواح العالمين و نار
 بانور احسانه اشباح العالمين
 انجام: ... فهو الخامس بالاستقراء لا بالفعل لان
 الفعل ان يجوز شيئاً آخر غير الخامس. تمت.

خط مجموعه: نسخ. کاتب: محمد بن عبد الله
 (کاتب کل نسخه). تاریخ کتابت: ۱۱۲۱ هـ (رساله
 اول)، اواخر شعبان ۱۱۲۰ (رساله سوم).
 صفحات مجداول شنگرف، حواشی و تصحیحات
 و تعلیقات بسیار در حاشیه صفحات، صفحات
 مجداول قرمز (رساله دوم)، مهر مدور با سجع
 «بنده خدا السيد محمد صادق ۱۳۲۵» در برگ
 اول.

جلد: تیماج سوخته با ترنج وسط و دردار.
 ۱۵ × ۲۱ سم. ۱۹ س. (ثبت ۸۷۹۸۴)

۱۰۵۲۴

مجموعه

انجام: ... قل لو اجتمعت الانس و الجن على ان ياتوا
 بدليل على الجواز لا يأتون به و لو كان بعضهم لبعض
 ظهيراً.

۲. شرح قصیده بدء الامالی
= الهدایة فی شرح بدء الامالی
= شرح قصیده یقول العبد
 (ص ۲۳-۷۲)

از: رضی الدین ابوالقاسم بن حسین بکری.
 رساله‌ای متوسط در شرح «عقیده بدأ الامالی»
 سروده قاضی القضاة سراج الدین علی بن عثمان الاوشی
 (د: ۵۷۵ هـ) که در بیان اصول اعتقادات به روش مکتب
 اهل سنت نگاشته شده است.

نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۳۴۹؛ نشریه، ۱۱/ ۶۰۵.
 نسخه حاضر از انتها ناقص کتابت شده است.
 آغاز:

یقول العبد فی بدء الامالی
 لتوحيد بنظم کاللالی
 و اعلم ان الواجب على العبد اولاً ان یقر بلسانه
 و یصدق بقلبه بوحداية الله تعالى انه واحد لا شریک
 له ...

انجام نسخه: ... و قد بینا الفاظ الکفر فی ثلاث
 فصول، فی فصل یکفر بالاجماع و فی فصل خلاف بینهم
 و فصل یخشی علیه الکفر...

۳. مختصر القدوری
فی فروع الحنفیة
 (ص ۷۶-۲۵۱)

از: ابوالحسن احمد بن محمد بن احمد قدوری
 (۴۲۸-۳۶۲ هـ).

متن مختصر معروفی در فقه و مبانی شریعت حنفی
 است که از کتاب الطهارت تا وصایا ادامه یافته و به علت
 قبال و توجه بسیار حنفیان بدان، مورد شرح و حاشیه

۱. نشر الطوالع

(ص ۸-۱۸۲)

(کلام-عربی)

و الى المعارضة فى المقدمة...

از: محمد بن ابی‌بکر مرعشی ساچقلی‌زاده
(هـ. ۱۱۴۵).

شرح مفصل طوالع الانوار قاضی بیضاوی و با استفاده از دیگر کتاب‌های اهل سنت که به منظور تقویت عقاید اعتقادی مردم و دوری آنها از فلسفه و فلاسفه تألیف شده و در یک مقدمه و سه کتاب: مکتبات، الهیات و نبوت تنظیم شده است.
نک: مرعشی، ۱۶۰/۲۰.

آغاز: خیر الکلام حمد من خلق الانام عم الصلاة على نبیه و على آله العظام... ان علم اکلام مع انه حافظ العقائد الاسلام....

انجام: ... و اعوذ به ان يأخذنى بسهو القلم و ذل اقدم و نعوذهم من العقاید الباطلة و الخطرات الفاسدة و نسأله حسن الخاتمة.

۲. تقرير القوانين المتداولة

من علم المناظرة

(ص ۱۹۲-۲۷۴)

(کلام-عربی)

از: محمد بن ابی‌بکر مرعشی ساچقلی‌زاده
(هـ. ۱۱۴۵).

رساله‌ای در اصول کلام و اعتقادات بر اساس مذهب اهل سنت که در یک مقدمه و دو مقصد تنظیم و در سال ۱۱۱۷ هـ نگارش آن پایان یافته است.
نک: نشریه، ۴۸۱/۱۱؛ پروکلمان، ۴۱۸/۱.

رساله حاضر از انتها ناقص کتابت شده است.
آغاز: و بحمده و صلاة على رسوله يقول البائس الفقير... هذا تقرير القوانين المتداولة من علم المناظرة کتبه تخلصاً عن اقتراح بعض الطلبة و ليكون لهم مقدمة لطلب فروعها....

انجام: عنوان: ... و فى باب المعارضه فصلان، الفصل الاول: فى تقسيمها هى تنقسم الى المعارضة فى المدعى

۳. تحرير التقرير

(کلام-عربی)

(ص ۱۹۲ حاشیه نسخه - ۲۷۳ حاشیه نسخه)

از: محمد بن ابی‌بکر مرعشی ساچقلی‌زاده
(هـ. ۱۱۴۵).

مؤلف پس از تشریح و تقرير کتاب القوانين المتداولة فى علم المناظرة به جهت ترس از بين رفتن حواشی و تعليقات نوشته شده و استفاده از آن در مجالس درس خود آن را تحرير و بازنویسی دوباره نمود و مشکلات آن را تبیین و تفسير و در رساله‌ای مستقل به تحرير درآورد.

آغاز: الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى... الفت رسالة تقرير قوانين المناظرة، کتبت على اطراف الرسالة حواشیه عم لما خفت ضیاع ما فى الاطراف جمعتها فى اوراق مستقلة....

۴. خزائن الجواهر

و مخازن الزواهر

(ص ۲۸۰-۳۳۸)

(ادب-عربی)

از: ابوسعید محمد بن مصطفى (هـ. ۱۱۷۶).
بررسی و تجزیه و تحلیل آیه بسمله «بسم الله الرحمن الرحيم» از منظر و دیدگاه علوم و دانش‌های ادبی همانند صرف و نحو، معانی، بیان، اشتقاق، لغت، وضع، بدیع، کلام، اصول، منطق، ادب، فقه، تفسیر، استاد، قرائت، حدیث و تصوف است که در سال ۱۱۵۶ هـ به رشته نگارش درآمده است.

نک: مرعشی، ۳۱۴/۲۱.
آغاز: بسم الله الذى جعل البسمة شریعة للافتتاح، الرحمن الذى جعلها لوصول سحل بركة هو المفتاح....
انجام: ... ان یذکرونى بخاصة دعواهم اجمعین سبحان ربنا رب العزة عما یصفون و سلام على المرسلین و الحمد لله رب العالمین.

۲. قول الجمیل (تصوف-عربی)**لبیان سواء السبیل**

(گ ۶۵-پ ۹۴)

از: شاه ولی الله بن عبدالرحیم محدث دهلوی (ق ۱۲هـ).

رساله‌ای در بیان اصول طریقه عرفانی مکاتب چشتیه و نقشبندیه که مؤلف از مشایخ و اساتید خرد فراگرفته و در ضمن چند فصل به رشته تحریر درآورده است. وی در پایان رساله، سلسله سند عرفانی خود را تا پیامبر اکرم (ص) مشخص کرده است.

آغاز: الحمد لله الذی خلق قلوب بنی آدم مستعدة لفیضان الانوار... لابداع المعارف و الاسرار و بعث الانبیاء المصطفین الاخیر....

انجام: ... حاجی محمد افضل من الشیخ عبدالاحد عن جده شیخ الطریقه الشیخ احمد السهرندی سند الطویل المذكور فی مقاماته.

۳. همعات (تصوف-فارسی)

(گ ۹۵-ر ۱۵۷-پ)

از: شاه ولی الله بن عبدالرحیم محدث دهلوی (ق ۱۲هـ).

رساله‌ای مفصل در بیان اصول، قواعد و آداب تصوف به روش نقشبندیه و چشتیه که در بندهایی با عنوان «همعه-همعه» تنظیم و تدوین شده است.

نویسنده در برگ ۱۳۷ از کتاب دیگرش حجة بالغة نام برده است.

آغاز: الحمد لله الذی اصطفی طائفة من عباده لنفسه و اصطفاهم و رفعهم من حضيض البشرية الى الملكية و رقاہم ثم اصطلم هویتهم....

انجام: ... کتاب همعات باختتام رسید و شرطی که در مبدأ کلام آن اشارت رفته بود از عدم خلط علوم وجدانیه بفکر و نقل به وفا انجامید.

خط: نسخ. کاتب: لطف الله (رساله اول). تاریخ

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: عبدالکریم بن علی بن حاجی عمر معروف به فقیه. تاریخ کتابت: ۱۱۸۷هـ. مکان کتابت: قونیه مدرسه سرجلی (کذا) (در مجلس حاجی محمد اقدس اشتیری زاده) (رساله اول)، ۱۱۸۲هـ (رساله چهارم).

عناوین قرمز صفحه اول و دوم زر حواشی و تعلیقات در حاشیه صفحات، سرلوح مختصر و ضعیف زر در برگ اول.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و دردار.

۱۸×۲۲ سم. ۱۶۷ گ. ۲۱ س. (ثبت ۸۷۹۸۵)

۱۰۵۲۵

مجموعه**۱. الطاف القدس (تصوف-فارسی)****فی معرفة لطائف النفس**

(گ ۱-پ ۶۴)

از: شاه ولی الله بن عبدالرحیم محدث دهلوی (ق ۱۲هـ).

رساله‌ای کوتاه در معرفی و تفسیر و بیان و ویژگی‌های قلب، عقل، نفس، روح، سر، خفی و اخفی که در شش فصل نگاشته شده است:

۱. در شرف و فائده علم لطائف؛

۲. در ماهیات این لطائف؛

۳. تهذیب لطائف ثلاثه نادره؛

۴. تهذیب جوارح و لطائف ثلاثه نادره؛

۵. تهذیب لطائف خمس؛

۶. در تهذیب لطف خفیه.

آغاز: الحمد لله الذی ارى المخلصین من عباده آیات عظمتہ و امارات قدرته فی الآفاق و فی انفسهم....

انجام: ... و این در حقیقت کشفی است نفسی که در عقل او گشته صورت دایمه پیدا کرده است. تمت.

۱. شرح رساله اصول (علوم حدیث - عربی)

(گ ۲ پ - ۲۰ ر)

از: داود بن محمد قارص حنفی (۱۱۶۰ هـ).

رساله‌ای در شرح اصول الحدیث اثر محمد افندی
برکوی در بیان اصطلاحات و فروع علم حدیث به
روش و شیوه اهل سنت است که در دهم ربیع الثانی
۱۱۵۱ هـ در مصر پایان یافته است.

نک: نشریه، ۱۱/۶۳۵.

آغاز: الحمد لله اعز العلماء العاملين و المحدثین
العادلین و رفع الحافظین المتصلین و المنقطعین
الواقفین

انجام: ... الحمد لله الذی هدانا لهذا و ما كنا نهتدی
لولا ان هدانا الله فالحمد لله علی الختام.

۲. عقائد النقشبندیة (عرفان - عربی)

(گ ۲۳ پ - ۳۰ پ)

از: تاج الدین بن الخواجه محمد الباقر.

رساله‌ای در بیان واقعیت و دیدگاه‌های مکتب
صوفیانه نقشبندی که به روش اهل سنت نوشته شده و
در آن به سلسله سلوکی مؤلف تصریح شده است.
آغاز: الحمد لله رب العالمین... وفقك الله تعالى ان
تعتقد السادة النقشبندية قدس الله تعالى اسرارهم و هو
معتقد اهل السنة و الجماعة

انجام: ... فعابدا اصنام لعمری (... و حلمة سر
الخواص و العوام قد ذکر و الله الموفق.

۳. شرح الرسالة النقشبندیة (عرفان - عربی)

(گ ۳۱ پ - ۷۹ پ)

از: ناشناخته.

رساله‌ای در شرح الرسالة النقشبندیة اثر محمد
المفتی الخادمی که به صورت مزجی نگاشته شده است و
شارح در پایان شرح، خاتمه‌ای شامل ده رشح به رساله
اضافه نموده است.

کتابت: جمادی الآخر ۱۱۴۸ هـ (رساله سوم).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، مهر بیضوی با سجع

«احمد خان ۱۲۱۱» در برگ اول رساله دوم.

جلد: تیماج قهوه‌ای با روکش پارچه.

۱۴ × ۲۱ سم. ۱۵۷ گ. ۱۶ س.

(ثبت ۸۶۳۶۷)

۱۰۵۲۶

المصباح الباهر (کلام - عربی)**فی اثبات نبوت نبینا الطاهر**

از: سید محمد بن علی طباطبایی حائری، مجاهد

(۱۱۸۰ - ۱۲۴۲ هـ).

رساله‌ای مفصل در نقد انتقادات و شبهات القاء شده
توسط پادری که در زمینه نبوت و رسالت رسول گرامی
اسلام (ص) مطرح و در یک مقدمه و چند مطلب و یک
خاتمه تنظیم و به فتح‌علی شاه قاجار تقدیم شده است.

نک: نشریه، ۵/۳۶۳.

ظاهراً از انتهای نسخه به صورت ناقص کتابت شده
است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین... اما بعد فبقول الاذل
الخاطی... انه قد اورد بعض النصاری فی هذه الايام
ايرادات على نبوة نبينا

انجام: ... و اذا كان الامر كك كان مجيئه تصديقاً لما
فی تلك الكتب و فی كتاب التاريخ لجمال الدين الحسيني
و كتب و صفحات انبياء ماتقدم.

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ.

عناوین و خطوط سیاه، در برگ‌های پایانی

نسخه رساله‌ای مغشوش در حاشیه و تعلیقه بر

کتابی در حکمت آمده است.

جلد: تیماج سبز ساده مجدول.

۱۶ × ۲۱ سم. ۱۵۶ گ. ۲۴ س. (ثبت ۸۶۳۷۱)

۱۰۵۲۷

مجموعه

گردآوری شده است.
 آغاز: الحمد لله الذاکر لنفسه بنفسه و الصلاة و السلام على افضل من اصطفیهم لنفسه...
 انجام: ...ان یجیز من شاء فی هذه الطریقه و غیرها
 اجازه مطلقه و رخصه محققه.

۶. التجريد فی کلمة التوحيد (عرفان-عربی)

(گ ۱۲۵ پ-۱۳۹ ر)

از: احمد بن محمد بن محمد غزالی طوسی (۵۱۰ هـ)
 رساله کوتاهی در شرح روایت «کلمة لا اله الا الله
 حصنی فمن دخل حصنی امن من عذابی» است که به
 روشی عرفانی آمیخته با فلسفه تحریر شده است.
 نک: کشف الظنون، ۱/ ۳۵۱؛ مرعشی، ۶/ ۳۷؛ قاهره
 فؤاد سید، ۱/ ۱۲۶؛ مجلس، ش ۱۰/ ۱۲۰۰۶.
 آغاز: الحمد لله رب العالمین، قال الشيخ الامام، جاء
 فی الحديث الصحيح و انتقل الصریح الوارد على سید
 البشر محمد المصطفی (ص)...
 انجام: ...جعلنا الله و ایاکم ممن دخل حصن الله بمنه
 و کرمه و احسانه بداية و نهائة و رزقنا معانی اسراره بفضل
 و رحمته.

۷. طریق خواجکان (عرفان-ترکی)

(گ ۱۵۱ پ-۱۶۱ پ)

از: ناشناخته.

رساله‌ای کوتاه در معرفی مشایخ، کلمات و نظرات
 عرفانی آنها که به زبان ترکی عثمانی تحریر شده است.
 آغاز: ایمدی طریق خواجکان قدس الله سره
 حضرتلرینده نسبتی قدم حضرت محمدی علیه السلام و
 سلوکلری مطمئنند ندر هیچ بر احدن بر برزخه
 دشمیوب...
 انجام: ...قال تعالی فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر
 بوکه نائل اولنمز الا نفسی کیمیا شیخه مظهر دوشمه ایل
 اولور دیدیلر، تمت.

آغاز: الحمد لله الذی فتح الكنوز حقایق القلوب
 للابرار بمدارمه ذکر الاذکار و منح نفائس انوار التجلی
 للاخیار بمراقبة سر الاسرار....
 انجام:

تعلق بانوار المجال تعشقا
 حتی يلتق لوصول الجمال تقدما

۴. سلسله الخراجکان (عرفان-عربی)

فی آداب عبودية الاعیان

(گ ۸۱ پ-۱۱۶ پ)

از: ناشناخته.

رساله‌ای در بیان نظرات، اعمال، اندیشه‌ها و
 روش‌های سلوکی سلسله نقشبندیه که در شش باب و
 یک خاتمه تنظیم شده است:

۱. فی فضل الذکر علی سائر الاعمال؛
۲. فی تعریف المراقبة و کیفیة الاشتغال بها و آدابها؛
۳. فی اتباع السنة فی آداب العبودیة؛
۴. فی تزکیة النفس عن الاوصاف الردیة؛
۵. فی فائدة صحبة المشایخ الصوفیة؛
۶. فی جهة المرید لشیخ التلقین و التریبة؛

الخاتمة: فی شرح الکلمات القدسیة.

آغاز: الحمد لله الذی شرع بالاذکار خفایا لطائف
 صدور الذاکرین و فتح بالطاعات خبایا دوائر نفوس
 العابدین....

انجام: ...ثم وردت حاله فصرنا فیها محروسین
 جمیعاً صلی الله علی سیدنا و مولانا محمد و آله و صحبه
 اجمعین.

۵. رسالة فی السلوک (عرفان-عربی)

(گ ۱۱۸ پ-۱۲۴ پ)

از: عبدالله عیدروس.

رساله‌ای کوتاه در اصول سلوک و عرفان به روش
 نقشبندیه که توسط یکی از شاگردان از کلمات مؤلف

سروده شده است.

نک: کشف الظنون، ۱۵۰۱/۲ و ۱۵۳۹؛ فهرست
نیجریه، ۱۶۷؛ فهرست موصل، ۲۲/۳.
آغاز:

الحمد لله و هو الواحد الازلی
سیحانه جبل عن شبيهه و عن مثل
فليس يحصى الذى اولاه من نعم
اجلها نعمة الايمان بالرسول
انجام:

و الال و الصاحب ثم التابعين لهم
ممن عن الحق و الاحسان لم یجل
خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: عثمان بن محمد
بن حسن بن حسین قره حصارى (رساله پنجم)،
الحاج محمد سعید (رساله ششم)، تاریخ کتابت:
۱۱۹۲هـ (رساله اول) در شهر قسطنطنیه، صفر
۱۱۹۶هـ (رساله پنجم)، خطوط و عناوین سیاه و
شنگرف.

در ادامه رساله ششم چند صفحه‌ای در تلخیص
برخی آثار و نظرات محی‌الدین عربی و رساله
«غوئی» ابن عربی آمده است، در ادامه رساله نهم
وصایای شهاب‌الدین سهروردی و فخرالدین
محمد یمنی به فرزندانشان آمده است.
جلد: مقوا با روکش اسلیمی لولادار.
۱۷ × ۲۱ سم. ۱۹۵ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۹۸۷)

۱۰۵۲۸

مجموعه

۱. تحفة الملوك (عرفان-فارسی)
(گ ۱۳ ر-۲۶ پ)

از: عزیزالدین محمد بن نسفی (ق ۵۷).
گفتاری عرفانی بر سیاق سایر رساله‌های نسفی با
عناوین «ای عزیز» که در آن به بیان و تشریح بیان شش

۸. تحفة السفرة
الى حضرة البررة
(گ ۱۶۳ پ-۱۷۵ پ)
(عرفان-عربی)

از: جلال‌الدین احمد (ق ۸-۹هـ).
ده باب کوتاه در اصول تصوف و عرفان که به نام
قوام‌الدین ابی‌الفضل محمد بن عبدالحمید بسطامی (د):
قبل از ۸۰۷هـ نوشته و بنا به گفته کشف الظنون از کتاب
ابن العربی تلخیص شده است. عناوین ابواب چنین
است: فی التوبة؛ فی الاعتقاد؛ فی الاخلاص؛ فی المحبة؛
فی الشوق؛ فی العشق؛ فی کیفیة الرياضات؛ فی الخلوة و
شرائطها و آدابها؛ فی صفة المريد؛ فی المعرفة و المقامات
و الحالات و تفسیر بعضها.
آغاز این نسخه با آغاز نسخه مرعشی متفاوت
است.

نک: دانشگاه، ۵۹۵/۱۶؛ کشف الظنون، ۳۶۷/۱؛
مرعشی، ۴/۲۵۰.

آغاز: الحمد لله الذى جعل العلم مفتاح الجنة و جعل
اسنانه اتباع السنة و خص بعض اولوا العلم بمواهب
المنة....

انجام: ... و الله تعالى مسئول ان يثبت قلوبنا على
الدين و ان يثبتنا على القول الثابت فى الحياة الدنيا و
الآخرة.

۹. الجزائرية اللامية فى الكلام (کلام-عربی)
(گ ۱۷۶ پ-۱۸۹ پ)

از: سید ابوالعباس احمد بن عبداللّه جزایری
(۸۹۹هـ).

منظومه‌ای متوسط در بیان اصول عقائد همانند
توحید (اثبات وحدت صانع، صفات سلبی و ایجابی)،
نبوت، امامت، (به روش اهل سنت و رد نظریه معتزله در
وجوب عقلی نصب امام)، معاد، شفاعت پیامبر و غیره که
بدون استدلال مفصل و با اشاره به سرفصل‌های هر بحث

به عالم ناسوت به روش داستانی عرفانی بیان نموده است.

نک: مرعشی، ۱۰/۲۰۸؛ ذریعه، ۱۵/۱۲؛ منزوی، ۲/۱۲۶۶.

آغاز: حمد بیحد احدی را سزااست که ریاحین ریاض بدن را باب روان پرورده و حس را مظهر عشق و عشق را زبور حسن کرده....

انجام: ... و عاقبت الامر خود را سجود رساند و معشوقی و عاشقی در آن خلوت برون ماند.

خط مجموعه: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ۱۹ ذی قعدة ۱۱۸۴ هـ (رساله دوم).

خطوط چلیپا، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در ادامه رساله سوم فواید و اشغال و نکات فراوانی به خط شکسته و چلیپا آمده است.

جلد: تیماج سیاه ساده.

۱۲×۱۷ سم. ۱۶۶ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۶۳۶۵)

۱۰۵۲۹

مجموعه

۱. **تضمین بیت بلغ العلی** (ادب-فارسی) (ص ۱-۹)

از: میرزا محمد تقی بن محمد کاظم طریقتی، مظفر علیشاه کرمانی (۱۲۱۵ هـ).

تضمین ادبی بیت «بلغ العلی بکماله» سروده سعدی شیرازی که در آن پس از ذکر یازده بیت از خود، بیت بلغ العلی را به عنوان تضمین آورده است.

نک: آستان قدس، ۷/۵۰۹.

آغاز:

چو ارادت شه ذوالکرم بظهور (...) تعلقی

بکمال (...) بجمال خویش تعشقی

انجام:

منزل: صلب پدر، رحم مادر، فضای عالم فانی، لحد، میدان عرصات، بهشت یا دوزخ پرداخته است.

نک: منزوی، ۱۵۲۹۹.

آغاز: تا مهندسان کارگاه تقدیر نقوش صور الوان بر صفحات الواح وجود می‌نگارند و خازنان خزانه بارگاه علیم قدیر....

انجام: ... مثل العالم بامر الله کمثل السراج یحرق نفسه و یضیء لغيره نقل من آداب المتعلمین.

۲. **رساله در عشق** (عرفان-فارسی)

= **عشق و توحید**

(گ ۳۱ پ-۱۲۳ ر)

از: میرزا حسین بن عالم بن ابوالحسن حسینی.

رساله‌ای متوسط در بیان معنی عشق و آثار و ثمرات آن که در ضمن ۲۸ فصل و به روش صوفیانه نگاشته شده است.

نک: مرعشی، ۱۸/۱۰۸ با عنوان: عشق و توحید.

آغاز:

توفیقش چه روشن دیدم آواز

سخن را هم به نامش کردم آغاز

بگو ای مرغ زیرک حمد مولی

که هست او را سپاس و حمد اولی

انجام: ... یحرفون الکلم عن مواضعه و یرءون الناس

و لا یذکرون الله الا قليلاً از حال ایشان خبر می‌دهد

محفوظ ماند ان شاء الله تعالی.

۳. **عشق و روح** (عرفان-فارسی)

= **مرض و صحت = رموز العارفین**

(گ ۱۲۷ ر-۱۳۴ ر)

از: محمد بن سلیمان فضولی بغدادی (۹۷۰ هـ).

رساله کوتاهی است در بیان روح و بدن و عوارض

آنها به زبان و اشارات عرفانی.

مؤلف در این رساله سفر روح را از عالم لاهوت

- جو سرود سعدی پاکدل صلوات حمد معتدل
بسرود تا نشود خجل صلوات آل محمدی
- حمد بیحد مر خدای را نخست
که بنامش نامها گردد درست
- انجام:
در دلت نور علی را یاد کن
وز دعایی روح او را شاد کن
- ۲. تذکرة اولیاء** (تراجم-فارسی)
از: ناشناخته.
رساله‌ای کوتاه که یکی از مریدین سلطان علی شاه گنابادی در شرح حال و فضائل صوفیان گنابادی که پس از کتاب بستان السیاحة» می‌زیسته‌اند: نگاشته و قصد آن داشته که نامشان مفقود نشده و در تاریخ ماندگار گردد.
آغاز: حمدله اما بعد خدمت برادران ایمانی که پیرو سلسله علیه نعمه اللہی و سالک مسالک طریقه و لوی علوی می‌باشند عرض می‌نماید اگرچه از دول بلا اول قرار این دار امتحان
انجام: ... ثواب آن زیاده از طاعت و عبادت هزار سال است بعد از وفات مقامش اعلیٰ علین باشد.
- ۳. صیغ عقد النکاح** (فقه-عربی)
(ص ۴۰-۴۸)
از: ناشناخته.
آغاز: بسمله هذه رسالة فی بیان صیغ عقد النکاح جمعتهما علی وجه بلغنا من علمائنا و مشایخنا رضوان الله علیهم اجابة لمن لم یکن لی محیص
انجام: ... و الموجب الانشاء بمعنی انی اوجد و اوقع النکاح او التزویج بهذا اللفظ و هكذا قبول، فتدبر.
- ۴. منظومه در منطق** (منطق-فارسی)
(ص ۵۲-۷۶)
از: محمدعلی بن فضل علی نور علی شاه طبسی اصفهانی (۱۲۱۲هـ).
منظومه‌ای در منطق در ضمن ۳۶۸ بیت که براساس متن کبری سید میر شریف گرگانی بدون اضافه کردن مطلبی به نظم کشیده شده است.
آغاز:
- ۵. سبحة الابرار** (عرفان-فارسی)
(ص ۸۴-۲۶۴)
از: نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸هـ).
یکی از مثنوی‌های هفت اورنگ مؤلف با ح ۲۷۰۰ بیت که در یک مقدمه (درباره توحید، نعت، سبب تألیف) و چهل عقد در مطالب اخلاقی و عرفانی و حکایت‌ها و پس از آن مناجات سروده شده است.
آغاز:
المنة لله که بجنون گر خفتم
یک چند چو غنچه عاقبت بشکفتم
- انجام:
حسن مقطع چه بود رسم کهن
قطع کردیم بدین نکته سخن
- ۶. رباعیات** (عرفان-فارسی)
از: ابوسعید فضل الله بن ابوالخیر خراسانی (۳۵۷-۴۴۰هـ).
آغاز:
گر مهر خدا می‌طلبی دلخوش باش
اندر پس و پیش خلق نیکوگر باش
- انجام:
خصمان مرا مطیع من گردان تو
بی رحمان را رحیم من گردان تو
- ۷. فتوح الحرمین** (عرفان-فارسی)
(ص ۲۸۶-۳۷۳)
از: محیی لاری (۹۳۳هـ).

منظومه‌ای عرفانی که به نام سلطان مظفر بن محمود شاه (۷۱۷-۹۳۲) و در سال ۹۱۴ یا ۹۱۱ هـ سروده شده است.

مثنوی فتوح الحرمین بر وزن مخزن الاسرار نظامی است و در حقیقت سفرنامه به مکه و به جا آوردن اعمال حج است و شامل ۱۱۰۰ بیت می‌باشد.

محبی لاری علاوه بر مثنوی فتوح الحرمین شرحی بر قصیده تأییه این فارض نوشته است و اشعاری هم داشته که به طور پراکنده در بعضی از تذکرها درج شده است.

نک: ملی، ۳/ ۳۶۰؛ ذریعه، ۱۶/ ۱۱۹؛ منزوی، ۴/ ۳۰۱۶؛ ملک، ۳/ ۵۶۹.

آغاز:

ای دو جهان غرقه آلائی تو
کون و مکان قطره دریای تو

انجام:

صل علی روضة خیر الانام

خاتمة نسخه برین شد تمام
خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: محمد فانی
(رساله اول)، ضیاءالدین بن عمر حسینی حسینی
سمنانی (رساله سوم، پنجم و هفتم)، ۱۹ صفر
۱۳۲۴ هـ (رساله دوم)، رجب ۱۳۲۶ هـ (رساله
پنجم)، ۱۳۲۵ هـ (رساله هفتم)، حسب الامر سیّد
ضیاءالدین حسینی سمنانی (رساله اول)، در ادامه
رساله حاضر (رساله هفتم) تا پایان نسخه
بخش‌هایی پراکنده از کتاب بستان السیاحه
حاجی شیروانی و نیز برخی نام‌های مشایخ
نعمت‌اللهیه و اوراق پراکنده دیگر درج شده
است.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول.

۱۴ × ۲۰ سم. ۱۹۵ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۹۸۹)

۱۰۵۳۰

کشف و اشراق

(کلام-فارسی)

از: هدایت الله بن محمد حسینی آشتیانی.

رساله‌ای متوسط در حکمت و کلام شیعی که بر مذاق حکما و عرفا نوشته شده است. نویسنده ابتدا رساله‌ای در اسرار مبدأ و معاد عقاید پنجگانه نوشته بود و رساله حاضر که عنوان رساله دوم را دارد، پس از آن به رشته تحریر درآمده است.

آغاز: لله الحمد رب السموات و رب الارض رب العالمین و له الکبریا فی السموات و الارض و هو العزیز الحکیم، اما بعد بر صاحبان ذوق و ذکا کالشمس فی وسط السماء....

انجام: ... و این است معنی صنع خدای تعالی که فرموده است صنع الله الذی اتقن کل شیء انه خبیر بما تفعلون.

خط: نسخ. کاتب: ظاهراً مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ.

صفحات مجدول قرمز و لاجوردی، عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: تیماج قهوه‌ای ساده مجدول.

۱۳ × ۲۰ سم. ۸۳ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۶۳۶۶)

۱۰۵۳۱

مسائل نثاریه

(اصول فقه-فارسی)

از: محمدعلی طبسی خراسانی (ق ۱۳ هـ).

رساله‌ای در دفاع از اصولیان و مجتهدان و نقد دیدگاه‌های اخباریان که در پاسخ به سؤالات بیست و سه‌گانه سیّد نثار حسینی عظیم‌آبادی در سال ۱۳۰۵ هـ نگاشته شده است.

نک: مرعشی، ۲۲/ ۳۱۸.

آغاز: الحمد لله و الصلاة والسلام علی نبیه و آله، و بعد این رساله ایست که موسوم شده است به مسائل نثاریه....

انجام: ... پس اگر از مراتب نازله یا عالیه کسی نباشد

والاخلاق و الاعمال

(ص ۲۴-۴۹)

از: نجار اوغلی.

رساله‌ای کوتاه در بیان اعتقادات، اخلاق و اعمال
ظاهری که در سه باب با عناوین مزبور تنظیم شده است.
آغاز: الحمد لله الذی جعل ترتیب العلوم و الاعمال
فریضة علی العباد فی جمیع الاوقات و الاحوال....
انجام: ...و المباشرة الفاحشة ای المغاورة بین الرجل
و المرأة عریاناً.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ۱۱۷۲ هـ.

۴. رسالة فی الفرائض

(ص ۵۰-۹۷)

از: ناشناخته.

رساله‌ای مختصر در بیان و معرفی واجبات شرعی
بر اساس مذهب اهل سنت است که در آن ۵۴ مورد
واجب و فریضه شناسانیده شده است.
آغاز: الحمد لله رب العالمین... حکى عن الحسن
البصرى رحمة الله علیه انه قال ما من يوم و لیلد یمر علی
المؤمن....
انجام: ...نعوذ بالله من الخذلان کما قال نعوذ بالله
من الجرم بعد الکور یعنی من الرجوع.

۵. فقه الاکبر

(ص ۱۰۴-۱۱۸)

از: ناشناخته.

معرفی بخشی از اعتقادات اهل سنت در زمینه
مسائل شرعی، اعتقادی و تاریخی بدون هیچ‌گونه
توضیح و تبیین است.
آغاز: بسمله، اصل التوحید و ما یصح الاعتقاد
علیه یجب ان یقول أمنت بالله و ملائکته و کتبه و
رسله....
انجام: ...علی ما وردت به الاخبار الصحیحة حق

با فقد ولی عتق و ضامن منتقل به امام می‌شود.

خط: نستعلیق. کاتب: محمد علی خراسانی
(مؤلف رساله). تاریخ کتابت: جمادی الاول
۱۳۰۵ هـ.

جلد: تیماج زرشکی با روکش اسلیمی.
۱۴×۲۱ سم. ۸۷ گ. ۱۱ س. (ثبت ۸۶۴۳۰)

۱۰۵۳۲

مجموعه**۱. منظومة الامالی**

(ص ۴-۹)

از: ناشناخته.

منظومه‌ای کوتاه در بیان معتقدات کلامی و فقهی
بر اساس مذهب اهل سنت است که در یکی از ابیات لعن
بر یزید را جایز شمرده است.
آغاز:

یقول العبد فی بدء الامالی

لتوحد بنظم کالثلالی

انجام:

جمعت جمعها سبعین نبیاً

بهذا البیت لم یجمع مثال

۲. شروط الصلاة

(ص ۱۰-۲۳)

از: ناشناخته.

رساله‌ای کوتاه در بیان ارکان شش گانه نماز و
برخی احکام جزئی شرعی آن است که بر اساس مذهب
اهل سنت تنظیم شده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین... باب شروط الصلاة و
هی ستة الاول الوضوء بالماء الطاهر عنه وجود الماء او
التیمم عند عدم الماء....

انجام: ...و هو غسل الکافر اذا اسلم ان لم یکن جنباً.

۳. رسالة فی بیان الاعتقاد

(کلام-عربی)

پایه‌های عرفانی او را راهنمایی می‌کند، این وصیت مورد قبول دانشمندان واقع شده و بر آن شروحي نگاشته‌اند.

نک: مرعشی، ۲۹/۲۰۶.

آغاز: اعلم ان واحداً من الطلبة المتقدمين لازم خدمة الشيخ زين الدين الاسلام ابي حامد...
انجام: ... ثم قال من قال ان يغربها تاب الله عليه، تمت بعون الله.

۹. تفسیر سورة القدر (تفسیر قرآن - عربی)
(ص ۳۴۶-۳۵۷)
از: ناشناخته.
آغاز: انا انزلناه الضمير للقرآن فخمه باضماره من غير ذكره شهادة له بالنيابة المغنية عن التصريح...
انجام: ... لامة محمد عندي ما لا عين رات و لا اذن سمعت و لا خطر على قلب بشر قط.

خط مجموعه: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت:
۱۱۷۲ هـ (رساله دوم و سوم و چهارم)، ۱۱۷۳ هـ (رساله هشتم).

در پایان رساله پنجم وصایای ابوحنیفه به پسرش حماد آمده است، در پایان رساله ششم وصایای ابوحنیفه معروف به «نقر» و رساله عقاید الاشاعرة منسوب به جلال‌الدین دوانی و رساله شرح العقاید در بیان عقاید اهل سنت درج شده است، از رساله هشتم تا رساله بعدی متفرقاتی از ادعیه و ترجمه ترکی آن آمده است، در ادامه رساله دهم فوائد، اطلاعات، ادعیه و فوائد پراکنده‌ای که از کتاب‌ها اقتباس و برگرفته شده جمع شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۲×۱۸ سم. ۱۸۵ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۹۸۸)

۱۰۵۳۳

کائن و الله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم.

۶. الوصايا
(ص ۱۲۴-۱۳۵)
(عرفان - عربی)

از: شهاب‌الدین سهروردی.
مجموعه‌ای از توصیه‌های و وصایای مؤلف به پسرش می‌باشد که با عنوان «یا بنی - یا بنی» تنظیم شده است.
نک: ملک، ۵/۶۹.

آغاز: الحمد لله... یا بنی اوصیک بان تحفظ حقوق خالقک و رازقک بان تو من بوحدانیتته...
انجام: ... فان الناس قد تصیر مرئياً و اکثر الزاد لسفر الآخرة فانه لا رجوع بعده و تب الى الله تعالى.

۷. معدل الصلاة
= مقدمه فی تعديل ارکان الصلاة
(ص ۱۶۸-۲۱۸)
(فقه - عربی)

از: تقی‌الدین محمد بن پیرعلی برگوی رومی حنفی (۹۲۹-۹۸۱ هـ).
نک: دانشگاه، ۱۶/۵۹۷.
آغاز: الحمد لله الذي امر عباده باقامة الصلاة و تعديلها و جعلها رأس الدين و عروة الاسلام و افضل اعمالها...
انجام: ... و لا يلزم في المختار جذب رجل الى جنبه من الصف المقدم تعالى، تمت.

۸. رسالة ايها الولد
(ص ۲۲۹-۲۵۳)
(اخلاق - عربی)

از: ابوحامد محمد بن محمد غزالی طوسی (۵۰۵ هـ).
پند و اندرزهایی است با عناوین «ایها الولد» که غزالی به جهت یکی از شاگردانش، که سال‌ها نزد وی تحصیل کرده و متحیر مانده که آیا به کمال نفسانی رسیده است یا نه، نوشته و او را اندرز پدرانه می‌دهد و بر

مجموعه**۱. شجره نامه**

(گ ۱-۳۹ پ)

مجموعه از نقوش و رسم‌ها که در آنها نسل‌های اشخاص و اقوام و نژادهای ایران باستان و قبائل عربی ترسیم شده‌اند. از ابتدا و انتهای رساله افتادگی هست.

۲. ترجمه توحید مفضل

(حدیث-فارسی)

(گ ۱-۶۶ پ)

از: محمدباقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰هـ).
توحید مفضل روایت بسیار مفصلی است که حضرت صادق (ع) در چند مجلس بر مفضل بن عمر جعفری کوفی در خدانشناسی و یگانگی ذات اقدس الهی املاء فرموده است.
این ترجمه تحت اللفظی است که گاهی مترجم مطالبی با عنوان «مترجم گوید» بر آن افزوده است و چنانچه در برخی نسخ آمده در رجب ۱۰۹۴ هـ پایان پذیرفته است.
آغاز: الحمد لله الذی هدانا الی توحیده بصفوته محمد المفضل علی عبیده و عترته الاکرمین المخصوص بلطف قدیم و جدید....
انجام: ... پس برگشتیم از نزد مولای خود با نعمتی و کرامتی که هیچکس با چنین حالی برگشته بود.

۳. مناظرات

(کلام-فارسی)

(گ ۱۱۱ پ-۱۱۸ پ)

از: عبدالرحیم حسین جعفری بغدادی.
مجموعه‌ای از مناظرات مکتوب میان میر یوسف علی حسین استرآبادی و قاضی نورالله تستری پیرامون علم پیامبر به امور غیبی است که درباره مسائل کلامی مطرح و توسط گردآورنده حاضر تدوین شده است.
آغاز: الحمد لله رب العالمین... رقعہ میر یوسف علی

نورالله: سیادت و نقابت پناها فضایل و کمالات....

انجام: ... و آن که نوشتند ازین روایت معلوم می‌شود که حضرت بعد از نزول آیه بر چیزها مطلع شد...

۴. ارکان الایمان

(کلام-فارسی)

(گ ۱۲۷ پ-۱۴۴ پ)

از: ابوالحسین بن احمد: شریف قائنی کاشانی ابیوردی (۹۶۶هـ).

رساله‌ای در اصول دین که به نام شاهزاده سلطانم (احتمالاً همسر شاه طهماسب) تألیف و در پنج اصل تنظیم، و به روز بیست و هشتم ربیع الاول ۹۶۴ به پایان رسیده است.

آغاز: شریفترین نکته که از وراى سرادق خیال بر زبان ارباب حال جلوه گر شود حمد حضرت ذوالجلال....
انجام: ... اینجاست ختم کلام و حمد ملک علام و صلاة برسید انام و علی خیر الاوصیاء الکرام ما توالى الیالی و الایام.

خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲هـ.
نشانی‌ها و عناوین شنگرف، شجره‌ها با اشکال بیضوی و مدور مشخص شده‌اند، ترجمه و توضیحاتی پیرامون قصیده خمربه در ادامه رساله دوم آمده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.
۱۳ × ۲۱ سم. ۱۴۴ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۶۳۷۰)

۱۰۵۳۴

نقض المحصل

(کلام-عربی)

= تلخیص المحصل

از: خواجه نصیرالدین محمد بن حسن طوسی (۶۷۲هـ).

تهذیب و شرح مختصری است بر کتاب المحصل فخرالدین رازی (۶۰۶هـ)، با فوایدی که به مناسبت

رساله وضعیه قاضی عضدالدین ایجی در یک برگ آمده است.
جلد: گالینگور سیاه.
۱۶ × ۲۱ سم. ۲۴ گ. ۲۴ س. (ثبت ۸۷۹۹۷)

۱۰۵۳۶

اساس الاقتباس (منطق-فارسی)
از: خواجه نصیرالدین محمد بن حسن طوسی
(۵۶۷۲هـ).

کتابی معروف در قواعد منطقی به طور مفصل و به روش قدماء که در یک مقدمه و نه مقاله تنظیم شده است:
مقدمه: در تقسیم علم.
مقاله اول: در ایساغوجی.
مقاله دوم: در مقولات.
مقاله سوم: در قضایا.
مقاله چهارم: در قیاس.
مقاله پنجم: در برهان.
مقاله ششم: در جدل.
مقاله هفتم: در مغالطه.
مقاله هشتم: در خطابه.
مقاله نهم: در شعر.

آغاز: خداوند متعلمان حکمت را بالهام حق و تلقین صدق و توفیق خیر مؤید گردان
انجام: ... چون آنچه در صدر کتاب وعده دادیم بانجاز رسید، سخن قطع کنم و ما توفیق الا بالله.

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: غره رجب ۱۰۸۰هـ. مکان کتابت: بلده دهلی.

فهرستی از مطالب کتاب در برگ‌های اولیه نسخه آمده، گواهی تملک محمد رضا القمی و ابتیاع آن در ۱۰۸۰هـ در برگ‌های اولیه، عناوین و خطوط سیاه و شنگرف، نشانی مقابله نسخه در برگ آخر و هامش بسیاری از صفحات آمده.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج زر.

موضوعات افزوده شده است. این کتاب به نام عظاملک فرزند بهاءالدین محمد جوینی در ماه صفر ۶۶۹هـ تألیف شده است.

آغاز: احمد الله على نعمه التي بالتوفيق لحمدہ علیہا محسوب منها و اشهد بتوحیدہ و عدلہ شہادۃ ارجو ان انطبق

انجام: ... على الوجه الاول او على التحقق الذي حققناه نحن في اول البحث فهذا ما حضرنا الان من زيادات على ما علقناه من الكلام.

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲هـ.
عناوین شنگرف.

جلد: تیماج قهوه‌ای ساده با آستر اسلیمی گل و بوته.

۱۵ × ۲۰ سم. ۱۵۲ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۷۹۹۸)

۱۰۵۳۵

جبر و تفویض (کلام-فارسی)

از: محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۰هـ).
رساله‌ای متوسط در تشریح مباحث جبر و اختیار به روش کلامی که در یک مقدمه و سه مقاله و یک خاتمه تنظیم شده است:

مقاله اولی: در ذکر قدری از آیات محکمات؛
مقاله دوم: در ذکر قدری از دعوات اعجاز سمات؛
مقاله سوم: در ذکر طرفی از احادیث متعلقه به این مقام.

آغاز: الحمد لله الذي يفعل ما يشاء و يحكم ما يريد و يأمر بالعدل و الاحسان و ينهى عن المنكر و الفحشاء و ليس بظلام للعبيد

انجام: ... و این مضاده هست با حضرت او سبحانه و غالب گردیدن بدو تعالی عن ذلك علواً كبيراً.

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: شوال ۱۱۰۴هـ. مکان کتابت: ارض اقدس.

عناوین متن و هامش شنگرف، در برگ پایانی

۱۸×۲۷ سم. ۲۰۱ گ. ۲۴ س. (ثبت ۸۸۰۰۱)

۱۰۵۳۷

حاشیه لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانظار

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی
(۸۱۸ هـ).

حاشیه معروف و مهمی به عنوان «قوله-قوله» بر شرح «مطالع الانظار» قطب‌الدین رازی ۷۶۶ هـ است که به نام وزیر غیاث‌الدین محمد نگاشته شده است.

نک: مرعشی، ۳۲/۴.

آغاز: قال وحید زمانه تعمده الله بغفرانه الحمد لله فیاض ذوارف العوارق الفیاض الوهاب...

انجام: ... المرتب علی الاستعداد الحاصل من الاحساسات المتعلقة بجزئیاته اقرب فیکون اعرف و هذا حاز فی الذاتی و العرضی اذا کان افراده محسوسة.

خط: نستعلیق. کاتب: عبدالعلی بن محمود

الرفاعی. تاریخ کتابت: ۷ جمادی الاول ۸۴۳ هـ.

مکان کتابت: در دارالسلطنة هرات.

مهر مدور مالک نسخه با سجع «الوفاء بالعهد من

خلوص الود محمد بن علی الشریف الکاشانی»،

عناوین و خطوط سیاه، حواشی و تعلیقات در

هامش صفحات.

جلد: تیماج سیاه با ترنج.

۱۳×۲۲ سم. ۱۴۵ گ. ۲۵ س.

(← تصویر) (ثبت ۸۸۰۱۲)

۱۰۵۳۸

مجموعه

۱. الشواهد الربوبية

فی المناهج السلوكية

(ص ۱-۳۰۳)

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰ هـ).

رساله‌ای در اعتقادات (اصول دین پنجگانه) براساس باورهای عرفانی، فلسفی همراه شواهدی از آیات کریمه و احادیث و روایات منقول از حضرات معصومین^(ع) به دور از استدلال‌های طولانی است که در پنج «مشهد» (هر یک از اصول در مشهدی دارای شواهد مشتمل بر اشراقات) تنظیم شده است.

نک: مرعشی، ۳۱۴/۵.

برگ اول رساله در نسخه حاضر افتاده است.

آغاز رساله: الحمد لله الذی جعل نور معرفته نتیجة ایجاد الارواح و الاجساد و تجلی بقدسه لقلوب العارفين لاسرار المبدء و المعاد....

انجام: ... تمید باهلها میدان السفينة تصفها العواصف فی لجج البحار.

۲. حشر الاشياء

(ص ۳۰۶-۳۴۱)

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰ هـ). مباحث فلسفی است در کیفیت حشر اشياء و مخلوقات در روز قیامت، و کیفیت حشر عقول و نفوس و حیوانات و نباتات و جمادات، و تقسیم ممکنات به پنج طبقه که در هشت فصل تنظیم شده است:

الفصل الاول: فی حشر العقول.

الفصل الثاني: فی حشر النفوس الناطقة.

الفصل الثالث: فی حشر النفوس الحيوانية.

الفصل الرابع: فی حشر القوى النباتية.

الفصل الخامس: فی حشر الجمادات.

الفصل السادس: فی عود جميع الحسيات.

الفصل السابع: فی معاد الهيولى.

الفصل الثامن: فی وجه تعميم المعاد فی جميع المذكورات.

این رساله در بعضی از نسخ خطی طرح الکونین و رفض العالمین نامیده شده است.

نک: ذریعه، ۲۲/۷؛ التراث العربی، ۴۰۳/۲.

نک: مرعشی، ۱۶/۳۴۴.
 آغاز: حمد و سپاس بی حد و قیاس جناب کبریائی حکیم و همتایی را سزاست که بحکمت کامله و رحمت شامله....
 انجام: ... و بغیر از علام الغیوب کسی حقیقت آن را نداند، و الله و رسوله و حججه اعلم بالجنة و اهله.
 خط مجموعه: نسخ بی نقطه. کاتب: محمدباقر بن میر حیدر علی حسینی (رساله اول)، نظر علی بن محمد (رساله دوم و سوم). تاریخ کتابت: ۱۱۳۲هـ (رساله اول)، ۱۲۰۶هـ (رساله دوم و سوم).
 در ادامه رساله اول فایده‌ای یک صفحه‌ای از معصوم حسین تبریزی درباره وحدت وجود به خط عبدالغفار طهرانی در تاریخ ۱۱۳۴هـ در قزوین، حرزی از میرداماد به خط محمدصادق بن محمدجعفر نصیری در ۱۱۳۵هـ در قزوین، فایده‌ای از محمد صادق ارجستانی، نامه مولی محمد صادق ارجستانی به میرزا علی بیگ ترشیزی (شاگردش) به تاریخ ۱۲۰۶هـ، فایده از حکیم میرقوام درباره ممکن الوجود.
 جلد: تیماج قهوه‌ای مندرس.
 ۱۴×۱۸ سم. ۲۷۱ گ. ۱۲ س. (ثبت ۸۸۰۲۴)

۱۰۵۳۹

مجموعه

۱. **صراط المستقیم** (اخلاق-فارسی)
 (گ ۳ پ-۲۸ پ)
 از: ناشناخته.
 رساله‌ای است اجتماعی و سیاسی و در بیان اصول آزادی قانونی با تطبیق بر آیات و قوانین اسلامی که در سال ۱۲۸۳هـ تألیف و در دو باب (هر کدام در چند فصل و رکن) تنظیم شده است:
 باب اول: در تسهیل معاش (در چهار فصل).

آغاز: یا رب الآخرة و الاولى و مبدا الوجود و المنتهى و الصلاة على غاية الارض و السماء و اقرب الخلق اليه فى المبدأ و الرجعى
 انجام: ...هى الحاصلة من ضرب سبعة فى مثلها فيحصل تسعة و اربعون فالكل مع كسورها و كبايسها خمسون الف سنة و الله اعلم و ليكن هذا آخر ما قصدنا.

۲. **المشاعر** (فلسفه-عربی)

(ص ۳۷۶-۴۵۴)

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰هـ).
 رساله مهمی در مسائل الهیات از دیدگاه فلسفی است. مؤلف کتابش را در یک فاتحه و چند شعر، تنظیم نموده و درباره شناخت واجب الوجود، صفات الهی و دیگر مسائل الهیات، بحث و استدلال نموده است.
 نک: ذریعة، ۲۱/۳۷؛ مرعشی، ۱/۴۹؛ ملک، ۱/۶۷۵؛ سپهسالار، ۵/۵۷۰؛ دانشگاه، ۳/۳۵۵.
 آغاز: نحمدالله و نستعين بقوته التى اقام به ملكوت الارض و السماء و بكلمته التى انشأ بها نشأتى الآخرة و الاولى
 انجام: ...بلغ الى درجة العقل الفعال فيه وقف ترتيب الخير و الجود و اتصل آخر دائرة الوجود.

۳. **آئینه حکمت** (کلام-فارسی)

(ص ۴۵۷-۵۲۱)

از: حسن بن عبدالرزاق لاهیجی قمی (۱۱۲۱هـ).
 رساله‌ای در بیان نزاعی بین حکما و دیگران پیرامون حقانیت علم حکمت و فلسفه است، که مؤلف روش حکما را تثبیت کرده و راه آنان را درست می‌داند.
 این کتاب در سه باب تنظیم شده است:
 باب اول: در حقیقت حکمت و فضل آن در سه فصل.
 باب دوم: در مسائلی چند مورد نزاع، دارای دو فصل.
 باب سوم: در بعضی اخبار و اقوال، دارای دو فصل.

باب دوم: در تکمیل نفس.

نک: ذریعه، ۳۴/۱۵؛ مجلس، ش ۱۳۷ فیروز.

از انتها به صورت ناقص کتابت شده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین... این سوره مبارکه در فاتحه کتاب خداوند براءت استهلال می‌کند زیرا که هر چه در آن است خلاصه آن در این سوره است....
انجام: ...نوزدهم، بنای مکتب خان‌های دولتی و ملتی است که نتایج آن ثمرات امتیاز فضلی خواهد بود.

۲. شیرازنامه

(تاریخ-فارسی)

(گ ۲۹ پ ۱۰۴)

از: فخرالدین احمد بن ابی‌الخیر شیرازی (زرکوب) (ه ۷۷۹).

نویسنده که از احفاد شیخ زرکوب شیرازی است می‌گوید حوادث ایام به سال ۷۳۴ هـ مرا به بغداد افکند و در آن خطه روزی سخن از شیراز با جمعی از دوستان رفت آنان مرا به خنده گرفتند چه ذکر محاسن شیراز را کردم و از بغداد و حسن آن صحبتی نکردم. من چون این دیدم بر آن شدم که در «مسالک و اقالیم شیراز و اقانیم ممالک و فضیلت آب رکن آباد و ذکر طرایق حسنه و سیر پسندیده و آداب و اخلاق مستحسنه قطان آن صوب و اهل آن دیار خوض» کنم. این کتاب علاوه بر جغرافیای محل حاوی یک دوره تاریخ از احوال امیران و بزرگانی است که بر شیراز حکم رانده‌اند و غیر از حاکمان مطالبی از صوفیان بزرگ آن دیار را دارد.
نک: ملی، ۳/۲۶۷.

نسخه حاضر از انتها ناقص است.

آغاز: امداد محمدی ناموفور وفورآفرین نامحصور که ساخته آن مصونست از ساحت و هم تزئین و احاطه خیال عالم کرد....

انجام: ...و منهم المنذرین عبدالله منذر بن قیس بوده و اکثر و اغلب مشایخ و فضلا بر آنند که...

۳. شد الازار فی حط الاوزار

(تاریخ-عربی)

عن زوار المزار

(گ ۱۰۵ پ ۲۱۸)

از: شیخ ابوالقاسم جنید شیرازی (بعد ۷۹۱ هـ).

کتابی مبسوط و معروف در ذکر مقابر و مزارات عرفا و صوفیان شیراز که در هفت باب تنظیم و در آن شرح حال ۳۱۵ نفر از بزرگان درج گردیده و نگارش آن در سال ۷۹۱ هـ پایان یافته است:

باب اول: در ذکر مدفونین قبرستان شیخ کبیر.

باب دوم: در ذکر مدفونین قبرستان باهلیه،

باب سوم: در ذکر مدفونین قبرستان دارسلم،

باب چهارم: در ذکر مدفونین قبرستان ام کلثوم و

شیرویه،

باب پنجم: در ذکر مدفونین قبرستان باغ نو،

باب ششم: در ذکر مدفونین قبرستان جامع عتیق،

باب هفتم: در ذکر مدفونین قبرستان مصلی.

نک: مرعشی، ۳۲/۹۱۰؛ ذریعه، ۲۵/۲۱۸.

آغاز: الحمد لله مزين السماء بالنجوم ذات الانوار و منور الارض بالانبياء و الصالحين الابار و الارض تزهى بمكانهم فيما على السماء....
انجام:

مگر که سدره نشینان بارگاه قبول

نظر کنند به بیچارگان صف نعال

خط مجموعه: شکسته نستعلیق. بی کا. تاریخ

کتابت: ۲۳ ربیع الاول ۱۳۰۸ هـ (رساله سوم).

عناوین اشخاص و باب‌ها شنگرف و لاجوردی.

جلد: تیماج قهوه‌ای عطف گالینگور.

(ثبت ۸۸۰۳۴)

۱۰۵۴۰

غرر الفوائد

(فلسفه-عربی)

از: مولی هادی بن مهدی، اسرار سبزواری (ه ۱۲۸۹).

منظومه‌ای بسیار معروف در مسائل فلسفه بر مبنای

حکمت متعالیه که به صورت مختصر به نظم کشیده شده

آغاز: الحمد لله الواحد الاحد الصمد المصمود
سهمین کل وجود و جاعل کل موجود....
انجام: ...اللهم ذلک من عواطف رافتک و سوابغ
رحمتک و لطائف کفایتک و حوط عنایتک حسن کلائتک
بجودک و منک و فضل و طولک.

خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: شعبان ۱۰۳۴ هـ
(شاید تاریخ تألیف باشد).
عناوین و نشانی‌ها: شنگرف، حواشی و تعلیقات
با امضای «منه دام ظلّه» و «سمع منه دام بقاه» در
هامش برخی صفحات، نسخه از جهت کتابت در
عصر مؤلف دارای اهمیت است.
جلد: مقوا با روکش اسلیمی و عطف پارچه‌ای.
۱۴ × ۲۰ سم. ۴۲۵ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۸۰۳۰)

۱۰۵۴۲

مجموعه

۱. شرح تهذیب المنطق (ادب-فارسی)
(گ ۲ پ-۷۳ ر)

از: شهاب‌الدین عبدالله بن حسین یزدی (۹۸۱ هـ).
آغاز: بسمله الحمد حمد در لغت وصفی است
بجمله اختیاری به جهت تعظیم و تبجیل نه بطریقه
سخریه و استهزاء....
انجام: ... یعنی آنچه مذکور شد در ثامن از روس
ثمانیه بمقاصد اشبه است و این ظاهر شد از بیان مذکور.

۲. الفوائد الضیائیة (ادب-عربی)
(گ ۷۵ پ-۲۲۴ ر)

از: نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۱۷-
۸۱۸ هـ).
شرح مزجی مختصر مشهور بر الکافیة ابن الحاجب
است.

جامی این شرح را برای پسرش ضیاءالدین یوسف
بن عبدالرحمن نوشته، و در ۱۱ رمضان سال ۸۹۷ هـ به

و در سال ۱۲۴۰ هـ نظم آن پایان یافته است.

نک: ملک، ۴۱۷/۱؛ مشار عربی، ۵۶۶؛ سپهسالار،
۲۱۲/۵؛ مرعشی، ۱۳۸/۱۳؛ ملی، ۲۷۵/۱۲؛ ذریعه،
۹۱/۱۴.

آغاز:

یا واجب العقل لک المحامد

الی جنبابک انتهی المقاصد

انجام:

فالحمد لله علی اختتامها

و من محاسن الثنا سنامها
خط: نسخ. کاتب: محمدباقر الاصفهانی. تاریخ
کتابت: ذی قعدة ۱۲۷۸ هـ.
عناوین درشت و شنگرف.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج.
۹ × ۱۵ سم. ۶۵ گ. ۹ س. (ثبت ۸۸۰۴۰)

۱۰۵۴۱

قبسات

(فلسفه-عربی)

از: میر محمدباقر بن محمدحسین استرآبادی،
میرداماد (۱۰۴۰ هـ).

کتابی معروف در فلسفه اسلامی که بنا به درخواست
یکی از شاگردان مؤلف به رشته تحریر درآمده است، این
کتاب در چند قیس (وهر قیس در چند و مض و میض)
تنظیم شده است. این کتاب به سال ۱۳۱۵ هـ ضمن
مجموعه هفت رساله به چاپ رسیده است.

در این کتاب سعی شده که یک دوره فلسفه مورد
بحث قرار گیرد و آراء فلاسفه متقدم مورد تحلیل واقع
شود. علاوه بر مباحث مختلف فلسفی برای اولی مساله
«دهر» و «حدوث دهری» از طریق میرداماد در اینجا
عرضه می‌شود.

نک: ملی، ۴۷۹/۲؛ مشار عربی، ۶۹۸؛ معجم
المطبوعات، ۸۶۰؛ مجلس، ش ۱۴۷۸؛ مرعشی، ۱/
۱۲۳؛ ذریعه، ۳۲/۱۷.

پایان رسیده است.

آغاز: الحمد لولیه و الصلاة علی نبیه و آله و اصحابه و المتادین بآدابہ اما بعد فهذه فوائد وافیه محل مشکلات الکافیة

انجام: ... الفقیر عبدالرحمن الجامی وفقه الله سبحانه و تعالی ... للاعراض عن مطالبه الاعواض و الاعتراض.

خط مجموعہ: نستعلیق. کاتب: ابوالقاسم بن سلطان حسین عبدالعظیمی. تاریخ کتابت: جمادی الاول ۹۹۸ هـ، ۲۰ ذی قعدہ ۱۰۰۰ هـ (رسالہ دوم).

گواهی تملک ابوالقاسم بن سلطان حسین عبدالعظیمی در ۹۹۸ هـ در برگ اول، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، حواشی و تعلیقات زیاد در هامش صفحات.

جلد: تیماج.

۱۳×۲۳ سم. ۲۲ گ. ۲۲ س. (ثبت ۸۸۰۲۹)

۱۰۵۴۳

شرح الهدایة الاثریة (فلسفہ-عربی)
از: مولی زاده احمد بن محمود هروی خرزانی (ق ۸ هـ).

رساله‌ای در شرح کتاب هدایة الحکمه اثیرالدین مفضل بن عمر ابهری (۶۶۳ هـ) که در سه بخش حکمت: منطق، طبیعیات و الهیات تنظیم شده است.

نک: دانشگاه، ۱۶/ ۴۷۱؛ آستان قدس، ۴/ ۱۹۶؛ مجلس، ش ۲/ ۱۸۸۰.

برگ پایانی افتاده است.

آغاز: باسمک اللهم یا اهل الحمد و الثناء و یا ذالْعظمة و البریاء و یا منشیء الاجسام المختلفة الطباع انجام: ... موجب لفیفان صورة حادثة من العقل الفعال علی الهولی و کل حادث حرکت کانت او وصفاً...

خط: نستعلیق. کاتب: شاه حسین بن الیاس بن محمد الخیریبتی (کذا). تاریخ کتابت: ۹۰۷ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج زر.

۱۳×۱۸ سم. ۱۰۹ گ. ۱۳ س. (ثبت ۸۶۱۲۵)

۱۰۵۴۴

الاقتصاد (فقه-عربی)

الی طریق الحق و سبیل الرشاد

از: شیخ الطائفة حسن بن محمد طوسی (۴۶۰ هـ).

اثری معروف در اصول اعتقادی شیعه و مختصری از احکام عبادات، مختصر و بسیار مفید و مستدل با عناوین «فصل-فصل» که به درخواست یکی از بزرگان نگاشته شده است.

نک: دانشگاه، ۵/ ۱۷۸۱؛ ذریعه، ۳/ ۲۶۹؛ مشکوة، ۱/ ۲۹۵.

آغاز: الحمد لله علی سواغب نعمه و تتابع مننه و ترادف انعامه... و بعد فانی ممثلاً ما رسمه الشیخ الاجل اطال الله بقاءه

انجام: ... و ارجوان یکون ذلک موافقاً لغرضه ملائماً لایثاره و الله تعالی المشکور علی توفیق خدمته و المسارعة الی امتثال مرسومه.

خط: نسخ. کاتب: عبدالله بن محمد حسن هشترودی تبریزی نجفی. تاریخ کتابت: ذیحجه ۱۳۳۸ هـ.

عناوین سیاه.

جلد: تیماج سیاه ساده.

۱۴×۲۱ سم. ۱۰۳ گ. ۲۲ س. (ثبت ۸۶۱۴۳)

۱۰۵۴۵

نفحات الانس (تاریخ-فارسی)

من حضرات القدس

از: نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۱۱۷-۸۹۸ هـ).

کتابی مفصل و معروف در بیان زندگی و حالات

المخلوقات

(گ ۳۰ ر-۳۸ پ)

از: ناشناخته.

تلخیصی از عجائب المخلوقات زکریا بن محمد
 کمونی قزوینی (ق ۵۶)، تنظیم شده براساس شهرها.
 آغاز: حمد و سیاس بی حد و عد و قادری را که این
 اقالیم سبعة را مزرعه (...) و عبرتگاه اولی الالباب
 گردانید
 انجام: ... و این دو کلمه مجمل بود که از عجائب
 المخلوقات انتخاب کرده شد.

۳. منتخب لب التواریخ (تاریخ-فارسی)

(گ ۳۹ ر-۹۴ ر)

از: ناشناخته.

گزیده‌ای از کتاب لب التواریخ یحیی بن عبداللطیف
 قزوینی است که در معرفی و بیان حوادث پادشاهان قبل
 و بعد از اسلام در جهان تحریر و تلخیص شده است.
 نک: ذریعه، ۱۸/۴۸۵؛ کشف الظنون، ۲/۱۵۴۷؛
 نمازی خوی، ۱۸۳؛ مشار فارسی، ۴/۴۳۶۴؛ مرعشی،
 ۳۱/۴۵۶.

نسخه حاضر از فصل اول از قسم دوم (پیشدادیان)
 تا حاکمان آق قویونلو را دربردارد.

آغاز: فصل اول از قسم دوم در ذکر پادشاهانی که
 قبل از اسلام بوده‌اند و آن پیشدادیانند
 انجام: ... چون یازده سال و کسری سلطنت کرد و در
 تبریز وفات یافت و در باغ نصریه دفن کردند.

خط مجموعه: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت:
 ۱۰۴۷ هـ. (رساله اول).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در ادامه رساله دوم
 «مثنوی نان و حلوائی» شیخ بهایی به صورت
 چلیپا و توضیحی بر خطبة البیان منسوب به امام
 علی (ع) آمده است.
 جلد: تیماج سیاه.

صوفیان و عرفا از صدر اسلام تا عصر مؤلف، همراه با
 ذکر مراتب عرفانی و مقامات و کرامات آنهاست. در
 ابتدا مقدمه‌ای مبسوط در معنی تصوف و عرفان و
 کرامت و معجزه و اهمیت عرفان و ... آمده است.
 نک: دانشگاه، ۸/۶۷؛ استوری، ۱/۹۵۴؛ ملک، ۴/
 ۸۲۷؛ ذریعه، ۲۴/۲۴۷.
 آغاز: عنوان القول فی المعرفة و العارف و التعرف...
 معرفت عبارتست از باز شناختن ...
 انجام:

از هجرت خیر بشر فخر انام

در هشتصد و هشتاد و سیم گشت تمام
 خط: نسخ. کاتب: شرف‌الدین بن احمد الکاتب.
 تاریخ کتابت: اول ربیع الاول ۱۰۳۷ هـ.
 عناوین و نشانی‌ها و خطوط شنگرف.
 جلد: گالینگور زرشنکی با گوشه و عطف تیماج.
 ۱۹×۲۴ سم. ۲۶۳ گ. ۲۱ س. (ثبت ۸۶۸۰۴)

۱۰۵۴۶

مجموعه**۱. تحفة اهل البدايات (عرفان-فارسی)****و هدیة اهل النهايات**

(گ ۱ پ-۲۹ پ)

از: نجم طارمی.

نویسنده بر رساله‌ای عرفانی از تاج‌الدین حسن بن
 حمزه پلاسی شیرازی مشتمل بر کلمات فاخر خواجه
 محمد کججانی دست یافته و به جهت استفاده فارسی
 زبانان از آن مطالب، آن را ترجمه نموده است.

آغاز: بعد از تقدیم وظایف حمد حضرت احدیث و
 تمهید مراسم ثناء بارگاه صمدیت تعالی شانه و جل
 سلطانه و ترتیب روایت ...

انجام: ... قالب معطر آن کاشف اسرار الهی و مظهر
 حقایق نامتناهی را در فرادیس جنان نشیمن مقرر گرداند.

۲. منتخب عجائب (جغرافیا-فارسی)

- ۱۹×۱۲ سم. ۹۵ گ. (ثبت ۸۶۱۴۸) آن است.
این کتاب به نام ناصرالملک الناصر محمد بن قلاوون نوشته شده است.
نک: مرعشی، ۳۲/۶۱۰؛ کشف الظنون، ۲/۱۱۱۶؛ ملی، ۱۰/۴۵۱؛ دانشگاه، ۱۷/۱۰۳؛ سپهسالار، ۵/۵۸۸.
نسخه حاضر از ابتدا و انتها افتادگی دارد.
آغاز عنوان: ...قال الفصل الاول فی المبادئ، اقول: اعلم ان تعلق الشيء ادراکه مجرداً عن الغواشی الغریبة و اللواحق المادية....
انجام عنوان: ...تنبيه: تنبيه على ان القول بالمعاد الجسماني غير موقوف على اعدام (...) بالکلیة و لم یثبت بدلیل قاطع عقلی اونقلی...
خط: نسخ تحریری. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۹ هـ. ابتدا و انتهای نسخه مندرس و ترمیم شده است. عناوین، نشانی‌ها و برخی حواشی صفحات شنگرف.
جلد: تیماج سیاه.
۱۲×۲۳ سم. ۱۲۹ گ. ۲۸ س. (ثبت ۸۶۱۸۰)
۱۰۵۴۹
مجموعه
۱. نظم الفوائد الصمدية (نحو-عربی)
(گ ۸۴ پ-۱۲۰ ر)
از: حسن علی.
رساله منظوم و کوتاه در نظم محتوایی رساله «الفوائد الصمدية» اثر بهاء‌الدین محمد عاملی (۱۰۳۱ هـ) که جهت تسهیل در آموزش و یادگیری مطالب سروده شده است.
آغاز:
قال سمی المرتضى و المجتبی
معصماً بالادباء و النجباء
انجام:
۱۰۵۴۷
الافصاح فی الامامة (کلام-عربی)
از: شیخ مفید، محمد بن محمد بن نعمان عکبری بغدادی (۴۱۳ هـ).
مجموعه مسائلی در مباحث امامت و اثبات خلافت امیرالمؤمنین(ع) بر پایه‌های عقلی و کلامی و با استفاده از آیات قرآن و احادیث مربوط به موضوع که به روش سؤال و جواب «ان سأل سائل-فصیل له» تنظیم و تحریر شده است.
نک: مرعشی، ۳۰/۵۸۳؛ ذریعه، ۲/۲۵۸؛ سیاسی تهران، ۱/۲۵۳.
آغاز: الحمد لله موجب الحمد و مستحقه و صلوته علی خیرته محمد و آله و بعد فانی بمشیته الله و توفیقه مثبت فی هذا الكتاب جملاً من القول فی الامامة....
انجام: ...فیه معانی الکلام لیضاف الی هذا الكتاب و تکمل الفوائد فی هذه الابواب و الله تعالی اسمه و الموفق و الهادی الی الصواب.
خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ.
عناوین شنگرف.
جلد: تیماج سیاه ساده.
۱۵×۲۳ سم. ۴۰ گ. ۲۳ س. (ثبت ۸۶۱۴۲)
۱۰۵۴۸
مطالع الانظار
فی شرح طوابع الانوار (کلام-عربی)
از: شمس‌الدین محمود بن عبدالرحمن اصفهانی (۷۴۹ هـ).
شرحی متوسط و مشهور به عنوان «قال-اقول» بر کتاب طوابع الانوار قاضی ناصرالدین بیضاوی (۶۸۵ هـ) و مشتمل بر بیان مشکلات متن و تحریر مقاصد مؤلف

- ما تطلعت شمس النهار ابرجا
و طلع البدر المنیر ابرجا
۲. غرر الفرائد (فلسفه - عربی)
(گ ۱۲۶ پ - ۱۶۲ پ)
از: مولی هادی بن مهدی، اسرار سبزواری
(۱۲۸۹ هـ).
نک: ش ۱۰۵۴۰.
۳. زبدة الاصول (اصول فقه - عربی)
(گ ۱۶۶ پ - ۲۲۸ ر)
از: بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ هـ).
کتاب مختصری در بیان قواعد مهم و اساسی علم
اصول فقه که در پنج منهج تنظیم شده است.
نگارش این کتاب در ۱۲ محرم الحرام ۱۰۰۲ هـ
پایان یافته است.
نک: ملک، ۴۰۷/۵؛ مشار، ۵۰۴؛ دانشگاه، ۹۱/۸؛
سیاسی تهران، ۳۶۱/۱؛ ذریعه، ۱۹/۱۲.
آغاز: ابهی اصل یبتنی علیه الخطاب و اولی فصل
ینتمی الیه اولو الالباب....
انجام: ...فاتبع منها الاقوی و الزم ما هو اقرب الی
التقوی و الحمد لله علی مضائه.
- خط مجموعه: نسخ. کاتب: ضیاءالدین (رساله
سوم). تاریخ کتابت: ربیع الثانی ۱۳۰۷ هـ
(رساله دوم)، ۱۹ جمادی الثانی ۱۳۰۵ هـ (رساله
سوم).
در ۸۳ برگ اول نسخه خلاصه الحساب به
صورت چاپ سنگی ضمیمه شده است.
جلد: تیماج حنایی.
۱۲×۱۸ سم. ۲۳۰ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۶۱۸۳)
- ۱۰۵۵۰
- مجموعه
۱. رساله صناعیه (طب - فارسی)
= حقائق الصنائع
(گ ۱ پ - ۶۵ پ)
از: میر ابوالقاسم بن میرزا بزرگ فندرسکی
استرآبادی (۱۰۹۹ هـ).
رساله‌ای متوسط در اقسام پیشه‌ها و حرفه‌ها که در
آن روش مؤلفان گذشته را در نگارش فنون و هنرها به
نقد کشیده است. وی سؤال کرده که چگونه یک نگارنده
کتاب منطق از مسائل غیر منطقی بحث کرده یا یک فقیه
در کتاب خویش از فلسفه بحث می‌کند.
این کتاب دارای یک دیباچه و ۲۳ باب است و در
ایران و هند چاپ شده است.
نک: دانشگاه، ۲۹۵/۳؛ ذریعه، ۸۹/۱۵؛ سپهسالار،
۳۹۰/۵؛ ملک، ۲۶۳/۵.
آغاز: الحمد لله و بحول الله و قوة الله... غرض از
تحریر این رساله بیان حد مناعت و منفعت صناعت و
اختلاف صنایع در منافع....
انجام: ...و کتابهای زمانه ما اکثر دشخواریهایی لفظی
را جامع است با رکاکت معنی و فرومایگان بر او جمع آیند
از فرومایگی.
۲. واردات قلبیه (عرفان - عربی)
(گ ۶۷ پ - ۹۷ پ)
از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰ هـ).
مؤلف در این رساله می‌گوید مراسر آن است که در
مطالب فلسفی و عرفانی آنچه به قلم کسی تاکنون نیامده
و بدون تقلید از متقدمان بیان دارم. او در ضمن بیان این
مطالب مباحث معارف ربوبی و نفس و معاد را برحسب
مشرب خود آورده و بجای فصل هم از کلمه «فیض»
استفاده می‌کند.

۱۰۵۵۲

مفاتیح الغیوب

(عرفان-فارسی)

از: ناشناخته.

کتابی مفصل در تفسیر برخی از آیات قرآن که بر مذاق پسیخانیان (نقظویان) و به تاریخ ۸۲۰ هـ نوشته شده است.

نک: مجلس، ش ۲۰۸۷ و ۴۲۱۷.

آغاز: الحمد لله الذی هدانا لاینه و علمنا لحق تنزیله و صلی الله علی محمد و آله و امام المرتضی و ابنائه و سلم تسلیماً....

انجام: ... و اجعل عاقبة امورنا کلها الی خیر لا اله الا انت علیک توکلت و انت رب العرش العظیم.

خط: نستعلیق. کاتب: (...). شروی عجمی
اثنا عشری نقظوی. تاریخ کتابت: جمادی الاول ۱۰۰۶ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، نام کتاب و تاریخ تألیف در برگ ۲۳۲ ترقیمه مؤلف مؤلف آمده است.

جلد: مقوا با عطف پارچه‌ای.

۸×۱۶ سم، ۲۳۴ گ. ۲۰ س. (ثبت ۸۶۸۰۳)

۱۰۵۵۳

رساله مهربانی

(مسیحیت-فارسی)

اثری کوتاه و ضعیف در بیان حقانیت مسیحیت که در آن نویسنده با ادبیات ضعیف و ناتوانی سعی در اثبات حقانیت این مکتب با تکیه بر پیشرفت‌های علمی و تکنولوژی مغرب‌زمین برآمده است.

آغاز: هر قوم ولایت و عادات و دین خود را دوست می‌دارند هرچند خودشان از اینها شکایت می‌کنند....

انجام: ... و نام و ستایش رب العالمین از طالع تا بغروب آفتاب یک باشد.

خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ.

جلد: مقوا با روکش و آستر اسلیمی.

نک: مدرسه حجتیه قم، ۱۱۴؛ فیضیه، ۲/ ۱۲۰؛

دانشگاه، ۳/ ۴۹۸.

آغاز: بعد الحمد المبدع النفس و العقل و الصلاة علی النبی و الاهل یقول الفقیر الی رب العالمین... ایها الطالب للسعادة و المؤبدة و الشائق الی مصادفة الصور المجردة....

انجام: ... و استغفر الله لی و لک و لمن سعی و وعی و قبل الوصیة و اتقی والسلام علی من اتبع الهدی.

خط: مجموعه: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.

۱۲×۱۷ سم، ۱۰۳ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۶۱۸۸)

۱۰۵۵۱

مفاتیح العیون

(عرفان-فارسی)

از: ناشناخته.

کتاب مفصل که در بیان دیدگاه‌ها و آراء فرقه نقظویه تألیف و به صورت سؤال و جواب نگاشته شده است.

آغاز: عنوان: سؤال تا مهدی کدام باشد، جواب بلی
ان ربی علی صراط مستقیم و الله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم....

انجام: ... فافهم و کن من المعقودتین (...). الیوم لاریب فیه و ارجعوا الی من لا ملجأ لکم الا الیه ان کنتم تعلمون.

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۶ ربیع الثانی ۱۰۵۵ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: تیماج قهوه‌ای دردار.

۹×۱۲ سم، ۱۹۹ گ. ۱۶ س. (ثبت ۸۶۶۹۵)

رساله‌ای متوسط در بیان اسرار عرفانی طهارت، نماز و روزه که به اشاره و درخواست ناصرالدین شاه قاجار نگاشته شده و در آغاز هر مسئله، حکم شرعی آن بیان و سپس به اسرار عرفانی آن پرداخته شده و تحریر آن در سال ۱۲۸۶ هـ پایان یافته است.
نک: مرعشی، ۲۲/ ۲۴۰.

آغاز: نخستین آفرین جهان آفرین را که همه دم‌گاه و بیگاه از سپیده دم روز ازل تا بسواد اعظم شبانگاه اید موافقت ذکر و ستایش او است....
انجام: ... و گویا این فقیر الی الله الغنی بیشتر مطالب برهانیه و ذوقیات عیانیه تحریر نموده باشد.

خط: نستعلیق. کاتب: میرزا اسماعیل بن میرزا معصوم تفرشی. تاریخ کتابت: شوال ۱۲۸۷ هـ.
به حکم حاج میرزا رحیم پیشخدمت، صفحات مجدول قرمز و آبی، عناوین و نشانی‌ها شنگرف. جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و مجدول.
۱۵×۲۳ سم. ۷۴ گ. ۱۴ س. (ثبت ۸۶۶۱۷)

۱۰۵۵۶

تبصرة العوام (کلام-فارسی)

فی معرفة مقالات الانام

از: جمال‌الدین محمد بن حسن رازی (ق ۶هـ).
نک: ش ۱۰۴۲۲.
نسخه حاضر از ابتدا و انتها افتادگی دارد.
آغاز عنوان: ... باب دوم در ذکر مقالات مجوس، بدانکه مذهب مجوس آنست که عالم را دو صانع هست....

انجام عنوان: ... حدیث هفدهم: گویند رسول (ص) گفت در بهشت کوشکی دیدم از زر که مرا بشگفت آورد...
خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۰ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.
جلد: تیماج سبز.
۹×۱۵ سم. ۳۱۱ گ. ۱۲ س. (ثبت ۸۶۸۴۸)

۲۱×۲۱ سم. ۳۸ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۶۸۱۶)

۱۰۵۵۴

ارشاد العباد

(اخلاق-فارسی)

از: عبدالوهاب بن علی اشرف مدرس شیرازی، شوریده (ز: ۱۲۷۴ هـ).

رساله‌ای در نصایح و اندرزهایی اخلاقی.
در سال ۱۲۷۴ هـ و در عهد سلطنت ناصری به خواهش برخی دوستان گردآوری و در سه باب تنظیم شده است:

باب اول: در مناجات؛
باب دوم: در خطاب سلطان و اهل دیوان؛
باب سوم: در خطاب به سایر اصناف خلق مبنی بر نصیحت.

در لابه لای رساله از اشعار مؤلف با عبارت «لمؤلفه» بسیار استفاده شده است.
آغاز: الحمد لله رب العالمین... و بعد چنین گوید...
که چون در این اوان که اوایل از سال یک هزار و دویست و هفتاد و چهار و زمان سلطنت....
انجام:

خلقان زمانه حسرت شاه خورند
شاهان جهان حسرت تو در دوران
خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ربیع الثانی ۱۲۷۵ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و با سرزیا.
۱۱×۱۶ سم. ۵۰ گ. ۱۴ س.

(ثبت ۸۶۶۱۸)

۱۰۵۵۵

اسرار العبادات

(عرفان-فارسی)

از: مولی هادی بن مهدی، اسرار سبزواری (ه: ۱۲۸۹ هـ).

۱۰۵۵۷

اشعة اللمعات

(عرفان - فارسی)

از: نورالدین عبدالرحمان بن احمد جامی (۸۱۷هـ - ۸۹۸هـ).

شرح مزجی مختصری است بر «لمعات» فخرالدین ابراهیم همدانی مشهور به عراقی، با استفاده از گفته‌های عرفا و صوفیان، مخصوصاً ابن العربی و صدرالدین قونوی و پیروانشان. در آغاز این شرح، اصطلاحات صوفیان گزارش شده و در ۸۸۶هـ موافق لفظ «اتمته» به پایان رسیده است.

نک: سه سالار، ۳/ ۱۳۹؛ دانشگاه، ۸/ ۷۵۱؛ ملی، ۲/ ۳۰۷؛ ملک، ۳/ ۶۳۱.

آغاز:

لولا لمعات برق نور القدم

من نحو حمی الجود و حی الکرم

انجام:

و اذ قال (...) قد بدی بما قال تاریخ اتمامه خط: نستعلیق. کاتب: روح الله بن خواجه مازندرانی (کتابت از گ ۶۶ به بعد). تاریخ کتابت: ق ۹ (تاگ ۶۶)، ۱۴ شوال ۱۰۴۲ هـ (از گ ۶۶ به بعد).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، از برگ ۶۶ به بعد به علت آب دیدگی نسخه و نابود شدن صفحات بعدی، نسخه توسط کاتب دوم نونویسی شده است؛ قسمت اول در زمان مؤلف کتابت شده و حواشی با امضای «منه مد ظله» در برگ‌های ۱، ۱۳، ۱۸، ۲۸ و ۴۲ دیده می‌شود، مهر مربع با سجع «افوض امری الی الله عبده ابوطالب»، و مهر مدور کاتب دوم با سجع «عبده روح الله» در برگ اول آمده است.

جلد: تیماج سرخ ساده.

۱۳ × ۱۸ سم. ۸۱ گ. ۱۹ س.

(ثبت ۸۶۷۵۳)

۱۰۵۵۸

شرح غرر الفرائد

(فلسفه - عربی)

از: مولی هادی بن مهدی، اسرار سبزواری (۱۲۹۸هـ).

شرح مزجی مشهوری است که شارح در شرح منظومه غرر الفرائد اثر دیگر خود در موضوع حکمت صدرایی نگاشته است. تدریس و تحصیل این شرح بین علماء و طلاب علوم دینیہ متداول و رایج بوده است. آغاز: یا واهب العقل لك المحامد... الهبة افادة ما ينبغي لا لغرض و لا لغرض و المراد بالعقل اما العقل الكلى

انجام: ... فهذا المصراع الاخير مادة تاريخ الشروع فى تأليف المنظومة و هو اربعون و مائتان بعد الالف.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول.

۱۵ × ۲۲ سم. ۱۸۲ گ. ۲۲ س. (ثبت ۸۶۶۷۴)

۱۰۵۵۹

حقیقة الحقائق

(عرفان - فارسی)

= حقیقة الحقائق الشاهية فى التلويح

الى ترجيع المسالك النعمة الالهية

از: محمد بن اسکندر شیروانی (ز: ۱۲۵۲هـ).

کتابی مفصل در بیان حکایات و داستان‌های پندآموز عرفا و صوفیان پیشین و معاصر نویسنده و مطالب سودمند در این زمینه که توسط مؤلف که برادر حاجی زین‌العابدین شیروانی (صاحب بستان السیاحة) است، تألیف و به محمد شاه غازی قاجار تقدیم شده است.

نک: کاخ گلستان، ۴/ ۳۳۹.

آغاز: اجناس سپاس خورشید اقتباس که از مقياس عقول و حواس جن و ناس خارجست بر آن خلاق عالم و رزاق بنی آدم

انجام:

طبع افسرده گفت تاریخش

هی بیان شرافت الانسان

(۱۲۵۲)

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: شوال

۱۲۵۴ هـ.

مهر بیضوی با سجع «شعاع ۱۳۰۵» در برگ اول،
گواهی تملک میرزا احمد دیوان بیگی صاحب
تذکره حذیقه الشعراء با عنوان میرزا احمد بن
ابوالحسن بن غلامحسین بن حاج مؤمن بن میرزا
محمدتقی بن حاجی مؤمن شیرازی در تاریخ
جمادی الاول ۱۲۸۲ هـ با مهر مربع با سجع «احمد
بن ابوالحسن الشریف ۱۲۷۴» در برگ اول.

جلد: تیماج سیاه.

۲۰ × ۳۰ سم. ۲۰ گ. ۱۸ س. (ثبت ۸۶۸۰۸)

۱۰۵۶۰

مجموعه

۱. رساله بکائیبه

(عرفان-فارسی)

(گ ۱ پ-۱۹ ر)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجه‌گی کاسانی
(۹۴۹ هـ).

رساله‌ای کوتاه و عرفانی به نثر و نظم و با استفاده از
آیات و روایات که با شرح آیه شریفه «و قلنا یا آدم
اسکن انت و زوجک الجنة» و گناه و استغفار حضرت
آدم (ع) ادامه یافته است.

این رساله و دیگر رسائل نسخه در بیان سلوک و
طریق سلسله خواجهگان (نقشبندیه) که توسط مؤلف از
مشایخ فرقه مزبور بوده تقریر و توسط بابا گلکار از
مربدان وی تحریر شده است. این رسائل (در رساله بیان
سلسله) به خواهش جانی بیگ سلطانزاده و به نام
سلطان اسکندر ثانی تحریر و حدوداً بین سال‌های
۹۲۰ تا ۹۴۰ نگاشته شده است.

آغاز: الحمد لله الذی غفر آدم من الذنوب و الأثام...
اما بعد قال الله تعالى و قال یا آدم اسکن انت و زوجک...
انجام:

شراب شرق می‌نوشم بگرد یار می‌گردم
سخن مستانه می‌گویم ولی هشیار می‌گردم

۲. نصیحت السالکین (عرفان-فارسی)

(گ ۱۹ پ-۳۴ پ)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجه‌گی کاسانی
(۹۴۹ هـ).

مجموعه نصایح و پندهای عارفانه و سلوکی با
عنوان: «بدان ای طالب صادق» همراه با ذکر آیات،
روایات، اشعار و سخنان بزرگان است که براساس
مشرب مکتب صوفیانه خواجهگان تدوین شده است.

آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عد خدایی را که از
کمال فضل و عنایت مشیت خاک را به سعادت محبت
خویش مشرف گردانید....

انجام:

اتصال بی تکلیف بی قیاس
هست رب الناس را با جان ناس

۳. شرح حدیث سواد الوجه (عرفان-فارسی)

(گ ۳۵ پ-۴۱ ر)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجه‌گی کاسانی
(۹۴۹ هـ).

رساله‌ای مختصر بر شرح حدیث پیامبر اکرم (ص) که
«الفقر سواد الوجه فی الدارین و کاد الفقر ان یکون کفراً»
که بر مذاق عرفانی نوشته شده است.

نک: فهرست مشترک پاکستان، ۳/ ۱۵۶۶؛ مرعی،
۶۰۰/۱۳.

آغاز: الحمد لله الذی نور قلوب العارفين بانوار جماله
و جلاله و طهر نفوس السالکین بتجلیات اسمائه و صفات
کماله....

شرح عرفانی از حدیث نبوی (ص) «ان لربکم فی ایام
دهرکم نفحات الا فتعرضوا لها» و اسباب درک فیوضات
الهی و توفیقات ربانی است که به روش مکتب عرفانی
خواجگان تحریر شده است.

آغاز: الحمد لله الذی اظهر نفوس السالکین بتجلیات
نفحات اسمائه و صفاته و نور بصر العاشقین

انجام:

بس کنم خود ریزکان را این بس است
بانگ او کردم اگر در ده کس است

۷. رسالة الذکر (عرفان-فارسی)
(گ ۷۱-پ ۸۲ ر)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجگی کاسانی
(۹۴۹هـ).

آغاز: الحمد لله الذی اظهر عیون الحکمة و المعرفة
فی قلوب المخلصین و المحققین و اجرى المعارف و
الحقائق علی لسان العارفین و العاشقین

انجام:

بنده حلقه بگوش ار بنوازی برود
لطف کن لطف که بیگانه حلقه بگوش

۸. شرح رباعیات (عرفان-فارسی)
(گ ۸۲-پ ۹۰ ر)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجگی کاسانی
(۹۴۹هـ).

رساله‌ای کوتاه در شرح تعدادی از رباعیات و اشعار
که ابتدای آنها چنین است:

اصل همه رنگ‌ها از آن بی رنگی است

من احسن صبغة من الله ای دل
آغاز: الحمد لله الذی طهر الطالبین و العاشقین بنور
تجلیات اسمائه و صفاته و کحل عیون العارفین و
المحققین لمشاهدة جماله و جلاله... بدان ای طالب
صادق

انجام: ... و ندانسته‌اند که آن سمت که درین زمان از
ایشان ظاهر شود از ایشان نیست همه از آن جنابست
سبحانه و تعالی.

۴. تنبیه السلاطین (عرفان-فارسی)
(گ ۴۱-پ ۵۳ پ)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجگی کاسانی
(۹۴۹هـ).

رساله‌ای کوتاه در نصیحت و پند دادن به پادشاهان
و حکمرانان و دعوت آنان به انجام عدل و داد و آباد
ساختن دین و دنیای مردم همراه با ذکر شاهد مثال از
آیات و اخبار و حکایات تاریخی است.

آغاز: بسمله و اذ قال ربک للملائكة... بدان ای
طالب صادق که حق سبحانه و تعالی دنیا را خلق کرد
انجام: ... و دیگر آنکه اگر کسی در خود پنداری دارد
فرو شکند و دعوی از سر او بیرون رود و نیک او بد نماید.

۵. شرح الولد سر ابیه (عرفان-فارسی)
(گ ۵۴-پ ۵۸ ر)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجگی کاسانی
(۹۴۹هـ).

اثری کوتاه در شرح حدیث نبوی (ص) با مضمون:
«الولد سر ابیه» که با رویکرد عرفانی تفسیر شده است.
آغاز: الحمد لله الذی خلق آدم علی صورته و نفخ
فیه من روحه... اما بعد فقال النبی علیه السلام
انجام:

بی عنایات حق و خاصان حق
گر ملک باشد (... هستش ورق

۶. نفحات السالکین (عرفان-فارسی)
(گ ۵۸-پ ۷۱ ر)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجگی کاسانی
(۹۴۹هـ).

انجام:

خدمت ترا بکنگره کبریا باشد
این شفقت گاه را به ازین نردبان مخواه

اساتید خود بیان داشته است، این چهار کلمه عبارتند از:
هوش در دم؛ نظر در قدم؛ سفر در وطن؛ و خلوت در
انجمن.

نک: مرعشی، ۳۱/ ۵۹۰.

آغاز: بدان ای طالب صادق که حضرت خواجگان
قدس الله اسرارهم این چهار کلمه عبارتند از: هوش در
دم؛ نظر در قدم؛ سفر در وطن؛ و خلوت در انجمن....
انجام:

بس کنم خود زیرکان را این بس است
بناگ دو کردم اگر در ده کس است

۱۱. سلسله الصدیقین (عرفان-فارسی)

(گ ۱۰۰ پ-۱۰۲ ر)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجگی کاسانی
(۹۴۹هـ).

رساله‌ای مختصر در سلسله مشایخ نقشبندیه،
آمیخته به نظم و به ترتیب از پیامبر اسلام (ص)، ابوبکر،
سلمان، امام جعفر صادق (ص)، خواجه احرار تا مولانا
محمد قاضی (د: ۹۲۱هـ) که مؤلف (۱۲) سال در خدمت
او بوده است.

نک: مرعشی، ۳۱/ ۵۹۰.

آغاز: الحمد لله الذی نزل من القرآن ما هو شفاء و
رحمة للمؤمنین... اما بعد بدان ای طالق صادق که قرآن
کلام محبوب حقیقی است جل جلاله....
انجام:

گر نیم مردان ره را هیچکس
ذکر ایشان می‌کنم اینم نه بس

۱۲. رساله بطخیه (عرفان-فارسی)

(گ ۱۰۲ پ-۱۱۱ ر)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجگی کاسانی
(۹۴۹هـ).

رساله‌ای کوتاه در عرفان به نثر و نظم و با شرح

۹. رساله بیان سلسله

(عرفان-فارسی)

خواجگان

(گ ۹۰ پ-۹۷ ر)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجگی کاسانی
(۹۴۹هـ).

رساله‌ای در بیان سلسله مشایخ نقشبندیه که در دو
بخش تنظیم و بنا به خواهش جانی بیگ سلطان نگاشته
شده است.

بخش اول: در ذکر پیامبران تا پیامبر اسلام، ابوبکر،
سلمان، امام جعفر صادق، بایزید بسطامی، ابوالحسن
خرقانی و دیگران تا قاضی بن بهاء‌الدین سمرقندی
(۹۲۱هـ).

بخش دوم: در پند و سیر و سلوک و سخنان پیران
طریقت.

نک: مرعشی، ۳۱/ ۵۹۰.

آغاز: الحمد لله الذی خلق الانسان من صلصال
کالفخار... اما بعد سبب تألیف این نسخه آن بود که حضرت
سلطان... در مجلسی از سالک طریقت و شاهباز بلند پرواز
حقیقت....

انجام:

میفکن کار من ای دوست بآخر
بکن کارم رحیما تم بالخیر

۱۰. رساله چهارکلمه (عرفان-فارسی)

(گ ۹۷ پ-۱۰۰ ر)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجگی کاسانی
(۹۴۹هـ).

توضیحی در چهار دستورالعمل اصلی طریقه
صوفیه خواجگان است که نویسنده براساس آموزه‌های

- حدیث نبوی: «الدنيا مزرعة الآخرة» آغاز می‌شود و از احادیث و آیات دیگری نیز استفاده شده است.
نک: مرعشی، ۵۹۲/۳۱؛ فهرست مشترک پاکستان، ۱۳۲۱/۳.
آغاز: الحمد لله الذي انزل على بعده الكتاب و لم يجعل له عوجاً حمد پاک از جان پاک آن پاک را کو خلافت داد مشت خاک را....
انجام: ترا بخشم تو بینم از آنکه دیده خواجو سزای دیدن روی طرب فزای تو نبود
- ۱۳. مرآة الصفا** (عرفان-فارسی)
(گ ۱۱۱ پ-۱۱۶ ر)
از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجگی کاسانی (۹۴۹هـ).
رساله‌ای کوتاه در عرفان به نثر و نظم که با شرح حدیث «كنت كنزاً مخفياً» آغاز شده و از آیات و روایات دیگری نیز سود جسته شده است.
نک: مرعشی، ۵۹۲/۳۱؛ فهرست مشترک پاکستان، ۱۸۹۰/۳.
آغاز: بسملة قال داوود يا رب لم خلقت... بدان ای طالب صادق که عالم و آدم و هیچ چیز از نام مخلوقات در دنیا نبود و دنیا نیز نبود....
انجام: کمان عاشقی بر بازوی تست به بالای تو آمد این قبا چیست
- ۱۴. زبدة السالكين** (عرفان-فارسی)
(گ ۱۱۶ پ-۱۳۳ ر)
از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجگی کاسانی (۹۴۹هـ).
رساله‌ای کوتاه و عرفانی به نثر و نظم با استفاده از آیات و روایات که در آن به شرح حدیث شریف نبوی
- «خير الامراء من زار العلماء و شر العلماء من زار الامراء» پرداخته می‌شود.
آغاز: حمد پاک از جان پاک آن پاک را کو خلافت داد مشت خاک را
انجام: مگر صاحب دلی روزی برحمت کند در حق درویشان دعایی
- ۱۵. گنج نامه** (عرفان-فارسی)
(گ ۱۳۴ پ-۱۴۸ پ)
از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجگی کاسانی (۹۴۹هـ).
رساله‌ای است کوتاه و عرفانی به نثر و نظم و با استفاده از آیات و روایات و با شرح حدیث «كنت كنزاً مخفياً فاحببت ان اعرف» آغاز می‌شود.
نک: مرعشی، ۵۹۸/۳۱؛ فهرست مشترک پاکستان، ۱۸۳۱/۳.
آغاز: الحمد لله الذي جعل الادم خليفة في الارض... بدان ای طالب صادق که عالم و آدم و هیچ چیز از نام مخلوقات در دنیا نبود و دنیا نیز نبود....
انجام: کمان عاشقی بر بازوی تست به بالای تو آمد این قبا چیست
- ۱۶. عشق نامه** (عرفان-فارسی)
(گ ۱۴۹ ر-۱۶۴ پ)
از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجگی کاسانی (۹۴۹هـ).
رساله از ابتدا افتادگی دارد.
آغاز: ...طریق انبیاست معنن بایشان رسیده است ای یومنا هذا بعد از او صلی الله علیه و سلم چونکه از این چاربار

انجام:

ز قاسمی بنظر لطف خویش بازنگیر
که قاسمی ز تو دارد حیات جاویدان

انجام:

هر که کشتش غلام شاه شود
ملک و انس را پناه شود
نک: مرعشی، ۵۸۸/۳۱.

۱۷. وجودیه

(گ ۱۶۵ پ- ۱۸۴ پ)

(عرفان-فارسی)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجه‌گی کاسانی
(۹۴۹هـ).

شرح حدیثی منسوب به معصوم است که: وجودک
ذنب لا یقاس علیه ذنب، که به روش طریق خواجه‌گان
نگاشته شده است.

آغاز: الحمد لله الذی اعطی للانسان وجوداً او
رتبه... بدان ای درویش صادق که وجود چه چیز است
بدانکه وجود بر دو نوع است....

انجام:

گر ندارم از شکر جز نام بهر
این بسی خوشتر که اندر کام زهر

۱۸. ادب (آداب) السالکین

(گ ۱۸۵ پ- ۲۱۸ ر)

(عرفان-فارسی)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجه‌گی کاسانی
(۹۴۹هـ).

کتاب حاضر درباره نفس حیوانی و انسانی و
خودشناسی، مسائل عرفانی و سیر و سلوک آمیخته به
نظم نگاشته شده و همچون بیشتر تألیفات او با عناوین
«بدان ای طالب صادق» ادامه یافته است.

در این رساله به عبیدالله خان شیبانی (۹۰۴-
۹۴۶هـ) در مصرع «ای عبیدی سر متاب از خدمت مردان
راه» اشاره شده است.

نک: مرعشی، ۵۸۸/۳۱.

آغاز: الحمد لله الذی خلق الانسان بمعرفة النفس
الخالق... جهد کن جهد که خود را بشناسی بیقین که بغیر
از تو درین دار ندیدم دیار....

۱۹. آداب الصدیقین

(گ ۲۱۹ پ- ۲۲۸ پ)

(عرفان-فارسی)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجه‌گی کاسانی
(۹۴۹هـ).

کتاب حاضر با حدیث نبوی «ادبى ربى فاحسن
تادیبى» و اهمیت ادب و اهمیت مقام پیر آغاز گشته،
سپس داستان‌هایی از ملامتیان و آزموهایی که پیران از
مردان خود نقل می‌کرده‌اند، آورده شده و آداب حاکم
بین پیر و مراد بیان شده است.

نک: مرعشی، ۵۹۴/۳۱.

آغاز: سپاس بی حد و ستایش بی عد خدایی را
سینه آدم را گنجیه گنجی نهایت آن ذات شریف خودش
بود ساخت....

انجام:

این است کمال مرد دانا به یقین
در هر چه نظر کند خدا را بیند

۲۰. معراج العاشقین

= رساله فنا

(گ ۲۲۹ ر- ۲۴۰ پ)

(عرفان-فارسی)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجه‌گی کاسانی
(۹۴۹هـ).

رساله‌ای کوتاه در بیان خلافت، خلیفه و آداب آن به
نثر و نظم و با استفاده از آیات و روایات است که به
هنگام عزیمت سلطان عبیدالله خان شیبک (۹۰۴-
۹۴۶هـ) به خراسان برای ملازمان او نگاشته شده است.

نک: مرعشی، ۵۹۰/۳۱.

رساله از ابتدا افتادگی دارد.

شرحی معروف و مبسوط بر گلشن راز شیخ محمود شبستری است که در ابتدای آن خطبه‌یی مفصل و مقدمه‌یی شامل ده مطلع در اشاره به پاره‌ای از مقدمات و مبادی تصوف آمده است. این شرح در سال ۹۰۸ هـ ساخته شده است.

نک: دانشگاه، ۱۰/۱۵۰۵؛ نشریه، ۵/۲۱۳.

آغاز:

بسم الله الرحمن الرحيم

افتح علینا ابواب فضلک یا حکیم

انجام:

چنانش بهره ور ساز از عبادت

که باشد ختم کارش بر سعادت

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ.

برابر یادداشت مرحوم احمد گلچین معانی در تاریخ ۱۳۳۷ هـش نسخه حاضر افتادگی‌هایی در ابتدا و اواسط داشته که ایشان جهت صاحب نسخه آقای رکن‌الدین همایون فرخ از روی نسخه ۱۲۸۵ هـ ترکیه کتابت و بازنویسی کرده است، عناوین و خطوط اشعار متن گلشن شنگرف.

جلد: تیماج سرخ ساده مجدول.

۱۴×۲۲ سم. ۲۷۴ گ. ۱۶ س. (ثبت ۸۶۷۰۹)

۱۰۵۶۲

لوامع الانوار (تاریخ-فارسی)

فی معرفة الائمة الاطهار

از: ابوالحسن علی بن حسن زواری (ز: ۹۴۷ هـ).

کتابی مفصل در تاریخ ائمه (ع) که در یک مقدمه و خاتمه مشتمل بر ۱۴ باب تنظیم شده و به شاه طهماسب صفوی تقدیم شده است. این کتاب تلخیص «احسن الکبار فی معرفة الائمة الاطهار» تألیف سید محمد بن ابی‌زید بن عربشاه حسینی علوی ورامینی (۷۴۰ هـ) به همراه برخی اضافات و فوائد تاریخی است.

آغاز: ...هم چنانکه بود در عالم عدم جمال همچون خود را مشاهده می‌کرد و می‌دید چونکه او را سبحانه و تعالی از کرم و فضل و عنایت و فیوض بی‌نهایت ... انجام:

معراج عاشقی که فنای در بی فناست

بر طور عشق نعره مستان کبریاست

۲۱. گل و نوروز (عرفان-فارسی)

(گ ۲۴۱ ر-۲۵۱ پ)

از: سید احمد بن جلال‌الدین خواجگی کاسانی (۹۴۹ هـ).

رساله‌ای کوتاه و عرفانی که در توصیف طبیعت و عشق و غنیمت شمردن فرصت‌ها و به شکرانه پیوستن پادشاه زمان (ظاهراً عبیدالله خان شیبیک ۹۰۴-۹۴۶ هـ) به گروه درویشان نگاشته شده است.

نک: مرعشی، ۳۱/۵۹۵؛ فهرست مشترک پاکستان، ۳/۱۸۲۶.

آغاز: حمد بسیار و ثنای بی‌شمار مر خداوندی را که هژده هزار عالم را از برای مشاهده جمال و جلال خود خلق کرده و در هر عالمی مناسب استعداد آن عالم ... انجام:

این عروس خانگی از عز و ناز

جز بتدریجی نیفتد پرده باز

خط مجموعه: نستعلیق هندی. کاتب: بابا گلکار.

تاریخ کتابت: ق ۱۰ هـ.

صفحات مجدول قرمز، عنوان و خطوط شنگرف.

جلد: تیماج سرخ.

۱۶×۲۲ سم. ۲۵۱ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۶۶۸۸)

۱۰۵۶۱

شرح گلشن راز (عرفان-فارسی)

از: کمال‌الدین حسین بن عبدالحق الهی اردبیلی (۸۷۰-۹۵۰ هـ).

(فقه - عربی)

۲. اللمعة الدمشقية

(گ ۴۰ ر-۱۲۲ ر)

از: شهید اول، محمد بن کلی عاملی جزینی
(۷۸۶ هـ).

نک: ذریعه، ۳۵۲/۱۸؛ مشار عربی، ۷۷۰؛ ملک، ۱/۶۱۹؛ ملی، ۲۸۹/۱۴؛ مرعشی، ۵۷/۳.
آغاز: و به نستعين الله احمد استتماما ما لنعمته و الحمد فضله و اياه اشكر... کتاب الطهارة....

انجام: ... و لیکن هذا آخر اللمعة و لم يذكر فيها سوى المهم و هو المشهور... ظاهر و باطناً.
بی.کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲ هـ.

عناوین و خطوط روی آیات شنگرف، در ادامه رساله فوائد، ادعیه، اشعار و نکات مختلف و متنوع آمده است.

جلد: گالینگور سیاه ساده با ترنج.

۱۲×۱۹ سم. ۱۲۲ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۶۳۳۸)

۱۰۵۶۴

(فقه - عربی)

غنية النزوع**الى علمى الاصول والفروع**

از: عزالدین ابوالمکارم حمزة بن علی بن زهره حلبی (۵۱۱-۵۸۵ هـ).

متن فقهی مفصلی است که در آن اصول اعتقادی و اصول فقه و احکام فقهی (تکلیف سمعی) در سه بخش به ترتیب شرح داده شده و گاه بر آنها استدلال نیز آورده شده است. هر قسم در چند باب و هر یک در فصل‌هایی چند می‌باشند. قسم سوم (فقه) از دو قسم دیگر مفصل‌تر است.

نک: دانشگاه، ۳۸۵/۱۶؛ سپهسالار، ۴۸۴/۱؛ ملی، ۳۰۳/۱۵؛ ذریعه، ۶۹/۱۶؛ مرعشی، ۳۵/۲.

آغاز: احمد الله على ما وفق له من الهداية و يسره من المعرفة الدراية حمداً تقابل نعمه و مجاريها و يعادل مننه و يوادها....

نک: مرعشی، ۵۷۸/۳۱؛ ذریعه، ۳۶۱/۱۸؛ نشریه، ۳۹۷/۵؛ فهرستواره منزوی، ۱۷۴۹/۳ و ۱۵۳۶.

برگ اول مخدوش و ترمیم شده است.
آغاز: ...مقدمه در بیان توحید و عدل و نبوت و امامت و معاد و کلمه چند در طعن و لعن دشمنان....
انجام: ... پس اینجا نیز ختم بدعای دولت و نصرت و حضرت شاه دین پناه ملایک سپاه می‌نماید امیدوار است که باجابت مقرون گردد.

خط: نستعلیق. بی.کا. تاریخ کتابت: محرم ۱۱۹۳ هـ.

عناوین و خطوط شنگرف.
جلد: گالینگور سیاه با گوشه و عطف تیماج.
۲۱۴ گ. ۳۱ س. (ثبت ۸۶۳۶۴)

۱۰۵۶۳

مجموعه

(تفسیر - عربی)

۱. عیون المعانی**فی تفسیر الوحی الربانی**

(گ ۱ پ-۲۳ پ)

از: احمد بن حسن بن حر عاملی (بعد از ۱۱۲۰ هـ).
تفسیر مزجی مختصری بر کل قرآن است. اطلاعی از کامل یا ناتمام ماندن آن در دست نیست. با توجه به اینکه نشانی از این کتاب در منابع کتابشناسی از جمله ذریعه نیامده، نسخه، هر چند ناقص آن، معتنم و ارزشمند است.

نسخه حاضر شامل ربع چهارم از کتاب و از انتهای ناقص است.

آغاز: بسملة يس قيل المراد منه النبي (ص) عن علي (ع) و قيل معناه يا انسان عن ابن عباس و قيل كاوائل السور التي لا يعلم تأويلها الا الله....

انجام: ... ثم ان مرجعهم: مصيرهم بعد اكل الزقوم و شراب الحميم لالى الجحيم الى دركاتها او الى نفسها...

انجام: ... من کل ما خالف الصواب و جانبه ضاد الهدی و یأتیه متوسلین الیه باکرم الوسائل لديه فی توفیره حظاً من الثواب علیه انه على كل شیء قدير.

کاتب: منصور بن مسلم بن محمد بن مسلم بن محمد بن ابی جماع. تاریخ کتابت: پنجشنبه نصف ذیحجه ۶۱۴ هـ. مکان کتابت: در مدرسه جمال‌الدین.

مهر مدور بزرگ با سجع نامفهوم مربوط به موقوفات خزانه المجتهدیه در برگ اول، القسم الثالث از کتاب توسط خواجه نصیرالدین مقابله و با خط مبارک خویش در کنار برگ نهایی بدان تصریح شده است؛ گواهی قرائت و اجازه از طرف سالم بن بدران بن علی مصری به خواجه نصیرالدین طوسی در تاریخ ۱۲ جمادی الثانی ۶۲۹ هـ در روی برگ ۱۱۶: متن اجازه به این شرح است: قرأ علی جمیع الجزء الثالث من کتاب غنیة النزوع الی علمی الاصول الفروع، من اوله الی آخره قراة تفهم و تبیین و تاصل، مستجیب عن غوامضه عالم بفنون جوامعه و الیه الجزء الثانی من هذا الكتاب و هو (...) فی اصول الفقه الامام الاجل العالم الافضل الاكمل البارع المتقن المحقق نصیر الملة و الدین وجیه الاسلام و المسلمین سند الائمة و الافاضل مفخر العلماء و الکابر (...) و افضل خراسان محمد بن محمد بن الحسن الطوسی زاد الله فی عائلته و احسن الدفاع عن (...) و اذنت له فی رواية جمیعه عنی عن السيد الاجل العالم الاوحد الطاهر الزاهد البارع عزالدین ابی المکارم حمزة بن علی بن زهرة الحسینی قدس الله روحه و نور ضریحه و جمیع تصانیفه و جمیع تصانیفی و مسموعاتی و قرآتی و اجازاتی عن مشایخی ما اذکر اسانیده و ما لم اذکر اذا (...) ذلك عنده و ما لعلی ان اصنفه و هذا خط اضعف خلق الله و افقر هم الی عفوه سالم بن

بدران بن علی المازنی المصری کتبه ثامن عشر جمادی الآخرة سنة تسع و عشرين ستمائه حامداً لله مصلیا علی خیر خلقه محمد و آله الطاهیرین. جلد: تیماج سرخ دردار.

۱۷ × ۲۰ سم. ۲۴۰ گ. ۱۸ س. (تصویر) (ثبت ۸۶۳۲۱)

۱۰۵۶۵

اخلاق ناصری

(اخلاق-فارسی)

از: خواجه نصیرالدین محمد بن محمد طوسی (۶۷۲ هـ).

نک: ش ۱۰۴۴۱.

آغاز: حمد بی حد و مدح لایق حضرت ملک الملکی بود که بعد از آنکه شخصی را که در نظر (...) همه از جنس ...

انجام: ... همگان را توفیق اکتساب خیرات و اقتنای حسنات کرامات کنار و بر طلب مرضات خود حریص گرداند.

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۴ صفر ۱۰۶۹ هـ.

جلد: تیماج نخودی با ترنج. ۱۵ × ۲۱ سم. ۱۵۹ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۶۳۱۶)

۱۰۵۶۶

مجموعه

۱. حاشیه شرح التجرید (کلام-عربی)

للقوشچی

(گ ۱ پ-۳۷ ر)

از: مولی حمزه گیلانی (ق ۱۲ هـ).

حاشیه‌ای کوتاه بر شرح علاءالدین قوشچی بر تجرید الاعتقاد خواجه نصیرالدین طوسی (۶۷۲ هـ) است، که به صورت «قوله-قوله» تنظیم شده است. نسخه حاضر بخش اعراض و جواهر را دربردارد.

۱۰۵۶۷

مجموعه

(کلام-عربی)

۱. تذکرة الواصلين**فی شرح نهج المسترشدين**

(گ ۱ پ-۱۰۳ پ)

از: سیّد عبدالحمید بن محمد اعرجی حسینی (ق)

.ه۸.

شرح استدلالی مختصری بر کتاب نهج المسترشدين فی اصول الدين علامه حلی (۷۲۶ه) است که به صورت «قال-اقول» تنظیم شده و در جمادی الثانی ۷۰۳ه در ۱۹ سالگی شارح پایان یافته است.

نک: ذریعه، ۵۱/۴؛ التراث العربی، ۱۹/۲؛ مرعشی، ۳۱۸/۱۴.

آغاز: احمداک اللهم یا من ابهرت صنایع مخلوقات عقول اولی الالباب و اعجزت بدائع مصنوعات ارباب النهی و الصواب....

انجام: ...فمن کان من اهل العلم هو منقول عنی و من کان من اهل هو حرام علیه.

۲. الحکمة العرشية

(فلسفه-عربی)

(گ ۱۰۴ ر-۱۳۹ ر)

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۱ه). رساله‌ای معروف در اثبات مبدا و معاد (توحید و رستاخیز) به روش فلسفی آمیخته با آنچه از آیات و احادیث استفاده می‌شود. در دو مشرق تنظیم شده است: المشرق الاول: فی العلم بالله و صفاته و اسمائه و آیاته در چند قواعد؛

المشرق الثاني: فی المعاد، در چند اشراقات.

نک: ملی، ۲۱۵/۱۰؛ دانشگاه، ۳۰۱/۳؛ ذریعه، ۷/۵۸ و ۲۴۴/۱۵؛ آستان قدس، ۹۵/۴.

آغاز: الحمد لله الذی جعلنا ممن شرح صدره الاسلام فهو علی نور من ربه و اوجدنا من عباده الذین اتاهم رحمة من عنده....

آغاز: قوله (... الخ حاصل وجه المناسبة انه لما كان العرض متوقفاً على وجود الجوهر فكان الجوهر مقدماً بالطبع....

انجام: ...لان اولوية الكون (... من اولوية الحر بناء على ان الحركة و السكون (... الكون دون الحر تأمل.

۲. تحقیق جهة القبلة

(نجوم-عربی)

= جهة القبلة

(گ ۳۷ پ-۳۹ پ)

از: بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ه). رساله بسیار مختصر که درباره تعیین قبله از جنبه‌های فقهی با نقل نظرات بزرگان فقها همراه با ترسیم اشکال برای توضیح مسائل و یافتن جهت قبله بنا بر قواعد نجومی بحث می‌کند.

نک: ملک، ۱۵۱/۶؛ مرعشی، ۶۹۸/۳۲؛ ذریعه، ۳۹/۱۷؛ ریحانة الادب، ۳۱۱/۳؛ حضرت معصومه، ۲/۲۷۳.

آغاز: اما بعد الحمد و الصلاة فيقول اقل العباد... ان تحقق حقيقة جهة القبلة التي يحسب على البعيد تحصيلها و التوجه اليها من المهمات....

انجام: ... فلا يجوز للمصلي استقبال الاجزاء المرجوحة الا (...) عليها خلاف للمستفاد من تعريف الشرحين.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: محمد علی. تاریخ کتابت: ۱۶ ربیع الثانی ۱۱۳۳ه. مکان کتابت: در دارالسلطنة قزوین.

نسخه در دارالموحدين قزوین به تاریخ ۱۱۳۳ه از روی نسخه استاد نویسنده استکتاب شده است، رساله دوم خطوط چلیپا.

جلد: تیماج سیاه.

۱۲×۲۲ سم. ۴۰ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۶۳۱۵)

انجام: ... اللهم اغفر لمصنفها و كاتبها و سائر شيعة امير المؤمنين عليه السلام. قد تمت.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: حسین بن علی حسین خراسانی قاینی. تاریخ کتابت: جمادی الاول ۱۲۹۹ هـ. مکان کتابت: در نجف اشرف. عناوین و خطوط سیاه.

جلد: تیماج زرشکی ساده مجدول.

۱۲×۲۲ سم. ۱۳۹ گ. ۲۰ س. (ثبت ۸۶۲۹۰)

۱۰۵۶۸

حاشیه محاکمات (فلسفه - عربی)

بین شرحی الاشارات

از: میرزا جان حبیب الله باغنوی شیرازی (۹۹۴ هـ). حاشیه‌ای مبسوط بر کتاب محاکمات قطب‌الدین محمد بن محمد رازی تحتانی است که در آن به داوری و قضاوت بر نظرات امام فخر رازی و خواجه نصیرالدین طوسی در شرح اشارات بوعلی سینا پرداخته شده است، باغنوی این حاشیه را به نام شاه اسماعیل پرداخته و در دیباچه کتاب از او با مدح بسیار یاد و کتاب را بدو اهدا کرده است.

نک: دانشگاه، ۱۶/۲۱۷؛ سپهسالار، ۴/۲۶۳؛ مجلس، ش ۱۷۹۰؛ ملک، ۱/۲۴۵.

آغاز: قال المح: بل یکفی فی اثباته اما مجرد ملاحظه تصوراته او النظر السابق، اقول: لا یذهب علی من تتبع فصول الکتاب....

انجام: ... هذا ما تيسر لي في نقد شرح الشرح و بيان ما وقع فيه من الجرح بتفصيل محملات افيد في الشرح من التحقيق و توضيح المرموزات ما افيض فيها من التدقيق.

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱ هـ. عناوین و نشانی‌ها شنگرف، حواشی بسیار در هامش صفحات.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و آستر اسلیمی.

۱۶×۲۴ سم. ۱۷۱ گ. ۲۳ س. (ثبت ۸۶۲۸۵)

۱۰۵۶۹

مجموعه

۱. منظومة البيان

(ادب - عربی)

(گ ۱ پ - ۱۱ ر)

از: قوام‌الدین محمد بن محمد مهدی حسینی سیفی قزوینی (۱۱۵۰ هـ).

ارجوزه‌ای در ضمن ۲۷۴ بیت در علم معانی و بیان و خلاصه شده از کتاب تلخیص المفتاح خطیب قزوینی است.

این منظومه به نام نوه دختری ناظم «حسین» و به تاریخ ۱۱۳۵ هـ سروده شده است. نک: نشریه، ۷/۲۷۰؛ دانشگاه، ۱۶/۲۸۵؛ مرعشی، ۳۰/۳۷۹؛ ذریعه، ۱/۴۶۴ و ۲۳/۸۹. آغاز:

افصح قول بسط اللسانا

حمد الذي علمنا البيانا

انجام:

و الاسم تاريخ لدى التطبيق

و احمد الله على التوثيق

۲. اربعون سورة من توراة

(حکمت - عربی)

(گ ۱۱ پ - ۱۹ پ)

منسوب به: امام علی بن ابی طالب (ع) (۴۰ هـ).

چهل سوره در پند و اندرز و کلمات حکمت‌آمیز است که گفته شده حضرت علی (ع) آنها را از تورات انتخاب و به عربی ترجمه نموده است.

نک: ملک، ۵/۴۷۶؛ ذریعه، ۱/۱۷۹ و ۲۷۸؛ التراث العربی، ۱/۱۱۷؛ مرعشی، ۱/۷۰؛ مشار عربی، ۲۳؛ دانشگاه، ۱/۳؛ سپهسالار، ۱/۲۴۹.

آغاز: بسملة هذه فائدة جلیلة و موعظة بلیغة و هی اربعون سورة منتخبة من التوراة....

انجام: ... و جمیع ماله لورائه و کان اشد الناس عذاباً
یوم القيامة و زدنهم عذاباً فوق عذاب.

۳. منظومه تهذیب الاخلاق (اخلاق-عربی)

(گ ۳۱-پ ۴۱ ر)

از: قوام‌الدین محمد بن محمد مهدی حسینی سیفی
قزوینی (۱۱۵۰هـ).

منظومه‌ای است اخلاقی در ۱۲۲ بیت و چهار باب:

۱. در تبصر در نظر؛

۲. در حفظ اخلاق؛

۳. سیاست منزل؛

۴. سیاست شهر.

نظم این اثر در سال ۱۱۲۵هـ پایان یافته است:

نک: مرعشی، ۳۰/۳۷۹؛ ذریعه، ۱/۴۵۲.

آغاز:

قال قوام حامداً مقصراً

مصلیاً مسلماً مستغفراً

انجام:

دستور فضل حجه صغیر

فی وضعه و قدره کبیر

۴. انوار العقول

(ادب-عربی)

من اشعار وصی الرسول (ص)

= دیوان امیرالمؤمنین (ع)

از: قطب‌الدین محمد بن حسین کیدری بیهقی
(۵۷۶هـ).

اشعاری که به امیرالمؤمنین علی بن ابی‌طالب (ع)
منسوب است، پس از فحص در کتب گوناگون از جمله
سه دیوانی که قبلاً در این باره جمع آوری شده و... که به
ترتیب قافیه جمع آوری شده است. نویسنده در مقدمه
کتاب می‌گوید: مجموعه‌ای از اشعار امیرالمؤمنین (ع) که
در پند و اندرز بود به نام الحديقة الاثیقة گرد آوردم.
آغاز: الحمد لله الذی دانت لعزته الجبابرة و

تضععت دون عظمة الاکاسرة....

انجام:

اذا مات انس الارض و الجن کلهم

و لم یبق حسی لا و لم یبق طاریا

و لم یبق الا الله فرداً موحداً

سمیعاً بصیراً بالخلاق نادیا

۵. منتخب قصیده الشاطیبه (تجرید-عربی)

(گ ۱۶۳-پ ۱۷۰ ر)

از: ناشناخته.

آغاز:

بدات بسم الله فی النظم اولاً

تبارک رحماناً رحیماً و موثلاً

انجام:

و تبدل علی اصحابه نفحاتها

بغیر تناه ذنباً و قر نفلاً

۶. ترجمه و شرح منظوم (ادب-فارسی)

خطبه شقشقیه

(گ ۱۹۴-پ ۱۹۷ پ)

از: محمدتقی بن امیر مؤمن حسینی (ق ۱۱۳هـ).

شرح و تفسیر خطبه مشهور شقشقیه امیرالمؤمنین (ع)
است که آن را به صورت نظم آورده است.

نک: مرعشی، ۸/۱۹۲؛ ذریعه، ۱۵/۱۵۵.

آغاز: الحمد لله کما هو اهله... اما بعد چون تحصیل
نور ایمان و تطهیر قلب از ظلم نفاق در ایام مهله و مدت
محنت از اهم مهمات بود....

آغاز نظم خطبه:

شکفته باز گل شمسه خور خاور

پی سلام امیر غدیر قدر قدر

انجام:

جهان بحجت قائم نبود از او دلشاد

شکفته عالم و آدم بداده‌ی داور

خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: جمادی الاول ۱۲۲۵هـ (رساله اول) به جهت افضل الفضلاء علی قزوینی، ۱۲۲۷هـ (رساله دوم)، ۱۲۲۳هـ (رساله پنجم)، ۱۲۳۷هـ (رساله ششم)، در ادامه رساله دوم خطبه‌های بی نقطه و بی الف امام علی (ع) با ترجمه محمد رضی بن محمد شفیع (گ ۲۱-۲۸) آمده است، در ابتدای رساله چهارم وقفنامه با تاریخ ۱۳۳۷هـ و مهر مربع با سجع «اذکر فی الکتاب اسمعیل» آمده است، در ادامه رساله پنج فوائد بسیاری از اشعار، معماها و قصاید و غیره آمده است، در ادامه رساله ششم ملع لعنیه سید تقی قزوینی که مخمس آن سروده ملا حاجی محمد مازندرانی است در دوزاده بند و نیز مخمس قصیده برده و... آمده است.

جلد: تیماج سیاه با ترنج.

۱۵×۲۱سم. ۲۲۳گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۶۴۸۱)

۱۰۵۷۰

بشارة المذنبين

(کلام-فارسی)

از: عبدالغفار بن محمد حسن تویسرکانی (۱۳۱۹هـ).

نویسنده در مناظره‌ای که با یکی از فضلا داشته بر این سخن که امیرالمؤمنین (ع) هر شب هفتاد مرتبه از خوف الهی بیهوش می‌شد، نقد و ردی ایراد نموده و تفصیل مطلب را که خداوند به دلیل رحمانیت و بخشندگی خاص خود بر مؤمنین و پارسایان عذابی و قهری نازل نخواهد کرد، در این کتاب بیان نموده و در لابه‌لا از مناظرات و مباحثات خود با برخی علما شیخیه نیز یادی به میان آورده است.

نک: ۱۲۶/۱۹.

آغاز: الحمد لله رب العالمین... و بعد بدان واضح دین خدا حامل دین رسول اکرم (ص) حافظ دین

امیرالمؤمنین و اولاد طاهرین آن بزرگواران... انجام: ... دانشمندان دانند که با غایت و جازت و اختصار افاده معانی بسیار می‌نماید، لاقت برسم بمداد النور فی صفحات من حدود الحور.

خط: نستعلیق. کاتب: محمد تقی تویسرکانی.

تاریخ کتابت: رمضان ۱۳۱۲هـ.

دارای دو سرلوح بسیار نفیس و هنری زر و ارغوانی در برگ اول و سوم، عناوین و نشانی‌ها سیاه و شنگرف، صفحات مجدول زر و شنگرف. جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.

۱۴×۲۰سم. ۱۰۸گ. ۱۵س. (ثبت ۸۶۴۷۶)

۱۰۵۷۱

لوايح

(عرفان-فارسی)

از: نورالدین عبدالرحمن بن جامی.

نک: مجلس، ش ۱۰۴۹۰.

خط: شکسته نستعلیق. کاتب: ملا حسن مشهور به گل گلاب. تاریخ کتابت: شوال ۱۳۰۳هـ.

برگ اول و دوم دارای سرلوح رنگی ارغوانی و زر و صفحات مجدول با گل و بوته، صفحات مجدول زر و قرمز، نسخه هنری.

جلد: مقوا با روکش پاره و عطف تیماج قهوه‌ای.

۱۱×۱۷سم. ۲۹گ. سطر مختلف.

(ثبت ۸۶۴۶۹)

۱۰۵۷۲

منتخب فوائد الرضوية

(چند دانشی-عربی)

از: ناشناخته.

بحث‌های گزیده و انتخاب شده از کتاب فوائد الرضوية مؤلف است که پیرامون مباحث مختلف در علوم مختلف به صورت فایده-فائده گردآوری نموده است. از جمله عناوین است: بعض ابحاثنا المنتخبة من فوائد الرضوية على اصحابنا المتكلمين و الحكماء و به

برگ از بخش‌هایی از یک رساله (بدون ابتدا و انتها) درباره عرفان که متأخر از تاریخ فوق آمده است که احتمالاً «علامت قیامت» از شاه نعمه الله ولی است.
جلد: تیماج سرخ.
۱۳×۱۸ سم. ۴۵ گ. ۱۳ س. (ثبت ۸۶۷۹۶)

۱۰۵۷۴

مجموعه

۱. الاسئلة والاجوبة (کلام-عربی)
(ص ۱-۳۷)
از: احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۳ هـ).
پاسخ مجموعه هفت پرسش کلامی و اعتقادی بر مشرب شیخیه است که در جواب سؤالات شاهرزاده محمود میرزا نگاشته شده است.
نک: ملک، ۵/۱۱۷.

آغاز: اما بعد فبقول... قد انهی الی الجناب المنیع و الشان الرفیع منصور الجنود....
انجام: ... و علی هذا المعنی جرى جميع الصفات و سامح فان الامراض منعتنی من التویل فی البیان.

۲. الاسئلة والاجوبة (کلام-عربی)
(ص ۳۷-۱۰۷)
از: همان.

طرح یازده پرسش در امور اعتقاد و فلسفی است که از طرف رکن الدین محمود میرزا عرضه و شیخ از آنها به طور مختصر و مستدل به روش مکتب شیخیه پاسخ گفته است.

نک: مرعشی، ۵/۱۶۲.

آغاز: اما بعد فبقول... ان الجناب الشامخ و العلم الجالی الباذخ رکن الدولة الرکین و عضد السلطنة....
انجام: ... و هذا امر وجدانی و هو بهذا البیان منکشف لمن له عینان.

همین روش بر اصولی‌ها، منطقی‌ها، فقها و محدثین، مفسرین.

از ابتدای نسخه افتادگی وجود دارد. احتمال دارد منتخبی از کتاب فوائد الرضویة قاضی سعید قمی (۱۱۰۳ هـ) باشد که در زمینه مسائل فلسفی نگاشته شده است.

آغاز عنوان: بعض ابحاثنا المنتخبة من فوائد الرضویة علی اصحابنا المنطقیین: فائدة قال الشیخ فی الشفاء....

انجام: ... فالصواب ان یقال تکلیفه (...). لسوء اختیار نفسه بواسطة اصراره علی المعصیة و انهماکه فی الفسق فافهم.

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱ هـ.

عناوین شنگرف.

جلد: تیماج.

۱۱×۱۹ سم. ۵۷ گ. ۱۵ س. (ثبت ۷۸۲۵۹)

۱۰۵۷۳

منهاج المسلمین

(عرفان-فارسی)

از: شاه نورالدین سید نعمت الله بن عبد الله ولی کرمانی (۸۳۴ هـ).

رساله‌ای متوسط در تفسیر «لا اله الا الله» و نماز که در چند فصل تنظیم شده است.

نک: ملک، ۴/۶۷۹؛ منزوی، ۱۴۲۸.

آغاز: الحمد لله الذی خلق الارواح بقدرته الاشباح بحکمته و الصلاة و السلام علی خیر خلقه....

نفی و اثبات همچو ما می‌کن

حق و باطل زهم جدا می‌کن

انجام:

پرده گاه سرای آن شاهست

خانه خاص نعمة الله است

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ۸۴۰ هـ.

یک رساله بی سر و ته در ابتدای نسخه و نیز چند

۳. سؤال و جواب

(فلسفه - عربی و فارسی)

(ص ۱۰۷-۲۰۴)

از: علی بن جمشید نوری اصفهانی (۱۲۴۶هـ).
مجموعه پاسخ‌های کلامی و فلسفی است که مؤلف در پاسخ سوالات شاهزاده محمود در زمینه مفاهیم حکمی - عرفانی، آیات و روایات مشکله و تعرض برخی روایات با یکدیگر همچون معنی جبر و تفویض، کیفیت علم محمدی (ص)، معنی ولایت، سر لزوم عصمت انبیاء، طینت مؤمن و کافر و... تهیه و در یک دفتر تدوین کرده است.

آغاز: محکم‌ترین آیتی که نازل منزله سبع المثانی فاتحة الكتاب رموز دقیقه اصول نکته دانی تواند بود... انجام: ... ینبت باذن ربه الی ان ینتهی الی حال بدایتہ الی کانت علیہا فلا تغفل.

خط مجموعه: نسخ. کاتب: محمد تقی بن محمد حسین. تاریخ کتابت: صفر ۱۲۴۲هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف.
جلد: تیماج زرشکی با کناره سیاه.
۱۱×۱۹ سم. ۱۰۲ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۶۹۳۵)

۱۰۵۷۵

اسرار الابدلاء للاولیاء

(اخلاق - فارسی)

از: محمد شفیع بن محمد حسین کزازی (ق ۱۳هـ).
کتابی مفصل در مسائل عبرت‌آموز اخلاقی و بیان اسرار آزمایش‌ها و بلاهای مؤمنین که در عصر محمدشاه قاجار تألیف و در چند مقدمه و روضات و بینات و یک خاتمه تنظیم شده است.

آغاز: الحمد لله الذی خلق بحب معرفة قصبته الیاقوت من عالم اللاهوت و جعلها اربعة عشر عقداً اجابته فابدع بها عالم الملك و الملكوت...
انجام: ... ان ترزقنا مجاورة قبره و شفاعته آمین رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهیرین.

خط: نسخ. کاتب: نجف علی انجدانی. تاریخ کتابت: ۱۲ جمادی الاول ۱۲۵۸هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول ساده.
۱۱×۱۸ سم. ۱۷۵ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۶۹۳۸)

۱۰۵۷۶

مکارم الکرائم

(اخلاق - فارسی)

= ترجمه مکارم الاخلاق

از: علی بن حسن زواری (ز: ۹۴۶هـ).
ترجمه فارسی کتاب مکارم الاخلاق تألیف رضی‌الدین ابونصر حسن بن ابی‌علی فضل طبرسی از اکابر ق ۶هـ که همچون اصل کتاب در دوازده باب تنظیم شده است.

نک: گوهرشاد، ۴/۲۱۲۶.
آغاز: حمد بیحد و شکر بی حد حضرت احدی را سزد که سید بشر و ائمه اثنی عشر برگزید و مکارم اخلاق و محاسن اشفاق...
انجام: ... و برنجانند نفس خود را برای کار عقبی و آسایش دهد مردم را از نفس خود برای رضای خدا.

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: جمادی الاول ۱۰۶۵هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، صفحات مندرس ترمیم شده است.
جلد: تیماج زرشکی نرم.
۱۴×۲۳ سم. ۲۳۳ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۶۶۱۹)

۱۰۵۷۷

سلسلة الذهب

(ادب - فارسی)

از: نورالدین عبدالرحمن بن جامی (۸۱۷-۸۹۸هـ).
ششمین مثنوی از هفت اورنگ جامی است که به وزن هفت پیکر نظامی گنجوی سروده شده و در آن مطالب عرفانی و تربیتی به شیوه حکایت و تمثیل آمده و

واجباً او ممکنا جوهرأ او عرضاً فان المجرد شامل للواجب....

انجام: ...وصح قولنا على تقدير ان يكون الضمير راجعاً الى المهيئات الممكنة عكس توجيه كلامه بما لا يكون فساداً بذلك الظهور.

۲. شرح حکمة العين (فلسفه - عربی) (ص ۱۵۰-۴۹۴)

از: شمس‌الدین محمد بن مبارکشاه بخاری (ق ۸هـ).

شرح مزجی بر کتاب حکمة العين نجم‌الدین کاتبی قزوینی (۶۷۵هـ) است، در این شرح همه حاشیه‌های قطب‌الدین شیرازی را به عنوان «الحواشی القطبية» آورده و مخصوصاً در بسیاری از آراء وی گفتگو می‌کند و خلاصه آراء حکما را با آنچه خود درک کرده در این کتاب آورده است.

نسخه حاضر تمام دو قسم کتاب الهیات - طبیعیات را دربردارد.

آغاز: اما بعد حمد الله فاطر ذوات العقول النورية و مظهر خفيات الاسرار الربوبية المبدع بنوره المشرق محرکات الاجسام العلوية....

انجام: ...الذى يتولد منه الآراء التى يتعلق باعمال و المقدمات المشهورة الرابعة التابعة مثل ان العدل حسن و الظلم قبيح و هى اى النفس قوة مجرة عن المادة لما مر فى الالهى.

خط: نستعلیق ناخوانا (رساله اول)، نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۰هـ.

سرلوح زر و شنگرف در بالای برگ اول رساله دوم، صفحات مجداول زر و قرمز، حواشی و تعلیقات بسیار در هامش صفحات.

جلد: تیماج قهوه‌ای ساده. ۱۶×۲۵ سم. ۲۴۷ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۶۸۹۷)

نظم آن به تاریخ اول ذی القعدة ۸۷۶هـ پایان یافته است. نک: مجلس، ش ۷۲۰۲/۱۴.

نسخه حاضر دفتر اول تا سوم کتاب را دربردارد. آغاز:

لله الحمد قبل كل كلام
بصفات الجلال و الاکرام

انجام دفتر سوم:
همه مقبول مستجاب شده

همه مقرون بفتح باب شده
خط: نستعلیق. کاتب: محمد زکی. تاریخ کتابت: ۱۲۴۶هـ ربیع الاول.

در ابتدای نسخه چند رساله کوتاه به خط شکسته نستعلیق و به صورت چلیپا در چند برگ آمده از این رساله‌ها عبارتند از: رساله وجودیه میر سید شریف جرجانی، تفسیر سوره فلق و ناس و اخلاص ابن سینا، و نیز بخش‌هایی کوتاه از سبحة الابرار و تحفة الاحرار و قسمت پایانی سلامان و ابسال جامی، صفحات مجداول زر و قرمز سرلوح‌های متوسط در بالای برگ‌های دفترهای کتاب حاضر.

جلد: تیماج قهوه‌ای ساده مجداول. ۱۸×۲۹ سم. ۱۶۹ گ. ۲۰ س. (ثبت ۸۶۶۷۸)

۱۰۵۷۸

مجموعه

۱. حاشیه شرح حکمة العين (فلسفه - عربی)

(ص ۱۴۴-۲)
از: ناشناخته.

حاشیه متوسطی بر شرح حکمة العين شمس‌الدین محمد فرزند مبارکشاه بخاری (ق ۸هـ) که به صورت «قوله - قوله» تنظیم و تحریر شده است.

آغاز: قوله فى الشرح اى الامور الشاملة للمجرد

۱۰۵۷۹

ملکوت المعرفة فی اسرار الولاية (ادب-فارسی)
= معالیم التأویل و البیان فی شرح اسرار
خطبة البیان

از: ابوالقاسم میرزا بابا راز حسینی شریفی شیرازی
 (ق ۱۳هـ).

رساله‌ای در شرح خطبة البیان از خطبه‌های منسوب
 به امیرالمؤمنین (ع) همراه با نثر و نظم فارسی که در سال
 ۱۲۸۱هـ نگارش آن پایان یافته و به ناصرالدین شاه
 قاجار تقدیم شده است.

نک: نشریه، ۲۲۷/۵؛ ذریعه، ۲۱۱/۳.

آغاز: الحمد لله العلی الوهاب الودود الحمید الحامد
 المحمود الذی جعل الحمد فاتحة کتابه الکریم المنزل من
 دار البقاء و الخلود....
 انجام:

سالکان این صراط المستقیم

در ره دنیا و دین می‌کن مقیم
 خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل راثی داروغه
 الفقرا الحققة. تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.
 عناوین شنگرف.

جلد: تیماج سیاه ساده.

۱۳ × ۲۰ سم. ۱۸۸ گ. ۱۶ س. (ثبت ۸۶۹۴۷)

۱۰۵۸۰

مجموعه

۱. المضمون به علی غیر اهلله (کلام-عربی)
= النفخ و التسویه

(ص ۱-۶۱)

از: ابوحامد محمد بن محمد غزالی طوسی (هـ. ۵۰۵).
 پاسخ‌های فلسفی عرفانی از چند پرسش پیرامون
 عده‌ای از آیات و روایات درباره روح و قیامت و عالم
 پس از مرگ و رؤیه الله و حقیقت ملائکه و جز اینها
 است.

نک: دانشگاه، ۳۳۷/۱۶؛ نشریه، ۲/۲۳؛ سپهسالار،
 ۵/۵۸۶؛ مجلس، ش ۵۹۹/۱۱ ط.

آغاز عنوان: فصل ثانی: قیل قد ذکر معنی
 التسویه و النفخ و الروح و لم تذكر معنی النسبة فی الروح
 فانه تعالی

انجام: ... و لا تدرك بافهم البشرى و لا يدرك ذلك
 الا فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر.

۲. اجوبة المسائل

(کلام-عربی)

(ص ۶۱-۱۳۷)

از: ابوحامد محمد بن محمد غزالی طوسی (هـ. ۵۰۵).
 رساله‌ای در پاسخ به سؤالی پیرامون آیه شریفه
 «الله الذی خلق سبع سموات و من الارض مثلهن» که به
 شیوه متکلمان و حکما پاسخ داده است.

آغاز: بسمله سئل الامام ابوحامد... عن معنی قوله
 تعالی الله الذی خلق سبع سموات و من الارض مثلهن....
 انجام: ... و اسئله ان یلقینا اکمل السعادة و اوفایها و
 اسبغها لباساً و اعفاها بمنه و کرمه و لطفه و صنعه انه جواد
 کریم.

۳. المعارف العقلية

(فلسفه-عربی)

و الحكم الالهية

(ص ۱۴۱-۲۲۳)

از: ابوحامد محمد بن محمد غزالی طوسی (هـ. ۵۰۵).
 کتابی متوسط در بیان معارف الهی با لسان عقلی و
 حکمی در پنج باب و یک خاتمه تنظیم شده است:

الباب الاول: فی المنطق؛

الباب الثانی: فی الکلام؛

الباب الثالث: فی القول؛

الباب الرابع: فی الکتابه؛

الباب الخامس: فی الغرض المطلوب.

نام کتاب و نسبت آن به غزالی به خط تاریخ کتابت
 نسخ (ق ۸هـ) در ابتدای رساله آمده است.

از: شمس‌الدین محمد شیرین بن عزالدین مغربی
تبریزی (۸۰۸هـ).
رساله مختصری است در کلیات و مباحث مختصره
علم توحید (خداشناسی)، و مشتمل بر دو دایره است:
دایره اول: در احدیت و واحدیت و وحدت،
دایره دوم: در ظاهر وجود و علم.
نک: مرعشی، ۳۱/۷۳۸؛ مشار، ۴۶۵؛ سپهسالار، ۴/
۲؛ ملی، ۱/۲۲۸.
آغاز: حمد بی حد و شکر بی عد سزای ذاتی که
وحدتش منشأ احدیه و احدیه شد و مرآت ازلیت و بدایه
کشت و رابطه ظاهریه و باطنیه
انجام: ... و بر همین اختصار کنیم که وقت عزیز است
و کار مهمتر از این در پیش واعد بقول الحق و هو الذی
یهدی السبیل.

۲. **الاربعة على مذهب** (عرفان-عربی)
المحققين من المتصوفة
(ص ۱۸-۲۴)
از: ابوالقاسم عبدالکریم بن هوازن قشیری
نيسابوری (ح: ۳۷۶-۴۶۵هـ).
چهل دستورالعمل کوتاه اخلاقی، سلوکی براساس
آموزه‌های عرفانی است که از کلمات مشایخ و اهل
حدیث نقل و با مختصر توضیحی ارائه شده است.
آغاز: حمدله، اعلم اول ما يجب على العبد اذا سلک
طريق العبودية طلب قدر من العلم يصحح به اعتقاده في
التوحيد
انجام: ... و کان مکاترا او مفاجرا او مراثیا لقی الله
عزوجل و هو علیه غضبان.

۳. **التيسير في التفسير** (تفسير قرآن-عربی)
(ص ۶۶-۱۸۱)
از: عبدالعزيز بن احمد بن سعيد الدیرینی (ق ۹هـ).
توضیحی لغوی بر کلمات مشکله و مبهم قرآن کریم

آغاز: الحمد لله الذی عقل العقل بمشیته عن
الاشارة الى بدایه ابدیته و اخرس الحس عن نظریه
انجام: ... فان خوض غمرة الاسرار الالهية خطير و
استششاف الانوار الالهية من وراء الحجب عسير غیر یسیر.
خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: شنبه ۷ جمادی
الاول ۷۱۵هـ (پایان رساله دوم).
عناوین سیاه و شنگرف، نسخه کهن و نفیس و
گرانها ذیل صفحات دچار موربانه خواری و
کناره و لبه صفحات دچار پوسیدگی شده است.
جلد: مقوا با کناره و عطف تیماج.
۱۶×۲۳ سم. ۱۱۲ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۶۸۹۶)

۱۰۵۸۱

اصطلاحات العرفاء (عرفان-عربی)
از: محمد رسولی اصفهانی، نجم (ق ۱۳هـ).
تفسیر و شرح تعبیرات عرفانی و صوفیانه است به
ترتیب الفبایی و در آن از آرا و نظرات بزرگان پیشین و
نیز متون نظم و نثر سود جسته شده است.
آغاز:
نیست اینجا سخن چون سلاح
ز عرفان بیا بازگوی اصطلاح
انجام: ... یاقوتة حمراء عبارة عن تفسیر الكلية
بخلاف عقل المفارق المعبر بالدرة البيضاء انتهى ملخص
الاصطلاحات.
کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ۲۴ ذیقعد ۱۲۴۱هـ.
جلد: تیماج سرخ.
۱۸×۲۲ سم. ۳۶ گ. سطور چلیپا. (ثبت ۸۶۷۴۷)

۱۰۵۸۲

مجموعه
۱. **جام جهان نما** (عرفان-فارسی)
(ص ۲-۱۵)

به صورت نظم و شعر است که از ابتدا تا انتهای قرآن کریم ادامه یافته است.

آغاز:

یا رب انت المستعان الکافی

الواحد الفرد الرحیم الشافی

سورة الفاتحة:

ابدأ اولاً بذکر الاسماء فما اجل ذکرها و اسمی انجام:

و آله و صحبه الموفین

و عمنا بالفضل اجمعین

۴. احیاء علوم الدین (بخشی از) (اخلاق-عربی)

(ص ۱۸۴-۲۰۹)

از: ابو حامد محمد بن محمد غزالی (۵۰۵هـ).

کتابی است بسیار مشهور و مفصل در اخلاق و آداب بر پایه مکتب عرفا و صوفیان و با توجه کمتر به منابع کتاب و سنت، مشتمل بر اسرار عبادات و معاملات و اخلاق و عقاید اسلامی چنانچه صوفیان می‌اندیشند، که در چهار ربع: ربع العبادات، ربع العادات، ربع المهلکات، ربع المنجیات (هر کدام دارای ده کتاب) تنظیم شده است.

آغاز: الحمد لله الذی خلق کل شیء... اما بعد فان آداب الطواهر عنوان البواطن و حركات الجوارح ثمرات الخواطر و الاعمال نتیجة الاخلاق....

انجام:... فنسال الله تعالى الاقتداء به فی الاخلاق و الاحوال و الاقوال بمنه و سعة جوده و الحمد لله.

۵. التدبیرات الالهیة

فی المملكة الانسانیة

(ص ۲۱۰-۲۲۰)

از: ابن عربی؛ محیی‌الدین محمد بن علی طائی اندلسی (۶۳۸هـ).

رساله‌ای است مفصل در بیان اینکه انسان عالم

صغیر است مسلخ از عالم کبیر از جهت خلافت و تدبیر، در یک مقدمه و ۱۷ باب و به درخواست ابومحمد موروزی (موروزی) در شهر موروز (مورور) در کمتر از ۴ روز نگاشته شده است. این کتاب به سال ۱۳۳۶هـ در لیدن هلند به چاپ رسیده است. در آغاز مقدمه‌ای طولانی آورده؛ آنگاه فهرست ابواب آن را بدین گونه تنظیم است:

۱. ایجاد الخلیقة الذی هو ملک البدن...

۲. اقامة مدینة الجسم و تفاصيلها...

۳. اختلاف العلماء فی ماهیته

۴. السبب الذی لاجله وقع الحرب بین العقل و

الهوی

۵. الاسم الذی یخص الامام وحده فی صفاته...

۶. عدل

۷. معرفة الوزير و صفاته...

۸. الفراسة الشرعیة و الحکمیة

۹. الکاتب و صفاته

۱۰. المسددین و العاملين اصحاب الجبایات و

الخراج

۱۱. رفع الجبایات الی الحضرة...

۱۲. السفراء و الرسل...

۱۳. سياسة القواد و الاجناد و مراتبهم

۱۴. سياسة الحروف...

۱۵. السر الذی تغلب به اعداء هذه المدینة

۱۶. ترتیب الغذاء الروحانی علی فصول السنة...

۱۷. خواص الاسرار المودعة فی الانسان...

نک: مرعشی، ۳۰۶/۳۲؛ کشف الظنون، ۳۸۱/۱.

در این نسخه تنها بخش الباب فی الفراسة الشرعیة و الحکمیة توسط کاتب انتخاب و درج شده است.

آغاز: قال الله تعالى ان فی ذلك لایات

للمتوسمین... الفراسة اکرمک الله نور من انوار الله عزوجل

یهدی به عباد و لها دلائل فی ظاهرها الخلق حوت

الحکمة الالهیة....

انجام: ... قد اوضحتها لك غاية الايضاح و التبيين و
الله تعالى يوفق سيدنا للعمل.

۶. الاربعين في مباني الاسلام و قواعد الاحكام

(ص ۲۲۸-۲۴۶)

از: ناشناخته.

ذكر فضيلت نقل چهل حديث در سنت پیامبر (ص) و
انتخاب چهل حديث مهم از نظر مؤلف با استناد به
مصادر اهل سنت است که در ادامه در بابی جداگانه (باب
الاشارات الى ضبط المشكلات) با ارجاع به شماره‌های
احاديث مشکلات و معضلات آنها را توضیح داده است.
آغاز: الحمد لله رب العالمين قيوم السموات و
الارضين مدبر الخلائق باعث الرسل الى المكلفين
لهدايتهم و بيان شرائع الدين بالدلائل القطعية و واضحات
البراهين

انجام: ... هذا حقيقة معناه و به يحصل ارتفاع
المسلمين لا يحفظ ما لا ينقله اليهم و الله اعلم بالصواب.

۷. حلية الابدال

(ص ۲۵۰-۲۵۶)

از: ابن عربي؛ محبي الدين محمد بن علي طائي
اندلسی (۶۳۸هـ).

رساله‌ای کوتاه در باره نشانه‌های عارفان که
می‌توان با به کار بستن آنها راه حق را پیمود، که طی چند
فصل کوتاه نگاشته است. این رساله را هنگامی که برای
زیارت عبدالله به عباس به منزل آل امیه در طائف رفته
بود به درخواست دو دوستش ابی محمد عبدالله بن بدر
بن عبدالله الحبشی و ابی عبدالله محمد بن خالد صوفی
تلمسانی پس از استخاره به تاریخ شب دوشنبه دوازدهم
جمادی الاول ۵۹۹هـ نوشته است.

آغاز: الحمد لله على ما الهيم و علمنا ما لم نكن نعلم
و كان فضل الله علينا عظيما... اما بعد فاني استخرت الله

تعالى ليلة... و قيدت لهما هذه الكراسة التي سميتها حلية
الابدال

انجام: ... و الله يوفقنا و اياكم بهذه الاركان و ينزلنا و
لكم منازل الانسان انه الولي المنان.

۸. نسبة الخرق

(ص ۲۵۸-۲۶۷)

از: ابن عربي؛ محبي الدين محمد بن علي طائي
اندلسی (۶۳۸هـ).

رساله‌ای مختصر که در آن مباحثی چند از لباس
آمده و سرانجام سخن به خرقه می‌کشد و از شرایط آن
مفصل بحث می‌شود.

نک: ملی، ۲/ ۲۳۷.

آغاز: الحمد لله الذي خلع على عباده اهل العناية
اسماوه الحسنی ليجعلهم بذلك المحل لاشراف الاسنى
فخرج من عرج بها ممن اصطفاهم لعبادته

انجام: ... فيخيّلوا ان الانسان لا يجوز له ان يلبس
الا من شخص واحد و لم يقل بذلك احد من الناس و الله
الموفق.

۹. علم الحقائق

(ص ۲۶۸-۲۷۵)

از: شمس الدين داوود بن محمود قيصري قراماني
(۷۵۱هـ).

رساله‌ای در بیان حقیقت توحید از دیدگاه عرفا که
با ده مقدمه به تشریح آن پرداخته شده و در ادامه با
ابیات «کنا حروفاً عالیات لم نقل» ادامه یافته است.

نک: مرعشی، ۳۳/ ۲۸۳؛ معجم المؤلفین، ۴/ ۱۴۲.

آغاز: الحمد لله الذي علم في الازل بعين علمه بذاته
جميع ما ظهر و يظهر الى الابد من مكنوناته على نحو...
ماضى من صفاته... اما بعد فاعلم ايها المتشوق

انجام: ... الى سبيل النجاة عن الردى على خير
الخلائق الدليل الى اقرب الطرائق.

- ۱۰. عدة الحصن الحصين (ادعیه - عربی)**
(ص ۲۸۶-۳۵۵)
از: شمس‌الدین محمد بن محمد ابن الجزری
(۸۳۳هـ).
مختصری است از کتاب الحصن الحصین مؤلف، که در ده باب و با همان رموز تنظیم شده است:
الباب الاول: فی فضل الذکر و الدعاء و الصلاة علی النبی.
الباب الثاني: فی اوقات الاجابة و احوالها و اماکنها.
الباب الثالث: فیما یقال فی الصباح و المساء.
الباب الرابع: فیما یتعلق بالطهور و المسجد و الاذان و الصلاة.
الباب الخامس: فیما یتعلق بالاکل و الشرب و الصوم و غیرها.
الباب السادس: فیما یتعلق بالامور العلویة.
الباب السابع: فیما یتعلق باحوال بنی آدم.
الباب الثامن: فیما یهم من عوارض و آفات.
الباب التاسع: فی اوراد لم تخص بوقت.
الباب العاشر: فی ادعیه صحت عن النبی.
نک: مرعشی، ۷۰ / ۱۹.
آغاز: الحمد لله الذی جعل ذکره عدة من الحصن الحصین و صلاته و سلامه علی سید الخلق محمد النبی الامی الامین
انجام: ... و لیکن ذلک آخر ما نعهده من عدة حصن الحصین من کلام سید المرسلین علیه الصلاة و السلام من رب العالمین.
- ۱۱. الرسالة الشاهية (اخلاق - عربی)**
(ص ۳۵۷-۳۶۷)
از: قاضی عضدالدین عبدالرحمن بن احمد ایجی
(۷۵۶هـ).
رساله‌ای کوتاه در بیان اخلاق نظری که در چهار مقاله تنظیم شده است:
- ۱۲. ضوابط الفقه (فقه - عربی)**
(ص ۳۷۰-۳۸۲)
از: ناشناخته (قبل از ۸۲۱هـ).
رساله‌ای کوتاه در معرفی و مشخص کردن تعریف فقهی و بیان حدود و ثغور مسائل و احکام شرعی آن براساس کتاب‌های مصطلح فقهی و بر شیوه مکتب اهل سنت است که در چهار بخش عبادات، معاملات، تناکحات و سلطانیات تنظیم شده است.
آغاز: الحمد لله علی ما هو اهلہ اما بعد حمدالله علی احسانه و... فهذه ضوابط الفقه و هو معرفة احوال افعال الانسان من جهة الاحکام الشرعية بدلیل مفصل تقربا الی الله تعالی
انجام: ... فان فقد شرط العقد و الا یحل و فی الجروح قصاص او دية و ان تغفوا اقرب للتقوی.
- ۱۳. شرح ابیات لعبدالقادر الجیلانی (عرفان - عربی)**
(ص ۴۱۰-۴۱۷)
از: احمد بن ابی بکر بن محمد رداد (پیش از ۸۲۱هـ).

نویسنده که از وی در این نسخه کتابی با عنوان «موجبات الرحمة و عزائم المغفرة» نام برده شده، رساله حاضر را در پاسخ به پرسش فقیه محمد بن حسین (ناخوانا؟) که از وی مفهوم و معنای ابیاتی از محی‌الدین عبدالقادر گیلانی را پرسیده بود، تحریر کرده است. بیت اول این اشعار این است:

قل لمن طاف بكاسات الهوى

و سقى العشاق مما قد نهل
آغاز: هذا سؤال ورد من بعض الممتحنين... يساله
عن معنى قول الشيخ الامام... هذه سبعة ابیات من احسن
ما قيل و سمع لم يسبق الى مثلها....
انجام:

و لا ستحل رجال مسلمون دمی

یرون اقبح ما یأتون حسنا
خط مجموعه: نسخ. کاتب: علی بن محمود بن
مسعود بن محمود ملقب به کمال ماشاده عباسی
قرشی (رساله ششم)، بعد از رساله دوم چند برگ
باقی مانده از یک وصیت و منتخباتی از البرد
الموشی من صناعة الانتشاء و مجموعه‌ای از
روایت منقول از پیامبر اکرم (ص) به طریقه اهل
سنت به تاریخ ۸۲۱ هـ کتابت شده است، تاریخ
کتابت ۸۲۱ هـ (رساله چهارم)، تاریخ کتابت
۸۲۱ هـ (رساله ششم)، صفر ۸۲۱ هـ (رساله
هشتم) در تعز الیمن، سلخ ذیحجه ۸۲۱ هـ در
مسجد الحرام مقابل رکن یمانی، سلخ رمضان
۸۲۵ هـ (رساله سیزدهم) در زبید یمن؛ در ادامه
رساله ۱۲ احادیثی از رسول اکرم (ص) از کتاب
موجبات الرحمة و عزائم المغفرة اثر احمد بن
ابی بکر بن محمد رداد و المصاییح و نیز وصایای
امام علی (ع) به امام حسن (ع) و نیز وصایای لقمان
به پسرش و در پایان نسخه ترجمه وصایای
افلاطون به ارسطو آمده است.

عناوین سیاه و شنگرف، حواشی و تعلیقات

فراوان در هامش بسیاری از صفحات.
جلد: تیماج زرشکی لولادار.
۱۰×۱۳ سم. ۴۲۲ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۶۸۹۰)

۱۰۵۸۳

حق الیقین

(کلام-عربی)

فی معرفة اصول الدین

از: سید عبدالله بن محمدرضا شبر حسینی
(۱۲۴۲ هـ).

اثری مبسوط در کلام استدلالی همراه با نقد و
بررسی آرا و نظرات پیشینیان و معاصران در پنج باب به
تعداد اصول مذهب (هریک در چند فصل) و یک
خاتمه. در ۱۰ محرم ۱۲۲۶ هـ به پایان رسیده است.
آغاز: الحمد لله الذی تقدس عن ادراک الافهام و
جل عن احاطة العقول و الاوهام الذی حاد لطائف الاوهام
فی بیداء کبریائه و عظمته....

انجام: ... ان من تبلغ الدعوة حذوهم لا یتعلق به
تکلیل بالمعارف لانها من الله.

خط: نسخ. کاتب: احتمالاً مؤلف. تاریخ کتابت:
۱۰ محرم ۱۲۲۶ هـ.

عناوین و خطوط شنگرف.

جلد: تیماج زرشکی با ترنج.

۱۵×۲۱ سم. ۲۴۶ گ. ۲۱ س. (ثبت ۸۵۸۷۷)

۱۰۵۸۴

روح الارواح

(عرفان-فارسی)

فی شرح الاسماء الحسنی

از: شهاب‌الدین ابوالقاسم عبدالله بن مظفر سماعی
(ق ۶ هـ).

شرحی عرفانی بر نود و نه نام مبارک الهی، همراه با
ذکر اشعار مناسب با مقام و بعض روایات عرفانی که به
شیوه صوفیان نگاشته است.

۱۰۵۸۶

حبائب

(عرفان-فارسی)

از: راض الدین عبدالکریم بن محمد علی اعجوبه
زنجان (۱۲۹۹هـ).

رساله‌ای است متوسط در تبیین معارف عرفانی با
استفاده از نظم و نثر و در ضمن فقرات متعدد که با عنوان
«حبیبی-حبیبی» تنظیم و نگارش آن در ۲۹ رجب
۱۲۹۹هـ پایان یافته است. از مؤلف در متن کتاب و
دیگر منابع اثری به دست نیامد. در ابتدای نسخه
نگارش این کتاب به راض الدین عبدالکریم اعجوبه
زنجان نسبت داده شده، که دلیلی بر این انتساب یافت
نشد.

آغاز: الحمد لله الذی نور قلوب العارفين بذکره و
قدس ارواحهم بسره و نزه افئدتهم بفکره و شرح صدور
هم بنوره....
انجام:

با طاعتی ارببختی آن نیست کرم

با معصیتیم اگر ببختی کرم است
خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ۲۷ شعبان
۱۳۰۱هـ.

جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۶×۲۲ سم. ۶۷گ. ۱۶س. (ثبت ۸۷۴۷۵)

۱۰۵۸۷

شرح خطبه البیان

(شرح حدیث-فارسی)

از: سید حسین فهمیم السلطان بن تقی مستوفی قدس
شریفی فراهانی (ق ۱۴هـ).

شرح و ترجمه‌ای است از خطبه البیان منسوب به
امیرالمؤمنین (ع) که نویسنده با استفاده از کتاب‌های
شرح این خطبه از جمله کتاب‌های مشرق الانوار حافظ
رجب برسی و معالم التأویل و البیان راز شیرازی و غیره
بدان دست زده است.

آغاز: با کمک و استعانت از رب جلیل و خالق عظیم

نسخه حاضر تا اواسط اسم الهی، «الحکم العدل»
ادامه یافته و از انتها افتادگی دارد.

آغاز: بسمله قال الشيخ الامام... اولاً در هو الله
سخن گفته می‌شود بس ترتیب بهر اسمی اشاره کرده
می‌آید «هو» معنی هو او بود....

انجام: ... الحکم العدل: حکم و حاکم به یک معنی
است و عدل به معنی عادل و به معنی دو عدل بود....

خط: نسخ کهن. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۸هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، نسخه نفیس کهن و
گرانها است.

صفحات زیادی در لابه لای نسخه دچار
آب‌دیدگی شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر و لچکی.
۱۹×۲۶ سم. ۹۴گ. ۲۳س.

(← تصویر) (ثبت ۸۶۶۹۱)

۱۰۵۸۵

تنبيه الغافلين

(کلام-فارسی)

فی بیان اصول العقائد و الدین

از: سید محمود بن محمدباقر حسینی طهرانی (ق
۱۴هـ).

کتابی متوسط در بیان اصول عقائد و اعتقادات
شیعه که در ضمن یک مقدمه و ۱۴ باب و یک خاتمه
تنظیم شده است.

آغاز: ستایش و سپاس یگانه‌ای را سزد که گوهر
ذات پاکش با فرط ظهور در کمال خفاء و از لوث نیستی
مبرا و پرتو او مظهر ما سواء....

انجام عنوان: ... صفت شانزدهم از صفات رذیله
مزاج، و بذله گویی و شوخی نمودن است...

خط: شکسته نستعلیق. کاتب: مؤلف.
جلد: تیماج زرشکی.

۱۸×۲۲ سم. ۲۷گ. سطر مختلف.

(ثبت ۸۷۴۷۳)

انجام: ... لاجرم اسلوب سخن هر جا هر یکی دیگر آمده قد علم کل اناس مشربهم امید که به نظر عنایت منظور و هب سمع رضا مسموع گردد.

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱ هـ.
برگ اول و دوم نونویسی شده است. صفحات
مجدول زر، عناوین شنگرف.
جلد: تیماج سرخ.
۱۹ × ۲۸ سم. ۳۷۴ گ. ۱۹ س.
(ثبت ۸۶۷۲۶)

۱۰۵۸۹

تحفة الملوك

(اخلاق - فارسی)

از: جلال‌الدین محمد اصفهانی.
پند و اندرزهایی برای پادشاهان و حکمرانان و
اتباع ایشان، به جهت نظم کشور و حفظ سلوک رعیت و
ملک که در چهل باب بسیار کوتاه (هر باب دارای چهار
نصیحت) تنظیم شده است.
نک: دانشگاه، ۱۲/ ۲۸۹؛ ملی، ۳/ ۲۱۳؛ مرعشی،
۲۷/ ۳۲۸؛ دائرة المعارف اسلامی، ۱/ ۴۹؛ نسخه‌های
خطی فارسی، ۲/ ۱۵۶۲.
آغاز: الحمد لله رب العالمین... اما بعد این کتاب
مشمول است بر آنکه حکما از کتب قدما اختیار کرده‌اند
و فواید بسیار در ضمن هر حرفی مرقوم و معلوم
می‌شود....
انجام: ... مادر و پدر را خدمت کردن، علما و حکما را
شفقت نمودن بر خلق خدا، تعالی توفیق رفیق همگان
باد.

خط: نستعلیق. کاتب: علیرضا بن آقاخان
ایروانی. تاریخ کتابت: ۱۲۸۵ هـ.
دارای یک سرلوح بین السطور نفیس زر و
ارغوانی و صفحات مجدول زر.
جلد: تیماج زرشکی با کناره قهوه‌ای.
۱۴ × ۲۱ سم. ۷ گ. ۹ س.
(ثبت ۸۶۸۸۷)

و توجه نظر اعلیحضرت اقدس ولی عصر عجل الله فرجه
و بدون هیچ شائبه غرض و تعصبی در تألیفات موجز و
مختصر و مفید خودمان

انجام: ... امید دارم زودتر وسایل چاپ آن را تهیه
فرماید که در دسترس برادران دینی ام قرار گیرد.
خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ۹
شوال ۱۳۹۳ هـ = ۶ مهر ۱۳۲۲ هـ.
بالغ بر نصف کتاب تایپ شده و نصف دیگر خطی
و دستنویس است.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۲۰ × ۲۳ سم. ۱۱۹ گ. سطر مختلف.

(ثبت ۸۷۴۷۴)

۱۰۵۸۸

اخبار الاخيار

(عرفان - فارسی)

فی اسرار الابرار

از: عبدالحق سیف‌الدین دهلوی بخاری (۹۵۸-
۱۰۵۲ هـ).

کتابی مفصل توصیفی در معرفی، شرح حال و
گزارش‌های تاریخی ۲۵۵ تن از عارفان و سالکان
طریقه قادریه و چشتیه در هندوستان که در سه طبقه و
یک خاتمه تنظیم و در سال ۹۹۹ هـ نگارش آن پایان
یافته است:

طبقه اول: در ذکر خواجه معین الحق و الدین؛
طبقه دوم: در ذکر شیخ فرید الحق و الدین گنج
شکر؛

طبقه سوم: از زمان نصیرالدین محمود جزاع دهلوی
و اهل زمان ایشان؛

خاتمه: در ذکر بعضی از اسلاف کاتب حروف.

نک: دانشگاه، ۹/ ۱۰۲۳.

آغاز: شکر مر حضرت واهب العطیات را تعالی و
تقدس که عطای او را پایان نیست و شکر آرای او را در
غیر اسکان نه اول

۱۰۵۹۰

لوامع الانوار

(حدیث - عربی)

فی شرح عیون الاخبار

از: سید نعمه الله بن عبدالله جزایری شوشتری (۱۱۱۲هـ).

کتابی مبسوط در شرح کتاب حدیثی «عیون اخبار الرضا» اثر جاویدان شیخ صدوق (۳۸۱هـ) است، این کتاب را مؤلف پس از شرح «التوحید» صدوق نوشته و در ماه شعبان ۱۱۰۶هـ آن را به پایان برده است.

نک: گلیگانی، ۸۶/۳؛ عکسی میراث اسلامی، ۱/۱۶۰؛ مرعشی، ۲۴۴/۱؛ ذریعه، ۳۶۳/۱۸.

آغاز: الحمد لله... و بعد فان المذنب الجانی قليل البضاعة... يقول لما فرغت من شرح التوحيد للصدوق اردت ان اكتب شرعاً على مشكلات كتاب عيون اخبار الرضا(ع)....

انجام: ... اللهم اشف سقام قلوبنا من ظلمات الذنوب و نزهنا من فضائح العيوب و اجعل هذا الشرح من جملة و سائلنا عند الامام على بن موسى الرضا(ع).

خط: نستعلیق. کاتب: سهل علی بن محمد تقی حسینی سیفی. تاریخ کتابت: ۱۱۰۸هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، نسخه دچار آبدیدگی شده است، نسخه حاضر از روی نسخه دستخط مؤلف کتابت شده و تا پایان با آن مقابله شده است.

جلد: تیماج سیاه ساده.

۱۶×۲۲ سم. ۲۸۵ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۶۲۰۵)

۱۰۵۹۱

فضائل امیرالمؤمنین(ع) (حدیث و کلام - عربی)

از: ناشناخته.

مجموعه‌ای برگرفته و تلخیص از کتاب‌های مربوط به فضایل امیرالمؤمنین(ع) از ابتدا تا زمان علامه مجلسی که بدون ترتیب و باب‌بندی خاصی گردآوری شده است.

این نسخه از ابتدا و انتها افتادگی دارد.

آغاز: الف السید السعید رضی الدین علی بن موسی... نقل ذلك مما يزيد على ثلثمائة طريق فاقصرت من ذلك على ما اورده نقلاً من كتابه....

انجام: ... بیان الدلیل علی تجسم الاعمال؛ قال الفاضل المجلس فی بحر الانوار قوله تعالى يوم تجد كل نفس ما عملت...

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲هـ.

عناوین سیاه، نشانی بلاغ دارد.

جلد: اسلیمی با عطف و گوشه گالینگور سیاه.

۱۷×۲۳ سم. ۱۴۵ گ. ۲۵ س. (ثبت ۸۶۲۲۶)

۱۰۵۹۲

علم المحجة اتماماً للحجة (کلام - فارسی)

از: محمدحسین بن محمد بهجت مامقانی تبریزی (ق ۱۳هـ).

رساله‌ای متوسط در بیان علل اختلاف شیخی و غیر شیخی که در رجب ۱۲۸۵هـ تحریر و در سه مقاله و یک خاتمه تنظیم شده است:

مقاله اولی: در بیان محل نزاع و اختلاف؛

مقاله ثانی: در بیان سبب و منشا نزاع؛

مقاله ثالثه: در بیان حکمت اختلاف؛

خاتمه: در ذکر بعضی از اخبار و آثار است.

نک: مجلس، ش ۴۵۷۰؛ دارالحدیث، ۲۴۶/۱.

آغاز: الحمد لله الذي لم يجعلنا من المعاندين المنكرين و لا من الغلاة المفوضين و لا من المرتابين المقصرين و هداً لا الصراط المستقيم....

انجام: ... قلم در کفم سرکشی کرده عنان اختیارم از پنجه اقتدار گرفته اینهمه را بی اختیار نگاشتم.

خط: نسخ. کاتب: احمد بن اسماعیل حسینی

تبریزی. تاریخ کتابت: ذیحجه الحرام ۱۲۸۵هـ.

صفحات مجدول قرمز و آبی، عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

- جلد: تیماج قهوه‌ای.
 ۱۲×۲۱ سم. ۶۴ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۶۲۶۳)
 نک: دانشگاه، ۱۴/۳۶۱۷؛ حقوق تهران، ۱۰۲؛
 ذریعه، ۸/۴۶؛ کشف الحجب، ۲۱۰؛ ملک، ۵/۲۲۳؛
 مرعشی، ۲۶/۱۰۴.
 آغاز: الحمد لله الذي عرفنا نفسه بعنوان انه خالق
 السموات والارضين و ما فيهن
 انجام:
 بسی بر سر خلق پاینده دار
 بتوفیق طاعت دلش زنده دار
 خط: نستعلیق. کاتب: بابا. تاریخ کتابت: ذیحجه
 ۱۰۶۶ هـ.
 برگ اول توسط محمد عزالدین حسینی در سال
 ۱۳۵۶ هـ نونویسی شده است، صفحات مجداول
 ز.
 جلد: تیماج زرشکی.
 ۹×۱۴ سم. ۱۱۱ گ. ۱۳ س. (ثبت ۸۶۲۷۶)
- ۱۰۵۹۳**
النصرة لسيد العترة
في حرب البصرة
 از: شیخ مفید محمد بن محمد بن نعمان تلعلکبری
 (۴۱۳ هـ).
 اثری متوسط در بیان تاریخ جنگ جمل میان
 امیرالمؤمنین (ع) و عایشه و پیروان وی با اشاره به
 زمینه‌ها و نتایج و آثار جنگ مزبور با استناد به
 کتاب‌های روایی-تاریخی آن که به درخواست کسی به
 رشته تحریر درآمده است.
 نک: مفتی الشیعة قم، ۱/۱۰؛ ذریعه، ۲۴/۱۷۷.
 آغاز: الحمد لله الذي ضمن النصر لناصره و اعان
 على الحق بتوقيفه متبعيه و خذل من عند عن دينه و
 الحد فيه ... و بعد سألت ايدك الله بتوقيفه ان اورد لك
 ذكر الاختلاف
 انجام: ... دلیل علی انها كانت مبغضة له و كانت
 مؤذية له فی اسباب لا حاجة لنا بذكرها.
 خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۳۳۸ هـ. مکان
 کتابت: نجف اشرف.
 عناوین و نشانی‌ها شنگرف.
 جلد: تیماج سیاه.
 ۱۳×۲۱ سم. ۷۳ گ. ۲۲ س. (ثبت ۸۶۲۶۹)
- ۱۰۵۹۴**
دانش نامه شاهی
 (چند دانشی-فارسی)
 از: محمد امین بن محمد شریف استرآبادی
 (۱۰۳۶ هـ).
 رساله‌ای چند دانشی همانند اربعین فخر رازی در
 فوائد علوم و دانش‌های رایج که میان سال‌های ۱۰۲۰
 تا ۱۰۳۵ هـ به نام محمد قطب شاه تألیف شده است.
- ۱۰۵۹۵**
مجموعه
۱. تذکره عرفا و حکماء
 (تاریخ-فارسی)
 (ص ۱-۵۲)
 از: ناشناخته.
 مروری بر شرح حال و ترجمه تعدادی از اکابر عرفا
 و حکمای اسلامی به روش اختصار و اجمال است.
 آغاز: بعد سپاس بی قیاس مر خالق مخلوقات و
 درود نامحدود بر سرور کائنات؛ خواجه حسن بصری: در
 کتب تواریخ مذکور است که او در معرف الهی
 انجام: ... و آنچه مخالف نفس و خواهش باشد به
 عمل در آر زیرا که آنچه حق و صواب باشد نفس از آن
 مخالفت دارد. تمت.
۲. لطائف و ظرائف
 (اخلاق-فارسی)
 (ص ۵۹-۱۰۶)
 از: ناشناخته.

۲. طریق النجاة (کلام-عربی)

(گ ۲۳ ر- ۳۰ پ)

از: علامه محمدباقر بن محمد تقی مجلسی
(۱۱۱۰ هـ).

رساله‌ای کوتاه در فراگیری راه نجات از مهلکات و شبهات زمان که در دو باب تنظیم شده است:
الباب الاول: فیما يتعلق باصول العقائد؛
الباب الثاني: فیما يتعلق بكيفية العمل.
نک: مرعشی، ۸۴/۳۴.

آغاز: الحمد لله الذي سهل لنا سلوك شرائع الدين و اوضع اعلامه و بين لنا مناهج اليقين فاكل بذلك علينا انعامه و
انجام: ... و كان يكفر هم في عقابدهم الباطلة و انا اعرف بطريقته و عندی خطوطه فی ذلك.

۳. شرح نهج المسترشدين (کلام-عربی)

(گ ۳۲ پ- ۷۱ پ)

از: آخوند ملا محمدحسن خوئینی (ق ۱۳ هـ).
شرح رساله نهج المسترشدين اثر علامه حلی (۷۲۶ هـ) است که براساس فصل بندی متن کتاب و به صورت مزجی تنظیم و تحریر شده است.
نسخه از انتها ناقص است.
آغاز: بسمه، قال العلامة آية الله المستغنى عن الالاقاب ره فی کتابه نهج المسترشدين بسم الله الرحمن الرحيم ابتداء بالتسمية
انجام عنوان: ... الفصل الخامس فی اثبات واجب الوجود تعالی و صفاته... و يجوز ان نظیر الی تقسیم کلی الوجود.

خط مجموعه: نسخ. کاتب: محمد تقی بن محمد حسین بن ملا احمد خوئینی. تاریخ کتابت: ۲۸ ذی قعدة ۱۲۷۷ هـ. مکان کتابت: در شهر خوئین. عناوین و خطوط سیاه و شنگرف، کاتب به اشتباه عنوان «منهج السالكين» را در بالای نسخه به

مجموعه لطایف و مطایبات شیرین از بزرگان دینی و ملت که به صورت «لطیفه-لطیفه» گردآوری شده است.

آغاز: حمد و سپاس مر خداوند اکبر را که در همه مخلوقات خلقت انسان را بر تمام عوالم شرف داده که لقد کرمنای آدم
انجام: ... مثل فیلبان و ساربان و مثل آن اکثر تندخو و عربده جو میباشند، گفت ای مهربان همچنین است.

خط مجموعه: نستعلیق. بی کا، محمد میانجان (رساله دوم). تاریخ کتابت: ربیع الاول ۱۲۷۵ هـ. مکان کتابت: در هندوستان (رساله دوم). صفحات مجدول زر، عناوین شنگرف. جلد: گالینگور سیاه با آستر اسلیمی. ۲۱×۱۶ سم. ۵۴ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۶۴۴۲)

۱۰۵۹۶

مجموعه**۱. نهج المسترشدين الى اصول الدين (کلام-عربی)**

از: علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلی (۷۲۶ هـ). خلاصه‌ای از مسائل کلامی و اصول دین که در سیزده فصل (هر فصل متضمن برچند بحث) تنظیم شده و مؤلف کتاب را به درخواست فرزندش فخرالمحققین در دوازدهم ربیع الاول ۶۹۹ هـ به رشته تحریر درآورده است.

نک: ذریعه، ۲۴/۴۲۴؛ مرعشی، ۱/۱۸؛ دانشگاه، ۱۶۹/۱۷؛ سیهسالار، ۷۳۸/۵.

آغاز: الحمد لله المنقذ من الحيرة و الضلال و المرشد الى سبيل الصواب فی المعاش و المال
انجام: ... و من اراد التوسط فعليه بكتاب منتهی الاصول و المناهج و غیر هما من کتبنا.

- عنوان نام رساله ذکر کرده و به علامه مجلسی نسبت داده است، حواشی در هامش رساله سوم با امضای «منه ره».
- جلد: مقوا با روکش اسلیمی ساده.
- ۱۷ × ۲۱ سم. ۷۱ گ. سطور مختلف.
- (ثبت ۸۶۲۷۵)
- ۱۰۵۹۷
- مجموعه**
- ۱. اسرار نقطه** (عرفان-فارسی)
- (گ ۱-۱۰۵)
- از: تقی بن محمد خویی (ز: ۱۲۵۷هـ).
- منظومه‌ای بلند در بیان معارف عرفانی به روش عرفانی نعمت‌اللهی که در سال ۱۲۵۷هـ در شهر شیراز به رشته نظم کشیده شده است.
- آغاز:
- یا کریم العفو حی لم یزل
یا کثیر الخیر شاه بی بدل
- انجام:
- بی تفکر پیش هر داننده است
آنکه با شوریده شوراننده هست
- ۲. تشویق السالکین** (عرفان-فارسی)
- (گ ۱۰۵-۱۱۸ پ)
- از: محمدتقی بن مقصود مجلسی اصفهانی (۱۰۷۰هـ).
- رساله‌ای در بیان حقیقت و حقانیت طریقه رضویه ذهبیه و اثبات درستی تصوف و عرفان که در واقع مختصری است از کتاب مفصل مؤلف مستند السالکین که در همین موضوع نوشته شده است.
- نک: مرعشی، ۱۹/ ۸۰.
- آغاز: الحمد لله الذی فضل اولیائه علی جمیع
الخالق و الامم و خصص سرائرهم بخصائص الحقایق و
الحکم
- انجام:
- از هزاران تن یکی تن صوفی‌اند
دیگران در دولت او می‌زیند
خط مجموعه: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت:
۱۲۶۳هـ (رساله دوم).
- در ادامه رساله اول رساله‌ای کوتاه از علامه محمدباقر مجلسی در پاسخ به پرسش یکی از مریدانش آمده است، در ادامه رساله دوم تا پایان نسخه فوائد متعدد از جمله پرسش و پاسخ عربی شیخ احمد احسائی و نیز اشعاری از میرزا حسین ساقی خویی آمده است.
- جلد: تیماج سیاه ساده.
- ۱۴ × ۲۱ سم. ۱۴۷ گ. سطور مختلف.
- (ثبت ۸۶۲۷۴)
- ۱۰۵۹۸
- ترجمه تبصرة الحق** (کلام-فارسی)
- از: ظهیرالدین مراد بن علیخان تفرشی (۱۰۵۱هـ).
- اثری متوسط در رد نظرات مطرح شده در کتاب گبریل پادری فرنگی (یکی از کشیشان مسیحی) و پاسخ به اتهامات و دروغ‌پردازی‌های وی، که در عصر یکی از شاهان صفویه تحریر و در یک آغاز، سه مقدمه، دو مقاله و یک انجام تنظیم شده است:
- آغاز (در سه مجلس):
- مقدمه اولی: در بیان آنچه ناظران را بصیرت افزاید؛
مقدمه ثانیه: در تقریر اعتقادات نصاری؛
مقدمه ثالثه: در تمهید معارضه نمودن ادله نقلی ایشان با اناجیل اربع و مزامیر داوود؛
مقاله اولی: در مناظره با نصاری درباره تثلیث (در سه فصل)؛
مقاله ثانیه: در مناظره با ایشان درباره اتحاد بعد انسانی عیسی با الوهیت مسیح؛
خاتمه (در چند فصل).

بیان طریق و ارائه استدلال بر واجبات شرعی و اعتقادات اسلامی به روش اهل بیت (ع) است، که در یک مقدمه و پنج فصل و یک خاتمه تنظیم شده است:

المقدمة: فی امور لابد من ذکرها؛
الفصل الاول: فی العلوم التي لابد منها فی الاستدلال؛
الفصل الثاني: فی القدر المحتاج اليه من هذه العلوم؛
الفصل الثالث: فی كيفية الاستدلال؛
الفصل الرابع: فيما يقع فيه الاستدلال والاجتهاد؛
الفصل الخامس: فی المستدل و شرائطه؛
الخاتمة: فی الحث علی طلب العلم.
نک: مرعشی، ۱۲/۲۸۶؛ ذریعه، ۱۷/۲۴۰؛ دانشگاه، ۴۰۷/۸؛ الهیات، ۲/۲۵۷.

آغاز: الحمد لله ما سنح التوفيق و مسهل الوصول الى الطريق و ملهم الحق اهل التحقيق
انجام: ... و نسأل منه ان يستعینا من الرحیق و نستغفر الله من الزیادة و النقصان انه الکریم المنان.

۳. الاقطاب الفقهية
على مذهب الامامية
(ص ۳۵۴-۴۷۶)
از: ابن ابی جمهور، محمد بن علی احسائی (پس از ۹۰۶هـ).

مؤلف بعد از تألیف کتاب عوالی اللآلی به نظر رسید رساله‌ای در قواعد کلی فقه و تطبیق بعضی از مسائل بر آنها به صورت مختصر با عناوین «قطب-قطب» جمع‌آوری نماید و در هر مساله فروع و مآخذ و دلائل آن را بیان کند. این کتاب برای تمرین طلاب بسیار سودمند است.

نک: مرعشی، ۱۰/۵۲؛ مجلس، ش ۳۸۹۷؛ ذریعه، ۲/۲۷۳؛ دانشگاه، ۱۲/۲۶۷۳.

آغاز: الهنا هب لنا من عطاك ما يكون سبباً الى رضاک و (...) لنا من نفحات جودك ما یوصلنا الى خشیتك و تقواك ...

آغاز: ثنا و ستایش بی منتها سزاوار یکتای بی همتا که انوار آثار وحدانیتش از پیشانی کثرت امکانی بر ابصار بصائر عقول نورانی ...

انجام: ... و دیگران او را خبر دادند و او باور نمی‌کرد و بعد از هشت روز بار دیگر بر ایشان حاضر شد و این دفعه (...) حاضر بود.

خط: نستعلیق. کاتب: سید محمد مهدی بن طالب علی. تاریخ کتابت: ۱۱ جمادی الاول ۱۲۹۹هـ.
مکان کتابت: روستایی نزدیک شهر جونپور هند، حسب دستور شیخ محمدباقر اصفهانی کربلایی.
عناوین و خطوط و نشانی‌ها شنگرف.
جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.

۱۸×۲۷ سم. ۶۸ گ. ۱۶ س. (ثبت ۸۶۲۷۱)

۱۰۵۹۹

مجموعه

۱. مناهج البقین
فی اصول الدین
(ص ۲-۳۰۲)
از: علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلی.
نک: ش ۱۰۴۶۰.

آغاز: الحمد لله المنشیء الفطر و خالق البشر و میزهم بقوتی العلم و النظر تعالی فی کبرياته و عظمته

انجام: ... و ان یرحموا علینا عقیب صلواتهم و ان یذکرونا فی خلواتهم، و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهیرین.

۲. کاشفة الحال
عن احوال الاستدلال
(ص ۳۰۶-۳۵۱)

از: ابن ابی جمهور، محمد بن علی احسائی (پس از ۹۰۶هـ).

رساله‌ای مختصر در شناخت حقیقت و حکم نیت در عبادات و بیان کیفیت آن در هر یک از عبادات که به صورت نیمه استدلالی مطرح شده است.
نک: ذریعه، ۱۸/ ۳۵۰-۳۵۱.
از ابتدای نسخه افتادگی دارد.
آغاز عنوان: ...القسم الثانی الغسل و هو واجب و ندب فالواجب غسل الجنابة و الحيض
انجام: ... و نية المندوب امر بالمعروف لندبه قربة الى الله و هذا آخر ما اردناه ابراده.

۲. النکت الاعتقادیة (کلام-عربی)
(گ ۳۰ پ-۴۵ پ)
از: شیخ مفید، محمد بن محمد بن نعمان عکبری بغدادی (۴۱۳هـ).
رساله بسیار مختصری در اعتقادات شیعه است به طور پرسش و پاسخ با عنوان «فان قيل الجواب» که در پنج فصل تنظیم شده است:
الاول: فی معرفة الله تعالى و صفاته السلبية و الثبوتية؛
الثاني: فی العدل؛
الثالث: فی النبوة؛
الرابع: فی الامامة؛
الخامس: فی المعاد.
نک: مرعشی، ۱۱۸/۲.
نسخه حاضر از انتها افتادگی دارد.
آغاز: الحمد لله رب العالمين... اما بعد فهذه عقيدة قادني الدليل اليها و قوى اعتمادي عليها جعلتها بعد التوضيح و التبيين تحفة لاخواني
انجام عنوان: ...الفصل الرابع فی الامامة، فان قيل حكمة الله تعالى تقتضي نصب الامام ام لا فالجواب...
خط: نسخ. کاتب: احمد بن اسماعيل بن احمد بن حاج ابراهيم بن الشقيف (رساله اول). تاریخ کتابت: ۱۲ شوال ۹۰۱هـ (رساله اول).

انجام: ... هذا آخر ما اردنا املاءه فی هذه الرسالة و (...) لنا جمعه و استخراجه فی هذه المقالة مع ضعف الصناعة و قلة البضاعة.
بی کا. تاریخ کتابت: جمعه ۱۸ رجب ۱۰۷۷هـ.
مهر بیضوی با سجع «العبد المذنب میرزا محمد» در برخی برگ‌ها، عناوین و نشانی‌ها شنگرف.
جلد: مقوا.
۱۴ × ۲۰ سم. ۲۳۸ گ. ۲۹ س. (ثبت ۸۶۸۹۳)

۱۰۶۰۰

نقد النصوص (عرفان-فارسی)
فی شرح نقش النصوص
از: نورالدین عبدالرحمن بن جامی (۸۱۷-۸۹۷هـ).
نک: ش ۱۰۴۹۹.
آغاز: الحمد لله الذي جعل صفائح قلوب ذوی الهمم قابلة نقش نصوص الحكم و الصلاة و السلام على المظهر الاتم لاسمه الاعظم
انجام:
هم فاتحه هم خاتمه اش جمله تویی
فافتح بالخیر رب و اختتم بالخیر
خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱هـ.
عناوین شنگرف، در پایان نسخه یک برگ (پشت و رو) فائده سلوکی و عرفانی از سعدالدین کاشغری بر مبنای خواجگان ذکر شده است.
جلد: تیماج سرخ.
۱۶ × ۲۴ سم. ۲۰ گ. ۲۹ س. (ثبت ۸۶۷۳۲)

۱۰۶۰۱

مجموعه
۱. اللعة الحلیة (فقه-عربی)
فی معرفة النية
(گ ۱ ر-۲۹ پ)
از: ابن فهد، احمد بن محمد حلی (۸۴۱هـ).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: گالینگور حنایی.

۱۶×۲۱ سم. ۴۵ گ. ۲۹ س. (ثبت ۸۶۳۰۸)

۱۰۶۰۲

اکسیر العارفین

(فلسفه - عربی)

فی معرفة طریق الحق و الیقین

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۱ هـ).
مسائلی فلسفی در علم و معرفت و حکمت الهی و
مبدأ و معاد برگرفته شده از گفته‌های حکما و عرفا و
آنچه مؤلف از طریق کشف و شهود و مبانی علمی بدان
رسیده است، که در سال ۱۰۳۱ هـ و در ضمن چهار باب
(هریک در چند فصل) تألیف شده است.

الباب الاول: فی کمیة العلوم و قسمتها؛

الباب الثاني: فی معرفة محل المعرفة و الحکمة؛

الباب الثالث: فی معرفة فاعل العلوم و فیاض
المعارف؛

الباب الرابع: فی معرفة الغاية الاصلية لها.

آغاز: سبحانک اللهم یا مبدع العقول و النفوس
باضواها و انوارها و مخترع الافلاك و الکواکب بادوارها و
اکوارها و جامع اشتات العناصر بصورها....

انجام: ...ان مبدأ کل شیء هو بعینه الغایة فالنفس
العلامة من الله مبدأها و الی الله منتهاها.

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت:

۱۱۳۱ هـ.

گواهی تملک عبدالحسین نوربخشی در تاریخ

۱۱۶۰ هـ در شیراز با مهر بیضوی با سجع «عبده

عبدالحسین» در برگ اول، به گواهی و ترقیمه

برگ نهایی نسخه رساله حاضر به خط خود

مؤلف دانشمند کتاب صدرالمتألهین شیرازی

کتاب شده و از این جهت ارزشمند است، برخی

صفحات ترمیم و بازسازی شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای ساده با ترنج.

۱۳×۲۱ سم. ۲۳ گ. ۲۷ س. (ثبت ۲۲۴۴۰)

۱۰۶۰۳

ترجمه منهاج العابدین

(اخلاق - فارسی)

از: عمر بن عبدالجبار ساوی سندی زهری.

ترجمه و شرح مختصر فارسی کتاب منهاج العابدین
اثر حجة الاسلام ابو حامد غزالی (۶۰۶ هـ) است که در
هفت عقبه تنظیم شده است:

اول: عقبه علم،

دوم: عقبه توبه،

سوم: عقبه عوائق،

چهارم: عقبه عوارض،

پنجم: عقبه بواعث،

ششم: عقبه قوادح،

هفتم: عقبه حمد و شکر.

نک: نشریه، ۸/ ۳۹؛ ادبیات، ۲/ ۶۲؛ مشار، ۲۸۴۷؛

دانشگاه، ۵۳/۱۷.

آغاز: الحمد لله رب العالمین... چنین گویند
ضعیف‌ترین خلق خدای بنده گناه‌کار... که من کتاب منهاج
العابدین را که آخرین منصفات امام حجة الاسلام... در
سلوک راه آخرت....

انجام: ...اگر رغبت وی را ساختن این حدیث باشد

هر روز بخواند و مصنف اصل را و مترجم را برحمت یاد

کند و از حضرت عزت آمرزش جهت (...). بطلبند. تمت.

خط: نسخ کهن. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۵ ذیحجه

۷۸۰ هـ.

سرلوح ارغوانی و سیاه نفیس با متن بسمله در

بالای برگ اول، شمسه عالی ارغوانی در نام و

عنوان کتاب در آغاز برگ اول، عناوین شنگرف،

حواشی و تعلیقات و تصحیحات در هامش

صفحات، نسخه نفیس و ارزشمند و کهن است،

پایان نسخه در سه صفحه «عقائد الفرق الناجية و

هم الاشاعة» قاضی عضد ایجی با تاریخ کتابت

- ۷۵۶هـ به جهت شمس‌الدین محمد دامغانی، به
خط عبدالرحمن بن عبدالغفار آمده است.
جلد: تیماج سیاه با ترنج بزرگ.
۲۰×۱۵ سم. ۱۱۷ گ. ۱۹ س.
(← تصویر) (ثبت ۶۱۷۹۰)
- انجام:
خورشید هم از دور باغوش افق
خمیازه کشد در غم آن خرمن گل
خط مجموعه: نستعلیق خوش. کاتب: خواجگی
(رساله اول و دوم). تاریخ کتابت: ۱۰۷۴هـ
(رساله اول و دوم).
سرلوح زیبا و بسیار نفیس زرد قرمز، هامش
تمام صفحات تشعیر مذهب و مرصع بین سطور و
طلاندازی در لابه‌لای سطور، نسخه از نظر
هنری بسیار نفیس است.
جلد: روغنی مصور با آستر اسلیمی گل و
بوته‌دار.
۱۰×۱۶ سم. ۱۸ گ. ۱۳ س. (ثبت ۶۱۸۱۸)
- ۱۰۶۰۴
مجموعه
۱. صد پند لقمان حکیم (اخلاق-فارسی)
(گ ۱ پ ۶ ر)
آغاز: الحمد لله رب العالمین... بدانکه این صد پند
سودمند و دلپسند است که لقمان حکیم پسر خود را
وصیت کرده و فرموده که هر که این سخنان را یاد
گیرد....
انجام: ...هیچکس را مترسان تا ایمن باشی. و الله
اعلم بالصواب.
- ۱۰۶۰۵
مناهج الطالبین (تاریخ-فارسی)
فی معارف الصادقین
از: علی بن حسین بن علی قزوینی هلالی، معروف
به علاء (ق ۸هـ).
اثری در تاریخ عمومی که در سه بخش: آفرینش،
پیامبران و خلفا و پادشاهان اسلامی تا سال نگارش اثر،
تنظیم و نگارش آن از ذیحجه ۷۷۸ تا شعبان ۷۷۹هـ به
طول انجامیده است. این اثر به نام ابوالفوارس شاه شجاع
مظفری نگاشته شده است.
نک: ذریعه، ۲۲/۳۴۶؛ فهرستواره فارسی، ۱/۶۵۸؛
استوری، ۱/۸۵؛ نسخه‌های خطی فارسی، ۶/۴۲۰۳.
نسخه حاضر از انتها افتادگی دارد.
آغاز: شکر و سپاس باخلاص و حمد و ثنا باختصاص
پادشاهی را تقدست اسماء الست بر بکم تعظمت الالاء که
مقربان درگاه جلال و مقدسان بارگاه....
انجام عنوان: ...باب بیستم در اسامی خلفای بنی
امیه و بنی مروان و بنی عباس وحدت خلافت ایشان
علی سبیل الایجاز و الاختصار...
- ۱۰۶۰۶
۲. خواص اسرار تامات (علوم غریبه-فارسی)
(گ ۷ پ ۱۱ ر)
آغاز: اما بعد این رساله‌ای است مشتمل بر بعضی
خواص اسرار تامات و سبب نزول این کلمات آنست که در
غزای احد چون لشکر اسلام شکسته شد....
انجام: ... خاصیت: از برای ذل اعداء هر روز صد و
پنجاه بار بخواند دشمنان ذلیل گردند.
۳. مدح عباسی (ادب-فارسی)
(گ ۱۲ پ ۱۸ ر)
از: ناشناخته.
متن کوتاه مسجع و قافیه‌دار ادبی که در وصف شاه
عباس ثانی از شاهان صفویه نگاشته شده است.
آغاز: شمیم عنبر نکهت مر ثنا و محمّدت که از عود
در مجمر سینه بر آتش دلسوخته سویدای مشکین نفسان
انجمن بلاغت دمیدن گیرد....

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۹۹.
سرلوح زر و ارغوانی بزرگ و آسیب دیده در
برگ اول، صفحات مجدول زر عناوین و
نشانی‌ها شنگرف، نسخه نفیس و ارزشمند است.
جلد: گالینگور سبز با عطف و گوشه تیماج سیاه.
۲۰×۲۹ سم. ۳۸۶ گ. ۲۷ س.

(ثبت ۷۴۲۸۹)

۱۰۶۰۶

النقض لبعض مطالب النواصب (کلام-فارسی)
از: عبدالجلیل بن ابی‌الحسین قزوینی رازی (ق ۵۶).

کتابی مبسوط و معروف در بیان دیدگاه‌های
اعتقادی شیعه امامیه و نقد شبهات و انتقادات طرح شده
از سوی مخالفان به ویژه نویسندگان کتاب نقض بعض
فضایح الروافضی است که در میانه سال‌های ۵۵۶ هـ و
۵۶۶ هـ نگاشته شده است. این اثر سال‌ها پیش با همت
محقق فقید جلال‌الدین محدث ارموی با تحقیقات و
توضیحات بسیار سودمند به طبع رسیده است.
نک: دانشگاه، ۱۲/ ۲۹۹۵؛ مشار فارسی، ۱۲۵۵؛
ادبیات تهران، ۶۹/ ۱.

نسخه حاضر از ابتدا و انتها افتادگی دارد.
آغاز عنوان: ...فصل در اول کتاب این (...) ابتدا
کرده است به بسم الله الرحمن الرحیم و چون بمذهب
(...) اسم و مسمی یکی باشد فایده بسم الله معلوم
نباشد...

انجام: ...اگر گفته است شصت و ششم: رافضی هرگز
نماز وتر نکند و نزدیک امام ابوحنیفه واجب است...

خط: نسخ کهن. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۸۸.
نسخه برخی صفحاتش ترمیم شده است.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، ثلث اول نسخه به
خط تعلیق کهن و دارای آبدیدگی مختصری
است. دو ثلث دوم نسخه خوانا و سالم است،

نسخه بسیار نفیس و کهن و ارزشمند است.
جلد: تیماج سیاه مندرس.
۱۸×۲۴ سم. ۱۸۴ گ. ۲۷ س.
(ثبت ۷۴۲۶۱) (← تصویر)

۱۰۶۰۷

نهاية الاقدام في علم الکلام (کلام-عربی)
از: ابوالفتح محمد بن عبدالکریم شهرستانی
(۵۴۸ هـ).

اثری معروف و مفصل در کلام استدلالی اشعری با
رد و ابرام و مناقشات علمی دیدگاه‌های معتزله که به
درخواست یکی از بزرگان عصر که به گفته مؤلف رد
خواسته‌اش ممکن نبود، در ۲۰ قاعده تنظیم شده است:
القاعدة الاولى: فی حدث العالم.
القاعدة الرابعة: فی رد التشبيه.
القاعدة التاسعة: فی اثبات العلم بالصفات الازلیة.
القاعدة الثالثة عشر: فی ان کلام الباری تعالی واحد.
القاعدة السادسة عشر: فی جواز روية الله تعالی
عقلاً.
القاعدة التاسعة عشرة: فی اثبات النبوات و تحقیق
المعجزات.

القاعدة العشرون: فی اثبات نبوة نبینا المصطفی (ع).
نک: نشریه، ۱۰/ ۵۷؛ مشار، ۹۷۲؛ مجله وحید، ۵۲/
۳۸۵؛ مجلس، ش ۳۸۴۰.

آغاز: الحمد لله حمد الشاکرین و الصلاة علی رسوله
المصطفی محمد و آله الطاهرين اما بعد فقد اشار الى من
اشارته حتم و طاعته غنم ان اجمع مشکلات مسائل
الاصول

انجام: ...اليوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم
نعمتی و رضیت لکم الاسلام دیناً... و بالقران اماماً و
بالکعبة قبله و بالمؤمنین اخواناً. تمت.

خط: نسخ کهن. بی. کا. تاریخ کتابت: ۳
ذیحجه ۵۳۸ هـ.

از: فخرالدین محمد بن عمر رازی (۶۰۶هـ).
 نخستین شرح قابل توجه الاشارات و التنبیهات
 است که با شرح و نقد خواجه نصیرالدین طوسی دنبال
 گردیده است. شارح، با اینکه از مصنف با تجلیل و
 احترام یاد کرده؛ لیکن در پاره‌ای از موارد، راه جدل و
 نقض پیش گرفته و بدین سبب، خواجه نصیر برای نجات
 کتاب الاشارات و التنبیهات از انحراف، به شرح مجدد آن
 پرداخته و با احترام و تجلیل فراوان از فخر رازی،
 نقایض او را برشمرده و مورد نقد و اصلاح قرار داده است.
 نک: مرعشی، ۲۲/ ۶۱۰. کشف الظنون، ۱/ ۹۴.
 آغاز: اما بعد حمد من يستحق الحمد لذاته و
 يستوجب الشکر لکماله الهیة و تتقاصر الاوهام عن
 الاحاطة بکبریائه....

انجام: ...فهی واجبة فی الشرح لکثرة ما فیہ من
 الحقائق الدقیقة و المباحث العمیقة و نسل الله ان يجعل
 فی ما کتبناه حجة لنا لا علینا.

خط: نسخ کهن. بی. کا. تاریخ کتابت: جمعه ۱۹
 جمادی الاول ۶۱۴هـ (هشت سال پس از فوت
 مؤلف).

گواهی تملک محمد تقی بهار (۱۳۱۵هـ) و
 محمد بن محمود بن جبرئیل و ابوالهدی اسمعیل
 بن عبدالوهاب و محمدعلی بن سلطان المحققین
 واعظ همدانی (۱۳۲۳هـ).

در برگ اول، تصحیح در حاشیه صفحات،
 عناوین سیاه، نسخه کهن نفیس و گرانبها.
 جلد: تیماج سرخ ساده درکار.
 ۱۹×۲۵ سم. ۲۳۳گ. ۲۸س.

(← تصویر) (ثبت ۷۴۶۸۱)

۱۰۶۱۰

جامع العلوم
 از: فخرالدین محمد بن عمر رازی (۶۰۶هـ).
 (چند دانشی-فارسی)

گواهی تملک کهنه ابوالحسن عبدالرحیم بن
 دوبر بن الحسن الدیلمی و تملکی دیگر به تاریخ
 ۷۱۳هـ در برگ اول، عناوین سیاه و سرخ، نسخه
 بسیار نفیس کهنه و گرانبها است، نشانی بلاغ
 در پایان نسخه و تحشیه و تصحیح در هامش
 صفحات دیده می‌شود، برگ‌های ابتدایی و
 انتهایی آسیب دیده، برخی صفحات نسخه ترمیم
 و بازسازی شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج بزرگ و مجدول.
 ۱۶×۲۰ سم. ۱۸۹گ. ۱۷س.

(← تصویر) (ثبت ۷۴۳۱۰)

۱۰۶۰۸

اخلاق ناصری
 از: خواجه نصیرالدین محمد بن حسن طوسی
 (۶۷۲هـ).

نک: ش ۱۰۴۴۱.
 آغاز: حمد بی حد و مدح بی عد لایق حضرت عزت
 مالک الملکی را سزا باشد که هم چنانکه در ید فطرت
 اولی و

انجام: ...این است وصایای افلاطون که خواستم که
 کتاب برای ختم کنیم و بعد از این سخن قطع کنیم خدای
 تعالی همگان را توفیق الکتاب خیرات کرامت کند. تمت.

خط: نسخ کهن. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۵۸.
 عناوین و نشانی‌ها سیاه و شنگرف، کناره‌های
 صفحات مندرس ترمیم شده است، نسخه نفیس
 و کهن و گرانبها.

جلد: تیماج قهوه‌ای.
 ۱۳×۲۱ سم. ۳۲۷گ. ۲۲س. (ثبت ۷۴۳۶۳)

۱۰۶۰۹

شرح الاشارات و التنبیهات
 (فلسفه-عربی)

گزیده‌ای از مشکلات چهل علم که برای سلطان علاءالدین تکش فرزند آلب ارسلان خوارزمشاهی، تحریر شده تا معتکفان حضرت جلال را به مطالعه آن استیناس بوده و به واسطه آن از انواع علوم اقتباسی باشد.

در این اثر از هر علمی نه مسئله انتخاب شده: سه از ظاهرات و کنایات، و سه از غوامض و مشکلات، و سه دیگر از امتحانیات.

این کتاب جامع الستین و حدایق الانوار نیز نامیده می‌شود.

نسخه حاضر از ابتدا افتادگی دارد.

آغاز عنوان: ... علم المعالی درین علم نه بیت از بیت‌های مشکل بتازیم و حقیقت آن را ظاهر گردانیم بعون الله تعالی: مشکل اول: ابوالنجم می‌گوید ...

انجام: ... و اگرچه آن حقیقت مشترکند میان واجب الوجود و ممکن الوجود و الله اعلم تمت.

خط: نسخ کهن. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۷۱۱ هـ.

عناوین شنگرف، برخی صفحات نسخه ترمیم شده‌اند، نسخه نفیس کهن و گرانبها است.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول.

۱۴ × ۱۹ سم. ۱۴۱ گ. ۱۹ س.

(← تصویر) (ثبت ۷۶۵۱۲)

۱۰۶۱۱

فرائد السلوک

(اخلاق - فارسی)

فی فوائد فضائل الملوك

از: اسحاق بن ابراهیم طایی سجستانی (ق ۷ هـ).

در فضایل و آداب و محاسن اخلاق پادشاهان و ملوک که باید بدان متحلی شوند و در کارها و رفتار خود آن را به کار بندند، با انشایی ادبی زیبا و ابیاتی به فارسی و عربی نغز و حکایات تاریخی آموزنده، و به نام ابوالمظفر ازبک بن محمد ایلدکز این کتاب مشتمل بر ده باب و طی یکسال (دهه اول ماه رجب سال ۶۰۹ هـ تا

روز اول رجب ۶۱۰ هـ) تألیف شده است:

الباب الاول: فی فضائل العقل و میامن نتایج.

الباب الثاني: فی فضائل العلم و منافع فوائده.

الباب الثالث: فی فضائل العدل و ذم الظلم.

الباب الرابع: فی فضائل الجود و سعادة عواقبه.

الباب الخامس: فی فضائل العزم و مناقب نتایج.

الباب السادس: فی فضائل الحزم و مکارم منافع.

الباب السابع: فی فضائل الحکمة و نوادر نتایجها.

الباب الثامن: فی فضائل الشجاعة و محاسن فوائدها.

الباب التاسع: فی فضائل العفة و سعادة عواقبها.

الباب العاشر: فی مکارم الاخلاق و تهذیبها.

نک: مرعشی، ۱۵/۱۲۸.

آغاز: سپاس و ستایش واجب عقل و حیات و مبدع صور و ماهیات را و حمد و ثنا موجد ارواح و اشخاص و مکمل اشباح و ذرات را قادری که عقول و نفوس درگیر معرفت او سرگردانند ...

انجام: ... من بنده در آرایش این عروس چه مشاطگی زیبا کرده‌ام و در جلوه این کریمه باستانی چه ابداع بکار برده و الحمد لویه.

خط: نستعلیق کهن. کاتب: درویش علی. تاریخ کتابت: اواخر جمادی الاول ۸۳۱ هـ.

گواهی تملک اسماعیل عاصم چلبی زاده در ۱۱۶۶ هـ در برگ اول و نیز گواهی تملک ابی‌بکر بن رستم بن احمد شروانی.

نسخه کهن نفیس و ارزشمند است، صفحات مجدول قرمز، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، مهر بیضوی کهن با سجع «توکل علی الملک الحی الذی لایموت عبده (...) بن مقصود» در برگ اول متن.

جلد: گالینگور زرشنکی.

۱۷ × ۲۴ سم. ۲۵۶ گ. ۱۵ س.

(← تصویر) (ثبت ۷۷۹۵۲)

به رؤیت حقیر نرسیده است، که این نکته به علاوه نفاست و کهنگی نسخه بر ارزش آن افزوده است.
 نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۲۶۴؛ آغاز نامه، ۲/ ۱۸۴.
 آغاز: الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی و خص من بینهم محمداً (ص) قطب محیطهم الذی بعهد الاکملیات و فی آله و سلم...
 انجام: ... و عن ذلك عبر علیه السلام بقوله حبب الى النساء و باقی الفص ظاهر من کلام الشیخ رضی الله عنه و هذا آخر الكتاب و الله يقول الحق.

۲. حاشیة الفصوص الحکم (عرفان-عربی) (گ ۸۰ پ-۱۴۰ پ)

حاشیه‌ای بر کتاب فصوص الحکم محی‌الدین بن عربی اندلسی (۶۳۸ هـ) است که به صورت «قوله-قوله» تنظیم یافته است.
 آغاز: الحمد لله رب العالمین... و بعد فهذه کلمات تجری مجری الحاشیة لفصوص الحکم... قوله: الحکمة هیهنا ادراک الحقایق... و الانزال تارة یکون بالوحي و تارة بالالهام....
 انجام: ... کذلک ای لان کلل مسیح و الانسان من حیث نفسه لیس محیطاً بالکل فلا یفقه تسبیح کلل و الله اعلم.

۳. فصوص الحکم (عرفان-عربی) (گ ۱۴۴ ر-۱۷۵ پ)

از: محی‌الدین محمد بن علی طایب اندلسی، ابن عربی (۵۶۰-۶۳۸ هـ).
 بیست و هفت فصل در عرفان که مؤلف مدعی است آنها را در دهه آخر ماه محرم سال ۶۲۷ هـ در عالم خواب، حضرت پیامبر اکرم صلی الله (ص) بدو داده و دستور داده که بر مردم بخواند. این کتاب نزد علماء عرفان و تصوف اهمیت فراوان دارد و شروح فراوانی بر آن نگاشته شده است.

۱۰۶۱۲

المعتبر فی الحکمة (فلسفه و منطق-عربی)

از: ابوالبرکات هبة الله بن ملکا بغدادی (۵۴۷ هـ).
 یک دوره منطق و فلسفه است و در سه جلد در دکن در ۵۸-۱۳۵۷ هـ به چاپ رسیده است.
 نک: کشف الظنون، ۲/ ۴۶۱؛ آستان قدس، ۴/ ۲۴۶؛ سپهسالار، ۵/ ۶۰۰؛ دانشگاه، ۸/ ۶۰۳.
 دو مقاله از ابتدای نسخه (بخش منطق افتاده است)، نسخه حاضر بخش منطق، و جزء اول تا چهارم از طبیعیات را دربردارد.

آغاز عنوان: ... المقالة الثالثة فی علم القیاس: الفصل الاول فی تألیف القضايا بعضها علی بعض علی صورة استفاد بعلمها الحاص علم....

انجام: ... و نختتم کتاب الحيوان و نبتدی بالنظر فی علم النفس و الکلام فيه بعون الله و تأييده. تمت.

خط: نسخ کهن. کاتب: محمد بن ابی‌الفوارس بن ابی‌سعد. تاریخ کتابت: ۱۳ ربیع الآخر ۵۹۹ هـ.
 عناوین و نشانی‌ها سیاه، نسخه بسیار نفیس کهن و گرانبها است.

جلد: تیماج قهوه‌ای با آستر اسلیمی.

۱۶ × ۲۰ سم. ۲۷۳ گ. ۱۸ س.

(← تصویر) (ثبت ۷۸۷۳۳)

۱۰۶۱۳

مجموعه

۱. شرح فصوص الحکم (عرفان-عربی)

(گ ۱ پ-۷۸ پ)

از: عقیف‌الدین سلیمان بن علی بن عبدالله تلمسانی (۶۱۶-۶۹۰ هـ).

حاشیه‌ای بر کتاب فصوص الحکم محی‌الدین بن عربی اندلسی (۶۳۸ هـ) است که به صورت «قوله-قوله» تنظیم یافته است. با اینکه این شرح در کشف الظنون گزارش یافته ولی بسیار کم نسخه بوده و نسخه‌ای از آن

نسخه حاضر از ابتدا و انتها افتادگی دارد.

آغاز عنوان: ...فص حکمة ایناسیة فی کلمة الیاسیة:
الیاس هو ادریس کان نبیاً قبل نوح و رفعه الله مکاناً علیاً
و هو فی قلب الافلاک ساکن

انجام عنوان: ...فص حکمة رحمانیة فی کلمة
سلیمانیة: لما کانت له من حیث لا یشرع قالت بالقوة فی
کتاب سلیمان انه کتاب کریم...

خط: نسخ کهن. بی. کا. تاریخ کتابت: غره شعبان
۷۰۳هـ (گ ۱۴۰ پ).

عناوین و نشانی‌ها سیاه و شنگرف، نسخه نفیس
و کهن و ارزشمند، در پایان رساله اول، اشعاری
از طرف و به خط محمد بن سعد گلشنی در
جمادی الثانیه ۱۰۲۳هـ در یک و نیم صفحه آمده
است؛ نسخه عتیق و بسیار نفیس.

جلد: تیماج قهوه‌ای ساده مجدول.

۱۶×۲۴ سم. ۱۷۶گ. ۱۹س.

(← تصویر) (ثبت ۷۸۹۴۴)

۱۰۶۱۴

مفاتیح الاعجاز

(عرفان - فارسی)

فی شرح گلشن راز

از: محمد بن یحیی بن علی گیلانی نوربخشی
لاهیجی (۹۱۲هـ).

نک: ش ۱۰۴۳۷.

خط: نستعلیق. کاتب: سلطان علی شیرازی.
تاریخ کتابت: ۳ محرم الحرام ۹۰۱هـ (در زمان
حیات مؤلف).

دارای یک سرلوح زر و لاجوردی زیبا در بالای
برگ اول (پشت) و شمس لاجوردی و زر با ذکر
دو بیت در وصف مؤلف شارح به خط سفید در
برگ اول (رو)، صفحات مجدول زر و لاجوردی.
جلد: تیماج سیاه ساده مجدول.

۱۷×۲۵ سم. ۲۹۸گ. ۲۱س. (ثبت ۷۹۱۶۰)

۱۰۶۱۵

اخلاق محسنی

(اخلاق - فارسی)

= جواهر الاسرار = جواهر الاخلاق

از: حسین بن علی بیهقی کاشفی (۹۱۰هـ).

رساله‌ای در اخلاق عملی و بیان صفاتی همانند
عبادت، اخلاق، دعا، شکر، صبر، رضا، توکل، حیا، و...
است که پادشاه باید داشته باشد. این کتاب در چهل باب
تنظیم شده است.

آغاز: حضرت پادشاه علی الاطلاق عزت کلمة و
جلت عظمته منشور و دولت سلطان المرسلین و متمم
اخلاق المحسنین محمد النبی الامی امین را صلوات الله
و سلامه علیه و آله اجمعین

انجام:

اخلاق محسنی بتمامی نوشته شد

تاریخ هم مونس ز اخلاق محسنی

خط: نستعلیق. کاتب: محمود بن اسحاق شهابی

هروی. تاریخ کتابت: ۹۶۹هـ.

مهر مربع بزرگ با سجع «لا اله الا الله الملك
الحق المبین عبده محمد ابراهیم»، برگ
اول و دوم مجدول مذهب ارغوانی با گل و بوته
هنری و بسیار نفیس، صفحات مجدول زر،
عناوین زر و مجدول، دارای مهر کتابخانه جعفر
سلطان القرائی، مهر بیضوی با سجع «سلام علی
ابراهیم» (۱۲۳۴هـ).

جلد: تیماج زرشکی با ترنج با سر و مجدول زر.
۱۴×۲۳ سم. ۱۴۸گ. ۱۲س.

(← تصویر) (ثبت ۸۵۲۶۹)

۱۰۶۱۶

تفسیر آداب المریدین

(عرفان - فارسی)

از: عمر بن محمد بن حاج محمد بن ابی القاسم بن

احمد شیرکان (ز: ۷۶۰هـ).

شرح و ترجمه فارسی بر کتاب آداب المریدین اثر

عرفانی عبدالقاهر بن عبدالله بن محمد سهروردی (۴۹۰-۵۶۳هـ) در بیان آداب و رسوم صوفیان است که علاوه بر استفاده از آیات و روایات مربوطه از اشعار و کلمات مشایخ پیشین سود جسته شده است.
نک: فهرستواره فارسی، ۷/ ۲۹؛ نسخه‌های فارسی منزوی، ۲/ ۱۰۱۴.

آغاز: الحمد لله رب العالمین... اما بعد از حمد آفریدگار عز شأنه و علت کلمه و قدرته و صلوات بر سید مختار مصطفی... چنین تقریر کنند نویسنده‌ی این کلمات اضعف عبد من عبادالله... که چون کاتبی که موسوم است باداب المریدین... و الفاظ آن عربی بود و از فوائد آن عوام بی نصیب بودند آن را ترجمه بیارسی نوشته می‌شود...
انجام: ...خدای ما را و شما را اندرین رؤف و رحیم است و درود بسیار بر سید مختار محمد رسول الله باد و بر اهل بیت و خویشاوندان و یاران و متابعان و دوستان وی جمله. تم الکتاب.

خط: نسخ کهن. کاتب: عمر بن محمد بن حاج محمد بن ابی القاسم بن احمد شیرکان. تاریخ کتابت: جمادی الآخر ۷۶۰هـ.
مهر بیضوی کهن با سجع «متوکل به حضرت معبود چاکر اولیاء مسعود» و مهر بیضوی ناخوانای دیگر در برگ اول، عناوین شنگرف، نسخه کهن، نفیس و گرانها است.
جلد: تیماج سیاه.
۱۲×۱۵ سم. ۱۲۲گ. ۱۱س.
(← تصویر) (ثبت ۱۶۳۰۱)

۱۰۶۱۷

مجموعه

۱. حل مشکلات الاشارات (فلسفه-عربی)
(ص ۲-۴۸۴)
از: خواجه نصیرالدین محمد بن حسن طوسی (۶۷۲هـ).

نک: ش ۱۰۴۴۰.

نسخه حاضر از انتها افتادگی دارد.
آغاز: قال الشيخ هذه اشارات الی اصول... هذه الاجزاء کل الضن علی من لا یوجد فیہ ما اشترطه الی آخر هذه الاشارات، اعلم ان هذین النوعین....
انجام: ...و لا یكون مبهماً و لا محتملاً لان یقال علی اشیاء مختلفة الحقائق بل یقال حین یقال علی اشیاء لا یختلف الا بالعدد...

۲. شرح عقاید النسفية (کلام-عربی)
(ص ۴۸۵-۵۴۴)
از: سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۲۲-۷۹۲هـ).

شرحی است بر کتاب العقاید نجم‌الدین عمر نسفی (۵۳۷هـ) شامل تفصیل مجملات، تبیین معضلات، توضیح و تحقیق مسائل و تفسیر مقاصد آن که در سال ۷۶۸هـ نگارش آن پایان یافته است.
نک: ملک، ۱/ ۴۱۵؛ حقوق، ۳۷۷؛ سپهسالار، ۵/ ۲۱۰؛ مشار عربی، ۵۵۵؛ مرعشی، ۳/ ۱۸۷.
رساله این نسخه از ابتدا و انتها افتادگی دارد.
آغاز افتاده: ...لیس لعرض لانه لا یقوم بذاته بل یفتقر الی محل یقومه فیکون ممکناً و لانه یمتنع بقاء...

انجام افتاده: ...المعدوم لیس بشیء ان ارید بالشی الثابت المحقق علی ما ذهب الیه المحققون...
خط مجموعه: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲هـ (رساله اول)، ق ۱۰هـ (رساله دوم).
نشانی و عناوین سیاه.
علامت بلاغ در هامش برخی صفحات دیده می‌شود.
جلد: تیماج سرخ مجدول.
۱۸×۲۴ سم. ۲۷۲گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۷۲۷۹)

۱۰۶۱۸

مجموعه

۱. مقصد اقصی

(عرفان - فارسی)

(ص ۱-۳۱)

از: عزیزالدین محمد نسفی (ق ۷۵هـ).

نک: مجلس، ش ۱۰۵۱۰.

۲. گلشن توحید

(عرفان - فارسی)

(ص ۷۰-۳۱۸)

از: ابراهیم بن صالح مغلوی شاهی دده (۸۷۵-۹۵۷هـ).

شرح منظومی بر مثنوی معنوی مولوی است. شارح نخست از هر یک از دفترهای ششگانه آن ۱۰۰ بیت برگزیده و آن را مفردات مثنوی نامیده است. سپس هریک از بیت‌ها را با ۵ بیت از خود شرح کرده و بدان عنوان گلشن توحید داده است. بدون دیباچه، ۵۶۰ سه بیت است که در ۹۳۷هـ به انجام رسیده است.

نک: ملی، ۳/ ۱۹۵؛ کشف الظنون، ۲/ ۱۵۰۵؛ ذریعه، ۹/ ۴۹۸ و ۱۸/ ۲۲۵؛ فهرست مشترک، ۳/ ۱۶۳۷.

آغاز:

حمد لا یحصى ثنای بی قیاس

بی نهایت منت و بی حد سپاس

بر خدای خالق و پروردگار

کین جهان را از عدم کرد آشکار

انجام:

حق روح پاک فخر انبیاء

کن نصیب ما وصال ای خدا

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: درویش محمد

مولوی (رساله دوم). تاریخ کتابت: صفر ۱۰۲۴هـ

(رساله دوم).

عناوین شنگرف، در ادامه رساله اول قصاید و

اشعار و فوایدی توسط کاتب کتابت شده است،

در ادامه رساله دوم نامه‌ها و مراسلاتی به عناوین

ذیل آمده است:

۱. نامه طهماسب بهادر (ترکی)

۲. نامه سعدی چلبی بن تاجی به برادر بزرگترش

مولی جعفر چلبی جانشین سلطان در دمشق

(ترکی)

۳. نام دیگر از او به وی (عربی)

۴. نامه سلطان سلیم خان به سرزمین مصر از

شهر ارزنجان با انشاء جعفر چلبی (عربی)

۵. نامه سلطان سلیم به دیار مصر با انشاء سعدی

چلبی (عربی)

۶. نامه مرحوم سعدی چلبی بن تاجی به

برادرش قاضی عسکر از شهر قسطنطنیه به شهر

اماسیه (عربی)

۷. نامه دیگری از او به وی (عربی)

۸. نامه ترکی سلطان سلیم به شاه اسماعیل از

منشات جعفر چلبی طغرای در تاریخ ۹۲۰هـ.

جلد: تیماج قهوه‌ای لولادار با آستر اسلیمی.

۱۶ × ۲۰ سم. ۱۷۱ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۲۶۵)

۱۰۶۱۹

تقریرات حکمت

(فلسفه - فارسی)

از: ناشناخته.

مجموعه سی و شش تقریر از درس‌های فلسفه

یکی از اساتید اواخر ق ۱۳هـ که بدون ذکر نام استاد و یا

محل درس تحریر شده و تنها در اول یکی از دروس

(بالای ص ۹۷) تاریخ دوم رجب ۱۳۰۰هـ درج شده

است. مقرر از استادش با عنوان «قال ارواحنا فداه»

نام برده و در هامش برخی صفحات توضیحات و یا

اصلاحاتی انجام داده است.

آغاز: بسملة قال روحنا فداه... قال رحمة الله فصل

فی علم سبخانه و هو مسئلة عویصة... از جمله امور

بدیهیه که به ضرورت اسلام و مسلمین

شرح و تفسیر مبسوط اشعار مثنوی معنوی که در آن شارح با ذکر «قوله قدس سره» ذیل هر بیت آنرا تفسیر نموده و در برخی موارد با آوردن عنوان «اللغات» واژگان مشکل آن ابیات را شرح کرده است. از نحوه دعا و ثنای شارح چنین بر می آید که وی شیعه بوده است. نسخه حاضر جلد دوم شارح را دربردارد. آغاز: الحمد لله رب العالمین... و بعد فهذه شرح المجلد الثانی من المثنوی... قدس سره بیان بعضی از حکمت تأخیر این مجلد دوم که اگر جمله حکمت الهی بنده را معلوم شود....

انجام: ...سیوم اصحاب شمال که ناقصان سرمدی اند و هدایت پذیر نیستند و قدتم شرح هذا المجلد الثانی. خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۴ جمادی الثانی ۱۱۴۵ هـ. عناوین و نشانی‌ها شنگرف، حواشی و تعلیقات و تصحیح واژگان در هامش صفحات. جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج. ۱۷×۲۳ سم. ۳۹۹ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۷۲۴۵)

۱۰۶۲۲

کحل الابصار و نور الانظار (کلام-عربی)
از: رضی الدین محمد بن حسن قزوینی (۱۰۹۶ هـ). حاشیه‌ای ناتمام بر حاشیه خفری بر قسمت الهیات شرح جدید تجرید قوشچی است. محشی در این حاشیه متعرض گفته‌های شرح قوشچی نیز می‌شود؛ و عناوین حاشیه‌های اصل «قال المصنف» و عناوین حاشیه‌های خفری «قال الشارح» می‌باشد. چنانچه از ذریعه و فهرست مجلس بر می آید گویا در بعضی نسخه‌های کتاب، مقدمه مؤلف به فارسی آمده است؛ ولی در نسخه حاضر مقدمه عربی است. نک: مرعشی، ۳۱/۴۱۲؛ ذریعه، ۱۷/۲۸۴؛ دانشگاه، ۱۲/۹۸۵؛ مجلس، ش ۱۷۳۰. نسخه حاضر از انتها افتادگی دارد.

انجام: ...در علم خدا از پیش نباشد نه خدا پیش از انشاء آسمان و زمین می‌داند حرف حق است و درست. تمت.

خط: نسخ. کاتب: ظاهراً مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۴ هـ. در برگ اول نامی از مؤلف بوده پاک شده است. عناوین و نشانی‌ها سیاه. جلد: تیماج سرخ. ۱۷×۲۲ سم. ۱۳۹ گ. ۲۰ س. (ثبت ۸۷۲۵۹)

۱۰۶۲۰

شهاب المبین فی الرد علی امام المشککین (کلام-عربی)
از: محمدباقر بن محمدعلی علوی سبزواری (ز): ۱۳۰۶ هـ.

کتابی مفصل در نقد و بررسی تفسیر کبیر فخر رازی (۶۰۶ هـ)، که در سه مقام و یک مقدمه تنظیم و به ناصرالدین شاه قاجار پیشکش نموده و در دهه سوم ذیحجه ۱۳۰۶ هـ نگارش آن به پایان رسیده است. آغاز: الحمد لله الذی نور قلوب شیعة الحق بنور الايمان و شرح صدورهم باسراق العلم و العرفان و اضاء لهم مصابيح الهداية بضياء الحكمة و الدراية.... انجام: ...هذا ما تيسر لنا من النقص و الابرام و الرد و الافحام علی هذا الرجل المسمى بالامام. خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ذیحجه ۱۳۰۶ هـ.

عناوین سیاه و شنگرف. جلد: تیماج قهوه‌ای. ۲۱×۳۰ سم. ۱۷۶ گ. ۲۷ س. (ثبت ۸۲۲۵۰)

۱۰۶۲۱

شرح مثنوی معنوی (ادب-فارسی)
از: ناشناخته.

آغاز: الهی کیف ادعوك و انا انا و كيف لا ادعوك و
انت انت صل على افضل بریتك محمد و آله الذين
عرفتهم حكمة ما اسررت في كتابك....
انجام: ... قال الشارح لان العدم الاصلی الخ، استدلل
على بطلان اللازم یعنی عدم ثبوت القدرة على العدم
بوجهین...

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱ هـ.

تملك با تاریخ ۱۲۳۳ هـ و مهر بیضوی با سجع
«عبدہ محمدباقر بن ابوطالب الحسینی (۱۲۳۱)»
در برگ اول، متن اهدا از طرف مؤلف و به خط
وی به مولانا سلیمان در تاریخ ۱۰۹۳ هـ و مهر
مربع، با سجع «سلمان منا اهل البيت»، بیشتر
حواشی به شهادت متن اهدا به خط مؤلف است.
جلد: تیماج سیاه مندرس.

۱۳×۱۹ سم. ۱۳۵ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۷۴۲۸)

۱۰۶۲۳

شرح الحكم العطائية

(عرفان-عربی)

از: ابوالعباس احمد بن احمد بن محمد بن عیسی
برنسی فاسی (ق ۹ هـ).

الحکم العطائية گفتارهای کوتاهی است در تصوف و
آداب صوفیان که تاج‌الدین ابوالفضل احمد بن محمد بن
عبدالکریم معروف به ابن عطاء الله اسکندری شاذلی
(۷۰۹ هـ) آنها را ساخته است. این شرح با استفاده از
نوشته‌های ابی‌عبدالله ابن عباد (یکی دیگر از شارحین
همین گفته‌ها) پرداخته شده و در اوائل ماه صفر ۸۹۶ هـ
به پایان رسیده است.

نسخه حاضر از ابتدا و انتها افتاده است.

نک: مرعشی، ۲۷۹/۶.

آغاز: قال: من علامة النجح فی النهايات الرجوع الى
الله فی البدايات، للمريد بداية و نهاية....

انجام: ... قال ابو عثمان رضى الله عنه فی قوله تعالى
ادعوا تضرعاً و خيفة، قال التضرع فی الدعاء....

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱ هـ.
نشانی‌ها و خطوط شنگرف، در ادامه کتاب
حاضر در چهار برگ رساله‌ای فارسی در معنی
«عشق» اضافه شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول.
۱۱×۱۵ سم. ۱۷۸ گ. ۱۸ س. (ثبت ۸۷۴۴۲)

۱۰۶۲۴

سلسله نامه

(عرفان-فارسی)

از: یوسف علی استرآبادی جزى مشتاق علی شاه
(ز: ۱۲۷۶ هـ).

رساله‌ای کوتاه در بیان سلسله نعمة الله به همراه با
معرفی مقامات معنوی ائمه معصومین که در ۱۲۷۶ هـ به
نگارش آن اشتغال داشته است. وی به گفته خود از
میریدان غلامرضا مشتاقعلی شاه بوده و برخی حوادث و
جریانات صوفیان نعمت‌اللهی معاصر خود را بیان کرده
است، رساله‌ای ایمان از مؤلف در کتابخانه آیت الله
مرعشی به شما ۳۰/۱۳۶۴۲ نگه‌داری می‌شود.

آغاز: الحمد لله على جلواته و الصلاة على نبيه
محمد و وليه على و اوليائهما الائمة مظاهر جذباته....

انجام: ... و هذه المشاهدة ايضاً يدل على ان كبراء
هذه السلسلة اقرب لا قطب الاقطاب اللهم اجعلنى منهم
بمحمد و آله و هذا ما اردنا ايراده هنا.

خط: نستعلیق. کاتب: ابوالمعالی امیر محمد سعید
حسینی رضوی همدانی. تاریخ کتابت: جمادی
الثانی ۱۳۰۰ هـ.

جلد: تیماج زرشکی.

۱۰×۱۶ سم. ۳۱ گ. ۱۲ س. (ثبت ۸۷۲۳۳)

۱۰۶۲۵

مقامع التبيان

(کلام-عربی)

فی قلع اساس البیان

از: محمد طاهر (ق ۱۳-۱۴ هـ).

۱۰۶۲۷

(کلام-فارسی)

رد بهائیت

از: ناشناخته.

دست‌نوشته و کتاب چاپ نشده یکی از نویسندگان معاصر است که به صورت جزوه درسی و در نقد و رد دیدگاه‌های مذهبی بهائیان طراحی و قرار بوده و در مجالس و بحث به نوجوانان آموزش داده شود. نسخه توسط دو نفر و با دو خط تحریر شده و از نویسنده نام برده نشده است.

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.

جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.

۲۱×۳۲ سم. ۱۱۱ گ. سطر مختلف.

(ثبت ۸۷۲۳۷)

۱۰۶۲۸

مجموعه

(کلام-عربی)

۱. منهاج الکرامه

فی معرفة الامامة

(ص ۸۷-۱۴۲)

از: علامه حسن بن یوسف مطهر حلی (۷۲۶هـ).

کتابی مهم در اثبات امامت حضرت علی (ع) و باقی اولادش که در آن به مخالفان ولایت معصومین (ع) پاسخ داده شده است. کتاب در شش باب تنظیم و به سلطان خدابنده محمد الجایتو تقدیم شده است.

نک: ملی، ۷/ ۱۴۱؛ مجلس، ش ۳/ ۱۶۴ س س؛

ملک، ۱/ ۷۵۳؛ مشار عربی، ۹۲۹؛ مرعشی، ۱/ ۶۰.

آغاز: الحمد لله القديم الواحد الكريم الماجد المقدس بكماله عن الشريك و الضد و المعاند....

انجام: ...فهذا آخر ما اردنا اثباته في هذه المقدمة و الحمد لله وحده و الصلاة على نبيه محمد و آله.

(کلام-فارسی)

۲. رساله حسنيه

(ص ۴۳-۸۷)

نویسنده که از مخالفان سرسخت بابیه و بهائیه در اوایل ظهور آن فرقه ضاله بوده، کتاب حاضر را بر سیاق کتاب بیان و به صورت کتاب آسمانی و به ترتیب سوره سوره به رشته تحریر درآورده و در آن دیدگاه‌های بابی‌ها را به شکل سوره و آیه مورد تمسخر و سرزنش قرار داده است.

برخی از عناوین سوره‌های عبارتند از:

سورة الجمعة الشيرازية في لعن حمقاء البابية؛

سورة شفا جرف البحار الهاتفة في اول النهار؛

سورة الخصام في كفر الد الخصام؛

سورة في بيان ان اهل الباب اشر من اليهود و

النصارى من اهل الكتاب.

آغاز: الحمد لله المنور دارالفناء بنور الدين المعز لمن

يشاء بشعشة انوار اليقين المفضل ظلمات الطين على نور الكرويين

انجام: ...عليهم صلوات الله الملك العزيز القهار لى و لأبائى و ساير ولد خاقان بل لى و لجميع اهل الايمان من الاخوان.

خط: نسخ. کاتب: عبدالرزاق بن محمد بن حسن

جهرمی. تاریخ کتابت: ۳ ربیع الاول ۱۳۰۶هـ.

سرلوح متوسط ارغوانی و زر در برگ اول،

عناوین و نشانی‌ها سیاه.

جلد: تیماج زرشکی ساده.

۱۷×۲۲ سم. ۱۰۵ گ. ۱۳ س. (ثبت ۸۷۴۴۰)

۱۰۶۲۶

(کلام-فارسی)

آئینه حکمت

از: حسین بن عبدالرزاق لاهیجی (۱۱۲۱هـ).

نک: ش ۱۰۵۸۰.

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج.

۲۱×۳۲ سم. ۱۹۵ گ. ۲۵ س. (ثبت ۸۷۴۴۳)

از: ابراهیم بن ولی الله گرگین استرآبادی (ق ۱۰هـ).
رساله‌ای در مباحثه و مناظره پیرامون ولایت
امیرالمؤمنین (ع) که در آن به آیات قرآنی و سیره
پیامبر (ص) وقایع مشهور و متواتر صدر اسلام، تمسک
شده است. گفته شده که مؤلف کتاب ابوالفتح رازی
صاحب تفسیر معروف است.

نک: دانشگاه، ۵۳۷/۸؛ ادبیات، ۲۰۸؛ دایرة المعارف
اسلامی، ۲۰۳/۱؛ ذریعه، ۹۷/۴.
آغاز: بسمله. ائمه الدین و ائمه الموحدين... چنین
گوید فقیر حقیر... ابراهیم استرآبادی الملقب به گرگین که
چون این ذره بی مقدار در تاریخ....
انجام: ... تعالی شانه قیام نمودند. و الحمد لله علی
ولایه اهل البيت... الی يوم الجزاء...

۳. عقد الدرر الطهماسبی (فقه - عربی) = عقد الحسینی = وسواسیه (ص ۱۶۱-۱۶۶)

از: حسین بن عبدالصمد الجبایعی عاملی (۹۸۴هـ).
رساله‌ای مختصر در بیان مفاسد و مضرات وسواس
در عبادات و وضو و غیره که به درخواست شاه طهماسب
صفوی نگاشته شده است.
نک: ملی، ۲۴۹/۹؛ سپهسالار، ۳۳۲/۵؛ ذریعه، ۱۵/
۲۹۰.

آغاز: بسمله و به ثقتی: الحمد لله الذی انزل من
السماء ماء طهورا... و بعد فیقول... حسین بن عبدالصمد
الخزاعی الحارثی....

انجام: ... وفقنا الله لذلك و العمل بما يحب و یرضی
انه جواد کریم و الحمد لله رب العالمین.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: ملک احمد
داردار حسین نفری. تاریخ کتابت: ۱۱۰۵هـ.
فوائد، نکته‌ها و روایات متعدد و بسیاری در
لابه‌لای صفحات این دو رساله آمده است، اشعار
فیض کاشانی نیز در صفحات پایانی درج شده

است، مهر مربع با سجع «عبدہ محمد جعفر
۱۱۲۰» در یکی از صفحات.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
قطع: بیاض. ۲۴×۱۳ سم. ۱۱۸ گ.
(ثبت ۸۶۶۱۳)

۱۰۶۲۹

حل مشکلات الاشارات (منطق - عربی)
از: خواجه نصیرالدین محمد بن حسن طوسی
(۶۷۲هـ).

نک: ش ۱۰۴۴۰.

نسخه حاضر تا پایان قسم المنطق را دربردارد.
آغاز: الحمد لله الذی وفقنا لافتتاح المقال بتحמידه
و هدانا الی تصدیر الکلام بتحמידه و الهمنا الاقرار بکلمة
توحیده و بعثنا علی طلب الحق و تهمیده....
انجام: ... کالواحد منها فهو لیس بمستعد لادراک
العلوم النظرية و تعلمها و بالله التوفیق فی حل المشكلات
بالتحقیق، تم قسم المنطق.

خط: نسخ. کاتب: سید علی بن محمد بن علی بن
ابوالحسن بن سید محمد بن محمد سعید...
طباطبایی علوی زواری. تاریخ کتابت: ربیع
الاولی ۱۳۰۱هـ.

عناوین و خطوط سیاه.

جلد: تیماج زرشکی ساده.
۱۵×۲۱ سم. ۲۲۵ گ. ۱۳ س. (ثبت ۸۷۴۷۸)

۱۳۰۶۳۰

سنابرق (شرح دعا - عربی)
فی شرح البارق من الشرق
از: سید جعفر بن ابی اسحاق دارابی علوی کشفی
(۱۲۶۷هـ).

شرح مفصل بر دعای معروف رجبیه با عنوان «اللهم
انی اسئلك بمعنا جمیع ما یدعوك به ولادة امرک»، که بر

يعفوا عن زلاتها ان الهو و النسيان كالطبيعة الثانية للانسان.

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: گالینگور سیاه با عطف تیماج سیاه.

۱۵×۲۲ سم. ۱۵۲ گ. ۹ س. (ثبت ۸۷۴۶۳)

۱۰۶۳۲

عقاید اهل السنة

(کلام-عربی)

از: ناشناخته.

سرفصل و عناوین عقاید و دیدگاه‌های کلامی اهل سنت و فقه حنفی است که بدون استدلال و برهان عقلی و نقلی جهت معرفی به دیگران تدوین شده است، در برگ هشتم مؤلف (مطابق عقیده ابوحنیفه) مسح بر روی کفش در سفر و حضر و خوردن نیبذ خرما را جایز می‌شمارد. آغاز: بسملة قال اهل الحق متانق الاشياء ثابتة و العلم بها متحقق خلافاً للسوفطائیه ...

انجام: ... و رسل الملائكة افضل من عامة البشر و عامة البشر افضل من عامة الملائكة تم.

خط: نستعلیق. کاتب: نوری. تاریخ کتابت: ق ۱۰هـ.

صفحات مجدول زر و سیاه، عناوین زر و شنگرف.

جلد: تیماج زرشکی با ترنج و لولادار.

۱۳×۱۸ سم. ۱۰ گ. ۹ س. (ثبت ۸۷۴۸۲)

۱۰۶۳۳

دانش نامه شاهی

(چند دانشی-فارسی)

از: محمدامین بن محمدشریف استرآبادی (۱۰۳۶هـ).

چهل فایده در مسائل کلامی، علوم حدیث، اصول

فقه، ادبیات و بعضی از دعاهاى مختلف به روش الاربعین

فخرالدین رازی (۶۰۶هـ) است که به نام سلطان محمد

قطبشاه (۱۰۳۵هـ) نگاشته شده است. چون پادشاه به

مبنای فلسفی و حکمی نگاشته شده و نگارش آن که در یزد شروع شده، در ذیقعد ۱۲۵۳هـ در بروجرد پایان یافته است.

نک: مرعشی، ۱۵/۳۰۸؛ مجلس، ش ۱۴۴۹۱؛

ذریعه، ۱۲/۲۳۲؛ دانشگاه، ۱۶/۴۷۶.

آغاز: الحمد لله رب العالمین... الر و الم و الصلاة على عبده و رسوله المحيط بكل شیء و المهیمن علیه عسق حم و آله و ابوابه و اوصیائه ...

انجام:

الى الملبس البهى الى المطعم الشهى

الى المشرب الهنى من السلسل الختیم

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف و سیاه، حواشی و تعلیقات بسیاری در لابه‌لای صفحات و سطور نسخه دیده نمی‌شود.

جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.

۱۵×۲۱ سم. ۲۰۷ گ. ۲۱ س. (ثبت ۸۷۴۶۴)

۱۰۶۳۱

قصبة الياقوت

(علوم غریبه-عربی)

النابتة فى اجمة اللاهوت

از: محمدحسین بن محمد اسماعیل حسین تفرشی (ق ۱۳هـ).

رساله‌ای در استخراج مطالب مربوط به نبوت و ولایت بر اساس جفر و علم حروف که در ۱۴ عقد تنظیم و به نام محمدشاه قاجار، میرزا آقای و سید کاظم رشتی اهدا و نگاشته شده است.

نک: سپهسالار، ۵/۴۰۴؛ مجلس، ش ۱۲۳۴ س؛

ذریعه، ۱۷/۹۰؛ ملک، ۱/۵۶۹.

برگ اول این نسخه افتاده است.

آغاز: الحمد لله الذى تجلى للعالم بادم صوره اسمه الاعظم... الشجر البهية السابقة الروحة العلية ...

انجام: ... ان ينظروا اليها بنظر الشفقة و الرحمة و ان

زبان فارسی بیشتر مانوس بود کتاب بدین لغت تألیف شده و نام آن از نام وی گرفته شده است.

نک: مرعشی، ۱۰۴/۲۶؛ ملک، ۱۳۷/۹.

آغاز: الحمد لله الذی عرفنا نفسه بعنوان انه خالق السموات والارضین و ما فیهن و ان له رضا و سخطاً.... انجام:

بسی بر سر خلق پاینده‌دار

بتوفیق سامی دلش زنده‌دار

خط: نسخ. بی.کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱هـ.

عناوین زر و شنگرف.

جلد: تیماج سیاه.

۱۲×۱۸ سم. ۹۷ گ. ۱۸ س. (ثبت ۸۷۶۷۲)

۱۰۶۳۴

مجموعه

۱. رساله نوریه

(عرفان-فارسی)

(ص ۱-۷۰)

از: پرویز خان سلماسی، معبر الفقراء (ق ۱۴هـ).

نویسنده که از صوفیان معروف ق ۱۳هـ و از مریدان مجدالاشرف شیرازی بوده با مطالعه کتاب مرآة العارفین میرزا بابای ذهبی شیرازی به فکر می‌افتد اشعار شیرازی مزبور را با آیات و روایات تطبیق کرده و اسنادات حدیثی اشعار ایشان را استخراج نماید. بدین منظور در این رساله پس از ذکر بیتی از شیرازی به صورت اشاره وار حدیث مورد اشاره آن بیت شعر مشخص شده است. تألیف این رساله در شانزده جمادی الاولی ۱۳۲۹هـ پایان یافته است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین... اما بعد مقدماً باید دانست که لفظ عشق بدالت حدیث قدسی (کنت کنزاً مخفیاً فاجبت ان اعرف)... انجام:

انجام:

کس چه داند قدر و جاه اولیاء

اولیا هستند محبوب فدا

اشاره به آیه شریفه واقعه در سوره مبارکه مائده است (یحبههم و یحبونه) حمداً لله صورت اختتام یافت.

۲. اسئله اثنی عشر

(عرفان-فارسی)

(ص ۷۳-۱۱۷)

از: ابوالقاسم حسینی شریفی ذهبی شیرازی (ق

۱۴هـ).

پاسخ به دوازده پرسش عرفانی، کلامی است که یکی از شاگردان نویسنده از وی نموده و وی با تفصیل و با رویکرد عرفانی به آنها که پیرامون مقامات و جایگاه معنوی و عرفانی حضرات معصومین (ع) هستند، پاسخ داده است. او در لابه‌لای صفحات و پایان رساله از اثر دیگرش قوائم الانوار و نیز طوابع الانوار نام برده است. آغاز: الحمد لولیه مبدأ خلقتنه و منشأ لواء رحمته و آخر دعوی اهل جنته... اما بعد فاعلم ایها الولد الحنان البار الشفیق... این که سؤال نمود از فواید صلوة بر حضرت محمد (ص)... انجام:

... علما امتی کانبیاء بنی اسرائیل او افضل، تفصیل این مطلب شریف عزیز را در کتاب قوائم الانوار طلب فرمایید.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ۱۶ جمادی الاول ۱۳۲۹هـ (رساله اول)، محمدرضا ویشتعلی، ۲۵ محرم ۱۳۱۹هـ (رساله دوم)، اشعار میرزا بابای شیرازی به شنگرف. جلد: مقوا.

۱۲×۲۱ سم. ۶۲ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۶۶۰)

۱۰۶۳۵

حاشیه حاشیه الخفیه

(کلام-عربی)

علی شرح التجرید

از: خلیفه سلطان حسین بن محمد مرعشی آملی

(۱۰۰۱-۱۰۶۴هـ).

(اخلاق-فارسی)

۲. تحفة الوزراء**= تحفة الملوك**

(ص ۲۱-۴۶)

از: جلال‌الدین محمد اصفهانی.

نک: ش ۱۰۵۸۹.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: ابوالقاسم بن

محمد حسین آشتیانی (رساله اول). تاریخ

کتابت: ۱۳۱۴هـ (رساله اول).

جلد: مقوا با روکش مخمل سرمه‌ای.

۱۵×۲۴ سم. ۲۵ گ. ۷ ص. (ثبت ۸۷۶۵۴)

۱۰۶۳۷

(تصوف-فارسی)

رساله در سلوک

از: ناشناخته.

رساله‌ای عرفانی بر مذاق صوفیان سنی مذهب

مناطق هندوستان که در آن در باره مقامات معنوی

انسان و رشد عرفانی آن سخن رانده و فقرات کلامش را

با عبارات «یا عینی-یا عینی» تنظیم نموده و در لابه‌لای

متن از اشعار تک بیتی و یا دو بیتی خود استفاده کرده

است.

در رساله از اسامی و سخنان عارفان سلسله

خواجگان استفاده شده است. در پایان رساله منظومه در

معرفی سلسله عرفانی خود و دیدگاه‌های صوفیانه آنها

سروده شده است.

آغاز: سپس بی قیاس مر یکتایی را ذات بی جهاتش

بعدم ظهور صفات در ازل با خلل نبوده و کان الله و لم

یکن معه شیء ذلک ثابت فی الکتاب....

انجام:

و صل من و فی الخلق انسب

علی اولاده یا رب یا رب

خط: نستعلیق. کاتب: نورمحمد. تاریخ کتابت:

شعبان ۱۲۱۰هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، نسخه شدیداً دچار

حاشیه مختصری به عنوان «قوله-قوله» بر حاشیه

خفری بر شرح جدید تجرید قوشچی (۸۹۰هـ) است.

نک: ملی، ۹۱/۱۴؛ مرعشی، ۴۱/۱؛ ذریعه، ۱۱۵/۱

و ۶۵/۶؛ حضرت معصومه، ۱۰۹/۱.

نسخه از ابتدا افتادگی دارد.

آغاز: الحمد لله رب العالمین... و بعد فهذه تعلیقات

کتابه العبد الغریق فی بحر العصیان خلیفه سلان غفرله

الرحیم الرحمن....

انجام: ... و حقیقتها مهیة الجنس ای حیث یکون

مهیة الجنس او مهیة النوع عین الوجود.

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱هـ.

نسخه فرسوده با کناره‌های پاره و مندرس، مهر

بیضوی با سجع «عبدہ الراجی عبدالحمید

الموسوی ۱۳۰۵»، در پایان نسخه عناوین و

نشانی‌ها سیاه.

جلد: تیماج زرشکی.

۱۰×۲۴ سم. ۲۲ گ. ۲۴ س. (ثبت ۸۷۶۵۰)

۱۰۶۳۶

مجموعه**۱. نصائح الملوك**

(عرفان-فارسی)

فی السیر و السلوک

از: ناشناخته.

اندرزهایی فلسفی اخلاقی منسوب به پادشاهان

ایران که توسط شخص ناشناسی گردآوری است.

نک: گلستان، ۷۵۹/۴؛ ذریعه، ۱۷۱/۲۴؛ نسخه‌های

خطی فارسی، ۱۷۰۴/۲؛ مشار فارسی، ۵۲۲۳/۵؛

مرعشی، ۳۲۲/۸.

آغاز: الحمد لله رب العالمین، اما بعد این رساله

ایست مشتمل بر مواعظ و اندرز سلاطین عجم و شعر

بکیفیت مماشات با بنی آدم....

انجام: ... خدایتعالی همگان را توفیق اکتساب خیرات

کرامت کناد و بر طلب رضای خود حریص گرداناد.

۱۰۶۳۹

(عرفان-فارسی)

راحة القلوب

از: نظام‌الدین محمد اولیاء مشهور به دوانی دهلوی (ق ۷هـ).

مجموعه‌ای از منظومات و سخنان عارف معروف هندوستان فریدالدین مسعود گنج شکر (ق ۷هـ) که در ضمن ۲۴ مجلس تنظیم و در ۱۵ رجب ۶۵۵هـ آغاز و در ربیع الاول ۶۵۶هـ پایان یافته است.

نک: دانشگاه، ۱۷/ ۴۷۱؛ منزوی، ۵/ ۱۱۵.

آغاز: این جواهر گنج الهام ربانی و این زواهر فضل علوم و مبانی از زبان دربار گوهر نثار سلطان المشایخ... مجلس اول روز چهارشنبه تاریخ پانزدهم شهر رجب المرجب سنة خمس و خمسين و ستمائة.... انجام:

جوان را کسی در عروسی نخواند

مگر وقت از (...) هیزم نماند
خط: نستعلیق. کاتب: غلام بهاء‌الدین بن غلام علی شاه چشتی. تاریخ کتابت: جمادی الاول ۱۲۲۱هـ. مکان کتابت: در شهر امرسه.

عناوین و خطوط شنگرف.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۱۶ × ۲۴ سم. ۷۷ گ. ۱۳ س. (ثبت ۸۷۰۱۶)

۱۰۶۴۰

مجموعه

۱. التشکیک (رسالة فی...) (فلسفه-عربی)

(ص ۲-۷۱)

از: ناشناخته.

رساله‌ای کوتاه در مباحث مربوط به تشکیک که در حین تدریس حاشیه جلالیه بر شرح تجرید به خواهش شاگردش میر غلام محمد آن را نگاشته و در سه فصل (هر یک در چند مقصد) و یک خاتمه تنظیم نموده است. نک: ذریعه، ۱۱/ ۱۴۸.

موریانه خواری شده و صفحات زیادی به لحاظ آفت مزبور سوراخ سوراخ شده است، صفحات ترمیم شده و روی صفحات با لایه نازکی از کاغذ پوشانده شده است.

۱۰ × ۱۷ سم. ۶۵ گ. ۱۳ س. (ثبت ۸۷۰۲۵)

۱۰۶۳۸

شرح عیون الحکمة

(فلسفه-عربی)

از: فخرالدین محمد عمر بن حسن رازی (۵۰۶هـ).
شرح کامل عیون الحکمة تألیف ابن سینا در علوم منطق، طبیعی و الهیات به ضمیمه دیباچه مفصل در ابتدای کتاب است که به درخواست یکی از شاگردانش: محمد بن رضوان بن منوچهر با عنوان‌های «قال الشیخ، قال المفسر» نگاشته شده است.

نک: مجلس، ش ۱۸۶۴؛ مشکوة ۱/ ۲۷۳؛ دانشگاه، ۳/ ۳۱۱؛ الهیات، ۱/ ۵۸۱؛ مصنفات ابن سینا (مهدوی)، ۱۸۳.

نسخه حاضر بخش‌های منطق بی طبیعیات و الهیات را دربردارد.

آغاز: اللهم یا خالق السموات و الارض و یا فاطر السموات و الارض و یا نور السموات و الارض و یا فاطر السموات و الارض... اسئلک سؤال مسکین ذلیل مهین....

انجام: ...و الحجة لك على فاسئلک بوجود رحمتک و انقطاع حجتی الیک (...) عنی ان تغفرلی خطیئتی يوم الدين.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۰هـ.

گواهی تملک و ابتیاع در تاریخ ۱۰۴۶ و نیز ۱۰۷۶ در برگ اول، سرلوح زر و نیز یک ترنج از زر و پشت برگ اول، تمام صفحات مجلد زر عناوین و نشانی‌ها زر و شنگرف.

جلد: تیماج زرشکی مجلد زر ساده.

۱۲ × ۲۱ سم. ۲۴۵ گ. ۲۳ س. (ثبت ۸۷۰۵۴)

۲. تحقیق التشکیک

(فلسفه - عربی)

(ص ۷۴-۹۳)

از: ناشناخته.

حاشیه‌ای است بر رساله پیشین التشکیک و حل مشکلات و بیان خواص آن که به صورت «قوله - قوله» تنظیم شده است.

آغاز: اللهم بالهامک و ازاحة الشکوک بفضلک و انعامک فهداً لک یا رب علی ما انعمت و شکراً لک علی ما اعلمت و الهمت ...

انجام: ... کما هو المشهور بادراج الزیادة تحت الشدة کما قدمنا اولاً و رباعیة الیها و الی الازیدية کما افاده الاستاذ فی صدر الحاشیة.

۳. اثبات واجب

(کلام - فارسی)

(ص ۹۶-۱۶۷)

از: محمد مسیح بن اسماعیل فسایی شیرازی (۱۱۲۷هـ).

رساله‌ای در اثبات عقلی واجب بودن خداوند به روش کلامی - فلسفی که در یک خاتمه و دو مقصد و یک خاتمه تنظیم شده است.

نک: الهیات تهران، ۱/ ۳۹۱؛ دانشگاه، ۳/ ۱۳۳؛ سپهسالار، ۳/ ۳۹؛ ذریعه، ۱/ ۳۰۹.

آغاز: یا من منه المبدأ و الیه المنتهی یا من له الاسماء الحسنی دلنا علی طرف انتباتک و عرفنا (...)

صفاتک و اذقنا صلوۃ توحیدک ...

انجام: ... واجب الوجود بالذات را شریکی در موجودیت حقیقی نخواهد بود چنانکه او را شریکی در واجبیّت بالذات و در ایجاد ممکنات نیست.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: محمدتقی بن

شاهرودی شیرازی بغدادی (شاگرد مؤلف)

(رساله اول). تاریخ کتابت: رجب ۱۱۱۲هـ (عصر

مؤلف) (رساله اول).

نسخه اول نقل از خط مصنف دام ظلّه موقع

اشتغال به قرائت حاشیه قدیمی بر شرح تجرید، تصحیح و حواشی از استاد در هامش صفحات (رساله دوم)، برخی صفحات ترمیم شده‌اند.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، مهر بزرگ ده ضلعی در برگ اول و آخر نسخه با سجع «این از کتب موقوفه حاجی سید محمد پیشنماز هروی بر اولادش و تولیت با واقف و بعد از او در هر طبقه با اصلح از ذکورش از اناثش و در فقد اولاد با اصلح اقوامش و در فقد همه با اصلح علما مشهد ۱۱۳۱»، وقفنامه در هامش برگ دوم که در آن نسخه توسط سید محمد حسینی خراسانی با مهر مربع «العبد محمد الحسینی».

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۳ × ۱۹ سم. ۸۵ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۰۲۰)

۱۰۶۴۱

مفتاح فتوح غیب

(عرفان - فارسی)

از: عبدالحق بن سعدالله دهلوی بخاری (۹۵۸ -

۱۰۵۲هـ).

شرح مفصل کتاب فتوح الغیب عبدالقادر گیلانی به زبان پارسی است که در ۷۸ مقاله تنظیم شده و شارح با عنوان «قال رضی الله عنه» عبارات عربی گیلانی را شرح نموده است.

نک: نشریه، ۱۰/ ۶۵؛ الهیات تهران، ۱/ ۶۱۷.

آغاز: همه ستایش‌ها ثابت است مرخدای را عزوجل که پروردگار همه عالم است ملک و ملکوت و جن و انس و حیوانات و نباتات و جمادات ...

انجام:

مفتاح فتوح نام تاریخ افتاد

در خاطر آنکه مظهر لاریب است

خط: نستعلیق. کاتب: محمد اشرف خانی. تاریخ

کتابت: سلخ محرم ۱۱۰۹هـ.

عناوین و نشانی‌ها و خطوط شنگرف، نسخه در
اثر موریانه خواری فرسوده و صفحاتش
مندرس و سوراخ شده و بعدها ترمیم شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای با عطف گالینگور.
۱۵×۲۱ سم. ۱۵۱ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۷۰۱۹)

۱۰۶۴۲

فوائد در شرح لوائح (عرفان-فارسی)
از: عمادالدین محمد عارف عبدالنسی عثمانی
صوفی شطاری.

نویسنده که از صوفیان پیرو مکتب شطاریه است به
درخواست دوستان «لوائح» نورالدین جامی را به تفصیل
شرح و تفسیر کرده و به ابوالمظفر خان پادشاه عصر
تقدیم کرده است. نویسنده در صفحات اولیه از دو اثرش
به نام‌های «فیض المرشد السامی فی حل شرح العارف
الجامی» و «شوارق اللمعان» در شرح لمعات یاد کرده
است.

آغاز: اللهم مالک الملک مثل ما حمدت به نفسک
یلیق بجمال انسک و کمال قدست فلا احصى علیک
المدح و الثناء....

انجام: ... لانه اشتق و ترکب من الانسان فما التوفیق
الا من الله و من عفا و اصلح فاجره علی الله و ان لیس
للانسان الا ما سعی.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ۱۰۱۲ هـ. مکان
کتابت: شهر اگره هندوستان.
عناوین و خطوط شنگرف.
جلد: تیماج زرشکی.

۱۲×۲۱ سم. ۲۲۰ گ. ۲۱ س. (ثبت ۸۶۹۹۴)

۱۰۶۴۳

ده قاعده (عرفان-فارسی)
از: میر سید علی بن محمد حسینی همدانی (۷۱۴-
۷۸۶ هـ).

ترجمه‌مانندی است از اصول عشره نجم‌الدین کبری
(۶۱۸ هـ) و بسیار نزدیک به ده قاعده شاه نعمت‌الله ولی
که گویا هر دو از یک متن ترجمه شده‌اند. در مقدمه
وصول را به سه راه نشان داده شده، سپس ده قاعده
سلوکی: توبه، زهد، توکل، قناعت، عزلت، ذکر، توجه،
صبر، مراقبت، رضا را با توجه به اصول تصوف شرح
شده است.

نک: مرعشی، ۹۲/۱۶؛ آستانه قم، ۱۷۷/۲؛ ذریعه،
۲۲۵/۸؛ مجلس، ش ۵۱۸۰/۹؛ مشترک پاکستان، ۳/
۱۴۶۱.

آغاز: حمد و ثنای نامتناهی پروردگاری را که
استحکام قواعد اسلام را ملجأ طالبان سعادت ملکوتی
گردانید و اسماء تزکیه نفوس را معراج سالکان....
انجام: ... و حالات میوه ایمان و میوه حکمت و
ولایت محروم مانده و جعلنا الله ایاکم فمن سعد بطاعته و
فاز بمحبته انه قریب مجیب.

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ۱۲۸۳ هـ.

عناوین شنگرف، در ابتدای نسخه در چند
صفحه بخشی کوتاه از کتاب شمس العلوم (بخش
تاریخ بنای عالم) و ابیاتی فارسی از جاراالله
آمده است.

۱۰×۱۶ سم. ۲۲ گ. ۷ س. (ثبت ۸۷۰۰۹)

۱۰۶۴۴

سواطع الآفاق فی شرح (اخلاق-فارسی)
لوامع الاشراف = شرح اخلاق جلالی
از: محمدیوسف علی (هندی).

کتابی مفصل در شرح کتاب لوامع الاشراف یا اخلاق
جلالی جلال‌الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸ هـ) است
که در زمان سلطنت محمد غوث خان بهادر جنگ (از
امرای هندی) و به درخواست سید ابوطالب خان که به
صورت مزجی و به منظور رفع مشکلات و حل غوامض
آن نگاشته شده است.

جلد: گالینگور نارنجی با عطف تیماج قهوه‌ای.
۱۳×۲۳ سم. ۲۴ گ. ۱۶ س. (ثبت ۸۷۹۸۳)

۱۰۶۴۶

تقریب المرام (کلام-عربی)

فی شرح تهذیب الکلام

از: عبدالقادر بن محمد سعید تختی سمنندجی
(۱۳۰۶ هـ).

شرحی مزجی و مفصل بخش کلامی کتاب تهذیب الکلام سعدالدین تفتازانی (۷۹۲ هـ) که به درخواست یکی از بزرگان و براساس دیدگاه و عقاید اهل سنت نگاشته شده است.

نک: مرعشی، ۱۹/ ۱۷۵؛ مرکز مطالعات قم، ۱/ ۱۸۸؛ کتابخانه نوربخش، ۲/ ۲۵۱.

آغاز: نحمد من هدانا الی طریق الاسلام حمداً یوافی نعمه و نشکر الذی وفقنا علی تهذیب الکلام و تقریب المرام شکراً یوافی مزیده....

انجام: ... لایدری اوله خیر ام آخره رزقنا الله خیر الآخرة و الاولی و وفقنا للعلم بما یحب و یرضی انه خیر موقف و معین.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ۱۳۰۵ هـ برای مولی محمد صالح متخلص به حریق.
عناوین و خطوط و نشانی‌ها شنگرف، حواشی و تعلیقات فراوانی در هامش صفحات آمده است.
جلد: مقوا با کناره تیماج قهوه‌ای.

۱۶×۲۲ سم. ۱۴۷ گ. ۱۴ س. (ثبت ۸۷۱۹۳)

۱۰۶۴۷

مجموعه

۱. چشمه زندگی

(طب-فارسی)

(ص ۱-۸۷)

از: محمدهادی بن محمد صالح شیرازی (ق ۱۲ هـ).

آغاز: تخلقی بخلقى که بذوره اعلی علیین عزت رساند حمد خالقى است جل جلاله که نوع انسان را بخلعت فاخره و لقد کرمننا بنی آدم نواخت....

انجام: ... و احدى از آحاد (...) یکی درین عشرتکده باز نیافته نی صفری گذاشته که بحر است منزلش چشم باز کرده الحمد لله اولاً و آخراً.

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: مقوا با عطف گالینگور.

۱۵×۲۲ سم. ۳۱۷ گ. ۱۳ س. (ثبت ۸۷۰۱۳)

۱۰۶۴۵

رد رساله جان ولسن (کلام-فارسی)

از: عبدالله.

نویسنده رساله که از علمای ق ۱۳ هـ بوده و از خود با عنوان «عبدالله» یاد کرده، در سال ۱۲۶۷ هـ رساله‌ای از «جان ولسن» مسیحی در رد عقاید اسلامی در شهر اصفهان به دستش می‌رسد، کتاب مزبور در بیست و دو باب بوده که نویسنده در این رساله خلاصه و جمع‌بندی شبهات وی را مطرح و در مدت دو شب و یک روز بدان‌ها پاسخ داده است.

آغاز: بسمله و منه الهدایة اما بعد الحمد و الصلاة چنین گوید الی الله عبدالله که درین زمان که یک‌هزار و دویست و شصت و هفت هجری است رساله از جان ولسن عیسوی بر رد دین اسلام....

انجام: ... مواضع آیات را از فصول کتب اجمالاً بر او نشان دادیم بر جوع به آنها نماید.

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت:

جمادی الآخر ۱۲۶۴ هـ.

خط خوردگی و اصلاحات زیادی در صفحات نسخ دیده می‌شود، یادداشتی از سید محمد جزایری در سال ۱۳۸۳ هـ در معرفی کتاب سربرگ اول آمده است.

رساله‌ای کوتاه در بیان اسباب و راه‌های افزایش و طولانی شدن عمر آدمی از طریق افعال، اقوال، ادعیه، ادویه، اطعمه و اشربه است که در زمان سلطان حسین صفوی تألیف یافته است.

نک: مرعشی، ۲/۱۹ و ۳؛ دانشگاه، ۲۱۰۲/۱۱؛ ملی، ۶۱۷/۵.

آغاز: عمر افزا کلامی که در برانگیختن طول حیات کوتاهی ننماید و روح پرور متعالی که چون آب زندگانی آتش فنا را فرو نشاند....

انجام: ...هرگاه برسد مرد بهشتاد سال آمرزیده شده است گناهان گذشته و آینده او. تمت الرسالة.

۲. معاد (رساله در...) (کلام-فارسی) (ص ۱۰۴-۲۱۸)

از: محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۰هـ).
رساله‌ای متوسط در بررسی روایی-کلامی موافق روز قیامت با استناد به روایات و آیات مربوطه که در ۱۷ فصل تنظیم شده است. نسبت این رساله به مجلسی هم مربوط به جمله‌ای است که در گ ۲۱۴ س ۱۲ آمده که مؤلف در آنجا گفته است: ...بهمین قدر در این رساله اکتفا نمودم و اکثر را در بحر ایراد کرده‌ام و یا در گ ۱۹۵ از کتاب‌های دیگر خود جنت و نار و عین الحیوه نابرده است. بخش‌های کتاب:

فصل ۵: در بیان از شرایط و علامات قیامت

فصل ۶: در بیان نفخ صور

فصل ۷: در بیان سایر احوال قیامت

فصل ۸: در بیان حشر و حوش

فصل ۹: در بیان احوال اطفال و مجانین

فصل ۱۰: در بیان میزان و حساب و سؤال و رد مظالم

فصل ۱۱: در بیان سؤال از رسل و شهادت شهدا

فصل ۱۲: در بیان وسیله و حوض و شفاعت

فصل ۱۳: در بیان صراط

فصل ۱۴: در حقیقت و حقیقت بهشت و دوزخ

فصل ۱۵: در بیان صفات بهشت

فصل ۱۶: در بیان صفات جهنم

فصل ۱۷: در بیان اعراف است.

چهار فصل ابتدایی رساله کتابت نشده است.

آغاز: بسمله، در بیان محل روح است و جسد مثالی

در عالم برزخ، کلینی رحمة الله از حصه عرفی روایت کرده است که حضرت....

انجام: ...روایات بسیار در این باب گشت و اطفال و مجانین کفار البته دخل جهنم نمی‌شوند.

خط: نستعلیق. بی کا (رساله اول)، ظاهراً مؤلف

(رساله دوم)، با تاریخ ق ۱۲هـ.

عناوین و نشانه‌ها شنگرف، در ادامه رساله اول

دوازده لعن (۲ برگ) منظوم فی التبرآء (مطاعن

خلفا) و بخش کیفیت اموال مؤمن از حدائق

المقربین میرمحمد صالح حسینی حسینی خاتون

آبادی (۱۱۱۶هـ) آورده شده است، جای عناوین

سفید (رساله دوم)، در ابتدای نسخه عنوان رساله

«التحفة العلیه فی الاسرار الیهادیه» اثر محمد

هادی بن محمد مؤمن شیرازی نامبرده شده که با

توجه به موضوع آن کتاب و فصل‌بندی‌های این

رساله قطعاً اشتباه است.

جلد: مقوا با روکش سبز و عطف تیماج سیاه.

۱۶×۲۲ سم. ۱۱۰ گ. ۱۳ س. (ثبت ۸۷۱۹۹)

۱۰۶۴۸

ارشاد العباد (کلام-فارسی)

از: محمدجعفر بن محمد قاسم نراقی (ق ۱۳هـ).

کتابی مفصل در بیان اصول عقاید و دیدگاه‌های

کلامی و اعتقادی شیعه امامیه که در سه مطلب (هر کدام

در چند فصل) و یک خاتمه تنظیم و به خدمت آقا محمد

خان قاجار (وفات ۱۲۱۱هـ) تقدیم شده است.

نک: نشریه، ۷/۲۲؛ سپهسالار، ۱۰۹/۳.

رساله‌ای در تبیین اصول عقاید امامیه که در عهد ناصرالدین شاه قاجار و به خواهش وی نگاشته و در چهار فصل: توحید، نبوت، امامت و معاد تنظیم و تدوین شده است.

آغاز: سپاس با قیاس و ثنای نامتناهی مختص است بذات خداوند اقدس جل شأنه زیرا که وجود هر شیء همان ثنای اوست
انجام: ... به چشم ظاهر حسی مشاهده نماید و از خداوند آنی غافل نباشد و تمام عوالم خداوندی را در همین جا مشاهده نماید.

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ.
سرلوح نفیس و هنری زیبا زرو ارغوانی در بالای برگ اول، صفحات مجدول زر.
جلد: مقوا با عطف تیماج سیاه.
۱۴ × ۲۳ سم. ۹۵ گ. ۱۴ س.
(تصویر) (ثبت ۸۷۱۵۴)

۱۰۶۵۱

انوار التحقیق (عرفان - فارسی)
از: علی بن طیفور بسطامی (ز: ۱۰۵۶ هـ).
گردآوری سخنان و نوشتجات خواجه عبداللّه انصاری به سبک و روش جدید است که در سه مقاله تنظیم شده است:
مقاله اول: ادای مناجات و انتهای مرادات و استدعای آن از کافی المهمات (۲ مکالمه)؛
مقاله دوم: وصیت به پیروی اصحاب کمال و تبعیت ارباب حال (۱۲ مخاطبه)؛
مقاله سیوم: منظوی بر مواعظ سودمند و نصایح دل‌بند (۱۲ موعظه).
آغاز:

ای نام تو آرایش عنوان کلام
وی یاد تو آرامش هر بی آرام
افتتاح کلام بنام آن خدایی که نام او مصباح زجاجة

نسخه حاضر از انتها ناقص است.
آغاز: لثالی متلالی حمد و سپاس و در غرر نیایش افزون از قیاس نثار بارگاه جلال کبریاء خداوندی است ...
انجام: ... مراتب شهادت و بخدمت شاه ولایت شیر بیشه هیجا و فارس میدان لافتی ...
خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ.
عناوین و خطوط شنگرف.
۱۹ × ۲۷ سم. ۱۶۵ گ. ۲۲ س. (ثبت ۸۷۲۰۶)

۱۰۶۴۹

تحفة السلطان (کلام - فارسی)
از: سیّد محمدحسن بن محمد عسکری سمنانی (ز: ۲۳۶ هـ).
رساله‌ای مفصل در بیان اصول عقاید و معارف دینی که در یک مقدمه و پنج اصل و یک خاتمه در عصر فتحعلی شاه قاجار نگاشته شده و تألیف آن در سال ۱۲۳۶ هـ پایان یافته است.
نک: ملی، ۱۲۳/۲.

آغاز: کرایم حمد و سپاس و عظام شکر بی حد و قیاس سزای ثنای حکیم و بازای آلاهی رحیمی است که نهال باکمال انسان را به بسط ظلال ...
انجام: ... عنان اطاعت از دست هدایت ایشان گرفتند و بنای اصل و فرع مذهب را بر پیروی رأی و هوا گذاشتند.
خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۲۸۳ هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در هامش صفحات تصحیح شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.
۱۳ × ۲۰ سم. ۸۷ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۷۲۰۷)

۱۰۶۵۰

اصول عقاید (کلام - فارسی)
از: سیف العلماء علی اکبر بن محمد شیرازی (ق ۱۴ هـ).

روح است و پیام او مفتوح دریچه فتوح است
انجام: ... بلکه از سهوه نسیان شمارند که این عقود
لالی را از بحور صحائف متفرقه و کنوز صفائح بدست
آورده (...) تمام در رشته انتظام درآورده.
خط: نستعلیق خوش. کاتب: حسنعلی. تاریخ
کتاب: ۱۷ ربیع الاول ۱۲۷۵ هـ.
دارای یک سرلوح ارغوانی و زر نفیس و زیبا
در برگ اول، صفحات مجدول زر عناوین
شنگرف.

جلد: تیماج زرشکی مجدول زر.

۱۴ × ۲۱ سم. ۷۷ گ. ۹ س.

(← تصویر) (ثبت ۸۷۱۵۹)

۱۰۶۵۳

نصوص الخصوص
فی شرح ترجمه النصوص
(عرفان - فارسی)
از: رکن الدین مسعود بن عبدالله انصاری شیرازی
(۷۶۹ هـ).

شارح که شاگرد عبدالرزاق قاسانی و داوود قیصری
بوده در سال ۷۴۰ هـ این اثر را که هم ترجمه و هم شرح
نصوص الحکم محی الدین بن عربی اندلسی است، به
رشته تحریر درآورده است.

نک: نشریه، ۹۹۹/۱۱؛ چستریتی، ۳۱۳؛ دانشگاه،
۹/۹۸۹؛ بروکلمان، ۲/۴۴۴.

آغاز: حمد فزون از حد و شکر برون از عد حضرت با
عظمت الله را که نقش عالم و آدم بمحض جود و کرم از
مکن غیب عدم بقلم فیض آدمم

انجام: ... اما تو از یک پوست بیرون نمی آیی تا مراد
دوست دریابی و نزاع لفظی است و در حقیقت هیچ
مفازعت و مخالفت نیست.

خط: نسخ. کاتب: عبدالغنی مؤذن مسجد جامع
عیدگاه. تاریخ کتابت: ۱۱۰۷ هـ.

برخی صفحات مجدول زر، عناوین شنگرف،
اطلاعاتی تاریخی و ادبی در دو ورق توسط
شخصی از معاصرین از میان نسخه استخراج و
در اول نسخه الصاق شده است.

جلد: تیماج زرشکی با آستر اسلیمی.
۱۷ × ۲۵ سم. ۲۰۲ گ. ۲۰ س. (ثبت ۸۷۳۶۶)

۱۰۶۵۲

مجمع البحرين
و ملتقى النهرین
(کلام - فارسی)

از: نظر علی بن محسن جیلانی (ز: ۱۳۰۰ هـ).
کتاب مفصل در اثبات اصول عقاید شیعه با استناد
به آیات و روایات و براهین عقلی که در پنج مقاله تنظیم
شده است:

مقاله اول: در اثبات صانع و وحدت و توحید؛

مقاله ثانیه: در کیفیت صدور؛

مقاله ثالثه: در نبوت و برخی مسائل آن؛

مقاله رابعه: در میحث امامت و بیان امامت علی (ع)؛

مقاله پنجم: در معاد.

آغاز:

ثنا می‌کنم مبدع پاک را

فروزنده اوج افلاک را

الحمد لله الواجب وجوده الباسط جوده... اما بعد این

چند کلمه کلماتی است بهم بافته و از مهر مرحمت مهر
سپهر رسالت ترتیب یافته

انجام: ... و به هزارگونه درد در رسند و به وصل
یاران دور افتاده آرزومند بوده سمند قلم او را پیش از

۱۰۶۵۴

مجموعه

۱. جدول معرفة

احکام رؤیة الاهلة

(ص ۱۸-۴۷)

از: ناشناخته.

(نجوم-فارسی)

از: قطب‌الدین محمد بن شیخ‌علی شریف دیلمی
لاهیجی (ز: ۱۰۷۷هـ).

رساله‌ای در تحقیق عالم مثال و صورت‌های
شخصیه که در چهار نور و چهار اشراق و اشراق چهارم
در سه لمعه و یک تفریع تنظیم شده و نگارش آن در غره
شوال ۱۰۷۷هـ پایان یافته است.

نک: نشریه، ۲/ ۱۱۵؛ ذریعه، ۱۶/ ۱۰۰؛ ملک، ۱/
۵۳۵.

نسخه حاضر از انتها ناقص است.
آغاز: احمدک یا من لیس فی العوالم العلویة و
السفلیة شبه و لا مثال او شکرک یا من لا یعتبریک
للابداع و الاختراع....
انجام: ... و الی کون هنا مع ابناء جنسه فان فاته ذلک
انعکس فی المنقلب و عاد الی سوء الطلب...

تقویم روزشمار سال ۱۲۸۰هـ است که مطابق روش
منجمان آن دوره تنظیم و ضمن محاسبه دقیق تاریخ،
پیش‌گویی و محاسبه برخی حوادث درج شده است.
آغاز: حکمای خطا و ترک ایغور را دوری است که بر
دوازده می‌گردد و هر سالی را به اسم جانوری موسوم
می‌گرداند و چگونگی حالات و حوادث آن سال را....

۲. شرح هداية الاثرية

(ص ۵۰-۲۳۴)

(فلسفه-عربی)

از: حسین بن معین‌الدین میبیدی (۹۰۱هـ).

نک: ش ۱۰۴۰۳.

۲. مشکلات العلوم
(ص ۲۲-۱۱۱)

از: مهدی بن ابی‌ذر نراقی کاشانی (۱۲۰۹هـ).
کتابی در موضوعات گوناگون است که بر روال
کشکول شیخ بهایی گردآوری شده است و مشتمل بر
سیزده باب می‌باشد:
الباب الاول: من تفاسیر الآيات و فقرات الدعوات؛
الباب الثاني: من الاحادیث المشکلة فی بعض
الاجبار؛
الباب الثالث: فی الفقہیات و ما یلحقا و فی حکمها؛
الباب الرابع: فی فن الهندسة و الهيئة و المناظر؛
الباب الخامس: فی المسائل الحکمية بانواعها و ما
یتبعها اشکال حکمی؛

الباب السادس: فی المسائل الطبیة؛
الباب السابع: فی فن المنطق و المغالطات و ما فی
حکمها من اللواحق؛
الباب الثامن: فی علم الحساب و ما یتبعه؛
الباب التاسع: فی اللغة و الصرف و مشکالهما؛

خط: نسخ (رساله اول)، نستعلیق (رساله دوم).
کاتب: فتح‌علی بن آخوند ملا غلامرضا (رساله
دوم). تاریخ کتابت: ۱۳۰۸هـ (رساله دوم).
جدول سیاه و زر، عناوین شگرف و بنفش، در
ادامه رساله دوم نسخه حاضر اشعار، فواید،
خطبه بی نقطه امام علی (ع) و مثنوی کوتاه در نظم
فقرات اولیه زیارت جامعه کبیره در بیان مقامات
ائمہ اطهار (ع) آمده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای پاره با روکش مقوایی.

۱۴×۲۲ سم. ۱۳۲ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۷۳۳۶)

۱۰۶۵۵

مجموعه

۱. فانوس الخيال

فی اراء عالم المثالی

(ص ۲-۲۰)

(فلسفه-فارسی)

۴. اسرار الشهادة

(تاریخ-عربی)

(ص ۳۸۸-۴۲۸)

از: شیخ احمد بن زین‌الدین احسائی (۱۱۶۶-
۱۲۴۱هـ).

رساله‌ای کوتاه در بیان اسرار و حقایق پنهانی
حادثه شهادت امام حسین (ع) و یاران با خاص و به شیوه
مکتب شیخیه نگاشته شده است.

آغاز: بسمله اعلم ان الله عزوجل لما اوجب ان
یکمل صنعه و يتقن امره و يمن خلقه و الخلق و الصنع
بان يكون مختاراً ذا شعور....

انجام: ... بمعنی انه تعالی عاملهم بعدله فی النی
لتجاوز عنهم فی الرخص فقد اصبت والواجب علی العباد شکره.

۵. حیوة النفس

(کلام-عربی)

فی حظيرة القدس

(ص ۴۲۸-۴۶۷)

از: شیخ احمد بن زین‌الدین احسائی (۱۱۶۶-
۱۲۴۱هـ).

نویسنده می‌گوید گروهی از هم‌کیشان از من
خواستند که کتابی در معرفت اصول دین بپردازم من هم
برای آوردن تمنای ایشان دست به تحریر این رساله در
«توحید، عدل، نبوت، امامت و معاد» زدم و آن را در یک
مقدمه و پنج باب و یک خاتمه تدوین ساختم.

نک: مجلس، ش ۱/۱۶۹۰.

آغاز: بسمله: الحمد لله رب العالمین و صلی الله
علی محمد و آله الطاهرین، اما بعد فبقول العبد المسکین
احمد بن زین‌الدین احسائی....

انجام: ... و الرضا فی کل علی قدر و قضائه فانه ولی
کل خیر و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله
علی اعدائهم الی یوم‌الدین.

۶. شرح الفوائد الحکمیة

(کلام-عربی)

(ص ۴۷۲-۵۰۴)

الباب العاشر: فی علم النحو و المعانی و البیان؛
الباب الحادی عشر: فی الاشعار العربیة و الامثال
السائرة و المسائل العروضية؛

الباب الثانی عشر: فی الغاز و المعنیات و الاحجیة؛
الباب الثالث عشر: فی الاشعار العجمیة من الانوار
و الخاقانی و غیرهما.

نک: مرعشی، ۳۱/۳۶؛ ملک، ۱/۶۷۹؛ مشار عربی،
۸۴۷.

نسخه حاضر جلد اول کتاب را دربردارد.
آغاز: احمد الله حمداً یلیق بعزته و ینبغی لما لا
یتناهی من عظمته و اشکره شکراً یجلب المزیّد من
نعمته و یدفع الشدید من نقمته....

انجام: ... و نعبد آلہتک کذا مدة تعبد آلہتنا کذا مدة و
نعبد آلہتک کذا مدة هکذا فورد الجواب مکرراً لیطابق
السؤال و الجواب.

۳. مصائب المعصومین

(فضائل-عربی)

(ص ۲۲۳-۳۸۳)

از: عبدالخالق بن عبدالرحیم یزدی (۱۲۶۸هـ).
شصت و یک مجلس در تاریخ و فضائل و مصائب
پیغمبر اکرم و اهل بیت طاهرین (ع) است.

تألیف آن در روز جمعه شعبان ۱۲۴۱هـ در یزد
پایان یافته است.

نک: ملی، ۱۶/۲۷۵؛ ذریعه، ۲۱/۷۳؛ مرعشی، ۱/
۱۵۶.

این نسخه تا اواسط مجلس دوازدهم را دربرداشته
و از انتها ناقص است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین... و بعد فبقول العبد
المذنب... ما نطق ناطق و در شارق ان هذا الكتاب جمعت
فيه جملة من الايات و الاخبار و الواردتين فی فضائل اهل
العصمة....

انجام: ... روی انه علیه السلام سوی قبرها مع
الارض مستویاً و تالوا سوی مولها قبوراً مزورة...

کتابت: ذیقعدة ۱۲۶۷هـ (رساله دوم)، ۱۲۵۷هـ (رساله چهارم و پنجم).
 عناوین شنگرف، جای تصاویر و اشکال سفید،
 در ادامه رساله دوم و هشتم صفحات زیادی
 حاوی اشعار قصاید، ابیات فوائد و نکات متنوع
 و مختلف (از جمله در ادامه رساله هشتم خلاصه
 چند برگگی از الحدائف فی السفر و آدابه و تقریری
 از شیخ زین العابدین و تقریری چند برگگی از
 آخوند ملا آقا دربندی در اصول) توسط کاتب
 گردآوری شده است.
 جلد: تیماج سیاه مندرس.
 ۱۶×۲۲ سم. ۲۸۳ گ. سطور مختلف.
 (ثبت ۸۷۳۱۴)

۱۰۶۵۶

المعارف (فلسفه-عربی)
 از: محمد بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱هـ).
 گزیده‌ای از کتاب علم الیقین خود مؤلف که در چهار
 مقصد: العلم بالله، العلم بالملائكة، العلم بکتابه و رسله و
 العلم بالیوم الآخر به سال ۱۰۸۳هـ تنظیم شده است.
 فیض یک‌بار نیز عین الیقین را گزیده و آن را انوار الحکمة
 نامیده است.
 نک: مرعشی، ۳۴/۳۸۶؛ ذریعه، ۲۱/۱۸۷ و ۲۳/
 ۲۹۷؛ ریحانة الادب، ۴/۳۶۹؛ فهرست خودنوشت فیض،
 ۲۴۸؛ دانشگاه، ۸/۴۸۳.
 آغاز: نحمدک اللهم یا مبدی یا معید و الحمد من
 نعمائک و نشکرک یا فعلاً لما یرید و الشکر من الاثک....
 انجام: ...و الطیر و آخر تسعة و تسعين اما يوم القيامة
 فاذا كان يوم القيامة و اکملها بهذه الرحمة مائة.
 خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۰۹۷هـ.
 سرلوح زر در بالای برگ اول، صفحات مجداول
 زر، عناوین و نشانی‌ها شنگرف.
 جلد: تیماج سیاه با کناره و زرشکی.

از: شیخ احمد بن زین‌الدین احسائی (۱۱۶۶-
 ۱۲۴۱هـ).
 نک: ش ۱۰۴۷۰.
 نسخه حاضر از انتها ناقص است.

۷. منتخب الفصول من کتاب نسیم الصبا (ص ۵۲۸-۵۴۳)

از: ابومنصور حسن بن شهید زین‌الدین عاملی
 (۹۵۹-۱۱۱هـ).
 تلخیص کتابی است که از کتاب نسیم الصبا ادیب
 فاضل حسن بن عمر بن حبیب صورت گرفته و در سی
 فصل تنظیم شده است.
 آغاز: بعد حمد الله و الصلاة على النبي و آله فهذه
 ثلاثون فصلاً طالت فرعاً و طابت اصلاً تشتمل على الفاظ
 ارق من الشمول و معان بعيدة (... تفتن العقول....
 انجام: ...و اتق من لا تدركه الابصار و سبحة بالعشی
 و الابرار و هو الذی یتوفاکم باللیل یعلم ماجر حتم بالنهار.

۸. تحفة الدهر فی المناظرة بین الغنی و الفقر

از: محمد بن حسن بن زین‌الدین (شهید ثانی)
 عاملی (۱۰۳۰هـ).
 رساله مختصر به شکل منظوم و منثور که در آن به
 صورت ادبی و خیالی مباحثه و مناظره‌ای را بین فقر و
 غنی (بیان علل حدوث فقر و غنی و فوائد و مضرات آن
 و ذکر نقاط ضعف و قوت هر یک) را ترسیم شده است.
 آغاز: الحمد لله الغنی فکان من سواه فقیر المنزه
 بکماله عن الشبه و الشریک و النظیر و الظهیر....
 انجام:
 فجد علیهم الهبی بالصلوا کما
 جعلتهم فی البرایا اشرف البشر
 خط مجموعه: نستعلیق و نسخ. بی‌کا. تاریخ

۱۳×۱۹ سم. ۱۶۵ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۷۳۲۳)

۱۰۶۵۷

سلسله نامه

(عرفان - فارسی)

از: یوسف علی استرآبادی، مشتاق علی (ز):
۱۲۷۶ هـ.

نک: ش ۱۰۶۴۲.

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ۱۲۹۶ هـ.

سرلوح زرد و قرمز در بالای برگ اول دیده می‌شود.

جلد: تیماج زرشکی ساده.

۱۰×۱۶ سم. ۳۷ گ. ۹ س. (ثبت ۸۷۲۰۹)

۱۰۶۵۸

مجموعه

۱. حاشیه مفاتیح الغیب

(عرفان - عربی)

(ص ۱-۳۵۵)

از: مولی هادی بن مهدی سبزواری (۱۲۸۹ هـ).

حواشی و تعلیقاتی است بر کتاب مفاتیح الغیب صدرالدین محمد شیرازی (۱۰۵۰ هـ) که به صورت «قوله - قوله» تنظیم شده است.

نک: ادبیات، ۸۴/۲.

آغاز: س اجمل الانشاء آه المص س تاسیاً بالله
تعالی اجمل اولاً بقوله اجمل ثم فصل ثانياً بقوله و اودع آه
فانه عطف تفسیری

انجام: ... فانه يستحق التعظیم و التبجیل و الثناء
الجمیل من الرب الجلیل و الله الهادی الی سواء السبیل.

۲. شرح رساله العلم

(فلسفه - عربی)

(لابن میثم البحرانی)

(ص ۳۶۶-۴۲۴)

از: خواجه نصیرالدین محمد بن حسن طوسی
۵۸۵-۶۷۲ هـ.

ابوجعفر احمد بن علی بن سعید بن سعادة بحرانی
رساله‌ای پیرامون علم باری تعالی نگاشته بود مشتمل بر
بیست و چهار مساله، این رساله را شاگردش شیخ علی
بن سلیمان بحرانی با نامه‌ای به خدمت خواجه فرستاده
و درخواست شرح آن را نموده است، خواجه این شرح
را که به عنوان «قال - اقول» می‌باشد با تجلیل فراوان
برای وی فرستاده است.

نک: مرعشی، ۲۸/۱۶۴؛ ذریعه، ۱۳/۲۸۸؛ ادبیات
تهران، ۱/۷۹؛ التراث العربی، ۳/۳۲۱.

آغاز: الحمد لله علی ما اولینا علی ملامح مناهج
التوفیق و هدانا من مطارح مدارج التحقیق و دلنا من
مسارح معارج سواء الطريق
انجام: ... و انما اردت هذه المسائل اقتضاء لكلام اهل
البحث عن هذه المسائل و لنختم الکلام ههنا.

۳. منهاج السالکین

(عرفان - عربی)

و معراج الطالبین

(ص ۴۲۶-۴۴۶)

از: نجم‌الدین کبری، احمد بن عمر بن محمد خیوقی
(۱۶۱۸ هـ).

رساله عرفانی در بیان فقر الی الله و سلوک فقرا با
عبارات روان و محتوای متین که در مناهج هشت‌گانه
تنظیم شده است.

نک: مرعشی، ۲۸۵/۴۷۲؛ مجلس، ش ۵۱۱/۲؛
ملی، ۷/۳۰۹.

آغاز: الحمد لله الذی مکاتیل البحار و مثاقیل
الخیال منشی السحاب الثقال و مدبر الامور و مقلب
الاحوال مقدر الارزاق و الآجال

انجام: ... و ذا معیدی تکرار ذنبی علم (... نفسی
ابلیس جربتها تعوذوا من شر ابلیس. تمت.

خط مجموعه: نسخ. کاتب: محمدباقر بن علی
حسینی (رساله اول). تاریخ کتابت: صفر
۱۲۸۰ هـ (رساله دوم)، ۱۲۴۷ هـ (رساله سوم).

از: ابواللیث نصر بن محمد بن ابراهیم سمرقندی
(۳۷۲هـ).

رساله‌ای مبسوط در آثار و احادیث شریفه در باب
آداب شرعی و احکام فرعی و اخلاق الاهی که در ۱۵۰
باب تنظیم و تدوین شده است.

نک: مرعشی، ۷۶/۴؛ کشف الظنون، ۲۴۳/۱؛ ملک،
۳۷۷/۸؛ بروکلمان، ۱۹۶/۱؛ هدیه العارفین، ۴۹۰/۲.
آغاز: الحمد لله رب العالمین... قال الشيخ الامام...
انی قد جمعت فی کتابی هذا فنوناً من العلم ما لا یسع
جهده و لا التخلف عنه للخاص و العام....

انجام: ...عجبت لمن رغب فی الجنة فکیف لا یقول
ما شاء الله لا قوة الا بالله لان الله تعالى یقول فعسی ربی
ان یوتیننی خیراً من جنتک الآیة.

۲. **ارشاد المسلمین** (کلام-فارسی)
(گ ۱۰۵ پ-۱۷۷ ر)

از: برهان مسکین (ز: ۹۴۲هـ).
ترجمه و شرح نسبتاً مفصل رساله العقائد نجم‌الدین
ابوحفص عمر بن محمد نسفی (۵۳۷هـ) با بیان مقدمه‌ای
در ادیان و مذاهب مختلف که در سال ۹۱۴هـ در قبة
الاسلام هرات تألیف شده است.

نک: مرعشی، ۳۵۴/۱۶؛ ملی، ۸۵۵/۶؛ نسخه‌های
عکسی میراث اسلامی، ۴۰۸/۳؛ نشریه، ۲۴۳/۸.
آغاز: ربنا آتانا من لدنک رحمة... الحمد لله الذی
جعل السنة معتصماً لاهل الاسلام و مناراً لتبیین الحلال
و الحرام....

انجام: ...منکران بعث و نشور عیان ببینند و به
حجت‌های هویدا ملزم گرداند و الله یحکم فی خلقه بما
یشاء و یفعل ما یرید.

خط مجموعه: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق
۱۲هـ.

تملک لطف رسول فاروقی صفوی در برگ اول،
مهر مربع با سجع «سلطان محمود ۱۱۲۴» و شش

رساله اول استنساخ شده از نسخه اصلی محشی
در زمان حیات مؤلف، عناوین شنگرف، مهر
بیضوی با سجع «علی الحسینی ۱۲۴۰» در پایان
برگ نهایی رساله دوم دیده می‌شود.
جلد: تیماج قهوه‌ای ساده.
۱۸×۱۲ سم. ۱۸۵ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۷۲۱۰)

۱۰۶۵۹

شرح مثنوی معنوی (عرفان-فارسی)
از: مصلح‌الدین مصطفی بن شعبان سروری گلیبولی
(۹۶۹هـ).

شرح مبسوط بر اشعار مولانا در مثنوی معنوی که
براساس مشرب عرفا و به صورت مزجی تدوین یافته
است.

نک: دانشگاه، ۱۵۷/۱۷؛ منزوی، ۱۲۵۵؛ مجلس،
ش ۱۱۱۹؛ کشف الظنون، ۱۵۸۷/۲.

نسخه حاضر شرح دفتر اول را دربردارد.
آغاز: حمد بی غایت و ثنای بی نهایت آن خدای را
که بظالبان حضرتش راهها نمود بعدد انفاس نفس هر
موجود....

انجام: ...و این شارح حقیر درین حکایتها که آورد و
با سرخ اشارت کرد چهارصد و ده حکایت است. تمت.
خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تاریخ یادداشتی به
سال ۱۰۸۸هـ در برگ اول دیده می‌شود.
جلد: تیماج قهوه‌ای با آستر اسلیمی.

۱۵×۲۵ سم. ۲۶۷ گ. ۲۵ س. (ثبت ۸۷۲۲۰)

۱۰۶۶۰

مجموعه

۱. **بستان العارفین** (اخلاق-عربی)
(گ ۲ پ-۱۰۴ ر)

- ضلعی با سجع «عبدالرحمن ۱۱۷۲» در برگ اول.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج.
۲۱ × ۳۰ سم. ۱۸۰ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۷۵۴۱)
- با سجع داخلی «کفی بالموت واعظاً» و سجع
حاشیه «میر محمد صدیق الهاشمی ۱۱۲۳».
جلد: گالینگور با ترنج.
۱۵ × ۲۳ سم. ۲۱۰ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۷۵۳۴)

۱۰۶۶۱

رشحات عین الحیات (تاریخ-فارسی)

از: علی بن حسین واعظ صفی کاشفی سبزواری
(۹۱۰ هـ).

کتابی مبسوط در معرفی خواجه‌گان فرقه صوفیانه
نقشبندیه و ذکر فضائل و مناقب خواجه عبيدالله که در
ضمن یک مقاله، سه مقصد و یک خاتمه تنظیم و در سال
۹۰۹ هـ نگارش آن پایان یافته است:

مقاله: در ذکر طبقات خواجه‌گان سلسله نقشبندیه
من اولها الى آخرها؛

مقصد اول: در ذکر ابا و اجداد و اقربای حضرت
ایشان و...؛

مقصد دوم: در ذکر بعضی از معارف و... بی واسطه
استماع شده است؛

مقصد سوم: در ذکر بعضی از تصرفات عجیب و...
ظاهر شده...؛

خاتمه: در ذکر تاریخ وفات حضرت ایشان و کیفیت
انتقال... از دار دنیا بدار آخرت.

نک: دانشگاه، ۱۶/ ۷۵۰؛ مرعشی، ۲۰/ ۲۶؛ ذریعه،
۱۱/ ۲۳۵؛ ادبیات تهران، ۱/ ۲۱.

آغاز: الحمد لمن رش رشحات الحقایق و الحكم
على قلوب العارفين بفيضه الاقدس الاقدم و الصلاة
مظهر الاتم و مظهر اوتيت جوامع الكلم....
انجام:

یابند محاسبان سنجیده صفات

تاریخ تماش از حروف رشحات
خط: نستعلیق. کاتب: مولی محمد یعقوب. تاریخ
کتابت: رمضان ۱۰۷۳ هـ.

تملك مير محمد صديق واعظ با مهر بزرگ مدور

۱۰۶۶۲

مجموعه

۱. الحاشية علی شرح
المختصر (معانی بیان-عربی)

(ص ۴-۱۷۲)

از: نظام‌الدین عثمان بن عبدالله مولانا زاده خطایی
(۹۰۱ هـ).

متن تلخیص المفتاح از خطیب دمشقی (۷۳۹ هـ)
است که سعدالدین مسعود تفتنازانی (۷۹۲ هـ) دو شرح بر
آن متن نوشته است: یکی به المطول و دیگری به المختصر
معروف شده است. خطایی بر هر یک از این دو شرح
حاشیه‌ای جداگانه دارد.

نک: مجلس، ش ۵۷۵۶؛ سپهسالار، ۲/ ۴۰۶؛ کشف
الظنون، ۱/ ۴۲۵؛ ملی، ۱۰/ ۲۲۵؛ گلپایگانی، ۲/ ۲۳.
نسخه حاضر از انتها افتادگی دارد.

آغاز: نحمدک اللهم علی ما اعطينا من سواغ النعم
و بوالغ الحكم و نصلى... قوله نحمد أثر الحمد علی الشکر
لان الحمد یعم الفضائل و الفواضل و الشکر...
انجام: ... فحق العبارة هنا علی قود کلامه یتترک
الخطاب...

۲. حاشية حاشية الخفريه
على شرح التجريد

(ص ۱۷۸-۲۵۲)

از: ابراهیم بن صدرالدین محمد شیرازی (۱۰۵۱ هـ).
حاشیه مختصری بر حاشیه خفری بر شرح تجرید
قوشچی است. مؤلف، اقوال طوسی را با عناوین «قال
المصنف» و قوشچی را با «قال الشارح» و خفری را با

انجام: ... این حدیث جابر دلالت می‌نماید که این در بدو واقع شده است و در عود نیز چنین خواهد بود.
خط: نستعلیق. کاتب: محسن بن احمد. تاریخ کتابت: ۱۲۴۶ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، حواشی و تعلیقات در هامش صفحات.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۵ × ۲۲ سم. ۲۵۱ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۷۹۵۲)

۱۰۶۶۴

زواهر الحکم (فلسفه - عربی)

الزاهر نجومها فی غیاهب الظلم

از: حسن بن عبدالرزاق لاهیجی قمی (۱۱۲۱ هـ).
رساله‌ای مهم که در آن مؤلف فاضل مبانی فلسفی را به روش قدیم و بسیار فشرده در یک مقدمه و سه باب نگاشته است، این رساله در هشتم ربیع الاول سال ۱۰۸۵ هـ به پایان رسیده است.
مقدمه در تعریف حکمت و موضوع و اقسام آن (در سه مقصد):

باب اول در تقسیم وجود؛

باب دوم در طبیعیات؛

باب سوم در الهیات.

نک: ملی، ۱۰/۵۵۸؛ دانشگاه، ۱۵/۴۰۹۱؛ مرعشی، ۱۸/۲۸۰؛ سیهسالار، ۵/۸۷؛ ذریعه، ۱/۵۲؛ آستان قدس، ۴/۱۵۹.

آغاز کتاب: الحمد لله الذی انزل من سماء وجوب وجوده ماء فیض فضل وجوده فسلک ینابیع مسالک الاحسان فی ارض مهیات عالم الامکان

انجام کتابت: ... و لعلها جمیعاً تؤول الی هذا، هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذه الرسالة و الحمد لله اولاً و آخراً.
نسخه حاضر از ابتدا و انتها افتادگی دارد.

خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲ هـ.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

عناوین «قال المحقق» یا «قوله» مطرح کرده و آن را هنگام تدریس کتاب برای جمعی از طلاب تألیف نموده است.

نک: ذریعه، ۶/۶۵؛ سیهسالار، ۴/۱۷۷؛ دانشگاه، ۳/۲۲۶۴؛ مروی تهران، ۱۱۱؛ ادبیات تهران، ۱/۷۷.
آغاز: یا هو یا لا اله الا هو... کلت الالسن عن تفسیر صفتک... و بعد فیقول ابن صدرالدین محمد الشیرازی...
هذه تعلیقات... من کتاب التجرید و شرح الجدید....
انجام: ... خلاف ما جرى علی عادته من الخیرات.

خط مجموعه: نسخ و نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲ هـ.

جلد: تیماج سیاه مندرس.

۱۵ × ۱۹ سم. ۱۲۷ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۹۵۵)

۱۰۶۶۳

حدیقة العارفین (کلام و فقه - فارسی) للوصول الی درجة الحق و الیقین

از: مهدی بن علی جیلانی رشتی (ز: ۱۲۴۵ هـ).
اثری بسیار مفصل در بیان مسائل کلامی و فقهی در ضمن هفت حدیقه. در حدیقه اول مسائل اعتقادی به صورت استدلالی به ویژه بحث امامت و مباحث نقد پادری مسیحی مطرح شده و در شش حدیقه دیگر مسائل فقهی صلوة و زکوة و صوم و حج و جهاد و امر به معروف به صورت نیمه استدلالی مطرح شده است.
نگارش حدیقه مربوط به صلاة آن در ۱۲۴۵ هـ پایان یافته است.

نک: ملی، ۶/۶۵۱؛ سیهسالار، ۴/۳۰۹.

نسخه حاضر تا پایان حدیق اول را دربردارد.
آغاز: ثنا و ستایش کریمی را سزااست که بعنایات ربانی توفیق خویش را خوشترین رفیق گردانیده در تحصیل طاعات و واقف گردانید ممکنات ناقص الذوات را....

۱۸×۱۲ سم. ۱۳۵ گ. ۱۴ س. (ثبت ۸۷۹۵۳)

۱۰۶۶۵

مجموعه

۱. حاشیه حاشیه الخفريه
على شرح التجريد
(ص ۲-۲۰۵)

از: شمس‌الدین محمد شمسای کشمیری (ق ۱۱ هـ).
حاشیه‌ای است بر شرح تجرید الاعتقاد و حاشیه
شمس‌الدین محمد خفری بر آن شرح.
محشی با عنوان «قال المصنف» به شرح برخی از
عبارات تجرید پرداخته و با عنوان «قوله»، عبارات
خفری را شرح نموده و در سال ۱۰۵۷ هـ از نگارش آن
فارغ شده است. شمسای کشمیری حاضر غیر از
شمسای گیلانی است.
نک: ملی، ۳۹۱/۱۲.

آغاز: الحمد لله العليم الحكيم... قال المصنف قدس
سره المقصد الثالث في الصانع: فيه اشارة لطيفة الى ان
العالم بالاسر متعلق الصنع....
انجام: ...من ان العلم يستدعي صور المغايرة و
الحكم المراد و هو كون الواجب تعالى بقيام الصور
المتباينة و قد عرفت توجيهه غير مره فلا نعيده...

۲. شرح الفصوص
(ص ۲۰۸-۳۲۶)

از: امیر اسماعیل حسینی فارابی (هـ ۸۹۴).
شرح مزجی مختصری است بر کتاب الفصوص
ابونصر فارابی (هـ ۳۳۹) که به نام غیاث‌الدین سلطان
یعقوب بهادرخان شرح شده است. شارح را در ذریعه
۳۸۱/۱۳ شاگرد فارابی دانسته که این سخن صحیح
نیست.

نک: مرعشی، ۴/۱۴۴؛ ذریعه، ۳۸۱/۱۳؛ مجلس،
ش ۵۴۷۸/۱۰.

نسخه حاضر از انتها افتادگی دارد.
آغاز: الحمد لله الذي انشأ هويات المهيئات بالقضاء
السابق على القدر و ابدع جواهر العقول و نفوس القوى
بسابق امره....

انجام: ...ای فی الوجود العلمی الغیر المتناهی کم
شئت لان کل حادث من الحوادث.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: محمد صادق بن

محمد سعید جیلانی رودسری (رساله اول).

تاریخ کتابت: ق ۱۱ هـ.

جلد: گالینگور سفید با عطف پارچه.

۱۰×۱۶ سم. ۱۶۳ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۷۹۳۴)

۱۰۶۶۷

مطلع خصوص الکلم
في شرح فصوص الحكم
(عرفان - عربی)

از: داوود بن محمود بن محمد قیصری رومی
(هـ ۷۵۱).

نک: ش ۱۰۴۳۵.

نسخه حاضر تا ابتدای «بیان اسرار ما تضمنه
الکتاب» را دربردارد.

آغاز: الحمد لله الذي عين الايمان بفيضه الاقدس
الاقدم و قدرها بعلمه في غيب ذاته و تم...

انجام: ...ذلك لا بالتحاشي اشتغلوا كانوا فيه بالكمال
و لا كمال الا الله وحدها، هذا آخر ما اردنا بيانه من
المقدمات.

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ.

نسخه حاضر با نسخه صحیحه دیگری در تاریخ
۱۲۸۹ هـ در تهران توسط سیّد طبیب رشتی
مقایله شده است.

عنوان‌های متن شنگرف، نسخه با دو نوع خط و
ربط تحریر شده است.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۱۸×۲۷ سم. ۲۱۰ گ. ۲۲ س. (ثبت ۸۷۹۴۶)

۱۰۶۶۸

ترجمه منهاج العابدین (عرفان-فارسی)

از: عبدالعلی ملک العلماء (قبل از ۱۱۶۱ هـ).

ترجمه روان از کتاب منهاج العابدین ابوحامد غزالی در اصول و مبانی عرفان عملی بر روش صوفیان سنی مذهب می‌باشد که به جهت خواش فارسی زبانان از زبان عربی به زبان پارسی برگردانده شده است. از مترجم رد پای به دست نیامد و این ترجمه غیر از ترجمه عمر بن عبدالجبار ساوی است.

آغاز: بعد حمد خدا و صلوة محمد مصطفی و آل اصحاب با صفا بر برادران ایمانی ظاهر می‌سازد که این کتاب منهاج العابدین... به زبان عربی تصنیف فرموده بودند....

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۹ محرم ۱۱۶۱ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، کناره صفحات آیدیدگی دارد، تعدادی از صفحات اولیه نونویسی شده است.

جلد: مقوا اسلیمی با عطف تیماج قهوه‌ای.
۱۴×۲۳ سم. ۱۹۱ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۷۹۳۸)

۱۰۶۶۹

کلمات مشتاقیه (عرفان-فارسی)

از: مهدی بن هدایت مشتاق علی (ق ۱۲ هـ).

مجموعه‌ای از کلمات و نصایح و آداب سالکین به طریق مکتب نعمت‌اللهیه که با کلمات «ای مشتاق» تحریر و تدوین شده و در آن از مرشد خود صفی علیشاه به نیکی و بزرگ یاد کرده است.

آغاز: حکیم حاذق از جهت مریض معجونی ترتیب می‌دهد که جزء اعظم آن معجون دوائی آن مرض است....

انجام: ... بر همه پادشاهی کرد و اندر زت کرد زنه‌ار از خود و پادشاهی خود غافل مباش.

خط: شکسته نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ

کتابت: ۱۳۱۳ هـ.

نسخه به خط مؤلف و بسیار مغشوش با سطور و تحریر به هم ریخته که ظاهراً مسوده مؤلف بوده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۳×۲۱ سم. ۴۳ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۹۰۸)

۱۰۶۷۰

مجموعه**۱. تشریح الافلاک**

(نجوم-عربی)

(ص ۴-۴۱)

از: بهاء‌الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ هـ). رساله مختصری در اصول و مبانی علمی علم نجوم قدیم است که در یک مقدمه و پنج فصل و یک خاتمه تنظیم، و به نام شاه عباس صفوی تألیف شده است. این اثر از دیرباز مورد توجه دانشمندان هیئت قدیم بوده و شروع و حواشی زیاد بر وی نگاشته شده است.

نک: مرعشی، ۳۲/ ۷۰؛ ذریعه، ۴/ ۱۸۵؛ ملک، ۱/ ۱۳۷؛ مشار عربی، ۱۸۵؛ دانشگاه، ۶/ ۲۱۶۲؛ مجلس، ش ۴۸۸۴/۳.

آغاز: ربنا ما خلقت هذا باطلاً سبحانک فقنا عذاب النار و اجعلنی من المتفکرین فی خلق السموات و الارض و اختلاف الليل و النهار....

انجام: ... او بقى له بقدره ان نقص فضل القياس ح خط سمت القبلة و هی الی خلاف جهت الظل.

۲. الایساغوجی

(منطق-عربی)

(ص ۴۴-۵۰)

از: اثیرالدین مفضل بن عمر ابهری (۱۶۶۳ هـ).

نک: ش ۱۰۵۱۸.

آغاز: نحمدالله علی توفیقه و نسئله هداية طریقه و

الهام الحق بتحقيقه و نصلی علی محمد و عترته الطاهرين، اما بعد فهذه رسالة في المنطق اوردنا فيها...
انجام: ... او من مقدمات كاذبة و العمدة و هي البرهان لا غير و لكن هذا آخر الرسالة.

خط: نستعلیق. کاتب: خلیل. تاریخ کتابت: ۳ صفر ۱۳۰۴ ه.
عناوین و نشانی سیاه.
۱۱×۱۶ سم. ۱۰۵ گ. ۱۲ س. (ثبت ۸۷۹۲۵)

۳. تهذیب الکلام (منطق-عربی)

فی تحریر المنطق و الکلام

(ص ۵۴-۶۴)

از: سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲ ه).
نک: ش ۱۰۴۶۷.
آغاز: الحمد لله الذي هدانا لهذا الطريق و جعل لنا التوفيق خير رفيق و الصلاة على من ارسله الهدى هو بالاهتداء حقيق و نوراً به الاقتداء يليق....
انجام: ... ای فصل الحمد و البرهان ای الطريق الى الوقوف على الحق و العمل به و هذا بالمقاصد اشبه.
خط مجموعه: نسخ. کاتب: صدرالدین. تاریخ کتابت: ذیحجه ۱۰۸۴ ه. مکان کتابت: در بلده شیراز (رساله اول)، محرم ۱۰۷۵ ه (رساله سوم).
عناوین و نشانه‌ها و اشکال هندسی شنگرف، حواشی تعلیقات در هامش صفحات متن و حواشی نسخه تصحیح و مقابله شده است.
جلد: تیماج سبز یشمی.
۱۳×۱۹ سم. ۳۲ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۷۹۱۳)

۱۰۶۷۲

شرح العقيدة

(کلام-عربی)

از: ابوالعباس احمد بن احمد بن محمد برنسی فاسی معروف به زروق (۸۴۶-۸۹۹ ه).
شرح مزجی متوسطی است بر کتاب العقيدة ابو حامد محمد غزالی طوسی (۵۰۵ ه) و بر اساس عقاید اهل سنت تحریر و نگاشته شده است.
آغاز: الحمد لله الذي منه بدأ الحمد و اليه يعود و كل شيء كذلك و صلواته و سلامه على سيدنا محمد الاتي باوضح الطرق و احسن المسالك....
انجام: ... انا اسئل الله مثل سؤاله و ارجب اليه نحو رغبته مع زيادة عموم النفع به لمن قصده و شرح صدره من حوله او اعتمده انه ولي ذلك.
خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۴ صفر ۸۹۰ ه.
مکان کتابت: شهر فاس.
عناوین و متن «العقيدة» غزالی شنگرف، علامت بلاغ در هامش صفحات، نسخه دچار موریانه خواری شده و ترمیم شده است.
جلد: گالینگور قهوه‌ای.
۱۴×۴۰ سم. ۶۲ گ. ۱۹ س.
(← تصویر) (ثبت ۸۷۸۵۶)

۱۰۶۷۱

علم المحجة اتماماً للحجة (کلام-فارسی)

از: محمدحسین بن محمد ممقانی تبریزی (ق ۱۳ ه).
نک: ش ۱۰۵۹۲.
آغاز: الحمد لله الذي لم يجعلنا من المعاندين المنكرين و لا من الغلاة المفوضين....
انجام: ... دست قدرت از کار رفته قلم سرکشی کرده... و قد فرغ من تسويده...

۱۰۶۷۳

الجفر الجامع و النور

(علوم غریبه-عربی)

اللامع و السر الهامع

از: محی‌الدین محمد بن علی طایبی اندلسی، ابن عربی (۵۶۰-۶۳۸ ه).
اثری در تبیین اصول و قواعد علم جفر.

(عرفان - عربی)

۲. النصوص فی تحقیق**الطور المخصوص**

(گ ۴۱ پ- ۷۸ پ)

از: صدرالدین محمد بن اسحاق قونوی (۵۶۷۳هـ).

رساله مهم در اثبات وحدت وجود با بیانی صوفیانه و عرفانی عمیق، که با عناوین «نص- نص» تنظیم، و بیشتر مواقع به کتاب خود «مفتاح» یا «مفاتیح الغیب» و «تفسیر سوره فاتحه» ارجاع می‌دهد.

نک: مرعشی، ۳۲۴/۱۲؛ کشف الظنون، ۲/۱۹۵۶.

آغاز: الحمد لله الذی ابان بمستقرات الهمم مراتب علی یقین و عینه و حقه و درجاته و اوضح بکون قلق الطالبین حال الوصول الی منتهی شاء....

انجام: ... و الله سبحانه یزیل بنور ارشاده ظلم الشکوک الدوامس و یقیه و کنا یلجأ الیه و یعول فی کشف کل معضلة علیه و السلام معاد الیه و رحمة الله و حسبنا الله و نعم الوکیل.

(عرفان - عربی)

۳. علم الحقائق

(گ ۸۱ پ- ۹۰ ر)

از: داوود بن محمود بن محمد قیصری رومی (۷۵۱هـ).

رساله‌ای در حقیقت توحید از دیدگاه متصوفه که با ده مقدمه به تشریح آن پرداخته، سپس دو بیت شعر معروف این عربی با مطلع «کنا حروفاً عالیات لم نقل» را براساس اصول خود ابن عربی شرح نموده است. در پایان رساله نسخه حاضر این اثر به شمس‌الدین غفاری نسبت داده شده است.

نک: مرعشی، ۲۸۲/۳۳؛ ظاهریه (تصوف)، ۱/۶۹۳؛ معجم المؤلفین، ۴/۱۴۲.

آغاز: الحمد لله الذی علم فی الازل بعین علم بذاته جمیع ما ظهر و یتظهر الی الابد من مکوناته علی نحو ماهی علیه من صفاته علماً کلیاً بکلیاته و جزئیاته.... انجام: ...فهذا ما تیسر تحریره و استبان تقریره من

در دو باب و چند فصل مختلف تنظیم شده است:

باب ۱: فی عنصر النار؛

باب ۲: فی عنصر الهواء.

نک: ظاهریه، تصوف، ۱/۳۶۳؛ ملک، ۶/۳۸۵؛ ذریعه، ۵/۱۲۰.

آغاز: الحمد لله الذی اودع السر المکتوب فی طی الحرف المرقوم و اطهر من (...) العلوم بدایع الرسوم.... انجام: ...فکان الملقوط یکون له مثال فی آخر امره. خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲هـ.

مهر بیضوی با سجع «عبدالقائر ۱۱۴۸» عناوین و جداول شنگرف، نسخه مندرس و ترمیم شده. جلد: گالینگو سیاه.

۱۵×۲۵ سم. گ. ۱۵. س. (ثبت ۸۷۸۶۴)

۱۰۶۷۴

مجموعه**۱. اجوبة مسائل الحکمیة**

(فلسفه - عربی)

(گ ۱ پ- ۳۹ ر)

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۱هـ). رساله‌ای متوسط در پاسخ تعدادی از سؤالات حکمی که از وی پرسیده شده است عنوان پرسش اول این است: «قوله: موجودة المهيئات الممكنة اما بافاده نفس المهيئات من غير ان يفيد الوجود كما هو المشهور عن الاشراقیین و اما... اقول المذاهب فيها...». رساله قطعاً از ملا صدرا است چنانکه در ابتدای برگ پنجم از کتاب الاسفار الاربعة خود نام برده و بدان استناد کرده است.

آغاز: بسملة قد تشرفنا بميامن تسليمات افضل اولی القراية العقلية و ابتهجنا بشرائف تحيات اكرم ذوی النسبة القلبية مد الله تعالى فی عمره... اما المسائل الجلیلة العویصة التي طلب الكشف عن اعضالها....

انجام: ...بتفاصيل مبادئ الأثر العجيبة الفلكية و غرائب بائراتها باللم ما لم يرتق من هذه الهادية المظلمة الی ما فوقها و ذلك فضل الله یوتیه من یشاء.

از: امیر صدرالدین محمدحسین دشتکی شیرازی
(۹۳هـ).

حاشیه‌ای بر تحریر القواعد المنطقية قطب‌الدین
محمد رازی (۷۶۶هـ) که با در نظر گرفتن مطالب حواشی
میر سید شریف گرگانی بر همین کتاب نگاشته شده
است. در این اثر حاشیه‌های بر متن شمسیه با عناوین
«قوله» و حاشیه‌های بر گفته‌های رازی با عناوین «قال
الشارح» آورده شده است.

نک: الهیات تهران، ۱/ ۳۱۹؛ نشریه، ۹/ ۴۱؛ ملی،
۱۲/ ۵۳۵؛ ذریعه، ۶/ ۳۷؛ مرعشی، ۱۰/ ۲۲۹؛ آستان
قدس، ۱۳/ ۱۹۸.

نسخه حاضر فاقد خطبه و رساله است.
آغاز: بسمله: قوله ای یجب ان یعلم فی کتب
المنطق فان قلت ان ارید بالوجوب الوجوب الفعلي
انجام: ... ما هو الموضوع بالذات (؟) بین ان حکم
علیه فی عمومه تارة و فی خصوصه اخرى.

۳. حاشیه شرح الشمسية (منطق-عربی)
(ص ۲۷۲-۲۹۸)

از: جلال‌الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸هـ).
آغاز: جل من ظهرت علی حواشی الکون اسرار
قدرته الشاملة و علی من تهرب عن غواش الاعیان آثار
حکمته الکاملة
انجام: ... لا تدله من علة مادته و صورته (...). للعرض
المركب ايضاً عن المختار فافهم...

خط مجموعه: نسخ (رساله اول)، نستعلیق
تحریری (رساله دوم نستعلیق بی نقطه). کاتب:
حسین بن جلال‌الدین میکالی. تاریخ کتابت:
۹۳۶هـ (رساله دوم) و ۹۳۷هـ (رساله سوم). مکان
کتابت: روستای کامگوی دره در گیلان.

جلد: تیماج سیاه.
۱۰×۱۵ سم. ۱۳۰ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۷۷۶۷)

عجالة الوقت فان المقام مقام الایماء فلا یحتمل تمام
الاستیفاء.

خط مجموعه: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت:
۱۰۷۷هـ (رساله دوم و سوم).
جلد: تیماج زرشکی.
۱۳×۲۰ سم. ۹۰ گ. ۱۲ س. (ثبت ۸۷۷۵۴)

۱۰۶۷۵

لوامع الاشراق فی مکارم (اخلاق-فارسی)
الاخلاق = اخلاق جلالی

از: جلال‌الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸هـ).
نک: ش ۱۰۴۰۷.

نسخه حاضر از ابتدا و انتها ناقص است.
خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲هـ.
نسخه مندرس بوده و صفحات اولیه و پایانی
ترمیم شده است، عناوین شنگرف.
جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۱۵×۲۷ سم. ۲۱۱ گ. ۲۰ س. (ثبت ۸۷۸۹۰)

۱۰۶۷۶

مجموعه

۱. حاشیه شرح الشمسية (منطق-عربی)
= حاشیه تحریر القواعد المنطقية

(ص ۲-۱۷۷)
از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶هـ).
نک: ش ۱۰۴۱۹.

آغاز: بسمله قوله: رتبته علی مقدمة و ثلث مقالات
اقول هكذا وجد عبارة المتن فی کثیر من النسخ
انجام: ... فلا یكون ايضاً جزء منه علی هذه بل
مندرجاً فی المبادی التصديقية.

۲. حاشیه شرح الشمسية (منطق-عربی)
(ص ۱۸۰-۲۷۱)

۱۰۶۷۷

مجموعه

۱. طعن النیازک و کسر المعارک (کلام-فارسی)
(گ ۱ ر- ۶۰ پ)

از: محمدعلی.

نویسنده که از افاضل سرزمین هند بوده، این رساله را در پاسخ به یکی از نویسندگان عصر خود به نام سلامت الله و در رد اقوال وی در فضائل خلفاء (مندرج در کتابی به نام معركة آراء) و در طعن و مذمت و اثبات عدم صلاحیت آنها تدوین و تنظیم نموده است.

نسخه حاضر از انتها ناقص است.

آغاز: الحمد لله الذی اعز جنده المجاهدين الغالبين و اذل المعاندين الفارين الهاربين
انجام:

سلیقه شرط بود از برای جمله امور

خصوص از پی کار زبون فسق و فجور

۲. اجوبه نادره و افادات فاخره (فقه-فارسی)
(گ ۲۳ پ- ۱۰۳ ر)

از: ناشناخته.

مجموعه استفتائات و سؤالات فقهی شیعی است که از دو نفر از علما و فقها به نام‌های سید محمد و سید حسین پرسش شده و پاسخ‌های آنها را جامع این رساله گردآوری نموده و عنوان فوق را بر آن گذارده است.

نسخه حاضر از انتها ناقص کتابت شده است.

آغاز: الحمد لله مجیب دعوة السائلین و قاضی حوائج الطالبین... و بعد بر اصحاب صلاح و سداد مخفی و پنهان مباد که

انجام: ... قدرت انشاء خطبه که از جمله شرایط

امامت در نماز عیدین نوشته‌اند.

خط: نستعلیق هندی. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق

۱۲هـ.

نام کتاب در برگ ۱۱ پ آمده است، نسخه

مندرس بوده و با کاغذ طلّقی نازک ترمیم شده است.

جلد: گالینگور سبز با روکش اسلیمی سبز.
۱۷×۲۴ سم. ۱۰۵ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۸۷۱)

۱۰۶۷۸

براهین قاطعه

(کلام-فارسی)

در ترجمه صوارق محرقه

از: کمال‌الدین بن فخرالدین جهرمی (ز: ۹۹۴هـ).

ترجمه کتاب صواعق محرقه شهاب‌الدین احمد بن حجر مکی هیتمی در رد دیدگاه‌های کلامی و اعتقادی شیعه امامیه است که به امر پادشاه بیجاپور و در ۹۹۴هـ توسط مترجم حاضر به فارسی برگردانده شد. این کتاب در سه مقدمه و ده باب و یک خاتمه تنظیم شده است.

آغاز: الحمد لله الذی فضل نبینا محمداً صلی الله علیه و سلم علی سائر الانبیاء و اختار بمحض فضله و عنایت له اصحاباً و اصهاراً اختاناً و خلفاء

انجام: ... و مرا گفت که تو والی امر این امت خواهی شد و من ترا مساعدت خواهم نمود در آن امر.

خط: نستعلیق هندی. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق
۱۲هـ.

مهر مربع با سجع «سید یحیی اکبرخان بهادر جنگ» در برگ اول، فهرست تفصیلی مطالب در برگ‌های اولیه.

جلد: گالینگور زرشکی.

۱۸×۲۹ سم. ۱۵۸ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۷۵۲۹)

۱۰۶۷۹

الرسالة المکیة

(عرفان-عربی)

از: عبدالرحمن قریشی (قبل از ۱۱۶۶هـ).

رساله‌ای در بیان معتقدات کلامی، اخلاقی و عرفانی بر روش اهل سنت که در شهر مکه مکرمه تحریر و در

شهر دمشق تکمیل شده است و نسخه نهایی آن در شهر بندر چنایتن هندوستان تحریر شده است.

آغاز: الحمد لله العظيم شأنه القوى سلطانه الباهر برهانه الظاهر احسانه المتحجب بالعظمة و الجلال و المنفرد بالكبرياء و الكمال

انجام: ... ثم جاءهم ما كانوا يوعدون ما اغنى عنهم ما كانوا يمتعون نبهنا الله تعالى و اياكم عن نومة الغافلين.

خط: نستعلیق هندی. کاتب: محمد موسی

نورالدین. تاریخ کتابت: ۸ ذی قعدة ۱۱۶۶ هـ.

نسخه دچار موربانه خواری شده است. عناوین

سیاه، نشانه بلاغ در هامش برخی صفحات.

جلد: گالینگور آبی.

۱۶×۲۲ سم. ۷۳ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۷۷۲۵)

۱۰۶۸۰

العذاب الواصب

(کلام-عربی)

على الجاحد الناصب = معائب النواصب

و دفائن الكواذب

از: ابوعلی محمد بن اسماعیل بخاری گیلانی (ز):

(۱۲۳۸ هـ).

کتابی مبسوط در اثبات حقانیت مذهب شیعه امامیه و نقد و رد کتاب نواقض الروافض اثر نوه دختری میر سید شریف جرجانی، یعنی میر مخدوم شریفی (ق ۹ هـ) است که تنها با استناد به آثار و کتب اهل سنت تدوین و در سه مقدمه مفصل و یک بخش در شرح حال ائمه معصومین^(ع) تنظیم شده است:

المقدمة الاولى: فی بیان فساد ما احدثه القوم فی

القول بوجوب اعتقاد عدالة الصحابة؛

المقدمة الثانية: فی بیان عدم الاعتماد على احاديث

القوم التي يروونها فی فضائل مشائخهم؛

المقدمة الثالثة: فيه مقصدان و خاتمه (الاول: فی ان

مذهب الامامية مذهب ائمة اهل البيت؛ الثاني فی وجوب

التمسك بائمة اهل البيت).

نک: ملی، ۷/ ۲۰۹.

نسخه حاضر از انتها ناقص است.

آغاز: الحمد لله محقق الحق بآياته و مزهق الباطل بيناته الذي هدانا لدين الاسلام و (...) لمة ابراهيم و دين محمد عليهما و ألهمنا السلام

انجام: ... ثم تفكر هداك الله في امر عايشة المخالفة رسول الله^(ص) المذبة لسره في حياته الخارجة على وصيه...

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ.

عناوین و خطوط شنگرف، گواهی تملک

عبدالله بن مبارک بن علی بن عبدالله بن ناصر

آل حمیدان الاحسائی الخطی در سال ۱۲۳۸ هـ

در یکی از صفحات میانی کتاب.

جلد: تیماج زرشکی ساده.

۱۶×۲۲ سم. ۲۸۱ گ. (ثبت ۸۷۷۳۰)

۱۰۶۸۱

حديقة الشيعة

(کلام-فارسی)

از: منسوب به مولی احمد بن محمد غروی اردبیلی

(۹۹۳ هـ).

نک: ش ۱۰۴۲۶.

نسخه حاضر از ابتدا و انتها افتادگی دارد.

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲ هـ.

عناوین شنگرف.

۲۰×۳۰ سم. ۱۷۸ گ. ۲۵ س. (ثبت ۸۷۵۱۹)

۱۰۶۸۲

مطالع الاسرار

(کلام-فارسی)

در شرح مشارق الانوار

از: حسن خطیب قاری سبزواری (ز: ۱۰۹۰ هـ).

شرحی مفصل بر کتاب مشارق الانوار فی فضائل

امیرالمؤمنین^(ع) حافظ رجب برسی که به دستور شاه

سلیمان صفوی هنگام عزیمت مؤلف به عتبات تألیف و

انجام: ...وجه دیگر: اگر هم کسی را عریان کرده جایی ندارند هیچکس نتواند فهمید با وجود اتم ادراک که این شخصیت...

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲ هـ.
جلد: گالینگور سبز.

۱۵ × ۲۲ سم. ۱۵۱ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۷۵۲۷)

۱۰۶۸۴

مصائب النواصب (کلام-عربی)

از: قاضی نورالله بن شریف محمد شوشتری (۱۰۱۹ هـ).

کتابی معروف در نقد کتاب نواقض الروافض میرزا مخدوم شریفی (ق ۹ هـ) (رد عقائد شیعه امامیه)، با استناد به ادله عقلیه و نقلیه و شواهدی از احادیث که بیشتر آنها در کتاب‌های اهل سنت روایت شده است، این کتاب در هشت مقدمه و شش جند تنظیم و در طول هفده روز تألیف و در رجب ۹۹۵ هـ به پایان رسیده است.

المقدمة الاولى: فی شرح حال صاحب النواقض.
المقدمة الثانية: فی تحقیق معنی الايمان والاسلام.
المقدمة الثالثة: فی تحقیق الفرقه الناجية.
المقدمة الرابعة: فی احوال الصحابة فی الايمان والعدالة.
المقدمة الخامسة: فی بیان القدح الاجمالی علی احادیثهم.
المقدمة السادسة: فی وجه الاستدلال باحادیث الجمهور.

المقدمة السابعة: فی ان مذهب الامامية مذهب اهل البيت.
المقدمة الثامنة: فی جواز اللعن علی من يستحقه.
الجند الاول: فی الآيات التی ذکرها صاحب النواقض.
الجند الثاني: فی الاحادیث التی ذکرها صاحب النواقض.

الجند الثالث: فی رد الادلة علی خلافة الخلفاء.
الجند الرابع: فی تهافت ما نسبہ صاحب النواقض

نگارش آن در ۱۸ ذیحجه ۱۰۹۰ هـ موافق جمله «آفتاب مطالع الاسرار» پایان یافته است.

نک: الهیات تهران، ۱/ ۴۰۳؛ مرعشی، ۳۱/ ۱۴؛ ذریعه، ۲۱/ ۱۴۱؛ مرکز احیاء میراث، ۷/ ۱۴۰؛ دانشگاه، ۵/ ۱۵۳۷.

آغاز: اشراقات لواجم حمدی که طبقات افلاک و ساحات صفحات عرش ادراک بنور ظهورش فروغ گیرد و لمعات بارقات ثنایی که بسواطع انوارش ...

انجام:

در میان کواکب انجم دید ساقط چه سبعة سیار خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف. نصف برگ پایانی به صورت افقی پاره و ترمیم شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته با ترنج.
۲۰ × ۲۴ سم. ۵۳۳ گ. ۲۵ س. (ثبت ۸۷۵۱۰)

۱۰۶۸۳

عروس عرفان (عرفان-فارسی)

از: قاضی محمود بن بحرالدین قاضی دریا سجری کوکی نصرآبادی بیجاپوری (ق ۱۲ هـ).

رساله‌ای در مضامین صوفیانه به روش فرقه قادریه که در ۲۳۰ زیور تألیف و در پایان این مصرع در ماده تاریخ آن سروده شده است: «کامیاب عروس عرفان شو = ۱۲۱۱».

نویسنده از صوفیان قادری مسلک و از اهالی کوک از نواحی نصرت آباد سکر از مضافات بیجاپور هندوستان بوده و در عهد سلطان اورنگ زیب می‌زیسته است.

نک: دانشگاه، ۱۷/ ۴۷۱؛ شیرانی، ۲۳۶؛ منزوی، ۲/ ۱۲۸۰؛ خانقاه نعمة اللهی، ۲/ ۱۸۹.

نسخه حاضر از انتها ناقص است.

آغاز:

یا رب این نو باغ را از باد صرصر دور دار
صبح و شام از بلبلان معنوی معمور دارد

- الی اصحابنا.
الجند الخامس: فی دفع ما نسبہ صاحب النواقض
الی اصحابنا.
الجند السادس: فی بیان بعض مخالفات الفقهاء.
نک: ملى، ۱۶/۱۵؛ ذریعه، ۲۱/۷۶؛ مجلس،
ش ۹۲۴۱؛ مرعشی، ۱۱/۲۲۶؛ سپهسالار، ۵/۵۷۴؛
حلی، ۲/۷۱۶.
آغاز: نحمدک یا من جعلنا من الفرقة الناجية
الامامية الاثنی عشرية و وفقنا لرفض سنن سننها بغاة
الاموية و بغاث العدوية...
انجام:...و عن صراط المستقیم لناکبون و فی
طغیانهم یعمهون....
خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱هـ.
سرلوح زر و ارغوانی متوسط در برگ اول،
صفحات مجدول زر و قرمز، نسخه وقف عام
اولاد ذکور.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۵×۲۶ سم. ۱۴۱ گ. ۲۰ س. (ثبت ۸۷۷۵۷)
- ۱۰۶۸۵
مجموعه
۱. سوانح صوفیه (عرفان-فارسی)
در شرح رساله غوثیه
(ص ۱۸-۶۷)
از: سراج‌الدین عبدالله بهلول صوفی شطار.
رساله‌ای متوسط به صورت «قوله-قوله» که در
شرح «رساله غوثیه» شیخ عبدالقادر حسینی جیلانی
(۴۹۱-۵۶۱هـ) به رشته تحریر درآمده است.
آغاز: حمد معرا از صمت ثنایی و استقصاء و شکر
میرا از سمت نهایت و احصاء سزاوار ذاتی است خواص
بندگان را به معراج شهود مشرف گردانید....
انجام:... تقریر و تحریر خاصه دو زبان نامه در آید،
بنابر آن از آن طی مقال نموده برین قدر تمام گردانید.
۲. تحفة القادرية (عرفان-فارسی)
(ص ۶۸-۱۷۵)
از: ابوالمعالی محمد سلمی.
رساله‌ای منثور در بیان اصول و عقاید عرفانی فرقه
قادریه که نویسنده با استفاده از کتاب‌های بهجة الاسرار،
خلاصة المفاهر و مفتاح الاخلاص که در ضمن بیست و
یک باب گردآوری و تدوین ساخته است.
نک: دانشگاه، ۱۷/۳۷۹.
آغاز: حمد دلگشای مر حضرت قادری را که سلسله
قادریه را زیور جید مجید شیر بیشگان بیشه حقیقت
ساخته و درود جانفزای مر خواجه هر دو سرای را....
انجام:
بر حال ابوالمعالی زار و ضعیف
رحمی کن و ده وصال عبدالقادر
۳. مکتوبات (عرفان-فارسی)
(ص ۱۷۸-۱۹۹)
از: ناشناخته.
مجموعه ۱۸ نامه از عبدالقادر جیلانی (۵۶۱هـ)
مؤسس مکتب صوفیانه قادریه است که توسط یکی از
دوستانش گردآوری شده است.
آغاز: مکتوب اول: ای عزیز چون بروق شهود از
حدقه غمام فیض یهدی الله بنوره من یشاء درخشیدن
گیرد و روایح وصول از مهب عنایت....
انجام:... و جمله سرسبز و بارور گردد و غوامض
اسرار و احییتنا به بلدة میناً از پرده کمال بظهور انجامد.
تمت.
۴. شرح شمائل غوث
الثقلین عبدالقادر جیلانی
(ص ۲۰۰-۲۸۲)
از: ناشناخته.
رساله‌ای کوتاه در بیان ویژگی‌ها و اخلاق و روش

زندگی عبدالقادر گیلانی (۵۶۱هـ) سر سلسله و مؤسس
مکتب صوفیانه قادریه.

این اثر در ۱۲ باب تنظیم شده است:

باب ۱: ما جاء فی خلقه؛

باب ۲: ما جاء فی لباسه؛

باب ۳: ما جاء فی کلامه؛

باب ۴: ما جاء فی معاشه؛

باب ۵: ما جاء فی قبول الهدیه؛

باب ۶: ما جاء فی خلقه؛

باب ۷: ما جاء فی عبادته؛

باب ۸: ما جاء فی وعظه؛

باب ۹: ما جاء فی علمه؛

باب ۱۰: ما جاء فی شرف ارادته و محبته؛

باب ۱۱: ما جاء فی التوجه الیه للحاجات؛

باب ۱۲: ما جاء فی وفاته؛

آغاز: فتبارک الله احسن الخالقین رب العالمین الذی
اصطفی حبیبه محمدآ... اما بعد این شرح مشتمل حضرت
غوث الثقلین ملاذ الخافقین میران سید محی‌الدین
عبدالقادر الجیلی است....

انجام: ... این ترجمه آنست که چون در تسویه این
سرمدست تمام رفته و خیلی مسامحات در اداء معانی و باز
دادن او افتاده اگر سهوی یابند باصلاح آن فرمایند.

خط: نستعلیق. کاتب: عبدالشکور حافظ

کشمیری (برگ پایانی نسخه). تاریخ کتابت:

۱۱۶۴هـ (رساله دوم).

صفحات مجدول، عنوان‌ها و نشانی‌ها شنگرف،
در ادامه رساله چهارم چند برگگی به عنوان
«مسطقات تحفة القادریة»، شجره سلسله علیه
عالیه قادریه بطریق مناجات، مقداری از آداب
سلسله قادری و برخی فوائد دیگر آورده شده
است.

۱۳ × ۲۱ سم. ۱۴۱ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۷۵۹)

۱۰۶۸۶

مجموعه

۱. ارشاد الطالبین (عرفان-فارسی)
(ص ۷۶-۲)

از: جلال‌الدین بن محمود تها‌تیسری (۹۸۹هـ).

رساله‌ای در بیان ذکر به روش صوفیان که در ۳۷

فصل (بدون عنوان‌بندی خاص) تنظیم شده است.

نک: نشریه، ۱۰ / ۲۸۱.

آغاز: الحمد لله الذی اعطی الطالبین شوق تعابه و
اجدی المشتاقین ذوق رضائه و الذی جعل ذکره اعلی
وسائط حیث قال فی کلامه....

انجام: ... سبحان ربک ربک العزیز عما یصفون و
سلام علی المرسلین و الحمد لله رب العالمین.

۲. خیالات عشاق = رساله عشقیه
(ص ۸۲-۱۳۱)
(عرفان-فارسی)

از: قاضی ابوالاحمد حمیدالدین ناگوری (۶۴۳-
۶۷۳هـ).

رساله‌ای متوسط در بیان عشق و تأثیرات آن در
سلوک سالک و ذیل آن به مقامات الهی که تحت عناوین
«هیئات-هیئات» تنظیم و تحریر شده است.

نک: دانشگاه، ۱۶ / ۶۹۵؛ مجلس، ش ۴ / ۵۹۷؛

ایوانف، ۲ / ۳۲۳؛ منزوی، ۱۱۴۲ و ۱۲۸۴.

آغاز: درود بی حد بر آن ظهور که شهود ذات و
مقصود صفات است و بر آل و اصحاب او... بعد از آن کلمه
چند که از الهامات است نه از عقلیات....

انجام: ... من یوسف و یعقوب ام و الله یغشی و لا
یشرک بعبادة ربه احداً و السلام.

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: صفر
۱۲۳۵هـ (رساله اول).

عناوین و خطوط شنگرف.

جلد: گالینگور سیاه.

- از این محشی و نسخه‌های دیگر آن رد پای به دست نیامد.
- آغاز: لا احصى ثنائک انت کما اثبت علی نفسک و اصلی علی من هو خیر المنعوتین بید قدرتک
- انجام: ... و الروح تصویره الانقسام، هذا التصورات الثلاث القیاس و الترتیب المخصوص و کلیة الکبری، تمت.
- خط: نستعلیق بی نقطه. بی کا. تاریخ کتابت: ۹۹۶هـ.
- عناوین سیاه، تصحیح و تعلیقات در هامش صفحات.
- جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج.
- ۱۲ × ۱۹ سم. ۹۷ گ. ۲۵ س. (ثبت ۸۷۷۶۸)
- ۱۰۶۸۷
- مجموعه**
۱. هدایة الحکمة الاثرية (فلسفه - عربی) (ص ۲-۳۳)
- از: اثیرالدین مفضل بن عمر ابهری (۶۶۰هـ).
- نک: ش ۱۰۴۶۷.
- نسخه حاضر قسم دوم (طبیعیات) را دربردارد.
۲. رساله وقف در قرآن (تجوید - فارسی) (ص ۳۶-۴۱)
- از: احمد بن عابد بن علوی.
- آغاز: بسمله بعد حمدالله علی جزیل آلائه و الصلاة علی محمد و آله چنین گوید... که رساله درباره وقف کفران بنظر رسید ظاهراً که قائل این قول عاصی بوده است
- انجام: ... در آن صحیفه مسطور است که سبب کفران می‌شود چه خواندن قول ایشان حدیست و اعتقاد به کفر ایشان حدی. تمت.
- خط مجموعه: نستعلیق. بی کا. بی تا.
- جلد: تیماج قهوه‌ای.
- ۱۰ × ۱۶ سم. ۲۲ گ. سطور مختلف.
- (ثبت ۸۷۷۶۶)
- ۱۰۶۸۸
- حاشیه شرح تحریر القواعد المنطقية = شرح الشمسية** (منطق - عربی)
- از: خلیل بن محمد رضوی.
- حاشیه متوسطی بر شرح تحریر القواعد المنطقية میر سید شریف جرجانی (۸۱۶هـ) است که به صورت «قوله - قوله» تنظیم شده است.
- از این محشی و نسخه‌های دیگر آن رد پای به دست نیامد.
- آغاز: لا احصى ثنائک انت کما اثبت علی نفسک و اصلی علی من هو خیر المنعوتین بید قدرتک
- انجام: ... و الروح تصویره الانقسام، هذا التصورات الثلاث القیاس و الترتیب المخصوص و کلیة الکبری، تمت.
- خط: نستعلیق بی نقطه. بی کا. تاریخ کتابت: ۹۹۶هـ.
- عناوین سیاه، تصحیح و تعلیقات در هامش صفحات.
- جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج.
- ۱۲ × ۱۹ سم. ۹۷ گ. ۲۵ س. (ثبت ۸۷۷۶۸)
- ۱۰۶۸۹
- مجموعه**
۱. نشاط العشق (عرفان - فارسی) (ص ۱-۴۲)
- از: عبدالله بن حسن بن علی مکی جیلانی.
- شرح فارسی بر اثر عربی رساله الغوثية عبدالقادر بن ابی صالح گیلانی (۴۹۱-۵۶۱هـ) پیشوا و مؤسس فرقه عرفانی قادریه است.
- نک: نشریه، ۹/ ۱۷۵، ۱۱/ ۸۶۱؛ منزوی، ۱۴۵۷.
- آغاز: سپاس و ستایش مرآن واجب الوجودی را که احادیث را در وحدت منزوی گردانیده و وحدت را در احادیث مخفی گردانیده و اعتبارات اربعه را در واحدیت ظاهر گردانیده
- انجام:
- سادسه با سابعه اندر کرامات آمده
- هر که او را در عین طاعات آمده
۲. تحفة القادرية (عرفان - فارسی) (ص ۴۳-۱۱۰)

از: ابوالمعالی محمد سلمی.

نک: ش ۱۰۶۸۵.

آغاز: الحمد لله الذي اتم حجه على الثقلين
بعثه النبي المنصور ليخرجهم (...) من الظلمات الى
النور....

انجام: ... دست وثوق بر دامن محبان آل رسول
صلی الله علیه و آله و سلم زده از مبغضان ایشان بالکلیه
تبرا نمودم.

۳. مفتاح فتوح غیب (عرفان-فارسی)

(ص ۱۱۵-۵۵۱)

از: عبدالحق بن سعدالله دهلوی بخاری (۹۵۸-۱۰۵۲هـ).

نک: ش ۱۰۶۴۱.

۲. دزد و قاضی (داستان-فارسی)

(ص ۹۲-۱۸۶)

از داستان‌های عامیانه، با تحریرهای جداگانه که نه
تنها در کسان و جایها که در سیر داستان نیز اختلاف
دارند: چنین آورده‌اند که در شهر بغداد (برخی نسخه‌ها
در شهر بصره) به روزگار هارون الرشید (برخی نسخه‌ها:
به روزگار حجاج بن یوسف) قاضی به انواع علم آراسته
و با زهد و تقوا، به نام بشیر (برخی نسخه‌ها: محمد)، در
حین مطالعه کتاب به حدیثی برخورد که نماز گزاردن در
باغ (برخی نسخه‌ها در گورستان) ثواب‌ها دارد. برای
انجام دادن این سنت از شهر بیرون رفت و دزدی بر او زد
و گفت و گویی بین آن دو درگرفت.

نک: ذریعه، ۸/ ۱۴۸؛ مشترک پاکستان، ۶/ ۱۱۵۴؛
مشار فارسی، ۲/ ۲۱۲۱؛ دایرة المعارف بزرگ، ۱/ ۱۰۳؛
سپهسالار، ۴/ ۴۲۵.

آغاز: بسمله حمدله اما بعد آورده‌اند که در زمان
هارون الرشید مردی بوده بسیار مؤمن و پرهیزگار نام او
بشیر بود و در شهر بغداد امر قضاوت....
انجام:

چنین گفت شاه جهان کی قباد
که نفرین به (...) نیک باد
خط مجموعه: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت:
۱۲۶۳هـ.

جلد: گالینگور قهوه‌ای با عطف تیماج.
۱۳ × ۲۰ سم. ۷۱ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۷۷۹۵)

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: محمد صلاح
قادری ساکن شاهجهان آباد. تاریخ کتابت: ۱۷
رمضان ۱۱۹۵هـ (رساله اول)، ۸ شوال ۱۱۹۵هـ
(رساله دوم)، رجب ۱۱۹۵هـ (رساله سوم).
عناوین و خطوط شنگرف.
جلد: مقوا با روکش پارچه سرخ و عطف تیماج
زرشکی.

۱۶ × ۲۶ سم. ۲۷۶ گ. ۲۵ س. (ثبت ۸۷۷۸۳)

۱۰۶۹۰

مجموعه

۱. اِبصار المستبصرین (کلام-فارسی)

(ص ۸۹-۲)

از: عبدالوهاب بن عبدالرحمن دبیلی شیرازی
دهلوی (ز: ۱۰۷۳هـ).

چگونگی گرویدن مؤلف به مذهب تشیع توسط
مولانا عبدالعلی شیرازی در هندوستان است. در این
رساله گفتگوی مذهبی مؤلف با شیرازی مذکور که از
علمای آگاه بود، تشریح و حقانیت مذهب شیعه اثبات
شده است. او قبل از استبصار و شیعه شدن مذهب حنفی
داشته و با توجه به تاریخ تألیف کتاب دیگر وی به نام
مناظره در ۱۰۷۳هـ، وی تا این تاریخ زنده بوده است.

نک: مرعشی، ۲۹/ ۵۳۲؛ ذریعه، ۱/ ۶۶؛ دانشگاه،
۱۶/ ۱۵۵؛ فیضیه، ۲/ ۱۲۰؛ ملی، ۳/ ۳۴۷؛ مجلس،
ش ۱۰۱۷۴.

۱۰۶۹۱

مجموعه**۱. شجرات سلسله قادریه (تصوف-فارسی)**
(گ ۶-۵۱ پ)

از: سید بهادر علی بهلولی پادشاه قادری شطاری.
مؤلف که از لحاظ سلوکی و تصوف به فرقه‌ها و مکاتب مختلف عرفانی هند تعلق داشته و از اساتید همه فرقه‌ها اجازه سلسله و خرقة دریافت داشته بود، در این رساله سلسله‌های عرفانی خود را معرفی نموده است.
آغاز: الحمد لله الذی خصص اولیائه بهدایة العرفان و شرح صدورهم بنور الایقان و اکره الیهم الکفر و الفسوق و العصیان....
انجام: ... الهی بحرمت راز و نیاز جناب اقدس حضرت سرور عالم رسول اکرم سلطان انبیاء برهان الاصفیاء احمد مجتبی محمد مصطفی (ص).

۲. اشارات دیوان حافظ (عرفان-فارسی)
(گ ۶۲-۷۰ ر)

از: ناشناخته.
رساله‌ای کوتاه در بیان اصطلاحات عرفانی دیوان حافظ شیرازی است که به روش عرفانی قادریه تحریر شده است.
آغاز: حمد و سپاس خدای را جل جلاله که در معانی در صورت بیان عیان می‌کند و طراز حقایق را در پس پرده دقایق مجاز نهان....
انجام: ... آفتاب: فنای مطلق و وصلت را گویند؛ ماه تابان: تجلی جمال مهر و محبت را گویند و الله اعلم بالصواب.

۳. معراج السالکین (عرفان-فارسی)
از: ناشناخته.

منظومه‌ای بلند در بیان مسائل عرفانی و صوفیانه به روش فرقه قادریه که در شش باب تنظیم شده است:

۱. در بیان مقام شیاطین

۲. در بیان راه شریعت

۳. در بیان راه طریقت

۴. در بیان راه حقیقت

۵. در بیان راه معرفت

۶. در بیان قرب حق تعالی.

آغاز:

به قدرت توانا خداوندگار

ترا چون شناسیم ای کردگار

انجام:

ختم شد بفیض محمد رسول

ز محمود امید گردد قبول

۴. نه بطون (عرفان-فارسی)
(گ ۱۱۴-۱۱۹ ر)

از: حاجی محمد رفیعی.

معرفی و تشریح اعمال و وظایف نه گانه سالک در امر سلوک بر روش قادری است.
آغاز: حمدله بعد هذا می‌گوید فقیر حقیر... که بطن سلوک و احوال سالک نه چیزاند: یکی مراقبه، دویم مجانبه سیم مجاهده....
انجام: ... حتی اتاه الیقین ای الموت و السلام علی سید الموحدین المؤمنین و این تسع و احوال سالک به تمت رسید.

۵. خیالات عشاق (عرفان-فارسی)
(گ ۱۱۹ پ-۱۸۹ ر)
از: قاضی ابوالاحمد حمیدالدین ناگوری (۶۴۳-۶۷۳ هـ).

نک: ش ۱۰۶۸۶.

خط مجموعه: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت:

۱۲۸۸ هـ (رساله سوم)، جمادی الثانی ۱۲۷۸ هـ

(رساله پنجم).

رساله‌ای فلسفی که در آن مؤلف حکیم بیست مساله مشکل را در علوم ریاضی و فلسفه و کلامی و منطقی و فقهی و اصولی بیان نموده و بنا به گفته ذریعه ۲/۲۳۷ به سال ۱۰۲۲ هـ از آن فارغ شده است.

نک: مجلس، ش ۲/۲۳۲ س س؛ دانشگاه، ۱۶/۴۷۹؛ ملک، ۶/۴۷۹؛ مرعشی، ۱۸/۲۰۴.

آغاز: بعد الحمد لله و الصلاة على عباده المصطفين فیا ولد الروحانی و یا حبیبی العقلانی یا اشرف آل خاتون

انجام: ... من الحاقین حول العرش انوارها رخصک بفیض فضله و حقک بمنه و طولہ ان سیبلہ جدد للمسترشدين و نایله غیر محدود عن المستعین.
خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ۱۲۱۸ هـ.
نسخه کاملاً ترمیم و بازسازی شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و با سر.
۱۷×۲۵ سم. ۱۵ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۷۷۹۲)

۱۰۶۹۴

انیس الطالبین و عمدة السالکین
(عرفان - فارسی)

از: صلاح بن مبارک بخاری (ز: ۷۸۵ هـ).
مقامات و کرامات قطب الاقطاب بهاءالدین نقشبندی را که خود مؤلف از وی دیده یا بین درویشان مصاحب وی معروف بوده، در این کتاب با بحث‌هایی پیرامون ولایت و کسی که لایق به این مقامه می‌باشد، طی چهار قسم گزارش داده است.
مختصر عناوین چهار قسم چنین است:
قسم اول: در تعریف ولایت و ولی.
قسم دوم: در ابتدای احوال خواجه و سلسله خواجگان.

قسم سوم: در احوال خواجه و طریق سلوک وی.
قسم چهارم: در ذکر کرامات و ظهورات و آثار خواجه.

در ادامه این رساله و رساله اول فوائد پراکنده و کوتاهی به زیبا اردو و فارسی درباره مسائل و معارف مختلف فرقه قادریه درج شده است.
جلد: تیماج.

۱۹×۲۰ سم. ۱۹۲ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۷۷۷۱)

۱۰۶۹۲

خوارق صادقیه من مواهب القادریه
(عرفان - فارسی)

از: محمدصادق لطفی قادری - مشربی (ز: ۱۱۱۸ هـ).
ذکر و یادآوری سی و سه مکاشفه نویسنده (از یازده مشاهده عبدالقادر جیلانی مؤسس سلسله قادریه توسط وی) است که در سال ۱۱۱۸ هـ پس از بازگویی آنها به میر نصیرالدین و اذن وی برای اعلام آنها در دفتری گردآوری و تحریر شده است. در لابه‌لا اشعاری از مؤلف با تخلص مشربی آمده است.
آغاز: حمد مطلق و ثنای بر حق مر احدى را که الف احديتش در ساير حروف و اعداد (...) است و درود نامحدود و احمدي را که نقطه احمديش
انجام:

قالی که نیابد دل از او بهره و حالی
بی فایده و بیهوده چون شمع مزار است
خط: نستعلیق هندی. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲ هـ.
صفحات دچار موربانه‌خواری و سوراخ شده‌اند.
جلد: گالینگور قهوه‌ای.
۱۶×۲۱ سم. ۱۱۷ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۷۷۸۸)

۱۰۶۹۳

الاعضالات العویصات
(فلسفه - عربی)

از: میرداماد میرمحمدباقر بن محمد استرآبادی
(۱۰۴۱ هـ).

نک: دانشگاه، ۴۳/۱۶؛ بانکی پور، ۴۴/۱۶؛ نشریه، ۴۷/۹؛ تاشکند، ۲۵۲۰/۲؛ منزوی، ۱۳۲۱؛ استوری، ۱/۹۴۸.

آغاز: حمد بی منتها حضرت خدایی را که محامد اولین و آخرین فاتحه و تمجید اوست و تماجد مقربان ملأ اعلیٰ ابجد تمجید اوست....

انجام:

گفت.....

اگر مویی زمن باقیست می‌سوز
خط: نستعلیق هندی. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق
۱۰هـ.

نسخه مندرس و دچار موریانه خواری شده
است.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۱۵×۲۱ سم. ۱۱۰ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۷۷۷۰)

۱۰۶۹۵

مجموعه

۱. شرح حدیث الحقیقة (عرفان-عربی)
(ص ۲۶-۳۵)

از: کمال‌الدین عبدالرزاق بن اسحاق کاشانی
(۷۳۶هـ).

شرح صوفی عرفانی مختصری بر سؤال کمیل بن زیاد نخعی از امیرالمؤمنین علی(ع) در معنای حقیقت است، در برخی نسخ این رساله را به عبدالرزاق لاهیجی نسبت داده‌اند ولی این نسبت درست نیست زیرا به نام کاشانی در ابتدای اکثر نسخه‌های اشاره شده است.
نک: دانشگاه، ۱۴۳۳/۹؛ ملک، ۲۴۹/۵؛ ذریعه، ۱۳/۱۹۶؛ التراث العربی، ۲۸۵/۳.

آغاز: حمدله... و معه فهذا شرح سؤالات کمیل بن زیاد رضی الله عنه عن امیرالمؤمنین و امام المتقین علی بن ابی‌طالب علیه السلام... فقال ما الحقیقة فقال....
انجام: ...کما قيل في المثل اذا طلع الصبح استغنى

عن المصباح و الله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم.

۲. رسالة تحقيق الوجود (فلسفه-عربی)
= وجود الوجود
(ص ۳۵-۴۱)

از: نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸هـ).
گفتاری کوتاه در اثبات اصالت وجود براساس نظریه مکتب فلسفی مشاء و نقد و بررسی دیدگاه مخالفان آنها و طرفداران حکمت اشراق (طرفداران اصالت ماهیت)، که با رد و جرح و پاسخ به مخالفان همراه شده است.

نک: نشریه، ۶۵۷/۱۱؛ دانشگاه، ۲۳۸۸/۶؛ آستان قدس، ۱۵۰/۴.

آغاز: بسمله، الوجود ای ما بانضمامه الى المہیات ترتیب علیها آثارهما المختصة بها موجود فانه لو لم یکن موجوداً لم یوجد شیء اصلاً....
انجام: ...و کونه تتمه و کونه قائماً بالمجموع فلا یجدی نفعاً. تمت.

۳. شرح حدیث صور عاریة (عرفان-فارسی)
عن المولود
(ص ۴۲-۷۷)

از: محمد صالح بن محمد سعید خلخالی
(۱۱۷۵هـ).

شرح مختصری بر حدیث منقول از امیرالمؤمنین(ع): «سئل عن العالم العلوی قال صور عاریة عن المولود عالیة عن القوة و الاستعداد تجلی لها فاشرفت...» که به روش عرفانی فلسفی نگاشته شده است.

وی پس از اینکه شرح مولی عبدالرحیم نهاوندی را که ضعیف و سطحی نوشته شده بود دید، به این شرح مبادرت ورزید.

نک: مرعشی، ۲۷۰/۱۷؛ ذریعه، ۲۰۲/۱۳.
آغاز: الحمد لله الذي ابدع العقل ابداعاً لطيفاً

واخترع النفس اختراعاً عظيماً و خلق الاجسام خلأقاً
جسيماً ليكون على تجرده شاهداً و مشهوداً....
انجام: ... با آنکه در جسم بودن جوهر محل حرف و
اختلاف است.

۴. الجبر و التفويض (فلسفه - عربی)

(ص ۷۸-۸۶)

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۱هـ).
نویسنده حکیم در این بحث کوتاه اقوال مختلف
فلاسفه را پیرامون افعال عباد و اینکه آیا مختارند یا
مجبور، با ادله آنها بیان کرده و در پایان رساله عقیده
خودش را در این موضوع آورده است.
این رساله به جز رساله القضاء والقدر ملاًصدرا
است.

نک: مرعشی، ۳۲۶/۱۲؛ الهیات، ۳۵۱/۱.

آغاز: سبحان من تنزه عن الفحشاء و لا یجر فی
ملکه الا ما یشاء و الصلاة على صاحب شریعتنا البیضاء و
آله مصابیح الدجی
انجام: ... و هیئنا نختم الرسالة حامدين لله مصلين
على النبى و آله خيرة الامم... اللهم صل عليهم و سلم.

۵. نبذة من الحقائق (عرفان - عربی)

و زبدة من الدقائق

(ص ۸۶-۱۰۴)

از: محمد امین بن صدرالدین شروانی، ملاًزاده
(۱۰۳۶هـ).

رساله‌ای مختصر در تفسیر برخی آیات قرآنی و
کلام ربانی که به نام یکی از اساتید خود که با القاب
بزرگ از او یاد کرده اهدا کرده است.

آغاز: الحمد لله الذى فضل العالمين على العالمين و
هداهم سبيل الرشاد و كرمهم بسلوك سبيل النجاة فى
معرفة المبدأ و المعاد

انجام: ... اللهم ارنا الاشياء كما هى و خلصنا من

ظلمات الهوى و ارزقنا اتباع الاوامر و النواهى.

۶. الايقاضات فى خلق الاعمال (کلام - عربی) و افعال العباد = الجبر و التفويض = خلق الاعمال

(ص ۱۱۲-۱۱۶)

از: میر محمدباقر بن محمد حسینی میرداماد
استرآبادی (۱۰۴۰هـ).

بحث مختصری در چگونگی خلق اعمال به روش و
سبک فلسفی مشایی است که در ماه ذی القعدة سال
۱۰۲۵هـ تحریر شده است.

نک: ذریعه، ۵۰۷/۲ و ۸۴/۵ و ۲۴۳/۷؛ دایرة
المعارف بزرگ، ۲۹/۱؛ مشار عربی، ۱۰۹؛ ریحانة
الادب، ۶۰/۶؛ مرعشی، ۴۰۴/۱.

آغاز: الحمد لله رب العالمين... سألتنى افاض الله
عليك سجال فيوضات عالم القدس عن مسألة خلق
الاعمال و هى من غامضات اعواز العلم...
انجام: ... ولو شاء لما غلبت مشيئة ابراهيم مشيئة الله
تعالى و يقول بسم الله، الله اكبر، قد تمت.

۷. تفسير سورة الاعلى (تفسير قرآن - عربی)

(ص ۱۲۴-۱۳۳)

از: شیخ الرئيس حسین بن علی بن سینا بخاری
(۴۲۸هـ).

تفسیر بسیار مختصری از سوره «سبح اسم ربك
الاعلى» است که به روش فلسفی مشایی نوشته شده
است.

نک: دانشگاه، ۱۷۵۵/۱۰؛ مروی، ۲۷۷/۱؛ مجلس،
ش ۵۲۸۳/۷۵؛ دارالحدیث قم، ۳۰۴/۱.

آغاز: بسملة اعلم ان هذا السورة مشتملة على ثلث
مطالب الاصول فى اثبات الله تعالى

انجام: ... ان سعادة الانسان لا تحصل الا بمعرفة
هذا الثلاثة و بالله التوفيق.

۸. رساله فی بیان الجعل و المجعل (فلسفه - عربی)

(ص ۱۷۶-۱۸۸)

از: سید حیدر بن علی بن حیدر آملی حسینی (ز): ۷۸۷هـ).

رساله‌ای فلسفی پیرامون اثبات عدم اختلاف ماهوی و حقیقی اشیاء در صورت اختلاف در کیفیت و کمیت ظاهری آنها است، چنانچه اختلاف ظاهری انبیا و شرایع آنها دلیلی بر تخالف ذاتی و تباین بین آنها نیست. آغاز: بسمله ما وقع الخلاف بین الانبیاء و الرسل علیهم السلام فی اصول الدین و ارکان الاسلام و ان وقع فی الفروع و الاحکام الجزئیة انجام: ... و عرفت سر اشارته و لذلك خلقهم و الله اعلم، تمت بالخیر.

۹. شرح حدیث هل رایت رجلاً (شرح و حدیث - عربی)

از: ناشناخته.

شرح حدیثی منقول از حضرت امیرالمؤمنین (ع) است که شخصی از آن حضرت پرسید «هل رایت رجلاً» و حضرت خود را در این حدیث «طین» و «ابوتراب» می‌نامد.

نک: خانقاه نعمت‌اللهی، ۲/ ۲۴۹. آغاز: بسمله سئل عن مولانا امیرالمؤمنین (ع) هل رأیت رجلاً فی الدنيا فقال (ع) رأیت رجلاً و اما الی الآن اسأل عنه فقلت له من انت... اقول ما ذکره علیه السلام من مخاطبة سره الملكوتی ان نفسه القدسیة انجام: ... ثم اشار الی وجه المغیره بقوله انا و انت الذوات الی آخره و توضیحه كما قدم.

۱۰. شرح حدیث هل رایت رجلاً (شرح حدیث - عربی)

از: حکیم مصطفی قمشه‌ای.

شرحی مختصر بر حدیث سابق (مذکور در بند قبل) است که با رویکرد فلسفی بدان پرداخته شده است. نک: مرعشی، ۸۴/۱۹. آغاز: بسمله سئل عن امیرالمؤمنین (ع) هل رایت رجلاً فی الدنيا... شرح ما خطر بالبال فی شرح هذا المقال الذی صدر منهم مصدر الکمال انجام: ... اللهم اجعلنی من المستعدين لفهم هذه المطالب العالیة و الاسرار الغامضة.

۱۱. حدوث العالم = لب القول فی حدوث العالم و بیانہ (فلسفه - عربی)

(ص ۲۱۶-۲۳۴)

از: محمد بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱هـ). رساله‌ای مختصر که در آن مؤلف حدوث و قدم عالم را به روش فلسفی با عناوین «تمهید، فصل، اصل» بحث کرده و در پاره‌ای از مباحث به آیات و احادیث نیز استشهاد می‌نماید.

نک: نشریه، ۷۱۱/۱۱؛ مرعشی، ۳/ ۱۱۹؛ ذریعه، ۱۸/ ۲۸۱؛ ریحانة الادب، ۴/ ۳۶۹. آغاز: حمداً لمن کان لم یزل بلا زمان و لا مکان و الان کما علیه و الصلاة علی من کان نبینا و آدم بین الماء و الطین... اما بعد... لما کان معنی حدوث العالم انجام: ... و اما فی کلام اهل المعرفة من ذلك نظماً و نثراً فهو اکثر من ان یحصی.

۱۲. الدرة الفاخرة فی بیان وجوب الواجب = تحقیق وجود الواجب (فلسفه - عربی)

(ص ۲۴۷-۲۷۲)

از: نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸هـ). رساله‌ای در اثبات واجب الوجود به روش فلاسفه و صوفیه و متکلمین است که در آن واجب الوجود، صفات الهی همچون علم و اراده و قدرت خداوند بحث شده است.

با لحاظ اختلاف رنگ مرکب در تسمیه نام مؤلف آمده است، اگر چه استاد احمد منزوی نویسنده کتاب را نجم‌الدین کبری (۵۶۱۸ هـ) شناسانیده است.
آغاز: الحمد لله رب العالمین حمداً یزید و لا یبید و الشکر له على نعمة المناظرة ما طاقتم هم العارفين حول العرش المجید... شکر و سپاس خدای را عندلیب عشق را در گلزار نوبهار اذکار

انجام: ... و بدین سبب عمل را بر ندارد از برای آنکه رافع عمل علم است و عملی به علم عملی نه بود پس اگر نیکو بیند از سبب آن باشند تم الکتاب.

خط: نسخ کهن. کاتب: عمر بن محمد بن حاج محمد بن ابی القاسم بن احمد شیرکان. تاریخ کتابت: ربیع الآخر ۷۶۰ هـ.

مهر مدور کهنه با سجع «متوکل بحضرت معبود خاکراه شاه اولیاء مسعود».

عناوین و نشانی‌ها شنگرف. نسخه‌ای کهن، ارزشمند و نفیس.

جلد: تیماج قهوه‌ای سوخت با ترنج.

۱۲×۱۵ سم. ۸۸ گ. ۱۱ س.

(← تصویر) (ثبت ۱۶۲۹۹)

۱۰۶۹۷

کیمیای سعادت (اخلاق-فارسی)

از: ابوحامد محمد بن محمد غزالی طوسی (۵۰۵ هـ).

نک: ش ۱۰۴۸۱.

آغاز: سپاس و شکر فراوان بعدد ستاره آسمان و قطره باران و برگ درختان و ریگ بیابان

انجام: ... علیک کما اثنت علی نفس، تم الکتاب بحمدالله...

خط: نسخ کهن. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۵ رمضان المبارک ۷۸۶ هـ.

فهرست بسیار مفصل ابواب کتاب در ابتدای نسخه، سر لوح نفیس و کهن زر و ارغوانی با گل و

نک: آستان قم، ۳۴۵/۲؛ دانشگاه، ۳۱۱/۱۶؛ ملک، ۲۲۵/۵؛ مرعشی، ۷۰/۳.

آغاز: الحمد لله الذی تجلی لذاته فتعین فی بواطن علمه مجالی ذاته و صفاته ثم انعکست آثار تلك المجال الی ظاهره من الباطن فصارت الوحدة کثرة کما تشاهد و تعاین

انجام: ... و هی واقعة على سبيل الوجوب و امتناع التخلیق بقدره یخلقه الله تعالی فی العبد اذا قارنت حصول الشرايط و ارتفاع الموانع، تمت.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: حاج محمد حسن. تاریخ کتابت: ۱۲۷۶ هـ (رساله هشتم)، ۱۲۷۲ هـ (رساله چهارم و دهم)، (رساله یازدهم و دوازدهم)، ۱۲۷۵ هـ در دار الخلافه تهران (رساله نهم و دوازدهم).

جلد: مقوا با عطف پارچه‌ای.

۱۲×۱۷ سم. ۴۱ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۷۵۶)

۱۰۶۹۶

سکینه الصالحین (اخلاق-فارسی)

از: ابوالسعاده سعدالدین محمد بحرآبادی جوینی حموی (ق ۷ هـ).

کتابی ارزشمند در بیان اصول اخلاقی که به روش صوفیان پیشین نگاشته شده و در چهار باب تنظیم شده است:

باب فی الاوائل و البدايات (در بیان عدل انسان و معرفت عدل حق تعالی)؛

باب فی الاواخر و النهايات (در بیان احسان و ایتاء ذی القربى)؛

باب فی الموانع و الآفات (در بیان غی و منکر و فحشاء)؛

باب فی تبدیل الاخلاق و تحصیل الحسنات.
عنوان کتاب و مؤلف در برگ اول به خط کهن (البته

بوته و طلا اندازی بین سطور در برگ اول و دوم،
صفحات مجدول زر، تصحیح در هامش
صفحات، نسخه نفیس کهن و ارزشمند.
جلد: تیماج تریاکی سوخت معرق نفیس با آستر
لچکی معرق هنری.
۱۰×۱۴ سم. ۵۳۴ گ. ۱۷ س.
(← تصویر) (ثبت ۲۳۵۹۳)

۱۰۶۹۸

غرر الفوائد

(فلسفه - عربی)
از: هادی بن مهدی اسرار سبزواری (۱۲۸۹ هـ).
نک: ش ۱۰۵۴۰.
خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۰ جمادی
الثانی ۱۲۷۵ هـ.
عناوین شنگرف، ارغوانی، صفحات مجدول زر.
جلد: تیماج سرخ مجدول زر با عطف تیماج
سیاه. (ثبت ۳۶۷۶۴)

۱۰۶۹۹

بحر المعارف

(عرفان - فارسی)
از: عبدالصمد بن محمد حسین همدانی (۱۲۱۶ هـ).
نک: ش ۱۰۴۳۴.
خط: نسخ. کاتب: عبدالغفور بن ملا نذر علی.
تاریخ کتابت: ۱۲۲۵ هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف.
جلد: تیماج سیاه فرسوده.
۲۲×۳۴ سم. ۲۱۰ گ. ۲۹ س. (ثبت ۸۶۵۳۴)

۱۰۷۰۰

کشف الوجوه الغرّ**لمعانی نظم الدرّ**

(عرفان - عربی)
از: عزالدین محمود بن محمد کاشانی نطنزی
(۷۳۵ هـ).

شرحی عرفانی بر قصیده التائیه الکبری اثر ماندگار
عمر بن الفارض (۶۳۲ هـ) در بیان حقیقت نفس است.
اصل این قصیده دارای هفتصد و چهل بیت است، شارح
لغات مهم را نیز توضیح داده و مطالب نحوی را متذکر
می‌شود.
نک: ملی، ۱۰/۸۷؛ دانشگاه، ۲/۱۶۹؛ الهیات تهران،
۱/۶۳۹.

آغاز: الحمد لله الذی فلق بقدرته سبج الوجود عن
غسق العدم فجعله آیه مبصرة ليقیم علیه دليلاً....
انجام: ... و هذا آخر ما اردنا شرحه من القصيدة
الفريدة و الحمد لله اولاً و آخرأ على توفيق اتمامه.
خط: نستعلیق کهن. کاتب: همام بن العلا بن
محمود. تاریخ کتابت: محرم ۸۳۳ هـ.
عناوین و خطوط شنگرف، حواشی و تعلیقات
در هامش صفحات، نسخه‌ای کهن، نفیس و
ارزشمند.
جلد: تیماج سبز یشمی.
۱۶×۲۲ سم. ۱۵۷ گ. ۲۸۱ گ.
(← تصویر) (ثبت ۸۶۵۶۵)

۱۰۷۰۱

مجموعه

۱. **تفسیر آیه ان الابرار** (تفسیر قرآن - فارسی)
یشربون
(ص ۱۸-۲۵)
از: محمد بن حسن شیروانی؛ ملا میرزا (۱۰۹۸ هـ).
رساله‌ای قرآنی در اثبات این مطلب که آیه در شأن
حضرت امیر و حسنین و فاطمه زهراء (ع) نازل شده و
دلالت بر عصمت آن حضرات دارد. مضمون این رساله
موافق با مضمون رساله عربی مؤلف است که نسخه‌ای از
آن در کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی به ش ۱۴۴۲
موجود است.
نک: مرعشی، ۱۱/۱۴۸.

شایستگی جانشینی پیامبر و فرمانروائی بر مسلمانان نخواهند داشت، شیروانی در اینجا به سخنان قاضی القضاة (عبدالجبار همدانی) و سید مرتضی می‌نگرد و در میان آن دو داوری می‌کند.

نک: دانشگاه، ۴۳۳/۱۶؛ مجلس، ش ۷۲۰۶/۱۱؛ ذریعه، ۳۰۴/۵؛ مرعشی، ۱۴۷/۱۱.

آغاز: الحمد لله اولاً بادیاً و ثانیاً تالیاً و الصلاة علی من شرب صوم الغمام محمّد المبعوث من اشرف جراثیم الانام... قالت الامامية ان ابابکر کان فی جیش اسامة متأخره....

انجام: ... و تفرع علی اصل واحد و تشابهت الاحوال و استقرت بلا فرق. تمت.

۴. فضائل السادات و العلماء (کلام-فارسی) (ص ۱۲۰-۲۰۳) از: ناشناخته.

نویسنده که خود از سادات بوده، رساله حاضر را در اثبات فضیلت و برتری سادات و ذراری رسول الله (ص) و نیز علما و دانشمندان دینی بر سایر خلائق با استناد به آیات و روایات نقل شده از معصومین (ع) نگاشته است. آغاز: الحمد لاهب العطايا و الشکر لدافع البلايا الذی خلقنی مظلوماً کالمؤمنين و لم يجعلی منافقاً کالظالمين....

انجام: ... آیا رغبت نمی‌کنی و مایل نمی‌شوی در مباحات و فخر کردن بسبب رفع و بلندی مرتبه در مجالس آخرت و حال آنکه آن بزرگتر و فاضل‌تر است. خط مجموعه: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲هـ.

تعدادی از مطالب کوتاه و بی‌عنوان مؤلف (شیروانی) در برگه‌ای اولیه آمده است. جلد: گالینگور قهوه‌ای. ۱۳×۱۹ سم. ۱۱۷ گ. سطور مختلف. (ثبت ۷۹۰۲۹)

آغاز: الحمد لله رب العالمين... قال المحقق. قال الله تبارک و تعالی ان الابرار يشربون من كأس... بر ارباب بصایر پوشیده نماند که علمای شیعه امامیه و محدثین این طایفه عظیم الشأن....

انجام: ... و خدا تعالی اجتهاد و سهو در آن نمی‌کند و این وجه بر هر دو فریق از معتزله و اشاعره تمام است. از ابتدای نسخه تا این رساله تعدادی از فوائد جمالات، قطعات کلام شیروانی و یا فتاوی فقهی کوتاه وی درج شده است.

۲. اثبات واجب الوجود (کلام-فارسی) (ص ۲۵-۳۷) از: همان.

مؤلف فاضل در این رساله موضوع اثبات واجب و صفات الهی را از دید فلسفی و کلامی در چند اشراق و لوامع بحث کرده و در گفته بعضی از فلاسفه رد و ایراد می‌نماید.

نک: مرعشی، ۲۹۶/۱۳؛ ذریعه، ۱۰۷/۱ و ۲۱/۱۸۸؛ نشریه، ۶۴۵/۵.

آغاز: بسمله بدانکه اثبات صانع عالم محتاج بمقدمات بسیار و به تطویل و اکثار نیست بلکه هر کس به احوال نفس و بدن خود نظر درستی کند.... انجام: ... و روضه رضوان روزی کند بمنه وجوده.

۳. رساله جیش اسامة = التخلّف عن جیش اسامة (کلام-عربی) (ص ۳۷-۱۱۶) از: همان.

نویسنده در این گفتار در این مسئله تاریخی که متکلمان شیعی و سنی درباره امامت بدان می‌نگریستند سخن به میان آورد: که ابوبکر و عمر می‌بایست به‌دستور پیامبر با سپاهیان اسامة باشند چرا از آن سرباز زدند و همین نافرمانی خود مایه کفر می‌باشد و چنین کسانی

۱۰۷۰۲

گوهر شب چراغ

(اخلاق - فارسی)

از: حسن بن علی انصاری اصفهانی (ق ۱۴هـ).
مجموعه‌ای از آداب، اخلاق، تاریخ و ماده تاریخ
افراد معاصر نویسنده که بی نظم خاصی تحریر درآمده و
فهرست تفصیلی آن در ابتدای نسخه آمده است.
آغاز:

بنام خداوند جان و خرد

کزین برتر اندیشه برنگذرد

انجام:

قال الملك المناد ارخ موته

قلت اتل من الكتاب يا يحيى خذ

کاتب: مؤلف. بی تا.

صفحات بسیاری لابه‌لای نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج.

۲۱×۳۱ سم. ۲۱۱ گ. سطر مختلف.

(ثبت ۸۶۵۵۴)

۱۰۷۰۳

المفصل فی شرح المحصل

(کلام - عربی)

از: علی بن عمر کاتبی قزوینی (۶۷۵هـ).

شرح مبسوط کتاب المحصل اثر فخرالدین محمد
رازی (۶۰۶هـ) که به صورت «قوله - قوله» تنظیم و
نگارش آن به نام عزالدین عبدالحمید قزوینی در شهر
مراغه به تاریخ ۲ شعبان ۶۶۲هـ پایان یافته است.

نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۶۱۴؛ دانشگاه، ۱۷/ ۳۳؛

حجّتیّه قم، ۱/ ۹۰؛ الهیات تهران، ۱/ ۶۶۹.

آغاز: الحمد لله الذی افاض بجوده العام وجود
الحقایق و انشأ بقدرته التامة انواع الخلائق و اصطنع
بلطائف صنعه اصناف المصنوعات

انجام: ... فمن ارادها فليطالعها من تلك الكتب و

ليكن هذا آخر ما اردناه ايراده في هذا الاجزاء.

خط: نسخ کهن. کاتب: محمد بن محمد بن احمد

معروف به بدر بخاری. تاریخ کتابت: ۱۰ ذیقعد

۵۶۹۱هـ.

تملك آقا جمال بن حسين خوانساری با مهر
مربع با سجع «یا من رفع کل رفیع» در برگ اول،
مهر کهن مدور در برگ پایانی با سجع «المتوکل
علی الملك العلام العبد روح الله بن ... خیام»،
نسخه نفیس بسیار کهن و ارزشمند.

جلد: تیماج زرشنکی به عطف قهوه‌ای.

۲۰×۲۸ سم. ۲۰۴ گ. ۲۵ س.

(← تصویر) (ثبت ۸۶۵۴۸)

۱۰۷۰۴

مجموعه۱. **فصوص الحکمة (بخشی از)** (فلسفه - عربی)

(ص ۱-۵)

از: منسوب به ابونصر محمد بن محمد بن طرخان

فارابی (۳۳۹هـ).

نک: ذریعه، ۱۶/ ۲۳۵؛ کشف الظنون، ۱۲۶۵.

آغاز: بسمله، فضیلة العلوم الصناعات انما یکون
باحدی ثلثه اما بشرف الموضوع و اما باستقصاء
البراهین

انجام: ... و اما لحزم مفرد و عمل بما قيل ان کل
معول محذور منه.

۲. **رسالة فی النفس** (فلسفه - عربی)

(ص ۵-۹)

از: ناشناخته.

رساله‌ای در تبیین معنا و مفاهیم نفس ناطقه انسانی
که در پاسخ یکی از بزرگان تحریر و در ضمن هفت
قیاس تنظیم شده است.

آغاز: سئل بعض الروساء بهمته العلیة و نفسه
الشریفة ان النفس الناطقة جوهر ام عرض و انها ان كانت
جوهرأ فهل یبقی

آغاز: سئل الشيخ العالم الفيلسوف... المسائل العشر... المسألة الاولى العلة الاولى لما فارقت العلل لنفسها فارقت ام بغيرها....

انجام: ...و المتعالج ابتداء من البدن و الفصل من الفاعل فى القابل لاجل الغاية لتحصيل الصورة.

۷. المبدأ و المعاد (فلسفه-فارسی) (ص ۸۹-۹۵)

از: اثیرالدین مفضل بن عمر ابهری (۶۶۳هـ). رساله در شناخت مبدأ و معاد به روش فلاسفه مشایی که در دو قسم مبدأ و معاد و هر کدام در چند وصل تنظیم و تدوین شده است.

آغاز: حمدله بدانکه غرض از علم الهی مبدأ و معاد است و معرفت مبدأ آن باشد که واجب الوجود را بدانی و فیضان موجودات را از او معلوم کنی....

انجام: ...چنانکه شیخ الرئيس بدین معنی اشاره کرده است که جل جناب الحق عن ان یکون شریعة لكل وارد او یطلع علیه الا واحداً بعد واحد.

۸. شرح حدیث ستة اشياء (حدیث-فارسی) لیس للعباد فیها صنع (ص ۱۰۵-۱۲۴)

از: ناشناخته. رساله‌ای مختصر در شرح و تبیین حدیث مروی از امام صادق (ع) که از کلینی در کافی نقل شده است: «ستة اشياء لیس للعباد فیها صنع: المعرفة و الجهل و الرضا و الغضب و النوم. الیقظة». شارح با ذکر تأویلات گوناگون از زوایای مختلف به ویژه از جنبه عرفانی حدیث را تفسیر کرده است.

آغاز: حمدله اما بعد محمد بن یعقوب کلینی روایت کرده است... بدانکه معلوم فرموده است که معرفت صنع عباد نیست هرگاه از عباد نیست ظاهرش این است که صنع خالق العباد است....

انجام: ...و ان رفض الذات الجسدانية يمكنه رفضها لیصير نفسه مفارقاً لقالبها فى الحقيقة للبقاء الدائم.

۳. القضاء والقدر (فلسفه-عربی) (ص ۹-۱۱)

از: شیخ الرئيس ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۶هـ).

نک: الهیات تهران، ۲/ ۲۵۷. آغاز: بسمله و سئل ایضاً قدس سره عن معنى قول الصوفیه من عرف سر الله فقد الحد فقال جوابه.... انجام: ...و الشر فى القدر لا فى القضاء لانه ليس بغاية بل هو تبع ضرورى و الله اعلم.

۴. اوصاف الاشراف (اخلاق-فارسی) (ص ۱۳-۳۰)

از: خواجه نصیرالدین محمد بن محمد طوسی (۶۷۲هـ).

۵. الاسئلة والاجوبة الحكمية (فلسفه-عربی) (ص ۴۹-۵۹)

از: ابونصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی (۳۳۹هـ). نک: مرعشی، ۲۹/ ۳۷۲.

آغاز: هذه مسائل متفرقة سئل عنها الحكيم الفيلسوف... سئل عن الالوان كيف يحدث فى الاجسام.... انجام: ...و انه هو الذى يشوقه الكل من ذوى الفهم و الحسن و الشئ حده عكس ذلك.

۶. اجوبة المسائل العشر (فلسفه-عربی) (ص ۶۹-۷۲)

از: شیخ الرئيس ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۶هـ). نک: مرعشی، ۱/ ۳۲۰.

انجام: ... از جمله مقدمات حصول مدعاست که از جانب خداست. تمت.

جلد: گالینگور سیاه با عطف تیماج سبز.
از: ۱۳×۲۲ سم. ۱۳۵ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۷۵۰۷)

۹. الصلاة

(فلسفه - عربی)

(ص ۱۲۹-۱۳۶)

از: شیخ الرئيس ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا (ه۴۲۶).

نک: ذریعه، ۴۸/۲ و ۳۳/۱۹؛ کشف الظنون، ۲/۸۷۶.

آغاز: الحمد لله الذي خص الانسان بشرف الخطاب و الهم... اما بعد لما التمست ايها الاخ الشفيق العاقل... في الصلاة و اشرح حقيقتها المتعلقة بظواهرها المأمور و اشير الى باطنها المطلوب....

انجام: ... و طبع على قلبه طبعة فان لذة الجماع لا يتصور العنين و لذه النظر لا يصدق به الاكمه.

۱۰. الفصول العشرة

(فلسفه - عربی)

(ص ۱۳۷-۱۴۳)

از: ناشناخته.

آغاز: حمداً لله كفى حقه و الصلاة على محمد خير خلقه فان الشيخ ابا الحسن احمد بن محمد السهيلي امرني ان اشرح له المذهب الحق في علة قيام الارض في حيزها الذي هي فيه بما يقرب تصويره و نزول الشبهة به....

انجام: ... و قال بعضهم ليست يتحرك بذاتها بل يحدث الخلاء فهذا ما حضرنا في هذه الرسالة من آراء القدماء في الارض.

خط مجموع: نستعليق. كاتب: عبدالكريم بن عباسعلي لنكراني (رساله‌های دوم، ششم و نهم). تاریخ کتابت: ۱۳۴۶ هـ (رساله ششم)، ۱۳۴۷ هـ (رساله هفتم). مکان کتابت: تهران. در ادامه رساله ششم صفحاتی حاوی تعلیقاتی از فارابی و ابن سینا درج شده است.

۱۰۷۰۵

مجموعه

۱. الواردات القلبية
في معرفة الربوبية
(ص ۴-۷۹)

از: صدرالدين محمد بن ابراهيم شيرازی (ه۱۰۵۰).
نک: ش (۱).
نک: فهرستواره مشکوة، ۱/۲۸۹؛ حجیته قم، ۱/۱۱۴؛ فیضیه قم، ۲/۱۲۰؛ ملی، ۳/۴۸۵.

۲. اجوبة المسائل الكاشانية
(ص ۸۲-۱۳۷)

از: صدرالدين محمد بن ابراهيم شيرازی (ه۱۰۵۰).
رساله‌ای کوتاه در پاسخ به پنج پرسش فلسفی - حکمی پرسیده شده از وی است که براساس مشرب حکمت متعالیه خود پاسخ داده است.
آغاز: يا رب كل عقل و نفس و غاية كل حياة و حركة و حس انزل على ارواحنا لواضع بركاتك و افض على نفوسنا انوار خيراتك....
انجام: ... و تمامها يطلب بالمراجعة الى الاصل و الله يهدي الى الحق و بيده مقاليد الوصل و الفصل.

۳. المسائل القدسية
و القواعد الملكوتية
(ص ۱۴۰-۲۵۱)

از: صدرالدين محمد بن ابراهيم شيرازی (ه۱۰۵۰).
رساله‌ای کوتاه در بیان دریافته‌های عرفانی و مکاشفات ذوقی به‌دور از مباحث خشک فلسفی مرسوم است که در دو جمله (و هرکدام در چند مقاله) همراه با

پاسخ به اشکالات و شبهات مطرح شده، تنظیم شده است.

نک: ملک، ۲۷۷/۹؛ ذریعه، ۳۶۲/۲۰.

آغاز: سبحان الذی ابان فی بدايات حالات ذوی الهمم نهايات تقلبات اصحاب الفكر و الفهم....
انجام: ...فلنکتف بهذا القدر من هذا المطلب فی هذا المختصر و زیادة الكشف یطلب من کتابنا الكبير.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: محمد محسن بن علم الهدی (رساله اول و دوم). تاریخ کتابت: رمضان ۱۱۳۹هـ (رساله دوم و سوم).
نسخه توسط ابوتراب بن نصیرالدین سلیمان بن علم الهدی بن فیض کاشانی با مهر بیضوی با سجع «ابوتراب الفیضی» و مربع با سجع «... نام سلیمان ابوتراب است ۱۰۵۳» در برگ اول وقف عام شده است.

جلد: تیماج سبز یشمی با ترنج و لچکی.

۱۵×۱۰سم. ۱۱۶گ. ۱۵س. (ثبت ۸۶۸۵۷)

۱۰۷۰۶

مجموعه

۱. کتاب الاعتماد

(کلام-عربی)

فی شرح واجب الاعتقاد

(ص ۱-۸۲)

از: شمس‌الدین محمد بن صدقه حلّی.

شرح رساله واجب الاعتقاد علامه حلّی (۷۲۶هـ) که به صورت «قال قدس الله روحه-اقول» تنظیم شده است. انتساب رساله به مؤلف فوق با خط کاتب نسخه و در همان سال کتابت در روی برگ عنوان رساله آمده است، ولی رساله‌ای به همان نام و همان آغاز در ذریعه به فاضل مقداد سیوری نسبت داده شده است.

آغاز: الحمد لله الذی فضلنا بدین الاسلام و فض لنا من جزیل الانعام و... و بعد فانی مورد فی هذه الرسالة شرح ما تضمنه المقدمة الموسومة بواجب الاعتقاد....

انجام: ...فاذا ارتفع الا من ارتفع الوجوب و الجواز ایضا؛ ولیکن هذا آخر ما اردناه فی هذه الرسالة.

۲. ترجمه الفصول النصيرية فی الاصول الدينية

(ص ۸۳-۱۰۳)

از: رکن‌الدین محمد بن علی جرجانی (ز: ۷۲۸هـ). مترجم که از تلامذه علامه حلّی است این اثر را که ترجمه عربی کتاب الفصول فی علم الاصول اثر خواجه نصیرالدین طوسی (د: ۶۷۲هـ) است، جهت استفاده عرب زبانان در سال ۷۲۸هـ به رشته تحریر درآورد، و همانند متن اصلی در چهار فصل: توحید، عدل، نبوت و معاد تنظیم نمود.

نک: نشریه، ۱۶۳/۵؛ مجلس، ش ۱۰۲۸۵/۱؛ ذریعه، ۱۲۲/۴ و ۲۴۶/۱۶.

آغاز: اما بعد حمدالله الواجب وجوده الفائض علی سائر القوابل فیضه و جوده و یتفاوت بحسب القوابل طله و جوده....

انجام: ...و الا شقی شقاء مبینا و حسر خسرانا مبینا؛ وفقنا الله و ایاکم لسعادة الدار الاخرة.

۳. شرح الفصول فی علم الاصول

(ص ۱۰۴-۱۶۴)

از: ناشناخته.

شرحی متوسط بر رساله پیشین الفصول فی علم الاصول اثر خواجه نصیرالدین طوسی (د: ۶۷۲هـ) که به صورت «قوله-قوله» تنظیم شده است. در منابع کتابشناسی موجود اطلاعی از محشی به‌دست نیامد. آغاز: بسمله؛ قوله: الفصل الاول فی التوحید: اعلم ان التوحید عبارة عن اثبات الوجود للواجب تعالی... فنقول اختلف العلماء فی الوجود فذهب بعضهم الی انه کسبی مقتقر الی تعریف و....

انجام: ... فان الامر و النهی بالماضی عنه عبث و تجویز التاثير و الامن من الضرر و الحمد لله رب العالمین.

۴. شرح الباب الحادی عشر (کلام-عربی) (ص ۱۶۵-۱۹۴)

از: جلال‌الدین ابوالعز عبداللہ بن شرف شاه حسینی. شرحی کوتاه بر رساله الباب الحادی عشر اثر علامه حلّی (د: ۷۲۶ه) که به صورت «قوله-قوله» تنظیم شده است.

آغاز: بسمله؛ قوله: الباب الحادی عشر الی آخره فیما یجب علی عامة المتکلفین: الواجب هو الذی اذا فعله الانسان استحق علیه المدح و الثواب....
انجام: ... فالامر به مندوب و النهی عن المنکر کله واجب لعدم انقسامه فهذا آخر ما قصدنا ذکره من هذه المقدمة.

۵. مسائل علم الاصول (کلام-عربی) (ص ۱۹۵-۲۱۷)

از: ناشناخته.
رساله‌ای کوتاه در تبیین مبادی و اصول اعتقادی معتزله که در هشت باب (هر کدام در چند فصل) تنظیم و تدوین شده است:

- باب ۱: فی التوحید (چهار فصل)؛
- باب ۲: فی العدل (چهار فصل)؛
- باب ۳: فی النبوة (پنج فصل)؛
- باب ۴: فی الامامة (چهار فصل)؛
- باب ۵: فی الوعد و الوعد؛
- باب ۶: فی الالام و الاعواض؛
- باب ۷: فی الاجال و الارزاق و الاسعار؛
- باب ۸: فی المعاد.

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین... اعلم ان هذا الباب یشتمل علی مسائل تتعلق بعلم الاصول من التوحید و العدل و النبوه و الامامه و معرفه الثواب و العقاب....

انجام: ... یجب علی الله ان یشیب المتکلفین ثوابا خالصا من المشقه و ذلك محال فثبت انهم غیر مکلفین بل منعمین مکرمین.

۶. ارشاد المسترشدين و هداية الطالبین (فقه-عربی) (ص ۲۱۹-۲۳۸)

از: فخرالمحققین محمد بن حسن بن یوسف حلّی (۷۷۱ه).

رساله‌ای است مختصر در اصول دین شامل: معرفت خدا، عدل، وعد و وعید، نبوت و امامت که طبق نظر صاحب ذریعه (۵۲۱/۱) نام دیگر آن الرسالة الاعتقادیة الفخریة است. مولانا نظام‌الدین محمد قرشی ساوجی این اثر را به تفصیل شرح کرده است.
نک: دانشگاه، ۶۷۳/۱۶؛ ملی، ۲۶۹/۱۳؛ ذریعه، ۱/۵۲۱؛ مجلس، ش ۳۲۵۷/۲؛ مرعشی، ۵۶/۲.

آغاز: الحمد لله رب العالمین...و بعد یقول... انی املیت هذه الرسالة لارشاد المسترشدين و هداية الطالبین بنیت فیها الدین الذی به یتأبون علی اعمالهم....
انجام: ...و عن قول المعصوم الی قول مجتهد فایها المؤمنون تمسکوا به و اعتمدوا علیه و السلام علیکم و رحمہ الله و برکاته.

خط مجموعه: نسخ کهن. کاتب: محمد بن محمد بن مهنا بن ابی‌الحسن بن نفیع (غیر از رساله ششم). تاریخ کتابت: ۱۵ شوال ۸۲۱ه (رساله اول)، ۲۸ شوال ۸۲۱ه (رساله دوم)، ۷ ذیقعد ۸۲۱ه (رساله سوم)، ۱۱ ذیقعد ۸۲۱ه (رساله چهارم)، ۲۵ ذیقعد ۸۲۱ه در مدرسه دینیّه حله سیفیه (رساله پنجم)، قبل از ۸۰۲ه (رساله ششم).

رساله سوم و چهارم نشانی مقابله و تصحیح دارد، انهایی از علی بن الحسن بن محمد (ظاهراً استرآبادی) به کاتب و اجازه تدریس این رساله

به وی به تاریخ ۲۷ شعبان ۸۰۲ هـ در شهر
استرآباد در برگ پایانی رساله آمده است، نسخه
نفیس، کهن و بسیار ارزشمند است.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۴×۱۷ سم. ۱۲۵ گ. ۱۷ س.
(← تصویر) (ثبت ۸۷۱۱۰)

۱۰۷۰۷

مجموعه

۱. چهار فصل سلطانی (سیاسی-فارسی)

= شیم فرخی

(ص ۲-۱۵)

از: میرزا آقای عباس بن مسلم ایروانی (۱۲۶۵ هـ).
فصولی است کوتاه آمیخته از فلسفه و عرفان و
اخلاق عملی، که مؤلف پس از بازگشت از سفر حج در
مقام و جد و حال در شهر خوی به تاریخ بیستم جمادی
الاول ۱۲۴۶ هـ نگاشته و به شاهزاده فریدون نام فرخ
رستم (نایب ولیعهد ایران) تقدیم داشته است.
نک: میراث اسلامی ایران، ۲/ ۱۳۸؛ مرعشی، ۱۸/
۲۶؛ ملک، ۹/ ۳۱۹.

آغاز: سبحان ذی‌الملک و الملکوت، پاکا ملکا تعالی
شانک و جلت عظمتک، ستایش در حضرتت چون شاید و
از عهده سپاست که برآید....

انجام: ... فریدون اسم فرخ رسم شاهزاده آزاده ایده
الله تعالی بتائیداته الازلیة موسوم ساخته.

۲. مصابیح محمدیه (کلام و فقه-فارسی)

(ص ۱۶-۵۶)

از: فاضل همدانی (ق ۱۳ هـ).

رساله‌ای متوسط مشتمل بر چهارده مصباح و اصول
و فروع دین، در هر مصباح شواهدی از آیات قرآن که به
نام محمدشاه قاجار نگاشته شده است.

نک: ملک، ۹/ ۱۴۱؛ ذریعه، ۲۱/ ۹۱؛ ملی، ۶/

۱۸؛ گلستان، دینی، ۹۳۴.

آغاز: ستایش سزاوار اله است و حق شناسی حق
دل‌های آگاه، درود بسیار بر روان پاک سلاله مختار....
انجام: ... و باین احکام عالم فیض حق به او شامل
آید و جباه سلاطین را به آستانش ساید.

۳. اللالی المخزونة (چند دانشی-عربی)

= اللالی المستخرجة = لآلی

(ص ۷۸-۱۲۰)

از: محمد بن محسن فیض کاشانی (۱۰۹۰ هـ).
چهل کلمه در معارف الهی و امور اعتقادی است که
مؤلف آنها را از کتاب دیگر خود الکلمات المکنونه
انتخاب نموده و با استشهاد به اشعار شاعران بزرگ
فارسی زبان، پیرامون سال‌های ۱۰۵۹ یا ۱۰۶۰ هـ تألیف
نموده است. این کتاب به نام اللالی المخزونة چاپ شده
است.

نک: ملی، ۶/ ۶۰۷؛ مجلس، ش ۶/ ۱۰۳۰۴.
آغاز: الحمد لله الذی منه المبدأ و الیه المعاد عرف
بجمعه بین الاضداد هو الاول و الآخر و الظاهر و
الباطن....

انجام:

سر اخفای الف رمزی بدان
ان احد اندر عدد باشد نهان

۴. جامع الکلیات (عرفان-فارسی)

(ص ۱۲۴-۲۱۲)

از: سیّد علی (یا ام سلمه دختر) بن سیّد محمد
قطب‌الدین شیرازی، دعا (ق ۱۲ هـ).

کلیات مسائل حکمت الهی بنا به مشرب اهل
تصوف و عرفان و نه بر پایه فلسفه و علوم عقلی (مردود
از نظر مؤلف) است که در ضمن چهارده بیان گزارش
شده است. در این رساله استفاده‌هایی که طی پانزده سال
(پنج سال در فارس و ده سال در نجف اشرف) از پدر

خویش سید محمد قطب شیرازی برده و از کتاب عربی پدرش فصل الخطاب بسیار سود جسته شده و نگارش آن در سلخ ماه شعبان ۱۱۸۳ هـ در کربلا به پایان رسیده است.

عناوین بیان‌ها چنین است:

بیان اول: در تحقیق معنی لاهوت.

بیان دوم: در تحقیق عالم جبروت.

بیان سوم: در تحقیق عالم ملکوت.

بیان چهارم: در تحقیق عالم آثار.

بیان پنجم: در تحقیق عالم ناسوت.

بیان ششم: در معرفت سیر ارواح از مبدء.

بیان هفتم: در سر انتقال الروح از عالم قدس به اجسام.

بیان هشتم: در معرفت صراط المستقیم.

بیان نهم: در معرفت قیامت و رجوع به آن.

بیان دهم: در معرفت مراتب روح و سؤال قبر و سر معاد.

بیان یازدهم: در معرفت روح و عقل و نفس و بدن.

بیان دوازدهم: در معرفت اقسام سالکان.

بیان سیزدهم: در معرفت راه‌های سالکان.

بیان چهاردهم: در معرفت سیر سالکان.

نک: مجلس، ش ۳۷۶۷؛ ذریعه، ۵ / ۶۹؛ دانشگاه،

۳ / ۴۲۸؛ مرعشی، ۱۵ / ۲۸۰؛ منزوی، ۲ / ۱۱۱۹؛ مشار

فارسی، ۲ / ۱۵۰۲.

آغاز: حمد و ثنا و ستایش بلا منتهی واجب الوجودی را که وحدت ذاتش تجدید قوه نظر در نیاید....

انجام:

ز فرزند بهتر ولی آن جهان

نباشد امیدی بجز حق بدان

خط: نستعلیق، نسخ. کاتب: احمد بن درگاهقلی

قراچه داغی، محمد حسین بن محمد امین

(رساله چهارم). تاریخ کتابت: ۱۲۴۸ هـ (رساله

دوم)، ۱۲۰۴ هـ (رساله سوم)، ۱۲۵۳ هـ. مکان

کتابت: دارالسلطنه تبریز (رساله چهارم). این رساله تا پایان نسخه مجموعه‌ای از ادعیه و حرزها و عزائم گردآوری شده‌اند. جلد: تیماج سیاه.

۱۰×۲۱ سم. ۱۴۴ گ. ۱۵ س. (ثبت ۷۸۱۱۱)

۱۰۷۰۸

مجموعه

۱. رسالة فی الحركة

(فلسفه - عربی)

(ص ۹-۱۱)

از: میر ابوالقاسم بن میرزا بیگ فندرسکی حسینی استرآبادی (۱۰۵۰ هـ).

پنج فصل کوتاه است در حقیقت حرکت و اینکه احتیاج به محرک دارد و احتیاجی به مثل افلاطونی نیست، این فصل‌ها به درخواست بعضی از شیوخ نگاشته شده است بدون اینکه به نام وی در رساله تصریح شود. عناوین فصول چنین است:

الفصل الاول: فی صورة الحركة و انیتها.

الفصل الثاني: فی ان المتحرک یتحرک من غیره.

الفصل الثالث: فی ان لكل متحرک محرک اول.

الفصل الرابع: فی ان الحركة تنتهی الی محرک واحد.

الفصل الخامس: فی غناء المتکونات عن المثل.

آغاز: تحقیقات من جمله افادات... استاد البشر العقل الحادی عشر امیر ابوالقاسم الاسترآبادی فی تبیین امر الحركة و صورتها و ان کل متحرک یتحرک بحركة غیره و لا يجوز ان یتحرک متحرک فی نفسه....

انجام: ...فهذه آخر ما اردت ایضاحه بایجاز و اختصار مستقیم والحمد لواء العقل و الحیوه.

۲. تفسیر سورة الجحد

(تفسیر - عربی)

(الکافرون)

(ص ۱۵-۳۳)

از: جلال‌الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸ هـ).

الاخلاص على ما فتح الله تعالى على مؤلفه....
انجام: ... يعدل ربع القرآن او اقل او اكثر و الله اعلم
بحقایق الامور و صلى الله على سيدنا محمد شفيح يوم
النشور و على اهل بيته معادن الحبور.

۵. تهليليه (عرفان-فارسی)

= شرح کلمه توحيد

(ص ۷۰-۱۰۴)

از: جلال الدين محمد بن اسعد دواني (۹۰۸هـ).
رساله‌ای در شرح کلمه توحيد «لا اله الا الله» به
روش عرفانی و صوفیانه که در دو مقام و هر مقامی در
دو موقف مرتب شده و به نام عضدالدوله نامی تحریر
گردیده است.
آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم... آفتاب جمال قدم از
آن متعالیست که خفافیش ظلمت سرای....

انجام: ... بعد از شعور بوحدت حقیقی ذاتی و
کماحدوث بدانان نعود منه نبدا و اليه نعود و الحمد لله
الملك المعبود.

۶. جواب المسائل القميه (کلام-فارسی)

(ص ۱۰۸-۱۱۵)

از: مولی خلیل غازی قزوینی.
رساله‌ای کوتاه در پاسخ سؤالی از اهالی قم که در
رد بر استحالت تخلف معلول از علت تامه و ترجیح بلا
مرجح نگاشته شده است.
آغاز: از فضیلت پناه ملاً خلیل قزوینی پرسیدند آن
که خدام قائلند به تخلف معلول از علت تامه توجه نموده
حقیقت آن را توضیح نمایند. الثقة بالله وحده و جل قدرته
بدان ای برادر، توضیح این مقدمه در دو مقدمه و یک
مسئله می‌شود مقدمه اولی در بیان معنی تخلف معلول از
علت....

انجام: ... و ما در شافی ذکر کرده‌ایم شرح آنها را و
دفع کرده‌ایم خیالات مخالف آنها را.

تفسیر سوره الکافرون است که مؤلف، برخی از
مطالب آن را از تفاسیر استخراج نموده و با افزودن آن به
مطالبی دیگر از استنتاجات فکری خود، در رساله
حاضر نگاشته و در سال ۹۰۵هـ نگارش آن پایان یافته
است.

نک: ذریعه، ۳۳۷/۴؛ کشف الظنون، ۱/ ۴۵۰؛
مجلس، ش ۳۰/۴۹۰۰.

آغاز: الحمد لله الذي من علينا بالدين القويم و
سلک بنا الصراط المستقيم و اشهد ان لا اله الا الله... و
بعد، فهذه نکات و مسائل متعلقة بالسورة التي تعدل ربع
القرآن بعضها....

انجام: ... فلافادة المبالغة في انهم لا يومنون اصلا
و لان المراد في الاول نفى العبادة... على ما مر
تفصيله.

۳. تفسیر سوره الحمد (تفسیر-عربی)

و آية الكرسي

(ص ۳۴-۴۳)

از: تقی‌الدین بن زهره.

تفسیر و توضیح مختصر سوره حمد و آیت الكرسي
با بررسی واژگان و کلمات و بدون استفاده از روایات و
اقوال دیگر مفسران است.

آغاز: بسمله، سوره الحمد و هی مکیه فی قول
قتادة و مدنیة فی قول مجاهد؛ بسم الله الرحمن الرحيم
آیه من سوره الحمد....
انجام: ... ذاته شهودا یسلب انیة العبد و صفاته و
یثبت عنه بذاته و هو حقیقة الحقائق.

۴. تفسیر سوره التوحيد (تفسیر-عربی)

(ص ۴۵-۶۹)

از: جلال‌الدین محمد بن اسعد دواني (۹۰۸هـ).
آغاز: بعد حمدالله الاحد الصمد على نعمته التي
تجاوزت عن حد العد... اما بعد فهذا تفسیر سوره

۷. الرسالة النجفية

(کلام-فارسی)

(ص ۱۱۶-۱۲۹)

از: مولی خلیل غازی قزوینی.

رساله‌ای در پاسخ به هفت پرسش از طرف برخی فضلاء ساکن نجف اشرف است، وی در این رساله از جواز تخلف معلول از علت تامه و شریک باری و روح و حدیث «صور عاریه عن المواد» نقل از غرر الحکم (با اینکه این عبارت از ابن سینا است) و عبارتی از ترجمه نفس ارسطو (که بسیار کهنه است و شاید از افضل‌الدین کاشانی باشد) با روش اخباری خاص خود گفتگو کرده است.

آغاز: حمدله، و بعد این رساله نجفیه مشتمل است بر مکتوبی متضمن سوالات که از جانب بعض فضلاء ساکن نجف اشرف بسوی دارالموحدین قزوین فرستاده شده....

انجام: ...و چون چنین نباشد و حال آنکه حواس جاسوسان و مودیانند.

۸. عقل فعال

(فلسفه-فارسی)

(ص ۱۸۴-۱۹۳)

از: حسین بن ابراهیم تنکابنی (شهید ۱۰۵۰هـ).
حکیم الملک نظام‌الدین احمد، طی این نامه که آن را از هند نگاشته، از علما و دانشمندان ایران دلیل بر وجود عقل فعال را از آنها جویا می‌شود و تنکابنی ضمن پاسخ دلیل فلسفی و عرفانی آن را بیان می‌کند.
نک: مرعشی، ۳۰۴/۲۴.

آغاز نامه حکیم الملک: الحمد لله رب العالمین...
اما بعد بر ارباب ذهن و فطن و دانشمندان و دانایان روزگار پوشیده نیست....

آغاز نامه تنکابنی: الحمد لله الذی اضاء بنور العقل الفعال مصابیح النفوس القابلة للوقود من مادة الشجرة الزيتونة الفكرية....

انجام: ...و مخرج نفوس بشری از قوت بفعل، و

السلام علی من اتبع الهدی.

۹. حل شبهة جذر اصم

(فلسفه-عربی)

= حل شبهة ابن کمونة

(ص ۱۹۵-۲۰۱)

از: صدرالدین محمد بن حسین دشتکی شیرازی (پس از ۹۶۱هـ).

ابن کمونه (۵۸۳هـ) شبهاتی در فلسفه و کلام دارد که یکی از آنان «شبهه جذر اصم» است؛ مثل اینکه کسی بگوید: تمام گفتار من در امروز، دروغ است؛ مگر این سخن، آیا مفاد سخن او این است که تمام گفتار او، در همان روز، صدق باشد، یا کذب، یا هر دو؛ در این رساله مختصر، تلاش مؤلف بر این است که این شبهه را حل نماید.

در این رساله که به روش فلسفی تدوین شده به گفته‌های جلال‌الدین دوانی (۹۰۸هـ) نیز پاسخ داده شده است.

نک: مرعشی، ۱۷۴/۲۸.

آغاز: قوله و قول القائل کلام الیوم کاذب، اشارة الى نفس ذلك الکلام....

انجام: ...بل موضوعه هو لفظ کلامی و هو ظ لاسترة فيه؛ تمت.

۱۰. رسالة في وحدة الوجود

(فلسفه-عربی)

(ص ۲۱۰-۲۱۵)

از: حسین بن ابراهیم تنکابنی (شهید ۱۰۵۰هـ).
مؤلف که از شاگردان ملاصدرای شیرازی است، در این رساله از وحدت وجود سخن رانده و صرف هستی را یکی دانسته و نظر برخی از عارفان را که همه هست‌ها را موهوم می‌دانند را رد کرده و میان وحدت وجود و کثرت تجلیات سازگاری داده است.

نک: ذریعه، ۵۵/۲۵ و ۵۶.

آغاز: الحمد لله الذی هو نور سموات العقول و

و دو مقصد و یک خاتمه، به نام یکی از بزرگان زمان خود که نامش در مقدمه نیامده. عناوین کتاب چنین است:
المقدمة: ذکر اقسام الموجودات علی الاجمال.
المقصد الاول: ذکر دلائل صول المسائل.

المقصد الثاني: تفسير الایة.
الخاتمة: خواص الایة العظيمة.

نک: مرعشی، ۱۶/۷.

آغاز: بسمله و به نستعين تبارک الله سبحانه ما اعظم شأنه و اظهر برهانه... (پس از هفت سطر) اما بعد فيقول الفقير الى الله الغنى محمد احمد الخفري... اردت تأليف رساله مشتمله على بعض لطايف سيد الايات.... انجام: ... و لا يوده حفظهما السموات و الارض و هو العلى المتعالى عن الانداد، العظيم.

خط مجموعه: نستعليق. تاريخ كتابت: ق ۱۱هـ.
عناوين سياه و شنگرف، در ابتدا پاسخی کوتاه از ميرفندرسکی در جواب پرسشی از مظفر حسين کاشی درباره ذاتی و تشکیک و عدم تشکیک آن آمده است. در ادامه رساله هفتم ابیات فرجیه منسوب به امام سجاد^(ع) و منتخباتی از کشکول شيخ بهایی آمده است. در ادامه رساله نهم در يادداشت‌های کوتاهی پاسخ‌های محمد هادی و ظهيرالدين تفرشی و خواجه نصيرالدين طوسی به شبهه ابن کمونه آورده شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۲ × ۲۰ سم (بیاض). ۱۵۵ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۰۲۳۰)

۱۰۷۰۹

مجموعه

۱. قانون السياسة

(اجتماعی-عربی)

و دستور الرئاسة

(ص ۱-۴۳)

از: ناشناخته.

النفوس و ظهور ارض الاجرام و اعراضها المحسوس... فيقول... شيخ حسين بن ابراهيم التنكابني... قد اختلج في خاطري ان اكتب شيئاً في باب وحده الوجود مع كثره تجلياته و تشعب نزولاته....

انجام: ... فهو هائم في تيه الحير، و لم يكن من الموحدین بالحقی و الله اعلم بحقائق الامور و هو ولی دار السرور، و المنقذ عن اسر بلاد الغرور.

۱۱. انموذج العلوم

(چند دانشی-عربی)

(ص ۲۲۳-۲۸۲)

از: جلال‌الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸هـ).
اثری معروف در بیان ده مسئله است که در آنها ده علم از علوم مختلف باختصار برای نوآموزان گزارش شده است بدین ترتیب: اصول الحديث و الفقه، الفقه، بعض الخلافات الطب، الکلام، التفسير، الهندسة، الهيئة، المنطق، الارثماطیقي.
سرآغاز رساله در نسخه‌ها مختلف و در این نسخه نیامده است.

نک: کشف الظنون، ۱/۱۸۴؛ ذریعه، ۲/۴۰۶؛ مرعشی، ۲۰۴/۱۸.

آغاز: الاعتصام بکرمه العمیم و به نستعين الله المحمود فی کل فعاله و هو المشکور علی جزیل نواله و جمیل افضاله... اما بعد فيقول... انی كنت برهة من الزمان و مدة من الاوان مشعوباً....

انجام: ... هذا آخر ما قصدت ایراده فی هذه الرسالة جعلته انموذجاً لتلك العلوم... فلينظر فيه الاذکباء بعین الارضا مجاناً للعناد و المرء.

۱۲. تفسير آية الكرسي

(تفسير قرآن-عربی)

(ص ۲۸۶-۲۹۸)

از: شمس‌الدین محمد بن احمد خفري (۹۵۷هـ).
در تفسير و بيان بعضی از لطائف آية الكرسي و چگونگی استدلال بر توحيد از آیه کریمه در یک مقدمه

آغاز: حمدله و بعد فيقول العبد المحتاج... ان هذه الانموذجة مختصرة في اصول اصول الدين مشيرة الى الباب معارف العارفين....
انجام عنوان: ... فصل؛ قد ورد في الاخبار الماثورة قولهم لا جبر ولا تفويض بل امر بين الامرين و هي مساله مشكله و المعرفه بكنهها مستشكله...

۴. بیان علم الطريقة (عرفان-عربی)
(ص ۱۵۲-۲۲۹)
از: محمد علی بن احمد حافظ قراجه‌داغی انصاری (۱۳۱۰هـ).

رساله‌ای کوتاه در اصول عقاید دینی به روش عرفان شیعی که در یک مقدمه و رکن توحید نبوت امامت و معاد تدوین شده است.
آغاز: بسمله و بعد فقد قال تعالی و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون ما ايرد منهم فی رزق و ما اريد ان يطعمون....

انجام: ... فکذلک صورة الصوم و الصلاة فتأمل.
خط مجموعه: نستعلیق و نستعلیق شکسته.
کاتب: محمد رسول سرابی (رساله اول)، مؤلف (رساله دوم و سوم و چهارم). تاریخ کتابت: ۱۲۸۶هـ (رساله اول).

جداول، نشانی‌ها و اشکال در رساله اول شنگرف و سیاه، ادامه صفحات تا آخر همه مسودات و یادداشت‌ها و نوشتجات متفرقه کاتب بوده و چندان قابل مراجعه و فهرست نیست.
جلد: تیماج.

۱۷×۲۲ سم. ۲۸۵ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۱۰۰)

۱۰۷۱۰

مناظرة الحيوان (فلسفه-فارسی)
از: لالچی بن ستیل پرشاد (ق ۱۳هـ).

رساله‌ای کوتاه در اصول اخلاق فردی و اجتماعی که در سه قانون تنظیم و به شاه شجاع تقدیم شده است:
قانون الاول: فی تهذيب الاطلاق؛
القانون الثاني فی تدبير الاموال؛
القانون الثالث: فی تقويم الرعايا.
آغاز: الحمد لله الذي رفع الحق و اعلاه و قمع الباطل و افناه احکم احکام العدل و مبناه....

انجام: ... و يتبع اثرک الابرار فيبقى فی الدنيا جميع ذکرک و يدخر فی الآخرة جزيل اجرک فتسعد فی عاجلتک و آجلتک و تحصل لك سعادة الدارين و سعادة المنزلين.

۲. گوهر ثمين (کلام-فارسی)
(ص ۴۸-۷۴)
از: محمد علی بن احمد حافظ قراجه‌داغی انصاری (۱۳۱۰هـ).

رساله‌ای در بیان کلام و عقاید امامیه به زبان حکما و متکلمان که در یک مقدمه و سه باب و یک خاتمه تنظیم و به ناصرالدین شاه قاجار تقدیم شده است.
نسخه حاضر از انتها ناقص کتابت شده است.
آغاز: حمد و سپاس بیرون از اندازه قیاس حضرت فائض الانواری را سزااست که مقربان بارگاه جلالش بقدیم عجز لا احصى تنائک....

انجام:

بود آدم دیده نور قدیم

موی در دیده بود کوهی عظیم

۳. انموذجة فی اصول الدين (کلام-عربی)
(ص ۸۰-۱۴۶)
از: محمد علی بن احمد حافظ قراجه‌داغی انصاری (۱۳۱۰هـ).

رساله‌ای متوسط در بین اصول دین و عقائد کلامی شیعی در چهار بنا: توحید، نبوت، امامت و معاد.
ظاهراً نسخه از انتها ناقص کتابت شده است.

رساله‌ای کوتاه در تعریف و توضیح بحث قضا و قدر به صورت استدلالی و مستند به روایات معصومین (ع) و همراه با نقد و بررسی نظرات مخالفین است که با فقراتی با عناوین: «کشف و تحقیق» و «وهم و دفع» و «تبصره و کشف» و «توجیه وجیه» تنظیم شده است.

آغاز: الحمد لله الذی قضی کل ما قدر و قدر کل ما قضی... ان هذه رسالة شريفة مشتملة على كلمات لطيفة فى بيان القضاء و القدر حررتها على ما فهمنا من مواضع كلام الاكابر....

انجام: ... و الا فمن الذی یخفی علیه الجواز و الاحقاق و کیف لا یقع علیها الاتفاق.

۲. شرح قصيدة الحمیری (فضائل - عربی) (ص ۶۷-۱۱۶)

از: محمد صالح بن محمد برغانی قزوینی (۱۲۷۰ هـ).
آغاز: روی الشیخ فخرالدین ره فی کتاب المنتخب عن فضیل بن عیدره... بسمله قال السید الحمیری: لام عمرو باللوی مربع... لما کان من داب الشعراء ان یتانفوا و یتبدوا فی مطالع القصائد....

انجام: ... قال بلی و لکنی مت و انا على ولاية غیرک فادخلت النار فانقلب لسانی الی لسان اهل النار.

۳. رساله در اعمال حج (فقه - فارسی) (ص ۲۲۶-۲۶۹)

از: محمد علی بن احمد حافظ انصار قراجه‌داغی تبریزی (ز: ۱۲۹۲ هـ).

مؤلف ابتدا رساله در اعمال حج به زبان عربی و در یک مقدمه در بیان بنای خانه خدا، و دو باب اسرار اعمال و آداب حج، و یک خاتمه در بیان کفارات احرام حج و عمره تألیف نمود، سپس به اصرار تعدادی از دوستانش در تهران آن را به زبان فارسی ترجمه و تنظیم نموده و در سوم شعبان ۱۲۸۲ هـ از نگارش آن فارغ شده است.

ترجمه رساله اخوان الصفا (بخش مناظره حیوان) که از روی ترجمه مولوی اکرام علی خیرآبادی به زبان اردو صورت گرفته و ترجمه آن در سال ۱۸۵۱ م در عهد پادشاهی محمد علی واجد علی شاه پادشان اود (هند) پایان یافته است.

آغاز: حمد وافر و ثنای متکائر سزاوار ایزد بی همتایی که موجودات عالم را به لفظ کن از کتم عدم بعرصه شهود آورد....

انجام:

کرد ثروت بهر تاریخش چونک

گفت دل بحر لطیف حکمت است

(۱۲۶۸)

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ. صفحات مجدول قرمز و آبی.

جلد: تیماج.

۱۳×۱۹ سم. ۱۱۱ گ. ۹ س. (ثبت ۸۷۸۰۴)

۱۰۷۱۱

بیاض

(گوناگون - فارسی)

مجموعه‌ای از اشعار و ابیات پراکنده و متن‌های کوتاه در آداب درویش و نیز پرسش و پاسخ نغزگونه منظوم که در یک دفتر گردآوری شده است.

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ.

جلد: مقوا با روکش اسلیمی.

۱۱×۲۲ سم. ۱۳۵ گ. سطر مختلف.

(ثبت ۸۷۱۸۴)

۱۰۷۱۲

مجموعه

۱. القضاء و القدر

(کلام - عربی)

(ص ۴۷-۵۴)

از: نظام‌الدین علی بن حسن بن نظام‌الدین گیلانی (ق ۱۱ هـ).

آغاز: الحمد لله الذى الملك المنان المتطول على
اهل الاسلام بالايمان المتفضل عليهم من بين اهل
الاديان

انجام: ... و الا مبحث كفارات ابحاث بسيارى دارد که
مناسب این مختصر نیست.

۴. منشآت

(انشاء-عربی و فارسی)

(ص ۲۹۹-۴۱۶)

از: (احتمالا) محمدعلی بن احمد انصار قراجه‌داغی
تبریزی (ز: ۱۲۹۲هـ).

مجموعه‌ای از نامه‌ها و مکتوبات نگاشته شده به
دوستان و بزرگان و غیره به زبان ادبی و با استفاده از نثر
متکلفانه و نظم است که به جهت آموزش و تمرین
مثنویان تدوین و تنظیم شده است.

آغاز: حمدله، یا مونس وحشتی و یا غایه منیتی
بروحی انت و نفسی کیف اصف آلام ایام البعد و النوى
انجام: ... و قل لها من لسانی العجمی الذی لا
یحسن العربی:

یا ریمه کریمه کریمه کریمه الکریم و الکریمه
ابیت کالتیلیم یا سلیمه من البعد فی حوی الیمه

۷. رد نصاری

(کلام-فارسی)

(ص ۴۵۶-۷۱۱)

از: (احتمالا) محمدعلی بن احمد انصار قراجه‌داغی
تبریزی (ز: ۱۲۹۲هـ).

رساله‌ای مفصل در نقد و رد و بررسی مذهب
مسیحیت و اناجیل چهارگانه به صورت استدلالی و
جدلی است که در آن از فقرات انجیل‌ها و دیگر
کتاب‌های مسیحیت در نقد آن استفاده شده است.

نسخه حاضر ظاهراً از ابتدا افتادگی دارد.
آغاز: الفاظ توحید که در تورات است همه جسمانی
است، چنانچه بعد خواهید شنید، حال چنین جماعت
وصف عالم نفوس و حقیقت ذات انسان را

انجام: ... و سبب عذاب مرگ بعزت و اکرام منسوخ
شد زیرا که بر خدا لازم بود که او مرگ را بچشد.

خط: نستعلیق. کاتب: محمدعلی بن احمد انصار
قراجه‌داغی تبریزی. تاریخ کتابت: ۱۲۷۹هـ
(رساله هفتم)، تقویم رسمی سال ۱۲۹۳هـ ش به
صورت چاپ سنگی در بین صفحات ۱۴-۴۵.

چند برگ از شرح گلستان سروری به عربی در
صفحات ۱۳۱-۱۴۲ و تلخیصی از مرصاد العباد
نجم رازی در صفحات ۱۴۷-۱۵۲ و مختصری
از کلمات سید زین العباد الحسینی و گردآوری
شده توسط سید فتح الله سالک در صفحات
۱۵۴-۱۵۹ و نیز خلاصه‌ی کتاب شرح السبع
المثانی مظفرعلیشاه کرمانی در صفحات ۱۶۳-
۱۷۲ و نیز برخی حواشی بر شرح تجرید الاعتقاد
آمده است.

جلد: تیماج سیاه مندرس.
۱۷×۲۲ سم. ۳۶۰ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۷۰۹۹)

۱۰۷۱۳

دفتر معرفت الله

(متفرقه-فارسی)

از: مجد الاشراف جلال‌الدین محمد ذهبی شیرازی
(۱۲۴۹-۱۳۳۱هـ).

مجموعه‌ای از خاطرات و سوانح و مطالبی که برای
نویسنده در ایام تحصیل و سلوک اتفاق افتاده بوده که به
خط درشت نستعلیق و به صورت سیاه مشق (ناخوانا)
تحریر شده است. نام مزبور در عطف داخلی نسخه به
خط بزرگ و درشت نوشته شده است.

خط: سیاه مشق درشت نستعلیق. کاتب: مؤلف.
تاریخ کتابت: ۱۳۲۹هـ.

تمام خطوط چلیپا.
جلد: مقوا با عطف تیماج.
۱۵×۳۵ سم. ۱۷۱ گ. (ثبت ۸۷۶۷۰)

رساله‌ای کوتاه در احکام و آداب به روش اهل سنت که در پنج باب و یک خاتمه تنظیم شده است.
 آغاز: الحمد لله رب العالمین و بعد فهذا کتاب فی علم الدین جمعه من کتب الفقهاء و العارفین و... اعلم ایها الاخ المسلم ان نبینا و قره اعیننا....
 انجام: ... و یختمننا عند الموت علی الایمان انه واسع الرحمة و الاحسان.

۳. ترجمه پندنامه عطار (عرفان-ترکی)
 (گ ۴۹ پ-۵۸ پ)
 از: لامعی افندی (ز: ۹۶۴هـ).
 آغاز:
 حمد بی حد اول خدا عالمه
 نور ایمان ویردی خاک آدمه
 انجام:
 دیدار تاریخ دی ای مرد کار
 دیدم اشته نه صدو شصت و چهار

۴. الصکوک الصحیحة الشرعیة (فقه-عربی)
 (گ ۶۷ پ-۱۱۷ پ)
 از: درویش محمد بن افلاطون بن اکمل الدین.
 رساله‌ای در بیان مبیعات و قراردادهای شرعی و فقهی که به روش شافعیان نوشته شده و از کتاب المبیعة تا کتاب الوکالة را دربردارد.
 آغاز: الحمد لله الذی زین سماء الشریعة بنجوم العلماء الابرار و جعلها ذریعة لیوم تشخص فیهِ الابصار... و بعده فان العبد العلیل... قد حرره هذه المجلد الجمیلة محتویة علی...
 انجام: ... فالمامول من کرمهم العمیم و لطفهم الجسیم الانعام و بالقبول و العمل بالمذلول نیلا به الثواب من الملک الوهاب.
 کاتب: احمد بن عبدالله تابع سردار قپولی (رساله سوم). تاریخ کتابت: جمادی الاول ۱۰۴۴هـ.

۱۰۷۱۴

مواظ (عرفان-فارسی)
 از: ناشناخته.
 رساله‌ای کوتاه در پند و اندرز و دستورات عرفانی که با عبارت «ای عزیز-ای عزیز» نگاشته شده و در آن از مشایخ قدیم تصوف و عرفان و کلمات و حوادث تاریخی آنها به صورت کوتاه یاد شده است.
 آغاز: بسمله بدان ای عزیز که راه طالبان جناب احدیت سه قسم باز می‌گردد معاملات مثل نماز و روزه و مجاهدات بتبدیل اخلاق....

انجام: ... برای این می‌گویم تا بدانی وقتی که با دوستان خود این چنین می‌کند با دشمنان چه خواهد کرد.
 خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۲هـ.
 عناوین و نشانی‌ها شنگرف.
 جلد: تیماج زرشکی مندرس.
 ۱۲×۱۹ سم. ۲۱ گ. ۱۴ س. (ثبت ۸۷۱۱۹)

۱۰۷۱۵

مجموعه
 ۱. مطالع السعادة (آداب و اعمال-ترکی)
 (گ ۶ ر-۸ پ)
 از: ناشناخته.
 رساله کوتاه در اعمال و آداب روزها و ایام سال و عزائم و ادعیه خاص که به زبان ترکی تحریر شده است.
 آغاز: جمیع کوده الله تعالی حضرت تلرینک مخلوقیدر لکن بعضی سی سعد در مبارکدر و بعضی....
 انجام: ... محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم غازی ایدی بونلردن غفلت اولنمیه تمت.
 خط: نستعلیق. بی‌کا. بی‌تا. عناوین شنگرف.

۲. قوة المسلمین (کلام-عربی)
 (گ ۱۳ پ-۳۰ پ)
 از: ناشناخته.

مکان کتابت: در مصر محروسه (رساله سوم)،
ذیحجه ۹۹۸هـ (رساله چهارم).
صفحات مجدول شنگرف مهر بیضوی با سجع
«المحفوظ بعنایت الله شاهین عبدالله» در اول
برگ رساله چهارم، نسخه توسط محمد بن
اسماعیل المولی در شهر قسطنطنیه وقف عمومی
شده است.

جلد: تیماج نخودی.

۱۴×۱۹ سم. ۱۱۰ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۶۸۷)

۱۰۷۱۶

آداب ناصری

(اخلاق-فارسی)

از: محمدابراهیم بن احمد خلوتی محلاتی، صدیق
خلوت (ق ۱۴هـ).

پند و اندرزهایی است با انشائی نیکو و رسا، برای
جوانان و نوباوگان که مؤلف به نام ناصرالدین شاه قاجار
به سال ۱۳۰۳هـ هنگامی که پنجاه و یک سال از عمر وی
می‌گذشت، بعنوان مقدمه دیوان خود نگاشته است.
در آغاز این رساله گفتگویی است در اشرفیت
انسان از دیگر مخلوقات پس از آن بیان مصالح دنیوی و
بعضی نصایح و آداب که برای عوام با نگارشی ساده به
رشته تحریر آمده و اشعاری از مؤلف دربردارد.

نک: دانشگاه، ۱۶/۵۶۹؛ مشار فارسی، ۱/۸۹؛
رجال ایران، ۳/۲۹۶؛ ذریعه، ۱/۳۱؛ گلستان، ۴/۵؛
مرعشی، ۲۵/۱۱۶.

آغاز: درود من بر جوانان نواخته و نوباوگان آراسته
روشن ضمیر نصیحت‌پذیر پاک نهاد نیک اعتقاد باد که
عمر همه بر تلف است....

انجام: ... روی به پستی نهی این مقام حکم اکل میته
در مخمسه دارد از مطالعه کنندگان مستدعی و متمنی
دعای خیر است.

خط: نستعلیق. کاتب: حسین بن محمد طاهر

خان قزوینی. تاریخ کتابت: رجب ۱۳۰۸هـ.
در هاشم برگ اول و دوم مطالبی در معرفی
مؤلف و اثر حاضر به خط محمد حسن خان
مراغی اعتمادالسلطنه در سال ۱۳۰۵هـ نوشته
شده است.

جلد: تیماج سبز با کناره و عطف قهوه‌ای.

۱۳×۲۱ سم. ۵۸ گ. ۱۱ س. (ثبت ۸۷۸۳۲)

۱۰۷۱۷

مجموعه

۱. ترجمه جواهر القرآن (علوم قرآن-فارسی)

و درره

(ص ۱-۲۸)

از: ابوحامد محمد بن محمد غزالی طوسی (۵۰۵هـ).
کتاب از دو بخش تشکیل شده. بخش نخست آن به
جواهر القرآن شهرت داشته و در هند و ایران و مصر به
چاپ رسیده است. بخش دوم به نام الاربعین فی اصول
الدین نامیده شده که نام‌گذاری مؤلف می‌باشد. بخش
نخست کتاب به دو بخش (نمط) تقسیم شده: نمط اول
«جواهر» قرآن، شامل ۷۶۳ آیه؛ نمط دوم «درر» قرآن،
شامل ۷۴۱ آیه است. از مترجم اطلاعی به دست نیامد.
نک: مرعشی، ۳۱/۵۱۴.

آغاز: اما بعد حمدالله تعالی الذی هو فاتحه کل
کتاب... بیدار شو ای خواننده قرآن که مقصود از قرآن
همین خواندن دانسته‌ای و از معانی وی بظاهری بسنده
کرده‌ای

انجام: ... مقصود از سلک درر استقامت بر راه است
بعمل، اول قسم علمی است و دوم عملی و اصل ایمان
علم و عمل است.

۲. فضیلة شهر ربیع الاول (تاریخ-عربی)

(ص ۳۱-۴۳)

از: محمد بن محمد بن محمد الحرزی (ز: ۷۹۲هـ).

رساله‌ای در بیان اصول مذهب و اعتقادات اهل سنت به شیوه استدلالی و جدلی همراه با رد و نقد آرا مخالفان.

این رساله در سه باب تنظیم شده است:
الاول: فی شرح اعتقاد السلف (در هفت وظیفه)؛
الثانی: فی اقامة البرهان علی ان الحق مذهب السلف؛
الثالث: فی فصول متفرقة و اسئلة شتی نافعة فی هذا الفن.

نسخه حاضر از انتها ناقص است.
آغاز: الحمد لله الذی تجلی لعباده بکافّة صفاته و اسمائه و تیه عقول الطالبین فی بیداء کبریائه و... اما بعد فقد سئلنی ارشدک الله
انجام: ... فان قال قائل للعامی اذا منع من السمع و النظر من لم يعرف الدلیل و من لم يعرف کان جاهلا بالمدلول...

۵. الكشف فی مجاوزة هذه الامة الالف (حدیث-عربی)

(ص ۱۲۱-۱۲۶)

از: جلال‌الدین عبدالرحمن سیوطی (۹۰۸هـ).
رساله‌ای کوتاه در رد این توهم و شایعه فراگیر عصر مؤلف که با پایان یافتن هزاره اول قمری نشانه‌های ظهور دجال و مهدی آشکار شده و به تدریج عصر قیامت فرا خواهد رسید، که با استناد به روایات وارده در باب مهدویت در مصادر حدیثی اهل سنت نگاشته شده است.
نک: ملی، ۵۹۲/۱۱.

آغاز: الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد فقد کثر السؤال عن حدیث المشتهر علی السنة الناس ان النبی (ص) لا یمکث فی قبره الف سنة
انجام: ... سیکون بمصر رجل من بنی امیه اخفش...
فیاتی بهم الاسکندریه فیقابل اهل الاسلام بها فذلک اول الملاحم.

رساله‌ای کوتاه در بیان فضائل ماه ربیع الاول (به واسطه قرار گرفتن زمان ولادت رسول اکرم (ص) در آن ماه) و ذکر برخی صفات و اخلاق و خصوصیات حضرت است که در ۲۱ ربیع الاول ۸۵۶هـ در شهر کش در ماوراء النهر نگاشته شده است.
آغاز: الحمد لله الذی جعل شهر ربیع الاول بالمولد الشریف ربیع القلوب و جلا به عن عباده الغموم و ازال بوجوده الکروب
انجام:

و اغفرلنا و ارحم و وفقنا و جد و الطف و الهمننا الرشاد و سدّ

۳. بیان مذهب اهل تصوف (عرفان-فارسی)

(ص ۴۴-۴۷)

از: نجم‌الدین ابی حفص عمر بن محمد بن احمد نسفی (۴۶۱-۵۳۷هـ).
معرفی دوازده (۱). حبیبیه ۲. اولیائیه ۳. شمراخیه ۴. اباحیه ۵. حالیه ۶. حلولیه ۷. حوریه ۸. الواقفیه ۹. المتجاهله ۱۰. المتکاسله ۱۱. الالهامیه ۱۲. مذهب اهل الحق هم یتبعون الرسول (ص) فرقه و گروه از تیره‌های منسوب به تصوف است که از نظر مؤلف یازده مورد از آنها بدعت گزار بوده و تنها یک فرقه اهل نجات هستند، وی نظرات و آراء هر یک را بدون نقد و بررسی متعرض شده است.

آغاز: بسمله، بیاید دانستن که تصوف چیست؟ و اهل تصوف کیست؟ و چه کرده‌اند؟ بدانک تصوف پاکیزه کردن دل است از دوستی غیر خدا
انجام: ... اما آنکه گمراهی را به راه راست آورد ایزد تعالی او را ثواب هفتاد پیغمبر (ص) بدهد.

۴. الجام العوام عن الکلام (کلام-عربی)

(ص ۴۸-۸۱)

از: ابو حامد محمد بن محمد غزالی (۵۰۵هـ).

- ۶. فاتحة العلوم** (اخلاق-عربی)
(ص ۱۲۹-۱۹۷)
از: ابوحامد محمد بن محمد غزالی (ه. ۵۰۵).
رساله‌ای در شرایط و آداب تعلم و آنچه باید عالم بدان متصف باشد و چگونگی فرا گرفتن و تحصیل است که در هفت باب تنظیم شده است:
باب اول: در فضیلت علم.
باب دوم: در تصحیح نیت طالب علم.
باب سوم: در نشانی‌های علمای آخرت.
باب چهارم: در علوم و اقسام آن.
باب پنجم: در شرایط مناظره و آفات آن.
باب ششم: در آدابی که استاد و شاگرد باید مراعات نمایند.
باب هفتم: در اموالی که عالم میتواند آنها را بگیرد.
نک: مرعشی، ۲۹۴/۳.
آغاز: الحمد لله الذی بذکره یفتتح کل کتاب و الصلاة والسلام علی رسولہ الذی بالصلاة علة یختصم کل خطاب....
انجام: ...ثم عصی ربه ما احبه فلیبى لان الذی...
بیدی هو الذی ابغضه (؟) شکرا له علی تسخیره اياه.
- ۷. زاد الآخرة** (اخلاق-عربی)
(ص ۱۹۹-۲۰۲)
از: ابوحامد محمد بن محمد غزالی (ه. ۵۰۵).
رساله‌ای کوتاه در بیان زاد و توشه آخرت و ترغیب برای گردآوری آن که در سه رکن تنظیم شده است:
الاول: فی اعداد الزاد للطریق؛
الثانی: فی قطع العلائق المانعة عن الانتهاض؛
الثالث: التحفة المقربة الى الله و هو الايمان.
آغاز: الحمد لله و الصلاة علی رسول الله قال الله تعالی افمن شرح الله صدره للاسلام فهو علی نور من ربه....
انجام: ...اذا حدث فی رسول الله انه صادق فی
- ۸. الرحیق المختوم و العلوم المکنون** (عرفان-عربی)
(ص ۲۰۷-۲۱۶)
از: ابوالقاسم عبدالکریم بن هوازن قشیری نیشابوری شافعی (ه. ۴۶۵).
رساله نایاب و کوتاه در تصوف عملی و بیان اصول آن با عناوین «فصل-فصل» که در آن پس از اتمام مطالب هر فصل، نتیجه‌ای از آن را با عبارت «نتیجته» بیان کرده است.
آغاز: الحمد لله الذی سبق الاشیاء وجودا و عمها کرما و جودا حمدا یرضیه لنفسه و یقضیه عزة قدسه و
انجام: ...و اعلم ان الحکمة ام الفضائل و معرفة الله ادلی الادایل الیه یصعد الکلم الطیب و العمل الصالح یرفعه.
- ۹. نامه محی الدین عربی به فخر رازی** (عرفان-عربی)
(ص ۲۱۹-۲۲۲)
آغاز: الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی و علی ولیی فی الله فخرالدین محمد اعلی الله همته....
- ۱۰. نامه شهاب الدین سهروردی (عرفان-عربی) به فخر رازی**
(ص ۲۲۲-۲۲۳)
- ۱۱. الوصایا القدسیة = وصیة العارفين** (عرفان-عربی)
(ص ۲۳۱-۲۶۲)
از: زین الدین ابوبکر محمد بن محمد خوافی (ه. ۸۳۸).

در این وصیت‌نامه به تهذیب نفس و سیر و سلوک تشویق شده و آداب تصوف آمیخته با گفته‌های عرفا و صوفیه بیان می‌شود.

نک: مرعشی، ۳۱۴/۲۷؛ نشریه، ۶۳/۸.

آغاز: قال شیخنا و شیخ الاسلام و المسلمین... اما بعد حمد الله تعالى و الصلاة و السلام علی محمد رسولہ و آلہ اجمعین....

انجام: ... اسأل الله تعالى توفيق العمل بمقتضاها لی و لکم و لجميع الطالبین بحرمة سيد المرسلین.

۱۲. آداب الصالحین (عرفان-عربی)

(ص ۲۶۴-۲۶۸)

از: شهاب‌الدین ابوحفص عمر بن محمد سهروردی. رساله‌ای کوتاه در بیان آداب و سنت‌های پسندیده در مکتب صوفیان که به صورت وصیت و نصیحت به سالکان ابراز شده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین... و بعد فانی اذکر لآخوانی اننی ما رأیت (?) من آداب الصالحین اعون علی طریق الحق سبحانه من العزلة و الانقطاع عن الخلق.... انجام: ... و اهجر المقيمين علی الغفلات (?) علی ادخار الخیرات و يبلغ اعلى درجات ان شاء الله تعالى.

۱۳. الاصول العشرة (عرفان-عربی)

= رساله فی بیان اقرب الطرق الی الله

(ص ۲۷۰-۲۷۳)

از: نجم‌الدین احمد بن عمر طامة الكبرى خیوقی (۱۸هـ/۶۱۸).

رساله‌ای در بیان ده اصل از اصول تصوف عملی برای راهنمایی سالکان است که بعدها به فارسی نیز ترجمه شده است.

آغاز: قال الشيخ الاکبر ابوالجناح نجم‌الدین الكبرى قدس سره: الطرق الی الله بعدد انفاث الخلائق و طریقنا الذی نشرع فی شرحه اقرب الطرق الی الله تعالى و

اوضحها و ارشدها ذلک لان الطرق....

انجام: ... کمن مثله فی الظلمات ای کمن بقی فی الظلمات الشجرة الالهية ليس بخارج منها لايز هر له الانسانية المومنية و لا یثمر له الولاية و النبوة فافهم.

۱۴. ریحان القلوب فی (عرفان-عربی)

التوصل الی المحبوب

(ص ۲۸۲-۲۹۱)

از: یوسف بن عبدالله بن عمر بن علی بن خضر کردی الگورانی العجمی.

رساله‌ای کوتاه در بیان اصول و شرایط توبه بر مشرب صوفیان. در صدر رساله نویسنده آن نورالدین عبدالرحمن بن عبدالسلام قرشی بحتری مصری معرفی شده است.

نک: ملک، ۴۶۹/۸.

آغاز: الحمد لله مانع عطائه و کاشف غطائه و مبتدی آلائه و دافع... و بعد فان... و الطلاب المجدين سألنی ان اذکر لهم شیئا من شرائط التوبه و لبس الخرقه...

انجام: ... و نعترف منها ولوعنا محبتهم نکثر من ذکرهم لعل نکبت من محبتهم و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظيم.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: غیاث‌الدین

محمود الحسینی (رساله نهم)، عبدالاول بن علاء بن الحسن بن بنیامین حسینی انامی (رساله سیزدهم). تاریخ کتابت: ۱۰۵۳هـ در دارالخلافه اکبرآباد (رساله دوم و نهم)، ربیع الاول ۹۲۷هـ (رساله سیزدهم).

نکات و فوائد کوتاه متعدد در لابه‌لای رساله‌ها از میان کتاب‌های عرفا آورده شده است مانند مقامات اولیا و «هذه فصول اجراها الله علی لسان عبد من عباده» و وصایای شیخ ابی عبدالله محمد بن محمد خفیف شیرازی (ص ۲۸۰-۲۸۱) در

۱۰۷۱۹

مجموعه**۱. فرزند نامه**

(اخلاق-فارسی)

= ایها الولد = خلاصة التصانيف

(ص ۱-۲۸)

از: ابوحامد محمد بن محمد غزالی طوسی (۵۰۵هـ).
پند و اندرزهایی است با عناوین «ایها الولد» که غزالی به جهت یکی از شاگردانش، که سال‌ها نزد وی تحصیل کرده و متحیر مانده که آیا به کمال نفسانی رسیده است یا نه، نوشته و او را اندرز پدرانه می‌دهد و بر پایه‌های عرفانی او را راهنمایی می‌کند.

نک: دانشگاه، ۱۷/۲۵۸؛ سپهسالار، ۵/۳۶۲؛

نشریه، ۹/۲۴۷.

آغاز: الحمد لله رب العالمین اما بعد یکی از جمله شاگردان خواجه امام حجة الاسلام، بعد از آنکه در خدمت او سالها تحصیل کرده بود و از هر علمی بهره تمام....

۲. اسناد پنجاه و پنج آیه

(قرآن-فارسی)

(ص ۱۸-۲۵)

ذکر ۵۵ آیه از قوارع آیات قرآنی که از مهم‌ترین آیات توحیدی و از اذکار مورد استفاده رسول اکرم (ص) بوده، همراه با اسناد رجالی و حدیثی آن (براساس مذهب اهل سنت) است.

آغاز: اسناد آیات قوارع از قرآن مجید و فرقان حمید که در توحید است... روایت می‌کند ابن عباس رضی الله عنه از پیغمبر علیه السلام....

۳. مولود قادری

(تاریخ-اردو)

(ص ۲۰۹-۴۱۶)

از: امیرخان اکبرآبادی (ق ۱۳هـ).

رساله‌ای متوسط است به زبان اردو و در شرح حال عبدالقادر جیلانی و برخی جانشینان وی.

پایان نسخه بخش چهارم کتابی در علوم غریبه با عنوان (جوهر چهارم در مشرب شطاری) آمده است.

تمام صفحات نسخه مندرس و دچار موریانه خواری شده بوده که با استفاده از کاغذهای پاکتی کناره‌های تمام صفحات ترمیم شده است، عناوین شنگرف.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج.

۱۶×۲۴ سم. ۱۹۲گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۸۳۰)

۱۰۷۱۸

خلاصة الشفاء

(فلسفه-عربی)

از: بهمن اشکی.

بازنویسی خلاصه‌گونه و تحریر مباحث مختلف کتاب شفاء ابن سینا است. نویسنده تنها در ابتدای کتاب الحیوان از خود با عنوان «فیقول الراجی الی فضل الله المهیمن عبده اشکی المعروف به بهمن» تعبیر کرده است.

نسخه حاضر از کتاب السماع الطبیعی تا پایان کتاب الثبات ادامه یافته است.

آغاز: الحمد لله الملك الذی (...) و الصلاة علی من له فی اقراع العطایا سجایا مكثرًا با الکتاب السماع الطبیعی و فيه اربعة مقالات، المقالة فی المبادئ....
انجام: ... و ان شئت فارجع الی کتابنا الی حررتها فی اثبات التناسخ.

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱هـ.

عناوین و خطوط و جداول دور صفحات شنگرف، تمام صفحات نسخه ترمیم و بازسازی شده است.

جلد: تیماج سبز یشمی.

۱۷×۲۶ سم. ۱۲۵گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۷۸۲۹)

صاحب دل» با عنوان‌های «می‌باید شنید» در جمادی الاول سال ۱۳۰۰ هـ ساخته شده است.

نک: دانشگاه، ۸۷/۱۶؛ نشریه، ۱۰۵/۹.

آغاز: الحمد لله... اما بعد دانه چین خرمن درویشان و بنده کمترین ایشان... این نکته چند سودمند برای خاطر عزیز فرزندان میر صاحب‌دل می‌نگارد و آن را می‌باید شنید می‌نامد...

انجام:

عاصی بجهان اگر نبودی

غفران تو جلوه گر نبودی

۶. نغمات‌العشق (عرفان-فارسی)

(ص ۶۲۴-۶۸۲)

از: میر عسکری خوافی رازی.

رساله‌ای آمیخته به نظم و نثر در بیان اوصاف و ظهورات عشق که با لسان عرفانی تحریر و به نام استاد مؤلف شیخ برهان‌الدین صدیقی شطاری تدوین شده است. مؤلف در لابه لای رساله از اشعار خود با تخلص رازی استفاده کرده است.

آغاز:

عشق مضراب دگر می‌زند این قانون را

سر بصحرای دگر می‌دهد این مجنون را

عشق از ازل تا ابد احدی را سزد که حب از صفات ذات اوست و ...

انجام:

اعجاز دم عشق ز اتمام تو پیدا

ای سوخته گر پخته دلی ضبط نفس کن

۷. رساله حق نما (عرفان-فارسی)

(ص ۶۸۲-۷۳۹)

از: دارا شکوه حقیقی قادری (ز: ۱۰۵۶ هـ).

رساله‌ای است در عرفان که در شب آدینه ۷ رجب

۱۰۵۵ هـ بدان آغاز کرده و چهار فصل در آن گذارده

این رساله در ۱۲۶۷ هـ به رشته تحریر درآمده است. آغاز: حمد بی حد و ثنای بی حد اوس احمد صمد و احد لم یلد و لم یولد خالق لم یکن له کفو احد که سزاوار هی که جن چهره مأنوس عروس انوار ذات ...

۴. لب لباب معنوی (عرفان-فارسی)

(ص ۴۳۳-۵۶۹)

از: حسین بن علی کاشفی بیهقی سبزواری (۹۱۰ هـ). کاشفی اول مثنوی ملای رومی را به نام لباب معنوی انتخاب کرده، پس از آن بار دوم مثنوی را در این کتاب بنا به خواهش مسیب نامی انتخاب کرده است.

این کتاب در سه عین تنظیم شده است:

عین اول جامع اطوار شریعت؛

عین دوم مخزن اسرار حقیقت؛

عین سوم مطلع انوار طریقت؛

هر یک از این سه عین دارای نهرهای متضمن بر چند رشحه می‌باشند، و در آغاز هر رشحه مطالبی عرفانی به نثر آمده و به سال ۸۷۵ هـ پایان رسیده است. نک: مرعشی، ۱۶/۲؛ دانشگاه، ۸۷/۱۶؛ مجلس، ش ۱۴۰۴۷؛ مزوی، ۴/۴۵۰۳۹؛ مشار فارسی، ۴/۴۳۶۵؛ سپهسالار، ۵/۴۷۲.

آغاز:

دیده روشن خواهی از نور اله

روز بهر دیدنش آینه خواه

انجام:

خامش بحر است و گفتن همچو جو

بحر می‌جوید ترا تو جو مجو

۵. می‌باید شنید (اخلاق-فارسی)

(ص ۵۷۷-۶۲۳)

از: محمد علی رفعت بن عتیق الله خان حسینی واسطی (۱۳۰۰ هـ).

رساله‌ای فارسی-عرفانی که برای «فرزند بهره‌مند

۱۰۷۲۰

(کلام-فارسی)

فتوح المجاهدین**فی رد المتدلسین**

از: ناشناخته (ق ۱۱۱هـ).

مولا محمد طاهر قمی (ق ۱۱۱هـ) در پاسخ رساله تبصرة المؤمنین رساله‌ای از زبان یکی از شاگردان خویش نگاشت و سخنان حکیم را پاسخ گفت و رد کرد. مؤلف رساله حاضر که از طرفداران «حکیم محمدمؤمن» است این اثر را در پاسخ رساله جوابیه ملا طاهر مزبور نگاشته و نام خویش را از جهت تقیه مخفی کرده است. این رساله دارای دوازده فتح و خاتمه است:

فتح اول. در جواب تدلیسات دیباجه رساله

فتح دوم. در جواب تدلیس در خلط طریقه صوفیه

اثنی عشریه و حلاجیه

فتح سوم. در جواب تدلیسات در ضمن احوال حلاج

فتح چهارم. جواب تدلیسات در بیان اولیاء الله

فتح پنجم. در جواب تدلیساتی که در رد برخی از احادیث وارد در تبصره نموده.

فتح ششم. جواب تدلیسات در مذمت عطار و غیره

فتح هفتم. جواب تدلیسات در رد خطبة البیان

فتح هشتم. جواب تدلیسات در منصب قضاء

فتح نهم. جواب تدلیسات در معانی احادیث قضاء نائبان معصوم

فتح دهم. جواب تدلیسات در باب عدالت و علم

فتح یازدهم. جواب تدلیس‌ها در ضمن حکایات منقولہ قاضی قم

فتح دوازدهم. جواب قدح و طعن بر مؤلف تبصرة المؤمنین

خاتمه بیان مجملی از بی انصافی و تعصب جاهلیت

قاضی قم.

نک: مجلس، ش ۱۰۳۱/۲ ط.

آغاز: الحمد لله الذي جعلني من المؤمنين

است: عالم ناسوت، ملکوت، جبروت لاهوت. در آن از بغیة الاولیاء و سکینة الاولیاء او یاد شده است.

نک: دانشگاه، ۱۴۰/۳۶۲۱؛ نشریه، ۸/۲۴۷.

آغاز: حمد ذاتی که اوست وجود مطلق نعمت نبی را که اوست مظهر کل وظیفه حق

انجام: ... این رساله حق نمای خاص و عام در هزار و پنجه و شش تمام شد.

هست از قادر بدان از قادری

آنچه ما گفتیم فافهم و السلام

۸. صبح صادق

(نامه نگاری-فارسی)

(ص ۷۸۱-۸۵۰)

از: صبح صادق.

مجموعه نامه‌های مؤلف است که برای ارائه نمونه مکاتبات برای مبتدیان در یادگیری، در این کتاب جمع آوری شده است.

نک: دارالحدیث قم، ۱/۱۵۸.

آغاز: شکر و سپاس که حضرت آفریدگار دانای نهان و آشکار را سزد کجا از زمان این حیران

انجام: ... بهمین و تیره در رعایت شیوه ارسال عرایض صحائف اخلاص تهاون جایز ندارند، السلام علیکم اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً.

بی کا، بی تا.

در ادامه رساله پنجم در چند برگ قصاید عربی

عبدالقادر جیلانی در صلوات بر پیامبر و خاندان

پاکش آمده است، نسخه حاضر از رساله چهارم

بدون خطبه است، فوائد و مطالب متفرقه و کوتاه

و مختصری به اردو و فارسی در لابه لای

صفحات آمده است، تمام صفحات ترمیم شده

است.

جلد: تیماج سبز یشمی.

۱۵ × ۲۰ سم. ۴۰۷ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۸۱۴)

و استناد از دو کتاب لوائح و شرح رباعیات مولانا عبدالرحمن جامی است که به درخواست سید عبداللّه نامی تهیه و تدوین شده است.

آغاز: الحمد لصاحب الوجود و الصلاة علی من هو موصوف بمقام المحمود و آله... اما بعد سبب تالف و تخلص مسائل صوفیه از رساله مولانا... انست که روزی اخوی اعزی سیادت پناه سید عبداللّه....

انجام: ... هم چنین لا نهایت چنانچه کتبهای حقیقت بان مملوند تاکی کسی خواهد گفت و خواهد دید و خواهد نوشت. بر اینمقدار بسنده کرده آمد.

۳. کشف الاسرار (حدیث-فارسی)
= ترجمه حدیث معراجیه
(ص ۷۲-۱۹۹)
از: ناشناخته.

ترجمه متن حدیث معراج با عناوین «یا احمد-یا احمد» (حدیث معروف گفتگوی رسول اکرم با خداوند متعال در شب معراج که به جهت محتوای بلند معنوی از دیرباز مورد توجه عارفان بوده است)، که در انتهای آن با ذکر برخی نکات مهم پیرامون محتوای حدیث پرداخته است. عنوان رساله به صراحت در ص ۱۸۶ آمده است.

آغاز: بسمله، روی عن جعفر بن محمد الصادق عن ابیه عن جده عن علی رضی الله عنهم... الهی ای الاعمال افضل....
انجام:

کسوتی دیگر بپوشد جلوه دیگر کند
مظهري دیگر نماید بهر اظهاري دگر

۴. حواس خمسّه (عرفان-فارسی)
(ص ۲۴۱-۲۰۰)
از: ناشناخته.

رساله‌ای متوسط در بیان حواس پنجگانه ظاهری و

الموحدين و لم يجعلني من المضلين و لا قاضي جور في المسلمين... و بعد بر ضمائر ارباب انصاف پوشیده نماند...
انجام: ... بطریق بی سوادان و خلاف مجادله نماید چه انصاف از شرایط عدالت است و بهتان و افترا منافی ایمان.

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ربیع الاول ۱۰۹۰ هـ.

عناوین و خطوط شنگرف برگ اول دچار آسیب دیدگی شده است.

جلد: مقوا با روکش اسلیمی و گوه و عطف تیماج سبز.

۱۳ × ۲۰ سم. ۶۸ گ. ۱۸ س. (ثبت ۸۷۸۳۱)

۱۰۷۲۱

مجموعه

۱. رساله در شرط ایمان (عرفان-فارسی)
(ص ۱۳-۲)
از: ناشناخته.

رساله‌ای کوتاه در بیان شرط ایمان از منظر اهل عرفان و طریقت با استناد به کلمات مشایخ و اشعار مناسب است و آن شرط ایمان آوردن به خدایی است که جز وی در عالم ملک موجودی نیست.

آغاز: بسمله، أمنت بالله یعنی ایمان آوردم بخدای که جز وی معبود نیست، اهل طریقه گویند شرط ایمان آنست که چون وی را پرستیم....
انجام:

از برای او همی کردم کنار از ما و من
باز دیدم آخر الامرش که او ما و منست

۲. مسائل صوفیه (عرفان-فارسی)
(ص ۵۷-۱۴)
از: ناشناخته.

بیان سی مساله از مسائل مهم تصوف با استفاده

باطنی به‌روش عرفا و صوفیه با استناد به روایات و کلمات مشایخ و اشعار گویا به‌خواهش شیخ صدرجهان. نک: فهرستواره فارسی، ۳۱۸/۷؛ نسخه‌های فارسی، ۱۱۳۲/۲؛ آستان قدس، ۱۲۶/۴.

آغاز: باسمه سبحانه الذی هو الصلاة علی من استحقها... پاکا خداوندی که جمله مراتب ظهور خود که کلیات خمسه‌اند جمع محامد مراتب تنزلات وجود و شهود خود گردانید....

انجام:

چندی منشین با غم و اندوه ز دوری
شاید که رخس جلوه کند از همه (؟)

۵. شرح دوربایعی (عرفان-فارسی) (ص ۲۴۸-۲۵۶) از: ناشناخته.

شرح عرفانی و ذوقی دو دوبیتی زیر است:

من بحر محیط را بزورق دیدم
در یک زورق دو بحر مطلق دیدم

هفت گوهر شب چراغ یزدانی را
در طاق جرسدان معلق دیدم

آنم که جهان چو حقه در مشت منست
وین قوه حق ز قوه پشت منست

کونین و جهان و هر چه در عالم هست
در قبضه قدرت دو انگشت منست

آغاز: باسمه سبحانه الذی هو الصلاة علی من استحقها، قوله من بحر محیط را که عبارت از ذات حق و وجود مطلق....

انجام:

کرد صیاد سر بکالبدم تا دگر صیدها بگیرانم

۶. ملفوظات شیخ محمد بن علی شطاری (عرفان-فارسی) (ص ۲۵۷-۳۶۷)

از: ناشناخته.

شرح حال، سوانح حیات، کلمات، خاطره‌های شیخ برهان‌الدین بن کبیر محمد بن علی صدیقی شطاری گجراتی برهانپوری معروف به میانصاحب، از مشایخ صوفیان هند است که توسط یکی از مریدان وی تحریر شده است.

نسخه حاضر از ابتدا و انتها افتادگی دارد.

آغاز: ...اما بعد؛ آغاز انوار البرهان راحت المریدین مجمع اللطایف که عبارت است از لطایف کلمات ملفوظات شریفه حضرت برهان الحق و المله و الدین حضرت میانصاحب....

انجام موجود: ...لطیفه، حضرت صاحب سلمه ربه فرمودند که تجلی صوری است و تجلی معنوی...
خط مجموعه: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۱هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تمام صفحات نسخه ترمیم و بازسازی شده است، سربرگ رساله‌های اول تا پنجم لوح مختصر رنگین سبز و سرخ و آبی آمده و صفحات مجدول شنگرف و لاجوردی هستند.

جلد: گالینگور یا روکش اسلیمی.
۱۱×۱۸ سم. ۱۸۴ گ. ۱۳ س. (ثبت ۸۷۸۴۰)

۱۰۷۲۲

مجموعه

۱. حاشیه شرح اثبات الواجب للدوانی (کلام-عربی) (گ ۱ پ ۹۹)

از: مولانا حنفی (ز: ۹۲۲هـ).

حاشیه‌ای با عناوین «قوله-قوله» که مؤلف به جهت بعضی از امرا موصوف به علم و ملقب به حبیب الله نگاشته است. تاریخ تألیف این حاشیه در بعضی از نسخه‌ها چهارشنبه نهم شعبان ۹۲۶هـ می‌باشد نام مؤلف

نک: ملی، ۴۷/۱۴؛ مرعشی، ۷۳/۴؛ ذریعه، ۱۳/۲۱۳؛ مشار عربی، ۵۴۶.
رساله حاضر از انتها افتادگی دارد.
آغاز: اما بعد حمد الله فاطر ذوات العقول النورية
فظهر اسرار خفيات الربوبية المبدع بنوره المشرق....
انجام: ...قوله: انما يلزم لو ثبت ان ما يجب اه: هذه
المقدمة...

خط مجموعه: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق
۱۱هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، حواشی و تعلیقات
در هامش صفحات.
جلد: گالینگور سرخ.
۱۶×۲۲ سم. ۲۶۵ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۷۷۱۴)

۱۰۷۲۳

مجموعه

۱. خلاصة الترجمان فی تأویل خطبة البیان (گ ۲ پ-۴۵)

از: محمد بن محمود دهمدار عیانی (۱۰۱۶هـ).
شرح و تاویل عرفانی بر خطبة البیان منسوب به
حضرت امیرالمؤمنین (ع)، شامل مطالب و تاویلات
موافق با ذوقیات مؤلف می‌باشد، که با مقدمه‌ای در
توضیح بعضی از اصطلاحات به کار رفته در شرح و
قصیده‌ای در پایان به فارسی در مدح آن حضرت برای
خانخانان در سال ۱۰۱۳هـ به تحریر درآمده است.
نک: ذریعه، ۱۲۹/۷؛ ملک، ۶۹/۹؛ خانقاه نعمت
اللهی، ۶۱/۱؛ مجلس، ش ۵۳۷۲/۲؛ مرعشی، ۲۴۴/۲۲.
آغاز: الحمد لله الذی خلق الانسان علمه البیان
الذی کل يوم هو فی شأن... اما بعد چنین گویا پیر گفتار و
صورت دیوار محمد بن محمود ملقب به دهمدار....
انجام: ...که او را حاصل از این خطبه شده... یهدی
السبیل.

چنانچه ذکر شد در کشف الظنون، ۸۴۲/۱، آمده است.
نک: کشف الظنون، ۵۳۸/۱؛ مرعشی، ۳۷/۶.
مباحث: رساله حاضر از انتها افتادگی دارد.
آغاز: الحمد لمن تقدس جذبه عن ان یکون شریعة
لکل وارد و تنزه عن ان یطلع علیه الواحد....
انجام رساله: ... و لا بالبداية هذا آخر ما قصدنا ایراده
فی شرح رساله اثبات الواجب.

۲. اثبات الواجب القديمة (کلام-عربی) (گ ۱۰۰ پ-۱۴۱)

از: جلال‌الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸هـ).
رساله‌ای در اثبات واجب الوجود به روش فلاسفه و
حکما از دو راه: ابطال دور و تسلسل و براهین فلسفی
دیگر است. رساله در دو مقصد (هر مقصدی در یکی از
روش‌های مذکور) تنظیم شده است.

اثبات واجب القديمة در مقابل رساله اثبات الواجب
الجديدة که پس از این اثر نگاشته شده، بدان نام
موصوف گشته است.
نک: مرعشی، ۳۰۷/۶.

مباحث: رساله حاضر از انتها افتادگی دارد.
آغاز: سبحانک سبحانک ما اعظم شانک و اظهر
برهانک انت الشاهد فی العینی و لا یشاهدک العینی....
انجام: ...و یعلم من هذا الوجه و مما سبق فی
المطلب الاول ان الاولویة ذاتیه کانت او غیرها...

۳. شرح حکمة العین (فلسفه-عربی) (گ ۱۵۲ پ-۲۶۲)

از: میرک بخاری، محمد بن مبارکشاه بخاری (ق
۸هـ).
شرحی است مزجی بر کتاب حکمه العین علی بن
عمر دبیران قزوینی (۶۷۵هـ)، که متضمن حاشیه
قطب‌الدین شیرازی نیز می‌باشد، و به آراء وی در آن
پاسخ داده شده است.

- ۲. ذوقیات عقلی و معقولات ذوقی** (عرفان-فارسی)
(گ ۴۷-پ ۵۲)
از: محمد بن محمود دهدار عیانی (۱۰۱۶هـ).
رساله‌ای در مباحث عرفانی براساس ذوقیات که در یک بنیان و چهار رکن و یک پایان تنظیم شده است: بنیان: در ذوقیات عقلی؛ رکن ۱. در بیان مراد از رویت و شهود و مشاهده و عیان؛ رکن ۲. در بیان معنی اتحاد؛ رکن ۳. در اشعار به معنی وحدت وجود؛ رکن ۴. در بیان قول ایشان در کلی طبیعی؛ پایان: در مجملی از قول اهل دانش که مطابق قول اهل توحید باشد.
نک: ذریعه، ۴۵/۱۰؛ دایرة المعارف اسلامی، ۱/۱۱۵؛ نسخه‌های خطی فارسی، ۱۱۴۵/۲؛ مرعشی، ۱۶۸/۱۹.
آغاز: لک الحمد و انت اهل له، حمداً یعلوا حمد الحامدین... خاصة لسان بر صفحه زبان چه سان ثنا بتوان کرد... اما بعد چنین گوید...
انجام: ... از پرتو آفتاب پرورش و مهر گسترش منور و محفوظ دارد، بحق النبی و آله.
- ۳. مبادی ادراک** (فلسفه-فارسی)
(گ ۵۳-ر ۵۵پ)
از: محمد بن محمود دهدار عیانی (۱۰۱۶هـ).
رساله‌ای مختصر در اثبات اصالت وجود و وحدت آن از دیدگاه حکما و مدققین از متکلمین و اهل وحدت که در یک مبادی و دو مطلب تنظیم شده است.
آغاز: منت و سپاس مر خداوندی را تعالی شأنه که نظام ملک و ملت برهان ساطع وجود اوست...
انجام: ... و نسبت با مراودات ارادت و آن ذات واحد است و هیچ (?) بوجهی از وجوه در او نیست.
- ۴. نفایس الارقام** (کلام-فارسی)
(گ ۵۵-پ ۶۵ر)
از: محمد بن محمود دهدار عیانی (۱۰۱۶هـ).
رساله‌ای متوسط در اثبات واجب و توحید باری تعالی به طریق متکلمین و حکما و صوفیه و ابطال دور و تسلسل و برهان سلم، که در ده رقم تنظیم شده است: رقم اول: در ابطال دور. رقم دوم: در ابطال سلم. رقم سوم: در برهان سلم. رقم چهارم: در اثبات واجب بطریق متکلمین. رقم پنجم: در اثبات واجب بطریق حکما. رقم ششم: در ادله‌ای که مخصوص به حکما و متکلمین نیست. رقم هفتم: در توحید. رقم هشتم: در توحید بطریق حکما. رقم نهم: در توحید موافق مشرب صوفیه. رقم دهم: در تلویح بر خاتمه.
نک: مرعشی، ۱۶۸/۱۹؛ ملی، ۲۹۱/۶؛ دایرة المعارف اسلامی، ۲۶۱/۱؛ ذریعه، ۲۳۹/۲۴؛ نسخه‌های خطی فارسی، ۸۵۲/۲.
آغاز: ثنا و ستایش و خداوندی را که دلیل است ذات او بر ذات او و منزله است از مجانست مخلوقات...
انجام: ... و غرض ما تلویح بود نه اثبات مدعی و الحمد لله رب العالمین...
- ۵. کواکب الثواب** (فلسفه-فارسی)
(گ ۶۵-ر ۷۶)
از: محمد بن محمود دهدار عیانی (۱۰۱۶هـ).
اثری حکمی در اهمیت دانش و اثبات واجب و بیان بعضی از عقاید، به روش عقلی ذوقی و به دور از استدلال‌های مشکل علمی، که به نام میرزا یوسف خان تألیف و در هفت کوبک تنظیم شده است: کوبک اول: در فضل دانش.

کوکب دوم: در کیفیت دانش.

کوکب سوم: در اثبات واجب بر طبق ذوق و وجدان عقلا.

کوکب چهارم: در اثبات واجب بر وفق صوفیان و عرفا.

کوکب پنجم: در اینکه شناخت انسان موجب شناخت رب می‌باشد.

کوکب ششم: در حل مسئله قضا و قدر.

کوکب هفتم: در سر اختلاف علما و مذاهب.

نک: مرعشی، ۱۶۸/۱۹؛ مجلس، ش ۳۳۲۳/۷؛

دایرة المعارف اسلامی، ۲۰۷/۱؛ ذریعه، ۱۷۸/۱۸؛ منزوی، ۸۳۱/۲.

آغاز: الحمد لله الذى علم الانسان ما لم يكن يعلم... بعد از حمد و سپاس حضرت حق جلا و علا و درود بر سرور انبياء....

انجام: ...امید که موجب انتفاع همگنان آید و باعث را سبب خیر دارین شود.

من یشاء الى صراط مستقیم...

۷. دَرِیتیم (عرفان-فارسی)

(گ ۸۳-پ ۹۴)

از: محمد بن محمود دهدار عیانی (۱۰۱۶هـ).

رساله‌ای مختصر در خویشتن‌شناسی معرفة النفس و مراتب نفس انسانی که مقدمه خدانشناسی و توحید می‌باشد، بر پایه ذوقیات عرفا نه استدلالات حکما و اهل قال.

نک: مرعشی، ۱۷۰/۱۹؛ مجلس، ش ۳۳۲۳/۵؛ ملی، ۲۸۹/۶؛ دایرة المعارف اسلامی، ۱۰۳/۱؛ ذریعه، ۸۷/۸؛ مشار فارسی، ۲۱۱۷/۲.

آغاز: حمد و سپاس ازلی الیاس مر آفریدگاری را که شأن الوهیتش مقدم وجود موجود است.... انجام: ...و بتوفیق نعم خدای تعالی از نقم الهی محفوظ باشد و از شر نفق شیطان الانس و الجن محفوظ ماند.

۶. اشراق النیرین

(عرفان-فارسی)

(گ ۷۶-ر ۸۳)

از: محمد بن محمود دهدار عیانی (۱۰۱۶هـ).

رساله‌ای در تشویق به سیر در آفاق و انفس و تصحیح کیفیت درک انسانی و تصریح بر ذوقیات توحید با ادله وجدانی، که در دو نیر و با عناوین «اشراق- اشراق» تنظیم شده است:

یکم: در تطابق آفاق و انفس؛

دوم، در اشعار به تولد ثانی به طریق تلویح و تفسیر «لن یلج ملکوت السماوات من لم یولد مرتین».

نک: فارسی، ۱۷۰/۱۹۱؛ مجلس، ش ۳۳۲۳/۴؛ ذریعه، ۱۰۳/۲؛ الهیات، ۲۵۸/۱.

آغاز: الحمد لله رب العالمین حمداً ینبغی لعظمته و عز جلاله... بعد از تمهید اساس شکر و سپاس بی‌قیاس... انجام: ...و همین نور اشاره کافی است، و الله یرحمکم

۸. وجدانیات و ذوقیات (فلسفه-فارسی)

(گ ۹۵-پ ۹۸)

از: محمد بن محمود دهدار عیانی (۱۰۱۶هـ).

رساله‌ای پیرامون قیل و قال ارباب مقال، درباره اینکه مدرک با ادراک عقل آیا مطابق واقع است، یا مطابق ادراک عقل، یعنی امر واقع را چنانکه واقع است ادراک می‌کند، یا اینکه به خصوصیت خود، سپس مؤلف به علم الیقین و حق الیقین و عین الیقین می‌پردازد.

این رساله جز ذوقیات عقلی و عقلیات ذوقی اوست. هرچند هر دو به نام ذوقیات نامیده شده‌اند.

نک: دایرة المعارف بزرگ اسلامی، ۲۶۵/۲.

آغاز: حمد و سپاس مر خداوندی را که نهال وجود عالم به میوه انسان آراست... نمود بی بود محمد بن محمود، الملقب بدهدار....

انجام: ...بل هم فی لیس من خلق جدید. و الحمد لله

لله رب العالمين و صلى الله على خير خلقه...

= توحيد استدلالی = رسالة في التوحيد

(گ ۱۲۱ پ-۱۲۷ ر)

از: محمد بن محمود دهدار عیانی (۱۰۱۶ هـ).

رساله کوتاهی در اثبات واجب و توحيد بیشتر از دید عرفا و صوفیان، تقدیم شده به ابوالغازی محمدقلی قطیبه‌شاه، در یک مقدمه و سه فصل و یک خاتمه:

مقدمه: در شرف و فضیلت انسان؛

فصل اول: توحيد بطریق اهل استدلال؛

فصل دوم: توحيد بلسان اهل ذوق و تصوف؛

فصل سوم: اشارت بوحده وجود؛

خاتمه: اشارت به مبدا و معاد.

نک: مرعشی، ۲۸/۱۷؛ ملک، ۴۳۳/۶.

آغاز: حمد و سپاس بی قیاس مر خداوندی را که در مشکوة دل انسان چراغ و لکن یعنی قلب عبدی المؤمن برافروخت....

انجام:

اگر دانی و گر هرگز ندانی

که با حق تا ابد باقی بمانی

۹. الف الانسانية (عرفان-فارسی)

= الف انسانیت

(گ ۹۸ پ-۱۰۸ پ)

از: محمد بن محمود دهدار عیانی (۱۰۱۶ هـ).

تفسیر و تأویل سوره‌های ضحی و انشراح از قرآن کریم است که همراه با نظم و نثر و به شیوه و مذاق عرفانی نگاشته شده است. در این رساله از مقامات معنوی و عرفانی پیامبر اکرم (ص) سخن به میان آمده است.

نک: ذریعه، ۲۹۰/۲.

آغاز: حمد و سپاس و ستایش بی قیاس حضرت خداوندی را جلا و علا... چنین گوید شهیئی الهی ارباب کمال قالب....

انجام: ... به آشکار ساختن تویی تو مقدور تست و عین قدرت تو و صل اللهم علی نورک الظاهره بک محمد و آله و اصحابه اجمعین.

۱۰. رفائق الحقائق (عرفان-فارسی)

(گ ۱۰۹ ر-۱۲۱ ر)

از: محمد بن محمود دهدار عیانی (۱۰۱۶ هـ).

رساله‌ای مختصر در حکمت الهی که در یک فتح، هفت رقیقه و یک خاتمه تنظیم شده است.

نک: آستان قدس، ۱۵۵/۴؛ ذریعه، ۲۴۶/۱۱؛ دانشگاه، ۳۷۰۳/۱۴.

آغاز: تبارک اسم اللهم یا من کل یوم هو فی شان و جل ذکرک یا من لا یشغله شان عن شان. سپاس مر آن خداوندی راست که ظهور کرد سپاس او مر ذات مقدسش....

انجام: ... دولت داریش را از چشمه ترقی و تصاعد درجات منزلین شاداب و بارور بحق الحق و اهله و الحمد لله رب العالمین.

۱۱. توحيد (فلسفه-فارسی)

۱۲. عشره کامله

(عرفان-فارسی)

= ملکات انسانی

(گ ۱۲۷ پ-۱۳۸ پ)

از: محمد بن محمود دهدار عیانی (۱۰۱۶ هـ).

رساله‌ای در بیان اصول عرفان و ملکات انسانی که در ده فقره تنظیم و به نام خانخانان، عبدالرحیم بن بیرم خان، از امیران تیموری هند (۹۴۶-۱۰۳۶ هـ) تحریر شده است. مؤلف خود نامی بدین رساله نداده است، جز آنکه در دیباچه می‌گوید: «به موجب تلک عشره کامله ده فقره سخن که مشتمل است بر اصل صفات و کمال انسانی به طریق تیمن...».

نک: منزوی، ۱۶۹۲؛ دانشگاه، ۲۲۵۸/۶؛ ملک، ۷/۱۴۷.

آغاز: حمد و سپاس مر خداوندی راست که خواص

سبحانه و تعالی و لقد كتبنا فی الزبور... از پرتو اشعه این
نیز قدسی بنیایان منظر تحقیق را...
انجام:
ندیده بدین عقل و روشن دلی
سپهر کهنسال در دور خود

۲. بیان مراتب عشق (عرفان-فارسی)
= رساله در عشق
از: ملا سائل همدانی دماوندی (۹۴۰هـ).
رساله‌ای کوتاه در بیان عشق و محبت و حالات و
مراتب عاشقان و شرایط معشوق همراه با اشعار شیوا و
نغز که به روش عرفا تحریر شده است.
نک: گوهرشاد، ۱۱۸۷/۳.
آغاز:

ای جبین این طارم نه طاق از تو
وی غلغله در جمله آفاق از تو
لک الحمد یا ذالوجود و الکمال یا مظهر العشق و معطی
الحال المنتزه عن صفة الحدوث...
انجام:
سائل که نه واقف از سلوک و نه سیر
نه سالک راه کعبه و نه ساکن دیر
خط مجموعه: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ۲۵
ربیع الثانی ۱۰۷۲هـ.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج.
۱۰×۱۹ سم. ۱۳۷گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۷۸۹۳)

۱۰۷۲۵

مجموعه

۱. بیان المشكلات علی (تجوید قرآن-عربی)
المبتدئین من جهة تجويد القرآن المبين
از: محمد بن احمد بن نجار (ز: ۱۰۶۰هـ).
رساله‌ای در تعلیم اصول و قواعد علم تجوید و

بندگان خود را به نعمت... اما بعد چنین گوید... محمد بن
محمود الملقب به دهمدار که بمقتضی...
انجام: ... و قابل کمالات جاودانی. اللهم اجعل نعمته
تاما و کرامته... و الصديقين و الشهداء و الصالحين، آمین یا
رب العالمین.

خط مجموعه: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ۱۱
جمادی الثانی ۹۶۵هـ (گ ۹۴ پ).
نشانی بلاغ در بیشتر صفحات آمده، عناوین و
نشانی‌ها شنگرف، صفحات ترمیم شده‌اند.
جلد: گالینگور زرشکی با روکش اسلیمی.
۱۲×۲۳ سم. ۱۳۸گ. سطور چلیپا.
(ثبت ۸۷۸۶۵)

۱۰۷۲۴

مجموعه

شامل رساله‌های کوتاه و نامه‌هایی پراکنده و ابیاتی
و مکتوبات و لطایفی از شعرا و نویسندگان که در یک
دفتر گردآوری شده است.

برخی رساله‌های مستقل آن عبارتند از:

۱. عرض سپاه اوزون حسن (تاریخ-فارسی)
از: جلال‌الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸هـ).
کتابی در چگونگی سان‌دادن لشکر سلطان ابوالنصر
حسن بیگ بهادرخان که خود دوانی دیده و به طور ادبی
وصف نموده است، این جنگ بین سلطان اوزون حسن و
سلطان خلیل به سال ۸۸۱هـ در نزدیکی بند امیر فارس،
به روزگاری که سلطان خلیل از سوی پدرش اوزون
حسن فرمانروایی داشته، رخ داده است، در نیمه اول
کتاب مؤلف ستایش فراوان از سلطان و در نیمه دوم
کیفیت سان‌دادن را در چند روز آورده و نام گروهی از
بزرگان دولت و سران لشکر را ذکر کرده است.
نک: مرعشی، ۱/ ۱۲۱؛ مشار فارسی، ۳/ ۳۵۰۲؛
نسخه‌های خطی فارسی، ۵/ ۳۵۸۸.
آغاز: اللهم صل علی محمد و آله اجمعین قال الله

قرائت قرآن به ویژه بحث ممدودات و مقصورات.

این رساله در روز پنجشنبه ۳ ربیع الثانی ۱۰۶۰ هـ
تحریر شده است.

نک: نشریه، ۱۶۳/۱۱.

آغاز: فوائد مهمات امرنی به بعض الاعزة علی
المترددین الی فاجبته مستعیناً بالملک العلیم....
انجام: ...و فی هذا الکلام القلیل ما یغنی عن
التطویل و الحمد لله علی التمام...

۲. سوانح الكتب

(اخلاق و فقه - عربی)

(ص ۱۶۵-۳۰۱)

از: یوسف بن عبدالله ملازاده بن محمد شیخ صغیر.
رساله‌ای در اصول و مبانی اخلاقی و عبادی و
فروعات فقهی که از کتاب‌های معتبر اهل سنت گرد آمده
است.

در ابتدای رساله اسامی کتاب‌های منبع این رساله
نامبرده شده است.

آغاز: الحمد لله علی دین الاسلام و الصلاة و
السلام علی سیدنا محمد خیر الانام... اعلم ان الایمان و
الاسلام یجب الافراد واحد و یجب المفهوم مخالف....

انجام: ...و مرابطة السر علی جناب الحق لترصد
الواردات المعبر عنها بالشریعة و الطریقة و الحقیقة.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: رسول بن میرزا.

تاریخ کتابت: ۱۲۹۸ هـ (رساله اول)، ۱۳۰۷ هـ
(رساله دوم).

در ادامه رساله اول فوائدی در تجوید (عربی) و
اقتباساتی از برخی کتاب‌های غزالی درج شده
است.

جلد: پاره بی جلد.

۱۸×۱۱ سم. ۱۳۵ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۳۹۶)

۱۰۷۲۶

تفسیر القرآن

(تفسیر قرآن - عربی)

از: ناشناخته.

کتابی در شرح و تفصیل در کشف معانی حروف
قرآن به روش حروفیه است که بدون فصل‌بندی و تقسیم
بندی خاص تنظیم شده است. به علت افتادگی ابتدا و
انتها و علیرغم تطبیق با برخی تفاسیر نشانی از مؤلف و
نام اثر به دست نیامد. عناوین برخی از فصل‌ها عبارتند
از:

فصل: الالف غیب و احاطة الهمزة بدء غیبه،

فصل: معانی اسماء الحروف و تفسیر لفظ اسم،

فصل: الاحد رتبة الباء الجیم،

فصل: الالف میم محیط مستقل،

خاتمه: فی ذکر مختص (... کالحروف فی القرآن.

ابتدا و انتهای نسخ ناقص است.

آغاز: عنوان، اعلم ان کما فی الحروف معانی فی
الفهم و مثلاً فی الكشف فلها ربت فی التعالی و التنزل
منها تنشأت الاعداد....

انجام عنوان: ... فی ذکر وجه انتظامهما فی القرآن:
حروف الم تفید احاطة مقتضاها و هو القوام...

خط: نسخ کهن. بی کا. تاریخ کتابت: ق ۸ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، علامت بلاغ در

برخی صفحات آمده است نسخه دچار موریانه

خواری شده است. نسخ کهن و نفیس.

جلد: گالینگور با عطف تیماج سیاه.

۱۸×۲۲ سم. ۹۹ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۷۴۹۲)

۱۰۷۲۷

مجموعه

۱. رسالة فی الصلاة

(فقه - عربی)

(گ ۱-۵ پ)

از: ناشناخته.

دیدگاه‌های کلامی معتزله در ضمن ۱۶ باب تبیین و تشریح شده است. تقسیم‌بندی رساله عبارت است از:

۱. فیما صدر به الرسالة من الشکوی،
۲. فی التوحید و التشبیه،
۳. فی العدل،
۴. فی القضاء و القدر و ذکر القدریة،
۵. فی خلق الافعال،
۶. فی الاستطاعة،
۷. فی الارادة و الکراهة،
۸. الکلام فی القرآن،
۹. فی النبوات،
۱۰. فی الامامة و الامر بالمعروف،
۱۱. فی الآمال و الاموال و الارزاق،
۱۲. جزاء الاعمال و الوعيد،
۱۳. فی ذکر السلف،
۱۴. فی المقامات و الحکایات،
۱۵. فی ذکر المذاهب،
۱۶. فی القتال.

این اثر با عنوان رساله الشیخ ابلیس الی اخوانه المناحیس با تحقیق سید حسین مدرسی در ۱۴۱۵ هـ توسط دارالمنتخب العربی بیروت منتشر شده است.

نک: میکروفیلم‌های مرکزی، ۳/ ۲۰۱.

آغاز: بسمله تمم بفضلک توکلت علی الله و استعنت به، رساله ابلیس الی اخوانه... الباب الاول فیما صدر به الرسالة من الشکوی، اما بعد یا معاشر اخوانی کثر الله عددکم....

انجام: ... و ان لم تجیبوا فلا جبر بعد الیوم و لا تشبیه و (... جنودی اجمعون و کان ذلک امر عظیم و خطب جسیم.

۴. اساس (... لات) (کلام-عربی)
فی قمع الجهالات
(گ ۴۴-پ ۶۶)

رساله‌ای مختصر در بیان تعریف و اصناف نماز به شیوه اهل طریقت است که در سه فصل تنظیم شده است: فصل الاول: فی ماهیة الصلاة؛

فصل الثانی: فی ظاهر الصلاة و باطنها؛

فصل الثالث: فی ان القسمین علی ای صنف واجب. برگ اول رساله افتاده است.

آغاز: عنوان، الفصل الاول: فی ماهیة الصلاة و نحتاج فی هذا الفصل الی مقدمة، فنقول ان الله تعالى لما خلق الحيوان من بعد البنات و المعادن و الارکان.... انجام: ... فلان لذة الجماع لا يتصور للعین و لذه الناظر لا تصدق الاکمه. تمت.

۲. اعتقادات (کلام-فارسی)
(گ ۶-پ ۱۰)
از: ناشناخته.

رساله‌ای مختصر در مباحث مربوط به توحید و حقانیت اسلام که به روش مناظره و جدل و بدون فصل نبوی خاصی آمده است. مؤلف ظاهراً شیعه بوده و روش بحث و احترام از امیرالمؤمنین^(ع) این معنی را می‌رساند. آغاز: الحمد لله المتعالی بکبریاء الهیة عن علائق عقول المخلوقات المتعظم بسناء حمدیة من مشابهة الممكنات الکائنات مخترع الذوات و الصفات....

انجام: ... زیرا که در این علوم لفظها است که آن الفاظ در عهد و زمان صحابه نبود، جواب از کلمات و شبهات این است. و (...) اختصار است.

۳. رسالة ابلیس الی اخوانه من المجبرة و المشبهة فی الشکایة عن المعتزلة (کلام-عربی)
(گ ۱۲-پ ۴۰)

از: ابن کرامه، ابوسعید حاکم محسن بن محمد بن کرامه جشمی بیهقی (۴۱۳-۴۹۴ هـ). رساله‌ای از زبان و قول شیطان که در آن عقاید و

از: ناشناخته.

رساله‌ای در بیان اصول و قواعد مناظره و مباحثه با فرق کلامی اسلامی که در آن با بیان عقاید فرقه‌های منحرف آنها را رد و دیدگاه‌های اعتقادی‌شان را نقد می‌کند. نام رساله تنها در یک جا آمده که در آن هم کلمه دوم پاک شده است. نویسنده شیعی زیدی مذهب است و در رساله آراء مرجئه، اهل جبر، اهل نظر (احمد بن حنبل)، اهل حدیث قرآن، اهل امامت (نظریه شیعه امامی) و بالاخره اهل تجسیم را نقد و رد کرده است. به دلیل پاک شدن عنوان کتاب نام دقیق رساله معلوم نشد. نسخه حاضر از انتها ناقص است.

آغاز: الحمد لله فاطر الخلق و موجد و مظهر الخلق و (... الذی جعل الدین وزراً لمن اعتقده... و جعل الباطل مزلاً لمن ابتغاه و مذلاً لمن اقتفاه....

انجام عنوان: ... فصل فی شرح البقا بق التی یبقونها علی المتبقی فی ملة التجسیم...

خط مجموعه: نسخ کهن. بی. کا. تاریخ کتابت: جمادی الآخر ۷۳۲ هـ (رساله سوم).

عناوین سیاه در لابه‌لای رساله‌ها فواید و نکاتی از اشعار و کلمات و حدیث و ادعیه و غیره از زمان کتابت نسخه آمده است. نسخه نفیس و کهن و ارزشمند است.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۳×۱۷ سم. ۶۷ گ. سطور مختلف.

(← تصویر) (ثبت ۸۸۹۹۲)

۱۰۷۲۸

روض الجنان

(فلسفه - عربی)

از: ابوالحسن بن احمد شریف ابیوردی قزائنی (۹۶۶ هـ).

اثری مفصل در فلسفه طبیعی و مسایل وابسته به آن که در چند حدیقه، هر یک چند روضات برخی از روضات در چند منظر یا دوحه تنظیم شده است:

حدیقه یکم: المباحث العامه

حدیقه دوم: الاجرام العلویه

حدیقه پنجم: کشف احوال ذوات النفس.

نک: ملک، ۱/ ۳۴۱؛ آستان قدس، ۴/ ۱۵۶؛ پروکلمان، ذیل، ۲/ ۱۵۰؛ ۹۷۰؛ مجلس، ش ۵۳۱۶؛ سپهسالار، ۵۷/۵؛ ملک، ۱/ ۳۴۱.

آغاز: بسمله فاتحه فایحه، الحکمة علم مکمل النفس الانسانیة... و هذا الکتاب منحصر فی العلم الطبیعی و شیء ممما یرتبط و فیه حدائق....
انجام: ... انه لیس صفة لغيره قائماً به و اما انها لیست جزء الجسم فلا مر فی نفی الجسمیة عنها و فی الكل تأمل. تمت.

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۱۰ هـ.

نسخه براساس یادداشت پایان نسخه در جلسات متعدد در تاریخ ۱۰۰۶ هـ مقابله و تصحیح شده است، تصحیح در هامش صفحات. جلد: تیماج زرشکی با ترنج و مجدول. ۱۱×۲۱ سم. ۱۹۱ گ. ۱۹ س.

(ثبت ۹۸۱۱۲)

۱۰۷۲۹

اسناد (نامه‌های) کتاب

(تصوف - فارسی)

سیری در تصوف

گردآوری: نورالدین مدرسی چاردهی (معاصر). مجموعه نامه‌های ارسالی صوفیان و اقطاب فرقه‌های مختلف تصوف ایران در سده اخیر به آقای نورالدین مدرسی چاردهی که به عنوان اسناد کتاب سیری در تصوف گردآوری و پس از تنظیم و چسباندن بر روی صفحات به صورت کتاب درآمده و در ۱۳۵۹ هـ از طرف چاردهی به کتابخانه مجلس اهدا شده است. نسخه حاضر دفتر اول را شامل می‌شود.

خطوط مختلف. کاتبان مختلف. تاریخ کتابت: ق ۱۴ هـ.

از مملکت آذربایجان در سال ۱۳۲۷ هـ است که به خط
سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۵۸)

۱۰۷۳۳

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج
و موجب و گمرک مناطق تبریز، ارونق و انزاب از
مملکت آذربایجان در سال ۱۳۲۷ هـ است که به خط
سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۵۹)

۱۰۷۳۴

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج
و موجب و گمرک مناطق توابع دارالسلطنه تبریز از
جمله خاتمرود و دهخوارقان از مملکت آذربایجان در
سال ۱۳۲۷ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است.
(ثبت ۸۸۵۶۰)

۱۰۷۳۵

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج
و موجب و گمرک مناطق توابع دارالسلطنه تبریز: مرند
و اسکو از مملکت آذربایجان در سال ۱۳۲۷ هـ است که
به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۶۱)

۱۰۷۳۶

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج
و موجب و گمرک مناطق هشترود، گرگر، مرند و زنوز از
مملکت آذربایجان در سال ۱۳۲۷ هـ است که به خط سیاق
نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۶۲)

۱۰۷۳۷

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج
و موجب و گمرک مناطق هشترود، خلخال، سلماس و
خوی از مملکت آذربایجان در سال ۱۳۲۷ هـ است که به
خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۶۳)

نامه‌ها به خطوط و اشکال و رنگ‌های مختلف
بوده و ترتیب خاصی در تنظیم اسناد رعایت
نشده است.

جلد: گالینگور سیاه و قرمز.

۴۰ × ۲۹ سم. ۱۵ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۰۷۴)

۱۰۷۳۰

اسناد (نامه‌های) (تصوف - فارسی)

کتاب سیری در تصوف

گردآوری: نورالدین مدرسی چاردهی (معاصر).

نک: ش ۱۰۷۲۹.

نسخه حاضر دفتر دوم را شامل می‌شود.

خطوط مختلف. کاتبان مختلف. تاریخ کتابت: ق
۱۴ هـ.

نامه‌ها به خطوط و اشکال و رنگ‌های مختلف
بوده و ترتیب خاصی در تنظیم اسناد رعایت
نشده است. فهرست کامل اشخاص صاحب نامه
(۷۳ نفر) در ابتدای نسخه آمده است.
جلد: گالینگور سیاه و قرمز.

۱۶ × ۲۳ سم. ۲۰ ص. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۰۷۵)

۱۰۷۳۱

تعداد ۴۵ قطعه اسناد حاوی جمع و خرج مملکت
آذربایجان در تخاقوی ثیل سال ۱۳۲۷-۲۸ هـ شامل
گزارشات دولتی از درآمدها و مالیات‌های اشخاص در
مناطق مختلف آذربایجان است که به خط سیاق نگاشته
شده است. (ثبت ۸۸۵۵۷)

۱۰۷۳۲

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج
و موجب و گمرک مناطق تبریز، ارومی، طالش و آستارا

۱۰۷۳۸

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج و مواجب و گمرک مناطق سراب، گرمرود، خوی و سلماس از مملکت آذربایجان در سال ۱۳۲۷ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۶۴)

۱۰۷۴۳

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج و مواجب و گمرک مناطق مراغه و هشتروند از مملکت آذربایجان در ۱۳۲۸ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۶۹)

۱۰۷۳۹

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج و مواجب و گمرک مناطق سراب و گرمرود از مملکت آذربایجان در ۱۳۲۷ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۶۵)

۱۰۷۴۴

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج مالیات و خالصجات مناطق مختلف آذربایجان از جمله خالصجات مرحوم مظفرالدین شاه، اعلیحضرت محمد علی میرزا در میاندوآب و حق مرتع کوه سهند، در سال ۱۳۲۷ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۷۰)

۱۰۷۴۰

تعداد ۴۰ قطعه اسناد حاوی جمع و خرج مملکت آذربایجان در تخاقوی ثیل سال ۱۳۲۷-۲۸ هـ شامل گزارشات دولتی از درآمدها و مالیات‌های اشخاص در مناطق مختلف آذربایجان همانند: صائینقلعه، چاراویماق، سراب، گرمرود و ساوجبلاغ (مه‌باد کنونی) است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۶۶)

۱۰۷۴۵

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج مستمریات و مواجب جمعی از فرماندهان و سربازان و نیز تجار مناطق مختلف از مملکت آذربایجان در سال ۱۳۲۷ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۷۱)

۱۰۷۴۱

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج و مواجب و گمرک مناطق قراجه داغ و صائین قلعه از مملکت آذربایجان در سال ۱۳۲۸ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۶۷)

۱۰۷۴۶

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت مصارف و مخارج تعدادی از تجار و بازرگانان مناطق مختلف مملکت آذربایجان در ۱۳۲۷ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۷۲)

۱۰۷۴۲

تعداد ۲۸ قطعه اسناد، حاوی صورت جمع و خرج و مواجب و گمرک منطقه مراغه از مملکت آذربایجان در ۱۳۲۷ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۶۸)

۱۰۷۴۷

تعداد ۳۰ قطعه اسناد حاوی «دستورالعمل در سال ثیلان ایل و سنه ماضیه آن در مملکت آذربایجان» از گزارشات دولتی شامل درآمد و مالیات‌های اشخاص در مناطق مختلف آذربایجان و مربوط به تاریخ سال

۱۰۷۵۳

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج و مواجب و گمرک مناطق اردبیل، مشکین، ارومیه، خوی و سلماس از مملکت آذربایجان (بدون ذکر تاریخ) است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۷۹)

۱۰۷۵۴

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج و مواجب مناطق سراب، گرمود، چاراویماق، قراجه داغ، اردبیل، مشکین، تبریز و توابع آن از مملکت آذربایجان (بدون ذکر تاریخ) است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۸۰)

۱۰۷۵۵

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج و مواجب و گمرک مناطق تابعه تبریز و خوی و سلماس در مملکت آذربایجان (بدون ذکر تاریخ) است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۸۱)

۱۰۷۵۶

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج و مواجب و گمرک شخصیت‌ها، علما، کارگزاران حکومتی مناطق مختلف مملکت آذربایجان (بدون ذکر تاریخ) است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۸۲)

۱۰۷۵۷

تعدادی قطعات اسناد، حاوی برگ‌های ۱-۴۰ از مواجب و مقرری‌های ماموران و صاحب منصبان دولتی ابواب‌جمعی سرکار حضرت اشرف ارفع اسعد والا ولیعهد دولت خاور مهد صاحب اختیار کل مملکت آذربایجان در قوی ئیل سال ۱۳۱۲ هـ است که به

۱۳۱۰ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است.

(ثبت ۸۸۵۷۳)

۱۰۷۴۸

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج و مواجب و مستمری خوانین و امراء عظام مناطق مختلف مملکت آذربایجان (بدون ذکر تاریخ) است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۷۴)

۱۰۷۴۹

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت مقرری و مواجب تعدادی از امرا و خوانین و شخصیت‌های مهم مملکت آذربایجان (بدون ذکر تاریخ) است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۷۵)

۱۰۷۵۰

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج و مواجب افواج و نیروهای نظامی ابواب جمعی مناطق مختلف از مملکت آذربایجان (بدون ذکر تاریخ) است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۷۶)

۱۰۷۵۱

سری دوم از اسناد حاوی صورت جمع و خرج و مواجب افواج و نیروهای نظامی ابواب جمعی مناطق مختلف از مملکت آذربایجان (بدون ذکر تاریخ) است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۷۷)

۱۰۷۵۲

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج و مواجب و مالیات‌های اخذ شده از روستاها و قریه‌های مناطق مختلف از مملکت آذربایجان در سال ۱۳۲۷ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۷۸)

خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۸۳)

۱۰۷۵۸

تعدادی قطعات اسناد، حاوی برگ‌های ۴۱-۸۰ از
موجب و مقرری‌های مأموران و صاحب‌منصبان دولتی
ابواب‌جمعی سرکار حضرت اشرف ارفع اسعد والا
ولیعهد دولت خاور مهد صاحب اختیار کل مملکت
آذربایجان در قوی ئیل سال ۱۳۱۲ هـ است که به خط
سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۸۴)

۱۰۷۵۹

تعدادی قطعات اسناد، حاوی برگ‌های ۸۱-۱۲۰
از موجب و مقرری‌های مأموران و صاحب‌منصبان
دولتی ابواب‌جمعی سرکار حضرت اشرف ارفع اسعد
والا ولیعهد دولت خاور مهد صاحب اختیار کل مملکت
آذربایجان در قوی ئیل سال ۱۳۱۲ هـ است که به خط
سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۸۵)

۱۰۷۶۰

تعدادی قطعات اسناد، حاوی برگ‌های ۱۲۱-۱۶۰
از موجب و مقرری‌های مأموران و صاحب‌منصبان
دولتی ابواب‌جمعی سرکار حضرت اشرف ارفع اسعد
والا ولیعهد دولت خاور مهد صاحب اختیار کل مملکت
آذربایجان در قوی ئیل سال ۱۳۱۲ هـ است که به خط
سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۸۶)

۱۰۷۶۱

تعدادی قطعات اسناد، حاوی برگ‌های ۱۶۱-۲۰۰
از موجب و مقرری‌های مأموران و صاحب‌منصبان
دولتی ابواب‌جمعی سرکار حضرت اشرف ارفع اسعد
والا ولیعهد دولت خاور مهد صاحب اختیار کل مملکت
آذربایجان در قوی ئیل سال ۱۳۱۲ هـ است که به

خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۸۷)

۱۰۷۶۳

تعدادی قطعات اسناد، حاوی برگ‌های ۲۴۱-۲۸۰
از موجب و مقرری‌های مأموران و صاحب‌منصبان
دولتی ابواب‌جمعی سرکار حضرت اشرف ارفع اسعد
والا ولیعهد دولت خاور مهد صاحب اختیار کل مملکت
آذربایجان در قوی ئیل سال ۱۳۱۲ هـ است که به خط
سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۸۹)

۱۰۷۶۴

تعدادی قطعات اسناد، حاوی برگ‌های ۲۸۱-۳۲۰
از موجب و مقرری‌های مأموران و صاحب‌منصبان
دولتی ابواب‌جمعی سرکار حضرت اشرف ارفع اسعد
والا ولیعهد دولت خاور مهد صاحب اختیار کل مملکت
آذربایجان در قوی ئیل سال ۱۳۱۲ هـ است که به خط
سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۹۰)

۱۰۷۶۵

تعدادی قطعات اسناد، حاوی برگ‌های ۳۲۱-۳۶۰
از موجب و مقرری‌های مأموران و صاحب‌منصبان
دولتی ابواب‌جمعی سرکار حضرت اشرف ارفع اسعد
والا ولیعهد دولت خاور مهد صاحب اختیار کل مملکت
آذربایجان در قوی ئیل سال ۱۳۱۲ هـ است که به خط
سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۹۱)

۱۰۷۶۶

تعدادی قطعات اسناد حاوی برگ‌های ۳۶۱-۳۷۴
از موجب و مقرری‌های مأموران و صاحب‌منصبان
دولتی ابواب‌جمعی سرکار حضرت اشرف ارفع اسعد
والا ولیعهد دولت خاور مهد صاحب اختیار کل مملکت
آذربایجان در قوی ئیل سال ۱۳۱۲ هـ است که به خط سیاق
نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۹۳)

۱۰۷۶۷

تعدادی قطعات اسناد، حاوی جمع و خرج‌های مستوفی مملکت آذربایجان در قوی ئیل سال ۱۳۱۲ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۹۳)

۱۰۷۶۸

تعداد ۴۰ قطعه (۱-۴۰) اسناد از گزارشات دولتی درآمد و مالیات‌های اشخاص در مناطق مختلف آذربایجان و مربوط به تاریخ سال ۱۳۱۱ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است. (بخش اول) (ثبت ۸۸۵۹۴)

۱۰۷۶۹

تعداد ۴۰ قطعه اسناد (۴۱-۸۰) از گزارشات دولتی از درآمد و مالیات‌های اشخاص در مناطق مختلف آذربایجان و مربوط به تاریخ سال ۱۳۱۱ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است. (بخش دوم) (ثبت ۸۸۵۹۵)

۱۰۷۷۰

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج مواجب و مستمری امراء، خوانین، قشون دولت و ماموران حکومت در مملکت آذربایجان (بدون ذکر تاریخ) است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۹۶)

۱۰۷۷۱

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج مواجب و مستمری قشون دولت و ماموران حکومت در مملکت آذربایجان (بدون ذکر تاریخ) است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۹۷)

۱۰۷۷۲

سری دوم تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج مواجب و مستمری قشون دولت و ماموران حکومت در مملکت آذربایجان (بدون ذکر تاریخ) است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۹۸)

۱۰۷۷۳

سری سوم تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج مواجب و مستمری قشون دولت و ماموران حکومت در مملکت آذربایجان (بدون ذکر تاریخ) است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۵۹۹)

۱۰۷۷۴

تعداد ۴۰ قطعه اسناد (گ ۲۴۱-۲۸۰) از گزارشات دولتی از درآمد و مالیات‌های اشخاص در مناطق مختلف آذربایجان و مربوط به تاریخ سال ۱۳۱۱ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۶۰۰)

۱۰۷۷۵

تعداد ۴۰ قطعه اسناد (گ ۲۸۱-۳۲۰) از گزارشات دولتی از درآمد و مالیات‌های اشخاص در مناطق مختلف آذربایجان و مربوط به تاریخ سال ۱۳۱۱ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است. مهر بیضوی با سجع «وزیر دفتر» و «صدر اعظم» در ظهر یکی از برگه‌ها دیده می‌شود. (ثبت ۸۸۶۰۱)

۱۰۷۷۶

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج مالیات مناطق تبریز و توابع آن در مملکت آذربایجان (بدون ذکر تاریخ) است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۶۰۲)

۱۰۷۷۷

تعداد ۴۰ قطعه اسناد (گ ۳۴۱-۳۸۰) از گزارشات دولتی از درآمد و مالیات‌های اشخاص در مناطق مختلف آذربایجان و مربوط به تاریخ سال ۱۳۱۱ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است.

(ثبت ۸۸۶۰۳)

۱۰۷۷۸

تعدادی چند برگ حاوی جمع و خرج متوفی سنه لوب ثیل ۱۳۱۱ مملکت آذربایجان است که به خط سیاق نگاشته شده است.

(ثبت ۸۸۶۰۴)

۱۰۷۷۹

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت قبض و اقباض مواجب دولتی شخصیت‌ها در تاریخ‌های مختلف در منطقه آذربایجان است که به خط سیاق نگاشته شده است.

(ثبت ۸۸۶۴۳)

۱۰۷۸۰

کتابچه حقوق محلی قشون مطابق دستورالعمل سنواتی است که در ۲۴۵ ص (با سربرگ وزارت جنگ) و براساس عناوین ولایات (از آذربایجان تا فارس و بنادر) متعلق به سال ۱۳۳۷ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است.

(ثبت ۸۸۶۴۶)

۱۰۷۸۱

تعدادی قطعات اسناد حاوی مستمری شخصیت‌های مهم دولتی و محلی همراه با رسید دریافت و مهر و امضای آنها در سال ۱۳۲۹ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است.

(ثبت ۸۸۶۴۵)

۱۰۷۸۲

تعدادی قطعات اسناد، حاوی مستمری دیوانی

برخی از شخصیت‌های مهم دولتی و محلی و نیز صورت مصارف و مخارج مفصله در تاریخ‌های متعدد است که به خط سیاق نگاشته شده است.

(ثبت ۸۸۶۴۲)

۱۰۷۸۳

تعدادی قطعات اسناد، حاوی مستمری ورثه شخصیت‌های مهم دولتی و محلی مرحوم شده همراه با رسید دریافت و مهر و امضای آنها در سال ۱۳۲۲ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است.

(ثبت ۸۸۶۴۷)

۱۰۷۸۴

تعدادی قطعات اسناد حاوی مستمری شخصیت‌های مهم دینی و مذهبی و محلی همراه با رسید دریافت و مهر و امضای آنها (مانند اعتماد الاسلام، شیخ الاسلام، حجة الاسلام و شریعتمدار) در سال ۱۳۲۲ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است.

(ثبت ۸۸۶۴۸)

۱۰۷۸۵

تعدادی قطعات اسناد، حاوی مستمری ورثه شخصیت‌های مهم دولتی و محلی مرحوم شده همراه با رسید دریافت و مهر و امضای آنها در سال ۱۳۲۲ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است.

(ثبت ۸۸۶۴۹)

۱۰۷۸۶

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج و مواجب و گمرک منطقه قوچان در سال ۱۳۲۳ هـ است که به خط سیاق نگاشته شده است.

(ثبت ۸۸۶۵۰)

۱۰۷۸۷

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج مالیات اربابی و خالصه مناطق کلات و نیشابور در سال ۱۳۰۳ هـ است که از به خط سیاق نگاشته شده است.

(ثبت ۸۸۶۵۱)

۱۰۷۹۳

تعداد ۳۶ قطعه اسناد، حاوی صورت جمع و خرج باقی دستورالعمل سنه ماضیه قوی ئیل مملکت آذربایجان در ۱۳۲۵ ه است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۶۵۷)

۱۰۷۹۴

تعداد ۹ قطعه اسناد، حاوی صورت جمع مالیات دیوانی قراء مفصله واقعه در قراجه داغ در ۱۳۲۸ ه است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۶۵۸)

۱۰۷۹۵

تعداد ۳۱ قطعه اسناد، حاوی صورت جمع و خرج تحت باقی دستورالعمل سنه ماضیه قوی ئیل مملکت آذربایجان در ۱۳۲۵ ه است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۶۵۹)

۱۰۷۹۶

تعداد ۱۲۵ قطعه اسناد، حاوی جمع و خرج مزارع جدید النسق در هذه السنه یونت ئیل ۱۳۲۴ ممیزی شده و جمع و خرج طیس و مضافات سنه لوی ئیل و نیز جمع و خرج ممیزی جدید قائنات در هذه السنه یونت ئیل ۱۳۲۴ تشخیص داده شده توسط مستنصر الملک است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۶۶۰)

۱۰۷۹۷

تعداد ۲۰ قطعه اسناد، حاوی جمع و خرج ولایت سیستان مطابق ئیلان ئیل ۱۳۲۴ از قرار تعدیل جناب مستنصر الملک مستوفی و نیز جمع و خرج ولایات محروسه سنه ئیلان ئیل ۱۳۲۳ ه است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۶۶۱)

۱۰۷۸۸

تعداد ۱۴۶ قطعه اسناد حاوی حساب مخارج و مواجب افراد و نیروها و شخصیت‌های محلی مملکت آذربایجان در لوی ئیل شال ۱۲۹۷ ه است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۶۵۲)

۱۰۷۸۹

تعدادی قطعات اسناد، حاوی صورت جمع و خرج مملکت آذربایجان به تاریخ ۱۲۹۸ ه است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۶۵۳)

۱۰۷۹۰

تعداد ۳۹۴ قطعه اسناد، حاوی صورت جمع و خرج مواجب و مستمریات، مالیات و گمرکات مناطق مختلف مملکت آذربایجان در سال ۱۲۹۸ ه است که به خط سیاق نگاشته شده است. اسناد در دو قطعه آلبوم جاسازی شده‌اند. (ثبت ۸۸۶۵۴)

۱۰۷۹۱

تعداد ۷۱ قطعه اسناد حاوی افراد جمع دستورالعمل پیچی ئیل ۱۳۲۶ ه و افراد دستورالعمل ۱۳۱۰ ه مملکت آذربایجان به انضمام سایر خالصجات مظفرالدین شاه و محمد علی شاه و عین الدوله و خالصجات رحیم خانی است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۶۵۵)

۱۰۷۹۲

تعداد ۵۱ قطعه اسناد، حاوی صورت جمع و خرج مواجب و مستمریات، مالیات و گمرکات مناطق مختلف مملکت آذربایجان از جمله خالصجات مظفرالدین شاه قاجار در سال ۱۳۲۶-۳۰ ه است که به خط سیاق نگاشته شده است. (ثبت ۸۸۶۵۶)

ماضیه ایت ئیل است که به خط سیاق نگاشته شده است.

(ثبت ۸۸۶۶۳)

۱۰۷۹۸

تعداد ۳۲ قطعه اسناد، حاوی دستورالعمل هذه

السنه پیچی ئیل (۱۳۲۶هـ) مملکت آذربایجان با سنه

ماضیه قوی ئیل ۱۳۲۵هـ است که به خط سیاق نگاشته

شده است. (ثبت ۸۸۶۶۲)

۱۰۸۰۰

تعدادی قطعات اسناد، حاوی دستورالعمل هذه

السنه تخاقوی ئیل ۱۳۲۷هـ مملکت آذربایجان با سنه

ماضیه پیچی ئیل است که به خط سیاق نگاشته شده

است. (ثبت ۸۸۶۶۴)

۱۰۷۹۹

تعداد ۲۴ قطعه اسناد، حاوی دستورالعمل خرج

هذه السنه تنکوزئیل ۱۳۲۹هـ مملکت آذربایجان با سنه

فهرست الفبایی نسخه‌ها

دوانی، ۱۲، ۱۶۰ اخلاق محسنی = جواهر الاسرار = جواهر الاخلاق، بیهقی کاشفی، ۱۳۲ اخلاق ناصری، طوسی، ۲۸، ۱۰۴، ۱۲۹ ادب (آداب) السالکین، خواجگی کاسانی، ۱۰۱ اربعون سورة من توراة، ۱۰۶ الاربعة على مذهب المحققين من المتصوفة، قشیری نیسابوری، ۱۱۳ الاربعة فی الاحادیث، ۴۹ ارشاد الطالبین، تها تیسری، ۱۶۵ ارشاد العباد، مدرس شیرازی، ۹۵ ارشاد العباد، نراقی، ۱۴۶ ارشاد المسترشدين و هداية الطالبین، حلی، ۱۸۰ ارشاد المسلمین، برهان مسکین، ۱۵۳ ارکان الایمان، کاشانی ابیوردی، ۸۴ اسئلة اثني عشر، ذهبی شیرازی، ۱۴۰ الاسئلة و الاجوبة، احسانی، ۱۰۹ الاسئلة و الاجوبة الحکمیة، فارابی، ۱۷۷ اساس الاقتباس، طوسی، ۸۵ اساس (... لات) فی قمع الجهالات، ۲۰۵ اسرار الابتلاء للاولیاء، کزازی، ۱۱۰ الاسرار الخفیة فی العلوم العقلیة، حلی، ۳۴ اسرار الشهادة، احسانی، ۱۵۰ اسرار الشهادة، حسینی حائری رشتی، ۶۰ اسرار الصلاة، ابن سینا، ۲۹ اسرار العبادات، اسرار سبزواری، ۹۵ اسرار العبادات، حسینی حائری رشتی، ۶۰ اسرار مبدأ و معاد، محمد رحیم، ۶۱	آئینه حکمت، لاهیجی قمی، ۱۳۷، ۸۷ آداب الصالحین، سهروردی، ۱۹۳ آداب الصدیقین، خواجگی کاسانی، ۱۰۱ آداب ناصری، خلوتی محلاتی، ۱۹۰ آغاز و انجام = مبدأ و معاد، طوسی، ۱۲ البدر الباهر، هزار جریبی غروی، ۳۴ ابصار المستبصرین، دنبلی شیرازی دهلوی، ۱۶۷ ابکار الافکار، آمدی، ۳۳ اثبات الواجب القدیمة، دوانی، ۱۹۹ اثبات واجب الوجود، شیروانی، ۱۷۵ اثبات واجب، فسائی شیرازی، ۱۴۳ اثبات ولایت امیر المؤمنین (ع)، ۵۱ الاجازة، همدانی، ۵۶ اجوبه نادره و افادات فاخره، ۱۶۱ الاجوبة المسائل البجنوردیة، سبزواری، ۱۳ اجوبة المسائل العشر، ابن سینا، ۱۷۷ اجوبة المسائل الکاشانیة، ملا صدرا، ۱۷۸ اجوبة المسائل، غزالی طوسی، ۱۱۲ اجوبة المسائل، کلباسی اصفهانی، ۴۵ اجوبة مسائل ابوالقاسم بن علی الکرمانی، ۵۶ اجوبة مسائل الحکمیة، ملا صدرا، ۱۵۹ اجوبة مسائل میرزا عبدالله، همدانی، ۵۶ اجوبة مسائل نائب السلطنة، همدانی، ۵۶ احقاق الحق و ازهاق الباطل، شوشتری مرعشی، ۲۵ احیاء علوم الدین (بخشی از)، غزالی، ۱۱۴ اخبار الاخبار فی اسرار الابرار، دهلوی بخاری، ۱۱۹ اختیارات الایام (صغیر)، مجلسی، ۵۲ اخلاق جلالی = لوازم الاشراق فی مکارم الاخلاق،

- اسرار نقطه، خویی، ۱۲۳
 اسناد پنجاه و پنج آیه، ۱۹۴
 اسناد (نامه‌های) کتاب سیری در تصوف، مدرسی چاردهی، ۲۰۷، ۲۰۶
 اشارات دیوان حافظ، ۱۶۸
 الاشارات و التنبيهات، ابن سینا، ۱۳
 اشراق الثرین، دهدار عیانی، ۲۰۱
 اشعار مولانا الامام زین العابدین (ع)، ۴۸
 اشعة اللمعات، جامی، ۹۶
 اصطلاحات العرفاء، نجم اصفهانی، ۱۱۳
 الاصول العشرة = رساله فی بیان اقرب الطرق الی الله، خیوقی، ۱۹۳
 اصول دین، ۲۳
 اصول دین، رشتی، ۴۳
 اصول عقاید، شیرازی، ۱۴۷
 اعتقادات، ۲۰۵
 اعراب دیباجة المصباح من فوائد غرائب المفتاح، ۷۳
 الاعضالات العویصات، استرآبادی، ۱۶۹
 الافصاح فی الامامة، عکبری بغدادی، ۹۲
 الاقتصاد الی طریق الحق و سبیل الرشاد، طوسی، ۹۰
 الاقطاب الفقهیة علی مذهب الامامیة، احسائی، ۱۲۴
 اکسیر العارفین فی معرفة طریق الحق و الیقین، شیرازی، ۱۲۶
 الاربعین فی مبانی الاسلام و قواعد الاحکام، ۱۱۵ الجام العوام عن الکلام، غزالی، ۱۹۱
 الف انسانیت = الف الانسانیة، دهدار عیانی، ۲۰۲
 الف الانسانیة = الف انسانیت، دهدار عیانی، ۲۰۲
 انصاف، بسطامی، ۷۲
 انموذج العلوم، دوانی، ۱۸۵
 انموذجة فی اصول الدین، انصاری، ۱۸۶
 انوار التحقیق، بسطامی، ۱۴۷
 الانوار الجلالیة للفضول النصیریة، سیوری حلی، ۱۷
 الانوار الجلیة = شرح حدیث حقیقت، مدرس زنوزی، ۳۵
- انوار العقول من اشعار وصی الرسول (ص) = دیوان امیرالمؤمنین (ع)، کیدری بیهقی، ۱۰۷
 انوار سلیمانی، دده عباس مولوی، ۴۷
 انیس الطالبین و عمدة السالکین، بخاری، ۱۶۹
 اوصاف الاشراف، طوسی، ۱۷۷
 الایساغوجی، ابهری، ۱۵۷، ۷۰
 الايقاضات فی خلق الاعمال و افعال العباد = الجبر و التفویض = خلق الاعمال، میرداماد، ۱۷۱
 ایها الولد = خلاصة التصانیف = فرزند نامه، غزالی طوسی، ۱۹۴
 باغ و بهار، تفرشی، ۱۶
 بحر المعارف، همدانی، ۱۷۴، ۲۶
 بدائع الحکم، مدرس زنوزی، ۲۰
 براهین البهائیه، رازی، ۷۱
 براهین قاطعه در ترجمه صوارق محرقه، جهرمی، ۱۶۱
 بستان العارفین، سمرقندی، ۱۵۳
 بشارة المذنبین، تویسرکانی، ۱۰۸
 بیاض، ۱۸۷
 بیانات = رساله البیان، کرمانی، ۶۸
 بیان مشکلات علی المبتدئین من جهة تجوید القرآن المبین، ابن نجار، ۲۰۳
 بیان علم الطریقه، انصاری، ۱۸۶
 بیان مذهب اهل تصوف، نسفی، ۱۹۱
 بیان مراتب عشق = رساله در عشق، همدانی دماوندی، ۲۰۳
 تبصرة العوام فی معرفة مقالات الانام، حسنی رازی، ۹۵، ۴۵، ۲۰
 تجرید الاعتقاد، طوسی، ۴۲
 التجرید فی کلمة التوحید، غزالی طوسی، ۷۷
 تحریر التقرير، ساجقلی زاده، ۷۴
 تحریر القواعد المنطقیة، رازی، ۲۰
 التحصین فی صفات العارفین، فهد حلی، ۲۹
 تحفة الدهر فی المناظرة بین الغنی و الفقر، عاملی، ۱۵۱
 تحفة السفرة الی حضرة البررة، جلال الدین احمد، ۷۸

- تحفة السلطان، عسکری سمنانی، ۱۴۷
 تحفة القادرية، سلمی، ۱۶۴، ۱۶۶
 التحفة المحقرة، تبریزی، ۶۴
 تحفة الملوك، اصفهانی، ۱۱۹
 تحفة الملوك = تحفة الوزراء، اصفهانی، ۱۴۱
 تحفة الملوك فی السیر و السلوك، نجفی بروجردی، ۲۱
 تحفة الملوك، نسفی، ۷۸
 تحفة الوزراء = تحفة الملوك، اصفهانی، ۱۴۱
 تحفة اهل البدايات و هدية اهل النهايات، نجم طارمی، ۹۱
 تحقیق التشکیک، ۱۴۳
 تحقیق جهة القبلة = جهة القبلة، عاملی، ۱۰۵
 تحقیق در معنی ولایت، کرمانی، ۶۸
 تحقیق وجود الواجب = الدرة الفاخرة فی بیان وجوب الواجب، جامی، ۱۷۲
 التخلف عن جيش اسامة = رسالة جيش اسامة، شیروانی، ۱۷۵
 التنبیرات الالهية فی المملكة الانسانية، طائی اندلسی، ۱۱۴
 تذکره عرفا و حکماء، ۱۲۱
 تذكرة الواصلين فی شرح نهج المسترشدين، اعرجی حسینی، ۱۰۵
 تذكرة اولياء، ۸۰
 ترجمان الاشراف فی الغزل و النسیب، طائی اندلسی، ۱۰
 ترجمه اثبات واجب، اینانلو، ۶۱
 ترجمه احیاء العلوم، خوارزمی، ۶۴، ۶۵
 ترجمه الفصول النصيرية فی الاصول الدينية، جرجانی، ۱۷۹
 ترجمه پندنامه عطار، لامعی افندی، ۱۸۹
 ترجمه تبصرة الحق، تفرشی، ۱۲۳
 ترجمه توحید مفضل، مجلسی، ۸۴
 ترجمه جواهر القرآن و درره، غزالی طوسی، ۱۹۰
 ترجمه حدیث معراجیه = کشف الاسرار، ۱۹۷
 ترجمه مکارم الاخلاق = مکارم الکرائم، زواری، ۱۱۰
 ترجمه منهاج العابدین، سندی زهری، ۱۲۶
 ترجمه منهاج العابدین، ملک العلماء، ۱۵۷
 ترجمه و شرح باب حادی عشر، حسینی شهرستانی، ۷۰
 ترجمه و شرح منظوم خطبه شقشقیه، حسینی، ۱۰۷
 ترجمة الصلاة، شیرازی، ۷۰
 تسلیک النفس الی حظيرة القدس، حلّی، ۳۳
 تشریح الافلاک، عاملی، ۱۵۷
 التشکیک (رسالة فی...)، ۱۴۲
 تشویق السالکین، مجلسی، ۱۲۳
 تشیید القواعد فی شرح تجرید العقائد، اصفهانی، ۴۰
 تضمین بیت بلغ العلی، مظفر علی شاه کرمانی، ۷۹
 تفسیر آداب المریدین، شیرکان، ۱۳۲
 تفسیر آية الكرسي، خفري، ۱۸۵
 تفسیر آية ان الابرار یشریون، شیروانی، ۱۷۴
 تفسیر آية شهد الله انه لا اله الا هو، ۵۳
 تفسیر القرآن، ۲۰۴
 تفسیر سورة الاعلی، بخاری، ۱۷۱
 تفسیر سورة التوحید، دوانی، ۱۸۳
 تفسیر سورة الجحد (الکافرون)، دوانی، ۱۸۲
 تفسیر سورة الحمد و آية الكرسي، تقی‌الدین بن زهره، ۱۸۳
 تفسیر سورة القدر، ۸۳
 تفسیر سورة فاتحة الكتاب، غزالی طوسی، ۳۶
 تقریب المرام فی شرح تهذیب الکلام، تختی سندی، ۱۴۵
 تقریرات حکمت، ۱۳۴
 تقریر القوانين المتداولة من علم المناظرة، ساجق‌لی زاده، ۷۴
 تلخیص المحصل = نقض المحصل، طوسی، ۸۴
 تنبیہ السلاطین، خواجگی کاسانی، ۹۸
 تنبیہ الغافلین فی بیان اصول العقائد و الدین، حسینی طهرانی، ۱۱۸
 تنزل الاملاک للاملاک فی حركات الافلاک، طائی اندلسی، ۵۱

- توحید استدلالی = رسالة فی التوحید = توحید، دهدار
عیانی، ۲۰۲
- توحید = توحید استدلالی = رسالة فی التوحید، دهدار
عیانی، ۲۰۲
- التهاب نیران الاحزان و مثير اكتئاب الاشجان، ۱۷
تهذیب الكلام فی تحرير المنطق و الكلام، تفتازانی، ۱۶، ۱۵۸، ۴۲
- تهلیلیه = شرح کلمه توحید، دوانی، ۱۸۳
التیسیر فی التفسیر، الدیرینی، ۱۱۳
جام جهان نما، مغربی تبریزی، ۱۱۳
جامع العلوم، رازی، ۱۲۹
جامع الکلیات، شیرازی، ۱۸۱
جامع اللطائف، کرمانی، ۶۸
الجامع لاحکام الشرائع = الجامع لجميع مسائل الدین و
آثار الائمة (ع)، کرمانی، ۵۶
الجامع لجميع مسائل الدین و آثار الائمة (ع) = الجامع
لاحکام الشرائع، کرمانی، ۵۶
جامعة الاصول، نراقی کاشانی، ۱۸
الجبر و التفویض، شیرازی، ۱۷۱
جبر و تفویض، کاشانی، ۸۵
جدول معرفة احکام رؤیة الاهلة، ۱۴۹
الجزائریة الالامیة فی الکلام، جزایری، ۷۸
الجفر الجامع و النور اللامع و السر الهامع، ابن عربی، ۱۵۸
- جواب المسائل القمیة، غازی قزوینی، ۱۸۳
جواب سؤالات نراقی، کلباسی اصفهانی، ۴۵
جواهر الاخلاق = اخلاق محسنی = جواهر الاسرار،
بیهقی کاشفی، ۱۳۲
جواهر الاسرار = جواهر الاخلاق = اخلاق محسنی،
بیهقی کاشفی، ۱۳۲
- الجواهر النضید فی شرح منطق التجرید، حلی، ۵۹
جهة القبلة = تحقیق جهة القبلة، عاملی، ۱۰۵
چشمه زندگی، شیرازی، ۱۴۵
چهار فصل سلطانی = شیم فرخی، ایروانی، ۱۸۱
- حاشیة آداب البحث، گیلانی، ۳۰
حاشیة اثبات الواجب، ۳۲
حاشیة اثبات الواجب القديم، باغنوی شیرازی، ۹
حاشیة اثبات الواجب القديم و حاشیة الحنفی، باغنوی
شیرازی، ۳۲
حاشیة اثبات الواجب، حنفی تبریزی، ۳۱
حاشیة اثبات واجب الوجود (للدوانی)، قاضی زاده
کهرودی، ۴۱
الحاشیة الشریفیة علی الشرح القديم للتجرید، جرجانی، ۲۵
- حاشیة الفصوص الحکم، ۱۳۱
حاشیة تجرید الاعتقاد، شیرازی، ۱۱
حاشیة تحرير القواعد المنطقية = حاشیة شرح الشمسیة،
جرجانی، ۱۹، ۱۶۰
حاشیة تهذیب المنطق، شاه آبادی یزدی، ۱۷
حاشیة حاشیة الجرجانی علی شرح الشمسیة، دشتکی
شیرازی، ۱۱
حاشیة حاشیة الجرجانی علی شرح الشمسیة،
عمادالدین الفارسی، ۱۰
حاشیة حاشیة الخطایی علی المختصر، باغنوی
شیرازی، ۴۱
حاشیة حاشیة الخفیریة علی شرح التجرید، شمسای
کشمیری، ۱۵۶
حاشیة حاشیة الخفیریة علی شرح التجرید، مرعشی
آملی، ۱۴۰
حاشیة حاشیة الخفیریة علی شرح التجرید، ملا صدرا، ۱۵۴
- حاشیة حاشیة تهذیب المنطق، قزوینی طالقانی، ۶۴
حاشیة خلاصة الحساب، ۱۹
حاشیة شرح اثبات الواجب للدوانی، حنفی، ۱۹۸
حاشیة شرح التجرید للقوشچی، گیلانی، ۱۰۴
حاشیة شرح الشمسیة، ۳۱
حاشیة شرح الشمسیة = حاشیة تحرير القواعد المنطقية،
جرجانی، ۱۹، ۱۶۰

- حاشیه شرح الشمسية، دشتکی شیرازی، ۱۶۰
حاشیه شرح الشمسية، دوانی، ۱۶۰
حاشیه شرح العقائد النسفية، بردعی، ۴۳
حاشیه شرح المواقف، خواجه زاده برسوی، ۲۲
حاشیه شرح تجرید الاعتقاد، ۴۰
حاشیه شرح تجرید الاعتقاد، شمسای گیلانی، ۵۹
حاشیه شرح تحرير القواعد المنطقية = شرح الشمسية، رضوی، ۱۶۶
حاشیه شرح حکمة العین، ۱۱۱
الحاشية على شرح المختصر، خطایی، ۱۵۴
حاشیه لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانتظار، جرجانی، ۸۶
حاشیه محاکمات بین شرحی الاشارات، باغنوی شیرازی، ۱۰۶
حاشیه مفاتیح الغیب، اسرار سبزواری، ۱۵۲
حباب، اعجوبه زنجانی، ۱۱۸
حدوث العالم = لب القول فی حدوث العالم و بیانه، کاشانی، ۱۷۲
حدیث معراجیه، ۴۸
حدیقة الشیعة، غروی اردبیلی، ۱۶۲، ۲۲
حدیقة العارفين للوصول الى درجة الحق و اليقين، جیلانی رشتی، ۱۵۵
حشر الاشياء، ملاً صدرا، ۸۶
حقائق الصنائع = رساله صناعیه، میر فندرسکی، ۹۳
حق المبين فی تصویب رأی المجتهدين و تخطئة الاخباريين، کاشف الغطاء، ۱۸
حق اليقين فی معرفة اصول الدين، شبر حسینی، ۱۱۷
حقیقة الحقائق = حقیقة الحقائق الشاهیه فی التلویح الى ترجیع المسالك النعمة اللہیة، شیروانی، ۹۶
الحكمة العرشية، ملاً صدرا، ۱۰۵
حل شبهة ابن کمونة = حل شبهة جذر اصم، دشتکی شیرازی، ۱۸۴
حل شبهة جذر اصم = حل شبهة ابن کمونة، دشتکی شیرازی، ۱۸۴
حل مشکلات الاشارات، طوسی، ۲۸، ۱۳۳، ۱۳۸
حلیة الابدال، طائی اندلسی، ۱۱۵
حواس خمسہ، ۱۹۷
حیات النفوس، فارسی، ۱۴
حیوة النفس فی حظيرة القدس، احسائی، ۱۵۰
خزائن الجواهر و مخازن الزواهر، ابوسعید، ۷۴
خلاصة الترجمان فی تأویل خطبة البیان، دهدار عیانی، ۱۹۹
خلاصة التصانيف = فرزند نامه = ایها الولد، غزالی طوسی، ۱۹۴
خلاصة الشفاء، اشکی، ۱۹۴
خلق الاعمال = التفویض، میرداماد، ۱۷۱
خوارق صادقية من مواهب القادرية، قادری مشربی، ۱۶۹
خواص اسرار تامات، ۱۲۷
خیالات عشاق = رساله عشقیه، ناگوری، ۱۶۵، ۱۶۸
داستان عقل و دل، ۶۶
دانش نامه شاهی، شریف استرآبادی، ۱۲۱، ۱۳۹
الدرة الباهرة من الاصداف الطاهرة من كلام النبی (ص)، جزینی عاملی، ۴۹
الدرة الفاخرة فی بیان وجوب الواجب = تحقیق وجود الواجب، جامی، ۱۷۲
دُرّ یتیم، دهدار عیانی، ۲۰۱
دزد و قاضی، ۱۶۷
دفتر معرفت الله، ذهبی شیرازی، ۱۸۸
ده اصل = سلوك = میزان العقائد = ده قاعده، همدانی، ۱۴۴، ۶۶
ده قاعده = ده اصل = سلوك = میزان العقائد، همدانی، ۱۴۴، ۶۶
دیوان ابن الفارض، مصری، ۹
دیوان امیرالمؤمنین (ع) = انوار العقول من اشعار وصی الرسول (ص)، کیدری بیهقی، ۱۰۷
ذبائح اهل الكتاب = الذبیحیة، عاملی، ۳۹
الذبیحیة = ذبائح اهل الكتاب، عاملی، ۳۹

- ذوقیات عقلی و معقولات ذوقی، دهدار عیانی، ۲۰۰
 راحة القلوب، دوانی دهلوی، ۱۴۲
 رباعیات، خراسانی، ۸۰
 الرحیق المختوم و العلوم المکنون، نیشابوری شافعی، ۱۹۲
 رد بهائیت، ۱۳۷
 رد رساله جان ولسن، عبدالله، ۱۴۵
 رد نصاری، تبریزی، ۱۸۸
 رساله البیان = بیانات، کرمانی، ۶۸
 رساله بکائیه، خواجه‌گی کاسانی، ۹۷
 رساله بیان سلسله خواجهگان، خواجه‌گی کاسانی، ۹۹
 رساله بی نقطه، ۱۶
 رساله چهار کلمه، خواجه‌گی کاسانی، ۹۹
 رساله حسنیه، گرگین استرآبادی، ۱۳۷
 رساله حق نما، حقیقی قادری، ۱۹۵
 رساله در اعمال حج، تبریزی، ۱۸۷
 رساله در ذکر کلام و واجبات و اخبار و احادیث و دعوات، ۵۱
 رساله در سلوک، ۱۴۱
 رساله در شرط ایمان، ۱۹۷
 رساله در عشق = عشق و توحید، حسینی، ۷۹
 رساله در معرفت روح، ۶۹
 رساله در وحدت وجود، ۶۹
 رساله روحانیه = رساله نفس، کرمانی، ۶۷
 رساله صناعیه = حقائق الصنائع، میرفندرسکی، ۹۳
 رساله عشقیه = خیالات عشاق، ناگوری، ۱۶۵، ۱۶۸
 رساله فنا = معراج العاشقین، خواجه‌گی کاسانی، ۱۰۱
 رساله فی بیان اقرب الطرق الی الله = الاصول العشرة، خیوقی، ۱۹۳
 رساله فی تقسیم علی رأی المتکلمین، ۵۳
 رساله فی وجود الموجود علی رأی الحكماء، ۵۳
 رساله معاد، کرمانی، ۴۴
 رساله مهربانی، ۹۴
 رساله نفس = رساله روحانیه، کرمانی، ۶۷
 رساله نوریه، سلماسی، ۱۴۰
 رساله وجود، کرمانی، ۶۷
 رساله وقف در قرآن، علوی، ۱۶۶
 رساله هدایت، کرمانی، ۶۷
 رسالة ابلیس الی اخوانه من المجبرة و المشبهة فی الشکایة عن المعتزلة، جشمی بیهقی، ۲۰۵
 رسالة الحق، ۱۴
 رسالة الذکر، خواجه‌گی کاسانی، ۹۸
 الرسالة الشاهیه، ایچی، ۱۱۶
 الرسالة المکیة، قریشی، ۱۶۱
 الرسالة النجفیة، غازی قزوینی، ۱۸۴
 رسالة ایها الولد، غزالی طوسی، ۸۳
 رسالة بطخیه، خواجه‌گی کاسانی، ۹۹
 رسالة تحقیق الوجود = وجود الوجود، جامی، ۱۷۰
 رسالة جيش اسامة = التخلف عن جيش اسامة، شیروانی، ۱۷۵
 رسالة فی التصوف، عبدالرزاق، ۲۹
 رسالة فی التوحید = توحید = توحید استدلالی، دهدار عیانی، ۲۰۲
 رسالة فی الحركة، میرفندرسکی، ۱۸۲
 رسالة فی السلوک، عیدروس، ۷۷
 رسالة فی الصلاة، ۲۰۴
 رسالة فی الفرائض، ۸۲
 رسالة فی النفس، ۱۷۶
 رسالة فی بیان الاعتقاد و الاخلاق و الاعمال، نجار اوغلی، ۸۲
 رسالة فی بیان الجعل و المجمعول، آملی حسینی، ۱۷۲
 رسالة فی رد اجماعات الشیخ = ما خالف فیہ الشیخ الطوسی اجماعات نفسه، عاملی، ۳۹
 رسالة فی وحدة الوجود، تنکابنی، ۱۸۴
 رشحات عین الحیات، کاشفی سبزواری، ۱۵۴
 رشف المعین من شرح بحر البقین، ۵۳
 رقائق الحقائق، دهدار عیانی، ۲۰۲
 رموز العارفین = عشق و روح = مرض و صحت، فضولی

- بغدادی، ۷۹
- روح الارواح فی شرح الاسماء الحسنی، سمعانی، ۱۱۷
- روحیه، کرمانی، ۶۷
- روضات الجنات فی اصول الاعتقادات، آق حصار، ۷۲
- روض الجنان، ابیوردی قائنی، ۲۰۶
- ریحان القلوب فی التوصل الی المحبوب، الگورانی العجمی، ۱۹۳
- زاد الآخرة، غزالی، ۱۹۲
- زبدة الاصول، عاملی، ۹۳
- زبدة السالکین، خواجگی کاسانی، ۱۰۰
- زواهر الحكم الزاهر نجومها فی غیاهب الظلم، لاهیجی قمی، ۱۵۵
- سبحة الابرار، جامی، ۸۰
- سر العالمین و کشف ما فی الدارین، غزالی طوسی، ۶۳
- سرمايه ایمان، فیاض لاهیجی، ۱۵
- سفینه النجاة الی طریق الحق و سبیل الهداة، فیض کاشانی، ۲۵
- سکینه الصالحین، جوینی حموی، ۱۷۳
- سلسله نامه، مشتاق علی شاه، ۱۳۶، ۱۵۲
- سلسله الخراجکان فی آداب عبودیه الاعیان، ۷۷
- سلسله الذهب، جامی، ۱۱۰
- سلسله الصدیقین، خواجگی کاسانی، ۹۹
- سلوک = میزان العقائد = ده قاعده = ده اصل، همدانی، ۱۴۴، ۶۶
- سنابرق فی شرح البارق من الشرق، دارابی علوی کشفی، ۱۳۸
- سواطع الآفاق فی شرح لوامع الاشراف = شرح اخلاق جلالی، هندی، ۱۴۴
- سوانح الکتب، ملا زاده، ۲۰۴
- سوانح صوفیه در شرح رساله غوثیه، صوفی شطار، ۱۶۴
- سیر الطالبین، همدانی، ۱۴
- سی فصل، طوسی، ۶۹
- سی فصل، کرمانی، ۱۱
- سؤال و جواب در عقاید عیسویان، کشیش استپانوس، ۲۲
- سؤال و جواب، نوری اصفهانی، ۱۱۰
- شجرات سلسله قادریه، قادری شطاری، ۱۶۸
- شجره نامه، ۸۴
- شد الازار فی حط الاوزار عن زوار المزار، جنید شیرازی، ۸۸
- شرح آداب البحث و المناظره للسمرقندی، شاشی (چاچی)، ۳۱
- شرح ابیات لعبد القادر الجیلانی، رداد، ۱۱۶
- شرح الاشارات و التنبیها، رازی، ۱۲۹
- شرح الباب الحادی عشر، شرف شاه حسینی، ۱۸۰
- شرح الحكم العطائیه، برنسی فاسی، ۱۳۶
- شرح الرساله النقشبندیه، ۷۶
- شرح الشمسیه = حاشیه شرح تحریر القواعد المنطقیه، رضوی، ۱۶۶
- شرح العقیده، برنسی فاسی زروق، ۱۵۸
- شرح الفصوص، حسینی فارابی، ۱۵۶
- شرح الفصول فی علم الاصول، ۱۷۹
- شرح الفوائد الحكمیه، احسائی، ۴۳، ۶۰، ۱۵۰
- شرح القصیده اللامیه، حسینی رشتی، ۵۵
- شرح الکافی، ملا صدرا، ۵۷
- شرح الولد سر ابيه، خواجگی کاسانی، ۹۸
- شرح الهدایه الاثیریة، میبدی، ۶۴
- شرح الهدایه الاثیریة، هروی خرزبانی، ۹۰
- شرح بیتی از گلشن راز، دوانی، ۶۵
- شرح تجرید الاعتقاد، قوشچی، ۱۵، ۲۷، ۴۱، ۵۰، ۵۴، ۶۱
- شرح تهذیب المنطق = العجالة، دوانی، ۶۳
- شرح تهذیب المنطق، یزدی، ۸۹
- شرح حدیث الحقیقه، کاشانی، ۱۷۰
- شرح حدیث حقیقت = الانوار الجلیه، مدرس زنوزی، ۲۵
- شرح حدیث ستة اشياء لیس للعباد فیها صنع، ۱۷۷

- شرح حدیث سواد الوجه، خواجه‌گی کاسانی، ۹۷
 شرح حدیث صور عاریة عن المولد، خلخالی، ۱۷۰
 شرح حدیث هل رایت رجلاً، قمشه‌ای، ۱۷۲
 شرح حدیث هل رایت رجلاً، ۱۷۲
 شرح حکمة العین، مبارک شاه بخاری، ۱۱۱، ۱۹۹
 شرح خطبه البیان، شریفی فراهانی، ۱۱۸
 شرح دو رباعی، ۱۹۸
 شرح دیوان امیرالمؤمنین علی (ع) = فواتح، میبیدی، ۷۰
 شرح رباعیات، خواجه‌گی کاسانی، ۹۸
 شرح رساله اصول، قارص حنفی، ۷۶
 شرح رساله العلم (لابن میثم البحرانی)، طوسی، ۱۵۲
 شرح شمائل غوث الثقلین عبدالقادر گیلانی، ۱۶۴
 شرح عقاید النسفیة، تفتازانی، ۱۳۳
 شرح عیون الحکمة، رازی، ۱۴۲
 شرح غرر الفرائد، اسرار سبزواری، ۹۶
 شرح فصوص الحکم، تلمسانی، ۱۳۱
 شرح فصوص الحکم، کاشانی، ۳۶
 شرح قصیده بدء الامالی = الهدایة فی شرح بدء الامالی = شرح قصیده یقول العبد، بکری، ۷۳
 شرح قصیده الحمیری، قزوینی، ۱۸۷
 شرح قصیده یقول العبد = شرح قصیده بدء الامالی = الهدایة فی شرح بدء الامالی، بکری، ۷۳
 شرح کلام الشیخ الاوحد، کلباسی خراسانی، ۴۴
 شرح کلمه توحید = تهلیلیه، دوانی، ۱۸۳
 شرح گلشن راز، الهی اردبیلی، ۱۰۲
 شرح مثنوی معنوی، ۱۳۵
 شرح مثنوی معنوی، سروری گلیبولی، ۱۵۳
 شرح منازل السائرین، کاشانی، ۵۷
 شرح مواقف السلطانیة = شرح مواقف عضدی، جرجانی، ۵۸
 شرح مواقف عضدی = شرح مواقف السلطانیة، جرجانی، ۵۸
 شرح نهج الحق، خنجی اصفهانی، ۵۴
 شرح نهج المسترشدین، خوئینی، ۱۲۲
- شرح هداية الاثرية، میبیدی، ۱۰، ۱۴۹
 شروط الصلاة، ۸۲
 شمع یقین، لاهیجی قمی، ۲۵
 شوارق الالهام فی شرح تجرید الاعتقاد، فیاض لاهیجی، ۲۱، ۲۶، ۳۷، ۴۵، ۶۲
 الشواهد الربوبية فی المناهج السلوکية، ملاً صدرا، ۸۶
 شهاب الثاقب، نراقی کاشانی، ۴۰
 شهاب المبین فی الرد علی امام المشککین، علوی سبزواری، ۱۳۵
 الشهاب من کلام النبی علیه السلام، قضاعی، ۴۸
 شیرازنامه، زکوب شیرازی، ۸۸
 شیم فرخی = چهار فصل سلطانی، ایروانی، ۱۸۱
 صبح صادق، ۱۹۶
 صد پند لقمان حکیم، ۱۲۷
 صراط المستقیم، ۸۷
 الصکوک الصحیحة الشرعیة، درویش محمد، ۱۸۹
 الصلاة، ابن سینا، ۱۷۸
 صیحه و صدا، دوانی، ۶۵
 صیغ عقد النکاح، ۱۶، ۸۰
 صیغ عقد النکاح و الطلاق، استرآبادی تهرانی، ۱۹
 ضوابط الفقه، ۱۱۶
 ضیاء القلوب، تنکابنی، ۳۰
 الطاف القدس فی معرفة لطائف النفس، دهلوی، ۷۵
 الطرائف فی معرفة مذهب الطوائف، طاووس حلّی، ۵۵
 طراز الحور البارزة من خدور جمّة الجمهور، ۵۲
 طریق النجاة، کرمانی، ۳۷
 طریق النجاة، مجلسی، ۱۲۲
 طریق خواجه‌کان، ۷۷
 طعن التیازک و کسر المعارک، محمّد علی، ۱۶۱
 طوابع الانوار فی مطالع الاقطار، بیضاوی شیرازی، ۴۴
 العجالة = شرح تهذیب المنطق، دوانی، ۶۳
 عدة الحصن الحصین، ابن الجزری، ۱۱۶
 العذاب الواصب علی الجاحد الناصب = معائب النواصب و دفائن الکواذب، بخاری گیلانی، ۱۶۲

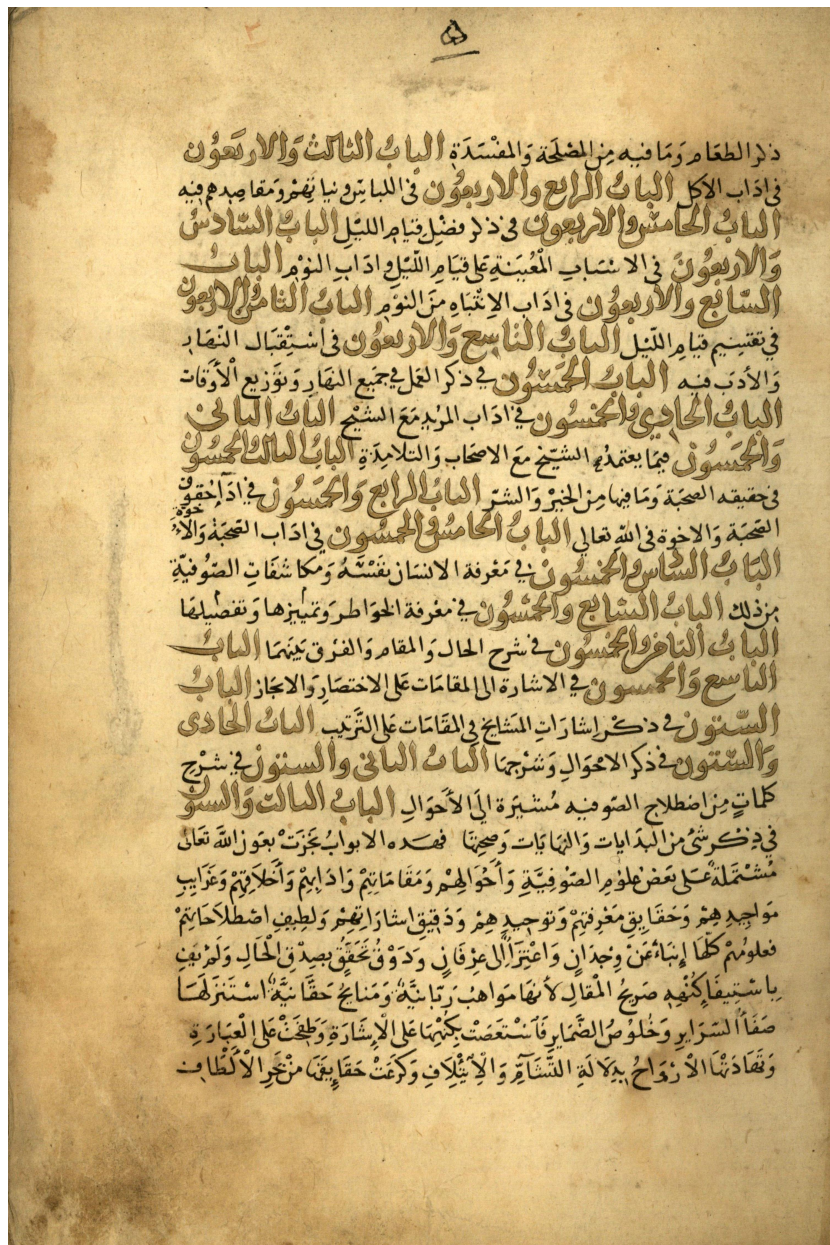
- عرض سپاه اوزون حسن، دوانی، ۲۰۳
 عروس عرفان، بیجاپوری، ۱۶۳
 عروض و قافیه (رساله در...)، ۶۵
 عشره کامله = ملکات انسانی، دهدار عیانی، ۲۰۲
 عشق نامه، خواجه‌گی کاسانی، ۱۰۰
 عشق و توحید = رساله در عشق، حسینی، ۷۹
 عشق و روح = مرض و صحت = رموز العارفین، فضولی
 بغدادی، ۷۹
 عشقیه، کرمانی، ۶۸
 عطیه ربانی و هدیه سلیمانی، شیرازی قمی، ۵۲
 عقائد النقشبندیة، تاج‌الدین، ۷۶
 عقاید اهل السنة، ۱۳۹
 عقد الحسینی = وسواسیه = عقد الدرر الطهماسبی،
 الجبای عاملی، ۱۳۸
 عقد الدرر الطهماسبی = عقد الحسینی = وسواسیه،
 الجبای عاملی، ۱۳۸
 عقل فعال، تنکابنی، ۱۸۴
 علم الحقائق، قیصری رومی، ۱۱۵، ۱۵۹
 علم المحجة اتماماً للحجة، مامقانی تبریزی، ۱۲۰، ۱۵۸
 عنقاء مغرب = عنقاء مغرب فی معرفه ختم الاولیاء و
 شمس المغرب، طایب اندلسی، ۶۳
 عوارف المعارف، سهروردی، ۴۶
 عیون المعانی فی تفسیر الوحی الربانی، حر عاملی،
 ۱۰۳
 غرر الفوائد، اسرار سبزواری، ۸۸، ۹۳، ۱۷۴
 غنیه النزوع الی علمی الاصول و الفروع، حلبی، ۱۰۳
 فاتحة العلوم، غزالی، ۱۹۲
 فانوس الخیال فی ارائة عالم المثالی، دیلمی لاهیجی،
 ۱۴۹
 الفتوحات المکیة، طایب اندلسی، ۴۷، ۵۸
 فتوح الحرمین، محیی لاری، ۸۰
 فتوح المجاهدین فی رد المتدلسین، ۱۹۶
 فرائد السلوک فی فوائد فضائل الملوک، سجستانی،
 ۱۳۰
- فرزند نامه = ایها الولد = خلاصة التصانیف، غزالی
 طوسی، ۱۹۴
 الفرقة الناجیة، کرکی عاملی، ۲۴
 فصوص الحکم، ابن عربی، ۱۳۱
 فصوص الحکمة (بخشی از)، فارابی، ۱۷۶
 الفصول العشرة، ۱۷۸
 الفصول، کرمانی، ۲۴
 فضائل السادات و العلماء، ۱۷۵
 فضائل امیرالمؤمنین (ع)، ۱۲۰
 فضیلة شهر ربیع الاول، الحرزی، ۱۹۰
 فقه الاکبر، ۸۲
 فوائح در شرح لوائح، صوفی شطاری، ۱۴۴
 الفوائد الضیائیة، جامی، ۸۹
 فواتح = شرح دیوان امیرالمؤمنین علی (ع)، میبدی، ۷۰
 قانون السیاسة و دستور الرئاسة، ۱۸۵
 قیسات، میرداماد، ۸۹
 قصبة الیاقوت النابتة فی اجمة اللاهوت، تفرشی، ۱۳۹
 القضاء و القدر، ابن سینا، ۱۷۷
 القضاء و القدر، گیلانی، ۱۸۷
 قول الجمیل لیبان سواء السبیل، محدث دهلوی، ۷۵
 قوة المسلمين، ۱۸۹
 کاشفة الحال عن احوال الاستدلال، احسائی، ۱۲۴
 الکامل البهائی فی السقیفة، طبری، ۴۶
 کبری فی المنطق، جرجانی، ۷۱
 کتاب الاعتماد فی شرح واجب الاعتقاد، حلّی، ۱۷۹
 کحل الابصار و نور الانظار، قزوینی، ۱۳۵
 کرامة المنهاج، خراسانی مستوفی، ۶۱
 کشف الاسرار = ترجمه حدیث معراجیه، ۱۹۷
 کشف الغایات فی شرح ما اکتفت علیه التجلیات، ۵۳
 کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد، ۳۸
 کشف الوجوه الغرّ لمعانی نظم الدرّ، کاشانی نطنزی، ۱۷۴
 الکشف فی مجاوزة هذه الامة الالف، سیوطی، ۱۹۱
 کشف و اشراق، آشتیانی، ۸۱
 کلمات مشایخ، ۴۸

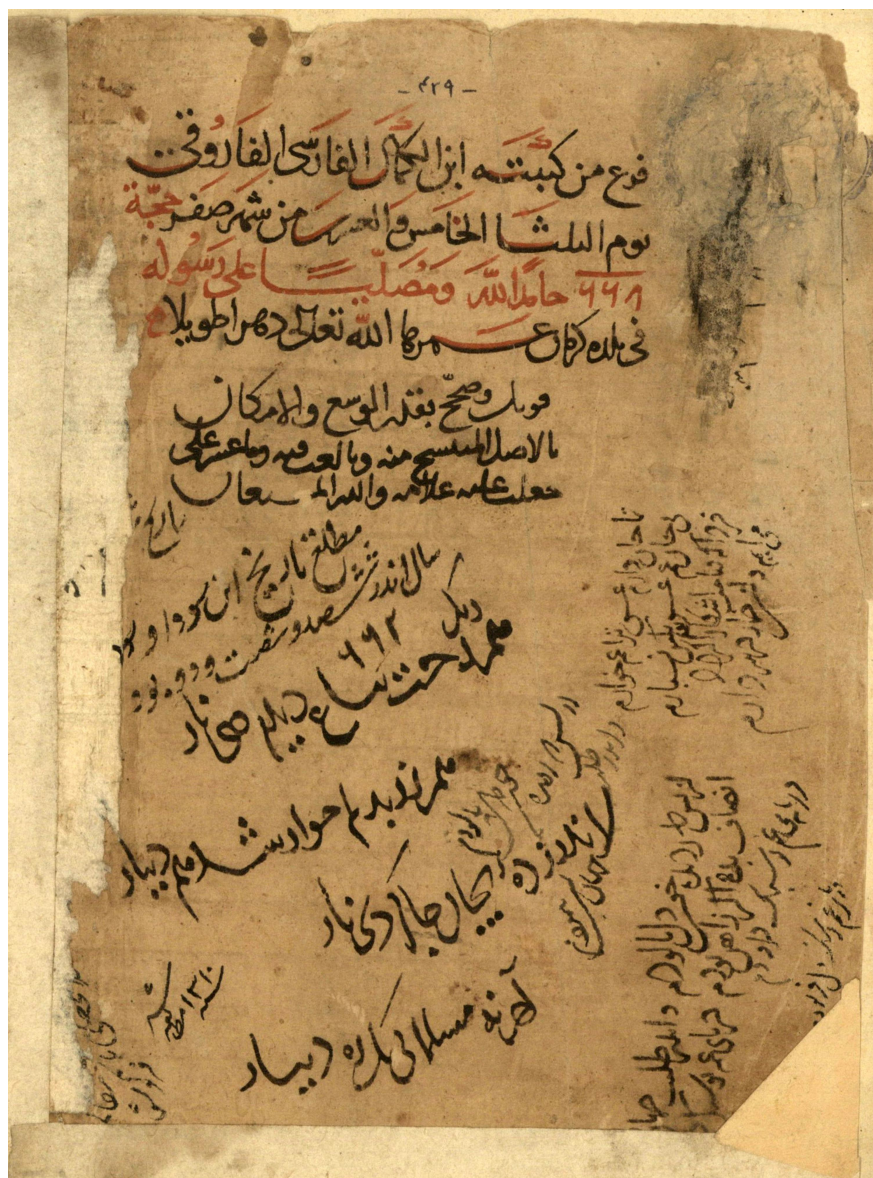
- کلمات مشتاقیه، مشتاق علی، ۱۵۷
کواکب الثواقب، دهدار عیانی، ۲۰۰
کیمیای سعادت، غزالی طوسی، ۱۷۳، ۴۹
گلشن توحید، مغلوی شاهی دده، ۱۳۴
گل و نوروز، خواجه‌گی کاسانی، ۱۰۲
گنج نامه، خواجه‌گی کاسانی، ۱۰۰
گوهر ثمین، قراجه داغی انصاری، ۱۸۶
گوهر شب چراغ، انصاری اصفهانی، ۱۷۶
گوهر مراد، فیاض لاهیجی، ۵۰، ۵۹
لآلی = اللآلی المخزونة = اللآلی المستخرجة، کاشانی، ۱۸۱
اللآلی المخزونة = اللآلی المستخرجة = لآلی، کاشانی، ۱۸۱
اللآلی المستخرجة = لآلی = اللآلی المخزونة، کاشانی، ۱۸۱
لب القول فی حدوث العالم و بیانه = حدوث العالم، کاشانی، ۱۷۲
لب لباب معنوی، کاشفی، ۱۹۵
لطائف و ظرائف، ۱۲۱
لمعات، عراقی، ۴۹
اللمعة الحلیة فی معرفة النیة، اسدی، ۱۲۵
اللمعة الدمشقیة، عاملی جزینی، ۱۰۳
لوامع الاسرار فی شرح مطلع الانوار، تحتانی رازی، ۵۷
لوامع الاشراق فی مکارم الاخلاق = اخلاق جلالی، دوانی، ۱۲، ۱۶۰
لوامع الانوار فی شرح عیون الاخبار، جزایری شوشتری، ۱۲۰
لوامع الانوار فی معرفة الائمة الاطهار، زواری، ۱۰۲
اللوامع المشرقة لكشف ما للعدد من الاسرار المؤتفة، ۵۲
لوايح، جامی، ۵۴، ۶۶، ۱۰۸
المآب فی شرح الآداب، بهشتی اسفراینی، ۳۱
مبادی ادراک، دهدار عیانی، ۲۰۰
المبدأ و المعاد، ابهری، ۱۷۷
مبدأ و معاد = آغاز و انجام، طوسی، ۱۲
- مجلی مرآة المنجی، احسائی، ۶۸
مجمع الاسرار، کرمانی، ۶۷
مجمع البحرين و ملتقى النهرین، جیلانی، ۱۴۸
مجمع الفضائح لاریاب القبائح، هزار جریبی حائری، ۲۴
مجموعه، ۹، ۱۰، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۲۳، ۲۴، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۴، ۳۵، ۳۸، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۴، ۴۸، ۵۱، ۵۲، ۵۶، ۶۰، ۶۳، ۶۵، ۶۷، ۶۹، ۷۲، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۸، ۷۹، ۸۲، ۸۴، ۸۶، ۸۷، ۸۹، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۷، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۹، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۷، ۱۳۱، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۷، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۵، ۱۴۹، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۷۰، ۱۷۴، ۱۷۶، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۵، ۱۸۷، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۴، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۳، ۲۰۴
محاکمات بین الامام و النصیر فی شرح الاشارات، تحتانی رازی، ۷۱
مختصر القدوری فی فروع الحنفیة، قدوری، ۷۳
مدح عباسی، ۱۲۷
مرآة الصفا، خواجه‌گی کاسانی، ۱۰۰
مرصاد العباد من مبدأ الی المعاد، رازی، ۲۷
مرض و صحت = رموز العارفین = عشق و روح، فضولی بغدادی، ۷۹
المسائل القدسیة و القواعد الملکوتیة، ملاً صدرا، ۱۷۸
مسائل صوفیه، ۱۹۷
مسائل علم الاصول، ۱۸۰
مسائل نثاریه، طبسی خراسانی، ۸۱
المشارع و المطارحات، سهروردی، ۳۹
المشاعر، ملاً صدرا، ۸۷
مشکلات العلوم، نراقی کاشانی، ۱۴۹
مشکوتیة = مشکوة الانوار، غزالی طوسی، ۳۶
مشکوة الانوار = مشکوتیة، غزالی طوسی، ۳۶
مصائب المعصومین، یزدی، ۱۵۰
مصائب النواصب، شوشتری، ۱۶۳

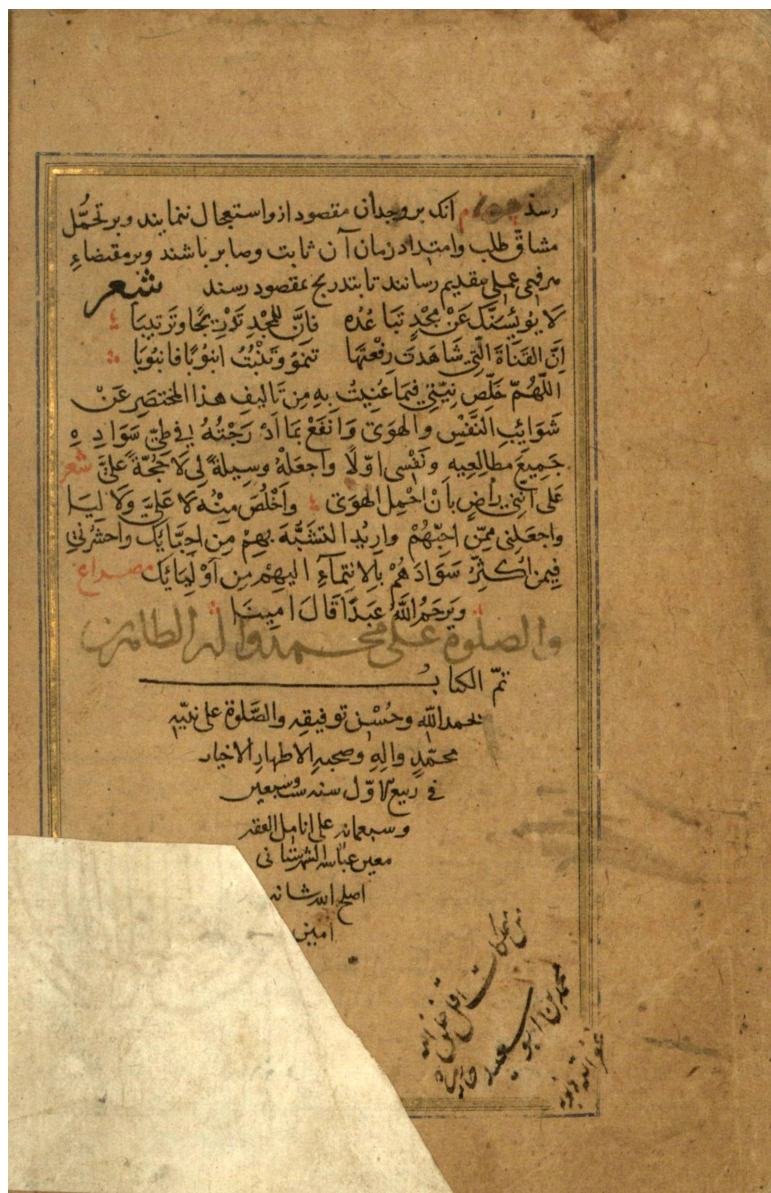
- مصباح محمدیه، همدانی، ۱۸۱
 مصباح الانس بین المعقول و المشهود فی مفتاح غیب
 الجمع والوجود، فناری، ۶۲
 المصباح الباهر فی اثبات نبوت نبینا الطاهر، سید
 مجاهد، ۷۶
 مصباح الهدایة و مفتاح الکرامة، نطنزی کاشانی، ۷۲
 المضمون به علی غیر اهلہ = النسخ و التسویه، غزالی
 طوسی، ۳۵، ۱۱۲
 مطالع الاسرار در شرح مشارق الانوار، قاری سبزواری،
 ۱۶۲
 مطالع الانظار فی شرح طوابع الانوار، اصفهانی، ۹۲
 مطالع السعادة، ۱۸۹
 مطلع خصوص الکلم فی شرح فصوص الحکم، رومی
 قیصری، ۲۶، ۱۵۶
 معائب النواصب و دلائل الکواذب = العذاب الواصب
 علی الجاحد الناصب، یخاری گیلانی، ۱۶۲
 معاد (رساله در...)، مجلسی، ۱۴۶
 المعارف العقلية و الحکم الالهية، غزالی طوسی، ۱۱۲
 المعارف فی شرح الصحائف، سمرقندی، ۳۲
 المعارف، کاشانی، ۱۵۱
 معالم التأویل و البیان فی شرح اسرار خطبة
 البیان = ملکوت المعرفة فی اسرار الولاية، شریفی
 شیرازی، ۱۱۲
 المعتبر فی الحکمة، بغدادی، ۱۳۱
 معدل الصلاة = مقدمه فی تعديل اركان الصلاة، رومی
 حنفی، ۸۳
 معراج السالکین، ۱۶۸
 معراج العاشقین = رساله فنا، خواجگی کاسانی، ۱۰۱
 معنی الاحد (رساله فی...)، کرمانی، ۵۶
 مفاتیح الاعجاز در شرح گلشن راز، گیلانی نوربخشی
 لاهیجی، ۲۷، ۱۳۲
 مفاتیح العیون، ۹۴
 مفاتیح الغیب، ملاصدر، ۱۸
 مفاتیح الغیوب، ۹۴
 مفتاح الكنوز، هزار جریبی غروی، ۳۴
 مفتاح فتوح غیب، دهلوی بخاری، ۱۴۳، ۱۶۷
 المفصل فی شرح المحصل، کاتبی قزوینی، ۱۷۶
 المقالات، ۱۲
 مقام التبیان فی قلع اساس البیان، محمدطاهر، ۱۳۶
 مقدمه فی تعديل اركان الصلاة = معدل الصلاة، رومی
 حنفی، ۸۳
 مقدمة الواجب، خوانساری، ۱۸
 مقصد اقصى، نسفی نخشبی، ۶۲، ۱۳۴
 مکارم الکرائم = ترجمه مکارم الاخلاق، زواری، ۱۱۰
 مکتوبات، ۱۶۴
 مکتوبات، ۱۶۴
 ملفوظات شیخ محمد بن علی شطاری، ۱۹۸
 ملکات انسانی = عشره کامله، دهدار عیانی، ۲۰۲
 ملکوت المعرفة فی اسرار الولاية = معالم التأویل و
 البیان فی شرح اسرار خطبة البیان، شریفی شیرازی،
 ۱۱۲
 مناظرات، جعفری بغدادی، ۸۴
 مناظرة الحيوان، لالچی، ۱۸۶
 مناهج الطالبین فی معارف الصادقین، قزوینی هلالی،
 ۱۲۷
 مناهج البقین فی اصول الدین، حلّی، ۳۸، ۴۲، ۱۲۴
 مناهج علیه در بیان مذهب ائمه اثنی عشریه،
 جرفادقانی، ۵۰
 منتخب الفصول من کتاب نسیم الصبا، عاملی، ۱۵۱
 منتخب عجائب المخلوقات، ۹۱
 منتخب فوائد الرضوية، ۱۰۸
 منتخب قصيدة الشاطبية، ۱۰۷
 منتخب لب التواریخ، ۹۱
 منشآت، تبریزی، ۱۸۸
 منظومه تهذیب الاخلاق، سیفی قزوینی، ۱۰۷
 منظومه در منطق، طبسی اصفهانی، ۸۰
 منظومة الامالی، ۸۲
 منظومة البیان، سیفی قزوینی، ۱۰۶

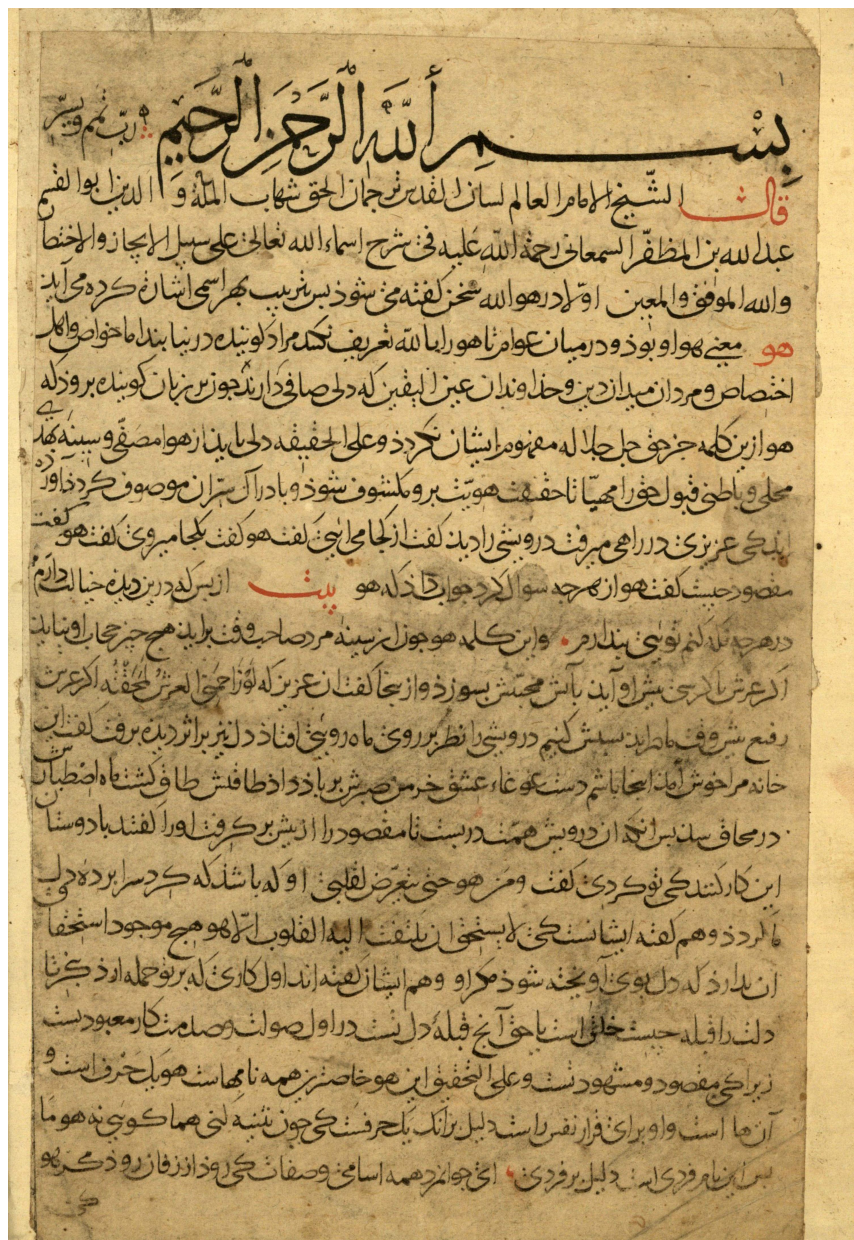
- منظومة فى الكلام (متن و شرح)، زنجانی، ۳۰
 منهاج السالكين و معراج الطالبين، خيوى، ۱۵۲
 منهاج الكرامة فى معرفة الامامة، حلى، ۱۳۷
 منهاج المسلمين، كرمانى، ۱۰۹
 منهج الرشاد، چله جاني قريانى، ۴۶
 منهج الرشاد فى معرفة المعاد، عرفى طالقانى، ۳۷
 مواعظ، ۱۸۹
 مولود قادري، اكبر آبادى، ۱۹۴
 مى بايد شنيد، حسيني واسطى، ۱۹۵
 ميزان العقائد = ده قاعده = ده اصل = سلوك، همدانى، ۱۴۴، ۶۶
 نامه شهاب الدين سهروردى به فخر رازى، ۱۹۲
 نامه محى الدين عربى به فخر رازى، ۱۹۲
 نبذة من الحقائق و زبدة من الدقائق، شروانى، ۱۷۱
 نثر اللثالى، طبرسى، ۴۸، ۱۵
 نسبة الخرق، طائى اندلسى، ۱۱۵
 نشاط العشق، مكى جيلانى، ۱۶۶
 نشر الطوالع، ساچقلى زاده، ۷۴
 نصائح الملوك فى السير و السلوك، ۱۴۱
 النصرة لسيد العترة فى حرب البصرة، تلعبرى، ۱۲۱
 نصوص الخصوص فى شرح ترجمه النصوص، انصارى شيرازى، ۱۴۸
 النصوص فى تحقيق الطور المخصوص، قونوى، ۱۵۹
 نصيحت السالكين، خواجگى كاسانى، ۹۷
 نظم الفوائد الصمدية، حسن على، ۹۲
 نغمات العشق، خوافى رازى، ۱۹۵
 نفائس الارقام، دهدار عياني، ۲۰۰
 نفحات الانس من حضرات القدس، جامى، ۹۰
 نفحات السالكين، خواجگى كاسانى، ۹۸
 النفخ و التسوية = المضمون به على غير اهله، غزالي طوسى، ۱۱۲، ۳۵
 نقد النصوص فى شرح نقش النصوص، جامى، ۱۲۵، ۵۸
 نقض المحصل = تلخيص المحصل، طوسى، ۸۴
 النقض لبعض مثالب النواصب، قزوینی رازى، ۱۲۸
 النكت الاعتقادية، عكبرى بغدادى، ۱۲۵
 نوريه، كرمانى، ۶۸
 نهاية الاقدام فى علم الكلام، شهرستانى، ۱۲۸
 نه بطون، رفيعى، ۱۶۸
 نهج الحق و كشف الصدق، حلى، ۲۳
 نهج المسترشدين الى اصول الدين، حلى، ۱۲۲
 الواردات القلبية فى معرفة الربوبية، ملا صدرا، ۱۷۸
 واردات قلبية، ملا صدرا، ۹۳
 واردات، همدانى، ۱۴
 وجدانيات و ذوقيات، دهدار عياني، ۲۰۱
 وجود الوجود = رسالة تحقيق الوجود، جامى، ۱۷۰
 وجوديه، خواجگى كاسانى، ۱۰۱
 وسواسيه = عقد الدرر الطهماسبى = عقد الحسينى، الجبعاى عاملى، ۱۳۸
 الوصايا القدسية = وصية العارفين، خوافى، ۱۹۲
 وصايا النبى (ص) لعلى (ع)، ۴۸
 الوصايا، سهروردى، ۸۳
 وصية العارفين = الوصايا القدسية، خوافى، ۱۹۲
 هداية الحكمة الاثيرية، ابهرى، ۱۶۶، ۴۲
 الهداية فى شرح بدء الامالى = شرح قصيدة يقول العبد = شرح قصيده بدء الامالى، بكرى، ۷۳
 همعات، محدث دهلوى، ۷۵

تصاویر نسخه‌های خطّی

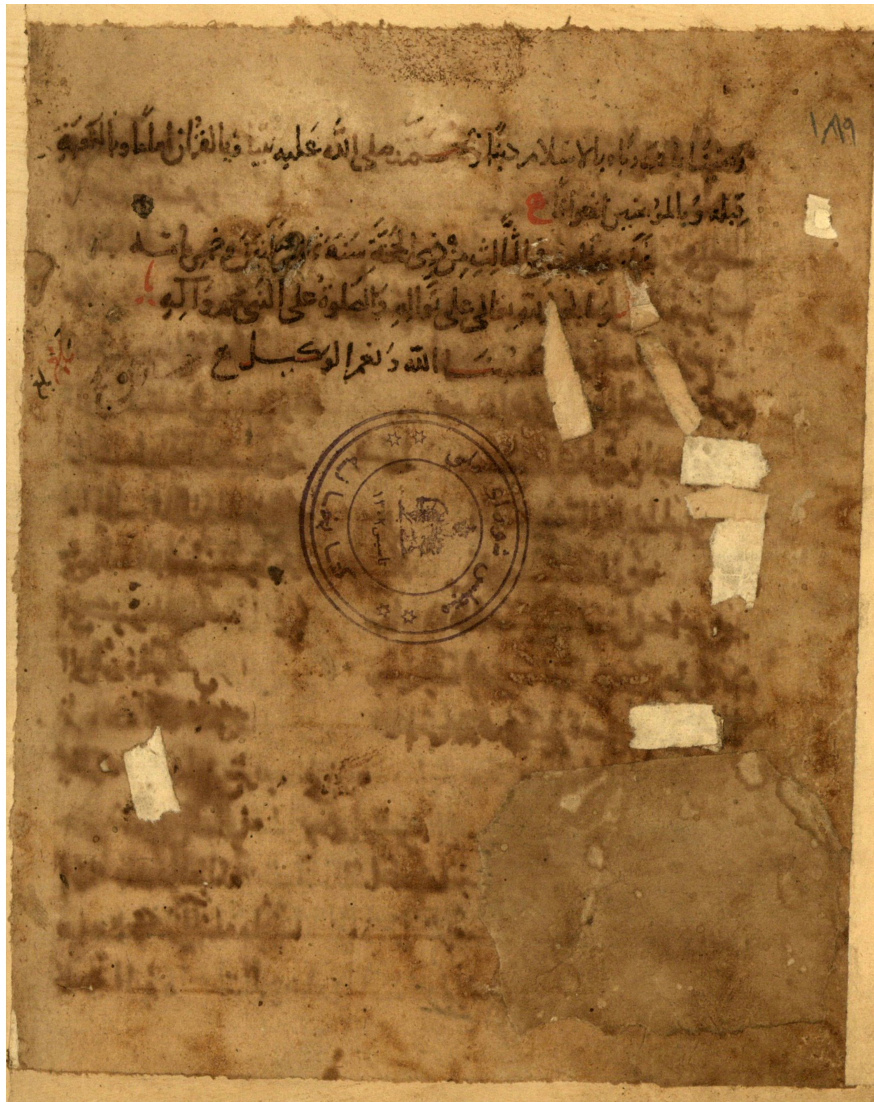

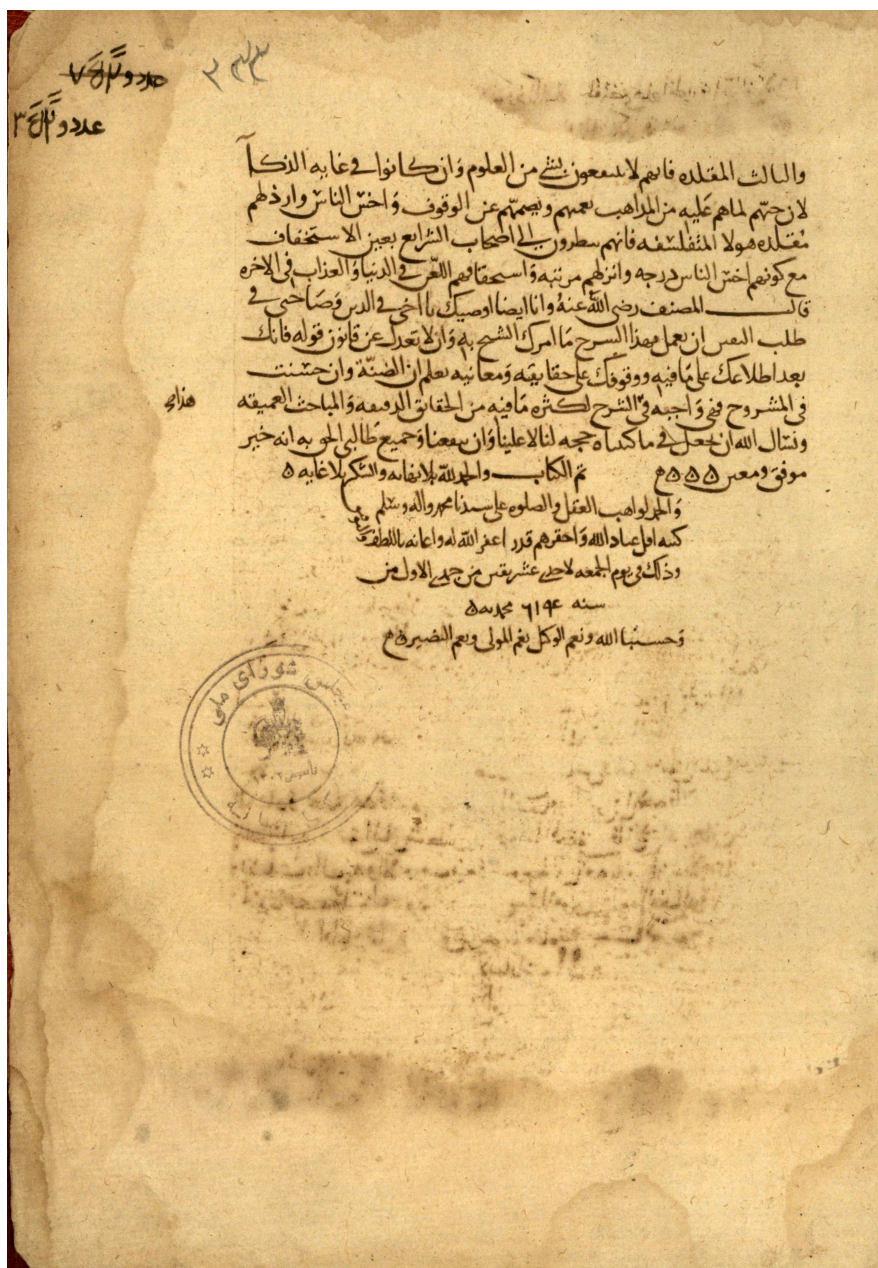

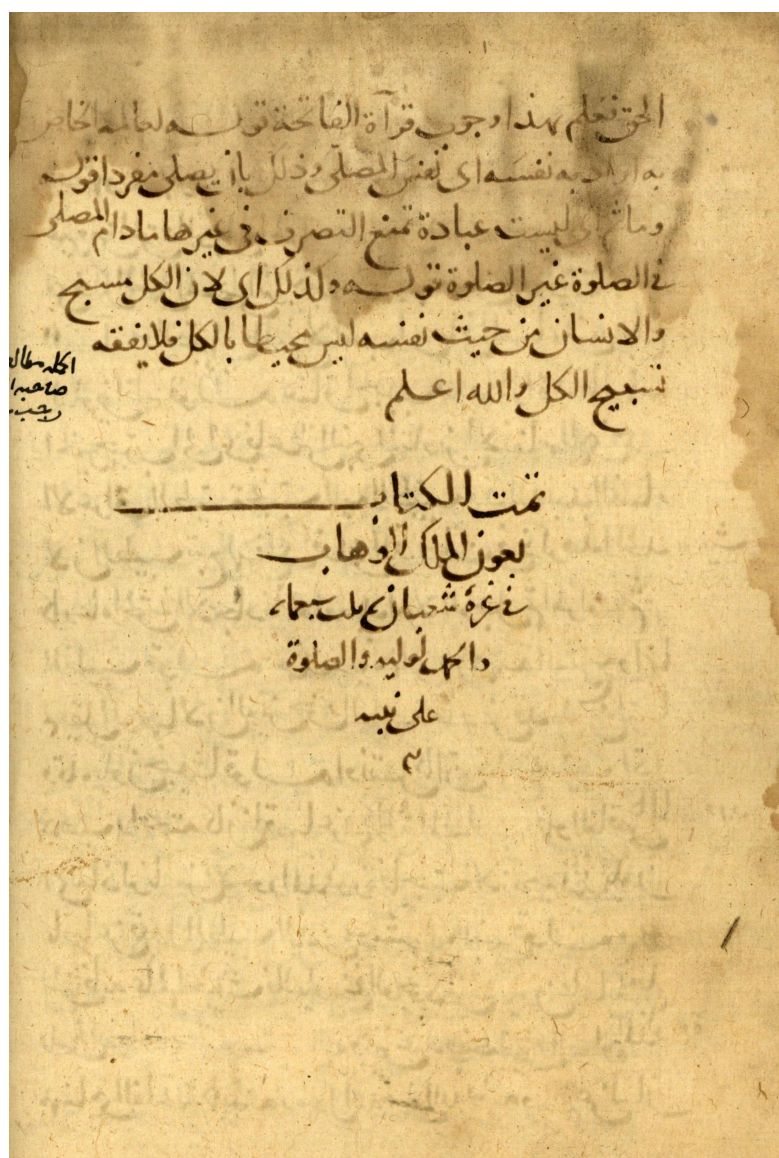
۱۳۸
 ایه و قوا الحق و نهی الباطل از آسمان هفتمین اید و ناصر شرب العالمین و جبرئیل امین اید
 و آن محمدی عصمت علوی شجاعت بیخ برگیرد و عالم بکشد اید و مصر بران کند و تخت
 معد و نزار بشکند الحاد در عالم مژور کند شریعت و سنه منور کند کسوة دین معطر
 عدل و انصاف معطر کند کبر کی و نرسای و جهودی از عالم بر دارد فلحهای باطنیان
 بکند عیار جبر از جهره عدل زایل گردد اندک نشر و کلیسیا خراب کند رایه مصریان
 اگر چه سفید است بسوزد در نیک شوی باک عباس کبری اعمام او اندم راه و موساسه
 کند بملا بنی عمنان مقلدوا البینا ه نامصنف نامصنف بداند کی بصدقه و سرخاب
 کار بر نیاید و لشکر او محمد الله این ترکان غاری باشند کی جهان را با اندام و رقی
 کی شاعر در حق صادق علیه السلام خروج مهدی انصرت ترکان غارین و عده داده است
 و دیقه من سر ال محمد صفتها و جعلت من انما بها
 فادرا ایت الکو کین نقارنا بالجی عندها و مسایها
 فضاک یطلب نار ال محمد طلائها بالترک من اعدائها
 بستر ترکان غاری را مصطفی برای این عا کده است تا با خود مان بصره مهدی کنند و حقها
 ظاهر گردانند و باطلها نیست و این معنی از طریق عقل و نقل بر مونس عاقل مستبصر بر می آید
 نماید و اهل احیای جوی طبعی ناصیبی انکار کنند و بر باطل اصرار کنند بغور بالله من شیو
 الضلال و قتاله الجاهل و عجب است کی این خواجه بوسی کی این تصنیف کرده است و بر تمام
 غایب تشیع زده و شیعه را مصادره بگرفته کی عالم خواب شد حقیقا نیست کشت بدعنها
 استکارا شد بنیاید کی امام برای این کار باید شداری فراموش کرده است کی محمد و ولت
 ملک شاه رحمه الله علیه کذا فی از میان مجبران دین بگرفتند او را حسن صباح کال کشتند
 علیه الله و در جهان کشت و محمد دعوة الحاد می کرد مشا فقه و معکاته از رن
 باصفهان و همدان و همه بلاد همستان و بصره و بکر و مصر و شام و از حدود دعوة
 می کرد خدای داد است بر پیغمبری صادق باید تا با ملوک امیر و مکر و حیل و رز و سیم و تک
 از حدود و بستاند و قلعه میسر کرد و دعوة می کرد کی خدای است پیغمبری صادق
 باید و عقل و نظر را البته اثری نیست خون خنبر رفتن او بالوقت خبرها الله شافع و ماش
 شد سلطان را است تاج الدین مستوفی هر کار او بود و در گران بوسنیده می داشتند
 و سلطان بیکارها روم و اوز کند و حضومت با فضل و کج و طلب فتح قلعه او
 مشغول شد با آن می پرداخت کی از مور را پیش از آنکه مار شود ممالذ با فتنه فتوی کشت

برگ پایانی نسخهٔ بسیار کهن «نهایة الاقدام فی علم الکلام»، به شماره ۱۰۶۰۷

فاما بر جرح و مساوی او... ساسم بر روی سودمانه جریانی را درین خط است و درست است
 کی مناسبت معارضه باطل شود و ماسخی در مساوی فرض کنیم که هم اگر خالی یا سدا را معارضه
 کردیم مناسبتی او حاصل یاسد و چون معارضه احد با حقیقت او باطل شود باطل سود را بنود
 که باطل سود را بر کی بطلان نمی بردیم اولیتر نبود از بطلان دوم باطل جریانی که هر دو سدا که
 محدود شوند لکن علت چیزی را بدو موجود بود در میان معلول پس چون علت عدم هر یک
 وجود آن حکم است عدم هر دو در حدی واحد و این محال است پس معلوم شد که مناسبت
 معارضه باطل نشود **اصل سوم** در میان آنکه تریب حکم بر دو صفت شقی دلدار یاسد بر یک مشتق
 منه علت از حکم است و دلیل این است که اگر کسی بنده خود را گوید که بر علم استحقاق کتب
 و بر جاهلان را که امتیاز عقل است این سخن را قبیح بترند و حجت این استفتاح با آنست که از آن
 سخن فهم کردند که او جاهل را مستحق کلام کرده است اما اگر او جاهل را جاهل مستحق کلام کرده است
 اثبات اول باطلت زیرا که او جاهل مستحق کلام بود از جمله بلایستیم و فقره و عقیده پس
 معلوم شد که این استفتاح از حجت آن بود که معقود لزان لفظ آن نبود که جاهل را مستحق
 کلام است پس معلوم شد که تریب حکم بر دو صفت مشتق است بدینکه منعت از حکم است
 و درست شد که هم علت موقوف است بر مناسبت و صفت چنانکه بیشتر از جریانی بنده است
فصل اول ماس بر اصل موضوع و دلایندمانه اگر اثبات حکم اصلی یعنی مساوی
 فرض نبود توان کرد میان بران اصل و با سدا را بر حکم اصل یعنی ثابته سود بر نظر ماس
 فرض را بدو الحاق کند اما اگر اثبات حکم اصل حکم چنانچه عام کند چنانکه مساوی محل نزاع یاسد
 بر یک صورت یا صفت دوم یعنی عتبت اولیتر نبود از عتبت اگر اثبات حکم اصل بقیاس کسب از اصل را
 اصلی دیگر باید دان و صفت که در اصل دوم بود اگر همان وصف یاسد که در اصل اول یاسد
 بر اصل اول و ضایع بود بلکه فرض را ماس باید کرد بر اصل دوم و اگر وصف بر اصل دوم بخیر
 آن وصف یاسد که در اصل اول قیاس متعذر سود زیرا که آن وصف که حکم در فرض بدین
 بدین ثابت خواهند که نه آن وصف نیست که اعمار او معلوم شده است بر قیاس درست نباشد
 و این مناسبت بر حمله تخیل حکم الواحد بعلت **مسئله دوم** چه فرض است میان فساد وضع
 و معارضه **جواب** اگر معترض میان کند که آن وصف که مستزکر گفته است از آن وجه که او بیان کرده است
 اقتضای او حکم را معضی بعضی از حکم است آن معارضه نباشد نه فساد وضع **مسئله اول** چه وقت
 میان استفسار و میان تقسم **جواب** استفسار لفظی را که در موضوع بود در یک معنی را که از معنی
 منقسم بود بر دو قسم مساوی و ضایع لفظ عن که موضوع است مراد از راز و راز (و مثالی دوم چنانکه
 مرجوح که موضوع است خصوصیت هستی را و اگر چه آن خصوصیت مستزکت میان واجب الوجود و ممکن
 الوجود والله اعلم

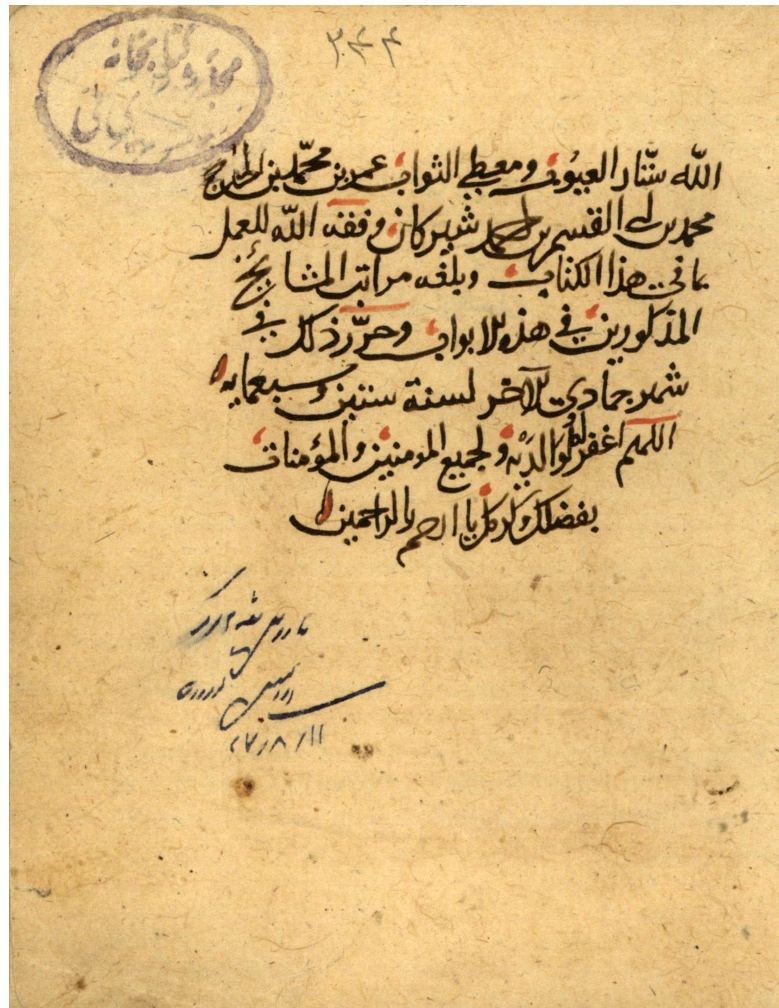

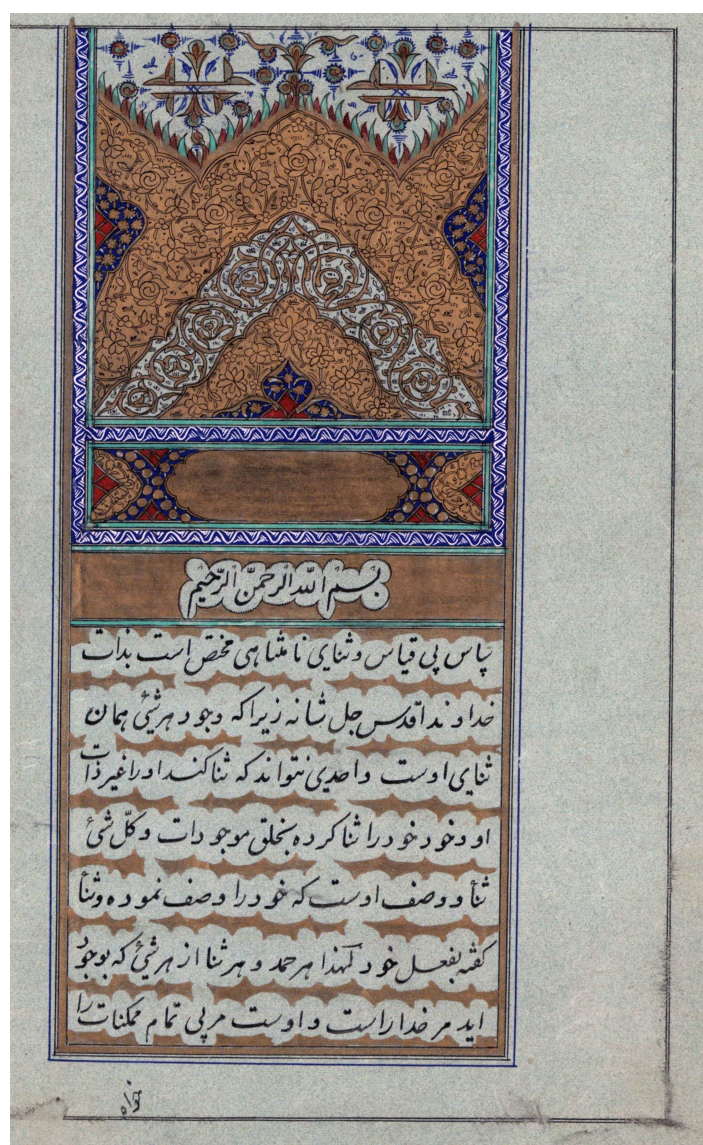

برگی از نسخه نفیس «اخلاق محسنی»، به شماره ۱۰۶۱۵

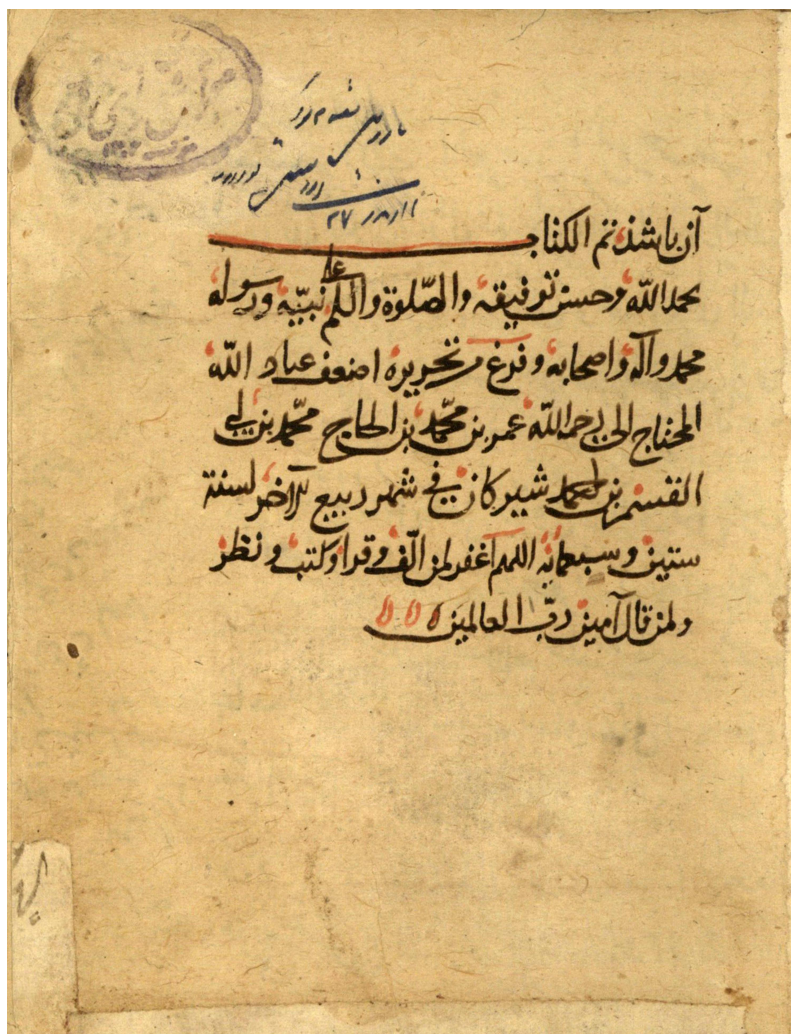
برگی از نسخه هنری «اخلاق محسنی»، به شماره ۱۰۶۱۵

برگ اول نسخه هنری «انوار التحقیق»، بسطامی، به شماره ۱۰۶۵۱

برگ ابتدایی نسخه نفیس و هنری «کیمیای سعادت»، به شماره ۱۰۶۹۷

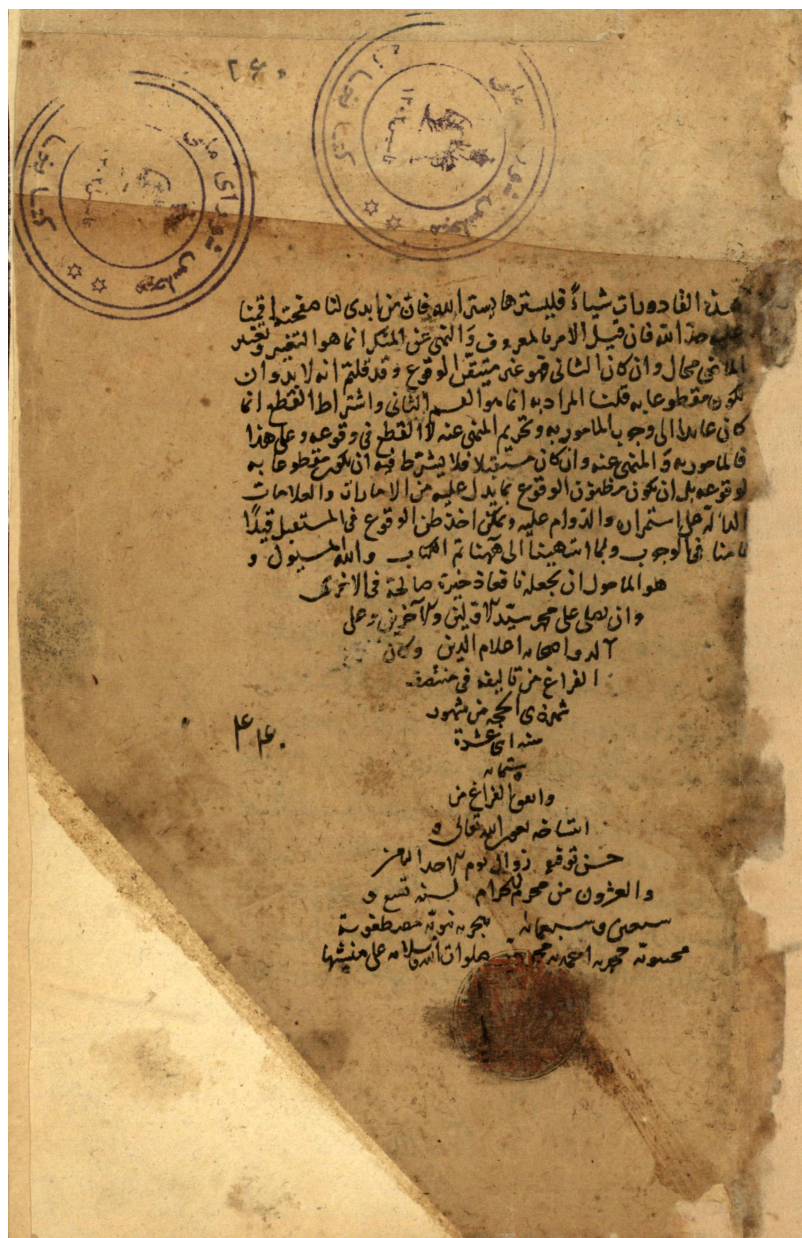

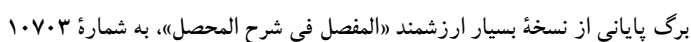
برگ اول از کتاب «مناهج الیقین فی اصول الدین»، نسخه شماره ۱۰۴۶۰

برگ اول از نسخه هنری «داستان عقل و دل»، به شماره ۱۰۵۱۵

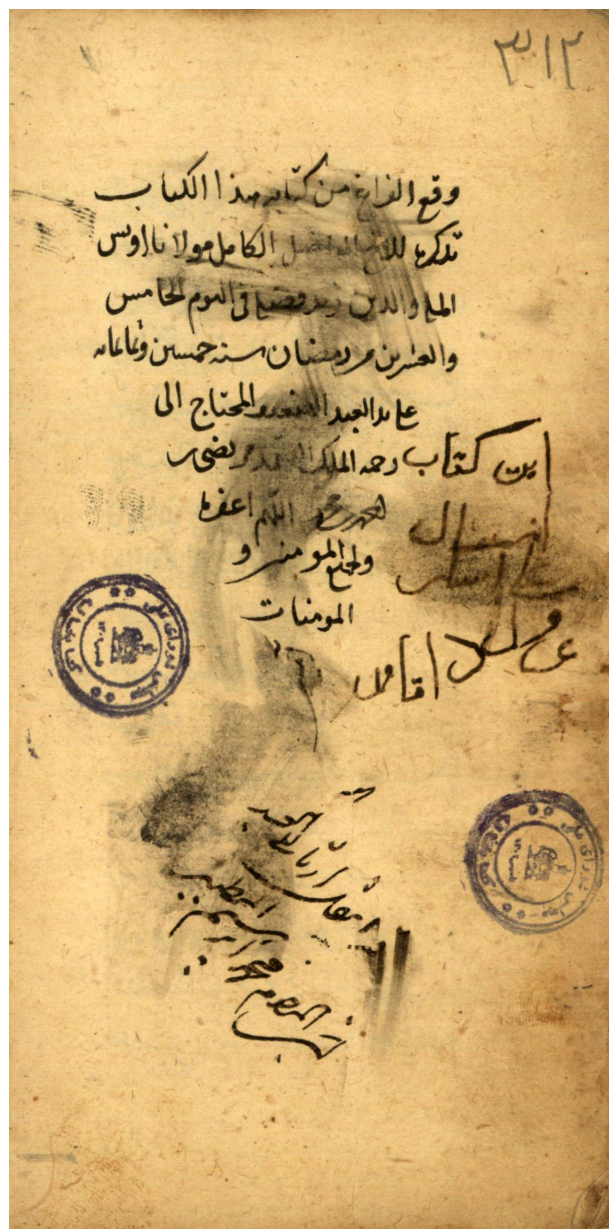

[illegible]

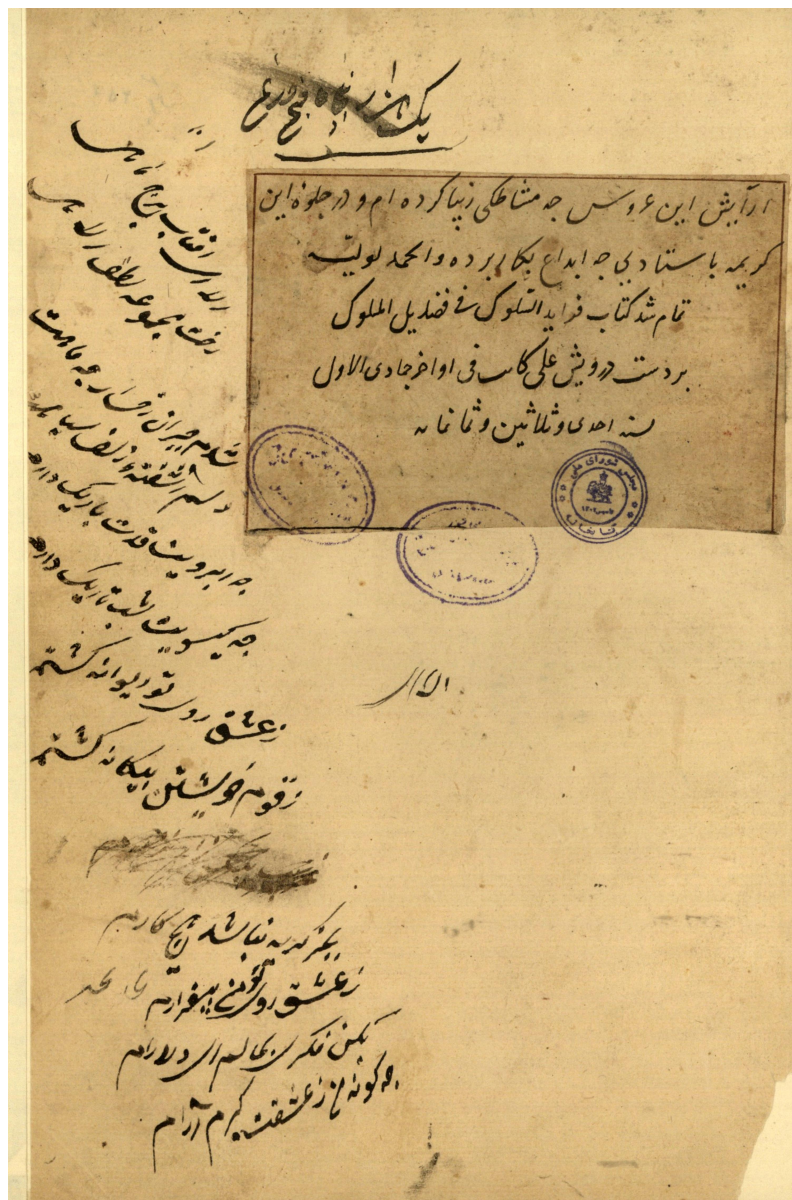
برگ پایانی از نسخهٔ کهن «رسالهٔ ابلیس الى اخوانه من المجبّرة و المشبّهة فى الشكاية عن المعتزلة»،
به شمارهٔ ۱۰۷۲۷

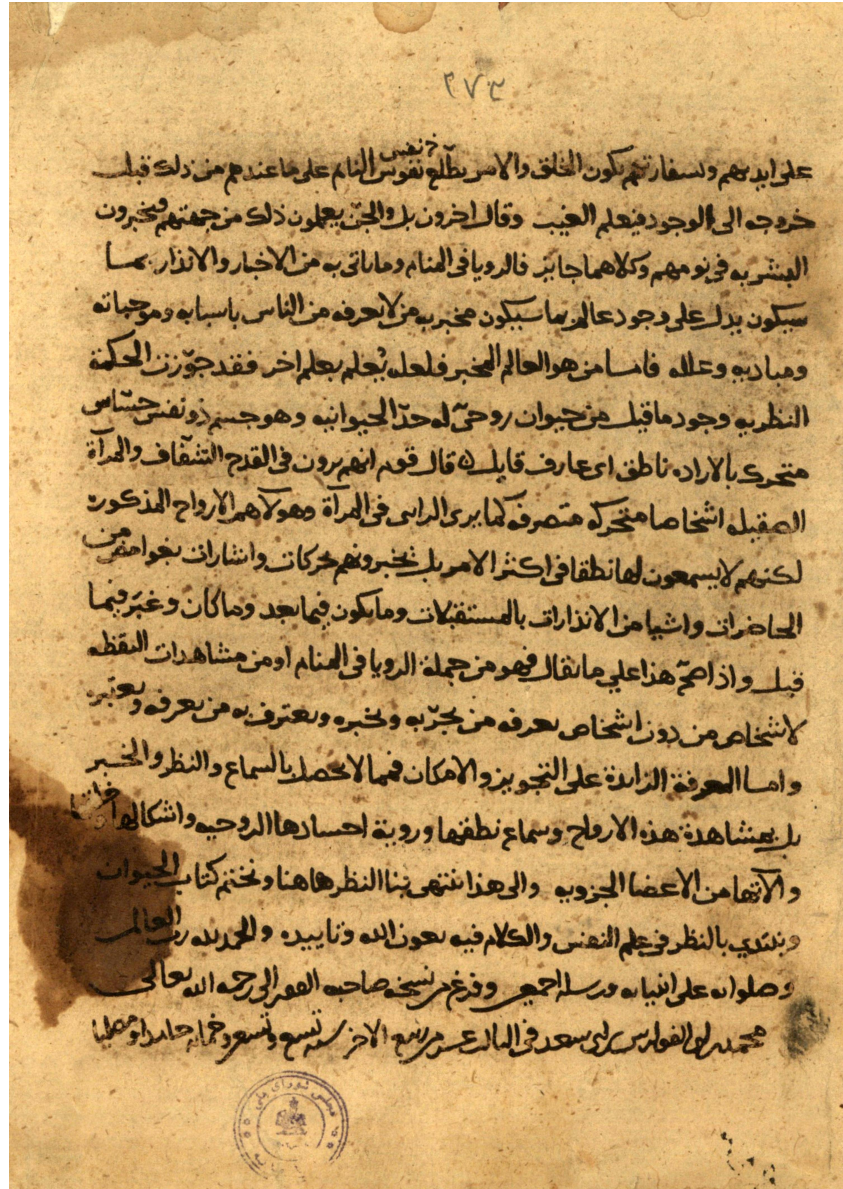
برگ پایانی رساله «المآب فی شرح الآداب»، به شماره ۱۰۴۴۶/۳

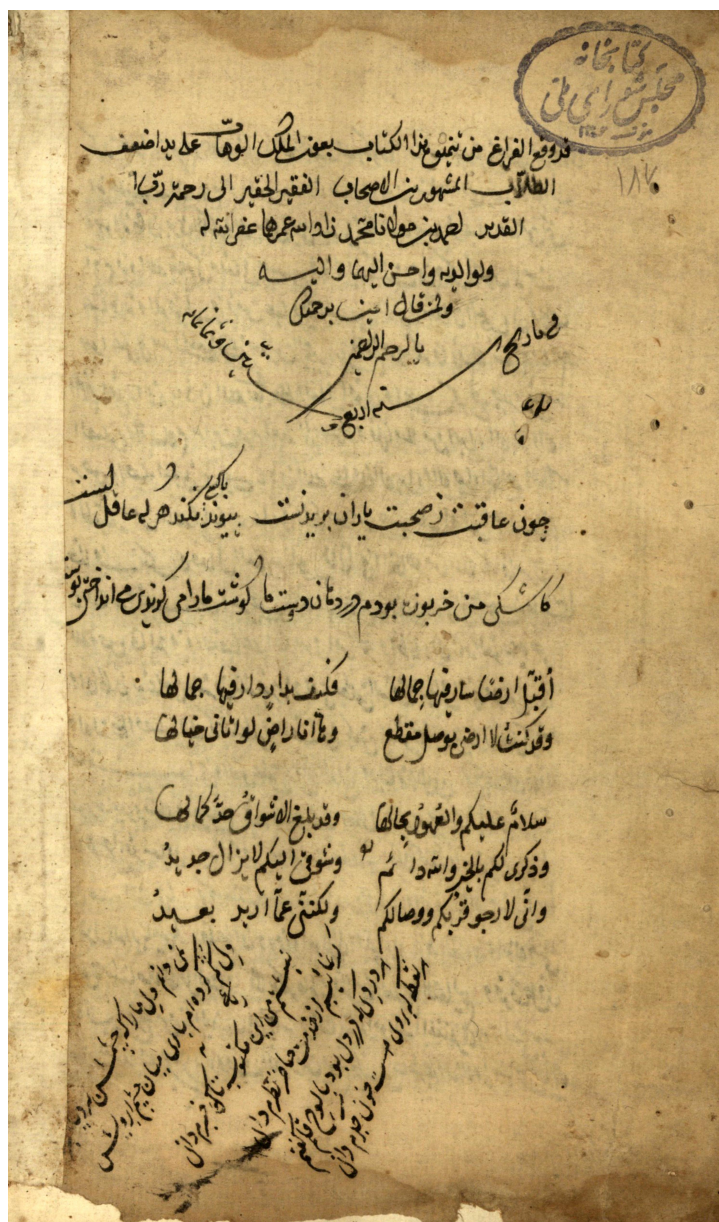

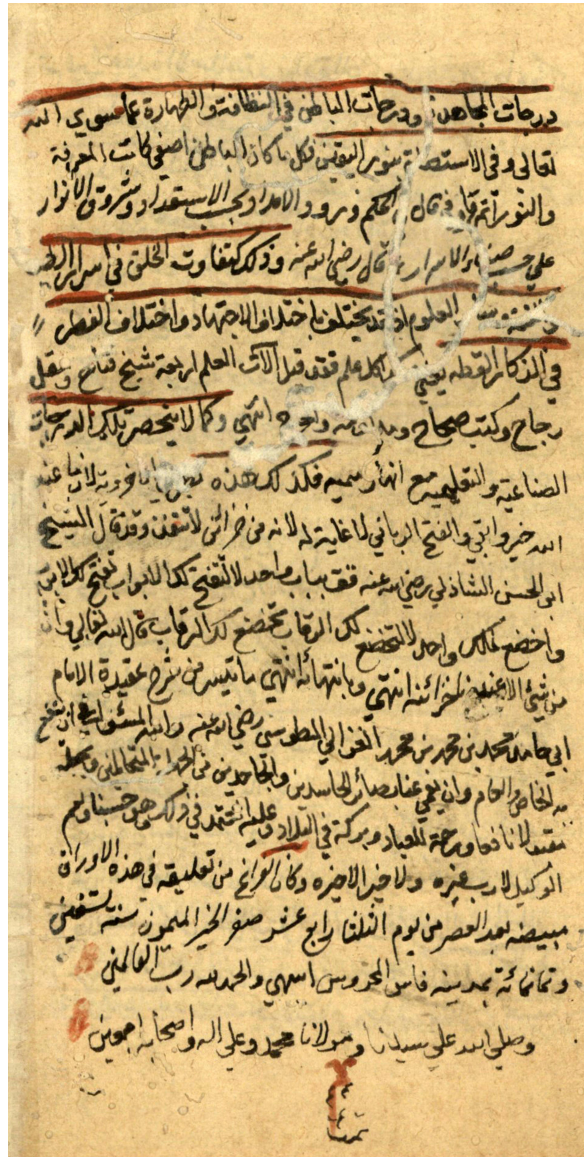
عما هو الایق الذی بحسب عاتیه الموجهه للسهولة فی التخصیل ونبه بقوله ونبه
 ما عرفت علی ما ذکره من ان العام انما یكون اعرف واكثر وجودا فی العمل اذا
 کان ذاتا للخاص المتصور بالکنه والجنس لیس ذاتا للفصل کما هو ویدعی
 العام اکثر افراد اتمکون الاحسان بها وافر وفضائله المرتب علی الاستعداد
 الحاصل من الاحساسات المتعلقة بحسنة اقرب فیکون اعرف و هذا
 حاز فی الدانی والعرضي اذا کان افراده محسوسه والله اعلم بالصواب
 قد انقوا الفراغ من کتابة هذه الحواشی الشریفه الشریفه الی
 می مطالع انوار الحقائق ومکاشف اسرار الدقائق
 للعدد الفهم الذی عبد العالی بن محمد الرفاعی
 اصبح الله تعالی بآله واهله بالخير آمله
 يوم الجمعه السابع من جمادى
 سنة ١٢٣٠ هـ دار
 السلطنة مرآة
 محبت
 الایمان
 م

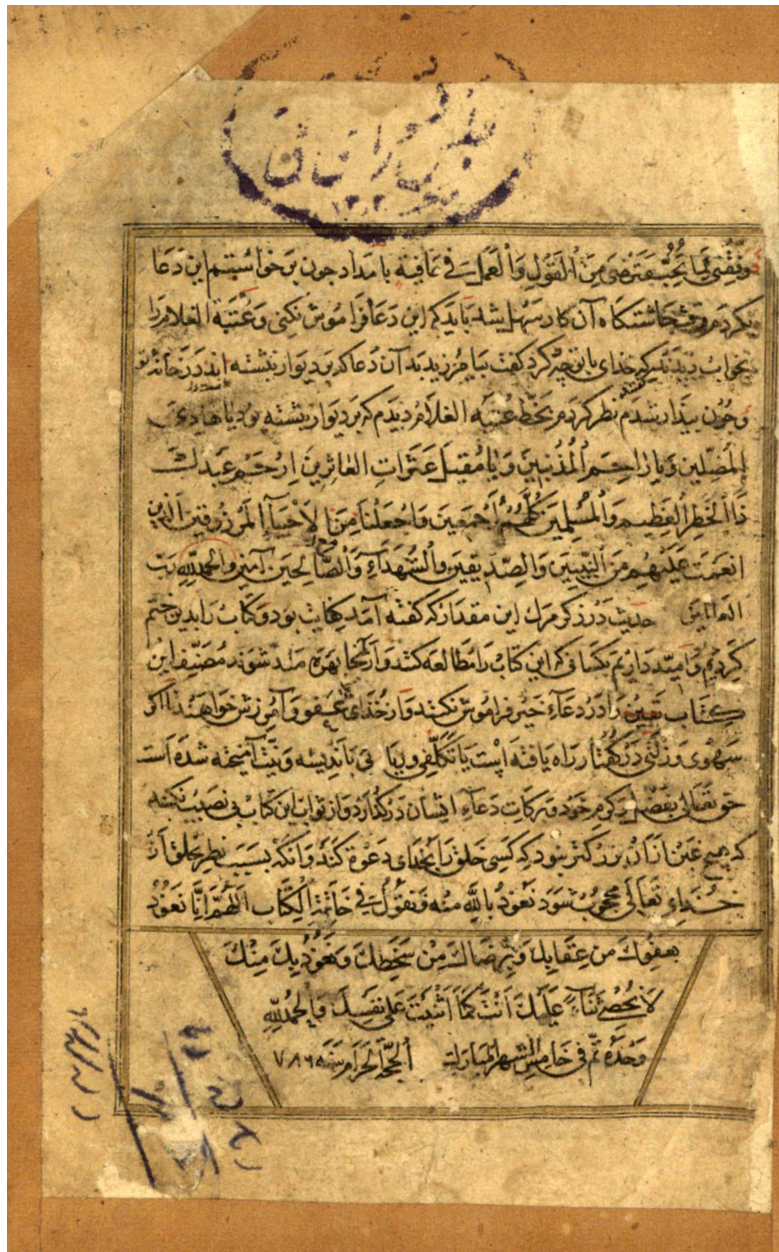
برگ پایانی کتاب کهن «فرائد السلوك في فوائد فضائل الملوك»، نسخه شماره ۱۰۶۱۱

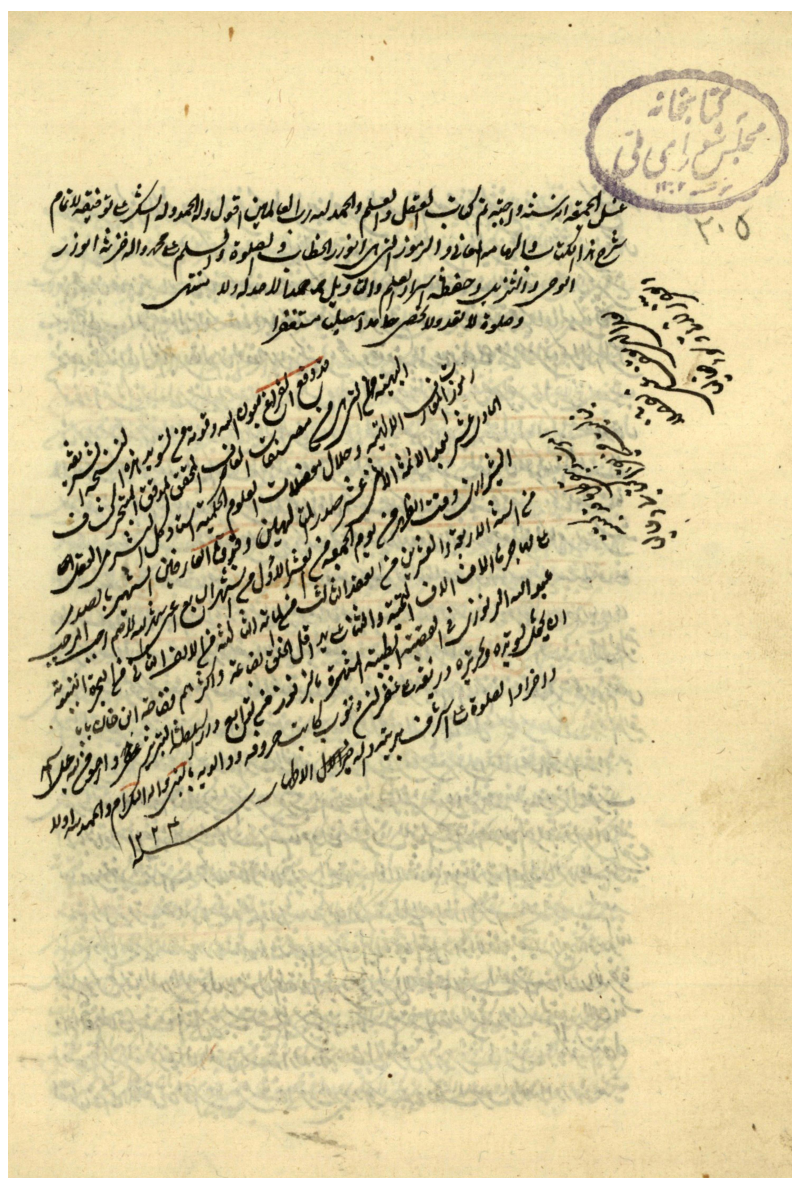

برگ پایانی نسخه نفیس و هنری «کیمیای سعادت»، به شماره ۱۰۶۹۷

گواهی مقابله کتاب نفیس «غنیة النزوع الی علمی الاصول و الفروع»، به خط خواجه نصیر طوسی،
نسخه شماره ۱۰۵۶۴

نسخه ارزشمند «شرح کافی»، ملاصدرا با خط عبدالله بن خان بابا زنوزی، به شماره ۱۰۴۹۶